

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HÜSEYİN CEVAHİR-ULAŞ BARDAKÇI

İKİ ADALI

TURHAN FEYİZOĞLU

İKİ ADALI

HÜSEYİN CEVAHİR
ULAŞ BARDAKÇI

TURHAN
FEYİZOĞLU

ALFA

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

HÜSEYİN CEVAHİR-ULAŞ BARDAKÇI

İKİ ADALI

TURHAN FEYİZOĞLU

TURHAN FEYİZOĞLU, 1958'de İspir'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu'nda (1980-83) ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Fransızca Öğretmenliği Bölümü'nde okudu (1983-87).

1979 yılında Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan ilk yazısından bu yana, Cumhuriyet, Bizim Gazete, Çağdaş Marmara, Devrim, Alternatif Süreç gibi gazetelerde ve Yarın, Yazın, Berfin Bahar, Özgürlük, Devrimci Gençlik, Sosyal Demokrat, Mustafa Kemal, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Güney, İleri, Türk Solu, Eski, Dünyada Türk Haber, Bilim-Sanat, Akköy gibi dergilerde yazıları, araştırmaları yayınlandı.

Yayınlanmış kitapları şunlardır: Deniz/Bir İsyanının İzleri, Türkiye'de Devrimci Gençlik Hareketleri Tarihi (1960-1968), Mahir/On'ların Öyküsü, İbo/İbrahim Kaypakkaya, Sinan/Nurhak Dağları'ndan Sonsuzluğa, Fırtınalı Yıllarda Ülkücü Hareket, Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF)/Demokrasi Mücadelesinde Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi, Yılmaz Güney/Bir Çirkin Kral, Fırtınalı Yılların Gençlik Liderleri Konuşuyor, Ahh Marilyn/Marilyn Monroe, İki Adalı/Hüseyin Cevahir-Ulaş Bardakçı, Mustafa Suphi/Türk Ocağı'ndan Türkiye Komünist Partisi'ne, Bir Paylaşma Planının Perde Arkası/Türkiye 1945.

HÜSEYİN CEVAHİR-ULAŞ BARDAKÇI

İKİ ADALI

TURHAN FEYİZOĞLU

ALFA

Alfa Yayınları 2298

Biyografi 31

İKİ ADALI

Hüseyin Cevahir - Ulaş Bardakçı

Turhan Feyizoğlu

Alfa Yayınları'nda 1. Basım: Mart 2012

ISBN 978-605-106-441-3

Sertifika No: 10905

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Kapak Tasarımı Gökhan Burhan

Yayına Hazırlayan Volkan Alıcı

© 2011, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın Türkçe yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Tel: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29

Sertifika No: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ticarethane Sokak No: 53 34110 Cağaloğlu İstanbul, Turkey

Tel: (212) 511 53 03 - 513 87 51 - 512 30 46 Faks: (212) 519 33 00

www.alfakitap.com

info@alfakitap.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ali Ednan Feyizoğlu'na sonsuz sevgilerimle...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR

BİRİNCİ BÖLÜM

HÜSEYİN CEVAHİR

Birinci Bölümün Dipnotları

İKİNCİ BÖLÜM

ULAŞ BARDAKÇI

İkinci Bölümün Dipnotları

EKLER

Ek 1: Birinci THKP-C İddianamesi

Ek 2: Maltepe Konuşmaları

Ek 3: Kalın Çizgilerle Edebiyatımızın Dünü

Ek 4: “Çocuk ve Allah’ta Simgeler, Görüntüler, Çelişmeler”

Ek 5: “Cevizdere’de” Öyküsü Üstüne Bir Çözümleme

Ek 6: Doğu Anadolu Raporu

Ek 7: Küba Devrimi

Ek 8: Aydınlık Sosyalist Dergi’ye ‘Açık Mektup’ Broşürü

Ek 9: Yayın Politikamız

Ek 10: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Tüzüğü

Ek 11: THKP-C 1 Numaralı Bildirisi

- Ek 12: Mahir Çayan'ın Notları**
- Ek 13: Durum Değerlendirmesi**
- Ek 14: Fezlekede Ulaş Bardakçı**
- Ek 15: Ulaş Bardakçı'nın Savunması**
- Ek 16: Bingöl Erdumlu'nun Mahkeme Sorgusu**
- Ek 17: Birinci THKP-C Davası Tutanaklarından...**
- Ek 18: Kronoloji**
- Ek 19: Görüştüğüm Kişiler**
- Fotoğraflarla Geçmişe Yolculuk**

ÖNSÖZ

İnceleme-araştırma kitabı hazırladığınızda, her zaman yeni bilgi ve belgelere ulaşmanız olasıdır. Bazıları tarihi önemdedir. Birinci THKP-C Davası İddianamesi ve bu kitapta yayımladığımızı öbür belgeler bu nitelikte kaynaklardır. Bu değerli kaynakları okurla paylaşmak ve onların kaybolup gitmesini önlemek istedim.

Marx, antikçağ kaynaklarında geçen o ünlü sözü belleklerimizimize kazımıştır: “İnsanım, insana dair hiçbir şey bana yabancı değildir.”

1966’da ABD’de öğrenciler tarafından “Kara Panterler” adlı bir örgüt kurulmuştu. Bu örgütle ilgili daha sonra bir sinema filmi çevrildi. “Kara Panter/Savunma” filminde “Kara Panterler Savunma Partisi” kurucularından biri şöyle demişti: “Dünyaya karşı çıkmak için bir tek beyin bile yeter.”

Türkiye’de de her birisi kendi başına ayrı birer dünyaydı: Rasih Ulaş Bardakçı, Hüseyin Cevahir, Saffet Alp, Hüdaî Arıkan ve diğerleri.

Türk kamuoyu onları ilk önce ölümleriyle tanıdı.

Hüseyin öldüğünde 26, Rasih Ulaş öldüğünde 25 yaşındaydı. Hepsi ayrı bir “ada” idi.

Bu kitabımda, iki “ada”lıyı anlatmaya çalışacağım.

Bazı ölümler, toplumu derinden etkiler; aileler çocuklarına ölenlerin isimlerini verirler. Yeğenlerimden birisinin ismi Ulaş, diğerinin ismi İlkay’dır. İrfan Uçar’la karısı İdil, 20 Şubat 1980 günü doğan çocuklarına Rasih Ulaş adını vermişti. İdil, Münir Ramazan Aktolga’nın kız kardeşidir. Fatsalı sanatçı Kadir İnandır,

kalabalık-büyük bir aile yapısına sahiptir. Kadir İnandır'ın yeğeni Soner Arıca'nın ikiz yeğenlerinden birisinin adı Hüseyin, diğeri- nin adı Cevahir'dir. Hüseyin Cevahir'in SBF'den arkadaşı Tuğ- rul Eryılmaz, oğluna Hüseyin adını verdi. Hüseyin Cevahir'in Mazgirt'teki akrabalarından birisinin adı Ulaş, birinin adı Sinan, diğeri- nin adı Mahir'dir. Kız kardeşinin oğlunun adı Cevahir'dir.

Bütün tanıdıklarına, arkadaşlarına, dostlarına, sevdiklerime, çalışmaya koşulsuz olarak katkıda bulunanlara, yardımcı olanlara, sevgisini sunanlara, destek verenlere sonsuz minnettarım.

Bunların bir kısmını belirtmek istiyorum.

Hasan Akarsu, Tanju Akerman, Hüseyin Akyıldız, Ahmet Can Akyol, Yaşar Altaş, Emin Sami Arısoy, Deniz Arslan, Hüse- yin Arslan, Semiha Arslan (gözleri gülen, yüreği sıcacık bir anne, komşumuz), Zeynep Arslan, Abdurrahman Atalay, Ahmet Y. Atalay, İdris Atmaca, Mahmut Ayaz (sohbetine ve arkadaşlığına doyum olmaz, İzmir'de yaşayan şair bir arkadaş), Irmak (Zile- li) Aydedim, Kaya Aydoğan, İlkey Aygün (İnci Tanem), Necati Aygün (gazeteci; öldürmek için çok saldırıda bulundular, 77'de az kalsın öldürüyorlardı. Allah sağlıklı uzun ömürler versin), Şahver Aygün (annesi gibi herkesin derdine koştuğu için ken- di dertlerini unuttur; herkesin melek ablası), Uluç Oktay Aygün (İzmir'in en yakışıklı delikanlısı), Ulaş Özgür Aygün (kaç tane fakülteyi bitirdiğini kendisi hatırlamıyor, amacı bütün fakülteleri bitirmekmiş), Zeki Akın, Derya Ayyıldız (İstanbul'da doğmuş büyümüş ama tam bir Karadenizli, her yıl Kaçkarlar'da), Seyhan Bakan, Esra Birsan Baran, Suat Batur (Türkçeye düşkün yazar bir arkadaşımız), Bedri Baykam (Harika Çocuk), Sibel Baykam, Mesut Bartal (çok iyi şiir okur, ilkelerine bağlı bir adam), Hatice (Güçlü) Benlioğlu, Saniye Benlioğlu, Kadir Bektaş (evi İspir'de teröre ilk uğrayanlardan), Muazzez Bektaş, Mehmet Beşlioğlu (Mahir'in tabancasını taşıyan adam), Özden Bilgin ('85 döne- minin öğrenci eylemcilerinden), Mihriban Bilir (gazete bölümü-

nün şefi), Osman Bozkurt (anlaşılmamış bir şair), Ahmet Bozkuş (İspirli, herkesin dilinde), Edibe Buğra (Türk kahvesi düşkünlerinden), Birsan Can, Ümit Can, Gürkan Cevahir, Mehmet Cevahir, Sultan Cevahir, Şahin Cevahir, Yılmaz Cevahir, Halil Çelimli, Mehmet Zihni Çetiner (Bombacı Zihni), Hüseyin Avni Dede (Çınaraltı'nın şairi), Adnan Demir (Galata-KP. yurtdışında iş kurma amacı var, beni de çağırıyor), Fahrettin Demir, Halim Demir, Selma Demir, Remzi Demiray (hayatı hep çalışmakla geçti, sonunu merak ediyorum), Latif Dinçarslan, Ercan Dolapçı, Mehmet Şinasi Duman (muhalif-hep şikâyetçi), Adnan Duran (İspir'in dadaşlarından), Kamer Dünya, Kemal Emeç (78'in ODTÜ'lülerinden), Bingöl Erdumlu, Kaya Ersoy (Mülkiye'nin 68'li sosyalisti. 1967 SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı), Şaban Ese, Ahmet Feyiz, Melek Feyiz (adı gibi melek), Osman Feyiz, Hacer Feyiz, Hızır İlyas Feyiz (yürekli adam), Yakup Feyiz (Kara Yakup), Adilhan Feyizoğlu (Feyiz soyunun Azerbaycan kolundan), Kemal Deniz Feyizoğlu (öğretmeni onu Mustafa Kemal, diye çağırıyor, FB'li), Süphan Şahin Feyizoğlu (yiğit çocuk, İspir ürünlerine marka tescil-marka patent alan ticaret odası başkanı), Güngör Gençay (dert ortağı ağabeyimiz, olmazsa ne yaparız bilemem. Yerine mutlaka birini yetiştirmesi gerekli), Süleyman Güden, Mehmet Güler, Bülent Gönen (iyi bir organizatör-paylaşımçı), Bahsen (Can) Gülümser, Burcu Gülümser, Şenol Gülümser, Selda Gündüzalp, Fatih Hacıfazlıoğlu (akrabalarının genç avukatı, yakın bir gelecekte herkesin aradığı en iyi avukatlardan birisi durumuna gelecek), Mustafa Işık, Hüseyin İlbey, Muharrem İnan, Emine İnci İşbulur (avukat ablamız. Ada'lı), Hikmet İnan, Rasih Nuri İleri (en "eski tüfek", başka yok), Ejder Kaan İpek (geleceğin senaryocusu-sanat üretmeni), Dursun Kablan (devamlı okuyor, yazıyor, konuşuyor, ayrıca telefon açıp bir de anlatıyor), Musa Kaplan, Hasan Kaptan, Hakan Kaptan, Okan Kaptan, Feriha Kaptan ('80 döneminin direnişçi kadını), Celal Karaca (arşivci-ne ararsanız bulabilirsiniz), İsmet Kemal Karadayı (sohbetlerine katıldığım ve iyi ki tanışuşım dediğim

ağabey), Ali Karagöz, Ali Karavaizoğlu, Erol Karavaizoğlu (gizli kahramanlardan), İlker Karavaizoğlu, Nuri Kaymaz (terzilik yapıyor ama ne kadar kitap-dergi varsa okuyor. Sadece okusa iyi. Bir de yazıyor), Hakkı Karadeniz (öğretmen-yardım konusunda başvurunu geri çevirmiyor), Ali Kaya, Zeki Kırdemir (gerilla Zeki), Hasan Kızılkaya, Esat Korkmaz (Mistik 68'li), Sarp Kuray (karizmatik bir lider), Fatma Türk Kuşkaya (sanatçı duyarlılığını yaşamının her alanına yansıtan bir arkadaşımız), Haluk Mene-mencioğlu (sevdiğiyle her şeyi paylaşırdı. 2011'de vafat etti), Arzu Mercan, Levent Mercan, Mahiye Morgül (68'li kadın liderlerden. Önemli bir araştırmacı), Gürsel Narin (dadaşların haslarından), Akın Ok (her işte emeği olan bir adam), Turgay Olcayto (kentsoylu ve herkese yardımcı olan bir ağabey), Cemil Orkunoğlu (avukat, arkadaşlarına ve ilkelerine bağlı bir ağabey), Cennet (Avcı) Otan, Muharrem Örencik, Kemal Özdemir, Cevahir Özkan, İskender Özsoy (mütevazılığın abidesi gazeteci ağabeyimiz), Fadıl Öztürk, Naci Öztürk, Şaban Öztürk (muhaliflerin muhalifi), Pelin Sakınmaz, Songül Okutan (Sakınmaz), Vezir Sarıyer (yazarların Çağaloğlu'nda başvurduğu tek dağıtım-cı. Beş senedir bir hafta sonu bir araya gelip yemek yiyeceğiz diye konuşuyoruz. Sadece hangi hafta sonu onu belirleyemedik), Abdurrahim Sercan (68'in İzmir arşivcisi), Nevin (Kınık) Süerkan, Ömer Erim Süerkan (yeteneğini iyi değerlendirememiş bir 68'li, iyi değerlendirebilseydi her şey olabilirdi. Kaş'ta işadamı), Serdar Şahin, Serhat Şimşek ('85 döneminin öğrenci lideri), Sönmez Targan (O varsa ben de orada varım dedirten adam), Recep Sahip Tatar, Zafer Temuçin (arkadaşım-sahaf-karikatürist. Çok iyi bir mizahçı), Deniz Teztel, Afşar Timuçin (her zaman gönlümüzün cumhurbaşkanı. Felsefenin Türkiye'deki duayeni), Seren Topaloğlu ("mor ve ötesi" adlı müzik grubunun hastası. Efsane lakaplı genç kız), Hülya Turhan (mesleğini en iyi yapan öğretmen), Hüseyin Uzun (köfteci-kebabçı, mahallenin aşçısı. O olmazsa mahalleli aç kalır), Saim Üstün (yayıncılık yapıp para kazanamayanlardan. Zorunlu olarak yayıncılığı bıraktı. Şimdi

durumu iyi. Hatta evlenmek istiyor), Öner Yağcı (TYS, PEN ve diğer yazar örgütlerinin tüm üyelerinden daha çok ürün veren yazar ağabeyimiz), Erdoğan Yağız, Abdülkadir Yaşargün, Sevim Yaşargün, Zilan Yılmaz (Gaziantep’li, iyi yemek yapar).

Ayhan, Firdevs, Erce ve Tuna Feyizoğlu’nun misafirperveliklerini, katkılarını unutamam.

Barbaros Hasan Akyıldız, iyi ki böyle bir tanıdığım var. Her türlü başarnı hak eden genç arkadaşım.

(Hacı) Meryem Feyiz: Tam bir Anadolu kadını, annesi.

Orhan Samih Feyizoğlu; dede “Hacı Hızır” gibidir. Herkesin yanındadır.

Hüseyin Cevahir’in 1970 yılı Eylül ayında eniştesi Fevzi Özkan’a yazdığı mektubu benimle paylaşan Musa Kaplan’a çok teşekkür ederim.

Hepsine aynı aynı sonsuz teşekkür ediyorum. Vefa duygularımı ödeyebilirsem ve kabul ederlerse ancak böyle ödeyebilirim.

Turhan Feyizoğlu

15 Ağustos 2006-1 Ağustos 2011

KISALTMALAR

AİD	: Amerikan Yardım Örgütü
AİTİA ÖD	: Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Derneği
AP	: Adalet Partisi
ASD	: Aydınlık Sosyalist Dergi
ASDAM	: Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup
A.Ü.	: Ankara Üniversitesi
AÜ ÖB	: Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği
AÜ TB	: Ankara Üniversitesi Talebe Birliği
AÜ YOTB	: Ankara Üniversitesi Yüksek Okullar Talebe Birliği
BYYO ÖD	: Basın Yayın Yüksek Okulu Öğrenci Derneği
BYYO	: Basın Yayın Yüksek Okulu
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
Dev-Genç	: Devrimci Gençlik
Dev-Güç	: Devrimciler Güçbirliği
DDKO	: Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DP	: Demokrat Parti
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DÖB	: Devrimci Öğrenci Birliği
DTCF	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
EÜ ÖB	: Ege Üniversitesi Öğrenci Birliği
FKF	: Fikir Kulüpleri Federasyonu

FKF MYK	: Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu
FKF GYK	: Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu
GEE	: Gazi Eğitim Enstitüsü
GP	: Güven Partisi
HFTC	: Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti
HÜ ÖB	: Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği
İLK-SEN	: İlkokul Öğretmenleri Sendikası
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
İTÜ ÖB	: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
İYTOTB	: İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
İÜÖB	: İstanbul Üniversitesi Öğrenci Birliği
MDD	: Milli Demokratik Devrim
MGK	: Milli Güvenlik Konseyi
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
MTGT	: Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatı
MTTB	: Milli Türk Talebe Birliği
MÜFÖD	: Mühendislik Fakültesi Öğrenci Derneği
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ODTÜ ÖB	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
ODTÜ SFK	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü
PDA	: Proleter Devrimci Aydınlik
PDK	: Proleter Devrimci Kurultay
SBF	: Siyasal Bilgiler Fakültesi
SBF SFK	: Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyalist Fikir Kulübü
SBF ÖD	: Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği
SD	: Sosyalist Devrim
SDD	: Sosyal Demokrasi Derneği
SDDF	: Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu

SFK	: Sosyalist Fikir Kulübü
SGÖ	: Sosyalist Gençlik Örgütü
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği.
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDGF	: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federas- yonu
TDGF MYK	: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federas- yonu Merkez Yürütme Kurulu
TDGF GYK	: Türkiye Devrimci Gençlik Demekleri Federas- yonu Genel Yönetim Kurulu
THA	: Türk Haberler Ajansı
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
TİP	: Türkiye İşçi Partisi
TİP GYK	: Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu
TKP	: Türkiye Komünist Partisi
TMGD	: Türkiye Milli Gençlik Derneği
TMGT	: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı
TMTF	: Türkiye Milli Talebe Federasyonu
TÖS	: Türkiye Öğretmenler Sendikası
TÖDMF	: Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyo- nu
TRT	: Türkiye Radyo Televizyonu
TÜTÜS	: Tütün Üreticileri Sendikası
ÜNAS	: Üniversite Asistanları Sendikası
ÜO	: Ülkü Ocakları
YİS	: Yapı İşçileri Sendikası
YTP	: Yeni Türkiye Partisi

“Hücredeki Adalının Dünyası”

1

Taş duvar, demir karyola ve yerde sayısız izmaritler.
Helanın pis kokusu, rutubetli, sıkıntılı, nikotinli,
İnsanı serseme çeviren kurşun gibi ağır bir hava,
Duvarlar sanki soğuk dalgaları imal ediyor.
İstediğiniz kadar üzerinize kalın şeyler giyinin,
Oligarşinin hücresinde soğuğu yenmek imkânsız.
Ranzanın karşısında kafesli demir kapı, arkasında Mehmet.
Görevi dakikası dakikasına beni denetlemek
Mehmedim utanıyor, kahroluyor.
‘Askerlik ağam n’aparsın’ diyor.
Aslında o da tutsak.
Ben hücre içinde, o hücre önünde.
Günde beş kere büyük başlar bakar içeriye;
Yüzlerinde tecessüs.
‘Çılgın adam, 3-5 kişi ile koskoca karanlıklar
imparatorluğuna kafa tutan adalılar.’
Ama yine de ‘çılgın adamın’ karşısında,
Bir eziklik, bir burukluk duyuyorlar o başka.
Gündüz gece diye bir ayırım yoktur hücrede,
Zaman ve mekân özümlemiş artık.
Sadece koldaki saattir, geceyi gündüzü bildiren.
Işık yirmi dört saat yanar.
Bir nefes, bir dumandır yoldaşım,
Cıgaramı her çekişte duman olur,
Uçar giderim, ta uzaklara.
Çoğu kere Ada’ma giderim,
Cıgaramın dumanı, beni memleketime; Ada’ma götürür.
Kahpe İstanbul’un, kahpe bir bölgesinde,
Bir evdeyim, yoldaşlarımla beraber.
Bu ev,

yoldaşlık-dostluk-kardaşlık-mertlik-kazanç ve sevgi evidir.
Bu evde, her şey o kadar güzel ve o kadar anlamlıdır ki...
Ev de değil, ada, ada!
Satılmışlığın, kâhpeğin, riyakârlığın, adiliğin ve her
çeşit aşağılık ve her çeşit yabancılaştırmanın karışımı olan,
Karanlık Denizi'nin ortasında,
Güneşi batmayan bir ada.
Ben ne şuralıyım ne buralı,
Adalıyım adalı,
Adam ormanlıktır.
Dostluk, yoldaşlık, mertlik ormanı,
bütün Ada'mı kaplar.
Erdemin güneşi yirmi dört saat aydınlatır Ada'mı,
biz ada sakinleri bilmeyiz karanlığı.
Ben Ada'lıyım ey kâhpe hücre Ada'lı.
Doğru ya sen nereden bileceksin Ada'mı
asırlık, feodal-militarist hücre.
Ya sen, öküze benzemek için kasılan, şişen haset
kurbağa, hilkat garibesi bilir misin Ada'mı?
'Dünya karanlıktır. Güneşi batmayan böyle bir ada
yeryüzünde yoktur.'
Değil mi karanlıklar cücesi, zavallı acuze?
Ya sen yarasalar şairi, pişkin Cacomcho?
'Değil şiirlerde, masallarda bile böyle bir ada yoktur.
Böyle bir ada eşyanın tabiatına aykındır.'
Senin için değil mi karanlıkların kapkara şairi?
Senin dediğin eşyanın değil, karanlığın tabiatına aykındır.
Karanlık cüceleri, acuzeler, dürzüler...
Yarının Türkiye'sinin
hayvanat bahçesinde teşhir edilecekler...
Adam kalabalıktır hain hücre:
Elde mitralyözülle,
Sierra Maestro'da, Falcon'da, Vietnam'da
Mozambik'te, Angola'da, Sina çöllerinde...

Özgürlüğün türküsünü söyleyenler.
Zulme, kahpeliğe, sömürüye karşı...
Dişiyile, tırnağıyla üç kıtada karşı koyanlar benim
evlatlarımdır kahpe hücre.
Benim adamın ormanlığından aldıkları fideleri, birer
birer dikeyiyor, kahpeler koalisyonunun dünyasına.
Kel dünya, Ada'mın ağaçlarıyla ayıbını örtüyor,
güzelleşiyor artık.
İyi bak bana feodal duvar, iyi tanı beni.
Seni yerle bir edecek Ada'lıları iyi tanı.
Ada'm ve hemşerilerinin çoğu ne halde diye dudak
bükme, orospunun dölü utanç duvarı.
Evet Ada'mı karanlığın suları bastı.
Evet, benim gibi pek çok adalı bu çirkef suların
altında,
Ama boşuna sevinme, Ada'm batmaz, yok olmaz,
Ada'm, sadece karanlık denizinde yerini değiştirdi.
Hepsi o kadar.

2

Cıgaram elimi yakıyor.
Maltepe'de etrafı karanlığın cüceleriyle çevrilmiş marş söyle-
yen iki adalı.
İki adalının marş söyleyişinde silahlar susar.
Maltepe'nin göbeğini derin bir sessizlik kaplar.
Dalga dalga yayılır, adalıların erkek sesi, etrafa.
O anda iki adalının gözünde her şey silinir,
Karanlığın militanları küçülür, küçülür...
Sanki biraz önce atılanlar tomson kurşunları değil,
parmak cücelerin minicik okları.
O an ne binlerce güvenlik kuvveti, ne polis, ne zırhlı
tugay, ne tomson, ne mitralyöz.
Her şey önemsiz, küçük ve etkisizdir. İki adalı için.

Adalıların korusu karanlık cücelerinde bir panik yaratır.

Yüzlerinde, ezikliğin, şaşkınlığın biraz da utancın izleri okunur.

Sanki ilahi bir kuvvet onların ellerini, kollarını bağlamıştır.

Ta ki, iki adalının marşı bitene kadar.

Adalılar sol yumrukları havada, pencerenin önünde boy hedefi oldukları halde ateş edemezler.

Garip bir andır bu an.

Bu an karanlık cücelerinin, insanlığa dönüş anıdır.

Cüceler konuşmazlar bile bu an. Büyülenmişlerdir iki adalının havaya kalkmış sol yumrukları ile.

Ve kaybolup gitmişlerdir ikili koronun nameleri arasında.

Koro susar, büyü bozulur, görevlerini hatırlar cüceler,

Eller tetikte tarrrr...

Ve Cevahirimi kalbime gömüp dönerim hain hücreme.

Mahir Çayan

BİRİNCİ BÖLÜM

HÜSEYİN CEVAHİR

Hüseyin Cevahir, 1945 yılında doğdu.

Babasının ismi Düzgün, annesinin ismi Fatma'ydı.

Cevahir'in kimlik bilgileri şöyledir: Tunceli Mazgirt ilçesi Yeldeğen Köyü, cilt no: 3 (84), birey sıra/sahife no: 10 (25), aile sıra no-hane: 1.

Mazgirt ilçesi, Tunceli il merkezine 40 kilometre uzaklıkta küçük bir ilçe. 1971'de ilçe merkezinin nüfusu 2.690'dı.

Mazgirt ilçesine bağlı yeni ismi Darkent, eski ismi Muhundu olan bucağın merkez nüfusu da 1971 yılında 1.079'du.

Şöbek (Yeldeğen) köyü, Mazgirt'e bağlı Riçik, Küpik, Muhundu, İbimahmut, Hıştan köyleri ile çevrili, tarihi çok eskilere dayanan bir köydür. Daha önce Muhundu'ya bağlı Seyidler Mahallesi iken 1900'lü yılların başında Şöbek köyü namı altında müstakil muhtarlığa dönüştürülmüştür.

Osmanlı tarafından teşekkül ettirilen Hamidiye Alayları'nın Palu'dan gönderilen sivil öncüleri tarafından 1916 yılında Şöbek köyüyle birlikte çevre köyler basılmış, tüm halk Dersim içlerine doğru kaçarken, Düzgün Baba Dağı eteğinde etrafı sınırlanmış, sadece bu köy halkından 80 kişi kurşuna dizilerek öldürülmüştür.

Hüseyin Cevahir'in babası Düzgün Cevahir'in, Ali Kamer adında bir kardeşi daha vardı. Amca Cevahir, aile hakkında özetle şunları anlatıyor:

“Biz aslen, Hazreti Muhammed'in soyuna dayalıyız. Bu konuda şecerelerimiz var. Arabistan'dan gelip Tunceli iline bağlı Mazgirt kazasının eski ismi Muhundu, yeni ismi Darkent belde sine yerleşmiş atalarımız.

“Hüseyin'in mezarı Darkent beldesinin, eski ismi Şöbek yeni ismi Yeldeğen köyündedir. Mezarını da yapmışlar. Ecdatlarımızın

mezarları da oradadır. Aile mezarlığımız var orada. Darkent’le bizim yaşadığımız Yeldeğen köyü arasında 3,5 kilometre var. Aynı akrabanın köyleri. Kardeşlerden birisi Darkent’e, birisi de Yeldeğen’e yerleşmiş. Diğerleri de başka yörelere dağılmışlar.

“Çok eskiden gelmişler. Hacı Bektaş-ı Veli’nin geldiği yıllar. Bizim şeceremiz Baba Mansur’a dayanıyor. Beraber gelmişler.

“Aynı soydan olan çocuklar çoğalarak artıyorlar ve peyderpey ülkenin değişik yerlerine dağılıyorlar. Baba Mansur’un evlatları çok... Sivas’ta, Ankara’da... Her tarafa dağılmış kolları var.

“Mazgirt’te türbesi olan Baba Mansur’un üç tane oğlu varmış. Birisi bir yere gidiyor, birisi ocağın başında kalıyor, birisi de Hazreti Muhammed döneminden alıp şeceremizi bugüne kadar getiriyor. Osmanlı-Türk padişahları tarafından tasdik edilmiş şecerelerimiz var bizim.

“Hüseyin Cevahir, dede oğludur. Öyle bir sülaleden gelme.¹ Bizler, ‘Seyid Cafergiller’ olarak anılırsınız.² Halen öyle bilinir ve anılır sülalemiz. Hüseyin Cevahir’in bizim orada ikinci ismi, ‘Seyid Bayi’dir. Herkes onu bu isimle bilir. Hüseyin, babamızın ismiydi. Nüfustaki ismi de Hüseyin’dir. Babamızın adını, Düzgün ağabeyimin erkek çocuğuna vermiştik.”

Cevahir ailesinin bir kolu da ‘Kureyşanlılar’ olarak bilinen aşirete bağlıdır.

“Hüseyin, Ailenin En Büyük Çocuğuydu”

Ali Kamer Cevahir, oğlu gibi sevdiği yeğeni Seyid Hüseyin Cevahir hakkında şu bilgileri veriyor:

“Hüseyin, ağabeyimin erkek olan tek çocuğuydu. Altı kardeşin en büyüğüydü. Beş kız kardeşi vardır. Sırasıyla Fidan, Dilduruz, Sakine, Güneş ve Fatma.

“Annesinin ismi de Fatma’dır. Köyde Fatoş derlerdi.

“Düzgün Cevahir ilim irfan sahibi, çok kültürlü bir insandı. Lise mezunudur. Akçadağ’daki Öğretmen Okulu’na gitti, bir süre okudu. Fakat bitirmeden bıraktı. Her şeyden haberi

olan çok zeki bir adamdı. Eski yazıyı çok güzel bilirdi. Hüseyin, babasıyla pek resmiydi. Aralarında geleneklerine bağlı olarak bir mesafe vardı. Babası uzun zaman müteahhitlik yaptı. Mazgirt'te birkaç tane bina aldı, yaptı. Devlet Su İşleri'nden (DSİ) birkaç tane iş alarak yaptı. Böyle işlerle uğraştı. Fakat bir kazanır, beş harcardı. Öyle eli açık bir adamdı. Düzgün'ün elinin açıklığından durumumuz pek iyi olmadı. Yetişme tarzından ve geleneklerinden dolayı cömertti. Partilerle uğraşırdı ve para harcar, yedirirdi. Adnan Menderes zamanında Demokrat Parti'de (DP) çalıştı. Mazgirt ilçe başkanlığı yaptı. 27 Mayıs 1960'ta DP kapatıldıktan sonra bu kez Adalet Partisi'nde (AP) çalışmaya başladı. Fakat oğlunun ölümünden sonra bir süre hiçbir siyasi çalışmada bulunmadı. Daha sonra SHP'nin il encümeni oldu.

“Hüseyin'le babası pek politika konuşmazlardı. Hüseyin, bir kere babasına, ‘Politikayla bu kadar uğraşıyorsun ama bir şey elde edemiyorsun. Niye uğraşıyorsun?’ demişti.

“Düzgün, Bağ-Kur'dan emekli oldu. Eskiden çok arazimiz vardı, durumumuz iyiydi. Şimdi bizim yörelerde sadece yaşlılar var. Biz, her yaz köye gideriz. Çocuklar okuduğu için onların peşinden dolaştık tabii.

“1949'da askere gittim. 1952'de geldim. 1987 yılına kadar birçok işte çalıştım. Örneğin bir dönem şoför olarak çalıştım. Adana'da bir şirkette çalıştım. Bir ara Libya'da, bir ara İran'da çalıştım.”

“Erzincan'da Lisede Okurken Çok Aktifti”

Erzincan Ortaokulu binası, “Rüştiye-i Askeriye” okulu olarak halktan toplanan yardımlarla 1882'de inşa edilmeye başlandı ve 1884'te tamamlandı. Bu bina 1915'e kadar “Askeri Rüştiye” olarak kullanıldı.

Rus işgalinden sonra da üç yıllık “iptidainin” (ilkokul) devamı ve üç yıllık rüştiyenin (ortaokul) yerine geçen “Numune Mektebi” olarak yeniden açıldı.

Erzincan Lisesi'nin kuruluş tarihi, idadiye ihzari (hazırlık) sınıfının açıldığı tarih olan 1923 yılıdır. 1930-1931 öğrenim yılında toplam 182 öğrenci vardır. Bu öğrencilerin 32'si kız, 150'si erkekti.

Erzincanlı gençlerin ortaokuldan sonra eğitimlerini devam ettirebilecekleri bir liseye ihtiyaç vardı. Bu ihtiyaç Ankara'ya iletil-di. Devrin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel, 16 Ağustos 1944 günü Erzincan'a gelerek, yeni ortaokul ve daha sonra da lise ola-cak binanın temelini attı. Bina, 30 Ağustos 1946'da tamamlandı.

Lisenin Türkçe ve edebiyat öğretmeni şair Rıza Polat Akko-yunlu, öğrencileri tarafından çok seviliyordu.

Erzincan Lisesi'nin öğrencisi olan Hüseyin Cevahir, çok kitap okurdu. Odasının her tarafı kitapla doluydu.

Ali Kamer Cevahir, Hüseyin'in lise yıllarıyla ilgili şunları anla-tıyor:

“Hüseyin'i ben okuttum sayılır. Her şeyiyle ben ilgilendim. İlkokulu Dinkent'te okudu. Ortaokulu Tunceli Pülümür'de okudu. Tunceli Lisesi'nde o zaman fen bölümü olmadığı için Erzincan Lisesi'ne kaydını yaptırdık.

“Erzincan'da bir otel odası tutmuştuk. İki yıl orada tek başı-na kaldı. Benim o dönemde arabam vardı. Odun götürürdüm Erzincan'a. Her gittiğimde Hüseyin'in yanına da uğrardım. Baktık ki, otel çok pahalı ve son sınıfı masraflı oluyor; o dönem Almanya'da olan Bavik Yıldırım adlı bir akrabamızın yanına taşındı.

“Erzincan'da lisede okurken çok aktifti. Lisede sanat-edebi-yat kolunda çalışmış. Okulda yapılan faaliyetlere katılmış. Oku-maya çok hevesliydi. Lisedeyken derslerinde de çok başarılıydı. Bir keresinde Erzincan'a gittiğimde, odunları tartan istasyon müdürü, bana, ‘Bu gece tiyatro vardı. Hüseyin çok güzel yürüt-tü,’ demişti.

“Liseyi bitirdiği yıl, İstanbul Tıp Fakültesi'ni kazandı. Orada üçüncü sınıfa kadar okuduktan sonra ayrıldı. Ne düşündüyse artık; ya da hoşuna gitmedi belki de. Hüseyin, tıpta okurken bir akraba-mızın yanında kalıyordu. Şimdi onun ismini hatırlamıyorum.

“Tıp fakültesinden ayrılma kararı karşısında herkes tepkisini gösterdi; babası, ben ve Cevahir ailesi olarak herkes kararna karşı çıktı. Ama o, oradan ayrıldı, Siyasal’a girdi.”

“Tıptan neden kaydını sildirdiği” sorulduğunda Hüseyin, “hayvanlara yapılan deneylerden tiksindiğini” söylemiş.

“İyi Yetişmiş, Alçak Gönüllü...”

Hüseyin Cevahir, 1964-1965 öğretim döneminde hem İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi’ni hem de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’ni kazanmıştı.

Aynı yıl Çapa Tıp Fakültesi’ni kazananlar arasında Mahir Çayan da vardı.

Mahir, bu dönem kaydını SBF’ye yaptırmıştı.

1964-1965 öğrenim döneminde SBF’ye kaydını yaptıran Murat Cahit Koğacıoğlu, arkadaşları Cevahir hakkında özetle şunları söyledi:

“Hüseyin Cevahir, benden bir sene sonra Siyasal’a geldi. Yaşı bizden büyüktü. İstanbul Tıp’ta okumuş. Çok sevecen, çok kültürlü bir arkadaştı. İstanbul TİP Üsküdar İlçe Örgütü’nde çalışmış. Çok iyi yetişmiş, çok alçak gönüllü, kitleyle çok iyi bağ kuran birisiydi. Dünya tatlısı bir arkadaştı. Babası Mazgirt’ten onu görmeye okula, yurda gelirdi. Aşiret reisi olan babası, bize oğlu Hüseyin’den dert yanardı. Hüseyin de babasına kızar, kaçırdı. Biz de Hüseyin’i diyerek idare ettirmeye çalışırdık. Hüseyin’le TİP Çankaya Örgütü’nde de birlikte olduk ve partinin değişik kademelerinde çalıştık.”

“Baba”

Diğerlerinden birkaç yaş büyük, mütevazı ve ağırbaşlı olduğu için SBF ekibinin içinde Hüseyin Cevahir’in ismi “Baba”ydı.

Ali Kamer Cevahir, bu konuda özetle şunları anlatmıştı:

“Yazın köye geldiğinde, iş olduğunda iş yapardı. Ama çok kitap okurdu. Çok kitabı vardı. İşi, gücü kitap okumaktı. Çok bilgiliydi. Liseden beri biriktirmiş olduğu yazıları vardı. Hatta bir gün bana, ‘Bir yazı makinesi alıp bunları daktiloya çekeceğim,’ demişti. Fakat o yazılar ne oldu, ne yaptı bilmiyorum. Yazıları daha çok insanlık ve sevgi üzerineydi. Enstrüman çalmayı bilmezdi. Bizde aileden böyle bir şeyi beceren yoktu o zaman. Hüseyin şiir yazar ve söylerdi ama türkü söylediğini hatırlamıyorum.”

Seyid Baye (Seybaye) Hüseyin Cevahir ile Süleyman Cevahir, çok iyi arkadaşı.

Seyid Hüseyin Cevahir, yaşça küçüğü olan Mercan (Sultan) Cevahir’le şakalaşır, onu bazen kucağına alır havaya fırlatırdı.

Mercan (Sultan) Cevahir, ağabeyim diye andığı Hüseyin hakkında şunları anlattı:

“Hüseyin ağabeyim köye geldiğinde köydeki her çocuğa mutlaka hediye getirirdi. Hem kız hem de erkek çocuklara kalem, kitap, defter hediye ederdi. Kız çocuklara ayrıca saçları için toka getirirdi. Benimle beş taş oynardı. Herkese uğrar, hal hatır sorardı. Bazen kasket takardı. Düğünlere katılırdı. Kore Savaşı’nın gereksizliğini anlatan bir türkü vardı, onu söylerdi.³

“Türkü söylemeyi çok severdi. Köyün bütün kızları Hüseyin ağabeyime sevdalıydı. Hüsniye ile Zülfiye vardı, aklımda kalan. Zülfiye evlenmeyi çok istemişti. Ama Hüseyin ağabeyim o günkü koşullarda bunun olamayacağını söylemişti.”

Mehmet Cevahir, Hüseyin Cevahir’le ilgili bir anısını şöyle anlatıyor:

“Bir gün Mazgirt’te altı saat yol yürüdük Hüseyin’le. Bir yerde mola verdiğimizde, Hüseyin bıçak atmaya başladı bir ağaç kütüğüne. Bıçak kütüğe her saplandığında, bu şu zalim için, bu şu zalim için diyordu. Ben de ona, ‘Yapma oğlum. Bu sana yakışmaz,’ demiştim.”

Yordam ve Yeni Eylem Dergileri

Sanat ve edebiyatla uğraşmak kişiyi her bakımdan geliştirir ve ayrıca sanat ve edebiyatla uğraşan kişiler de insancıl ve düşünsel yönden gelişkindir, yeteneklidir.

Hüseyin Cevahir, sanat ve edebiyatla uğraşan ve bu alanda emek veren; yazı yazan, çok kitap okuyan, şiiri bilen biriydi. Okuduğu kitaplar hakkında düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır, dost ortamlarında şiir okurdu.

Hüseyin Cevahir'in yazılarının yayınlandığı sanat-edebiyat dergileri hakkında kısa bilgiler verelim.

Yordam dergisinin ilk sayısı Ocak 1966 tarihinde Ankara'da çıktı. Sahibi ve sorumlusu Hüseyin Cöntürk'tü. Bu dergide yazı-sı yayınlananlar arasında Hüseyin Cevahir de vardı.

Cevahir'in edebiyat yazıları yazdığı diğer dergi de *Yeni Eylem*'dir. *Yeni Eylem* dergisinin ilk sayısı Nisan 1968 tarihinde Ankara'da yayımlandı. Sahibi ve sorumlu yönetmeni Eşber Yağmurdereli'ydi.

Yağmurdereli derginin çıkış amacıyla ilgili olarak, "*Yeni Eylem*, devrimci ve öncü tutumuyla edebiyatımızın son kuşağını da içererek kendi öz kadrosuyla geldi," diye yazıyordu ilk sayıda.

Her iki sanat-edebiyat dergisinde yazısı yayınlananların çoğunluğu üniversite öğrencileriydi.

Samsun-Ankara Yürüyüşü ile 'Montaj Sanayisine Hayır' Yürüyüşü

1968 yılının Kasım ve Aralık aylarında iki önemli öğrenci eylemi yapıldı. Hüseyin Cevahir bu iki eyleme de katılmıştı.

DÖB, TMGT ve bazı öğrenci örgütleri, 30 Ekim 1968-10 Kasım 1968 tarihleri arasında, "Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü" yaptılar.

Yürüyüşçülerin amacı, siyasi iktidarı Mustafa Kemal Atatürk'e şikâyet etmektir. Bu nedenle yürüyüş Anıtkabir'de sona erdirildi.

Hüseyin Cevahir ve bir grup arkadaşı, bu yürüyüşün bir kısmına katılarak destek vermişti.

İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz liderliğinde 24-30 Aralık 1968 tarihleri arasında, “Montaj Sanayi ve Ortak Pazar’a Hayır Haftası” düzenlendi. (1968’de “Ortak Pazar” olarak adlandırılan oluşum günümüzde “Avrupa Birliği” olarak adlandırılıyor.)

Bu hafta nedeniyle İzmit-İstanbul arasında bir yürüyüş yapıldı. Hüseyin Cevahir bu yürüyüşe katılanlar arasındaydı.

Bu hafta nedeniyle dağıtılan bir bildiri özetle şöyledir:

“Günümüzde soygun; kanun, nizam, antlaşma yoluyla yapılır. Avrupa devletleri (Fransa, Almanya, Belçika, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda) kendi aralarında bir ortaklık, bir birlik kurmuşlar. Adına da (Avrupa Ekonomik Topluluğu) yani Ortak Pazar demişler. Kısaca Avrupa devletleri kendi aralarında bir ortaklık kurmuşlar. Ve sonra başlamışlar mallarını pahalı pahalı satacakları pazarları aramaya. Biz, Ortak Pazar’a girersek ne olur? Olsa olsa ortak devletlerin pazarı oluruz... Kısaca Ortak Pazar’a girmek, Türkiye’nin ekonomik bağımsızlığını tamamen yitirerek ortaklara pazar olması, yani Türkiye’nin intihardır.”

“Öl Dese Ölecek Kadar Sevdığım Bir İnsandı”

Hüseyin Cevahir sabırlı, olgun, teorisi ve pratiği uyumlu, çalışkan bir gençti.

Cevahir’in SBF’den arkadaşı Osman Tokcan, siyasi gruplaşmaların o dönemde nasıl olduğu/oluştugu konusunda özetle şunları söylüyor:

“Başta şunu söylemem gerekli: 1965-1969 arasında SBF kantininde olup da, 18-19-20 yaşlarında ve çok da namussuz değilsen Mahirlerin söylediği şeylere karşı çıkmaya olanak yoktu. Onlara katılmamak, onlara yanlış demek olanaklı değildi. Ben Yusuf Küpeli ve Hüseyin Cevahir’i çok seviyordum. Hüseyin Cevahir, öl dese ölecek kadar sevdiğim bir insandı. Örneğin ben,

Beyaz-Kırmızı Aydınlik ayrılıklarında öyle çok bilinçli, olayı teorik-ideolojik olarak ayırımına vararak hareket etmiş birisi değilim. Hüseyin Cevahir ve Yusuf Küpeli, Kırmızı Aydınlik yanında yer alınca biz de o tarafı tuttuk.”

Tuğrul Eryılmaz, arkadaşı Hüseyin Cevahir hakkında şunları söylemişti:

“Hüseyin Cevahir çok iyi bir arkadaşı. Dört dörtlük bir adamdı. İnsan olarak, ahlak olarak, demokrat olarak dört dörtlük muhteşem bir adamdı. Sosyalist hareketin gördüğü en düzgün adamdı. Bayraklara ihtiyaç yok ama bazı insanlar daha az bayrak oluyor. Bayrak yapılan bazı insanların yanında.”

1968 döneminde, bütün fakültelerde ve yüksekokullarda her siyasi partinin ve grubun panosu vardı. Bu panolar yan yana olurdu.

1968 yılının Aralık ayında, CKMP'nin SBF'deki panosu tahrip edildi, Alparslan Türkeş'in kızlarına küfür edildi. Bunun üzerine ülkücü öğrencilerle devrimci öğrenciler arasında 31 Aralık 1968 Salı günü çatışma çıktı.

Devrimci öğrencilerin başında SBF öğrencisi Yusuf Küpeli, ülkücü öğrencilerin başında SBF öğrencisi Yılmaz Yalçınar vardı.

Yusuf Küpeli'nin başkanlığında, Murat Cahit Koğacıoğlu, Hüseyin Cevahir, Ali Yılmaz, Alaybey Atalay, Kamer Diribaş, Mehmet Beşlioğlu, Kamil Dede, Nasuh Mitap, Zeki Kılıç, Muharrem Kılıç, Nuri Yıldırım, Muharrem Ergin'in de aralarında bulunduğu otuz kadar genç, ülkücü öğrencilere direndi.

“Yıkabilirsiniz Yıkın Bakalım, Biz de Gecekondu İçinde Ölelim”

Ankara Belediyesi gecekondu yıkım ekibi, 9 Nisan 1969 Çarşamba günü Yenimahalle'de Karşıyaka semti sırtlarındaki gecekonduları yıkarken çatışmalar yaşandı; ikisi çocuk 3 kişi ağır yaralandı, 11 öğrenci de Emniyet'e götürüldü.

Belediye yıkım ekiplerinin gelmesi üzerine gecekonduların sahipleri, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinden yardım istedi; aralarında Hüseyin Cevahir'in de bulunduğu çeşitli fakültelerden 200 genç, olay yerine giderek yıkım ekiplerinin karşısına çıktı.

Yıkım ekiplerinin, "yıkım belgesi" gösterememeleri üzerine 200 üniversiteli genç, gecekonduların içerisine girdiler, "Yıkabilerseniz yıkın bakalım, biz de gecekonduların içinde ölelim," dediler.

Orada bulunan toplum polisi, bunun üzerine birçok öğrenciyi gözaltına aldı.

Her türlü direnişe karşı yıkımı sürdüren ekipler, ikisi çocuk 3 kişinin enkaz altında kalarak ağır yaralanmasına neden oldular.

Çıkan olaylar ve öğrencilerin gözaltına alınması üzerine, gecekonduların sahipleri ile yardıma gelen öğrenciler, toplu halde Yenimahalle Kaymakamlığı'na gittiler ve makamı işgal ettiler. Gecekondular, kaymakamlık binasında, ev isteklerini bildiren sloganlar attılar.

Eylemde öğrenciler halkla beraber hükümeti de protesto ettiler. Kaymakamlık binasına gelen toplum polisi halkı sakinleştirmeye çalıştı ancak öğrencilerin yönlendirmesiyle çocuklarıyla salonda toplanan halk gösteriye devam etti. Bunun üzerine polisler, yakaladıkları bazı öğrencileri, önce Birinci Şube'ye daha sonra da Yenimahalle Emniyet Amirliği'ne götürdü.

Emniyete götürülen öğrenciler şunlardı:

Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Timur Erkman, Gazi Eğitim Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanı Zeki Sarıhan, Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Çetin Özkarar, FKF'den Ziraat Fakültesi öğrencisi Akın Özdemir, Kadir Çetinkol, Erdoğan Tünay, Okan Alpar, Vural Adencioğlu, Suat Atasözen, Osman Kılıç, SBF'den Çelik Cesuroğlu, Hukuk Fakültesi'nden Osman Kiper.

Ayrıca Ali Damacı adında genç bir gecekondular sakini de olaylara sebebiyet verdiği ve eylemleri teşvik ettiği gerekçesiyle gözaltına alınmıştı.

Yenimahalle olayları nedeniyle polis tarafından gözaltına alınan 26 kişi “suçüstü mahkemesine” gönderildi, ifadelerinin alınmasından sonra da serbest bırakıldı.

1969’da SBF Öğrenci Derneği ve SBF Sosyalist Fikir Kulübü

Bu dönemde, SBF Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu’nda Murat Cahit Koğacioğlu, Cüneyt Akalın, Oktay Etiman, Mustafa Güçlü, Ferruh Çelebi ve Kemal Mısırlıoğlu, vardı.

SBF Öğrenci Derneği Genel Kurulu, 8 Mayıs 1969 Perşembe günü yapıldı.

Siyasi hareketler arasındaki güç çatışmaları ilk başta daha çok öğrenci derneği seçimlerinde yaşandı.

Yusuf Küpeli ve Doğu Perinçek grubu, TİP’lilere karşı ortak hareket etti. Sonuçta, SBF Öğrenci Derneği seçimlerinde Doğu Perinçek grubundan Cengiz Çandar, SBF Öğrenci Derneği Başkanı seçildi.

SBF Sosyalist Fikir Kulübü’nün genel kurulu da, 17 Mayıs 1969 Cumartesi günü yapıldı.

Sosyalist Devrimciler’in (SD) seçimlere katılmadığı bu genel kurulda, Yusuf Küpeli ile Doğu Perinçek grupları arasında çekişme yaşandı. Güç dengeleri aynıydı. Bu nedenle ortak bir liste hazırlandı.

Genel kurul başlamadan önce Milli Demokratik Devrim’in (MDD) önde gelenlerinden Yusuf Küpeli, Mahir Çayan, Uluç Gürkan, Hasan Cemal vd. bir ön toplantı yaptı.

Bu topluluk, SBF Fikir Kulübü’nün yeni yönetimi için bazı isimler önerdi. Önerilen isimler arasından beş kişi seçildi.

Bunlar, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman, Oral Çalışlar, İlker Ağca ve Murteza Bor’dur. Bu isimleri belirleyen kişiler, seçilenleri bir araya topladı:

“Siz kendi aranızda başkanınızı da belirleyin. Bu iş seçime kalsın,” dendi.

Beş arkadaş dışarı çıktı. Başkanlık için Hüseyin Cevahir ve Oral Çalışlar aday oldu. Oktay Etiman ve İlker Ağca, Oral Çalışlar lehine oy kullandı. Bunun üzerine, kendi aralarında yaptıkları seçimle üçte iki oy çoğunluğuna göre Oral Çalışlar, SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı oldu.

PDA ile ASD grupları arasındaki çatışmalar bu şekilde devam etti. Hangi grup güçlüyse diğerini tasfiye etti.

ASD grubu, FKF'nin Dev-Genç'e dönüştürüldüğü kurultaydan sonra Doğu Perinçek grubuyla bulundukları bütün alanlarda çatışmaya girdi. 1970 yılının ortalarına gelindiğinde ASD taraftarları PDA taraftarlarını TDGF yönetiminden tasfiye etmek için bütün gücünü kullandı ve bunda bir ölçüde başarılı oldu.

PDA taraftarları sadece TDGF Genel Yönetimi'nden değil, SBF Öğrenci Demeği ve SBF Sosyalist Fikir Kulübü yönetiminden de tasfiye edildiler.

SBF Sosyalist Fikir Kulübü'nde ise, yönetim kurulu tarafından yapılan toplantının sonunda Oral Çalışlar başkanlıktan düşürüldü, yerine Murteza Bor getirildi.

1970 Mart ayında yapılan genel kurul seçimlerinde de Zafer Kutlu SBF Sosyalist Fikir Kulübü başkanlığına getirildi.

5 Mayıs 1970 Salı günü yapılan SBF Öğrenci Derneği seçimlerini SBF-KP grubu taraftarları kazandı ve yönetime Hüseyin Cevahir, Kamil Dede, Zafer Kutlu, Saffet Rüştü Tekin, Nasuh Mitap, Haluk Menemencioğlu ve Neptün Kolat getirildi.

Yönetim şöyle oluşturulmuştu: 3. sınıftan 3 öğrenci, 2. sınıftan 3 öğrenci, 1. sınıftan 3 öğrenci. 1 kişi de 3. sınıftan başkan olurdu.

“Eylem” Broşürü

SBF Sosyalist Fikir Kulübü, bu dönemde “Eylem” adlı bir broşür yayınlıyordu.

16 Mart 1970 tarihli 1. sayısında yayınlanan bir yazıda özetle şu değerlendirme yapılmıştı:

“Emperyalizmi kovduktan sonra tekrar emperyalizmin ağına düşmemenin tek garantisi kitleleri bilinçlendirip örgütlemektir. Bunun için sağlam bir dönüş, tutarlı bir teori gerekmektedir. İşte bu teori bilimsel sosyalizmdir. Bu demektir ki bilimsel sosyalizmin eylem kılavuzu olarak, işçi sınıfının öncülüğünde işçi-köylü temel ittifakı üzerine bütün millici ve demokratik sınıf ve tabakaların güç birliğine dayanan bir cephe politikası yürütmek zorundayız. Halkımızın kurtuluşunu, ülkemizin bağımsızlığını sağlayacak tek yol budur. Bu, halkımızın emperyalizme, işbirlikçilere, feodal kalıntılara karşı savaştır. Ve devrimciyim, emperyalizme karşıyım diyen herkes bugün hangi durumda olursa olsun, yarın bu mücadelenin adamıdır. Ona kendini bugünden hazırlamak ve kavgaya girmek durumundadır.”

Broşürün 26 Mart 1970 tarihli 2. sayısında da özetle şu değerlendirmeye yapılmıştı:

“Gençliğin devrimci kavgası, Türkiye halkının MDD mücadelesinin bir parçası olarak günden güne güçlenerek gençlik ve halk kitlelerine yayılmaktadır... Devrimci gençler, hareketi asıl sahiplerine, kitlelere; gerçek devrimci sınıf olan işçi sınıfına ve onun temel müttefiki köylülere ulaştırılması yönünden mücadelesini sürdüreceklidir.”

İşgaller

’68 dönemi olarak adlandırılan yıllarda hem MDD hem de TİP içinde görüş ayrılıkları vardı. Bu ayrılıklar ilk başlarda uzlaşmacı biçimde yürütölmeye çalışılıyordu.

FKF ve TİP içindeki tartışmaları açığa çıkartacak iki olay oldu: 1968 Haziran’ındaki üniversite işgali ve Temmuz 1968’deki Çekoslovakya işgali...

1968 Haziran’ında öğrenciler fakülteleri işgal ettiğı zaman, TİP yönetiminde, bu gelişmelerin denetim altına alınamayacağı, partinin denetiminden çıkabileceğı ve partiye zarar verebileceğı endişesi vardı.

TİP, Siyasi Partiler Yasası'na göre kurulmuş, üzerinde sürekli olarak TCK'nın 141. ve 142. maddelerinin baskısını hisseden, siyasi iktidarın yanı sıra antikomünist güçlerin doğrudan ve dolaylı, açık ve gizli saldırılarına hedef olan Türkiye'nin tek yasal sosyalist partisiydi.

Kendine özgü programı, tüzüğü olan ve bu çerçevede çalışan, TBMM'de 15 temsilcisi olan TİP, ayrıca toplumun her kesiminin bakışı üzerinde olduğu için bütün hareketleri gözaltında olan bir partiydi de.

TİP yönetimi, eylemleri yöneten gençleri çağırarak, "eylemlerinin partiye zarar verebileceğini, taleplerini demokratik yol ve yöntemlerle dile getirmelerini, bu nedenle işgallerden vazgeçmelerini" istedi. Ama gençlerin bir kısmı bunu dinlemedi.

Üniversite işgallerinin hemen ardından, Sovyetler Birliği'nin 21 Ağustos 1968 Çarşamba sabahı Çekoslovakya'yı işgal etmesiyle sadece TİP'te yer alanlar değil, tüm Türkiye solu en derin ideolojik-teorik bunalımlarından birini yaşadı ve zaten Marksizm'i yeni yeni keşfetmeye başlayan Türkiye solunun içinde bulunduğ u ideolojik kargaşa daha da arttı.

İdeolojik tartışmalar sonucu TİP içinde bölünmeler oldu.

Değişik kesimler parti yönetimini ele geçirmek amacıyla çalışmalar yapmaya başladı.

Bu çalışmalar zaman zaman üzücü olaylara yol açtı.

TİP Genel Kurullarında Yaşanan Bazı Olaylar

TİP İstanbul İl Genel Kurulu, 5 Nisan 1970 Pazar günü İstanbul'da yapıldı.

MDD'ciler, şiddet kullanarak genel kurulu ele geçirdiler.

TİP İstanbul İl Genel Kurulu'nda MDD'ciler tarafından çıkarılan olaylar TİP İzmir İl Genel Kurulu'nda da tekrarlanmak istendi.

Seyhan Erdoğan, İlhami Aras ve bir grup arkadaşı, Ankara'dan İzmir'e giderek 26 Nisan 1970 Pazar günü Kemer'deki Tümtaş Düğün Salonu'nda yapılan genel kurula girmek istediler.

Genel kurula sadece delege olanlar alındığından MDD'ciler, genel kurula zorla girmek istediler, ancak Nihat Sargın, Turgut Kazan, Hüseyin Ergün, Savaş Al ve diğer TİP mensuplarının engellemeleriyle karşılaştılar.

Mustafa Kaçaroglu, Şaban İba, İlhami Aras, Vahap Erdoğan ve bir grup arkadaşı, 10 Mayıs 1970 Pazar günü Tunca Pasajı'nda yapılacak olan TİP Antalya İl Genel Kurulu'na katılmaya gittiler.

Delege olmamalarına rağmen, genel kurula girmek isteyen topluluğa burada da Nihat Sargın ve Hüseyin Ergün engel olmaya çalıştılar.

TİP Antalya İl Genel Kurulu'na TİP Genel Sekreteri Behice Boran, Turgut Kazan ve Yalçın Cerit de katılmıştı.

Genel kurula alınmayan Mustafa Kemal Kaçaroglu, Nihat Sargın'a küftetti.

Kaçaroglu'nun yanı sıra bu grup içinde Nail Karaçam, Şaban İba, Sinan Kazım Özüdoğru ve Hüseyin Cevahir de vardı.

Antalya Fikir Kulübü MDD'cilerin elindeydi ve TİP'le aynı binada bulunuyordu.

TİP Genel Merkezi ve yapılmakta olan TİP Ankara İl Genel Kurulu, 13 Eylül 1970 Pazar günü Mahir Çayan'ın öncülüğünde basıldı.

Baskınlarda Hüseyin Cevahir de vardı.

Bazı TİP üyeleri ve yöneticileri bu baskın sırasında tartaklandı. Parti merkezindeki eşyalar alınıp götürüldü.

SBF öğretim üyesi Prof. Dr. Sadun Aren de bu baskın sırasında tartaklananlar arasındaydı. Aren hem Mahir Çayan'ın hem de Hüseyin Cevahir'in SBF'den öğretmeniydi.

Şaban İba, TİP genel kurullarında yaşanan bu olaylar hakkında özetle şunları söylemişti:

“TİP genel kurullarında kavgaları hep biz yapardık. Bu konuda bizim karatecilerimiz, tekvandocularımız vardı. DAB'cılarımız vardı. Yani, 'Devrimci Ayılar Birliği' vardı. Bunlar iriyanı kavgacı adamlardı. Onlar yaparlardı bu işi. Babayiğit, kabadayı adamlardı.”

“Yanlış Anlaşılır”

18 Mart 1970 Çarşamba günü Ankara’da İktisadi Ticari İlimler Akademisi’nde saat 10.00’da bir forum yapıldı ve bazı öğrenciler, derslere girmeme kararını aldıklarını açıkladılar.

Ankara İTİA’daki ülkücü öğrenciler bu eyleme karşı çıktılar ve eylemi engellemek istediler. Bunun üzerine iki grup arasında çatışma çıktı. Çatışmanın sonunda Sabahattin Kurt ayağından yaralandı.

SBF’ye, “Ne yapalım?” diye haber gönderildi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde öğrenci olan Ahmet Zafer Ergün’le bir arkadaşı gelerek, Sabahattin Kurt’u Ankara Tıp Fakültesi’ne götürdüler.

Haluk Menemencioğlu, Kurt’u daha sonra, SBF’de öğrenci olan Aydın Ketenci, karısı Lemis Ketenci ve onlarla aynı evi paylaşan Demir Şerbetçioğlu’nun evine götürdü.

Eve sürekli ellerinde yiyecek, içecek paketleriyle gelen Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan, Sabahattin Kurt’u ziyaret ettiler. Hüseyin, ev sahipleriyle sıcak ilişkilere girdi. Her ziyaretinde evdeki bütün işleri yaptı, ev sahiplerine iş yaptırmadı.

Mutfakta iş yaparken Lemis Ketenci her mutfığa girişinde, Hüseyin mutfaktan dışarı çıkıyordu. Bu, sık sık tekrarlanınca Lemis sonunda dayanamadı, “Niye böyle yapıyorsun?” diye sordu. Hüseyin’in yanıtı, “Yanlış anlaşılır,” oldu.

SBF-TKP’nin İlk Eylemi

29 Nisan 1960 olaylarının onuncu yıldönümünde devrimci öğrenciler bir eylem yaptı.

SBF-TKP kadrosu, 28 Nisan 1970 günü gece yarısı, Ankara-Konya asfaltı üzerinde, kentin 9 kilometre uzaklığında Balgat civarında bulunan ABD Yardım Deposu’nun (AID) bulunduğu bölgeye hareket etti.

Depoya gelen topluluk, burayı çevreleyen tel örgüleri keserek içeri girdi. Daha sonra bir kısmı kendilerine engel olmak iste-

yen bekçiye ateş ederken, bir kısmı da iki bidon benzini binanın önünde bulunan ve içinde giysi ve kırtasiye malzemeleri bulunan iki kamyonun ile jeneratörün üstüne dökerek ateşe verdi.

AID deposunu yakan gençler, hızla yürüyerek ODTÜ'ye gittiler.

ODTÜ'de onları, eylemden haberleri olan İrfan Uçar ve Yusuf Arslan karşıladı ve birlikte yurtlara gittiler. O geceyi güven içerisinde geçiren topluluk, ertesi sabah, 29 Nisan için TDGF tarafından düzenlenen gösteriye katıldı.

Eylemi yapan grup, daha sonra SBF'ye geldiler; yaptıkları eylemi radyodan dinlerken, saldırının istedikleri etkiyi sağladığını gördüler.

Eylemde kullanılan otomobil, araştırma yapan emniyet güçlerince, ODTÜ civarında Karakusunlar köyü içinde bulundu. Olay yerine gelen polis ekipleri derhal soruşturmaya başladı. MİT ve siyasi polis de bölgede inceleme yaptı.

Olaya destek verenlerden Yusuf Arslan, bir ihbar üzerine, polisin 7 Mayıs 1970 Perşembe gecesi ODTÜ'nün şehirden üniversiteye öğrenci taşıyan otobüslerinde yaptığı aramada, Parabel-lum marka bir tabanca ve 9 mermiyle yakalandı.

SBF ve BYYO Yurtları Arandı

Emniyet güçleri, 29 Nisan 1970 günü, ODTÜ civarında terk edilen otomobilin üzerinde buldukları parmak izlerinden, AID eylemini yapanlardan birinin Oktay Etiman olduğunu tespit etmişti.

Olayın faillerinden birisi olan Yusuf Arslan da yakalandığı için emniyet güçleri için şimdi iş, Etiman'ı yakalamaktır.

17 Mayıs 1970 Pazar günü sabaha karşı saat 03.35'te 1.500 kadar jandarma, toplum polisi ve sivil polis ile SBF yurdunu aradı.

Bir saat yirmi dakika süren aramada 86 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Sabahattin Kurt'la Oktay Etiman tutuklandı.

AID deposunu yakmakla suçlanan ve aranan SBF Öğrenci Derneği Başkanı Hüseyin Cevahir, SBF Genel Kurul Başkanı İlhami Aras, SBF Denetim Kurulu Başkanı Mustafa Kaçaroglu, SBF Öğrenci Derneği Yazmanı Kamil Dede, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı ve Dev-Genç üyesi İrfan Uçar, Dev-Genç üyesi Nurettin Öztürk ve ODTÜ öğrencisi Yusuf Aslan, 9 Haziran 1970 Salı günü Ankara Savcılığı'na ortak bir yazı gönderdiler.

Yazıda, halen Türkiye'nin çeşitli yerlerinde halk için, "emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı mücadele ettiklerini" ifade etmişler ve "polisine eline geçtikleri takdirde, faili meçhul birçok suçun kendi üzerlerine yıkılacağını, işkenceci polisine eline geçmek istemediklerini" belirtmiş, şunları açıklamışlardır:

"Polis, Oktay Etiman'ı çarmıha gererek elektrik vermiş, falakaya yatırmış, akla gelmeyen bir sürü işkence yapmıştır. AID deposunu yakmakla suçlanan bizler, mahkeme günü bağımsızlığına yüzde yüz inandığımız şerefli Türk hâkimine teslim olacağız."

"SBF Bizim İkinci Evimiz Gibiydi"

Hüseyin Cevahir, 1970 yılında arandığında değişik bölgelere gitti. Örneğin Enis Rıza Sakızlı'yla Hüseyin Cevahir birlikte Tunceli'ye de gitmişti.

Doğu'ya gidenlerden birisi de Şaban İba'ydı. Öğrenciler bu bölgelere genellikle *Kurtuluş* gazetesi ile *Aydınlık Sosyalist Dergi*'nin muhabiri olarak gidiyorlardı. (Bu dönemde Güneydoğu'da bazı aşiretlerin üzerinde KDP'nin etkisi vardı.) Polis tarafından arandığı zamanlarda İzmit'e gidip bir süre Mustafa Baykara'nın yanında kalan Hüseyin Cevahir, daha sonra Ankara'ya geri geldi, fakat çok geçmeden buradan da Karadeniz bölgesine geçti.

SBF-TKP grubu, sadece belli çalışmalar yapmak için değil bazen herhangi bir olay nedeniyle arandıklarında saklanmak ve çoğu zaman da sonraki yıllardaki faaliyetlerine bir zemin hazırlamak için sürekli olarak Karadeniz bölgesine gidiyorlardı.

Bu grup, bu tür etkenler dışında ayrıca ilişkide oldukları subay arkadaşlarının verdikleri askeri bilgiye dayanarak yapılanmaya, saklanmaya ve barınmaya elverişli olan Karadeniz ve Akdeniz bölgesini hareket alanı olarak seçmişti.

Dönemin TİP Çarşamba İlçe Başkanı İsmet Öztürk, bu ilişkiler konusunda şunları söylemiştir:

“Benim Çarşamba ilçesinde kahvehanem vardı. Bu kahvehanenin arkasında 15-20 metre karelik bir odam vardı. O dönemin bütün devrimcileri, kaçak olsun olmasın, Çarşamba’ya geldiler mi orada kalırlardı. Biz, SBF’yle iç içeydik.

“SBF’nin üçte biri sirkülasyon gibi bizim bölgedeydi. SBF bizim ikinci evimiz gibi.

“Sabahattin Kurt sürekli gelirdi. Hüseyin Cevahir, Sinan Kazım Özüdoğru gelirdi. Sabahattin Kurt, Karadeniz’in sevgili-siydi. Altın gibi bir adamdı. Hüseyin Cevahir bir ara Fatsa’da kaldı. Hüdayi Arkan da kaldı. Böyle 4-5 kişi sürekli gelip kalıyordu.”

Küba Devrimi

SBF-TKP olarak adlandırılan topluluktaki değişim 15-16 Haziran 1970 olaylarından sonra yeni bir boyut kazanmıştı.

Bu değişime uygun olarak, Hüseyin Cevahir’in “Küba Devrimi” başlıklı yazısı bu topluluğun bir dönüşüm içinde olduğunu yansıtır. Bu anlayışa uygun olarak çalışmalar yapılır.

SBF-TKP oluşumunun içinde yer alanlardan Hüseyin Cevahir’le Sabahattin Kurt, teorik birikimleriyle, okumaya düşkünlükleriyle, sessiz ve mütevazılıklarıyla, olgun davranışlarıyla herkesi etkiliyor ve beğenilerini topluyorlardı.

Bu özelliklerinin yanı sıra her olayda gözlerini kırpmadan cesurca yer almaları ve dinamik bir şekilde hareket etmeleri de çevresindekileri etkiliyordu. Bu nitelikleri nedeniyle SBF-TKP’nin hem kitle çalışmasında hem örgütlenme çalışmasında hem de yapılacak eylemlerde en önde yer alırlardı.

Karadeniz'deki bu çalışmalarda hep etkin olan kişiler Hüseyin Cevahir, Sabahattin Kurt, Sinan Kazım Özudoğru, Nasuh Mitap ve Hüdai Arıkan'dı.

Bu çalışmalar sırasında bir gün, Samsun TİP il binasında; Hüseyin Cevahir, Sabahattin Kurt, İsmail Yeşilyurt, Ertan Saruhan, Ziya Yılmaz, İsmet Öztürk, Necati Sağır, Akçaabat Hâkimi Ali Faik Cihan, Avukat Mümin Doğru gibi birçok kişinin katıldığı, Orta Karadeniz Bölge Toplantısı yapılmaktadır.

Toplantıda, ülke çapında bir yayın organının çıkartılması, kurulması düşünülen yeni partinin oluşum çalışmaları ve partinin nasıl deklare edileceği konuları konuşulmaktadır.

İlerleyen saatlerde toplantıyı polis basar ve içerdekileri dışarıya çıkartır. Dışarıda ise bir polis, ekip arabasının içinden toplantıya katılanların fotoğraflarını çekmektedir.

Bu toplantının ardından Sabahattin Kurt Fatsa'ya, İsmail Yeşilyurt'la Hüseyin Cevahir, Alaçam'a giderler.⁴

İki gün Alaçam'da kaldıktan sonra Sinop, Gerze ve Bafra'ya giden Cevahir'le Yeşilyurt, buralarda ilişkide oldukları insanlarla görüştüler.

Hüseyin Cevahir bu gezide gözlemciydi.

Daha sonra Samsun'a gelen Hüseyin, o sırada en büyük banknot olan beş yüz lirayı Yeşilyurt'a verip, "Bu parayı bozdu-ralım. Yoksa dikkati çeker," dedi. Parayı bir bankada bozdurduktan sonra Saathane Meydanı'nda bir hamama gidip yıkandılar.

Samsun'da bir süre kaldıktan sonra Çarşamba'ya, İsmet Öztürk'ün yanına geçen Hüseyin Fatsa'ya, İsmail ise Alaçam'a gitti.

Hüseyin, Fatsa'ya giderken, Alaçam'a geri geleceğini düşünerek bir mayosunu, Cengiz Zapçı'nın ona Fransa'dan gönderdiği çantasını ve gömleğini İsmail Yeşilyurt'un evinde bıraktı. Ama bir daha geri dönemedi.

Cevizdere Köyünde Saklanıyorlar

Sabahattin Kurt'la Hüseyin Cevahir, AİD eyleminden arandıkları günlerde bir süre Ünye'nin Cevizdere köyünde Mehmet Beşli'nin yanında saklandılar.

Mehmet Beşli bu olayı şöyle anlatmıştır:

“Akşamüzeri Cevizderede'deki eve geldiğimde ağabeyim Osman, 'Arkadaşların gelmiş,' dedi. 'Nerede?' dedim. 'Yukarıda odada,' dedi. 'Ünye'den mi?' diye sordum. 'Yok. Ankara'dan,' dedi. Koşarak yukarıya çıktım. Baktım Sabahattin Kurt'la Hüseyin Cevahir. Kucaklaştık. Yemek yedik. Ama arkadaşlar bir sıkıntı içindeler. Çıkarttılar bana Mahir'in mektubunu verdiler. 'Bu arkadaşların saklanması gerektiğini' belirten bir mektup. Cengiz Zapçı'nın öldüğünü söylediler. Cengiz Zapçı'yla Mahir'den daha iyi arkadaşım. Yıkıldım. Yere oturdum. Nasıl üzüldüm. Çok severdim Cengiz'i. Bir süre bizim köyde sakladım bunları. Daha sonra Fatsa'ya Ziya Yılmaz'ın yanına götürdüm. Daha sonra orada saklandılar. Birkaç kez Fatsa'ya gittim, sohbet ettim onlarla. Fatsa'da iskelenin orada bir park vardı. Orada oturup çay içiyorduk Hüseyin'le ikimiz. O ara Sabahattin Kurt neredeydi bilemiyorum. Ziya Yılmaz geldi o arada. 'Siz çok serbest hareket ediyorsunuz. İşi fazla serbeste verdiniz,' demişti. Hatta dedemin Ünye'de metruk bir evi vardı. Oraya götüreyim, dedim. Ziya Yılmaz, fazla dikkat çeker, diyerek kabul etmedi.”

Sabahattin Kurt (Sabo), Karadeniz bölgesindeki çalışmalarından sonra Osmaniye – Adana yöresindeki örgütlenme çalışmalarına katıldı.

Bafa Gölü Kampı

AİD eylemini yaptıkları gerekçesiyle güvenlik güçleri tarafından gıyabi tutuklama kararıyla aranan Kamil Dede, Hüseyin Cevahir, Mustafa Kemal Kaçaroglu ve Sinan Kazım Özüdoğru,

ilk önce Çankaya'daki SSCB Konsoloslugu'nun karşısında, örgüt tarafından kiralanmış evde kalmışlardı.

Bir arkadaşlarının İsrail Evleri'nde bulunan bodrum katındaki evinde saklanan İlhami Aras ve Mustafa Kemal Kaçaroğlu, 22 Mayıs 1970 Cuma günü akşamı Mahir Çayan'la buluşmaya karar verdi.

Mahir, Mustafa Kuseyrioğlu'nun, arkadaşı Nejat Arun tarafından BYYO'da öldürülmesi nedeniyle eve çok geç gitti. Geceyi orada geçirdikten sonra da sabahleyin evden ayrıldı.

Birkaç gün sonra da İlhami Aras, Mustafa Kemal Kaçaroğlu, Kamil Dede, Sinan Kazım Özüdoğru ve Oğuz Etçi, İzmir'e hareket etti.

SBF-TKP ekibi, o sırada güvenlik güçleri tarafından aranmakta olan "Dinamit Kenan" olarak adlandırılan Kenan Rıfki Ertuğrul'u da İzmir'den alarak, kamp yapmak üzere 10 Haziran 1970 günü Bafa Gölü kıyısındaki Beşparmak Dağları'na gitti.

Haziran ayının başından sonuna kadar bir aylık süre içerisinde Bafa Gölü kıyısında ve Beşparmak Dağları'nda kamp kurarak eğitim yapan ekibin yiyecek ve diğer ihtiyaçları, o yörenin köylü gençlerinden İlyas Çakır ile Mehmet Gök tarafından karşılandı. Gençler, zaman zaman Serçin köyüne de gittiler.

Şadi Samer, Ankara'dan kampa ara ara haber getiriyordu. Bir keresinde Mahir, İzmir'e gitti.

15-16 Haziran işçi olayları kamptayken radyodan öğrenildi. Bu arada, Karadeniz bölgesinden Hüseyin Cevahir geldi. Haziran ayının sonunda İlhami Aras'la Hüseyin Cevahir, bir başka kamp yeri bulabilmek amacıyla Yeni Foça'dan Eski Foça'ya kadar dolaşılar.

Kâmil Dede ve Mustafa Kemal Kaçaroğlu, İstanbul'a geçip burada bir süre kaldıktan sonra 1970 Temmuz'unun başında Ankara'ya gittiler.

Tutuklanma

Mustafa Kaçaroglu, bu konuda özetle şunları anlattı:

“Bazı arkadaşların savcı ve hâkimlerle ilişkileri vardı. Zaten bizim hakkımızda somut delil yoktu. Kamil Dede’yle ikimiz savcılığa gittik. Düşüncemiz şuydu: Aranan arkadaşların eğer tutuklanma gibi ciddi bir durumu olacaksa ikişer kişi ikişer kişi başvuralım.

“Kırsal bölgelerde artık gerilla hazırlıkları yapıyordu. O çalışmalarımız aksamasın gibi bir kararımız vardı.

“Bu karar çerçevesinde Kamil Dede ve ben, 1970 yılının Temmuz ayının ortasında savcılığa gittik. Savcı dosyaya baktı, vazgeçti. İki-üç gün sonra adli tatil olacaktı. Böyle bir nedenden dolayı dosyaya bakmaktan vazgeçti. Daha önce konuşulduğu için, ‘Ben bu davayı görmeden hemen buradan gidin. Buraya gelmemiş olun. Eylülde gelin,’ dedi.

“Biz tekrar eylülde gittik. Hakkımızda çok somut bir şey olmadığı için serbest bırakıldık. Bizden bir süre sonra İlhami Aras, İrfan Uçar ve Hüseyin Cevahir gidip savcılığa başvurdular. O gün mahkemede bulunan hâkim onları yine serbest bıraktı fakat savcı bir üst mahkemeye itiraz ettiğinden İlhami Aras, İrfan Uçar ve Hüseyin Cevahir, Ankara Merkez Cezaevi’ne gönderildiler.”

“Yaşadığımı, Hem de Kıyasıyla Yaşadığımı Hissediyorum”

Hüseyin Cevahir, İrfan Uçar ve İlhami Aras, TDGF genel kurulunun yapıldığı 17 Ekim 1970 tarihinden bir ay önce 16 Eylül 1970 tarihinde nöbetçi hâkimliğe başvurmuştu.

İlk başta serbest bırakılacaklarını düşündüler. Çünkü aynı olaydan daha önce gidip ifade veren Kamil Dede’yle Mustafa Kemal Kaçaroglu serbest bırakılmıştı. Fakat bu kez öyle olmadı. Savcı her üçünün de tutuklanmasını istedi.

Cevahir, Uçar ve Aras, Ankara Cezaevi’nde bir süre tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakıldılar.

Hüseyin Cevahir, tutuklanmadan önce eniştesi Fevzi Özkan’a bir mektup yazmıştı.

Mektup, Hüseyin Cevahir'in hayatının bir özeti ve "elveda" yazısı gibiydi.

Mektup aynen şöyle:

Sevgili kardeşim,

Mektup yazmadığım için hepinizin bana kızgın olduğunuzu biliyorum. Ayrıca durumum da sizin bakımınızdan hiç de iç açıcı değil. Yalnız şunu belirtiyim ki, korkacak bir durum yok ortada. Benim bakımımından böyle bir durum normaldi. Beni tutmak için bahane arıyorlardı. Bu olayı üstüme bu yüzden yıkmaya çalışıyorlar. Fakat benim olayla bir ilgim olmadığını söylememe bilmem lüzum var mı?

Babamla görüştüktan sonra, onun ikazları üzerine mektup yazmamakla büyük bir hata işlediğimi anladım. Ama sizden gönlünüzü ferah tutmanızı isteyeceğim.

Bu mektubu yazmadan on gün önce – ayın 16'sında-bizim davaya bakan 2. Sorğu Hâkimliğine teslim olduk. Adam adli tatili de düşünerek, bize adli tatilden sonra gelmemizi söyledi ve bizi bıraktı. Ama dosyada herhangi bir işlem yapmadı. Gıyabi tevkif devam ediyor. Yalnız bu durum şunu göstermektedir: Eğer mutlaka tevkif edilmemiz söz konusu olsaydı, bizi bırakmazdı. Ayrıca aleyhte bir delil olmadığı gibi, o gece ben hiçbir yere ayrılmadığımı da mekân şahitleriyle ispat edebileceğim durumdayım. Adli tatilden sonra herhalde gıyabi tevkif kalkacak. Avukatlar da hep aynı şeyi söylüyorlar. Süreyya Kahraman da yakından ilgilendi durumumla.

Şimdilik dava konusunda bunları yazıyorum. Hiç merak etmeyin. Anneme ve kardeşlerime destek olacağına inanıyorum. Amcama da yazarım. Buna rağmen, ona hiç merak edilecek bir şey olmadığını yaz. Eğer sorgu tamamlanana kadar bizi içerde tutarlarsa bile korkmayın. Çünkü bir bildiri dağıtmaktan adamı iki ay içerde tutuyorlar, sonra da beraat ediyor.

Durumum çok iyi. Okuyorum bol bol. Bu arada bir de yazı hazırladım. Dergide çıkınca sana yollarım. İmtihana girip sınıfı da geçeceğim.

Sizden ayrı olmak beni üzüyorsa da, sırf inançlarım yüzünden böyle olduğu için üzüntüm hafifliyor. Kof bir ağaç gibi değilim. İçim boş değil. Yaşadığımı, hem de kıyasıya yaşadığımı hissediyorum. Gıyabi tevkif kalktıktan ve sınavlar bittikten sonra ilk işim sizi görmeye gelmek olacaktır. O zaman bol bol anlatırım. Bu arada yirmi gün önce Fransa'ya (doktora yapmaya) uğurladığımız bir arkadaş kaybettik. Havagazından zehirlenmiş. Pırl pırl bir çocuktu. Çok da yakındık birbirimize. Aslında her köşe başı bir ölüm tuzağı. Kazalar, arabalar, her şey. Bak buna rağmen ben dipdiri duruyorum. Ve yaşadığımın hem de iyice yaşadığımın farkına bu son bir yılda daha bilinçli vardım.

Sevgili kardeşim,

Hep şunu söylemek istiyorum. Babam, amcam belki bu durumuma kızarlar. İnandıklarım yüzünden çekiyorum ve üzülüyorum. Gizlice cebime bir parça esrar da koyup tutuklayabilirlerdi. Artık her türlü duruma hazır olmak gerekir. Babamla annem nasıl olsa geçinirler. Bütün ihmalkârlığına rağmen bu konuda babama güveniyorum ve hayranlık da duyuyorum. Beni düşündüren tek şey Özgür'e kaliteli bir tahsil yaptırmak. Zira amcam uğrumuza gençliğini az harcamadı. Bunu bir borçtan kurtulmak için yazmıyorum. Sevinçli bir görev olduğu için yapmak istiyorum. Ve bu durumu mutlaka sağlayacağım.

Bunun dışında öyle pek hayattan beklediğim büyük şeyler yok. İhtirasım da yok zaten. Fakat kendime karşı görevimi yapmaya çalışıyorum. Bir ot gibi, yahut ikili bir kişilik içinde yaşamayacağım. Bir de Süleyman ağabeyim izin deyse, onu çok özlediğimi söyle. Belki görüşlerimiz taban tabana zıt ama bir gün belli bazı konularda, haksızlıklara karşı omuz omuza olabiliriz. Coşkun ve içten bir kişiliği olduğunu kendi kendime düşünerek buldum.

Sana gelince, aynı şeyler düşünüyoruz. Belki şimdi aramızda bazı küçük ayrılıklar var. Ama yüz yüze konuştuğumuzda bunların önemsiz olduğunu göreceğiz. Ve sende her zaman gerçek bir dostluğun, yiğit bir sevecenliğin yattığını çoktan fark etmişim.

Şimdi selam faslına geliyorum. Herkese ama herkese benden selam söyle. Kimse ne sevin sin ne de üzül sün. Üzülenler de, sevinenler de çok güzel ve iyi şeyler uğruna –ama hepsi için- savaştığım için benimle uğraştıklarını bilsinler isterim. Şimdilik adresim yok. Yazma da. Selam olsun sana, anneme, S. Mahmut amcaya, kardeşlerime, yeğenlerime, nineme, yengeme, İ. Hüseyin’e, ağbine, herkese.

Hüseyin Cevahir ve DDKO

1969 yılında, bazı Kürt öğrenciler DDKO adında bir örgüt kurmuşlardı.

DDKO yöneticilerinden İbrahim Güçlü, Hüseyin Cevahir’in DDKO’yla olan ilişkisi hakkında şu bilgileri vermiştir:

“Hüseyin Cevahir’le 1970’de Ankara Kapalı Cezaevi’nde birlikte kaldık. Yakın bir dostum ve sevdiğim bir insandı. Kürtlere ve bize kendisini hep yakın görüyordu. Ama hiçbir zaman Kürtlerle birlikte aynı örgüt ve eylem çizgisinde olma kararını vermedi. Bu nedenle DDKO üyesi olmadı. Ama DDKO’ya yakın durdu. DDKO yönetici ve üyeleriyle özel ilişkilerinden bahsedilirse daha doğru olur.”

Cengiz Zapçı ve Necmettin Giritlioğlu’nun Ölümleri

ODTÜ-TKP ile SBF-TKP grubundan iki kişi art arda öldü.

SBF mezunu Cengiz Zapçı, 18 Temmuz 1970 günü, doktora yapmak için gittiği Paris’te, kaldığı evde ölü bulundu.

YİS Başkanı Necmettin Giritlioğlu da, 22 Ağustos 1970 Cumartesi günü Aliağa’da şoför Kazım Soyuncu tarafından öldürüldü.

Mahir, Cengiz Zapçı'nın ölümü hakkında, "İlerde belli şehirleri kurtardığımızda onlardan birine Cengiz'in adını veririz," demişti.

Yapı-İş Sendikası ve YİS

Bu dönemde ODTÜ-TKP grubu, ODTÜ'de çalışan işçiler arasında örgütlü bulunan Yapı-İş Sendikası ve YİS'te etkin durumdadır.

Münir Ramazan Aktolga'yla Bingöl Erdumlu, bir keresinde İstanbul Göztepe'deki evinde Doktor Hikmet Kıvılcımlı'yı ziyaret ederler.

İsmet Demir'in anlattığına göre, "Necmettin Giritlioğlu haince katledildikten sonra en yakın arkadaşları da greve eğilmişlerdi. Bu greve ilgi duyanlardan birisi de Yusuf Küpeli idi. Hüseyin Cevahir, Münir Ramazan Aktolga, Atilla Sarp, Ahmet Sina, Sadık Gökçen, Ersin Dinmez gibi arkadaşları da saymak mümkün."

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) Aliğa Petrol Rafinerisi inşaatında çalışan işçiler içerisinde Tuncelili Alevi işçiler de vardı.

Bu işçiler, Hüseyin Cevahir'in babasını ve ailesini tanıyorlardı. Bir kısmı Mazgirtliydi. Bu nedenle Cevahir'e büyük saygıları ve bağlılıkları vardı.

SBF-TKP ve ODTÜ-TKP grubu, Tuncelili bir Alevi dedesi olan Hüseyin Cevahir'i, Aliğa Petrol Rafinerisi inşaatında çalışan Tuncelili Alevi işçileri örgütlesin diye Aliğa'ya gönderdi. Hüseyin, bu işçileri örgütlemek amacıyla bir süre Aliğa'da çalıştı.

Necmettin Giritlioğlu'nun ölümünden sonra bu iki siyasi topluluk tarafından Yapı İşçileri Sendikası'nın genel kurulları yapıldı.

Genel kurullardan birisi, 28 Şubat 1971 günü Menemen'de yapıldı. Bingöl Erdumlu, sendikanın başkanı, Hüseyin Cevahir de sendikanın yönetim kurulu üyesi oldu.⁵

Sendikanın diğerk genel kuruluna Hikmet Kıvılcımlı da katıldı; başkanlığına İsmet Demir seçildi.

Faşizm Konulu Açıkoturum

26 Aralık 1970 Cumartesi günü, İzmir Barosu, *İşçi-Köylü* gazetesi İzmir temsilciliğı, DİSK İzmir Şubesi, İzmir Dev-Genç Bölge Yürütme Kurulu, TÖS İzmir Şubesi, İlk-Sen İzmir Şubesi, Teksen İzmir Şubesi, Sağ-Persen İzmir Şubesi, Devrimci Kadınlar Derneğı, İPSD İzmir Şubesi ve ÜNAS temsilciliğı tarafından, Ege Üniversitesi Recep Egemen Amfisi'nde "faşizm" konulu açıkoturum yapıldı.

Açıkoturumda Hüseyin Cevahir, Ramazan Karakale, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Yücel Sayman, Cemile Çerçel, Ferhat Arslantaş, Cemal Tezer, Nazmi Erten ve Akın Tuncer birer konuşma yaptılar.

Yücel Sayman, toplantıda, emperyalizmin denetimindeki ülkelerde faşizmin dışı bağı olduğunu iddia etmiş ve "Sınıf mücadeleleri kızıştıkça faşist yöntemler açığa çıkmaktadır. Sıkıyönetim, faşist terör yönetiminin bir provasıdır. Komando hareketi bu memlekette zulüm getirmiştir," demişti.

İzmir TÖS Bölge Temsilcisi Ferhat Arslantaş da yaptığı konuşmada, Türk subaylarının hiçbir zaman tutucu olmadıklarını söylemiş ve "Öğretmenlere devrimci bilinci üreten bir topluluk oldukları için baskı yapılmaktadır," demişti.⁶

Hüseyin Cevahir'in akrabası ve o dönemde Gazi Eğitim Enstitüsü'nde öğrenci olan Hüseyin İlbey bir anısını şöyle anlatıyor:

"Hüseyin Cevahir, kızdığı anda bile rengini belli etmezdi. Devrim kültürü ve Alevi geleneklerine göre büyüdüğü için bunu benimseyen çok sakın, şiddet yanlısı olmayan, konuşmalarıyla insanları ikna eden biriydi. Alevi dedesinin oğlu olarak insanları kırmazdı. Bir keresinde Mahir ile Hüseyin, Gazi Eğitim'de yapılan Dev-Genç forumuna konuşmacı olarak gelmişti. Türkiye'de

devrim nasıl olur tartışması oldu. Kırdan kente mi, kentten kıra mı diye? Kırdan kente olursa kır kesiminden ağa baskılarıyla bu işin olamayacağına, kentten kıra gidilirse daha iyi olacağı konusu tartışılmıştı.”

Yurtlar Savaşı

Arkadaşları tarafından “Zapata” olarak adlandırılan Şaban İba liderliğindeki 50 kişilik devrimci grup, 24 Ocak 1971 Pazar günü, ülkücü öğrencilerin elinde bulunan Ankara’daki Niğde Öğrenci Yurdu’nu basmaya gitti. Gruptan üç-dört kişide silah da vardı.

Yurdu taşla, sopayla, silahla bastıktan sonra geri dönerlerken polisler olay yerine geldi. Baskın yapan grup, yavaş yavaş üslen-dikleri SBF Yurdu’na doğru geri çekilmeye başladı.

Devrimci öğrenciler, polislerle silahlı çatışmaya girerek ara sokaklardan ilk önce Eğitim Fakültesi’ne, sonra Hukuk Fakültesi civarına, oradan da SBF Öğrenci Yurdu’na gittiler. Devrimci öğrencilerin SBF Yurdu’na girmesinden sonra, polis İçişleri Bakanı’ndan aldığı emir üzerine yurdu kuşattı ve bütün giriş çıkışları denetim altına aldı.

Bu sırada, TDGF MYK’nın tamamı SBF Öğrenci Yurdu’ndaydı. Hemen bir araya gelindi, ne yapılacağı konuşuldu. Sonuçta, direnme kararı alındı. Bunun üzerine, yurdun ve okulun altında bulunan zulalardan ve deliklerden çatışmanın dışında kalması gerekenlerle silah vb. gibi şeyler dışarı çıkartıldı.

Direnme kararı üzerine öğrencilerle polis arasında çıkan şiddetli çatışma dört saat sürdü. Polislerle öğrenciler, birbirlerinin üzerine kurşun yağdırdılar, bu arada sık sık dinamit lokumları, molotof kokteylleri de atıldı.

Bütün bunlar olup biterken olaydan haberdar edilen SBF Dekanı Prof. Dr. Cahit Talaş fakülteye geldi. Yanında TDGF Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Hüseyin Cevahir, İlhami Aras, SBF Fikir Kulübü Başkanı Zafer Kutlu ve bir polis şefiyle yurt binasına girmek istedi.

Kurşun ve şişe yağmurunun devam ettiği sırada binaya doğru yürüyen dekanın isteği üzerine TDGF Genel Başkanı, yurt binasında bulunan öğrencilerden polise müdahale etmemelerini istedi, fakat öğrenciler Kürkçü'yü dinlemedi; molotof kokteyli, silah, dinamit ve şişelerle direnmeye devam edildi.

Kürkçü, olayı şöyle anlatıyor:

“Fakültenin önünde Dekan Cahit Talaş’la birlikte polis müdürleriyle konuşmaya başladık. Oradaki polis müdürü, polis vazife ve salahiyet kanunundan bahsederek, ben istediğim yere girerek arama yaparım, şeklinde iddialarda bulundu ve aniden Dekan Cahit Talaş’ı dövmeye başladı. Bu sırada yurtlar bölgesinden cam kırılma sesleri gelmekteydi. Nitekim o bölgeye doğru gittiğimizde, polisin saldırısının başladığını müşahade eyledik.”

Akşama kadar süren çatışmadan sonra 307 öğrenci gözaltına alındı.

ABD’li Çavuşa Ait Otomobil Benzin Dökülerek Yakıldı

THKP-C’nin bütün eylemlerinde Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Rasih Ulaş Bardakçı, Oktay Etiman ve Kamil Dede vardı.

Hüseyin Cevahir’le arkadaşları, 12 Şubat 1971 Cuma günü, Ankara Küçükkesat Ziraat Bankası Şubesi’ni soydular.

Bu olaydan sonra İstanbul’a giden Hüseyin Cevahir şuralarda kaldı:

1. Nişantaşı, Topağacı-Ihlamur Caddesi 79 numaralı Sim Apartmanı.

2. Nişantaşı, Baytar Ahmet Sokak, Hamarat Apartmanı No: 5/8.

Cevahir, o dönemlerde İstanbul’da şu eylemlere katıldı:

1. *15 Mart 1971 günü, Türk Ticaret Bankası Erenköy Şubesi’nin soyulması.*

Soyulacak bankaları Hüseyin Cevahir’le Bingöl Erdumlu belirlemişti.

Türk Ticaret Bankası'nı soyma eyleminden sonra ABD'li bir çavuşa ait otomobil, Hazırcevap Sokak'ta, Celal Bayar'ın evinin önünde, Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan tarafından benzin dökülerek yakıldı.

2. 4 Nisan 1971 günü Mete Has'ın rehin alınması.

Mete Has'ın rehin alındığı Suadiye Bağdat Caddesi 406 No'lu evden ayrılırken Fezal Has, Hüseyin Cevahir'e, "Bir daha karşılaşmayacağız, değil mi?" diye sorduğunda, Hüseyin, "Bir kere daha hepinizle birlikte topyekûn karşılaşacağız," yanıtını vermişti.

3. 17 Mayıs 1971 Pazartesi günü, İsrail'in İstanbul Başkonso- losu Elrom'un kaçırılması eylemi.

Kalamış'ta Osman Tokcan'la Buluşma

Osman Tokcan, bu dönemde yaşadığı bir olayı özetle şöyle anlatıyor:

"1971 kışında Paris'ten Türkiye'ye gelmiştim. Gelirken bir bavul dolusu giysi getirdim. Bunları Hüseyin Cevahir'e verdim. Mete Has olayından önceydi. Kalamış'ta Cevahir'le birkaç saat sohbet ettim.

"Ben, Cevahir'le konuştuktan birkaç gün sonra Mete Has olayı oldu. 'Bir süre sonra döneceğim. Bir haber ya da başka bir şey gönderecek misiniz?' diye sordum.

"Hüseyin bu konuşmamızda, 'Şöyle 20-30 kişilik tam teçhizatlı bir gerilla grubu oluşturabilirsek çok şeyler yapabiliriz. Ses çıkartabiliriz. Bunun için para gerekli,' demiş, daha sonra da, 'Bir şey gerekli olursa ben seni bulurum,' diyerek ayrılıp gitmişti.

"Bu konuşmadan on beş gün kadar sonra da ben Paris'e geri döndüm. Ben gittikten bir müddet sonra da Cevahir, 'Osman evde mi?' diye bizim eve gidiyor ve annemle babamla sohbet ediyor.

"Bizim ev o sıralar Kalamış'ta. Babamla birkaç saat oturmuş, okuldan, derslerden, benden bahsetmişler. Cevahir evde kalmak

istiyormuş. Gitmek istemiyormuş. Herhalde kalacak bir yer arıyormuş. Bir şey söylememiş bu konuda. Babam daha sonra gazetede resmini görüp ağlıyor.”

Bu sırada Hüseyin Cevahir’in babası Düzgün Cevahir, Almanya’ya gitmek için Mazgirt’ten İstanbul’a gelmiştir.

Uzun süredir görmediği oğluyla buluşan baba Cevahir, Hüseyin’e, “Aranıyor musun? Neden İstanbul’a geldin? Bir sorun varsa gel seni Almanya’ya götüreyim,” dediğinde, Hüseyin, olumsuz yanıt verir.

Birkaç gün otelde kalıp oğluyla zaman geçiren Düzgün Cevahir, daha sonra Hüseyin’den ayrılır ve Almanya’ya gider.

Hüseyin Cevahir, bu olayların yaşandığı dönemde bir ara hastalanmış.

Rüçhan Manas, Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi’ndeki duruşmalarda bu konuda özetle şunları anlatıyor:

“Bir gün Ulaş Bardakçı, Hüseyin Cevahir’in hasta olduğunu söyledi ve kendisine yemek yapmamı istedi. Bir evi tarif etti. Ben de tarif üzerine o eve gittim. Yanlışlıkla bu apartmanda başka dairenin zilini çalmışım. Bilahare gitmiş olduğum bu evin Hamarat Apartmanı olduğunu öğrendim. Bu hususu bana Emniyet’te söylediler. Fakat Ulaş Bardakçı tarafından gittiğim ev tarif edilirken yalnızca yolu ve mevkii bildirilmiş, apartmanın ismi verilmemiştir.

“Benim bilahare Hamarat Apartmanı olduğunu öğrendiğim bu eve gidişim, genel aramanın yapıldığı tarihten üç veya dört gün öncedir. Ben bu apartmana gittiğimde Hüseyin Cevahir hasta idi. Kapıyı bana kendisi açtı. Kendisine yemek yaptım. Bu eve sabahleyin gittim. Takriben 14.00 sıralarında ayrıldım.”

Rüçhan Manas’ın “Kapıyı yanlışlıkla çaldım,” dediği tarih 20 Mayıs 1971’dir, saat 12.00 civarıdır.

Mahir Çayan ve arkadaşları tarafından kaçınılarak rehin alınan İsrail’in İstanbul Başkonsolosu Ephraim Elrom, 22 Mayıs 1971 günü öldürülmüştür.

Polis Telsizi Dinlenerek Not Alınıyordu

Küçük bir radyoyu bozarak telsiz yapmışlardı. Buradan polis telsizle yaptığı konuşmaları dinleyip yazıyorlardı. Daha çok Oktay Etiman, Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan polis telsizini dinleyerek not alıyorlardı.

Art arda yakalanmalar başlayınca yeni barınma yerleri arandı.

Ulaş Bardakçı, Hüseyin Cevahir, Mahir Çayan ve Rüçhan Manas, 28 Mayıs 1971 günü Erenköy Taşmektep Sokak, Tenis Apartmanı'na gitmeyi kararlaştırdılar.

Ulaş Bardakçı'yla Rüçhan Manas önden gitti ve yakalandılar. Daha sonra aynı evin önüne gelen Mahir Çayan'la Hüseyin Cevahir, evin önündeki kalabalığı gördüler ve arkadaşlarının yakalandığını anladılar.

Mahir ve Hüseyin, Ertunç Çetinbaş'ın ailesiyle birlikte kaldığı Fenerbahçe'deki eve gittiler. Mahir, çocukluk arkadaşı Çetinbaş'tan bir şey istemedi. "Seni yine arayabilirim. Tekrar görüşebiliriz," dedi ve ayrıldı.

Tarih: 30 Mayıs 1971 Pazar.

Kartal Maltepe, Rıhtım Caddesi'nde Bingöl Erdumlu'nun babasına ait evde bir gece saklanan Mahir ve Hüseyin, ihbar üzerine eve gelen emniyet güçleriyle çatıştılar ve buradan kaçmayı başardılar.

Peşlerine düşen polislerden kurtulabilmek için Maltepe Orhan-gazi Caddesi, Küçükbağ Sokak 8 numaralı apartmanın bahçe duvarından atlayarak içeri girdiler.

Apartmanın birinci katında oturan Yazgül Uğraş, iki kızını ve üç yaşındaki torununu korumak için ön balkona geçti.

Mahir'le Hüseyin bu arada eve girdiler. Yazgül Uğraş ve kızlarının yalvarmaları ve cevap beklemeden kapıya yönelmeleri üzerine Mahir, eliyle gidin işareti yaptı.

Yazgül Uğraş ve kızları gittikten sonra Mahir'le Hüseyin, daha güvenli olur düşüncesiyle apartmanın en üst katına çıktılar.

Topçu Kıdemli Binbaşı Dinçer Ekan'a ait dairenin kapısını kırarak içeriye girdiler. Evde bulunan Sevim Erkan (32), on yaşındaki oğlu Tamer ve on dört yaşındaki kızı Sibel'i evden dışarı çıkmalarına ilk önce izin verdiler, fakat Sibel evden tam dışarı çıkarken Mahir, "Sen kal. Bize su getir," diyerek onu alıkoydular.

Sibel Erkan 51 Saat Rehin Tutuluyor

Ülkenin gündemini üç gün boyunca meşgul eden rehin alma eylemi büyük yankı uyandırmıştı. Türkiye'nin her tarafından vatandaşlar olay yerine gittiler.

Sibel Erkan'ın yaşının küçük olması, toplumun eyleme olumsuz tepki göstermesine neden oldu.⁷

Toplumun bu tepkisini gören 2. Zırhlı Tugay Komutanı Tuğgeneral Celal Bulutlar, 30 Mayıs 1971 günü saat 14.20'de, elindeki megafonla Mahir ve Hüseyin'e şöyle seslenmişti:

"Son ihtar! Ben 2. Zırhlı Tugay Komutanı Tuğgeneral Celal Bulutlar. İhtar ediyorum. Halen bulunduğunuz yer bir binbaşının evidir. Elinizdeki çocuk, binbaşının kızıdır. Çocuğu bana teslim edin, size fena muamele edilmeyecek. Eğer çocuğu teslim etmezseniz ve kılına dokunursanız sizi halka teslim edeceğiz. Cevabınızı bekliyorum."

Mahir'le Hüseyin bir süre cevap vermedi. Bunun üzerine Tuğgeneral Celal Bulutlar tekrar konuştu ve, "Silahlarınızı bırakın ve balkona çıkın, sizi ben teslim alacağım. Savunmasız bir Türk çocuğuna kötü bir şey yapacağınızı ummuyorum. Eğer çocuğa bir şey yaparsanız, tekrar ediyorum, sizi halka teslim edeceğiz."

Mahir ve Hüseyin, "Teslim olmayacağız," dediler.

Dışarıya böyle bağırıyordu ama Sibel'e de, "Sen dışarıya söylediklerimize bakma. Korkma sakın bizden. Sana bir şey yapacak, öldürecek değiliz. Kendimizi kurtarmak için onlara böyle davranıyoruz," diyerek onu sakinleştirmeye çalışıyorlardı.

Olay sona erdiğinde evin civarında biriken vatandaşların öfkesi büyük olmuştu.

Ankara'da Stat Sineması müdürlüğünü yapmakta olan emekli Binbaşı İsmail Tuncay, İstanbul Sıkıyönetim ve 1. Ordu Komutanlığı'na gönderdiği telgrafta şunları belirtmişti:

“Yüksek malumlarınız olduğu veçhile, kökü dışarıda ve çok derinlerde olan ters bir zihniyetin mahsulü, yıkıcı ve bölücü bir ideolojinin mümessilleri olarak, memleket sathında faaliyet gösteren ve insanlık dışı tasarruflarına bir yenisini eklemek gibi bir bedbahtlığa düşen ve can korkusu içerisinde kalınca da 14 yaşında masum bir yavruyu rehine olarak tutan bedbaht bir grubu, eski bir asker, muzdarip bir vatandaş olarak seslenir, rehine olarak beni kabul etmek suretiyle masum yavruyu bırakmaları hususunun kendilerine duyurulmasını emir ve müsaadelerinize saygılarımla arz ederim.”

Ankara'da Ziraat Bankası Anafartalar Şubesi'nde görevli Kooperatifler Şefi Rıza Tamer, 31 Mayıs 1971 günü yaptığı açıklamada, “Bu canilerin yaptıkları karşısında insanlığımdan ve yaşamaktan utanıyorum. Seve seve ölmeye hazırım. Yeter ki, Sibel'i bıraksınlar, beni rehin tutsunlar,” dedi.

Aclan Sayılğan, İzmir'den İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı yetkililerine telgraf çekti ve özet olarak şunları belirtti:

“Ben, Mahir'e sözümü geçirtebilir, beni rehin almasını, kızı serbest bırakmasını sağlayabilirim. Beni acele olarak Ankara'dan aldırın.”

Bu ve buna benzer çok başvuru ve teklif yapıldı ama hiçbirine izin verilmedi.

Hüseyin Cevahir Öldürülüyor, Mahir Yaralı Yakalanıyor

Birinci THKP-C Davası savunmasında bu olay özetle şöyle anlatıldı:

“Zincirleme talihsizlik ve rastlantılar sonucu, İstanbul'daki evlerimizin tcker tcker basılması üzerine, THKP-C'nin dört savaşçısı zorunlu olarak 27 Mayıs günü Maltepe'de eşyasız bir eve sığınmışlardır.

“Bir ihbar sonucu, 29 Mayıs sabahı güvenlik kuvvetleri evi sarmışlardır. Dört arkadaşımız bu çemberi yararak, ikişer kişilik gruplar halinde, evin ön ve arka taraflarından dışarıya çıkmaya muvaffak olmuşlardır.

“Ancak, evin ön tarafından çıkan grubun, yani Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir arkadaşlarımızın peşine güvenlik kuvvetleri -geniş bir çemberle- düşmüşlerdir. Arkadaşlarımız bu çemberi yarabilmek için, sokak sokak bir saate yakın mücadele etmişlerdir. Fakat çok kan döküleceği düşüncesiyle (sivil halkı düşünerek) çemberi yarmak için gerekli olan hedefe atış yapmamışlar, havaya ateş etmişlerdir. Yapacak başka bir şey olmayınca, zorunlu olarak o bölgedeki bir eve girmişlerdir. Girdikleri binanın en alt katının güvenlik kuvvetleri tarafından korkunç bir şekilde taranması üzerine üçüncü kata çıkmışlardır.

“Sahil kenarında çevrilen ilk evi terk ettikten sonraki ilk süre içinde arkadaşlarımız etraftaki kitleye rastlayabilir gerekçesiyle kendilerine ateş eden güvenlik kuvvetlerine mukabele etmemişler, sadece korkutmak amacıyla havaya ateş etmişlerdir.

“Keza girdikleri binanın alt katı güvenlik kuvvetleri tarafından taranmasına rağmen evde insanlar olduğu için cevap vermemişler ve önce dairedeki kişileri, kurşunlardan uzak bir kanepeye oturttarak sakinleştirmişler sonra da dışarıya çıkmalarını söylemişlerdir.

“Ayrıca mahkemede ifade veren Alb. Sait Bozok, arkadaşlarımızın binanın üst katından ara sıra tarama atışı yaptıklarını, ancak bunların hedefe yapılan atışlar olmadığını, çünkü hedefe atış yapılsaydı halktan ve güvenlik kuvvetlerinden birçok kişinin mutlaka ölebileceğini söylemişti.

“İddianame’de ve polis beyanlarında arkadaşlarımızın hedefe ateş ettiği ilan olunmuştur.

“Hüseyin Cevahir arkadaşımız sırtından bir darbe (taş) yemesine, Mahir Çayan arkadaşımızın ceketini iki kurşun delmesine rağmen, kitlenin esenliğini düşünerek bu ateşe cevap vermedikleri bizzat namuslu tanıklar tarafından açıkça belirtilmiştir.

“Arkadaşlarımız çıktıkları üçüncü kattaki evin bir ferdini içerde tutmuşlardır. Binlerce güvenlik kuvveti tarafından çevrilen, dolayısıyla hiçbir kurtuluş ümidi olmayan arkadaşlarımızın, son nefeslerini vermeden önce belli bir süre, THKP-C’nin devrimci sesini bütün Türkiye halkına duyurabilmek ve halkımızla canlı bir diyalog kurabilmek amacıyla (bunun nedeni, zaman kazanmak amacıyla) Sibel Erkan’ı evde tutmuşlardır.

“Bu şekilde hareket etmelerinin nedeni, bu olayı bizzat yaşamış ve ağır yaralı olarak yakalanmış olan Mahir Çayan arkadaşımız, sorgusu ve tanıkların dinlenmesi sırasında şu şekilde açıklamıştır:

“Binlerce güvenlik kuvveti mensubunun evi sarması üzerine, artık hiçbir kurtuluş ümidimizin kalmadığını anladık. Son nefesimizi verirken, son olarak devrimci bir eylem koymaya karar verdik. Bu da, son nefesimizi verirken THKP-C’nin devrimci sesini bütün Türkiye halkına duyurabilmektir. Bunun için, güvenlik kuvvetlerinin nihai saldırılarını ne kadar geciktirirsek o kadar zaman kazanmış olacak ve o kadar süre THKP-C’nin sesini halkımıza duyuracaktık. Bu amaçla Sibel Erkan’ı evde tuttuk. Ancak, kendisini öldürmek vs. gibi kötü bir niyetimiz olmadığını, bir süre sonra kendisini bırakacağımızı, dolayısıyla korkmamasını bildirdik. Ve dışarıdan atılan herhangi bir kaza kurşununa hedef olmaması için, kendisine tamamen kurşunlardan uzak, dışarıdan atılan hiçbir kurşunun kendisine gelmesine imkân olmayan, evin en emin köşesinde bir yer hazırladık.

“Zaman kazanmak için, iltica vs. gibi bazı taleplerde bulunduk. Güvenlik kuvvetleriyle aramızda şöyle bir antlaşmaya varılmıştı: ‘İstekleriniz hükümete bildirilecek, son ihtar yapılacaktır.’ Bizde kabul edilmeyeceğini bildiğimiz bu taleplerin üst makamlara yansıtılması ve de bize kesin sonucun bildirilmesine kadarki süre içinde devrimci ve canlı propagandayı sürdürecektik. Ve son ihtar yapıldığı zaman, Sibel Erkan’ı serbest bırakıp örgütlerine karşı son görevlerini yapmış insanların rahatlığıyla dövüşe dövüşe ölecektik. Başlangıçta, geniş halk kitlesinin, karşı propagan-

danın tesiriyle bu olayı olumsuz karşılayacaklarını biliyorduk. Ancak son ihtarla birlikte Sibel Erkan'ı bırakıp dövülecektik. Böylece, sağcı propaganda bütün etkinliğini yitirmiş olacak ve de başlangıçta karşı propagandanın etkisi altında kalanlar, bizim bu hareketi hangi amaçla, niçin yaptığımızı anlamış olacaklardı.

“Ancak, güvenlik kuvvetleri, karşılıklı antlaşmaya riayet etmeyerek, son ihtarı biraz sonra yapacağız deyip aniden saldırmışlardır. Fakat böyle bir durumun da olabileceğini düşünmüştük. Bu hâkim sınıfların yıllar boyu sürecek bir karşı propagandasına meydan vermemek için, onların sözüne tam anlamıyla güvenmeyerek, temkinli davranarak, Sibel Erkan'a, ani bir saldırı karşısında kurşunların isabet etmesine imkân olmayan evin en emin köşesinde, bir yer hazırladık. Son ihtarı yarım saat sonra yapacağız diye bizi oyalayıp kendi ifadeleriyle Sibel Erkan'ı gözden çıkartarak yaptıkları ani saldırı karşısında, bize atılan herhangi bir kurşunun, Sibel Erkan'a rastlayabileceği düşüncesiyle, ona hazırladığımız köşeye gidilmeyerek, evin üç tarafı tutulmamış, mevzi lenilmemiş ve gerekli direnme gösterilmemiştir. (Katın krokisine bakıldığında bu durum anlaşılacaktır.)

“Ancak, bugün, Sibel Erkan'ın esenliğini düşünen bu davranışımız, hâkim sınıfların yoğun karşı propagandasına rağmen, halkımızın uyanık kesimleri nazarında gün ışığına çıkmış, sağcı propaganda etkinliğini kaybetmiş, gerçek durum ortaya çıkmıştır.

“Bu ani saldırı karşısında, ben ve Hüseyin Cevahir arkadaşım, ‘Durun, kızı öldürebilirsiniz, kız çıksın, ondan sonra ateşe devam edin,’ diye birkaç defa bağırdık. Ama dinleyen olmadı. Ve ortada biz bağırdıkça, Hüseyin Cevahir kardeşim ağır bir yara aldı. O kızgınlıkla bir süre direnmeye devam ettim. Ancak, evin bir tarafına, altı-yedi yerden birden sayısız polis gitmiş ve mevzilendikleri yerlerden kafalarını bile çıkartmadan, rastgele etrafı tarıyorlardı. (Tabii bu arada dışarıdan da içeriye doğru korkunç bir destek atışı oluyordu.) Bu durumda, direnmeye devam edersem, kafalarını mevzilerine gömmüş, etrafa bakmadan, rastgele her tarafı tarayan polislerin kurşunlarına, Sibel Erkan hedef ola-

bilir düşüncesiyle sol elimdeki Kırıkkale marka tabancayı süratle, kendimi öldürmek amacıyla kalbime doğru ateşledim. Ancak, yüzükoyun bir durumda olduğumdan ve aceleyle tabancanın horozunu kaldırmayı unuttuğumdan, tabanca sarsıldı ve kurşun kalbime değil de hemen kalbimin altına girdi. (Tabii bunu daha sonra, doktor raporundan anlıyorum. O zaman kalbime girdiğini zannetmiştim. Çünkü hava alamıyordum.) Ve bir anda ben bir yana uçtum, silah bir yana gitti. Son bir gayretle silahların yanına doğru sürünürken bir anda polisler üzerime atlayarak, ‘Sen Kürtsün ha...’ diye en galiz küfürlerle dipçikleyip tekmeleme-ye başladılar. O anda Hüseyin Cevahir kardeşimin durumunun ne olduğunu bilmiyordum. Hastanede onun da benim gibi ağır yaralı olduğunu zannediyordum.

“Evet, gerçek durum, bütün karşı propagandaya rağmen mahkemede namuslu tanıkların ve de kendine yapılan telkin ve tembihlerin ışığında konuşmasına rağmen Sibel Erkan’ın iradelerinde ortaya çıkmıştır.

“Sibel Erkan (telkin ve tembihlerle söyledikleri bir yana bırakılırsa) öz olarak ifadesinde, arkadaşlarımızın kendisiyle olan ilişkilerinin ağabey-kardeş ilişkisi olduğunu ve de kurşunlardan uzak kendisine bir köşe hazırlandığını her şeye rağmen beyan etmiştir.

“Arkadaşlarımızın bu tedbirli hareketleri sonucu, yüzlerce kurşun yağmuru altında cehenneme dönmüş olan daireden, Sibel Erkan burnu bile kanamadan çıkmıştır.

“Bütün bu olaylardan sonra da bir insanın hayatını gözden çıkartacak kadar devrimci kanına susamış olanlar, hiçbir şeyi düşünmeden daireyi her taraftan insafsızca kurşun yağmuruna tutanlar, Sibel Erkan’ı nasıl sağ kurtardıklarının menkubelerini düzmüşlerdir.

“Kimin elinden, kimi kurtarmışlardır?

“Eğer Sibel Erkan, cehennem ateşine tutulmuş olan o daireden burnu bile kanamadan çıkmışsa, bu, Sibel Erkan’ın hayatını peşinen gözden çıkartarak daireye yüzlerce kurşun yağdıranların

sayesinde değil, tam tersine, THKP-C savaşçısı iki arkadaşımızın, tedbiri, fedakâr ve feragatli davranmaları sayesinde olmuştur. Arkadaşlarımızın, evin içinde hiçbir şeyle ilişkisi olmayan bir çocuğun varlığından dolayı, bu çocuğa herhangi bir zarar gelmemesi için kendilerini bile doğru dürüst savunamamış, mevzilenememişlerdir. Eğer o saldırı anında evde çocuk olmasaydı, polislerin o eve kolay kolay giremeyecekleri de aşikârdır.”*

* Mahir Çayan bu olayda tek kurşunla yaralandı. Bu tek kurşun yarası da Mahir Çayan'ın kendisini öldürmek için kendisine ateş ettiği kurşundu. Sibel Erkan olayında yer aldığı iddia edilen emekli Yarbay Cihangir Erdeniz, 23 Haziran 1978 Cuma günü, Pendik'te av malzemeleri sattığı dükkânında, çırağı Hasan Erdem'le birlikte vurularak öldürüldü. Emekli Yarbay Cihangir Erdeniz'i öldüren silahlı üç kişi yaya olarak olay yerinden kaçmıştır. Maltepe Operasyonu'na katıldıktan sonra yarbay rütbesiyle emekli olan Cihangir Erdeniz doğup büyüdüğü Pendik'te av malzemeleri satan bir dükkân açmıştır. Cihangir Erdeniz daha sonra bitişikteki dükkânı da kiralayarak bir pres almıştır. Emekli Yarbay Cihangir Erdeniz, 23 Haziran 1978 Cuma günü, dükkânında çalışırken iki kişi içeriye girmiş, kısa süren bir tartışmadan sonra silah sesleri duyulmuştur. Göğsü kanlar içinde dükkândan çıkan Cihangir Erdeniz ve çırağı Hasan Erdem'e dışarıda tekrar ateş açılmıştır. Kanlar içinde yere düşen Cihangir Erdeniz ve Hasan Erdem hemen olay yerinde ölmüşlerdir.

Çevredeki görgü tanıkları 18-20 yaşlarında görülen silahlı üç kişinin ayrı ayrı yönlere yaya olarak kaçtıklarını söylemişlerdir. Silahlı kişilerin tabancalarını gömleklerinin içine sakladıklarını belirten görgü tanıklarının bir bölümü saldırganların başlarına çorap geçirdiklerini ileri sürerken, bazı görgü tanıkları da saldırganların maskesiz ancak kasketli olduklarını söylemişlerdir. Olaydan hemen sonra çevrede yapılan aramalar sonuç vermemiş, silahlı kişiler kaçmışlardır.

Emekli Yarbay Cihangir Erdeniz'in dükkânında vurularak öldürülmesinden sonra, gazetelere telefon eden kişiler, Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği'ne bağlı olduklarını belirterek şunları söylemiştir:

“1971 yılı Haziran ayının ikinci gününde, emperyalizmin ve oligarşinin silahlı güçleri tarafından, Maltepe'de Çayan ve Cevahir'i katletmek amacıyla düzenlenen operasyona uzman nişancı olarak katılan ve Cevahir'i öldüren emekli subay Cihangir, Pendik'te kendi silah dükkânında, Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği Merkez komitesi kararına uyularak öldürülmüştür.”

Söylenen Marşlar, Atılan Sloganlar

Mahir Çayan'la Hüseyin Cevahir, bu olay sırasında dışarıya bağırarak seslenmiş, bazı sloganlar haykırmuş, marşlar söylemişlerdi.

Var olan yazılı belgelere göre bunlar şöyledir:

“Biz sizin için mücadele ediyoruz, yakında anlayacaksınız”, “Yaşasın Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi”, “Biz Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin savaşçılarıyız”, “Kahrolsun faşist köpek-

Erdeniz'in yakınları, silahlı kişilerden ikisinin dün de dükkâna geldiklerini, bir adres sorduklarını belirterek, aynı kişilerin bugün yeniden geldiklerini, sordukları adresi bulamadıklarını söyledikten sonra, ateş açtıklarını ileri sürmüşlerdir. Öldürülen emekli Yarbay Cihangir Erdeniz'in yakınları iki-üç ay kadar önce, kimlikleri bilinmeyen kişiler tarafından imzasız iki tehdit mektubu gönderildiğini belirterek, Erdeniz'e öldürüleceğinin önceden haber verildiğini söylemişlerdir.

Binbaşı rütbesiyle orduda bulunduğu sırada Maltepe Operasyonu'na katılan emekli Yarbay Cihangir Erdeniz'in yakınları olayın etkisinden kurtulamayan Cihangir Erdeniz'in sürekli vurulma korkusuyla yaşadığını söylemişlerdir. Yakınları, Ömerli Barajı kıyısında bir ev yaptıran Cihangir Erdeniz'in yakında Pendik'ten ayrılıp Ömerli'ye taşınmak istediğini söylemişlerdir. Emekli Yarbay Cihangir Erdeniz'in vurularak öldürülmesinden sonra Alman eşi sinir krizleri geçirmiştir.

Cihangir Erdeniz'in öldürülmesinden yedi saat sonra saat 18:00 sıralarında da emekli binbaşı Yaşar Çakmak'ın Pendik'teki evine kapının kilidini kırarak içeri giren bazı şahıslar, Yaşar Çakmak'ın duvarda asılı fotoğrafını indirdikten sonra fotoğrafın üzerine, “Mahir Çayan'ın intikamı er geç alınacaktır” yazılı bir kağıt bırakmışlardı. (Bu bilgiler, 24-25 Haziran 1978 tarihli gazetelerden derlenmiştir.)

Deniz Binbaşı Cihangir Erdeniz, 21 Temmuz 1971 Çarşamba günü, İzmir'de yarbaylığa terfi etmiştir.

İzmir'i ziyaret etmekte olan Donanma Birlikleri şerefine Belediye Başkanı Osman Kibar tarafından Kübana'da verilen yemekli kokteyle Yarbay rütbesiyle gelen Cihangir Erdeniz, “Bu gece saat 18:00'e kadar binbaşyıldım. Yarbay rütbesini henüz taktım. Bu yüzden henüz alışamadım,” diyerek gazetecilere takılmıştır.

Sibel Erkan hadisesini ve o günlerin heyecanını tekrar yaşayarak dile getiren Erdeniz, “Nişancılıktaki bütün şöhetimi bizim aslan piyade tüfegine borçluyum,” diyerek şunları anlatmıştır:

ler”, “Yaşasın bağımsız Türkiye”, “Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti. Yaşasın bu uğurda ölenler ve mücadele edenler”, “Yaşasın Gazi Mustafa Kemal’in bağımsızlık ülküsünü yükseklerde tutanlar”, “Bütün mazlum milletler zalimleri kahr ve perişan edecekler”, “Ölüm nereden gelirse gelsin hoş geldi safa geldi”, “Feda olsun arkadaşlar”, “Ya ölüm ya zafer”, “Biz kadınlara ve çocuklara bir şey yapmayız.” Ayrıca, “Dağ Başını Duman Almış”, “Mülkiye” ve “Dev-Genç” marşlarını söylemişlerdi.

İddialara Göre Hüseyin Cevahir, Mahir Çayan Sanılarak Öldürüldü

Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga’nın öldürüldüğünü dinledikleri radyo haberlerinden öğrenen Mahir Çayan’la Hüseyin Cevahir, acı ve öfke duydular.

“Olay günü izinliydim. Evimde deniz motorumu tamir etmek için uğraşıyordum. Bu sırada eve gelen görevliler, komutanlarımin talimatını verdiler. Ve derhal hazırlanarak, Sibel Erkan’ın rehin tutulduğu eve götürüldüm. Bir apartmanın ikinci katında mevzilendiğim sırada olayın üzerinden sadece 4 saat geçmişti.

“Karşımdaki evle aramdaki mesafe 100-120 metre kadardı. Parmağım tetikte, gözüm silahın arpacığından karşıdaki evin penceresinde hazır bekliyordum. Dakikalar, saatler, hatta günler bu asap bozucu durum içinde geçiyordu. Buram buram terliyordum. Beklemekten yorulmuştum. Kendime güvenim sonsuzdu ama ya muvaffak olamazsam diye de içim içimi yiyordu. Beklenen an nihayet gelip çatmıştı. Hüseyin’i, Mahir’i ve Sibel’i artık iyice tanıyordum. Bir ara Hüseyin’i Mahir’in yanına koşarken gördüm ve ‘Haydi Cihangir’ diye kendi kendime moral verdikten sonra tetiği çektim. Hüseyin’in yere düştüğünü gördüm ve ondan sonra da emniyet görevlileri kendilerine düşen vazifelerini yaptılar.”

Yarbay Erdeniz, nişancılığının sırrını ise şöyle anlatmıştı:

“Silahı çok eski yıllardan beri elimde tutarım. Yalnız, benim maharetim desteksiz atışlardır. Şayet destekli olarak bu işe girseydim muvaffak olamazdım. Son 10 yıl içinde 9 defa milli oldum ve 4 birincilik aldım. Hayatımda dürbünlü tüfek kullanmadım. Bütün şöhretimi bizim aslan piyade tüfeğine borçluyum. Sibel olayında da bu tüfeği kullandım.” (22 Temmuz 1971 tarihli gazete.)

Duydukları tepki ve öfkeyle teslim olmamaya, gerekirse çarpışarak ölmeye, bunu yapamazlarsa intihar etmeye karar verdiler.

Bu nedenle yanlarındaki paraların ve evrakların bir kısmını yaktılar. Ayrıca, kararlı olduklarını göstermek için evin perdelerini tutuşturdular. Ama sonra bundan vazgeçtiler.

Hüseyin Cevahir, Mahir'e, "Eğer çarpışırsak onlardan daha çok insan ölür. Biz ise iki kişiyiz," dedi.

Tarih: 31 Mayıs 1971 Pazartesi.

Saat: 11.40

Yakalananlardan alınan ifadeler doğrultusunda güvenlik kuvvetleri, saat: 11.30'da son "teslim olun" çağrısını yapmış, on dakika sonra da harekete geçmişti.

Kamil Dede, arkadaşı Hüseyin Cevahir'in bir özelliği hakkında şunları söylemişti:

"Hüseyin Cevahir silah kullanmasını iyi bilirdi. İçimizde en iyi silah kullananlardan biri oydu."⁸

Yapılan baskında Hüseyin Cevahir öldürülmüştü.

İddialara göre, emniyet kuvvetleri, gözaltında olanlardan Mahir Çayan'ın eşkalini tarif etmelerini istemiş, gözaltında olanlar da Mahir Çayan yerine başka bir eşkal tarif etmişlerdi.

Mahir diye tarif edilen bu eşkal de Hüseyin Cevahir'e uyuyordu.

Keskin nişancılarından Binbaşı Necdet Asker'le Deniz Binbaşı Ahmet Cihangir Erdeniz, verilen emirle ateş etmeye başladı.

Birinci THKP-C savunmasında bu olay özetle şöyle anlatılıyor:

"Bu olayın sonunda, Hüseyin Cevahir arkadaşımız ölmüş, Mahir Çayan arkadaşımız ise ağır yaralı olarak yakalanmıştır.

"Oysa polisin hazırladığı plan bunun tersi idi. Önceden hazırlanan plan, Mahir Çayan arkadaşımızı hemen orada öldürüp mümkün olursa Hüseyin Cevahir arkadaşımızı da sağ olarak ele geçirmek şeklindeydi.

“Hüseyin Cevahir arkadaşımız nasıl ve kim diye öldürülmüştür?

“Açıklayalım.

“Polis, Mahir Çayan arkadaşımızı, bu mücadele içinde ne olursa olsun öldürmeye karar vermişti. Planlarına göre Mahir Çayan arkadaşımız öldürülecek (ki bizzat dolaylı olarak mahkemede kendileri de belirtmişlerdir), Hüseyin Cevahir arkadaşımız ise, mümkün olursa sağ olarak yakalanacak ve de bugün, Mahir Çayan arkadaşımızın hedefi olduğu provokasyonların hedefi haline getirilecekti.

“Bu amaçla polis, bu çevrilme olayından habersiz 2. Şube’de en gaddar işkencelere maruz kalan arkadaşlarımızdan İlkay Demir, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz’a Mahir Çayan’ın eşkalini tarif etmeleri için baskı yapmıştır. Bu arkadaşlarımız da tehlikeli bir durumun varlığını sezinleyerek (çok esmer, çok uzun boylu, saçlarının ön kısmı iyice dökülmüş) diye Mahir Çayan arkadaşımızın tam tersi bir tipi tarif etmişlerdir. Maalesef, bu tarif genel hatlarıyla Hüseyin Cevahir arkadaşın tipine uymaktaydı.

“Ve polisler, bu tarif üzerinden hareketle, iki arkadaşımız da kanlar içinde yerde kıvrılırken Mahir diye Hüseyin’i tamamen müdafaasız durumda taramışlardır. Bu şekilde tarandığı o kadar açıktır ki, Hüseyin Cevahir arkadaşımızın üzerinden çok yakından atıldığı belli olan 27 kurşun çıkmıştır. Ağır yaralı, yerde kıvrılan Mahir Çayan’ı Hüseyin Cevahir zannederek, ‘Sen Kürtsün ha!’ diye kollarına sokulup, hayvan leşi sürüklercesine sürükleyip arabaya koyup hastaneye kaldırmışlardır.

“İlkay Demir arkadaşımız, Ilgız Aykutlu’nun odasında iken olay yerine gelen bir polis komiseri, ‘Mahir Çayan’ı öldürdük, Hüseyin Cevahir’i de ağır yaralı olarak ele geçirdik,’ diye büyük bir sevinçle müjdeyi veriyordu(!). Yine Kadriye Deniz Özen arkadaşımıza da bir polis kanlı ellerini göstererek, ‘Mahir Çayan’ın cesedinden kanlarını getirdim,’ (Aslında Cevahir arkadaşımızın cesedinden getiriyordu) diyordu.

“Ve radyo da ilk haberinde, Mahir Çayan arkadaşımızı ölü, Hüseyin Cevahir arkadaşımızı da ağır yaralı olarak bildiriyordu.

“Mahkemedeki tanıkların ifadesi sırasında, bu gerçekler daha da netlik kazanmıştı. Tanık olarak dinlenen bir albay şöyle demiştir: ‘İçeriye girdikten iki dakika sonra birden bir tarama oldu. Ben öteki yaralı yatıyor zannıyla hemen kendimi yere attım,’ demiştir.

“Oysa o anda yatak odasının kapısında kanlar içinde müdafaasız durumda olan Hüseyin Cevahir arkadaşımız kahpece şehit ediliyordu.

“Hüseyin Cevahir arkadaşımızı vuruşma sırasında öldürdügünü söyleyen polisin nasıl yalan söylediği bizzat mahkemedeki ifadesi sırasında ortaya çıkmıştır. Bu polis daireye mutfak tarafından girip oradan ateş ederek Hüseyin’i vurduğunu mahkemede söylemiştir. Oysa Hüseyin Cevahir arkadaşımızın bulunduğu yer yatak odasıdır. Ev planına dikkatle baktığımızda polisin bulunduğu ve ateş ettiği yerle Hüseyin Cevahir arkadaşın bulunduğu yer arasında iki tane kocaman duvar mevcuttur. Onun bulunduğu yerden Hüseyin Cevahir arkadaşı görmesine ve ateş etmesine maddeten imkân yoktur.

“Hüseyin Cevahir arkadaşımızı, müdafaasız bir şekilde taradığını saklamak için uydurduğu bu yalanla bizzat yakayı ele vermiştir. Öte yandan, öteki polislerin de bu konuda verdikleri ifadeler son derece çelişkilidir.

“Böylece bu olayla birlikte THKP-C bir şehit daha veriyordu. Hüseyin Cevahir arkadaşımız şehit olurken, Mahir Çayan arkadaşımız da ağır yaralı olarak ele geçiriliyor ve karşı devrimin provokasyonlarının boy hedefi haline geliyordu.”

Olaylarda Ahmet Ateşli de vardı.

Bu dönem İstanbul Emniyeti Siyasi Şube Müdürü Ilgız Aykutlu, İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne vekâlet eden de 7. Şube Müdürü Salih Bora’ydı.⁹

Ali Kamer Cevahir, Maltepe’de

Hüseyin Cevahir’in amcası Ali Kamer Cevahir, 31 Mayıs 1971 günü Maltepe’de yaşadığı bazı olayları özetle şöyle anlatmıştı:

“Bu olay olduğunda ben Keban’da baraj inşaatında çalışıyordum. Polisler, çalıştığım yere geldiler. Beraber bir otobüse binecek Keban’a gittik. Keban’da, bana, ‘Seni istiyorlar,’ dediler ve bu kez Elazığ’a gittik. Elazığ Emniyet Müdürü’nü tanıyordum. Emniyet Müdürü bana, ‘Hüseyin Cevahir senin yeğenin mi?’ diye sordu. Ben de, ‘Evet,’ diye yanıt verdim.

“Elrom olayını ve bir kız kaçırılma olayını radyodan duymuştum ama kimdir, kim değildir hiç bilmiyorum. Tövbe, Hüseyin aklımıza gelmiyor. Ölümüm aklıma gelir ama Hüseyin’in böyle bir olay yapacağını aklımızın ucundan bile geçirmezdik.

“Komiser, ‘Hüseyin bir arkadaşıyla bir kızı kaçırıp rehin almışlar,’ dedi. Böyle bir olayı duyunca beynimden vurulmuşa döndüm. Yıkıldım, gittim.

“Elazığ Valisi’de (Zekeriya Çelikbilekli) geldi. Ağabeyim o zaman Adalet Partisi’nde. Vali, ‘Düzgün Cevahir’i tanıyorum. Yazık oldu. İyi insandı. Kendisi nerede?’ diye sordu. Ben de, ‘Almanya’da akrabalarımız var. Onların yanına gzmeye gitti,’ dedim. Vali, ‘Bir kâğıt yazayım. Faik Türün’e ver. Size yardımcı olur,’ dedi. ‘Efendim gerekmez. Faik Türün’le görüşebilir miyim, görüşemez miyim. Ayrıca görüştürürler mi orası belli olmaz,’ dedim.

“Neyse beni, yanımda bir komiserle arabaya bindirerek Ankara’ya götürdüler. Ankara’dan da aynı komiserle birlikte İstanbul’a geldik. İstanbul’da bizi bir albay karşıladı. Mahir’in annesini de oraya getirmişlerdi. Gece, bizi beraber bir cipe bindirerek Maltepe’de olay yerinde kurulmuş olan askeri karargâha götürdüler.

“Bizi karşılayan Albay, elindeki listeyi çıkardı. Orada birçok isim yazılı. Mahir şunu yapmış, bunu yapmış. Ziya şunu yapmış, bunu yapmış. Kim ne yapmışsa yazılı. Hepsini biliyorlar. Bunları

okudu ve bana, ‘Bunlar vatan hainidirler,’ dedi. Ben de, ‘Albayı, vatan haini değiller de herkesin kendine göre bir düşüncesi var. Diğerlerini bilmiyorum ama ben yeğenimi tanıyorum. Yeğenim üç sene tıp fakültesinde okudu. Şimdi siyasalda son sınıfta okuyor. Mezun olacak. Öyle bir adam değildir,’ dedim.

“Bizi karşılayan subaylar, bizlere, şunu bunu yapın diye bir şey söylemediler. Herhangi bir baskı olmadı.

“İkna ederseniz sizin için çok iyi olur. Bunların muhasebecisi Ziya Yılmaz’dır. Bütün paralar onda. Ziya ele geçti, konuştu. Hüseyin’in herhangi bir olaya karışmışlığı yok. Teslim olsun. Söz veriyoruz. İki mahkemede tahliye olur, çıkar,’ dediler. Hüseyin’le aramız çok iyiydi. Babasıyla konuşmazdı ama beni hiç kırmazdı.

Ben de, ‘İnşallah ikna ederiz,’ dedim. Evin bulunduğu yere gittik ki her taraf askerlerle çevrilmiş. Kaçmalarına imkân yok. Kuş uçmaz. Onlar evde ne yapacaklar? O zamanki askeri yönetim isteseydi sağ yakalayabilirdi. Çünkü her taraf askerlerle çevrilmiş. Yanlarında bir kız var.

“Ben Hüseyin’le konuştum. Hatta Zazaca da konuştum. Zazaca ya da Türkçe konuşmam konusunda herhangi bir şey söylenmedi. ‘Nasil konuşursan konuş. Önemli olan yeğenini ikna etmen,’ dediler. Ben de daha iyi anlaşırsız, daha iyi ikna ederim diye Zazaca konuşursam iyi olur diye düşündüm. Hüseyin’e, ‘Yaptığınız iş iyi bir şey değil. Sen bu kadar asker içinde nereye kaçacaksın, ne yapacaksın be adam. Hem sen niye o kızcağızı rehin almışsın? Senin de beş tane bacın var. Senin bacılarından bir tanesine bunu yapsalar sen razı olur musun? Sen böyle bir insan değildin. Nasıl böyle bir şeyi yapabildin?’ gibi şeyler söyledim.

“Amca sen karışma,’ dedi. Çok ikna etmeye çalıştım. Hele o rahmetli Mahir! Sert bir adam. Yoksa Hüseyin öyle değildir. Mahir annesine çok sert davrandı.

“Ben seni tanımıyorum. Hemen git,’ dedi.

“Hüseyin mülayim bir insandı. Bu işleri yapacak bir insan değildi. Politikayla ilgilenirdi ama öyle adam öldürmek, küçük bir kızı rehin almak gibi bir şey onun felsefesinde yoktu.¹⁰

“Örneğin bizim bir akraba öldü. Fakir bir adamdı. Kışın ölmüştü. Hüseyin geldi onun için bir sürü ağladı. Onların çocuklarını görünce kucaklar, severdi. Çok yufka yürekli bir insandı. Biz onun o hallerini bildiğimiz için böyle bir şeyi yapacağına imkân ve ihtimal vermiyorduk. Bana deseler ki, ‘Hüseyin böyle bir şeye girmiş,’ her şeye inanırım öyle bir şeye inanmazdım. Kafası çalışıyordu. Çok zekiydi. Şiddet yanlısı değildi. Hatta ben de mektupları da vardı. Keban’a gönderiyordu. ‘Amca korkma! Biz katiyen şiddet yanlısı değiliz,’ diye yazardı. Sohbetlerimizde, ‘Biz fakir halk çocuklarıyız. Niye herkes aynı seviyede yaşamasın?’ derdi. Ama herkesin aynı seviyede yaşamasına imkân yok ki.

“Mahir, annesi gelip sertleşince, Hüseyin de sertleşti. Hüseyin’e, ‘Annemi de getireceğim,’ dedim. Hüseyin annesini çok severdi.

“Hiç kimse annemi getiremez,’ dedi.

“Nasıl getiremezler. Devlettir bu. Bak nasıl Mahir’in annesini getirmişler,’ dedim. Mahir annesine çok kükredi. Annesine neler yapmadı.

“‘Sen niye geldin?’ diyor. Annesi de, ‘Oğlum, devlet beni getirdi,’ dedi. Mahir, annesine çok sert çıkınca bizi oradan götürdüler. Yoksa bizi bir daha görüştürürlerdi. Küfür etti. ‘Defol git,’ dedi. Ben evin içine girecektim, askerler bırakmadılar. İki tane başçavuş vardı. Bir tanesi bir kolumda, bir tanesi diğer kolumda...

“‘Bırakın beni gideyim konuşayım,’ diyorum ama, ‘Seni de vururlar sonra,’ diyorlar. Ben de, ‘Beni niye vursun?’ diyorum. ‘Bak, Mahir annesine ne yaptı!’ dediler. ‘Mahir annesine ne yaparsa yapsın. Bana ne! O belki o şekildedir,’ dedim ama beni bırakmadılar. Bizi bir cipe bindirdiler, oradaki karargâha götürdüler. Karargâhta bulunan binbaşıya rica ettim, ‘Operasyona girmeden önce bırakın ben bir kere daha görüşeyim. İkna ederim. Beni bir kere daha görüştürün,’ dedim.

“Olur. Ben bir komutana sorayım,’ dedi. Meğer mahsus diyormuş. Oradan bir yere telefon ettiler. Bizi bir cipe bindirdiler ve askerlerin kaldığı bir yere götürdüler. Neresi olduğunu bilmi-

yorum. Şoför olduğum için İstanbul'a çok geldim. İstanbul'u bilirim. Fakat nereye götürdüklerini, nerede yatırdıklarını bilmiyorum. Mahir'in annesine ve bana ayrı birer oda verdiler. O gece misafir ettiler bizi.

"Sabahleyin bizi bir cipe bindirerek havaalanına götürdüler. Havaalanında bizi bir askeri uçağa bindirdiler. Ben, 'Nereye götürüyorsunuz?' diye sordum, 'Ankara'ya,' diye yanıt verdiler. Ben bunun üzerine, 'Beni bırakın, çocukla bir daha görüşeyim. Beni niye Ankara'ya götürüyorsunuz?' dedim ama beni dinlemiyorlar ki. Neyse uçak havalandı. Bir süre gittikten sonra, bir subay, 'Geçmiş olsun. Mahir vurulmuş, Hüseyin yaralı olarak kurtulmuş,' dedi.

"Sonradan duydum ki, Mahir yaralanmış. Askerler, kendisini vurmasın diye, 'Ben Hüseyin'im,' demiş. Ankara'da durumu söylediler. İsteselerdi o şekilde olmazdı. Her tarafı çevirmişler. Ne olur? Bir-iki gün sonra teslim olacaklardı mecburen. Askeriyenin de davranışı pek olumlu değildi. Zaten gözleri dönmüştü adamların. Bir otobüse binerek İstanbul'a geri döndüm ve Selimiye Askeri Kışlası'na gittim. Benimle ilgilenen subaylar, 'Biz gömeceğiz,' dediler. Ben, 'Köyümüze götüreceğim. Aile mezarlığına gömeceğim,' dedim. 'Her yer Türkiye'nin toprağıdır. O kadar niye ısrar ediyorsun,' dediler. 'Öyle ama herkesin bir inancı var. Bu bizim cenazemiz. Götürüp köyde diğer aile büyüklerinin yanına gömeceğim,' dedim. Artık bir şey demediler. Selimiye'de benimle ilgilenen binbaşı çok iyi davrandı. Yanıma bir çavuş verdi. Bütün işlemleri takip ettirdi. Mahkemeye götürdü. Bir binbaşı, beş-altı tane er, bir yüzbaşı. Yazı yazdılar. Savcılık belgesini aldıktan sonra askeri iki doktor ve savcıyla Süreyyapaşa Hastanesi'ne gittik. Cesedi oradaki morgdaymış. Bir taksi tutarak oraya gittik. Bir tabut aldım. Hoca getirdim, yıkadılar. Hüseyin'in cesedini orada gördüm.

"Sonuçta Hüseyin'in cesedini alarak köye geldim. Cenaze törenine binlerce insan geldi. Mezarını her sene ziyaret ederler. Geleni, gideni çoktur.

“Çok acıklı bir olaydı Hüseyin’in ölümü. Şimdiye kadar fotoğrafı yoktu bizim evde. Dayanamıyorduk o acıya.

“Kitapları, fotoğrafları, bir yığın eşyası vardı ama ne oldu bilmiyorum. Annesi onun bir hatırasını görse günlerce onun için ağlardı. Kendisini parçalardı. Onun için Hüseyin’i hatırlatacak eşyaları ortadan kaldırmıştık. Öyle olmuştu ki, kadında hal kalmamıştı. Çok zor bir olay... Dünya insanın başına yıkılır. Allah kimsenin başına getirmesin. O yaşta genç dimağları yetiştiriyorsun ve hiç yoktan öldürüyorlar. Hüseyin’in annesi, oğlunun acısıyla çok çekti. Dayanamadı. Her gün mezarındaydı. Her gün ağlıyordu. Dünya başına yıkılmıştı. Bu acıya dayanamadı, öldü.”

Hüseyin Cevahir’in annesi Fatma Hanım, 1986 yılında öldü.

Düzgün Cevahir ikinci kez evlendi. Biri erkek, diğeri kız iki çocukları oldu. Erkek olan çocuğa Hüseyin, kıza Azize adı verildi.

Yas

Hüseyin Cevahir’in sonsuzluğa uğurlanması başta baba ocağı olmak üzere Tunceli’de büyük bir üzüntüye yol açtı.

Aile ocağında ziyaretler eksik olmadı.

O yaz üzüntüsünden kimse bağıyla, bahçesiyle uğraşmadı. Meyveler dallarında çürüdü, çiçekler dallarında soldu.

Seyid Hüseyin Cevahir’in ölümü onlar için zaten bir kayıptı. Neylesinlerdi bağı, bahçeyi.

Ulaş Bardakçı, 19 Şubat 1972 Cumartesi günü öldürüldüğünde, sanki Hüseyin Cevahir yeni ölmüş gibi halk, Hüseyin Cevahir’in mezarı başında anma töreni düzenledi. Aşure yapıldı, ağıtlar yakıldı.

Seyid Hüseyin Cevahir’in yası halen devam ediyor.

Hüseyin’in mezarı, arkadaşları ve yoldaşları tarafından bir kampanya düzenlenerek yapıldı. Bu kampanyaya öncülük edenlerin başında Mehmet Biter vardı.

Ali Kamer Cevahir, 17 Haziran 2011 Cuma günü yaşama veda etti. Cenazesi 18 Haziran 2011 Cumartesi günü Mazgirt Yeldeğen köyünde, yeğeni Seyid Hüseyin Cevahir’in yanına defnedildi.

BİRİNCİ BÖLÜM DİPNOTLARI

1. Cevahir Ailesinin Şeceresi: Gürkan Cevahir'in Cevahir şeceresiyle ilgili 2001 tarihinde verdiği bilgiler (yazım biçimine istek üzerine hiçbir müdahalede bulunulmamıştır) aynen şöyle:

Cevahir ailesi Baba Mansur Ocağına bağlıdır. Baba Mansur Ocağı'nın soyu da İmam Muhammed Bakır'a dayanır.

Hız. Muhammed ve İmam'ı Ali'de Baba Mansur' a kadar gelen sil-sile namedir.

(Baba Mansur'un şeceresinden alınmıştır).

1) İmam Aliyel Murteza Emirülmiminün Şahı Velayet.

2) İmam Ali'ni oğlu imam Hasan Hulki Rıza'dır.

3) İmam Ali'nin oğlu imam Hüseyin Kerbela.

4) İmam Hüseyin'in oğlu imam Zeynel Abidin.

5) İmam Zeynel Abidin'in oğlu imam Muhammed Bakır.

6) İmam Muhammed Bakır'ın oğlu İmam Cafer.

7) İmam Cafer'in oğlu imam Musai Kazım.

8) İmam Musai Kazım'ın oğlu imam Aliyül Rıza.

9) İmam Aliyül Rıza'nın oğlu El Taki.

10 İmam El Taki'nin oğlu imam El Naki.

11) İmam El Naki'nin oğlu imam Hasan Ali Asker.

12) İmam Hasan Ali Asker'in oğlu imam mehdi Sahip Zaman.

* *buraya dikkat edin.*

(Not: Yazar, buraya dikkat edin derken, bu soyun Seyit Abdullah ve onun da 13. İmam Muhammed Bakır'a dayandığının altını çizmektedir.) * İmam Aliyel Murteza, Hız. Ali'dir.

13) İmam Muhammed Bakır'ın oğlu Seyit Abdullah.

14) Seyit Apdullah'ın oğlu Seyit Ali.

15) Seyit Alin'in oğlu Seyit Mahmut.

16) Seyit Mahmut'un oğlu Seyit Ahmet.

17) Seyit Ahmet'in oğlu Seyit Apdullah.

- 18) Seyit Apdullah'ın oğlu Seyit Şerafettin.
- 19) Seyit Şerafettin'in oğlu Seyit Yakup.
- 20) Seyit Yakup'un oğlu Seyit İbrahim.
- 21) Seyit İbrahim'in oğlu Seyit Celalettin.
- 22) Seyit Celalettin'in oğlu Seyit Hasan.
- 23) Seyit Hasan'ın oğlu Seyit İshak.
- 24) Seyit İshak'ın oğlu Seyit Ahmet.
- 25) Seyit İshak'ın oğlu Seyit Selattin.
- 26) Seyit Selattin'in oğlu Seyit Cafer.
- 27) Seyit Cafer'in oğlu seyit Mustafa.
- 28) Seyit Mustafa'nın oğlu Seyit Süleyman.
- 29) Seyit Süleyman'ın oğlu Seyit Kasım.
- 30) Seyit Kasım'ın oğlu Seyit Veli Baba.
- 31) Seyit veli babanın oğlu Seyit Baba Mansur.

Baba Mansur'un üç oğlu vardır

- 1) Seyit Mahmut
- 2) Seyit İbrahim
- 3) Seyit Kasım

Baba Mansur ve evlatlarıyla ilgili yazılı şecere, berat, hüccet, hila-fetname, ziyaretname, icazetname, vakıf senetleri gibi belgelerle, bir çok tarik'in (evliyanın) da olduğu anlatıla gelmektedir. Ancak bunla-rın kimlerde olduğu, nerede ve nasıl muhafaza edildikleri konusunda, somut ve net bir bilgi elimizde mevcut değildir. Tespit edebildikleri-mi aşağıda sizlere sunacağım. Baba Mansur ve evlatlarının yaşadıkları Anadolu'nun bir çok yerinde Tekke, türbe, hewş dediğimiz mezarlık, ziyaretgah, nişangah ve çeşmeler bulunmaktadır. Keramet ve mucizat-larının da yaşandığı bir çok tarihi yer ve mekanlar da bulunmaktadır.

-Baba Mansur evlatlarının elindeki soy şecereleri berat ve tarikler;

Yüzyıllar boyunca Baba Mansur soy şeceresi ve beratlarından bahse-dilmektedir. Bu şecere ve beratların Şöbek köyünde Seyid Cafer evlat-larından merhum Seyid Düzgün Cevahir dedenin evinde olduğu söy-lenmekteydi. Vefatından sonra kardeşi Seyid Ali Kamer Cevahir dedeye geçtiği ve şimdi de oğlu Seyid Özgür Cevahir tarafından muhafaza edildiği söylenmektedir.

BABA MANSUR
SEYİD MAHMUT
SEYİD İBRAHİM

SEYİD KASIM

Oğlu

.....

Oğlu

SEYİD AŞUR

Oğlu

SEYİD MEHMET

oğlu

SEYİD CAFER

oğlu

SEYİD ALİ ABBAS

(5 oğlu vardır. Hepsi de Şöbek'te köy içi mezarlığında medfundur.)

A-SEYİD MEHMET

(3 oğlu vardır)

I-SEYİD VELİ

II-SEYİD ALİ

III-SEYİD BEKTAŞ

B-SEYİD SÜLEYMAN

I-SEYİD MAHMUT

C- SEYİD HÜSEYİN

I-SEYİD MUSTAFA

II-SEYİD CAFER (2.ci)

1-Seyid Mahmut Cevahir

2-Seyid Mehmet Cevahir (....-1312)

3-Seyid Baye (....-1936)

a) Seyid Düzgün Cevahir

***Seyid Hüseyin (Hüseyin CEVAHİR)**

***Fidan Ana**

***Firoz Ana**

***Sakine Ana**

***Güneş Ana**

***Fadime Ana**

***Seyid Hüseyin**

***Azize Ana**

b) Seyid Ali Kamer Cevahir

***Seyid Özgür**

***Naile Ana**

*Seyid Ali Ekber

c) Selvi Ana (Seyit Aziz ile evli) / (Seyid Aziz (....-1941)

*Seyid Kekil (Mehmet- Emoş ana ile evli)

-Seyid Ali Kamer

-Seyid Düzgün

-Seyid Şahin

-Sultan Ana

-Haskar Ana

2. Caferoğulları/Seyid Cafergiller: Anadolu'da Baba Mansur Ocağı denilen bir Ocak vardır. Bu ocağın kökeni Hz. Muhammed'e dayanır. Aslen Kureyş kabilesine dahildir.

Alevi ocaklarının pek çoğu, Anadolu'ya Horasan'dan geldiklerini söyler ve kabul eder. Abbasiler döneminde, Arap/İslam coğrafyasında Abbasiler'in Ehli Beyt düşmanlığını içeren katı zulmü süregelmıştır. Harun Reşit ile yönetimin başında olan Bermekoğlu Caferin arası açılmış, bütün Bermekiler kılıçtan geçirilmiştir. Bu arada İmam Musa-i Kâzım'ı kendisine rakip olarak gören Harun Reşit, kendisini zehirleterek şehit etmişti.

751 yılında Horasanlı Eba Müslüm, Emevi Devletini yıkıp yerine bir devlet kurmak istediğinde ilk önce akla Hz. Muhammed'in Ehli-i Beyt'inin soyundandan gelmekte olan 6. İmam Cafer Sadık'a danıştı.

İmam Cafer Sadık, şöyle cevap verdi. "Büyük Dedem Hz. Muhammed ahir zaman peygamberiydi. Cenabı Allah, ümmetine öncü olarak kendisine Kuran-ı Kerim'i gönderdi. Ümmetinin içinden bir kısım insanlar buna rağmen kendisine her türlü cefayı çektirdiler. Kendisinden sonra Halife olarak dedem Hz. Ali'yi tayin etmesine rağmen, bu insanlar ilahi emri dinlemediler. Daha sonra Dedem İmam Ali halife oldu. Ancak buna rağmen itaat etmeyenler oldu. Çok kan döküldü. Dedem İmam Ali şehit edildi. Dedem İmam Hasan yerine geldiğinde gene aynı dava devam etti. Onu da Süfyoğulları zehirleyerek şehit ettiler. Zamanın bir kısım müşrikleri bu sefer de Dedem İmam Hüseyin'e, kendilerini Emevi zulmünden kurtarmaları için defalarca müracaat ettiler. Dedem Şah Hüseyin'i Kerbela'da susuz şehit ettiler. Dedem İmam Zeynel Abidin, çıplak develere bindirilerek susuz çöllerde aile efradımız ile birlikte çok cefalara maruz bırakıldı. Dedem İmam Muhammed Bakır gene aynı şekilde zehirlettiriler ek şehit edildi. İslam

dinini ve Kur'anı koruyan Aba- i Ceddimize karşı zulüm ve katliamları reva gördüler. Bütün bunların nedeni dünya malına ve onun saltanatına karşı sonsuz ihtiras ve hırsları sebep oldu. Bedelini tüm insanlık alemi ve İslam dünyası ödedi ve bu acı halen devam ediyor. Bu vesile ile ben bir İmam olarak daha fazla acı çekilmesini ve bedel ödenmesini reva görmüyorum. Dünya işlerini inanç işinden ayırmak lazım gelir. Ben ve aile efradım kendimize hakka ikrar ve hizmet yolunu tercih ettik. Siz başka uygun bir insanı bu işe halife olarak tayin ediniz.”

İmam Cafer Sadık, kendisine sunulan Halifelik makamını nazik bir dille reddetmişti.

Eba Müslüm'ün gönlünde Halifeliğe Ehli Beyt soyundan gelen birini getirmek yatıyordu. Bu vesile ile Ehli Beyt soyundan gelen ve günün İmamı olan İmam Cafer Sadık'a müracaat etmişti. Ondan gerekçeleri yukarıda sıralanmış olan Hayır cevabını alınca diğer Ehl-i Beyt soyundan gelenler de “Madem İmam Cafer kabul etmiyor, biz de kabul edemeyiz,” cevabını verdi. Bu durumda Ehli Beyt soyundan bir halife bulmak umudu kalmamıştı.

Ancak Eba Müslüm yine de bu emanetin Ehli Beyt taraftarlarına ait olduğunu düşünüyordu. Ehli Beyt soyundan kimse bu göreve talip olmayınca Eba Müslüm, Hz. Muhammed'in Hz. Abbas adlı amcasının soyundan gelen Ebu-l Abbas halife olarak tayin edildi.

Ebu-l Abbas halife olduktan kısa bir süre sonra, Ehli Beyt taraftarlarının gelip bu emaneti kendilerinden geri alacağı kuşkusuna kapıldı. Bu vesile ile 22 Ocak 766 tarihinde İmam Cafer-i Sadık, Abbasi Halifesi Ebu-l Abbas'ın emri ile Mansur-u Devaneği tarafından zehirleterek 67/69 yaşında şehid edildi.

İmam Muhammed Bakır, daha önce Emevi Halifesi Hişam'ın kardeşi oğlu İbrahim bin Velid bin Abdulmelik'in tarafından 28 Mart 733 tarihinde, 57 yaşında iken zehirleterek şehit edildi. Künyesi “Ebu Cafer”di. En yaygın lakabı “Baki”dir.

İmam Mumammed Bakır evlatları da, diğer Ehl-i Beyt mensupları gibi, İmam Musa-i Kazım'ın 799 tarihinde, Abbasiler tarafından şehit edilmeleri sonucu diğer akrabaları gibi, her biri bir tarafa dağıldı.

İmam Muhammed Bakır'ın 6 erkek, 3 Kız olmak üzere toplam 9 çocuğu olmuştu.

Çocuklarının isimleri şöyle:

1 - İmam Cafer Sadık (6. İmam), 2 - Abdullah, 3 - Ebu-l Kasım, 4 - Muhammed, 5 - İbrahim, 6 - Abdullahi-l Esgar, 7 - Zeynep, 8 - Rukiye, 9 - Ümmü Gülsüm.

Bu evlatlardan bir kısmı Mekke'den Medine'ye, oradan da tarihi net olarak bilinmemekle beraber, 9. Yüzyılda Horasan'a göç etti.

Seyyidler ve Türkmen/Oğuz Boyları, 12 Büyük kabile halinde Horasan'dan Anadolu'ya göç ettikten sonra, her biri ayrı ayrı oymakta, daha sonra nüfusun çoğalması sonucu, aynı boy içinde birer grup aileye pirlik ve dedelik yapmışlardır. Bu İslam inancı süreç içinde çeşitli değişim evreleri geçirmesine rağmen özünü koruyarak günümüze kadar süregelmiştir

Baba Mansurlular ocağı, Tunceli/Dersim'in Mazgirt ilçesinin Muhundu (Dankent) bucağına ve yakınındaki Şöbek (Yeldeğen) Köyü'ne yerleşmişti. Merkezleri burasıydı. Dergâh, burada kuruldu.

"Baba Mansur Duvarı" olarak adlandırılan dergâhın duvarı halen durmaktadır.

Bu duvar Dersimlinin "mihrabı" ve Dersimli için bir ongun'dur. Söylencesel bir kutsallığı vardır.

Bir söylence de kimilerince Baba Mansur'un oğlu olduğuna inanılan Düzgün Baba için anlatılır. Adı, Nazimiye'deki bir dağa (Düzgün Dağı) ve bu dağın tepesindeki ziyarete verilmiştir.

Anlatılagelenlere göre, Düzgün Baba bir kış gecesi bu dağın doruğuna çıkar. Burada Hz. Ali'ye buluşur. Bu söylencenin yarattığı etkinlikle Düzgün Baba, Dersim Alevi inancında namusluluğun, doğruluğun ve bağlılığın simgesi olarak bilinir.

Bu etkinin bir sonucu olarak, gerek Dersim bölgesinde ve gerekse Baba Mansur ailesinde "Düzgün" adı öteden beri çokca konulur.

Tüm Alevi dedelerin, Peygamber Hz. Muhammed'in, yani Evlad-ı Resul oldukları veya İmam Ali'nin soyundan geldikleri kabul edilir. Bundan dolayı kendilerine Seyid veya Ocakzade denilir.

Ocak, Anadolu Alevi/Bektaşî inançlarında büyük yer tutar. Bunun eski geleneklerle bağlantılı olduğuna dair birçok araştırmacı görüş belirtmiştir. Ocak kültü, ateş kültü ile birlikte değerlendirilir. Ocak, sözcüğü eski metinlerde ve daha sonraları "soy ve sülale" anlamında da kullanılagelmiştir. Her dede ailesi bir ocağa bağlıdır. Onun temsil ettiği değerlere büyük kutsallık ve manevi güç atfedilir.

3. Türkü şöyledir:

“Batê bayê çiyê

Lê dıxuni koka biyê

Sileciye xelkê hatın

Yêmemaneli geriwiye

Çıine diyarê van malane

Ketım donê van kalane

Dewdı yarlı berdiriwun

Yiki nego were malane

Gındê hember gındê meye

Qeki tıne sed mal heye

Ew gındêki yartede tıne

Ew gında bıla qe tunewi”

+

“Esiyor dağ esiyor

Söğüt ağacının kökünü vuruyor

Elin silahçılar geldi

Bizimki kaldı gurbette

Çıktım evlerin tepesine

Girdim yaşlıların şekline

On iki yar kapıdaydı

Biri eve gel demedi

Karşiki köy bizim köydür

Hiç yoksa yüz hane vardır

Yârin olmadığı köy de o köy yok olsa daha iyidir.”

+

Mercan (Sultan) Cevahir Hanım, türküyü hem Kürtçe yazdı hem de Türkçeye çevirdi. (10.8.2011)

4. ODTÜ öğrencilerinden Ahmet Börüban, Sabahattin Kurt’la ilgili bir anısını şöyle anlatmıştı: “12 Mart’tan sonra durum kötüye gidiyor. ‘Kaçalım,’ dedik. Osmaniye’de her eğilimden devrimciler vardı. Güçlü ve köklü bir aileden kitapçı bir arkadaşımız olan Tufan Pehlivan vardı. Bizlerden büyüktü. Sabahattin Kurt gelmişti. Tufan da Mahirlerden yana. Mehmet Sürücü gelmişti. Biraz da para vardı Osmaniye’de elimizde. ‘Bu parayı ne yapalım?’ tartışmaları var. Ben ısrarla, ‘Bu parayla

teksir makinesi alalım. Örgütlenme zamanı. Silahlı mücadeleyle bir yere varamayız. Halkın içinde erimek lazım. Balık gibi olmak lazım,' diye-
rek bilinen lafları ediyorum. Hatta bir köyde toprak işgali vardı. Oraya
gittik. Tufan Pehlivan'la Sabahattin Kurt, 'Yok. Silah alalım,' diyor. 'İki
tane çakaralmazla karşına kimi alacaksın,' diyoruz. Bu tartışmalar oldu
orada. Sabahattin Kurt, 'Sonra gelirim,' dedi ve daha sonra görüşmek
üzere ayrıldı. Zaten bir daha da göremedik. Kiminle görüşeceğini söy-
lemedi. Ankara'ya doğru gitti. Kızıldere'de öldü."

5. Bingöl Erdumlu, Hüseyin Cevahir'in sendikayla ilgisi hakkında
özetle şunları söylemişti: "Hüseyin Cevahir'le Aliğa'da beraberdik.
Hüseyin, sendika çalışmasına çok yatkın bir arkadaşımızdı. Benden
çok sendikanın başkanı olacak adam Hüseyin'di. Ben daha değişik işler
yapardım. Mahir'le, Cevahir nerede, ne yapacak diye çok tartıştım. Bas-
tırdım benimle gelsin diye. Sonra allem etti kalem etti, aldı İstanbul'a
götürdü Cevahir'i."

6. Okuyucu için bilgi:

a) Böyle bir açikoturum 7 Ocak 1971 Perşembe günü, Ankara'da
Hacettepe Üniversitesi'nde de yapıldı. Bu açikoturuma TDGF Genel
Sekreteri Sinan Kazım Özudoğru, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci
Birliği adına Erkut Başaran, öğretim üyelerinden Necati Cebel, Yalçın
Yusufoğlu, TDGF'den Sinan Yücel katılarak konuşma yapmıştı.

b) Bir başka toplantı da 15 Ocak 1971 günü Ankara'da yapılmış,
toplantıya TDGF Sekreteri Sinan Kazım Özudoğru, İnşaat Mühendis-
leri Ankara Şubesi Genel Başkanı Sedat Özkol, Mimarlar Odası Anka-
ra Şubesi Genel Sekreteri Yavuz Önen ve Elektrik Mühendisleri Odası
Ankara Şubesi Genel Sekreteri Akat Çukurova katılmış, açıklama yap-
mıştı.

Bu toplantıya katılanlardan TDGF İstanbul Bölge Yürütme
Kurulu'ndan Hamza Özkan özetle şunları anlattı:

"Hacettepe'deki konuşmada İrfan Uçar'la Ömer Güven de konuştu.
Sarp Kuray da vardı o toplantıda. Ömer Güven yaptığı konuşmada, 'Siz
bizim gırtlığımıza takılmış balgamsınız. Hak tu diyeceğiz. Sizi tüküre-
ceğiz atacağız,' demişti. 'Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup' bro-
şürlerini Necatibey Caddesi'nde Barbaros adlı bir çocuk vardı. Ondan
almış, çuvala sırtlayarak otobüse ben taşımıştım. Biz yola çıktık. Ben,
Mahir'e, 'Ne yazdın?' diye sordum. 'Vallahi billahi önemli bir şey yok.

Bazı eleştiriler var ama dışının kovuğuna girecek bir şey değil,' dedi. Otobüste birlikte yan yanayız. Mahir uyudu. Bizimle birlikte İstanbul'a gelenler içinde Yusuf Küpeli, Ömer Güven, Sinan Kazım Özudoğru da vardı."

c) Bir başka forumda Tahir Abacı özetle şöyle anlatmıştır: "1971 yılı çıkageldi. Mart ayında SBF'deki amfilerden birinde yapılan 'forum'u hep hatırlarım; Hüseyin Cevahir, belki bir daha bu tür toplantılar yapılamayacağını, iç savaşın başladığını duyuruyordu. Gerçekten uzunca bir süre bir daha o tür toplantılar yapılamadı. Cevahir ise bunları söyledikten iki ay sonra İstanbul'daki eylemde vurularak öldürüldü."

7. Sibel Erkan, Kartal Maltepe Lisesi, Orta 3-B sınıfının 309 No'lu öğrencisiydi. Eğer bilgiler doğruysa 1973-1974 döneminde Türk Eğitim Derneği (TED) Zonguldak Koleji'nden mezun oldu. (Ek bir bilgi de verelim: Rehin alma eyleminin ilk gününde saat 12.00 civarında yemek istenmiş ve eve güvenlik kuvvetleri tarafından "etli patates, pilav ve komposto" gönderilmişti.)

Eyleme ve Hüseyin Cevahir'in öldürülmesine, Mahir Çayan'ın yaralı yakalanmasına ilişkin yayınlanan haberler şöyledir:

a) Olay 2 Haziran 1971 tarihli *Akşam* gazetesinde şöyle anlatılmıştı: "Saat 11:40'tı. Bir kurşun sesi düştü ortalığa. Binbaşı Cihangir Erdeniz ilk kurşunu atmış ve tam alnından vurmuştu Hüseyin Cevahir'i.

"... İzmit'ten, Kandıra'dan gelmiş. Gölcük'teki dükkânını kapatıp soluğu burada almış niceleri vardı, içlerinde... Çorlulu Ramazan Güneş, 'Vallahi,' diyordu, 'hayatımda tavuk dahi kesmedim ama bunları bana verseler şerefsizim vururum teker teker, hem de kılım bile kıpırdamadan.' Anadolukavağı'ndan Sibel'i bir kerecik uzaktan olsun görebilmek için torununu yanına alıp gelmiş Naciye Çınar...

"Hüseyin Cevahir hastaneye kaldırılırken yolda öldü. Cesedi evden 12.30'da çıkartıldı."

b) "İki Şehir Eşkısı" başlığıyla 2 Haziran 1971 tarihli bir gazete-de, yayınlanan haber özetle şöyledir:

"Mahir Çayan ise yaralanmasına rağmen, ellerinde bombalar olduğu halde evden fırlayıp halkın arasına karışmak istemiştir.

"İntihar etmek, intihar ederken de halktan birkaç kişiyi öldürmek istediği anlaşılan Mahir Çayan'ın niyetini anlayan bir polis üzerine atlayarak elindeki bombaları alıp boş araziye fırlatmıştır. Bombalar birkaç

saniye sonra patlamış, ancak iyi bir tesadüf eseri patlama yerinde kimse bulunmadığı için can kaybı olmamıştır.

“İki caniden Hüseyin Cevahir ambulansa konulurken halk üzerine saldırarak linç etmek istemiştir. Bu arada Mahir Çayan da linç edilmek istenmiş, ellerinde sopalar, taşlar, demir çubuklar, kürekler bulunan halkı, güvenlik kuvvetleri güçlükle kontrol altına alabilmişlerdir.

“İki şehir eşkıyasını linç etmek isteyen halk, çatışmadan sonra, güvenlik kuvvetlerini lehte gösteri yaparak alkışlamış, caniler için ise ‘Kahrolun, geberin’ diye bağırmıştır. Halk daha sonra ağır yaralı şehir eşkıyası Mahir Çayan’ın ameliyat edildiği Haydarpaşa Numune Hastanesi önünde toplanıp İsrail Başkonsolosu’nu öldüren, iki kişiyi yaralayan, bu arada sığındıkları evde masum bir kızı 51 saat rehin tutan canilerden Mahir Çayan aleyhinde gösterilerde bulunmuştur. Hastanenin önünde toplanan kalabalık, ‘Gebersin bu adam. Bir mikrop temizlenir,’ diye bağırarak şehir eşkıyasını lanetlemiştir. Sıkıyönetim Komutanlığı, hastaneye giriş-çıkışı yasaklamış, çevrede güvenlik tedbirleri almıştır.”

c) Mahir Çayan’ın afişini Adapazarı’nda asmak isteyen Sakarya Üniversitesi öğrencisi iki gencin linç edilmesi son anda önlendi. *Radikal*, 31 Mart 2006.

8. Mustafa Kaçaroğlu, silah talimi hakkında şunları söylemişti: “Daha çok ODTÜ’nün Eymir Gölü çevresinde silah talimleri yaptık. Bunun yanı sıra SBF ve BYYO’nun altında da yapıyorduk. Hüseyin Cevahir’le yeni aldığımız bir silahı denemek için gittiğimizi hatırlıyorum. Beylik silahımız olmuştu. Uzun namlulu Astra’ydı. Onu denemeye gitmiştik.”

9. Tamer Özdemir imzasıyla, “Erkanların Savaş Yerine Dönen Evi ni Gezdim” başlığıyla, 3 Haziran 1971 tarihli bir gazetede yayınlanan haber özetle şöyledir:

“Sibel Erkan’ın 51 saatlik dramına sahne olan Maltepe Küçük Bağ Sokağı’ndaki 8 numaralı apartmanın 3. katındaki daireyi bugün gezip gördük. Gezdiğim daire evden çok savaş yerine benziyordu. Geçtiğimiz pazar günü sabahı apartmana sığınan şakilerden Hüseyin Cevahir’e mezar olan 3. kattaki ilk daire kelimenin tam anlamıyla ‘Harp Meydanı’na dönmüştü. Atılan kurşunlarla bütün duvarları delik deşik olan ve kırılmadık tek camı kalmayan daire, salı günkü kanlı müsademe-yi bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyordu.

“Atılan kurşunlarla paramparça olan daire kapısından içeriye girildiğinde şakilerin kapıyı tahkim etmek için kullandıkları buzdolabı, kömür sobası, çamaşır makinesi ve koltuklar görülüyordu. Kapı ise 100’den fazla merminin izini taşıyordu. Salonun kapısı da menteşelerinden çıkarılıp bir kenara bırakılmıştı.

“Antreden girişte, çatışmanın cereyan ettiği salon ve ön balkon görülüyordu. Salondaki halı, üzerindeki cam kırıkları ve kan izlerinden berbat olmuştu. Askerlerin dışarıdan attıkları kurşunların 30 kadar delik açtığı balkon camında, Mahir Çayan’ı karşı apartmanın penceresinden vuran deniz binbaşısının tüfeğinden çıkan merminin açtığı delik vardı. Balkon kapısının önünden arka taraftaki yatak odalarına giden koridorda da Hüseyin Cevahir’in iri damlalar halindeki kanı görülüyordu. Sibel ve erkek kardeşi Tamer’in yatak odasına kadar uzanan kan izlerinin biriktiği köşede ise Hüseyin Cevahir’in parçalanan beyninden bir parça duruyordu. Sibel’in yatak odasında diğer odalardan hiçbir farkı yoktu. Dolap ve çekmecelerdeki eşyalar gelişigüzel odanın ortasına atılmıştı. Pencerenin karşısındaki duvarda da mermi değmedik yer kalmayan yatak odasında sadece kan yoktu. Binbaşı Dinçer Erkan ile eşi Sevim’e ait olan yatak odası ise “hallaç pamuğu” gibi atılıp darmadağın edilmişti. Tuvalet masasının üzerinde bir tabanca kılıfı duran odadaki bütün eşyalar tahrip olmuştu.

“Dairenin arka taraftaki Bağdat Caddesi’ne bakan salonunda ise polislerle çatışan Mahir Çayan’ın kan izleri görülüyordu. Odanın sağ köşesinde de Sibel Erkan’ın hayatını borçlu olduğu köşe vardı. Bir koltukla, akvaryum arasında kalan boşluk, şakilerin elinde 51 saat rehin kalan küçük Sibel’in hayatını kurtarmıştı.

“Salonun ortasındaki sehpanın üstünde de bir parça beyazpeynir, bir tabak zeytin, ekmek parçaları, yumurta sahanı, yarım bir salatalık ve bir tabak fasulye piyazı ile sigara izmaritleri duruyordu. Yerde ise filtresiz bir Yeni Harman ve Samsun paketi ile ağzına kadar dolu bir kül tablası bulunuyordu.

“Salonun bir köşesinde ise yanmış masa örtüleri ile yakılmış kâğıtlara ait küller toplanmıştı. Sibel Erkan’ın önceki gün hastanede söylediği gibi, şakiler burada külliyetli miktarda para yakmışlardı. İlgililer de şakilerin salondaki masa üzerinde 100’er liralık banknotlar halinde binlerce lira para yaktıklarının tespit edildiğini söylediler.

“Son yıllardaki en heyecanlı çatışmanın yapıldığı Maltepe Küçük Bağ Sokağı’ndaki 8 numaralı apartmanda olaydan sonra bir arama yapıldı. Güvenlik kuvvetlerinin yaptığı aramada, iki otomatik Sten, 92 adet Sten mermisi, 6 adet Sten şarjörü ve çok sayıda boş kovan bulundu.

“Bunlardan başka dairede, Hüseyin Cevahir’e ait gri renkli kanlı bir ceket ve cebinde de 65 lira para bulundu.

“İstanbul Maltepe’de iki şakinin 51 saat sığındığı ve silahlı çatışma sırasında harap olan Binbaşı Erkan’a ait evin eşyasının ödenmesi için hükümetin, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı’na gerekli parayı gönderdiği bildirildi. Ancak, yapılan açıklamada paranın miktarı açıklanmadı ve şöyle denildi:

“İstanbul ili Kartal ilçesi Maltepe semtinde iki şehir eşkiyasının iki gün sığındıkları Binbaşı Erkan’a ait dairede ev eşyasında şakilerin yakalanması sırasında meydana gelen hasarın telafisinde kullanılmak üzere İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı emrine gerekli para gönderilmiştir.”

10. Sibel Erkan’ın rehin alınması olayı örgüt içinde tartışmalara neden olmuş, bölünmenin ideolojik temeline bir dayanak sağlamış, suçlamalar yapılmıştı.

Mahir Çayan, eski adı Kızıldere yeni adı Ataköy’de iki İngilizle bir Kanadalıyı rehin aldıkları evde, 30 Mart 1972 günü güvenlik kuvvetleriyle çatışma başlamadan önce arkadaşlarını toplayarak bir konuşma yaptı. Bu konuşmada özetle, “Bu olay Sibel Erkan olayının daha yüksek seviyedeki bir tekrardır. Sibel olayı sırasında Hüseyin Cevahir çok yiğit bir arkadaşımız olmasına rağmen bu kabil ihtarlar karşısında teslim olmak istemişti. Oysa bu onun zayıflığının ifadesiydi,” şeklinde konuşmuş, “teslim olmak isteyenler varsa teslim olabilir,” demişti. (*THKP-C Davası: İddianame*, Verso Yayınları, Ankara, Mart 1988, s. 294, 585.)

YALNIZ DELİKANLI

Gece kara
Delikanlımız yalnız...
Delikanlımız sokaklara vurgun.
Yorgun değil adımları,
Topukları küt küt, öttürüyor kaldırımları...
Karanlığın sırtında saklıyor ıslığı
Karanlıkları yanı edenlerin türküsüyle.
Bir gün
Bir köşe başında
Upuzun serilse bile yere
Gözlerinde parl parl
Yanacaktır inanı
Kanı,
Öyle bir olukta donacak ki,
Sağdan bakan,
– Ne tuhaf yahu bu kan,
Bir istifham çizmiş yere diyecek.
Soldan bakan
– Bu kan...
Bizim yolun işareti
Sol'un işareti...
Buradan geçmiş bizimkiler bir zaman
Diyerek
Kasketi elinde baş eğecek.
Bu gece de yalnız
Bizim delikanlımız.
Yalnızlıktan ne çıkar ahbap?
Yalnızlık:

Bitirilmemiş bir kitap
Bitirilmemiş bir kavga kitabı gibi,
Bitirilmek için yaşanıp sezilir
Emniyetle...
Delikanlımız da işte bu niyetle,
Çıktı yola...

Kemal Tahir

İKİNCİ BÖLÜM

ULAŞ BARDAKÇI

Ali ve Müyesser Bardakçı çiftinin 1947 yılında Ankara'da bir çocukları oldu.

Türk Kurtuluş Savaşı'nda şehit düşen dede Rasih'in ismi verildi yeni doğan çocuğa.

Rasih Ulaş, Hacıbektaş ilçesi, Bala Mahallesi, cilt: 1, sahife: 69, hane: 121 nüfusuna kayıtlıdır.

Uğur isminde bir ağabeyi vardı.

Rasih Ulaş, Ankara'da Kurtuluş Lisesi'ni bitirdi. 1964 yılında ODTÜ Fizik Mühendisliği Bölümü'nü kazandı. 569 numaralı öğrenciydi. Bir yıl hazırlık sınıfı okudu.

Ankara, Yenışehir Yakıtcılar Sokak 12/3'te oturuyordu.

Münir Ramazan Aktolga da 1965 yılında liseyi bitirdi. ODTÜ Fizik Bölümü'ne kaydoldu ve o yıl hazırlık okuluna başladı. İki-si birlikte ODTÜ'deki öğrenci hareketinin yürütücüsü oldular, ODTÜ-TKP'yi ve THKP-C'yi birlikte kurdular.

İdeolojik tartışmalar nedeniyle daha sonra yolları ayrıldı.

1961-1971 döneminde üniversiteler birer politik merkez görevi görüyordu. Bu dönemde öğrenci örgütlerinin yürüttüğü her eyleme ve etkinliğe okuldaki her öğrenci katılırdı dersem abartılı bir şey söylemiş olmam.

Rasih Ulaş Bardakçı da faaliyetlerin hepsine katılmıştır.

Bu bölümde daha çok Rasih Ulaş Bardakçı'nın isminin geçtiği olayları aktaracağım.

Komer'in Otomobili ODTÜ'de Yakılıyor

Vietnam'da soykırım görevini yürüttükten sonra Türkiye'ye ABD Büyükelçisi olarak atanan CIA Ajanı Robert Komer'in oto-

mobilini 6 Ocak 1969 Pazartesi günü ODTÜ’de yakan öğrencilerin arasında Rasih Ulaş Bardakçı da vardı.

Bu olay nedeniyle arandığında ODTÜ öğrencisi Mehmet Akın Atauz’un babasının evinde saklandı. Kemal Atauz’la Huriye Atauz, Ulaş Bardakçı’yla İrfan Uçar’ı bir süre evde sakladılar.

Mehmet Akın Atauz bu konuda, “Ulaş Bardakçı’yla İrfan Uçar, bizim Anıttepe’deki evde saklandılar. Benim odamda kalmışlardı. Babam o zaman subaylıktan emekliydi. Onlara öğle yemeklerini babam yapıyordu,” diyor.

ODTÜ’de öğrenci olan Gaziantep’li İhsan Ata Yavuz, daha sonra Rasih Ulaş Bardakçı’yla İrfan Uçar’ı memleketine götürdü.

Ulaş, Gaziantep TİP Gençlik Kolu Başkanı Ercan Kanar’la Gaziantep’in merkez köylerini dolaştı, köylülere antiemperyalist bilinç vermeye çalıştı. Daha sonra Alpaslan Özdoğan, ODTÜ öğrencilerinin Komer eylemiyle ilgili çıkarttıkları dergi ve broşürleri Gaziantep’e götürdü.

ODTÜ’nün İşgali

1969 yılının Mart ayında neredeyse Türkiye’deki bütün üniversite ve yüksekokullarda derslere girmeme eylemi ve işgal vardı.

ODTÜ öğrencileri, 1 Nisan 1969 Salı sabahı, bir forum düzenleyerek iktidarın tutumunu ve çıkarmak istediği baskı kanunlarını eleştirdiler. Forum sonunda, baskıları protesto için öğrencilerin derslere girmemesi kararı alındı.

9 Nisan 1969 Çarşamba günü, ODTÜ’deki derslere girmeme eylemi; FKF MYK üyesi Münir Ramazan Aktolga, Rasih Ulaş Bardakçı, İrfan Uçar, Ahmet Sina, Hüseyin İnan, Sinan Cemgil, Sezgin Tüzün, Yusuf Arslan, Onur Başkan, Mehmet Caner, Mustafa Taylan Özgür, Metin Güçbilmez ve Ali Onur’un öncülüğünde, üniversitenin işgali eylemine dönüştürüldü.

12 Nisan’da, Rektör Kemal Kurdaş’ın ODTÜ’yü 1 Ekim’e kadar tatil etmesinden sonra, 13 Nisan sabahı saat 04.30’da jandarma ve polis ODTÜ’ye girdi ve öğrencilerin işgalini sona erdirdi.

Çıkan olaylarda 113 öğrenci gözaltına alındı. Öğrencilerin ifadesi, daha sonra rektörlük binasında çalışmaya başlayan Ankara Savcısı ve dört yardımcısı tarafından alındı.

İfadeleri alınan öğrencilerden Müfit Özdeş, Rasih Ulaş Bardakçı, Ali Biner, Sabri Şahin, Ercan Enç, Abdülkadir Kahraman, Nuri Güneş, Ali Günöven, Mustafa Tanören, Hikmet Özgüdek, Zeki Ertürk, Erhan Yıldırım, Tunca Şahin Yılmaz, Birol Ertuğrul, Yusuf Tunbay Aslan ve Celal Yüksel, saat 21.30'da tutuklandı, diğerleri serbest bırakıldı.

Toros Kampı

ODTÜ'yü işgal ettikleri gerekçesiyle tutuklu bulunanlardan Rasih Ulaş Bardakçı, 23 Haziran 1969 Pazartesi günü, Münir Ramazan Aktolga 11 Temmuz 1969 Cuma günü, İrfan Uçar ise 6 Ağustos 1969'da tahliye edildi.

Ağustos ayı ortalarında, aralarında Oktay Etiman, Mustafa Kemal Çamkıran, Hüseyin Onur, Ahmet Sina, İrfan Uçar, Rasih Ulaş Bardakçı ve Münir Ramazan Aktolga'nın da bulunduğu yaklaşık on kişi, *Anamur* gazetesinin sahibi Güngör Türkeli'nin bilgisi dahilinde, Abdullah Oğuzhan Müftüoğlu'nun memleketi olan Anamur yöresinde Toroslar'da kamp yaptı.

Güngör Türkeli, ordu içinde "Genç Kemalistler" adı altında gizli bir cemiyet kurduğu gerekçesiyle Genelkurmay Mahkemesi tarafından yargılandıktan sonra, 21 Ekim 1964 Çarşamba günü hapis cezasına çarptırılmış ve Hava Personel Üsteğmeni'yken ordudan ihraç edilmişti.

Aynı günlerde, Mehmet Mihri Belli, karısı Sevim Belli ve çocukları da Anamur'a 6 kilometre uzaklıktaki Anamur Karayolları Dinlenme Parkı'na yakın bir koyda çadır kurarak tatil için konaklamışlardı. Mihri Belli, dağda kalan öğrencilerin neler yaptıkları hakkında sürekli haberdar ediliyordu.

Doğu Perinçek'le birlikte hareket eden Erdoğan Güçbilmez de, bu sırada ailesiyle birlikte Anamur'a gitmiş, Mihri Belli ve

ailesinin çadır kurduğu yerin biraz uzağında bulunan bir otelde kalmaya başlamıştı.

Güngör Türkeli bu olayı özetle şöyle anlatıyor:

“1969 Ağustos ayı başlarında Hüseyin Onur, Ahmet Sina ve İrfan Uçar, Anamur’a geldiler. Oğuzhan Müftüoğlu zaten Anamur’daydı. Geldikleri gün gece yansı piyasadan bir cip kiralayıp kendi köyüm olan Kükür köyüne doğru yola çıktık. Yola çıkmadan önce eşim Neriman, yiyecek, demlik ve benzeri gereksinmelerimi almıştı. Araç, köyün çok uzaklarında bizi bırakmak zorundaydı. Çünkü yol yoktu. ‘Belen’ denilen yerde araçtan indik. Uyku tulumlarımız, yiyecek içeceklerimizle, diğer eşyalarımızı yüklenip köye doğru yürüyüşe geçtik. Eğitim burada başlamıştı. Ne yaptığımızı, ne yapmamız gerektiğini anlata anlata gittik. Ne ki, ereğimiz, Görpe Mahallesi olduğu halde yolu şaşırmış, Bakara Mahallesi’ne ulaşmıştık.

“Kuşkusuz, köy halkının tümünü tanıyordum. Çoğu da akrabamdı. Bir köylü ailesi, toprak damlı bir evde, damda bizi konuk etti. Yolculuğumuz, gecenin karanlığında ve çam ormanları arasında geçmişti. Uzaklardan çakal sesleri geliyordu. Domuz sürüleri çok yakınımdan homurdanarak geçiyor, genç arkadaşlar korku belirtisi göstermiyorlardı. Öylesine ki, Ulaş Bardakçı domuzlardan birini vurmamızı, dağda kaldığımız sürece yiyecek gereksinmemizi karşılayabileceğimizi söyledi. Domuz eti yememizin köylülerin inançlarına ters düşeceğini ve bu durumda bizi kabullenmelerinin olanaksız olduğunu, özellikle bu ve benzeri konularda çok duyarlı davranmamız gerektiğini anlatmaya çalıştım.

“Bakara Mahallesi’nde konuk olduğumuz evden, sabahın erken saatlerinde ayrıldık. Görpe Mahallesi’ne giderken, yolumuzun üzerinde bir başka mahalle, Karadere Mahallesi vardı. Bilindiği gibi, köylüler sabah çok erkenden kalkarlar. Karadere köyünden geçeceğimize göre, bizi görecekler, üstelik bana gençlerin kim olduklarını, köylerine niçin geldiklerini soracaklardı. Olasılıklara karşı kendimi hazırlamıştım. Gerçekten de öyle oldu. Uzunca bir sorgudan geçtik. Görpe Mahallesi’ne ulaştığımız-

da, Ayşe teyzem, geleceğimizi bildiği için hazırlık yapmış. Ayşe teyzemin evine yerleştik. Durup dinlenmek yoktu. Köy içine dağlımlarını, çevreyi tanımalarını ve köylülerle ilişki kurmalarını söyledim. Oğuzhan Müftüoğlu, özellikle köylülerle sıcak ilişki kurmasını çok iyi bilirdi. Güneş karşıdaki yüksek tepelerin ardına eğildiğinde, Ayşe teyzem, o dağlı yürüyüşüyle koşarak yanıma geldi ve oldukça öfkeli, ‘Ne bu senin çocukların yaptığı? Dere- de kurbağa avlayıp dururlarmış. Bizim çocuklar kurbağaları ne yapacaklarını sorduklarında, yiyeceğiz demişler. Adamı günaha sokmayın. Kurbağa da yenir miymiş?’

“Ne yapacaktım bu durumda? ‘Kurbağaları yiyeceğiz’ demeleri, az önce vurguladığım gibi, köylülerin hoş göreceği bir davranış olamazdı. Teyzeme, ‘Onlar da köy çocukları. Kesinlikle kurbağa yemezler. Herhalde şaka yapmışlardır,’ diyerek, teyzemi yatıştırmaya çalıştım.

“Aynı gece, ormanın karanlığında yön bulma çalışması için köylülerin Püröldüğü (aslında Pir Öldüğü) dediği bölgeye gittik. Bölge, çok sık çam ormanlarıyla kaplı olan bir bölge. Yön bulmak, ereğine ulaşmak kolay değil. Yanlarına yalnızca küçük bir el feneri verip gençleri teker teker saldım ormana. Uygulama, gece yarısına kadar sürdü. Bana göre iyi bir uygulama oldu.

“İkinci gün sabah erken, Karaekinlik yöresine gittik. Bu yöre de çam, kızılcam ormanlarının yoğun olduğu bir yöreydi. Çevremizde kimseler yoktu. Yakın dövüş ve araziyi tanıma konularında çalışmalar yaptık. Aynı düzen içinde, çalışmalarımızı sürdürerek Olucak yaylasına kadar çıktık. Köyde, dayımın oğlu Hidayet’e bize patates, soğan, patlıcan gibi yiyecek ve meyve getirmesini söylemiştim. Hidayet de getirmişti. Amacımız, daha yükseklerle, iki bin metrenin üzerindeki Çukurpınar yaylasına kadar çıkmaktı.

“Tam bilemiyorum ama sanıyorum yiyecek konusu başta, Mustafa Kemal Çamkırın’ın Ankara’ya bir haber ulaştırması gerekti, her neyse, Çamkırın’la ikimizin Anamur’a gitmesine karar verildi. Kalanlar, Çukurpınar’a doğru yürüyüşlerini sürdürecektlerdi. Çamkırın’la yola çıktık. Gördüğümüze inanmak

gerçekten çok zordu. Halkımızın ‘İn, cin top atar!’ dediği, bu ıssız dağ başında bir de ne görelim! Cumhuriyet savcısı, hükümet doktoru, jandarma komutanı, Güngören köyü muhtarıyla birlikte bizim ekibin olduğu yöne doğru gitmezler mi? Üzerimizde parkayı ve Ruzvelt dedikleri potinleri gören savcı, ‘Ne o Güngör bey, dağa mı çıktınız?’ demez mi? Bizim gençlerin, bu ekibe görünmemesi olası değil...

“Çamkırın’la yolumuza devam ettik ama içimizde bir sıkıntı... Sonradan öğrendik ki, Oğuzhan Müftüoğlu, Mıhlı dediğimiz yerde bir tavşan vurmuş. Aslında Oğuzhan Müftüoğlu’nun ailesi avcı bir aile. Bunu, savcı da, doktor da, jandarma komutanı da bilir. Ne aradıklarını sorduklarında Oğuzhan, üniversiteli arkadaşlarıyla av için geldiklerini ve yaylaları gezeceklerini söylemiş. Belli ki onlar da inanmış. Böylece önemli bir kazayı atlatmış olduk.

“Mustafa Kemal Çamkırın, işini kısa sürede bitirdi ve döndü. Çukurpınar dönüşü bana bildirilecek, ben de yeniden ekibe katılacaktım. Belirlediğimiz süre on beş gündü.

“Ekip köye döner. O günlerde genel seçimler yaklaşmaktadır. İktidar partisi AP oy peşindedir ve köylülere yol, okul, çeşme yapacaklarına ilişkin söz verir. Kanıt olarak da köylere dozer, greyder gibi yapım araçları gönderir. Bakara Mahallesi’ne de o günlerde bir dozer gönderilmiş; bir başka partili, dozerin işi bitmediği halde alıp bir başka köye götürmek istemiş. Tam bu sırada bizim ekibin haberi olmuş, dozere el koymuşlar ve Ulaş Bardakçı dozerle yol açmayı sürdürmüştü.

“Bizim yaptığımız bu kısa süreli etkinlik, Ankara’da ‘Toros Kampı’ diye anılmaya başlandı.”¹

Münir Ramazan Aktolga, Ahmet Sina’yla bu dönemde Silifke’nin Cılbayır yaylasında bulunan anne ve anneannesinin yanına da gitmiş, yaylada iki gün kalmışlardı.

Yaklaşık on gün süren Toros Kampı hakkında Aktolga şunları anlatmıştır:

“1969’daki Toroslar’a gitme meselesine gelince, o zaman, ‘Faşizm geliyor, sağ cunta geliyor’ diye herkesin dilindeydi. Ne yapacağız, ne edeceğiz diye düşünüyorduk. ‘Hiç olmazsa böyle faşist bir darbe tarafından hazırlıksız yakalanmayalım,’ diye bir grup arkadaş Toroslar’a gittik. Gittik ama orada karşılaştığımız tablo son derece farklıydı. Güya eski bir asker tarafından bize eğitim gösterilecekti. Toroslar’a gittik, daha ertesi gün Mihri Belli’nin de oraya geleceğini duyduk. Biz o zaman, Mihri Belli’yle görüş ayrılığı içindeydik. Tabii bunu kabul etmedik. Biz kabul etmeyince de, meğer iş bir yerde herhalde daha önceden konuşulmuş, planlıymış. Bizi orada, Toroslar’ın tepesinde bıraktı o asker arkadaş. Ve bir daha da aç mısınız, tok musunuz diye yanımıza gelmedi. Biz de, tuttuk kendi kendimize, ‘Bari buraya kadar geldik, biraz kalalım,’ dedik. İki hafta kadar kaldık. Hüseyin Onur ve Ulaş Bardakçı hasta oldular. Ateşleri çıktı. Baktık bu iş yürüme-yecek, biz de döndük geldik. Ankara’ya geldiğimizde duyduk ki, işin suyu çıkmış. Toroslar’a gittiğimiz herkesin dilinde.”

Che’nin Gölgesi Fotoğrafını Afiş Yaptılar

Siyasi cinayetler 1969 yılında artmıştı.

ODTÜ öğrencilerinden Mustafa Taylan Özgür, 23 Eylül 1969 Salı günü İstanbul’da öldürüldü.

Özgür’ün öldürüldüğü Ankara’da duyulunca Ulaş Bardakçı, Mete Ertekin ve bir grup öğrenci, Che’nin gölgesi fotoğrafının afişini yaptı ve altına “Savunmamız!” diye yazarak ODTÜ Rektörlük binasına astı.

Bu cinayetler yeni tartışmaları doğurdu.

Devrimci öğrencilerden bir bölümü “iktidar namlunun ucundadır” anlayışına iyice inandı, buna yönelik örgütlenme ve çalışmaların içine girdi.

ABD'liler Samsun'da Türk Bayrağını Yırtıyor

Samsun'daki ABD Radar Üssü'nde görev yapan ABD askerlerinden bazıları karargâh binası önünde bulunan Türk bayrağını 19 Ekim 1969 Pazar gecesi indirdi ve yırttı.

Türk bayrağına yönelik bu eylemi protesto etmek için Samsun Genç Ülkücüler Teşkilatı, 25 Ekim 1969 Cumartesi günü bir gösteri düzenleme kararı aldı.

Samsun Genç Ülkücüler Teşkilatı, 19 Mayıs Fikir Kulübü yöneticilerine, "Size katılmayın demeyiz. Gelin şahıs olarak bizim flamalarımız altında yürüyüşe katılın," demişti. O dönemde, Samsun 19 Mayıs Fikir Kulübü Başkanı Atilla Bozova ve Şekip Kürt'tü.

ODTÜ'den Müfit Özdeş ve Ulaş Bardakçı da, bu gösteriye Fikir Kulübü'nün kendi flamalarıyla katılabilmesi sorununu görüşmek için Samsun'a gittiler.

Müfit Özdeş bu konuda özetle şunları anlattı:

"Ülkü Ocakları'nı biraz ikna eder gibi olduk. Fakat bu sırada bizim arkadaşları ikna edemedik. Ülkücü gençler şuna ikna oldular: 'Tamam, kendi flamalarıyla katılsınlar ama kortejin arkasında yürüsünler. Biz onlara saldırmayız. Hatta saldırmaya kalkan olursa da, halktan tepki görürlerse de yatıştırırız. Ama arkadan gelsinler.'

"Bizim aklımız yattı. Çünkü güçlü olan onlar. Aksi mümkün olmayacak. Fakat Samsun'daki arkadaşlar, 'Yok, öyle olmaz. En önde biz yürürüz,' dediler. 'Arkadaşlar gerçek durum bu değil. Siz burada 30-40 kişisiniz. Onların 500 kişilik güçleri var. 500 kişi, 1000 veya 1500 kişiyi yürütecekler. Siz 50 kişi katılacaksınız. Yahut hiç katılmamak var. Ayrıca bildiri dağıtırsınız,' dedim. Daha o yürüyüş yapılmamıştı, Ankara'da bir olay oldu. Yürüyüşe bizimkilerin katılmayacağı da kesinleşmişti. Döndük Ankara'ya geldik."

Toroslar'daki kamptan döndükten sonra ODTÜ grubundan Münir Ramazan Aktolga, İrfan Uçar ve Rasih Ulaş Bardakçı bir çekirdek kadro oluşturdular.

Bu dönem ilginç gelişmeler yaşandı.

Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Kasım 1969 günü gözaltına alınan Yusuf Küpeli ve Münir Ramazan Aktolga, Bingöl Erdumlu, Mustafa Kemal Çamkıran, Sinan Cemgil, Şirin Cemgil, Aydın Karagözoğlu, Sema Karagözoğlu ve Deniz Gezmiş hakkında “Gizli Komünist Partisi kurdukları” iddiasıyla dava açtı.

Bingöl Erdumlu, Numan Ayaydın’la çocukluk arkadaşıydı. Ankara Koleji’nde birlikte okumuşlardı. Ayaydın’ın babası Celal Ayaydın, atlı süvari subayıydı. Bir dönem MİT’te çalıştı. MİT Müsteşarlığı yapan Fuat Doğu’yla aralarında bir gerginlik yaşayınca MİT’ten ayrıldı.

Bingöl Erdumlu, Nermin Ayaydın’la 1974’ten sonra bir süre evli kalmıştı. Sonra ayrıldılar.

Nermin Ayaydın’ın kardeşi Numan Ayaydın, 1969 yılında Bingöl Erdumlu’nun isteği üzerine bazı işlerde kullanılması için harekete hem otomobil ayarlamış hem de ev bulmuştu. Kullanılan otomobil Celal Ayaydın üzerine kayıtlıydı.

“Gizli Komünist Partisi kurdukları” iddiasıyla tutuklu bulunan Bingöl Erdumlu, 11 Mayıs 1970 tarihinde serbest bırakıldı.

“Çıt Kuruyemiş” Adlı Çerez Dükkânı

Yeni örgütlenmeye gelir oluşturmak amacıyla bazı girişimler de bulunuldu.

Örneğin ODTÜ’de köfte-ekmek yapılıp satıldı. İlk başta köftelik kıyma kasaplardan alınıyordu. Daha sonra etler Ulaş tarafından mezbahadan alınmaya başlandı. Ulaş, mezbahadan kesilmiş, yüzülmüş bütün bir koyun alıyor, bunu parçalara ayırıp kıyma ve et haline getirdikten sonra pişirip satıyorlardı.

Hatta parmak kalınlığında bir köfte aleti icat edildi. Bir taraftan hazırlanmış köftelik kıymayı koyuyor, bastırıldığında diğer taraftan köfte çıkıyordu.

Böylece daha çok gelir elde edilmeye çalışıldı. Bu konuda Ulaş’a en çok yardımcı olan Müfit Özdeş’ti.

Daha sonra da Mete Ertekin'le Ulaş Bardakçı, yine örgüte gelirdelde etmek amacıyla Ankara Maltepe'de, Gölbaşı Sineması'nın tam yanında "Çıt Kuruyemiş" adında bir çerez dükkânı açtılar.

Dükkânın isim babası, dekorasyon işlerini yapan Ahmet Sönmez adlı ODTÜ'lü arkadaşlarıydı.

Mete Ertekin bu konuda özetle şunları anlatmıştı:

"Ulaş'la kuruyemiş dükkânı açmaya neden karar verdik? Aslında o kuruyemiş dükkânı açmanın nedeni para kazanmak değildi. Amaç, kuruyemiş dükkânının altındaki depoyu kullanmaktı. Birtakım ilişkileri oradan sağlamıştık. 1969 sonu, 1970 başlarında açmıştık.

"Kitapevi mi açalım, sandviç ya da hamburger dükkânı mı açalım, ne yapalım derken Gölbaşı Sineması'nın yanında küçük bir dükkân bulduk. Bu ufak dükkânda ne yapalım dedik? Bize çabuk, hareketli bir iş lazım. Sandviçcilik ya da hamburgercilik yapsan onunla uğraşman lazım. Kitapçılık yapsan bu sefer çevremizdeki insanlar gelip çok kitap almaya kalkar, ilişki açısından göze batma durumu olur. Ondan da vazgeçelim, kimsenin dikkatini çekmez diyerek çerezci dükkânı açalım, dedik. Ama bu iş fazla uzun sürmedi. Ömrü iki-üç ay gibi bir şey oldu. Neden kapandı? Çok garip bir ortamdı o. Sinemaya gelen devrimci arkadaşlar, 'Yine burada bir şeyler beceriyorsunuz, yürütüyorsunuz,' diye kıs kıs sırtıyorlardı, gülümsüyorlardı bize. İlegal olmana olanak yok. Olamıyorsun. Ama laf atmalar samimiyetle yapılıyor. İğneler şekilde değil. Sonunda açığa çıktık. Baktık orası bilinir hale geldi, bıraktık. Yanlış hatırlamıyorsam, Ulaş orayı birisine devretti."

Kuruyemiş dükkânını Ulaş'la birlikte işletenlerden biri de ODTÜ öğrencilerinden Mustafa Yavuz Ata'ydı.

"Ulaş Bırakmış Lafını Yaymaya Çalışıyordu"

Bu çerezci dükkânına sık gelen ODTÜ öğrencilerinden Şule Albayraktaroğlu, arkadaşı Ulaş hakkında özetle şunları söyledi:

“Ulaş benim çok iyi arkadaşımı. Hoş bir insandı. Genelde çok konuşan bir adam değildi. Ulaş reklam yapmayı seven birisi değildi. Daha çok ikinci planda ve işini sessizce yapmayı seven, yeraltına en hızla kayan, en sessiz, sakın ve sinirlerine çok hâkim bir adamdı.”

ODTÜ öğrencilerinden Neşe Erdilek bir anısını şöyle anlatıyor:

“Ulaş’la bir arkadaşı ODTÜ yerleşkesinden şehir merkezine sabahleyin yürüyerek gider gelirlerdi. Kendilerini gerillaya hazırlıyorlardı. Eğmir Gölü’ne yürürlerdi.”

Ulaş’ın bir diğer kadın arkadaşı da Sema Yılmazsu’ydü.

Yılmazsu, Ulaş tutukluken görüş gününe gider, ona yemek götürürdü.

Ertuğrul Kürkçü, bu dönemde Ulaş Bardakçı’nın yaptıkları hakkında özetle şunları anlattı:

“Ulaş, o dönemde öğrenci hareketinden çekilmiş gibiydi ama daha sonra anlaşılacaktı ki Ulaş, kendisine göre bir taktik yapıyor. Çok faal bir öğrenci lideriydi. Polis takibinden kurtulup yeteneklerini başka alanlarda sergileyebilmek için, devrimciliği bırakmış kadınlarla kızlarla geziyor ve okulu bitirmeye çalışıyor; işadamları olacak diye öyle bir görüntü yaymaya başladı.

“ODTÜ yerleşkesi içindeki Eğmir Gölü’ne geliyordu, bu iyice yayılsın diye. Bir kız arkadaş bulmuştu kendisine. Kızın bundan haberinin olup olmadığını bilmiyorum. Ama Ulaş artık kızlara takılıyor lafı yayılsın diye göle gelirdi. El ele tutuşurlardı. Birinden otomobilini ödünç alıp, ‘Aaa, Ulaş otomobil almış!’ falan dedirtmeye çalışıyordu.

“Biraz da kamplaşma-gruplaşma olduğu için rakip kamp hemen bu haberleri yayıyordu. Bir şey yapmaya gerek yok. ‘Ulaş bırakmış!’ lafını Ulaş yaymaya çalışıyordu. Ama tabii ki bunun arka tarafında Ulaş da bu işi örgütleyenlerden birisiydi.”

ODTÜ’lü Çağatay Anadol, Ulaş Bardakçı için şunları söylüyor:

“Ulaş Bardakçı, sempatik, el becerileri olan, teknik şeylere yatkın ve marifetli bir arkadaşı. ODTÜ’de 1969-70 yıllarında meydana gelen eylemlerin içinde önde olan on tane adam sayarsen en başta birisiydi.”

Esprili, iş bitiren, kendini hiçbir şeyden esirgemez biri olan Ulaş Bardakçı’yı, emniyet güçleri, “Kanun dışı Türk Halk Kurtuluş Partisi adlı gizli teşkilatın sahte kimlik ve belgelerini hazırlayan becerikli kişi” şeklinde değerlendirmişlerdi.²

“Fukara”

Ulaş, 1969 yılından itibaren, eğer tutuklu değilse bütün eylemlerde bulundu.

Aydınlık Sosyalist Dergisi’ndeki teorik bölünmeden sonra Mete Ertekin’le bir kamyonet bulup arkadaşlarıyla eşyaları yeni büroya taşımıştı.

Gelir elde etmek için, Ankara’da meyhane işleten “sol” kesimden bağış toplayanların içinde yine Ulaş Bardakçı’yla Mete Ertekin vardı.

Sade, yalın bir yaşamı olduğu için arkadaşları tarafından “Fukara” lakabı takılmıştı Rasih Ulaş’a.

ODTÜ’den arkadaşı Müfit Özdeş, Ulaş Bardakçı için şunları anlatmıştı:

“Ulaş, orta boylu, kumral, beyrinde öfke olan ama çok şakacı ve gülen bir tipti. Siyasi polemiklerde hiç düşmanca tavırlara girmezdi.

“Ulaş, o dönemde bir bankaya memur olarak girdi. Birkaç ay çalıştı ve çıktı. Bunun sebebi, bankaların nasıl faaliyet gösterdiğini öğrenmek, bilgi sahibi olmak, daha bilerek banka soygununun işine girmek içindi.”

TİP, İPSD, YİS, Yapı-İş, Sosyalist Dergisi Çevresi

ODTÜ'den arkadaşı Mete Ertekin, şunları anlatıyor:

“Ulaş’la ikimiz TİP’in bir bildirisini dağıtmak için Kırıkka-le ve Elmadağı’na gitmiştik. Soğuk günlerdi. Şubat-mart ayları olabilir. Ankara’nın ayazıydı. Daha sonra Ulaş bu TİP’in bu faaliyetlerine gelmedi.”

Alaattin Orhan bir anısını şöyle anlatmıştı:

“Ulaş Bardakçı, Ankara’da İPSD’de, YİS ve *Sosyalist* gazetesi çevresinde THKP-C içinde aktif ve üst düzeyde görev almışların içinde en önde geleni, en organik ilişkileri olanı ve İPSD üyesi olan bir arkadaşı. Maddi ve manevi, teknik anlamda da sürekli İPSD’ye birtakım destekler verdi. Bir keresinde İPSD’nin daktilo ve teksir makinesi gibi aşamadığı birtakım teknik sorunları vardı. Bizim için sürpriz bir şeydir, sırtında bir çuvalla bunları İPSD’ye getirdi. Bu bizim için unutmadığımız bir andır. Ulaş Bardakçı’yla birebir ilişkide, Ahmet Camışcıoğlu ona herkesten daha yakındı.”

Rasih Ulaş Bardakçı’yla 1970 yazında bu işlerde birlikte olan kişilerden birisi de, DTCF öğrencisi Selçuk Şahin Polat’tı. İkiisi birlikte birçok iş yaptı.

İnşaat sektöründe sol hareketin örgütlediği YİS adlı bir sendika vardı. Bir dönem DİSK’te çalışmış olan İsmet Demir, bu sendikanın yöneticisiydi.

Daha sonra Türk-İş’e bağlı Yapı-İş Sendikası’nda da bir örgütlenmeye gidildi. Bu örgütlenmenin başında da Suat Şükrü Kundakçı, Avni Tok ve Mevlüt Bayraktar vardı. Diğer ekibin başında Süreyya Denizli vardı.

Her iki ekip ayrı genel kurul yaparak sendikayı ele geçirmeye çalıştılar.

Yapı-İş Sendikası içinde bölünmeler olunca Suat Şükrü Kundakçı, Dev-Genç’lilerden yardım istedi.

Bekir Belovacıklı, bir yer ayarladı ve 8 kişiyle Sinop’un Gerze ilçesinde 5 Ağustos 1970 Çarşamba günü genel kurul yapıldı,

Suat Şükrü Kundakçı, Yapı-İş Sendikası'nın başkanı oldu. Sendikanın iki başkanı olunca sorun mahkemeye yansıdı.

Bu arada sendikanın bazı olanaklarını ODTÜ-TKP kullanmaya başladı.

Ulaş Bardakçı, sendikanın Volvo marka minibüsünü bir süre örgüt işlerinde kullandı.

YİS, Hikmet Kıvılcımlı'nın denetimindeydi. O dönemde birçok gencin üzerinde YİS'in kimlik kartları vardı ve gençler bunları değişik yerlerde kullanıyorlardı. Eylem yapıp gözaltına alındıklarında, üzerlerinden YİS kimlik kartları çıkınca İsmet Demir, 10 Mayıs 1970 tarihinde İzmir'de gözaltına alındı ve İzmir polisiyle Ankara polisi tarafından sorgulandı.

Aliğa tesislerinde bir kısım yetkiyi Yapı-İş Sendikası, bir kısım yetkiyi de YİS almıştı.

Şimdi aşırı milliyetçi Rus bir partinin lideri olan Vladimir Jirinovski o dönemde aşırı bir solcu ve Aliğa tesislerinde solcu işçilerin lideriydi. Hatta bir ara "komünizm propagandası yaptığı" iddiasıyla tutuklanıp Bandırma Cezaevi'ne konulan Jirinovski, 9 Kasım 1969 günü serbest bırakıldı.

Türkçe bilen Vladimir Jirinovski ile YİS arasında yakın ilişkiler vardı.

Aliğa'da YİS'e bağlı işçiler, 1970 yılı Ağustos ayında grev yaptılar.

Greve katılan işçilerin geçimlerini sağlamak için Ulaş Bardakçı ne yapar eder bir yerlerden sürekli para bulur gönderirdi.

ODTÜ-TKP kurucularından YİS Genel Başkanı Necmettin Giritlioğlu, 22 Ağustos 1970 günü öldürüldü.

Yılmaz Güney'le Tanışması

Yılmaz Güney, Ankara Gazeteciler Cemiyeti'nin 21 Mart 1971 Pazar günü Ankara'da Marmara Oteli'nde düzenlediği basın balosuna katıldı.

Yılmaz Güney Ankara'dayken, Ankara Birliği Sahnesi (ABS) sahiplerinden Halil Ergün'ün evinde Yusuf Küpeli, Yılmaz Güney, Ertuğrul Kürkçü, Sinan Kazım Özudoğru ve Mustafa Alabora bir araya gelip sohbet etmişlerdi.

Gençler bu sohbette Yılmaz Güney'den, "devrim hareketi-ne sadece bir sanatçı olarak değil, her alanda yardımcı olunması gerektiğini" söylemiş, "özellikle para yardımı yapmasını, mümkünse yapılacak soygun eylemleri ve örgütsel diğer konularda haber sağlamasını ve kendilerine bildirmesini" talep etmişlerdi.

Ankara'daki bu görüşmeden kısa bir süre sonra İstanbul'a giden Yusuf Küpeli, Ulaş Bardakçı'yı Mart 1971'de Yılmaz Güney'le tanıştırdı. Bardakçı'nın takma adı Ali'ydi. Güney, bu görüşmede yardım yapabileceğini söyledi ve söylediğini de yaptı.

Efraim Elrom'un Kaçırılması

Ulaş Bardakçı, 1971 yılının Şubat ayında Ankara'da çaldığı Anadol marka otomobille İstanbul'a geldi.

Ulaş, 3 Mart 1971 tarihinde Eminönü Nüfus Müdürlüğü'ne gizlice girerek 32 adet boş nüfus cüzdanıyla memurluğa ait mührü ve başlığı aldı. Boş nüfus cüzdanları daha sonra sahte nüfus cüzdanı olarak kullanıldı.

THKP-C militanları, bazı zamanlarını da teorik kitaplar okuyarak ve bu konularda yazılar yazarak geçiriyordu. Örneğin mahkemedeki duruşmalarda belirtildiğine göre, "Marksist Terminolojiler. Temel çelişkiyle hâlihazırın baş çelişkisi birbirine karıştırılamaz," cümlesiyle başlayan 47 sayfalık daktiloyle yazılmış yazı, Ulaş'a aitti.

Ulaş bu yazı hakkında 11.10.1971 tarihinde yapılan sorgusunda, "Bu yazı tümüyle bana aittir. Mahir ve Hüseyin'in de bulunduğu bir gün bu yazı okundu ve üzerinde düzeltmeler yapıldı. Üzerindeki düzeltme yazıları zannederim Hüseyin Cevahir'e aittir," demişti.

Mahir de, “Ben bu yazıyı Hüseyin’in elinde gördüm. Beraberce okuduk. Yanlış gördüğümüz yerlere notlar düştük,” dedi.

Ulaş Bardakçı, THKP-C kurulduktan sonra; 15 Mart 1971 günü Türk Ticaret Bankası Erenköy Şubesi’nin soygunu, 4 Nisan 1971 günü Mete Has ve Talip Aksoy’un kaçınılarak fidye alınması ve İsrail’in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom’un kaçırılması eylemlerine katıldı.

Mahir Çayan ve arkadaşları, Efraim Elrom’u 17 Mayıs 1971 günü kaçırdılar.

Bu olayı kamuoyuna açıklayan “Amerikancı Bakanlar Kurulu’na” başlıklı bildiriye, Ulaş Bardakçı ile Hüseyin Cevahir kaleme almıştı. Bildiri aynen şöyledir:

“17.5.1971

“Saat: 17.00

“Amerikancı Bakanlar Kurulu’na,

“Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, 1 MAYIS HAREKÂTI’nda, Ortadoğu halklarının baş düşmanı Amerikan emperyalizminin maşası Siyonist İsrail’in Türkiye Başkonsolosu olan ve de ülkemizdeki Siyonist hareketlerin organizasyonunda önemli rolü olan Efraim Elrom’u kaçırmıştır.

“Efraim Elrom’un hayatına karşılık, derhal şu şartların yerine getirilmesi gerekmektedir:

“1. Tutuklu bulunan bütün devrimcilerin derhal serbest bırakılması (Yer sonra bildirilecektir),

“2. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin 1 No’lu bülteninin 07.30, 13.00, 19.00 ve 22.45 TRT Haber Bültenleri’nde 3 gün devamlı ve eksiksiz anons edilmesi,

“3. Mühlet doluncaya kadar polisin ve diğer zabitanın hiçbir takibe girişmemesi ve aleyhte yayın yapılmaması.

“Mühlet bu ültimatoma verildiği tarihten itibaren 3 gündür. Şartlar yerine getirilmezse derhal Efraim Elrom kurşuna dizilecektir. (Mühlet: 20.5.1971, saat 17.00’ye kadar.)

“Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi.”

Şerafettin Eyüb Abaza Adlı Suriye Uyruklu Öğrenci

İsrail'in İstanbul Büyükelçisi Efraim Elrom'u kaçırmak isteyen iki siyasi topluluk vardı: THKO ve THKP-C.

Her iki grup da Efraim Elrom'u izlemekteydi.

Efraim Elrom hakkında bilgi toplayanlardan birisi de, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi öğrencisi, Şerafettin Eyüb Abaza isimli Suriye vatandaşı bir gençti.

Mehmet Eymür, Şerafettin Abaza adlı öğrenci hakkında özetle şunları anlatıyor:

“1970'in ortalarında Teşkilat'a geri döndüm. Artık takip memurluğum sona ermişti. İstanbul'da Kontrespiyonaj Şubesi emrine verilmiştim. Faaliyet saham Ortadoğu ülkeleri idi. 12 Mart 1971'de ordu muhtıra vermişti. Türkiye'de terör olayları artıyordu. Sıkıyönetim vardı. Kasım 1971'de vekâleten bulunduğum ünitenin başına grup amiri olarak tayin edildim. Aynı tarihlerde Hıram Bey, Beyrut'tan dönmüş ve şube müdürümüz olmuştu. O tarihlerde Arap talebelerin kurduğu birçok illegal cemiyet vardı. El-Fetih, El-Saika, Demokratik Cephe, Halk Cephesi, Irak Talebe Birliği, Suriye Talebe Birliği vb. gibi. Kanunlarımıza göre kökü yurtdışında olan bu tip cemiyetlerin faaliyetleri yasaktı. Bu cemiyetlerin aşırı soldaki Türk talebeleriyle irtibatları oluyor, onların Ortadoğu ülkelerinde terör eğitimi görmelerine ve silahlanmalarına aracılık yapıyorlardı.

“Ortadoğulu gençler Türk kültürünü yaymak için çıkartılan bir kanundan yararlanarak kolay bir şekilde üniversiteye giriyor, Türk kültürü almak yerine ülke için zararlı her türlü faaliyette bulunuyorlardı. Bunların arasında yıllardır aynı sınıfta okuyan üniversite çağını çoktan aşmış kişiler vardı.

“İlgili kuruluşlarla işbirliği yaparak bu cemiyetlerin elebaşlarını tespit ettik. Bir kısmını sınır dışı ettirdik. Daha sonra Sıkıyönetim bu cemiyetleri kapattı, yönetici ve üyelerini mahkemeye verdi.

“İyi bir eleman ağı kurmuş, her türlü yeni faaliyetin daha başlangıcında haberini almaya başlamıştık. Bir müddet sonra her faaliyetlerinin haber alınmasından tedirgin olan Arap talebeler, bir evde üç-dört kişi bir araya gelmeye korkar oldular.

“Arap talebelerle irtibatlı olan Nahit Töre’yi, Teşvikiye’deki bir evde bu şekilde, elemanlarımızdan haber alarak yakalamıştık.

“Hedef ülkelere gelen-giden mektuplar sansüre tabi tutuluyordu. Çok iyi Arapça bilen bir tercümanımız vardı. Esmer, ufak tefek göbekli olan bu tercümanımıza ‘Hazret’ diye hitap ederdik.

“Ortadoğu ülkeleriyle ilgili sansür faaliyetini Hazret yürütürdü. Hazret, Suriye istihbaratı Muhaberat’a mektupla bilgi aktarıldığını, mektupları Arapça elyazısıyla yazan şahsın takma isim kullandığını tespit etmişti.

“Hazret günlerce uğraştı ve inatla çalıştı. Binlerce mektubu kontrol edip sonunda aradığını bulmuştu. Takma isimle yazılan istihbari mektuplar, Suriye’de bulunan yakınlarına sıradan mektuplar gönderen Şerafettin Eyüb’e aitti. Hazret, her gün gelip giden binlerce mektup arasında, takma isimle yollanan yazı karakterine uygun bir mektup bulmuştu.

“Tanıdıkları arasında Eşref Abaza olarak tanınan Şerafettin Eyüb’ü kontrole aldık ve operasyonel çalışmalara başladık.

“1940 Kuneytra doğumlu Eyüb, Abaza asıllıydı. 1964 yılında yurduvarna gelmiş, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne kaydolmuştu. Aksaray’da bir apartman dairesinde oturuyordu. İstanbul’daki Kuzey Kafkas Yardımlaşma Derneği’ne üyeydi. Asker şahıslarla dostluk ilişkileri kurmuştu.

“Takip ve gözetleme neticesinde Eyüb’ün birçok irtibat meydana çıkmış, faaliyet alanı tespit edilmişti. Bir talebeyle bağdaşmayacak şekilde para harcayabiliyordu. Suriye’nin Türkiye’de bulunan istihbarat elemanlarıyla direkt bir irtibatı yoktu.

“Neticede Eyüb’ü sorguya almaya karar verdik. İstanbul 1. Ordu Savcısı’ndan izin alarak adı geçeni 8 Temmuz 1971’de

gözaltına aldık, evinde arama yaptık. Evinde gerekli delilleri bulmuştuk. Yolladığı mektupların suretleri, askeri talimnameler, faaliyetleriyle ilgili notlar.

“Eyüb sorgusunda bilmediklerimizi de söyledi. 1965 yılından beri Sovyetler hesabına çalışıyordu. Sovyetler kendisini iki kez araba bagajında Tarabya’daki Sovyet Elçiliği’ne ait ikametgâha götürmüş ve burada 8-10 günlük eğitime tabi tutmuşlardı. Sovyetler’e para karşılığı çalışıyordu.

“Suriye’ye hizmeti ise 1967’de başlamıştı. Ağabeyi, Suriye Hava Kuvvetleri’nde yüksek rütbeli bir subaydı. Suriye’ye ailesinin yanına gittiğinde, Muhaberat’ın teklifini kabul etmiş ve o tarihten itibaren faaliyeti yürütmüştü. Diğer tarafla anlaşmasında olduğu gibi amacı paraydı.

“Eyüb, Askeri Mahkemece yargılanıp mahkûm oldu. 2 Eylül 1978 tarihinde Suriye’de Türkiye hesabına casusluktan yakalanıp müebbet hapse mahkûm olan Türk asıllı Muhammed Memo Muhammed’le mübadele edildi.”³

Yılmaz Güney’in Evinde Saklanma

İstanbul Sıkıyönetim ve 1. Ordu Komutanlığı tarafından, “22 Mayıs 1971 Cumartesi günü saat 24.00’ten başlamak ve 23 Mayıs 1971 Pazar günü saat 15.00’te bitmek üzere İstanbul il sınırları içinde sokağa çıkma yasağı” konuldu.

Rehin alınan Ephraim Elrom öldürüldü.

Ulaş Bardakçı, Elrom’un öldürülmesinden sonra, Saffet Alp’in Fatih Molla Gürani Sokak’taki evindeyken arkadaşlarıyla birlikte yeni bir yer bulup saklanmak için Yılmaz Güney’le buluştu.

Güney, Ulaş Bardakçı ve arkadaşlarının o gece evinde barınmaları konusunda ikna oldu. Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı ve Oktay Etiman, Yılmaz Güney’in kullandığı otomobille eve gittiler.

Arandıklarında Cevahir, Etiman, Bardakçı ve Çayan, Yılmaz Güney'in Levent'teki evinin tavan arasında saklanıyordu. 22 Mayıs gecesini, çatı arasında geçiren gençler, ertesi gün evden ayrıldılar.

Gözaltı

Yılmaz Güney, 23 Mayıs 1971 Pazar günü gözaltına alındı. 4 Haziran 1971 günü serbest bırakıldı.

Necmi Demir, İlkey Demir, Necati Sağır ve İrfan Uçar, 27 Mayıs 1971 Perşembe günü gözaltına alındı.

Saklanacak ev sayısı azdı. Bu nedenle kalmak için şüpheli evler bile kullanılmak zorunda kalındı. "Belki yakalanmayız" ihtimaliyle Mete Has ve Talip Aksoy'un bir süre rehin tutulduğu Erenköy Taşmektep Sokak'taki Tenis Apartmanı'ndaki eve giden Ulaş Bardakçı, 28 Mayıs 1971 Cuma günü evde karargâh kurmuş emniyet güçlerince gözaltına alındı.

Bu daireyi Ulaş'la Rüçhan Manas beraber kiralamışlardı.

Ulaş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'de 9 sayfalık ifade verdi. İfadenin tarihi 2 Haziran 1971'di.

"Ben Zaten Darağacının Tiryakisi Olmuşum"

Ulaş Bardakçı, Kartal 1. Noterliği'nde, 7 Ağustos 1971 tarihinde Avukat Faik Muzaffer Amaç'a umumi vekâletname verdi.

Ankara'dan kız arkadaşı Sema Yılmazsu, İstanbul'a gelip Ulaş'a ve arkadaşlarına yemek taşımıştı. THKP-C davasından birlikte yargılandığı Ayşe Emel Mesci, Maltepe Askeri Cezaevi'nde tutukluymken arkadaşı Ulaş Bardakçı'yla ilgili bir anısını özetle şöyle anlatmıştır:

"Öğle yemeğini hep birlikte büyük koğuşta yedik. Bazen, bir gün içinde birkaç ayrı mahkeme görülürdü. Başka davalardan arkadaşlarla konuşma şansı bulurduk. Öğle yemekleri tam bir gırgır şamataydı, okul kantini gibi. Yemekte Ulaş'la birlikte

otururdum. Ulaş çok zeki, neşeli, şakacı ve sakindi. İçlerinde en gençleri bendim, heyecanlı ve ataktım. Ulaş beni sakinleştirmeye çalışırdı: ‘Önemli olan dışarıda olabilmek, sen bu gidişle beş sene yersin.’ Gerçekten de beş sene almıştım.

“Ulaş, sık sık, ‘Ben zaten her acının tiryakisi olmuşum’ tür-küsünü uyarlayarak, ‘Ben zaten darağacının tiryakisi olmuşum’ diye gülerек söylerdi. Kamil Dede’nin sesi çok güzeldi, o da Ulaş’a eşlik eder, bazen de uzun havalarla bizleri hüzünlendirirdi. Mahkemelere giderken ve dönerken hep birlikte marşlar söylerdik. ‘Gün doğdu hep uyandık/Siperlere dayandık/Bağımsızlık uğruna al kanlara boyandık’; kaldırım kenarlarında, otobüs duraklarında bekleyen halk, şaşkın şaşkın konvoylara bakardı. En büyüğümüz yirmi beş yaşındaydı.”

“İçİ Dışİ Aynı Samimi Bir Arkadaş”

Bir dönem İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği (İTÜ ÖB) başkanlığı yapmış olan Harun Karadeniz, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi’nde tutukluymken Ulaş Bardakçı’yla bir anısını şöyle anlatmıştır:

“Koğuşumuzda oldukça serbestiz. Daha doğrusu Emniyet Müdürlüğü ve benzeri yerlere göre daha rahatız. Hiç değilse kendi aramızda konuşuyoruz. Ulaş Bardakçı’yı burada tanıdım. Çok olaya katılmış, fakat son derece mütevazı ve iddiasız, içi dışı aynı, samimi bir arkadaş.

“Bir akşam, ‘Kellemizi istiyorlar,’ dedi. Bunu dediği an bile neşeliydi, hayat doluydu. ‘Kolay olmaz bu iş,’ dedim. Gerçi Ulaş, çok olayda vardı, özellikle de İsrail Konsolosu’nun kaçırılma davası önemliydi. Fakat davalar bitene kadar şartların değişeceğine inanıyordum. Onun için de, ‘Kolay olmaz o iş,’ dedim.

“Bir gece, Solmazer’le şundan bundan konuşurken, Ulaş bazı arkadaşlarla gülüp oynuyordu. Bu onun tabii neşeli hallerinden biriydi.

“Solmazer onları göstererek, ‘Dünyanın farkında değil bunlar,’ dedi. ‘Bir yabancı devletin konsolosu kaçırılmış ve sonra öldürülmüş. Bunlar kurtulmaz. Yabancı devletlere karşı bunları feda ederler.’

“Ranzaların üstünde karşılıklı oturmuşuz ve Solmazer bunları söylüyor. Kendi aramızda konuşuyoruz, başka kimse duymuyor bizi. Dikkatle yüzüne baktım Solmazer’in. Son derece ciddiydi. 27 Mayıs sonrasında devletin bazı kuruluşlarında bulunmuş bu tür işleri bilen biri söylüyordu bunları.”

Harun Karadeniz, 27 Mayıs 1960 harekâtının liderlerinden olan ve eski Milli Birlik Komitesi üyesi İrfan Solmazer’le yaptığı konuşmanın devamını şöyle anlatmaktadır:

“Solmazer’le aramızda geçen yukarki konuşmamdan birkaç akşam sonraydı. Koğuştaki uluorta bir konuşma var. Konusu siyasi polis teşkilatları. Herkes bir şeyler söylüyor. CIA’den, MİT’ten bahsediliyor. Haber alma, değerlendirme ve benzeri faaliyetler tartışılıyor.

“Konuşanlar biraz küçümsüyorlar gibi geldi bana bu örgütleri. Ben, ‘O kadar küçümsememek lazım bu örgütleri, özellikle haber alma konusunda hayli ileriler benim anladığım,’ dedim. O zamana kadar pek söze karışmamıştım, tartışmacılar pek kabullenmediler bunu, ‘Yok canım,’ deyip kestiler. Bu arada Solmazer söze karıştı:

“‘Çocuklar siz MİT’i pek kenara atmayın, bu iş pek sizin bilginiz gibi değil,’ dedi. Gençler cevap verdiler.

“‘O kadar değil, pek bir şeyden haberleri yok.’

“Gençlerin bu cevabı Solmazer’i kızdırdı, ‘Siz biliyor musunuz ki Elrom’un kaçırılacağını hükümet sekiz gün evvelden biliyordu.’

“‘Yok canım’ dediler gençler.

“‘Sekiz gün evvelden biliyordu sekiz, siz ne sanıyorsunuz?’

“Doğrusu huzurum kaçtı, hapiste ne kadar huzurum varsa da kaçtı demek istiyorum. Bir süre ileri geri düşündüm. Solmazer

bu sözü niye söylesin? Solmazer bu sözü o an uydurmadı ya, bu işin daha önce konuşulmuş olması gerekir en azından. Ya bu söz doğruysa, o zaman bu gençlerin günahı ne? Oyun büyük çapta dönüyor, ama gençler idama gidiyor. Daha iki gün evvel Solmazer bunlar için, ‘Dünyanın farkında değil, kurtulmaz bunlar,’ dememiş miydi?

“Aklıma bir fikir geldi. Eğer hükümet gerçekten biliyor idiyse, gençler idamdan kurtulabilirlerdi. Yeter ki bu olay duyurulabilirdi. Evet, bu olay yani Elrom’un kaçırılacağını hükümetin sekiz gün evvelden bildiği Türk ve dünya kamuoyuna duyurulabilirse büyük skandal olur. Bu skandal hükümetin düşmesine kadar varabilir diye düşündüm. Peki ama, bu olay nasıl duyurulabilir? Olayı söyleyen Solmazer, başka kimse bir şey bilmiyor. Uzatmayalım, Solmazer’le konuşmaya karar verdim. Tartışmanın üstünden bir süre geçmişti ki, Solmazer’in yanına gittim ve başka kimse duymayacak şekilde konuşmaya başladık.

“‘Doğru mu hükümetin bildiği?’ diye sordum. Başını sallayarak, ‘Doğru’ dedi.

“‘Peki bu arkadaşların suçu ne o zaman? Oyun büyük dönmüş ve bu gençler kurban seçilmiş.’ Solmazer bir şeyler demek istediğimi anlamış ve soru soran bir ifadeyle yüzüme bakıyordu. Ben devam ettim:

“‘Demem şu ki, eğer bu olay kamuoyuna duyurulursa, bu arkadaşlar kurtulur. Mesela gençlerden biri ya da avukatlardan biri mahkemede, Elrom’un kaçırılmasının hükümetçe sekiz gün önceden bilindiğini söylerse, yabancı basından muhabir de bulunur mahkemede, muhtemelen yabancı basın da geçer bu haberi ve bu iş hükümetin düşmesine kadar gider. Gençler de idama gitmezler. Olayı siz biliyorsunuz, çocuklarla bir konuşun bakalım ne olur?’

“‘Denemeye değer.’

“‘Ben buradan kalkıp gideyim, siz bir-iki tanesini çağırıp konuşun.’

“Ben, Solmazer’in yanından ayrıldım ve gidip yatağıma uzandım. Solmazer, gençleri çağırıp konuşmaya başladı. Beş-on dakika kadar konuştular ve sonra gençler, Solmazer’in yanından ayrılıp gittiler. Aradan bir yarım saat kadar geçtikten sonra ben, tekrar Solmazer’in yanına gittim. Ve ne olduğunu sordum.

“‘Kabul etmiyorlar,’ dedi.

“‘Bir avukatın söylemesini filan da mı kabul etmiyorlar?’

“‘Etmiyorlar. Gurur meselesi biraz da.’

“Doğru tabii, fakat olayın aslı böyleyse? Gurur eninde sonunda biraz kırılır. Şu an önemli olan onların ölümden kurtulması.’

“Solmazer, gençlerle konuşurken ben bu konuyu bir daha düşünmüştüm. Gençlerin bu teklifi reddetmeleri normaldi, onun için ikinci teklifimi hazırlamıştım bile.

“‘Bir başka çözüm daha var. Bu konu en iyi mahkeme salonunda duyurulurdu ama gerçekten ters bir durum oluyor. Konunun duyurulabileceği ikinci yer Meclis’tir bence. Sizin tanıdığınız parlamenterler vardır nasıl olsa, onlardan biri sözlü soru şeklinde konuyu duyurabilir.’

“Solmazer bir gözünü kırparak başını salladı ve, ‘Dur bakalım,’ dedi.

“Aradan bir-iki hafta mı ne geçmişti ki gazetelerde küçük bir haber okuduk. Kabibay, sözlü soru önergesi vermiş. ‘Daha önceden konsolosun kaçınılacağı ihbar edilmiş olduğu, fakat hükümetin yeter tedbir almadığı’ yolunda bir soru önergesinden söz eden bir habercik. Aradan kısa bir süre daha geçti, yeni bir haber daha: ‘İstanbul Emniyet Müdürü görevden alındı. Müdürün görevinde ihmali olduğu öne sürülüyor.’

“Elrom’un kaçırılması davası sonra hayli dallandı budaklandı. Benim beklediğim kadar olmasa da epey etkisi oldu. Fakat Ulaş, önce beş arkadaşıyla hapisten kaçtı. Sonra, sonrası malum Arnavutköy’de öldürüldü.

“Hükümetin kaçırma olayını önceden bilip bilmediği ve bir de Yüzbaşı İlyas meselesi pek konuşulmadı o günden bu yana.”⁴

“Biz Halkımızın Kurtuluş Savaşında Bir Sıra Neferiyiz”

Duruşmalarda Mahir Çayan birinci, Ulaş Bardakçı ikinci sırada oturuyordu. Mahir ve Ulaş, bütün duruşmalarda yan yanaydı.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi Savcısı Hakim Yarbay Naci Gür, 1 Kasım 1971 Pazartesi günü yapılan duruşmada 85 dakika süren 22 sayfalık iddianameyi okudu ve dördü kadın olmak üzere 13 kişinin idamını istedi.

Savcı Naci Gür’ün okuduğu iddianameyi dinleyen sanıklardan yalnızca Mahir Çayan bir ara hiddetlenmiş ve savcıya, “Yalancı!” diye bağırmişti.

THKP-C davası savunmasını Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı, Sina Çıladır ve Ziya Yılmaz kaleme almıştı. Ortak savunma, 17 Kasım’da Mahir tarafından okunmaya başlandı. Mahir, onuncu sayfaya kadar okudu.

Ortak yazılı savunmalar okunurken sanıklar zaman zaman yazılı savunmanın dışına çıkıp kendi görüşlerini açıklıyordu. Mahir, yazılı savunmanın bir yerinde böyle yaptı ve şunları söyledi:

“Mazlum uluslar bütün engellemelere rağmen zafere ulaşacaktır. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi’nin kurulmasının nedeni budur. Ne CIA, ne MİT, ne şu, ne bu bizleri engelleyemeyecektir.

“Vahdettin de böyle yapmıştı. Tarihin üç vatan satıcısı sonunda tarihin bataklığına gömülmüş, çöp tenekesine atılmışlardır. Emperyalistler vatan hainlerini bir hadde kadar tutarlar. Milli Kurtuluş ordularının önüne çıkılamaz, topla, tüfekte önlenemez. Biz, halkımızın kurtuluş savaşında bir sıra neferiyiz. Kellemiz alınır ama vücudumuz alınamaz.

“Bizim elimizde gül yerine otomatik silahlar varsa ve onlarla yakalanmışsak sebep budur. Niye savaştığımızı halk anlamış durumdadır.”

Mahir, saat 11.17’de yorulduğunu söyleyerek ortak savunmalarını Ulaş Bardakçı’nın okumasını istedi.

Kazılan Tünel İçin Mahkemede Oyalama Taktiği Uygulanıyor

Ulaş savunmayı yirmi sekizinci sayfaya kadar okudu, ardından Kamil Dede otuz üçüncü sayfaya kadar devam etti. Kırk beşinci sayfaya kadar Mahir'in okuduğu savunmayı, daha sonra tekrar Kamil Dede devralıp elli üçüncü sayfaya kadar okudu.

Sonra sanıklar, savunmalarına daha iyi hazırlanmak istediklerini söyleyerek duruşmalara bir süre ara verilmesini talep etti.

Bu sırada cezaevinde, firar için THKO'luların başlattığı, daha sonra THKP-C'lilerin de katıldığı tünel kazılmaktaydı. Bunun için vakit kazanmaya çalışıyor, bahanelerle mahkemeyi oyalamak istiyorlardı.

Mahkeme heyeti, sanıkların duruşmalara ara verilmesi talebini haklı buldu ve araya dini bayram tatilinin girmesi nedeniyle de duruşmanın 24 Kasım 1971 Çarşamba günü devam etmesine karar verdi.

24 Kasım'da ortak savunmanın okunmasına devam edildi.

Ulaş Bardakçı ortak savunmayı bıraktıkları yerden 103. sahifesine kadar okudu.

25 Kasım 1971 günkü duruşmada Mahir Çayan savunmayı okumaya devam etti. 115. sahifesine kadar okudu.

Savunmayı okumaya Kamil Dede devam etti, 123. sahifesine kadar okudu.

Mahir Çayan savunmayı okumaya devam etti ve 137. sahifesine kadar okudu.

Ulaş Bardakçı savunmayı okumaya başladı ve 140. sahifeye kadar okudu.

Savunmayı okumaya Necmi Demir devam etti, 156. sahifeye kadar okudu.

Duruşma 26 Kasım 1971 günü devam etti.

Necmi Demir savunmayı okumaya devam etti, 176. sayfaya kadar okudu.

Mahkemeyi oyalamak ve geciktirmek için savunmanın okunmasını bu şekilde yavaşlatma girişiminin yanı sıra, duruşmada olay çıkartıldı, ayrıca “reddi hâkim” talebinde bulunuldu.

Mahkeme heyeti bunun üzerine duruşmaya ara verdi. Verilen ara kararda sanıkların savunmalarını yapmaları istendi. Onlarsa çeşitli gerekçeler ileri sürerek savunma yapmadı.

Mahkeme heyeti, duruşmayı 30 Kasım 1971 Salı gününe erteledi.

26 Kasım 1971 Cuma günü ilk önce Deniz Gezmiş ve arkadaşları Ankara’da, Mahir Çayan ve arkadaşları da 29 Kasım 1971 günü, İstanbul’da cezaevi yönetimine karşı ayaklandı.

Duruşma, 30 Kasım 1971 günü saat 15.07’de başladı. Mahkeme heyeti, yaptığı yoklamada Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz’ın olmadığını saptadı.

Kamil Dede duruşmada özetle şunları söyledi:

“Bundan önceki mahkeme safahatlarında ve savunmamız sırasında Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi’nin eylemlerini, savaşçıların niteliklerini ve yakalandıktan sonra üzerlerinde yapılan provokasyonu ve baskıları anlatmıştık. Bütün devrimciler gibi THKO ve THKP-C savaşçıları faşizmin zindanlarında ömürlerinin sonunu bekleyemeyecekler veya yine boyunlarına faşizmin kara ilmiğinin geçmesini de bekleyemezlerdi. Bunun için Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz, Türk Halk Kurtuluş Ordusu mensubu Ömer Ayna ve Cihan Alptekin’le, kazmış oldukları 15 metre uzunluğundaki bir tünelden kaçmayı başarmışlardır.”

Savunma: “Türkiye Tekrar 1919’ları Yaşamaktadır”

Mahir Çayan ve arkadaşlarının yaptığı ortak savunmanın bir kısmı şöyledir:

“Halkımız 52 yıl sonra, tekrar 1919’ları yaşamaktadır. Ülke-miz, tekrar emperyalist boyunduruk altına girmiştir. Aradaki tek

fark, 1919’larda, emperyalizm tankıyla, askeriyle, topuyla ÷lkeye girmişti. Açık bir işgal mevcuttu.

“1971’in T÷rkiye’sinde ise, emperyalizm; ikili antlaşmalara, üsleri, tesisleri, teknisyenleri, tekel ve tröstleriyle ÷lkemize girmiş ve işgal etmiştir. Yani, gizli bir işgal hali mevcuttur. Her iki durumda da öz aynıdır. Nitelik bakımından hiçbir fark yoktur. Değişen sadece biçimdir; işgalin biçimidir.

“Bu biçim değişikliği de, emperyalizmin 1953’ten sonraki sömürge politikasında yaptığı taktik değişikliğinden başka bir şey değildir. Şöyle ki, 1953’lerden sonra emperyalizm yeni bir aşamaya girmiştir. Emperyalizmin üçüncü bunalım safhası olan bu aşama da, yeni sömürgecilik dönemidir. Yeni sömürgecilik döneminde emperyalizm bir ÷lkeyi artık açıkça işgal etmemektedir. Karşıdevrimle, gerici güçler de tarihten ders almaktadır. Artık dünyanın mazlum ulusları uyanmış ve yarı sömürge ÷lkelerinde ulusal bilinç hızla gelişmeye yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu yüzden, bu dönemde, açık bir işgal hali mazlum halkların bilinçlenme ve emperyalizme karşı harekete geçmelerini hızlandırmaktadır. Bu açık işgal metodunun kendi aleyhine sonuçlar verdiğini, mazlum ulusların halk savaşları deneylerinden anlayan emperyalizm, özellikle Amerikan emperyalizmi, 1953’lerden sonra taktik değiştirerek açık işgal metodunu bir yana bırakmış, ÷lkede kendi varlığını gizleme yoluna, yani gizli işgal metoduna başvurmuştur.

“Bu metoda göre, görünüşte ÷lke politik bağımsızlığa şahittir ama gerçekte ekonomisi tamamen emperyalist tekellerin sömürüsüne göre biçimlenmiştir. Montaj sanayi, tefecilik ve geri tarım ekonomisi, bu yarı sömürge ÷lke ekonomisinin başlıca görünümleridir.

“Bu ekonomik hegemonya tablosuna ikili antlaşmalar, emperyalist üs ve tesisler, danışmanlar, teknisyenler ilavesiyle gizli işgal tamamlanmış olmaktadır. Görünüşte politik bağımsızlığa sahip ancak temelde bağımlı olan bu ÷lkelere literatürde ‘yarı-sömürge ÷lkeler’, geri bıraktırılmış ÷lkeler’ denilmektedir. 1971’in dünyasında, emperyalizmin açık işgali altında bir ÷lke yok gibidir.

Yeni sömürge çağında, artık tam sömürge ülke tarihe karışmıştır. Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı, bu, bizzat emperyalizmin işine gelmektedir.

“Özetlersek, yeni sömürgecilik çağında emperyalizm, artık ülkeyi ‘yardım’ paravanları altında dolarlarıyla, teknisyenleriyle, ikili antlaşmaları, üsleri, tesisleri ve tekelleriyle denetimi altında tutmaktadır.

“Böylece Türkiye, helezoni gelişme süreciyle yine aynı noktaya, yani 1919'lara gelmiştir. Tekrar 1919'ların şartları (helezoni bir biçimde) yaşamaktadır.

“Elbette 1971'in dünyasında, ne emperyalizmin özünde bir değişiklik vardır, ne de emperyalizmle bağıllık açısından Türkiye'nin şartlarında (öz bakımından)...

“Fakat 1971'in Türkiye'si ekonomik, sosyal ve politik bakımdan 1919'un Türkiye'sinden farklıdır. Keza 1971'in dünyasının şartları da 1919'un dünyasından çok farklı ve değişiktir.

“Bu iki biçimsel görünüm ışığı altında ‘Emperyalizmle ilişkiler açısından 1971 Türkiye'si 1919'ları yaşamaktadır,’ demek asla yanlış olmaz.

“(...) Yine 1971'in Türkiye'sinde, emperyalizme karşı bir tavır alış açısından 1919'da olduğu gibi, üç politik akım ve kümelenme mevcuttur.

“Birincisi, Amerikan emperyalizminin dümen suyunda kayıtsız şartsız rota izleyen ‘emperyalizme teslimiyet’ grubudur.

“Bu teslimiyetçi akım, gayri milli burjuvazinin (tekelci burjuvazi, işbirlikçi burjuvazi), feodal unsurların ve de aydın ve büyük bürokratların politik akımıdır.

“Bu akımın tam zıddı akım ise, çoğunluğunu sosyalistlerin teşkil ettiği, tam bağımsızlığı savunan İkinci Milli Kurtuluşçu (2. Kuvayı Milliye) akımıdır. Bu akımın oluşturduğu kümelenme iki ana unsurdan meydana gelmektedir:

“a) Sosyalistler,

“b) Asker-sivil-aydın zümrenin sol kanadını oluşturan gerçek Kemalistler.

“1971’in Türkiye’inde bu kümelenmenin stratejik hedefi Milli Demokratik Devrim’dir. 1919’da başlayan Anadolu ihtilalini tamamlamaktır.

“Ancak bu halde, Milli Kurtuluşçular dağınık ve gerçek anlamıyla örgütlü değildir.

“Üçüncü kümelenme ise bu iki ana kümelenme arasında yer alan melez bir akımın kümelenmesidir. Bu grup, devrimci yolu değil de evrimci yolu tercih etmektedir. Bunlar mevcut yarı bağımlı düzeni birtakım reformlarla tedavi ederek emperyalizmin tahakkümünü sınırlandırma yolunun tek gerçekçi yol olduğunu ileri sürmektedirler.

“Bu kümelenmenin sınıfsal niteliği, genellikle, burjuvazinin milli kesimi ile asker-sivil-aydın zümrenin sağ kanadının damgasını taşımaktadır. Ancak niteliği gereği, homojen değildir, iki temel akım arasında yer alan melez bir kümelenmedir. Ülkedeki sınıfsal mücadelenin çeşitli evrelerine ve mücadelenin şiddetine göre, bazen birinci kutba, bazen de ikinci kutba geçici olarak meyletmektedir.

“Bütün Türkiyeli aydınlar iki alternatiften birini seçmek zorundadır.

“Burada kısaca belirttiğimiz dünya ve Türkiye’nin şartlarına ilişkin gerçekler, 1971’in Türkiye’inde bugüne kadar çeşitli şekillerde etraflıca söylendi, yazıldı, çizildi; kamuoyuna mal edildi. Sağcısından solcusuna kadar kimsenin inkâr edemediği gerçekler haline geldi.

“İşte böyle bir durumda, halkımızın yüzde 60’ının okuma-yazma imkânlarına sahip olmadığı ülkemizde, bu gerçekleri bilmesine imkân olmayan aydınlar iki alternatifle karşı karşıyadır.

“1. Alternatif:

“Ya, Türkiye’nin bugünkü içler acısı durumu, mevcut düzeni, ülkenin ‘değişmez kaderi’ olarak olduğu gibi kabullenip, ‘Böyle gelmiş böyle gider!’, ‘Bana ne, ben kendi çıkarıma bakar hayatımı yaşarım!’ diyerek bu düzenin bir unsuru olacaklardır.

“Bu alternatifi seçenler ülkemizde iki küme teşkil etmekte-

dir. Birinci küme, açık bir ihanet içinde olan aydınlar grubudur. Bu grup, tıpkı 1919'da kukla İstanbul Hükümeti'ni destekleyen aydınlar gibi açık ve bilinçli bir şekilde vatana ihanet içinde olup, ülkenin zenginliklerini emperyalist tekellere peşkeş çekilmesini bizzat organize edenlerin grubudur. Bunlar açıkça, 1970'lerin dünyasında bir ulusun bağımsız olarak yaşayabileceğini inkâr eden vatan-millet mefhumlarından yoksun, kozmopolit aydınlardır.

“Bunlar için tek yüce yaşa vardır. O da, kendi çıkarları ve kendi esenlikleridir. Bunlar hayâsızca, bir ulus için kutsal ne varsa, onu emperyalist pazarlarda açık arttırmaya çıkartmış vatan hainleridir. Ve bunu da ağızlarından hiç eksik etmedikleri vatan-millet adına yaparlar.

“Türkiye için bu gaflet ve ihanet içinde olanlar açısından iki alternatif vardır:

“a. Türkiye ya Rusya'nın peyki olacaktır,

“b. Ya da Amerika'nın peyki olacaktır.

“Ve bu hain mantığa göre, Amerikan peykliği ehveni şer olduğu için, bu konuda seçilen yol milletin selametidir!

“Bunlar için üçüncü bir alternatif yoktur. Tam Bağımsız Türkiye bir 'komünist' yalanıdır. Türkiye mutlaka büyük bir devletin koltuğu altında yaşayacaktır, buna mecburdur. Bu yüzden, 'Türkiye tam bağımsız bir ülke haline gelebilir ve mutlaka gelmelidir!' diyen Milli Kurtuluşçular, bunlar için derhal yok edilmesi gereken zararlı unsurlardır.

“Bunlar; sırtlarını Amerikan emperyalizmine dayamış, hâkim sınıfların mensupları, sözcüleri, teknisyenleri ve bürokratlarıdır. Aralarında bizzat hâkim sınıfların çocukları olduğu gibi, emekçi kökenli olup da kökenine ihanet eden, halkına sırt çeviren hainler de mevcuttur.

“Bu grubu teşkil eden aydınlar(!), asker-sivil-aydın zümrenin dışında, emperyalizmin ve hâkim sınıfların 'aydın'larıdır.

“Bu birinci grup içindeki diğer kanat ise, ülkenin içinde bulunduğu durumdan gerçekten üzüntü duyan, kalbinde vatan

sevgisi henüz sönmemiş, ancak kendi esenliğini vatan esenliği-
nin üstünde tutan aydınlar grubudur. Bu grubun siyasal niteliği
asker-sivil-aydın zümrenin sağ kanadıyla milli burjuvazinin bir
kesiminden oluşmaktadır. Bunlar ülkenin kurtuluşunu mevcut
sömürge, ekonomik ve sosyal düzenin birtakım ıslahatlarla teda-
vi edileceğini ileri süren, devrimci değil, evrimci bir dönüşüme
bel bağlamış olan aydınlar grubudur.

“Bunlara göre 20. yüzyılın ikinci yarısında, milyonlarca lira borç
altında olan bizim gibi ekonomisi tarıma dayalı geri bir ülke dış
yardımsız yaşayamaz. Evet, Amerika’nın iktisadi hegemonyası var-
dır. Ama bu şartlar altında dev Amerika’yı ülkemizden atamayız.
Ayrıca onun yardımına da muhtacız. Bu yüzden Amerika’ya karşı
birden sert çıkmak yanlıştır. Yavaş yavaş, bağımsız politikaya tedri-
cen yönelmek en tutarlı yoldur. Özetle bu grubun görüşü budur.

“2. Alternatif:

“Gelelim ikinci alternatife: Bu alternatif, 20. yüzyılın ikinci
yarısı da olmak üzere, her tarihi dönemde, ulusun tam bağım-
sız olarak yaşayabileceğine inananların, emperyalist boyunduruk
altında yaşamaktansa ölmeyi yeğ tutanların alternatifidir. Bu
ikinci yol, hayatı da dahil olmak üzere her şeyini ortaya koyarak,
Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ‘Ya istiklal, ya ölüm!’ parolasını
kendisine şiar edip, ‘Tam bağımsız Türkiye’ için, bitmemiş olan
Anadolu ihtilali için savaşanların yoludur.

“Bugün, Gazi Mustafa Kemal’in yükselttiği, ‘İstiklali Tam
Türkiye’ bayrağı bu yolu olarak seçmiş olan sosyalist ve gerçek
Kemalist Milli Kurtuluşçuların ellerinde dalgalanmaktadır.

“Evet, bütün Türkiyeli aydınlar, bu iki alternatiften birisini
seçmek zorundadırlar.

“Birinci alternatifte, rahat bir yaşantı, bu düzenin nimetleri
vardır.

“İkincisinde ise, çeşitli zorluklar, kan, işkence ve ölüm vardır.

“Biz, yurtsever kişiler olarak, ikinci yolu seçtik. Seçtiğimiz
yol, Gazi Mustafa Kemal’in açtığı yoldur.

“O’nun başlattığı Anadolu ihtilalinin yoludur.

“Parolamız, ‘Ya istiklal. Ya ölüm!’

“Hedefimiz, ‘İstiklali Tam Türkiye’dir.

“Gazi Mustafa Kemal’in yükselttiği tam bağımsız Türkiye bayrağı 1970’lerin Türkiye’sinde biz sosyalistlerin ellerinde dalgalanmaktadır.

“Denilecektir ki, Mustafa Kemal sosyalist değildi, siz sosyalistsiniz.

“Evet, Mustafa Kemal sosyalist değildi, bizler ise sosyalistiz. Ve biz sosyalistler, şartlar ne olursa olsun, O’nun başlattığı Anadolu ihtilalini (Milli Demokratik Devrimi) sonuna kadar götürmekte kararlıyız.”

“Tahliye Oldu”

Rasih Ulaş Bardakçı, Mahir Çayan, Ziya Yılmaz, Ömer Ayna ve Cihan Alptekin, 29 Kasım 1971 günü Maltepe Askeri Cezaevi’nden firar etti.

THKP-C davası sanıklarından Ayşe Emel Mesci, bu kaçışla ilgili bir anısını şöyle anlatmıştı:

“Faik Türün, sayım sırasında komutanlarla içeriye girmiş; Mahir, Ulaş, Ziya, Cihan ve Ömer’in adları okunurken içerdekiler hep bir ağızdan, ‘Tahliye oldu!’ diye bağınıyorlarmış. Faik Türün, ‘Deliği görelim, deliği,’ demiş.

“Işıklılandırılmış tüneli gördüklerinde sinirlenerek, ‘Herifler tünel değil, metro kazmışlar’, demiş.”

Ayrılık

Daha ilk başta bile THKP-C, ODTÜ-TKP grubuyla SBF-TKP grubunun bir araya gelmesiyle oluşmuş çelişkileri-zıtlıkları taşıyan bir örgüttü.

Çok hızlı bir araya gelindiği gibi çok hızlı da dağıldı. Çünkü çok uzun süre bir arada barınamayacak zıtlıkları bir arada barındıran bir topluluktu.

Farklı bileşenleri barındıran oluşum, firardan sonra tamamen bölündü.

Yusuf Küpeli ve Münir Ramazan Aktolga gibi olmasa da Ziya Yılmaz, Ulaş Bardakçı ve Mahir Çayan arasında da tam bir uyum olduğu söylenemezdi.

Aralarında bazı fikir ayrılıkları ortaya çıkmıştı ama buna rağmen Ziya ve Ulaş, Mahir’le birlikte hareket etti.

23 Mayıs 1971 günü İstanbul’da asker ve polis tarafından ev ev yapılan arama, 23 Ocak 1972 günü ikinci kez “Fırtına-1” adıyla tekrarlandı.

Her grup diğer grubun ne yaptığını biliyordu.

Ulaş Bardakçı, 23 Ocak’taki aramalardan sonra Yılmaz Güney’le buluştu ve ideolojik ayrılıkları anlattı, kendilerini desteklemesini istedi.

Bu dönem art arda bazı subaylar da tutuklanmaya başlamıştı.

Muhsin Batur, daha önce kendisiyle hareket eden subaylara, “Bizim çizgimizi bırakıp üç tane maceracının peşine takıldınız,” diyerek tepkisini dile getiriyordu.

Olayların dinamiğine başkaları hâkimdi ve güçler arasındaki hesaplaşma artık başlamıştı.

Yaşanan bu karışık dönemde Nihat Erim Hükümeti istifa etmek zorunda kaldı.

Levent Menekşe Sokak’taki Evden Kaçış

Ziya Yılmaz ve Ulaş Bardakçı, Levent Menekşe Sokak No: 1’deki evde kalmaktaydı. Emniyet güçleri, aldıkları istihbarat üzerine bu evi 13 Şubat 1972 günü, saat 18.30 sıralarında kuşattı.

Evin dışında bazı hareketliliğin ve gürültülerin olması üzerine Ülkü Ahmet Cafer, ne olduğunu anlamak için kapıyı açtı. Polislerle karşılaşınca kapıyı hemen kapattı.

Bardakçı, Yılmaz ve Cafer, çatışarak bu evden kaçmayı başardı. Çatışmada polis memurlarından Kemal Sarıdoğan yaralandı.

Yapılan tespitte ev içinden dışarıya 109, ev dışından içeriye ise 60 adet mermi sıkıldığı belirtildi.

Aynı Ekip, 19 Şubat Günü İki Baskın Yaptı

Çatışmadan sonra, Ulaş ve Ziya, Rıza Çolak'ın Beyazıt'taki evine gitti.

Ulaş, daha sonra Mustafa Alabora'nın evine gitti. Daha sonra da, Alabora'nın aracılığıyla Lale Arıkdal tarafından Arnavutköy'deki eve götürülmüştü.

Arnavutköy Üvez Sokak No: 8/1'deki evde, Lale Eskiyeerli (Arıkdal-Sönmez) ile Süheyla adlı iki kız kalıyordu.⁵

Birbirleriyle bağlantısı olan kişilerden bazıları art arda yakalanmaya başlamış, yakalananlardan alınan bilgiler doğrultusunda yeni baskınlar düzenlenmişti.

19 Şubat 1972 günü, aynı polis ekibi iki eve birden baskın yaptı.

Baskınlardan birincisi Ziya Yılmaz'ın Fındıkzade'de kaldığı eve, ikincisi ise Ulaş Bardakçı'nın Arnavutköy'de kaldığı eve yapıldı.

19 Şubat 1972 günü, sabaha karşı saat 02.30 civarında, Fındıkzade Kızılelma Caddesi Tevfik Fikret Sokak Kısım Apartmanı bodrum dairesine birinci baskın yapıldı.

Çıkan çatışmada Ziya Yılmaz, Şerafettin Serdar, Hüseyin Özkan ve polis memuru Mehmet Ali yaralandılar. Safiye Özkan, Leyla Deddeal ve Osman Cavit İyigün gözaltına alındılar.

Birinci baskını yapan polis ekibi, daha sonra Ulaş Bardakçı'nın kaldığı evi sararak saat 07.00 sıralarında ikinci baskını yaptı.

Çıkan çatışmada polis memurları Tamer Gürbüz'le Reşat Okutan yaralandılar.

Lale Arıkdal (Eskiyeerli), Leyla Sungurbey'in evinde yakalanarak gözaltına alındı.

Rasih Ulaş Bardakçı, bu çatışmada öldürüldü.

Çayanlar

MİT mensubu Mehmet Eymür, anılarında bu baskınlarla ilgili olarak şunları anlatıyor:

“18 Şubat 1972 günü, Çayanların Fındıkzade’de bir evde kalabileceğini tespit etmiştik. Önce gidip araştırmasını yaptık. Fındıkzade’de 4-5 katlı apartmandı. Gece yarısına doğru Merkez Komutanlığı’na bağlı bir birlik evin etrafını çevirdi. Hiram Bey (Hiram Abbas) yine en önde çelik yelekli polis timiyle birlikte gidiyordu. Biz de onu yalnız bırakmıyor, arkasından izliyorduk. Kalabalık bir grup ana kapıdan girip daire kapısının önüne geldik. Hepimiz sığmadığından bir kısmı merdivenlerdeydi. Kapıdan evin içini dinlediler. Pek ses gelmiyordu. İki kişi birden yüklenip kapıyı kırdılar ve eve dalındı. Daire giriş kapısından sonra bir hol, sonra bir küçük oda vardı. Bu odanın bir kapısı diğer bir odaya, diğer bir kapısı da küçük bir koridorla arkadaki başka bir odaya açılıyordu. Hiram Bey ilk odaya dalmasıyla birlikte silahlar patladı. Karşılıklı ateş başlamıştı. Birtakım polisler arka odaya koştular, burada bulunan terörist kızlar o binayı havaya uçuracak kadar büyükçe bir dinamit lokumu demetini ateşlerken mani olup hareketsiz hale getirildi. Her şey saniyeler içinde oluyordu. Hiram Bey, elinde silah, birden geri dönüp koşarak dışarıya çıktı. Ne olduğunu anlamamıştık. İki polis memuru makineli tabancaların ucunu odaya sokmuş, görmeden içerisini tarıyordu. Odadan da dışarıya kesif bir ateş açılmıştı. Her tarafı barut kokusu kaplamış, toz duman olmuştu. Hiram Bey’in dışarı çıkmasından sonra birisi dışarıdaki camdan odanın içini taradı. Bizim bulunduğumuz odaya da ateş edilebileceğini düşünerek dışarıdan ateş edilmemesi için bağırдық. Ateş edilen odadan haykırışlar ve inlemeler geliyordu. Kanlar içinde iki kişi sürünerek dışarıya çıktı. Çelik yelekli polisler yer değiştirerek içeriden açılan ateşe mukabele ediyorlardı. Biraz sonra içeriden, ‘Ateş kesin, teslim oluyoruz,’ diye bağırımlar geldi. Polisler, ‘Tek tek ve yerde sürünerek çıkın,’ diye karşılık verdiler. Kapıdan kafasını

çıkartanı, diğer polisler sırtından çekip bulunduğumuz odanın ortasına getiriyorlardı. Çıkanlardan biri örgütün muhasibi Ziya Yılmaz'dı. Polisler çekince buzda kayar gibi, büyük bir kan izi bırakarak odanın ortasına geldi. Yarı ölü gibiydi. Yerde cansız gibi yatanların pek yaşayacağına ihtimal vermiyordum. Hepsi yaşadı. Çatışma bitmişti. Odaya girildi. Ziya Yılmaz'ın kullandığı silah 14'lü tabir edilen cinstendi, şarjörü özel yapılmış, 30 mermi alıyordu. Dışarı çıktık. Hiram Bey'i merak ediyorduk. Koşarak neden dışarı çıktığını anlamamıştık. Yaralandığını, yarasının ağır olduğunu, hastaneye kaldırıldığını söylediler. Birden dünya başımıza yıkıldı. Hastaneye gittiğimizde Hiram Bey'i ameliyat masasına almışlardı. Ziya Yılmaz'ı ve diğerlerini de yanındaki diğer ameliyat masalarına getirdiler. Hastane polis ve askerle dolmuştu. Yanına gittik. Boğazından ve omzundan yaralanmıştı. Buna rağmen bir şeyi yokmuş gibi bizimle konuşmaya başladı. Bana, 'Hüviyetimin bulunduğu cüzdanı ve silahımı sen al, sende kalsın, eve bir şey söylemeyin,' dedi. Bizi üzüntülü görünce teselli etti. Ameliyata başlayacakları için odayı terk ettik. Sonradan Hiram Bey'den, odaya girer girmez Ziya Yılmaz'ın açtığı ateşle yaralandığını, kendisinin de ateşe cevap verdiğini, Ziya Yılmaz'ın kalorifer peteğinin üstüne çıkıp odada bulunanlardan birini önüne siper alıp kendisini koruduğunu, vurulup dışarı çıkınca hırslanıp camdan odaya ateş ettiğini, teşkilata ait bir araçla hastaneye giderken şoförün ağladığını ve telaşından kaza yapmasına ramak kaldığını öğrendik.

"Merkez Komutanı Fevzi Aysun Paşa olayı takip etmiş, hemen hastaneye gelmişti. Sarılıp bizi öptü. 'Siz Hiram Bey'i merak etmeyin, ben her türlü tedbiri aldırım. Aynı kuvvetle (Merkez Komutanlığı'na ait) operasyon yapılacak diğer evlere gidin,' dedi.

"Arnavutköy'de Çayan ve arkadaşlarının kalabileceği bir ev daha vardı. Ancak bilgiyi veren, evin kesin yerini bilmiyor, üç apartmandan biri diyordu.

“Konvoy halinde Arnavutköy’e gittik. Sabahın erken saatleri idi ve henüz hava karanlıktı.

“İlk iki bina 2-3 katlı küçük binalardı. Daire daire aramaya başladık. Sabaha karşı ne olduğunu anlamadan yatağından kalan insanların yatak odaları dahil aranması, özel yaşantılarına girilmesi pek hoş bir şey değildi. Ancak başka yapacak bir şey yoktu. Ev sahiplerine karşı kibar davranılıyor, onlar da anlayışla karşılıyorlardı.

“İlk iki evden sonra üçüncü büyük, 7-8 katlı apartmana sıra gelmişti. Önünden ve yanından yol geçen, yenice bir binaydı. Telsizden, gelişmeleri izleyen Siyasi Şube Müdürü rahmetli Mahmut Dikler’in telaşlı sesi duyuldu. ‘O bina benim oturduğum bina,’ diyordu. Apartmanın üst katlarından aramaya başladık. Bekâr olan Mahmut Dikler, kız kardeşiyle birlikte oturuyordu. Bina kendilerine ait olduğundan aynı zamanda yönetici olan kız kardeşiyle konuştuk. Daha ziyade evde oturan gençlerin ve bekârların olup olmadığını araştırdık. Talebelerin oturduğu bir daire vardı. O daire de arandı, şüpheli hiçbir şeye rastlanmadı.

“Sıra Fındıkzade’deki gibi apartmanın bodrum katına gelmişti. Hava artık aydınlıktı. Zil çalındı ve genç bir kız kapıyı açtı. Kendisine kibar bir şekilde arama yapılacağı söylenerek eve girildi. Evde yalnız olup olmadığını sorduk. Bir kız arkadaşıyla kalıyordu, ancak seyahatte olduğundan evde değildi. Adı L. A. idi. Kız arkadaşı Ş. ise İzmir Sıkıyönetim Komutanı’nın kızı idi.

“Polisler odalara dağılmış bakıyorlardı. Evin salonundan açılan koridordan arka odalara gittim. Sağda bulunan yatak odasına girdim. Yatak hiç bozulmamıştı. L. A.’nın yanma giderek kimin odası olduğunu sordum. Benim odam dedi. Salondaki kanepede battaniye ve yastık vardı. Orada yattığını söyledi.

“Polislerden biri gelerek yatak odasının yanındaki dip odada peruk bulduklarını söyledi. Odada bir divan, odanın girişinde ise plastik fermuarlı bir dolap bulunmaktaydı. Dolabın karşısındaki duvarda bulunan yüksek pencere, yandaki yola bakıyordu. Peruk, bir erkeğin kullanabileceği cinstendi. Çayan ve arkadaşlarının

eşkal değiştirmek için peruk kullandıklarını öğrendiğimizden ev sahibinden kime ait olduğunu sormalarını istedim.

“Koridorda bulunan banyo ve tuvalete şöyle bir baktım. Her yer aranıyordu. Tekrar yatak odası önüne gelmişim ki birden silah cayırtısı duyuldu. Silah ve makineli tabanca sesleri dip oda tarafından gelmişti. Hemen bütün odaları boş olarak gördüğüm için seslerin binanın içinden mi yoksa sokaktan mı geldiğini kestiremedim. Yatak odasının kapısında yere çömeldim. Odanın içinde arama yapan bir polis memuru vardı. Bina içinde ve dışındaki koşuşmalar, bağışmalar duyuluyordu. Ne olduğunu anlamadan dışarıdan da ateş edilmeye başlandı.

“Bizim bulunduğumuz odanın yüksek penceresinden de mermiler gelmeye başladı. Ateş edilmemesini ve bizim odada olduğumuzu bağırdık. Bu arada yanda bulunan odadan birisi, ‘Mehmet Ağabey, sen misin?’ diye seslendi. Kim olduğunu sordum. 1. Şube’nin çelik yelekli polis memurlarından T. idi. ‘Ben çok ağır yaralandım, ölmek üzereyim,’ dedi. Ne olduğunu anlatmasını istedim.

“Odayı ararken fermuarlı dolaptan birinin ateş ettiğini, karından ağır yara aldığını, çok kan kaybettiğini, kendisinin de elindeki makineli tabancayla dolabı taradığını ve dolabın devrildiğini, içinden hala ateş edildiğini, ancak yapılan bu atışların kendisine gelmediğini söyledi. Hakikaten kısa fasılalarla bir-iki el ateş ediliyordu.

“Camı açıp dışarıdakilerle irtibat kurarken T.’den tam yerini tarif etmesini istedim. Dolabın karşısında, pencerenin altında yerde oturduğunu söyledi, içeriye ateş edilmemesini, seken mermilerin kendine geldiğini ilave etti. Dolapta kaç kişi olduğunu bilmiyordu. Dolap odanın kapısına doğru, girişe mani olacak şekilde düşmüştü.

“Sesinden T.’nin durumunun iyi olmadığı anlaşılıyordu. Yine de sorularımıza cevap veriyordu. Bir yanlışlık yapmadan onu kurtarmamız lazımdı. Dışarıdan diğer ekip mensupları gelmişti.

“Dolaptan atışlar kesilmişti. Kısaca ne yapılacağı kararlaştırıldı. T.’nin bulunduğu oda kapısının diğer tarafına sıçrayan bir kişi ile kapının diğer yanındaki devrik dolaba kurşun yağdırarak odaya girdiler. Silah sesleri kesilmişti. T.’yi dışarıya taşıırken eve gelen diğerleri de dolabın içinden ölü bir şahsı çıkarttılar. Bir elinde 14’lü bir silah, diğerinde bir naylon torba içinde mermiler vardı. Ölü terörist Ulaş Bardakçı idi.

“T, İlk Yardım Hastanesi’ne götürülmek üzere steysin bir arabaya taşınırken bu saç sakalı uzamış polis memurunun terörist olduğunu zanneden bir astsubay koşarak gelip bitkin vaziyetteki T’ye bir-iki tokat attı. Herkes ne olduğunu şaşırmişti. Astsubay, T’nin polis memuru olduğunu öğrenince ağlamaya başladı. Çok üzülmüştü. Bu arada dışarıdan açılan ateşle bacağından yaralanan bir polis memuru da hastaneye sevk edildi.

“Olay yerine bakan evlerin pencerelerine ve balkonlarına insanlar çıkmıştı. Bağırarak ve alkışlayarak, güvenlik kuvvetlerini kutluyorlardı.

“Ulaş Bardakçı’nın cesedini sokağa çıkarttılar. Taşımak üzere beklerken cepleri arandı, şifreli bazı notların bulunduğu kâğıt parçaları ile bir tomar para bulundu. Para sayılarak görevlilerden birine teslim edildi.

“Ev sahibesi L.A. silah sesleri üzerine kaçmış ve apartmanda gizlenmişti. Onu da bulup götürdüler.” 6

“Ulaşçılar”

Ahmet Hulusi Aktolga ile Muazzez Aktolga’nın damadı avukat Arif Tokmakçı, Uğur Bardakçı’yla İstanbul’a gitti. 22 Şubat 1972 günü, Ulaş Bardakçı’nın naaşı alındı ve Ankara’ya götürüldü.

Ulaş, 23 Şubat 1972 Çarşamba günü, Ankara’da Yenimahalle Mezarlığı’nda toprağa verildi.

Tebessüm Sarp, Şencan Akkoyunlu ve Aygün Ünal adlarındaki üç genç kadın, üzerinde, “Yiğit Kardeşimiz Ulaş Bardakçı’ya”

yazılı bir çiçek demetini Ulaş'ın mezarına koymak istemiş, ancak polisler buna engel olduktan sonra gençleri gözaltına almıştı.

İstanbul Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde 21 Şubat 1972 Pazartesi günü yapılan duruşmada Osman Bahadır, "Kahpece öldürülen Ulaş Bardakçı," diye bağırmış, Yavuz Yıldırım Türk de, "Türk halkının ve işçilerinin menfaati için mücadele eden arkadaşımız, ABD hesabına öldürülmüştür," demişti. Nahit Töre de duruşmada, "Bunların hesabı sorulacaktır," diye bağırmişti.

Bazı siyasi topluluklar daha sonra kendilerini "Ulaşçılar" olarak adlandırmıştı.

Kamil Dede, arkadaşı Rasih Ulaş Bardakçı hakkında şunları söylemişti:

"Ulaş çok esaslı, dünya tatlısı bir insandı. Yetenekli, başarılı, pratik işlerde çok ustaydı. Polis, 'Bu adam tek başına bir örgüt,' diyordu. Elinden her şey gelirdi. Hareketli, cevvaldi. Yorulmak nedir bilmeyen bir adamdı. Sessiz, mütevazı, çok esaslı yönleri olan bir arkadaşı."

İKİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

1. Güngör Türkeli, *Harbiye'den Babıâli'ye*, İleri Yayınları, İstanbul, Eylül 2004, s. 142-146.

2. *Tercüman*, 3 Aralık 1971.

3. Mehmet Eymür, *Analiz: Bir MİT Mensubunun Anıları*, Milliyet Yayınları, İstanbul, Ağustos 1991, s. 57-58.

14.9.1978 tarihli *Aydınlık* gazetesinde şöyle bir haber yayınlanmıştır: “Elrom olayına adı karışan bir Suriyelinin, Suriye’ye teslim edildiği ileri sürüldü. İsrail’in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom’un kaçırılması ve öldürülmesi olayına karıştığı gerekçesiyle yargılanan ve 15 yıl hapis cezasına çarptırılan Suriyeli bir tıp öğrencisinin Suriye’de tutuklu iki Türk’le değiştirildiği (Suriye Haber Ajansı) tarafından bildirildi. Ajans haberinde, Şerafettin Abaza adlı öğrencinin Suriye’ye iade edilmesi karşılığında, siyasal olmayan suçlardan Suriye’de hüküm giymiş iki Türk’ün Türk makamlarına teslim edildiği bildirildi. Ajansa göre değişim Bab-ül Have sınır kapısında yapıldı.”

Şerafettin Eyüp Abaza hakkında, gazeteci-yazar Tuncay Özkan’ın *Bir Gizli Servisin Tarihi / Milli İstihbarat Teşkilatı* adlı kitabının, “MİT Tarafından Tespit Edilen Casuslar” başlıklı bölümünde şu bilgiler vardır: “Sıra no: 131-Şerafettin Eyüp Abaza, uyruğu: Suriye, Hizmet ettiği ülke: Suriye, Hakkında yapılan işlem: 1977 yılında mahkemeye sevk edilmiş /15 yıl hapse mahkûm edilmiştir.” (Milliyet Yayınları, İstanbul, 3. Baskı, Aralık 1996, s. 250.)

Şerafettin Eyüp Abaza ile ilgili olarak bazı gazetelerde bu konuda yayınlanmış haberlerden bulabildiklerim şimdilik şunlardır:

SOVYET CASUSU ABAZA'NIN YARGILANMASINA BUGÜN DE DEVAM EDİLDİ

İstanbul, (A.A.) Sovyetler Birliği ve Suriye gizli istihbarat teşkilatları hesabına casusluk yapmaktan sanık Suriye ordusu eski subaylarından Şerafaddin Eyüb'ün (Eşref Abaza) duruşmasına, bugün, saat 09.00'da 1. Ordu Askeri mahkemesinde sanığın sorgusuyla devam edilmiştir. Sanık Eşref Abaza, sorgusunda casuslukla alakası olmadığını, iddianamede kendisine ileri sürülen suçları kabul etmediğini, Sovyetler Birliği ve Suriye Başkonsolosluklarıyla yapmış olduğu temasın tamamıyla kişisel olduğunu, burs temin etmek için çalıştığı Sovyet Rusya'da tahsiline devam etmesi için burs teminine çalıştığını söylediğini bildirerek şöyle devam etmiştir:

“Ben kuzey Kafkasyalıyım. Türkiye'ye Tıp tahsili yapmak için geldim ve halen son sınıfta stajyer doktorum. Sol fikirliyim. Sosyalizmi benimserim. İhtilalci sosyalist değilim. Tahsilim bakımından Sovyet Başkonsolosluğu'yla temasa geçtim. Moskova'da okuyabilmek için burs sağlamalarını kendilerinden istedim. Kabul ettiler. İşimle Boris Çerezov'un alakalanacağını, ancak biraz uzayacağını, Türkiye'de göreceğim Tıp tahsilinin Moskova'da geçerli olduğunu söyleyerek bana para yardımı yapabileceğini bildirdi.”

Sanık Eşref Abaza, daha sonra, Sovyet 2. Konsolosu Boris Çerezov ile “Fatima” imzalı bir rumuzla sık sık buluştuklarını itiraf ederek konuşmasına şöyle devam etmiştir:

“Bütün dünyadaki Siyonist faaliyetleri, memleketlerine bildirmek için Arap öğrenciler görevlendirilmişlerdir. Ben de Türkiye'deki Siyonist faaliyetleri kendi memleketime bildiriyordum. 12 Mart'tan sonra Sıkıyönetim ilan edilince benim evimde de arama yapıldı. “Dev-Genç” adlı bir kitapla, Nâzım Hikmet'e ait şiirleri toplayan ikinci bir kitap bulundu. İki hava astsubayıyla tanışmamız tamamen tesadüftür. Aynı pansiyonda kalıyorduk. Kendileriyle Amerika ve Sovyet silahları üzerinde tartışmalar yapardık. Bu Çerezov, bana yapmış olduğu yardıma karşılık benden bir şey istemedi. Yalnız üniversitede cereyan eden talebe hareketleri hakkında muntazam bilgi alırdı. Ayrıca, Boris Çerezov, benden Suriye'de bulunan Çerkezlerin Amerika'ya göç nedenlerini sorar ve bunların üzerinde durmamı isterdi,” cevabını vermiştir. (*Barış*, 4 Nisan 1972.)

RUS CASUSUNA DEVLET 600 LİRA BURS VERMİŞ

Sovyetler Birliği ve Suriye Gizli İstihbarat Teşkilatları hesabına casusluk yapmaktan sanık Suriye Ordusu eski subaylarından Şerafettin Eyüp'ün (Eşref Abaza) duruşmasına, bu sabah, İstanbul 1. Ordu Askeri Mahkemesi'nde devam edilmiştir. Rus casusunun Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı'ndan 600 lira burs aldığı açıklanmıştır. Sanık Eşref Abaza, sorgusunda casuslukla ilgisi bulunmadığını, iddianamede ileri sürülen suçları kabul etmediğini, Sovyetler Birliği ve Suriye Başkonsolosluklarıyla yapmış olduğu temasın tamamen kişisel olduğunu, burs temin etmeye çalıştığını söylemiş ve sol fikirli olduğunu bildirerek şunları söylemiştir:

“Bana Rusya'da burs vereceklerdi. Karşılık olarak da sadece üniversitede meydana gelen olaylar hakkında onları muntazaman haberdar ediyor ve bilgi veriyordum.” (*Yeni İstanbul*, 4 Nisan 1972.)

RUSLAR HESABINA CASUSLUK YAPMAKTAN SANIK SURIYELİ TIP ÖĞRENCİSİ SUÇLAMALARI REDDETTİ

Ruslar hesabına casusluk yapmaktan sanık Suriye uyruklu, Tıp öğrencisi Şerafettin Eyüp, bugün, 1. Ordu Askeri Mahkemesi'nde yapılan sorgusu sırasında, kendisine isnat olunan bütün suçları reddetmiş ve Sovyetler Birliği Konsolosu'yla yaptığı temasların tamamen kişisel olduğunu söylemiştir.

Saat 09.00'da başlayan duruşmada, bozuk bir Türkçeyle ifade veren Şerafettin Eyüp, Sovyetlerin İstanbul'un 2. Konsolosu Boris Çerezov'la devamlı temasta olduğunu kabul ederek özetle şunları anlatmıştır:

“Ben aslen kuzey Kafkasyalıyım. Türkiye'ye Tıp tahsili yapmak için geldim. Halen son sınıfta stajyer doktorum. Sol fikirliyim. Sosyalizmi benimserim. Ancak, ihtilalci sosyalist değilim. Tahsilim bakımından Sovyet Konsolosu'yla temasa geçtim. Moskova'da tahsilime devam için, kendilerinden burs sağlamalarını istedim. Kabul ettiler. İşimle Boris Çerezov'un ilgilendiğini bildirdiler. Bir süre sonra Çerezov, bana, Moskova'da okumamın sağlanabileceğini, ancak bu işin biraz uzayacağını, Türkiye'de göreceğim Tıp tahsilinin ise Moskova'da geçerli olduğunu” söyledi.

Konsolos Çerezov'la, “Fatima” imzalı bir rumuzla temas kurduğunu itiraf eden ve “Bütün dünyadaki Siyonist faaliyetleri memleketlerine bildirmek için Arap öğrencilerin görevlendirilmiş olduğunu” da bildi-

ren Şerafettin Eyüp, “Ben de Türkiye’deki Siyonist faaliyetleri memleketime bildiriyordum. Sıkıyönetim ilan edilince, benim evimde de arama yapıldı. Dev-Genç adlı bir kitapla Nâzım Hikmet’e ait şiir kitabı bulundu,” demiştir.

İki hava subayıyla tanışmanın tamamen rastlantı sonucu olduğunu iddia eden sanık, bunlardan askeri sırlara ait bilgi almadığını da söylemiştir. Sanık ayrıca, Konsolos Çerezova’ya üniversitede cereyan eden hareketler hakkında bilgi verdiğini, Çerkezlerin Amerika’ya göçleri nedeni üzerinde durulmasını kendisinden istediklerini anlatmış ve “casusluk” isnadını kabul etmeyerek, “Eğer böyle bir teklif yapılsaydı kabul etmezdim,” demiştir. (*Cumhuriyet*, 4 Nisan 1972.)

HAYAT BÖYLE GEÇER

Ruslar lehine casusluk yaptığı iddiasıyla idamı istenen Şerafettin Eyüp’ün davası Suriye uyruklu sanığın avukatlığını emekli hâkim General Tevfik Aras yapıyor. İsrail-Arap savaşından sonra işgal altındaki kalan topraklarda oturan Eyüp, burslu olarak İstanbul’da tıp tahsili yapmak imkânını bulmuştu. Casusluk iddialarını reddeden sanık, Rus Konsolosluğu’na burs nedeniyle gittiğini savundu. (*Tankı*, 8-14 Mayıs 1972, sayı: 60, s. 19.)

CASUSLUK SANIĞI SURİYE UYRUKLU EYÜP’ÜN TAH-LİYE İSTEĞİ REDDEDİLDİ

1. Ordu Askeri Mahkemesi’nde casusluk iddiasıyla yargılanan Çapa Tıp Fakültesi son sınıf öğrencisi Suriye uyruklu Şerafettin Eyüp “İsrail-Suriye savaşına katılmak için” mahkemeden tahliye isteminde bulunmuştur.

Hakkında TCK’nın 133/2. maddesine göre hapsi istenen sanık Eyüp, sorgusu sırasında 43 gün süren işkenceleri sonunda casusluk suçunu kabul etmek zorunda kaldığını bildirmiş ve, “Asla casusluk yapmadım. Yüz yıl hapis yatıp çıkayım, gene sevmeyeceğim Amerikalılar ile Yahudileri... Çünkü suçsuzum,” demiştir. (*Cumhuriyet*, 13 Nisan 1974.)

4. Harun Karadeniz, *Yaşamımdan Acı Dilimler*, May Yayınları, İstanbul, Aralık 1975, s. 32-35.

5. Okuyucu için bilgi:

a) Bu evde İzmir Sıkıyönetim Komutanı Koramiral Cemal Süer'in kızının da kaldığı iddia edildi.

b) Arnavutköy Üvez Sokak 8 numaralı evi bu olaydan bir sene önce Lale Arıkdal'la (Eskiyezli) Şule Sönmezler tutmuşlardı. Şule Sönmezler, olaydan bir hafta önce bu evden ayrılarak Gayrettepe'de bir eve taşınmıştı.

c) İsmet Hüsrevoğlu, İzmir Sıkıyönetim Komutanı'nın oğlu olduğunu söylediği Sadi'nin bir başka olaydan dolayı gözaltına alındığını, birlikte 15 gün gözaltında kaldıklarını, bu çocuğun sorgulandığını ve kısa bir süre içinde serbest bırakıldığını anlatmıştı.

6. Mehmet Eymür, age, s. 68-71.

EKLER

BİRİNCİ THKP-C İDDİANAMESİ*

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca hazırlanan, Mahir Çayan ve arkadaşlarıyla ilgili iddianame ve "kovuşturmaya yer olmadığı" kararı aşağıdadır.

SAYI: 1971/ 343

ESAS NO: 1971/171

KARAR NO: 1971/115

Soruşturmayı yürüten Askeri Savcılar Hakim Kd. Binbaşı Naci GÜR

Dz. Hâkim Yüzbaşı Ülgen SÖZER

SUÇ:

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya kısmını tebdil veya tağyir veya ilgaya cebren teşebbüs etmek,
2. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını veya bir kısmının tebdil veya tağyir veya ilgasına cebren teşebbüste bulunmak suçuna fer'an iştirak etmek.
3. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerine tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyet kurmak, bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare etmek.
4. Bir maksatla kurulan cemiyete girmek.
5. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmek maksadıyla propaganda yapmak.

* Gerek bu belgede gerekse 'Ekler' bölümündeki öbür belgelerde zorunlu bazı düzeltmelerin dışında metne madahale etmedik. Yazım kuralları ve kavram tercihleri bakımından belgelerin orijinal haline sadık kalmaya çalıştık.

6. Bir fesat heyetine silah ve cephane nakletmek, hazırlamak, gizlemek ve taşımak.

7. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı ihlal cürümüne muttali olduğu halde bunu hükümete haber vermemek,

8. 6136 sayılı kanuna muhalefette bulunmak.

SANIKLAR:

1. MAHİR ÇAYAN: (Abdülaziz oğlu, 1946 doğumlu, Üsküdar İlçesi Kefçedede Mahallesi, Gündoğumu Sokak, cilt: 22/2, sahife: 233, hane: 36 nüfusuna kayıtlı, Ankara, Abidinpaşa Bak-kallar Durağı, No: 4/4'de mukim, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi son sınıfta 2690 numaralı öğrenci, halen İstanbul Selimiye As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

2. HÜSEYİN CEVAHİR (ölü): (Düzgün oğlu, 1945 doğumlu, Mazgirt-Darıkent Nahiyesi Yeldeğen Köyü, cilt: 3, sahife: 10, hane: 1 nüfusuna kayıtlı, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi 3. sınıf öğrencilerinden.)

3. ULAŞ BARDAKÇI: (Ali oğlu, 1947 doğumlu, Hacıbektaş İlçesi, Bala Mahallesi, cilt: 1, sahife: 69, hane: 121 nüfusuna kayıtlı, Ankara, Yenışehir Yakıtcılar Sok. 12/13'de mukim, Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü 3. sınıfta S. 569 numaralı öğrenci, halen İstanbul Kartal-Maltepe As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

4. KAMİL DEDE: (Basri oğlu, 1949 doğumlu, Gölcük İlçesi, Değirmendere nahiyesi, cilt: 3, sahife: 68, hane: 459 nüfusuna kayıtlı, Gölcük, Değirmendere, Dereyolu Sokağı'nda mukim, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi 2. sınıfta 154 numaralı öğrenci, halen aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

5. NECMİ DEMİR: (Menafır Murat oğlu, 1944 doğumlu, Ezine Camiikebir Mahallesi, cilt: 1-1, sahife: 172, hane: 238 nüfusa kayıtlı, İstanbul İktisat Fakültesi 7-8 sönestrde 2903 numaralı öğrenci, aynı Askeri Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

6. İLKAY DEMİR: (Süleyman kızı, 1946 doğumlu, Ezine, Camiikebir Mahallesi, cilt: 1-1, sahife: 172, hane: 238 nüfusa

kayıtlı, İstanbul Tıp Fakültesi 5. sınıfta öğrenci, aynı Askeri Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

7. ZİYA YILMAZ: (Yusuf oğlu, 1938 doğumlu, Fatsa ilçesi, Bozdağ Köyü, cilt: 3, sahife: 86, hane: 22, nüfusuna kayıtlı, Şişli, Halaskargazi Caddesi, No: 252/17'de mukim, Yüksek Ticari ve İktisadi İlimler Akademisi mezunu, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

8. KADRIYE DEFİZ ÖZEN: (Mehmet Sadık kızı, 1948 doğumlu, Mihaliççik İlçesi İkizafer Köyü, cilt: 12, sahife: 104, hane: 72 nüfusuna kayıtlı, İstanbul, Kurtuluş Savaş Sokak, Karadeniz Apt, 32-34/2'de mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 3. sınıf öğrencilerinden, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

9. RÜÇHAN MANAS: (Muzaffer kızı, 1945 doğumlu, Bursa 9. Daire, cilt: 36, sahife: 75, hane: 571 nüfusuna kayıtlı, Ankara, Kavacık Subay Evleri, Üçyıldız Caddesi No: 54'te mukim, Ankara Sosyal Hizmetler Akademisi 3. sınıf öğrencilerinden, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

10. JÜLİDE ZAIM: (Hasan kızı, 1950 doğumlu, Fatih Karagümrük Dervişali Mah. cilt: 71-1, sahife: 53, hane: 26 nüfusuna kayıtlı, İstanbul Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü 8. sömest-
rde 6972 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

11. NECATİ SAĞIR: (İhsan Hakkı oğlu, 1947 doğumlu, Araklı İlçesi Kalecik Köyü nüfusuna kayıtlı, İstanbul Kadıköy Suadiye Şen Sok. Çınar Apartmanı'nda mukim İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 2. sınıfta 7344 numaralı öğrenci, aynı Ask. Ceza ve Tutukevinde tutuklu.)

12. ÖMER ERİM SÜERKAN: (Mehmet oğlu, 1946 doğumlu, Burdur Tiçdibek Mahallesi, cilt: 12, sahife: 195, hane: 86 nüfusuna kayıtlı, İstanbul Anadoluhisarı, Küçüksu Yenimahalle Yokuşu 61/A'da mukim, İst. Hukuk Fakültesi 2. sınıfta 9780 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

13. İRFAN UÇAR: (Tayyar oğlu, 1947 doğumlu, Bolu Karamanlar Köyü, cilt: 41, sahife: 135, hane: 19/4 nüfusuna kayit-

11. Ankara Çankaya Yıldız Mah, No: 29'da mukim, Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi Makine Mühendislik Bölümü son sınıfta 1962 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

14. ABDULLAH CECELOĞLU: (Ömer oğlu, 1942 doğumlu; Fatsa İlçesi Yusufu Köyü cilt: 5 sahife: 128, hane: 45 nüfusuna kayıtlı, İstanbul Aksaray Esen Palas Oteli'nde mukim, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

15. TÜLAY TAT (ERDÜMLÜ): (İbrahim Rasim kızı, 1941 doğumlu Beyoğlu İlçesi Karaköy Alamescit Mahallesi, cilt: 45, sahife: 16, hane: 3 nüfusuna kayıtlı, İstanbul Kadıköy Feneryolu Eflatun Sokak No: 12/2'de mukim, Hemşire, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

16. ÖMER GÜVEN: (Fuat oğlu, 1948 doğumlu, Siirt Nazif Köyü cilt: 1, sahife: 70, hane: 8 nüfusuna kayıtlı, Siirt Talebe Yurdu'nda mukim, İst. Tıp Fakültesi 3. sınıfta 6046 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

17. OĞUZ ÖDER: (Osman oğlu, 1945 doğumlu, İst. Eminönü Alemdar Binbirdirek Mahallesi, cilt: 111, sahife: 127, hane: 11 nüfusuna kayıtlı, Üsküdar, Büyük Hamam Sokak No: 20'de mukim, İstanbul Şişli Özel İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi son sınıfta 3279 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

18. MEHMET BALABAN (Ali oğlu, 1945 doğumlu, Mene-men Güzel Hisar Köyü nüfusuna kayıtlı, İstanbul Küçükçekmece Cennet Mahallesi, Hürriyet Caddesi Mermer Saray Apt. No: 14, daire 25'te mukim, Hv. Ulş. Ütgm. 1965-182 sicil numaralı, halen. İstanbul-Kartal Samandra As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

19. MUSTAFA COŞKUN: (Ahmet oğlu, 1947 doğumlu, Sarıyer Yeniköy Nahiyesi Rumelihisar Köyü, Küçükdere Mahallesi'nde mukim ve nüfusa kayıtlı, İstanbul Şehir Tiyatroları'nda görevli, halen İstanbul Kartal Maltepe As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

20. AVNİ YALÇIN: (Sırrı oğlu, 1945 doğumlu, Sivas İli nüfusuna kayıtlı, İst. Şehir Tiyatroları'nda aktör, İst. Kadıköy

Acıbadem Caddesi 80/14 Bahar Apartmanı'nda mukim, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

21. İSMAİL YÜKSEL ERDOĞAN: (Mehmet Selahattin oğlu, 1943 doğumlu, Ilıç İlçesi Doğanköy nüfusuna kayıtlı, İstanbul Büyükdere Çubukçu Sokak Arzum Apt. 12/3'de mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 4. sınıfta 7274 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

22. RASİM ÖZKAN: (Tahsin oğlu, 1950 doğumlu, Geyve İlçesi Gazi Süleyman Paşa Mah. cilt: 1, sahife: 113, hane: 114/4'te nüfusa kayıtlı, İstanbul Tokat Öğrenci Yurdu'nda mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 2. sınıfta 7388 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

23. EMEL AYŞE MESÇİ: (Muammer kızı, 1950 doğumlu, Eyüp Davutağa Yaşmakçı Çayırı, hane: 16, cilt: 19-1, sahife: 22'de nüfusa kayıtlı, İstanbul Nişantaşı Valikonağı Caddesi Yeniyol Sokak No: 23/6'da mukim, İstanbul Şehir Tiyatroları Harbiye Bölümü'nde aktris, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

24. ABDÜRRAHMAN TÜRE: (Ahmet Seyfettin oğlu, 1950 doğumlu Araklı İlçesi, Kalecik Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Ortaköy Büyük Şekerci Sokak 58/3'de mukim, İstanbul Beşiktaş Işık Özel Yüksek Mühendislik ve Mimarlık Okulu Akşam İnşaat Bölümü 2. sınıfında 4000 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

25. MUHARREM YANAR: (Muhittin oğlu, 1950 doğumlu, Zile ilçesi Alamescit Mahallesi nüfusuna kayıtlı İstanbul Fatih Karagümrük Melek Hoca Caddesi; 55/11'de mukim, İstanbul Hukuk Fakültesi 4. sınıfta 11102 numaralı öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

26. ERDOĞAN KAMIŞOĞLU: (Nuri oğlu, 1946 doğumlu, Adapazarı Cumhuriyet Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İst. Şişli Kodaman Sokak 151/4 de mukim, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 4. sınıfta 7372 No'lu öğrenci, aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

27. MUSTAFA AYNUR: (Bahri oğlu, 1944 doğumlu, Tokat Gömeç Köyü nüfusuna kayıtlı, Tokat Öğrenci Yurdu'nda mukim, Beşiktaş Özel Işık Yüksek Mühendislik ve Mimarlık Okulu son sınıf İnşaat Gündüz Bölümü'nde 5106 numaralı öğrenci, halen aynı As. Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu.)

SUÇ TARİHİ: Ekim 1970-Temmuz 1971 ayları arası.

SEVK MADDESİ: (T.C.K'nın 141/1, 141/5, 142/1-6, 146/1, 142/1 146/3, 150, 151, 17/, 31, 33, 36, 71, 6136 sayılı kanunun 13., Askeri Ceza Kanunu'nun 30/A maddeleri.

Yukarıda suç ve açık kimlikleri yazılı sanıklar hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 16. 6. 1971 gün ve Ad. Müş: 1971/1277-146, 12.7.1971 gün ve Ad. Müş: 1971/2332, 13.7.1971 gün ve Ad. Müş: 1971/2594-146 sayılı soruşturma istemleri veçhile yapılan hazırlık soruşturması sonucunda:

GİRİŞ:

İdeolojik maksatlarla Devlet'in temel nizamına ve yurt bütünlüğüne karşı yönelen eylemli kalkışma mahiyetindeki olaylardan biri huzurunuzda getirilmiştir. Olayın, vasıf ve mahiyeti oluşumu, gelişimi ve nedenlerini açıklamakta fayda mülhaza ve mütalaa edilmektedir.

Sanıkların eylemlerini mazur göstermekten ve politik görüşten uzak objektif bir açıdan belirtmek gerekir ki ülkemizde; 12 Mart 1971 tarihine kadar aşırı sol ve aşırı sağ faaliyetlerin önlenmesi ve gelişme nedenlerinin ortadan kaldırılması için gerçekçi tedbirler alınmamış, komünist veya teokratik bir düzen özlemi içinde eylemlere kalkışanlar gerektiğince izlenilerek haklarında kanuni kovuşturma yapılmamış, yapılanlar da yetersiz olmuştur. Özellikle, kovuşturma gereğinden de önemli olarak, aşırı sol faaliyetlerin gelişmesine etkin, sosyal ve ekonomik bozukluğun, dengesizliğin üzerinde durularak 1961 Anayasası'nın öngördüğü alanlarda reformlar yapılmamıştır, komünizme karşı en radikal tedbir olan sosyal adaletin gerçekleşmesi sağlanamamıştır.

Şehir gerillası eylemleri genellikle sosyal adaleti henüz tahakkuk ettirememiş az gelişmiş ülkelerde görülmektedir.

Ülkemizde günlük, göstermelik ve yetersiz tedbirler, uzun vadeli ve gerçekçi sosyal ve ekonomik tedbirlere tercih edilmiştir. Bu meyanda aşırı sol eylemlere karşı güvenlik kuvvetlerinin yanında aşırı sağ unsurlara yer verilmiş, bunun yanında aşırı sağa çeşitli örnekleri verilebilecek tavizkâr bir tutum takınılmış, hükümet teşkili için parlamenter oyunlar ve suistimal söylentilerinin yargı süzgecinden geçmesinden kaçınmalar aşırı sol propaganda ve örgütlenmeyi kolaylaştırmış ve hızlandırmıştır. İdeolojik gayeden uzak maişetini temin endişesine dayanan masum işçi ve köylü hareketleri ve beklenen üniversite reformunun gecikmesiyle akademik nedenlerle başlayan gençlik eylemlerinin sebepleri üzerinde durularak bunların izalesi için çareler aranması yerine, bu hareket ve eylemlerin proletarya ihtilalinin gerçekleşmesi, istikametinde istismarı için aşırı sol örgütlere ve yayın organlarına adeta her gün yeni bir materyal verilmiş, vesile yaratılmıştır. Bir proletarya ihtilalinin hazırlığı içinde olanlar, bu cümleden gençlik, olaylarını devrin iktidarının tutarsız politikasına karşı çıkan Atatürkçü gençlik ve eylemleri olarak takdim etmişler, bir kısım aydın zümre de bunun doğruluğu hakkında bir zihniyetin doğmasını sağlamışlar, hatta teşvik edilmişlerdir. Gençliğin önemli bir kısmının da, bu art düşünceden habersiz, olaylara karıştığı/ eylemlere girdiği muhakkaktır. Bu yönde aşırı sol, sloganlarını iyi seçmiştir: “Devrim”, “Milli Demokratik Devrim”, “Tam Bağımsız” ve “Gerçekten Demokratik Türkiye”, “İkinci Kurtuluş Savaşı”. Atatürkçü sivil-asker, aydına ve gençliğe bu sloganlarla yaklaşılmış, gerçek düşünce gizlenerek tutum ve eylemlerine alkış tutulmasında başarı kazanılmıştır Sol cephede Atatürkçülerden söz ediş tarzı “Kemalistler” deyiimi iledir. Atatürk aşırı sola göre kendi anladıkları manada “Devrimci” değildir. Zira onlar, devrimi ihtilal anlamında kullanmaktadırlar.

Örneğin Mihri Belli’nin 1 Temmuz 1969 tarihli Türk Solu dergisinde gençlik olaylarından, “Atatürk Gençliği Bir Çığ

Gibi...” tarzında söz edişi, istismarın aşırı sol basın kanadının teşvik ve tahrikinin bir örneğini teşkil etmekte ise de “Dev-Genç” broşüründe bu sözlere verilen cevap art niyeti ortaya koyucu ve “gerçekten ibret verici”dir. Bu konuda:

“Gençlik aslında, proleter devrimcilerinin öncülüğünde, proleter devrimci veya proletaryanın ideolojisine sempati duyan gençlikti. Şüphesiz o gençlik liderlerinin ve proleter devrimci gençliğin bir kurtuluş savaşı vermiş olan küçük burjuva devrimcisi Mustafa Kemal’e saygıları vardı, ama Kemalizm değil, proletaryanın ideolojisini benimsemişti o (çığ gibi) olan gençliğin öündekiler,” denilmektedir.

Keza, “Emek, Aylık Sosyalist Dergi”nin Kasım 1970 sayısında aynı hususta şu satırlar yer alır:

“Kemalizmin bir küçük burjuva ideolojisi değil de düpedüz burjuva ideolojisi olduğu daha iyi anlaşılmaya başlandı... Kurtuluş Savaşı dönemini daha sonraki Kemalist devrimler döneminden ayırmak gerekir, o dönemde yapılan devrimler burjuva düzeni yararına yapılan birtakım işlemlerdi. Bunun içindir ki işçi sınıfı Kemalist ideolojiyle ittifak kuramaz. Solu uzun yıllar boğan, hapseden, kahredenlerle ittifak kurulamaz.”

Gerçek Atatürkçülerin sadece Mustafa Kemal’e saygıları olan, O’nu küçük burjuva devrimcisi olarak tanımlayan, ama Kemalizmi değil proletaryanın ideolojisini benimseyenler tarafından aldatıldıklarının, bu sözler acı, hazin bir örneğidir ve çoğaltılabilir.

Aşırı sol faaliyette bulunan legal ve illegal örgütlerden çoğu ülkemizde fraksiyonlar halinde Milli Demokratik Devrim stratejisini komünist bir rejimi teessüs ettirmek için benimsemişlerdir. Bu stratejiye göre, proletarya diktatoryası iki aşamada kurulacaktır: Birinci aşama milli, demokratik devrim, ikinci aşama sosyalist devrimdir. İlerici güçlerin güç birliği ile uzun sürecek bir halk savaşı sonucunda milli demokratik devrim yapılacak, bundan sonra asıl devrimci sınıf olan işçi sınıfının önderliği altında sosyalist devrim ile Marksist-Leninist temellere dayanan bir toplum

düzeni kurulacaktır. Bu konu ilerde etraflıca işlenecektir. Burada önemli olan, milli demokratik devrimin bir proletarya ihtilalinin ilk adımı oluşu bu çerçeve içinde, mütalaa edilmesi gerektiğidir. Aşırı sol eylemlere girişenler 1969 Ocak ayında yapılan Dev-Genç Kurultayı'ndan itibaren milli demokratik devrim stratejisini benimsediklerini, milli demokratik devrim aşaması ve bunun tatbikatı içinde olduklarını söylemişlerdir. Gerek yazıları ve gerekse sözleri ile ihtilal yoluna çıktıklarını örgütlenme hazırlıkları içinde bulunduklarını amaçlarının cebren müesses ekonomik ve sosyal nizamı devirerek komünist bir nizam kurmak olduğunu ilan etmişlerdir. Amiyane tabiri ile adeta başıboş bir ortamda her alanda at oynatarak bütün mücadele yöntemlerini seferber ederek bugünlere gelmişlerdir. Bir hedefe doğru, bilinçli olarak bu eylemleri yürütenlerin faaliyetlerinin adı birer zabıta vakası niteliği taşımadığı bilinmelidir. Yukarıda da değinildiği gibi, olaylara bu açıdan bakılmış, derinine inilerek her yönde nedenleri ve tedbirleri üzerinde durulacağına, su yüzünde kaldığı şekli ile mütalaa edilmiş, hatta istismara müsait bir tutumda bulunulmuştur. Neticede sınıf mücadelesi, hukuk sahası dışına çıkmış Türkiye bir iç boğuşmanın eşiğine getirilmiştir.

Sanıkların eylem kılavuzu edindikleri komünizm, ihtilal yolu ile iktidara gelerek ve zorla, proletarya diktatörlüğünü sağlayarak diğer sınıfları ortadan yok etme ve demokratik sosyal ve ekonomik düzeni kaldırarak yerine kendi düzenini kurma amacı güder. Bu takdirde, devletin kuruluşunu teşkil eden siyasi ekonomik ve sosyal temel organları ile temel hak ve hürriyetleri düzenleyen hukuk kuralları bunların dayanağı Anayasa değişecek, Marksist-Leninist bir düzen kurulacaktır. Zira komünizm, insan haklarına dayanan, milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliği taşıyan Türkiye Cumhuriyeti ilkelerine aykırıdır. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi ülkemizde, Marksist-Leninist bir düzenin ihtilal yoluyla getirilmesi amacıyla kurulmuş iç içe illegal iki örgüttür. Gerek hukuken ve gerekse de fiilen bu örgütlerin mensupları olan sanıklar, giderek komünist

bir rejimin ülkemizde kurulmasını sağlamak kastı altında halk savaşının (Milli Demokratik Devrim) şehir gerillası adınının tatbikatı cümlesinden şehir eylemlerine (icra hareketlerine) kalkmışlardır. Bu konu kanuni unsurlar bölümünde ayrıntılı olarak işlenecektir.

Adı geçen örgütlerin faaliyetlerine geçmeden önce, bunların oluştuğu, hazırlık mahiyetindeki eylemlerin sorumlusu legal bir örgüt olan ve kısaca Dev-Genç olarak tanımlanan Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu kuruluşunun gelişmesinin ve eylemlerinin bilinmesinde yarar olduğu düşünülmüştür, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nizamını değiştirmek, Marksist-Leninist temellere dayanan bir düzen getirmek ve yerleştirmekle silahlı eylemlere kalkışan bütün gizli kuruluşlar militan kadrolarını Dev-Genç üyelerinden, bu örgütün eylemlerinin içinde bilinçlenen ve yetişen üyelerinden temin etmişlerdir. Şurası muhakkaktır ki, Türkiye'de aşırı solun gelişmesinde, şehir gerillası tatbikinden silahlı eylemlere girişmesinde, müsait ortamı fırsatları değerlendiren gerektiğinde fırsatları kendisi yaratan Dev-Genç'in önemli bir yeri vardır.

Dev-Genç'in kuruluşu ve gelişmesi görüldükten sonra bu örgüt tarafından benimsenen ve uygulanmasına geçilen, Türkiye'de, aşırı sol kuruluşlarına çoğu tarafından bazı görüş farkları ile Marksist-Leninist düzenin kurulması için önerilen milli demokratik devrim stratejisinin izahın yer verilecek ve bundan sonra Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi'nin kuruluşu ve faaliyetleri seyredilecektir.

DEV-GENÇ'İN KURULUŞ VE GELİŞMESİ

Bu bölümün izahında sanıkların yayın organı olan Kurtuluş Yayınları tarafından yayımlanan ve bu yönden bir ikrar mahiyeti taşıyan "1965-1971 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç" isimli broşürler Dev-Genç'in muhtelif vesilelerle yayımladığı bildirilerden, toplantı ve kurultaylarında yapılan konuşmalardan kamuoyunca da bilinen olayların tarihsel geliş-

minden yararlanılmıştır. Fikirleri ile eylemleriyle amaçlarıyla bu örgüt kendini anlatacak, tanıtacaktır.

İsmi geçen broşürde 27 Mayıs Anayasası'nın sağladığı nispi özgürlük ortamı içinde Türkiye solunun sınırlı da olsa legal çalışma olanaklarına sahip olduğu belirtilerek, 1965 yılı sonbaharında çeşitli fikir kulüplerinin birleşmesiyle Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kurulduğu, bu örgütün, bugünkü Dev-Genç yöneticilerine göre pasifist, oportünist Türkiye İşçi Partisi'nin yönetimine girdiği bu hareketin hiçbir zaman demokratik devrim adımının Marksist-Leninist temellerine oturarak savunmadığı kendiliğinden gelişen işçi, köylü, gençlik hareketleri, giderek keskinleşen sınıf mücadelesi karşısında TİP oportünizminin iflas ettiği açıklanmaktadır. Gerçekten Dev-Genç'in bugünkü yöneticilerinden ve Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Merkez Komitesi üyesi sanık Yusuf Küpeli'nin başkan seçildiği 1969 Ocak Kurultayı'na kadar Fikir Kulüpleri Federasyonu aktif eylemlerin hazırlayıcı ve teşvikçisi olmamış, yayın organları ve düzenlediği toplantılarla ideolojik mücadele hudutları içinde kalmıştır.

Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu Ocak 1969 Kurultayı'ndan sonra yayınladığı ilk bültende, milli demokratik devrimde proletaryanın öncülüğü meselesinden söz etmiş ve yapılacak eylemlerin kitlelere mal edilmesinin gerektiği açıklanmıştır.

Bu kurultay bir dönüm noktası olmuş Milli Demokratik Devrim Stratejisi'ni benimseyen yeni yöneticiler bunun uygulamasına geçmişlerdir. Yoğun ideolojik mücadeleyle birlikte hızla aktif eylemlere başlanılmıştır. Broşürde ilk eylemin köylülerle olduğu, Akhisar ve Ödemiş'te iki tütün mitinginin tertip edildiği, arkasından Kanlı Pazar adıyla anılan İstanbul'daki yürüyüşün hazırlandığı, şehir küçük burjuvazisiyle girilen en büyük kitle eyleminin Mayıs ayı içinde Ankara'da yapılan Yargıtay Yürüyüşü olduğu, 1969 yılının en büyük gençlik hareketlerinin Haziran ayında üniversite reform tasarısı kanunlaşmadan Meclis'in tatile girmesi üzerine meydana getirildiği ve fakültelerin işgal edildiği zikredilmiştir.

1969 yılı sonunda yapılan Kurultay’da bir tüzük değişikliği kabul edilerek Fikir Kulüpleri Federasyonu’na Türkiye Devrimci-Gençlik Federasyonu veya kısaca Dev-Genç ismi verildi ve genel başkanlığa Atilla Sarp seçildi. Bu kurultay sonunda yayınlanan bildiride, “İktidarın sınıfların ekonomik çıkarlarının, korunması için kurumlaşma olduğu, ekonomik çıkarın yanında üretim araçlarının sahipliliğinin bir süreç içerisinde yeni bir sınıfın eline geçmesi olduğu, kapitalist toplumda; ana çelişkinin bu toplumun sınıfları olan burjuva ve proletarya sınıfları arasındaki çelişki olduğu milli kurtuluş savaşlarının bugün bir avuç işbirlikçiden gayri bütün halkın katıldığı bir savaş mahiyetinde bulunduğu” açıklanarak şöyle devam edilmektedir:

“Amerikan emperyalizmine ve yerli ortaklarına karşı işçi köylü, gençlik ve tüm milliyetçilerin ittifakı güç kazandıkça mili kurtuluş savaşımız zafere doğru, yaklaşacaktır. Tüm yurtseverler, Amerikan emperyalizmini ve yerli ortaklarını kovmak için savaşalım. Halkımızın milli demokratik devrimini muzaffer kılalım ya istiklâl ya ölüm.”

Burada, bildiride yer alan devrim (üretim araçları sahipliliğinin bir süreç içerisinde, yeni bir sınıfın eline geçmesi demektir) tarifinin Marks’a göre komünizme geçişin bilimsel tarifi olduğunu, (iktidarın, sınıfların ekonomik çıkarlarının korunması için kurumlaşma olduğu) tarifinin de Lenin’in devlet anlayışını aksettirdiğini kaydedelim.

Yapılan tüzük değişikliği ile amaç maddesi değiştirilerek, “TDGF emperyalizm ve feodal, kalıntılara karşı verilen halkımızın milli demokratik devrim mücadelesinde sosyalist gençliğin düşünce ve eyleminin geliştirilmesi amacıyla kurulmuştur” şeklini almıştır.

Tüzüğün 3. maddesinde de “Federasyon’a bağlı dernekler sosyalizmin bilimini eylem kılavuzu edinen üyelerden oluşur” hükmü yer almış, ayrıca Federasyon’a sosyalist işçi ve köylülerin kurdukları derneklerin de katılabileceği belirtilmiştir.

1969 yılı sonunda yapılan kurultayda örgütün görevleri şöyle sıralanmıştır:

Antiemperyalist gençlik hareketlerine öncülük etmek ve bu amaçla üniversite gençliğini mücadele içinde örgütlemek ve hedefe ulaşmak için devrimci örgütlenmemizi sağlamlaştırmak, devrimci disiplini güçlendirmek ve eylem içinde devrimci ideolojik eğitimimizi sağlamak,

İşçi-köylü ve gençlik dayanışmasını sağlamak,

Emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye ve kapitalizm öncesi kalıntılara karşı bütün milli sınıf ve tabakaların devrimci güç birliğinin gerçekleştirilmesi için mücadele etmektir.

Dev-Genç faaliyetlerinin açıkça ortaya serildiği bu broşürde kurultay sonrası çalışmalarından olmak üzere Pirelli, Kartal Çelik Montaj Sanayii'nin Java ve Skoda fabrikalarında İstanbul Demir Döküm'de, Gamak Elektrik Motörleri fabrikasında vuku bulan grev ve işçi hareketlerinin Dev-Genç'in yerini aldığı politik bilinç götürmeye ve güçleri yettiğince desteklemeye çalıştığı, köylülerle birlikte Malatya'da anti-emperyalist miting yapıldığı, 1969 Aralık ayında Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın başlattığı genel öğretmen boykotunda devrimci gençlik olarak omuz vermeye çalışıldığı İstanbul ve İzmit'te 15-16 Haziran olayları olarak bilinen işçi hareketinde işçilerle omuz omuza dövüşüldüğü ve şehirlerde önemli anti-emperyalist kitle hareketlerinin tertiplendiği belirtilmekte ve gerek işçi hareketleri ve gerekse de şehirlerde girişilen eylemler sıralanmaktadır.

Sanıklar tarafından muhtevasının doğruluğu kabul edilen ve esasen kamuoyunca da, bilinen gerçeklerin kaydedildiği adı geçen broşürde özetle şu hususlar yer almaktadır:

"İşçilerin, köylülerin mücadeleleri ve şehirlerde yapılan anti-emperyalist gösteriler bir sürü genci eğitti, düzenle bağlarının kopmasına yardımcı oldu, Marksist-Leninist teoriye daha sıkı sarılma ve amatörce çalışma tarzını, terk ederek örgütlü, disiplinli eyleme girme isteğini duyurdular, devrimini aktif mücadeleyle gerçekleştirebileceğini göstermenin gereğini anladılar.

“Marksist-Leninistler işçi sınıfına ve yoksul köylüye ulaşmak için kimseden icazet almazlar. Her şart altında bütün mücadele yöntemlerini uygulayarak, en amansız savaşı vererek, işçileri ve köylüleri örgütlerler. Marksist-Leninist kadronun öncülüğü, işçi sınıfının öncülüğü olmadan ne milli demokratik devrim ne de sosyalist devrim adımı atılabilir. Marksizm-Leninizm bunu öğretmektedir. Dünya sosyal pratiği bunu göstermektedir. Türkiye’deki mücadele de bunu gösteriyor.

“Devrimimizin zaten var olan objektif şartları tam anlamıyla oluşmuş, bütün iş, devrimcilerin kendi sübjektif görüşlerini oluşturarak örgütlü biçimde en aktif mücadelenin içine girmelerine ve işçi-köylü kitlelerine emperyalizmin ve yerli köpeklerinin boyunduruğunun ancak aktif mücadeleyle kırılabileceğini göstermelerine kalmıştır.”

Dev-Genç tarafından yayınlanan İleri dergisinde Genel Başkan Atilla Sarp devrimci mücadeleye katılabilecek militanları seferber etmek gerektiğini, gençlerin amatör devrimcilikten profesyonelliğe geçmek zorunda olduğunu yazmıştır.

1969 yılı Ekim ayında seçim ertesi yayınlanan Dev-Genç bildirisinde kurtuluş kavgası verildiği, savaşın tüm Dünya halklarının ve tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye’nin yaşaması dileklerine yer verilmiştir. Görüldüğü gibi, Dev-Genç milli demokratik devrim stratejisinin tatbiki için ideolojik mücadelenin yanında proleter devrimci şiddet metotlarını da kullanmış, Marksist-Leninist sloganlar bildirilerde yerlerini almışlardır.

Dev-Genç İzmir Bölge Yürütme Kurulu’nun Nisan 1970 tarihinde yayınladığı bildiride, “Mademki işçi sınıfına bilinç götürme işi bize düşen görevdir, öyle ise önce kendimizin Marksizm-Leninizmle silahlanmamız gerekir... Devrimci eylem... profesyonel devrimciler tarafından yürütülür,” denilmiştir.

Dev-Genç’e bağlı İstanbul Teknik Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Fikir Kulübü’nün 16. Genel Kurul’a sundukları raporda, “Eylem kılavuzumuz bilimsel sosyalizmdir. İçinde bulunduğumuz devrim aşaması milli demokratik devrim-

dir. Milli demokratik devrimde ilkemiz emperyalizme karşı halk savaşıdır,” ifadeleri yer almıştır. Bilindiği üzere bilimsel sosyalizm komünizmin kanun dışı olan toplumlardaki adıdır. İkinci aşamanın amacı açıkça ifade edilmektedir.

Dev-Genç’in yayın organı İleri dergisinden ve bu örgütün bildirilerinden daha birçok örnekler verilebilir. Ancak yukarıya alınanlar güdülen stratejiyi ve amacı belirtmeye yeterlidir.

17 Ekim 1970 günü Ankara’da yapılan Dev-Genç Kurultayı’nda başkanlığa Ertuğrul Kürkçü seçilmiştir. Ve bu kurultayla Kürkçü ile birlikte Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Münir Aktolga, Kazım Özüdoğru Dev-Genç’e tamamen hâkim olmuşlardır. Sanık Mahir Çayan’ın ifadesine göre bu tarihe kadar Dev-Genç’e hâkim olan Mihri Belli’nin milli demokratik devrim stratejisinin uygulanmasına ait görüşlere karşı çıkılmış, bir grup halinde seçime girilmeyerek tek tek adaylık konulmak suretiyle örgütün yönetimi ele geçirilmiştir. Kurultayda milli demokratik devrim ışığı altında örgütlenmeye gidilerek Marksist-Leninist bir savaş partisi kurulması zira proleter devrimci örgütlenme olmadan devrimin yapılamayacağı örgütlenmenin ilk döneminde proletaryanın sınıfsal durumunun önemli olmadığı kitlelerde bağ kuruldukça örgütün sınıfsal önem kazanacağı tartışılmış ve belirlenmiştir. Bu tarihten sonra takip edeceği genel stratejisi ve taktiği bu konuşma ve tartışmalarla ortaya konulan Dev-Genç üyelerinden oluşacak bir savaş örgütünün kurulması meselesi ele alınmış. Mahir Çayan, Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli, Münir Aktolga, Kazım Özüdoğru Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi’ni fiilen kurmuşlardır.

Mahir Çayan 17 Ekim 1970 günkü kurultayda yaptığı uzun konuşmada, devrimi gerçekleştirecek iki unsurun profesyonel geniş işçi ve köylü kitlesi olduğunu, kitlelerle bağ kuruldukça örgütün sınıfsal önem kazanacağını, kurulacak örgütün düzen örgütü olmayıp bir savaş örgütü olacağını, Dev-Genç’ten üstün Marksist-Leninist bir savaş partisi kurulması gerektiğini, bu örgütlenmenin başta parti adını almayabileceğini, fakat aslında bir parti olduğunu söylemiştir.

Adı geçen sanık, 5 Ocak 1971 günü Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki Dev-Genç forumunda da aynı konuya değinerek fakültelerde üçgen biçiminde yarı hücre teşkilatı kurarak üsleneceklerini ve daha da güçleneceklerini, bunun neticesinde önerdikleri savaş örgütü şekliyle çok daha hızlı savaş yoluna gireceklerini ifade etmiştir.

Dev-Genç Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü 6 Nisan 1971 günü İzmir Ege Üniversitesi'nde yaptığı konuşmada, parti ve cephenin kurulduğunu ve eylemlere giriştiğini saklayarak bu bölgenin Dev-Genç üyelerini hazırlamak maksadıyla şöyle demiştir:

“Daha üst düzeyde bir örgüte, partiye acilen ihtiyacımız olacaktır. Bunu kuracaklar Dev-Genç'ten çıkacaktır. Fakat bunlar eylemler içinde iyice pişeceklerdir. Böylece parti bir mücadele içinde kurulacaktır. Parti bir askercil savaş örgütü olacak, bunun yanında politik yanı da kuvvetli bulunacaktır. Biz devrimciler kitle hareketlerinin, en önünde olmalıyız. Bugünkü buhranı derinleştirmek için elimizden geleni yapmalı ve en etkili eylemlere girmeliyiz. Teori ile pratiğimizi birleştirerek Marksist-Leninist mücadele yolundan sapmadan ilerlemeliyiz.

Parti ve Cephe yeralında faaliyet gösterirken yerüstünde Dev-Genç vasıtasıyla bildirilerde aynı tema işlenmiştir. 1971 yılı ilk aylarında dağıtılan bir bildiride hainlerin halkın ve devrimcilerin üzerine bütün silahları ile “Meclislerinden” çıkan zulüm kanunlarıyla geldikleri, birleşilerek düşmanın üstüne varılması ve zalimlerin yere vurulması gerektiği kaydedilmiştir.

Bu örgütün 12 Mart Muhtırası'nın hemen akabinde yayınladığı bildiride ilginçtir. Bunda gençliğin yaktığı ateşin giderek işçi ve köylü kitlelerini sardığı mücadelenin görülmemiş biçimde arttığı ileri sürülerek, Türkiye'nin gerçek kurtuluşunun mücadele sonucu gerçekleşeceğine inanıldığı ifade edilmekte, “Yaşasın dünya halklarının emperyalizme karşı verdikleri halk savaşları” sloganıyla son bulmaktadır.

Ve nihayet Dev-Genç'in siyasetle-iştilgal ettiği gerekçesiyle kapatılmasından sonra kaleme alınan, Ankara'dan dağıtılmak

üzere sanıklardan bir kısmı tarafından İstanbul'a getirilen ve yakalanmalarından sonra çok miktarda bulunan bildiride, başkaldırmanın tek yol olduğu işçilerin genel greve hazırlanması, kırık alanlarda köylü yığınlarının baskılara karşı direnişe sokulması gerektiği kaydedilerek, "Bizim yolumuz mücadele yoludur... Birleşelim ve emperyalizme, karşı mücadele etmek için durmaksızın çarpışalım. Bir avuç zalimin zulmüne boyun eğmeyelim. Milyonlarca halkın bizimle birlikte olduğunu bir an bile akıldan çıkarmayalım," denilmektedir.

Bildirilerde sloganlar hep aynıdır, aynı tema işlenmektedir: Mücadele, savaş, kavga, çarpışmak ve bunlar için örgütlenmek... Halkın köleliği yolunda yapılacak bu mücadelede halk da yanlarındaymışçasına gösterilmekte, halka karşı açılan bir savaşın adına halk savaşı denilmesinden çekinilmemektedir

MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ

Milli Demokratik Devrim Stratejisi ülkemizde faaliyet gösteren aşırı solda muhtelif gruplar tarafından bazı görüş farkları ile benimsenmiş ve işlenmiş bir stratejidir. Her bir grup diğerlerinin görüşünü pasifist, oportünist olarak nitelemektedir. Amaçta, yani Marksist-Leninist temellere dayanan bir toplumun kurulmasında birleşen bu gruplar ilk aşama olan milli demokratik devrimde Temel Güç-Önder Güç meselesinde ayrılmaktadırlar. Düşman aynıdır: İşbirlikçi burjuvazi + Feodal Mütegalibe + Emperyalizm. Buna yerli ve yabancı tekel veya finans oligarşisi de denilmektedir. Bu unsurlara karşı, şehir ve köy proletaryasının, yarı proleter unsurların, yoksul köylünün, şehir ve köy küçük burjuvazisinin, asker-sivil-aydın zümrenin devrimci ittifakı ile devrimci güç birliğiyle devrim gerçekleştirilebilir. (Mihri Belli, *Milli Demokratik Devrim*, Aydınlık Yayınları).

Mihri Belli, milli demokratik devrimde köylü sınıfının önderliğini reddederek köylüyü değil, işçi sınıfını temel güç kabul etmekte, işçi sınıfının fiili öncülüğünün geçerli olduğunu savunmakta, ilk etapta proletaryayı bilinçlendirecek olanların profesyo-

nel devrimciler olmayıp, proleter kökenli olmayan sosyalistlerin görevinin proletaryanın dışındaki devrimci sınıfları bilinçlendirmek ve örgütlendirmek olduğunu ileri sürmektedir.

Milli demokratik devrimin gerçekleştirilmesi bakımından yukarda açıklandığı üzere devrimci güçler arasında temel güç-önder güç, şehirlerden kırlara- kırlardan şehirlere fetih meselelerinde ayrı görüşe sahip başka gruplar da bulunmakla birlikte, Dev-Genç'i ve dolayısıyla sanıkların etkileyen Mihri Belli grubunun görüşüne kısaca değinmekle iktifa ederek milli demokratik devrimden sanıklarca ne anlaşıldığını açıklayabiliriz.

Öncelikle şunu belirtelim ki, Milli Demokratik Devrim Stratejisi Marksist-Leninist Kesintisiz Devrim Teorisi'dir. Emperyalizmin üçüncü döneminde sömürge ve yarı sömürge ülkelerin Marksist-Leninist bir düzene geçişleri için Lenin tarafından önerilmiştir. Mao Tse Tung tarafından uygulanmış ve "Yeni Demokrasi" adlı kitabında açıklamıştır.

Kesintisiz Devrim Teorisi'nin temelinde, burjuva sınıfının tarihi fonksiyonunu yitirdiği bir evrede, burjuva devriminin müttefikleriyle birlikte işçi sınıfı önderliğinde yapılması bundan sonra işçi sınıfının "sürekli devrim anlayışı" ile "sosyalist devrime" yönelmesi düşüncesi bulunmaktadır. Bu teori sanık Çayan tarafından, Marks, Engels, Lenin ve Mao'nun eserlerinden yararlanılarak Aydınlık Sosyalist Dergi'sinin 15. sayısındaki "Sağ Sapma, Devrimci Pratik ve Teori" başlıklı yazıda ve 1971 yılı Nisan ayında basılan "Kesintisiz Devrim-1" adlı Kurtuluş Yayınları'ndan olan broşürde açıklanmıştır. Sanıkların teorisini olduğu anlaşılan Çayan'ın bu yazılarından görüşlerini ve eylemlere geçiş nedenlerini aksettirmesi bakımından aralarında birbirini tamamlayan ilişkiler kurularak özetle şu pasajlar alınmıştır:

"... Bu düşüncenin tohumları ve ilk unsurları Marks ve Engels'de görülmekte ise de, bu teori en mükemmel ifadesini Lenin'le birlikte emperyalist dönemde bulmuştur. Marks ve Engels kesintisiz devrim teorisini Almanya için ileri sürmüşlerdir. Aşamalı bir devrim teorisidir. Bu teoriye göre, proletarya,

liberal burjuvaziye karşıya alacak ve küçük burjuvazi ve köylü ile işbirliği halinde hiç durmadan devrimi sürekli kılarak sosyalizme geçiş sağlanacaktır. Bu teorinin özü, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelinin doğru değerlendirilmesine, proletaryanın önderliğinde devrim doğrultusunda kanalize edilmesine dayanmaktadır. Marks sürekli bir buhranın o tarihte mümkün olamayacağı görüşü ile bu teoriyi terk etmiştir.

Lenin, XX. yüzyılın başında kapitalizmin ekonomik ve politik alanda eşit oranda gelişmeme kanununu bularak, onun en yüksek aşaması olan emperyalizmin teorisini formüle ederek, kapitalizmin sürekli ve son buhranlar çağına başladığını, Marks ve Engels'in (bekledikleri büyük mücadele anının) artık geldiğini söyleyerek, Rus Proletaryası'nın devrim teorisinin, sürekli ve kesintisiz devrim teorisi olduğunu ilan etti. Çünkü bu dönemde -emperyalist dönemde- burjuvazi artık tarihi kaçırmıştır. Burjuvazi kendisinden beklenen görevi yapamayacak kadar zayıf, cılız ve korkaktık. Bu nedenle liderlik köylülerle ittifak kurmuş olan -bu ittifak içinde kentsel küçük burjuvazi de yer alabilir veya almayabilir- proletaryanın faal müdahalesiyle demokratik burjuva devrimi tam bir zafere ulaşabilir. Devrimle birlikte kurulacak olan işçi-köylü iktidarı içinde proletarya bu devrimi derinleştirerek, proletarya devrimi için dönüşümü sağlama imkânlarına sahip olur.

Ve nihayet, tekelci kapitalizmin birinci bunalım döneminde Mao-Leninist Kesintisiz Devrim Teorisi'nin, emperyalizmin boyunduruğu altında yarı sömürge bir ülke olan Çin'in somut pratiğine uygulayarak (Milli Demokratik Devrim Teorisi'ni) formüle etmiştir.

Sanık Çayan, Aydınlık Sosyalist Dergi'deki yazısında demokratik devrimin zaferini temsil eden devrimci iktidarını bir düzen örgütü değil, bir savaş örgütü olarak görmek gerektiğini, müttefikleriyle birlikte politik iktidarı ele geçirmiş olsun veya olmasın işçi sınıfının her dönemde yoğun bir savaşın içinde olacağını, demokratik devrimin zaferinden sonra da işçi sınıfının sosyalizme

geçişin maddi ortamını yaratmak için savaş vereceğini, demokratik devrimin sosyalist devrime geçiş olduğunu, yıllarca sürecek olan bu savaşta demokratik devrim ile sosyalist devrim arasında bir Çin seddi bulunmayacağını Stalin'in deyişiyle bunların bir tek zincirin iki halkası ve bir tek kablo olarak görülmesi gerektiğini yazmıştır.

“Kesintisiz Devrim-1” isimli broşürde devrimin tanımı, “Marksist devrim anlayışı, sürekli ve kesintisiz bir ihtilal sürecini önermektedir. Devrim, halkın devrimci girişimi ile -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak politik iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidar aracılığıyla -yukarıdan aşağı- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir,” şeklinde yapılarak, milli demokratik devrimi gerçekleştirecek örgütün teşekkül tarzı açıklanmaktadır:

“Proletarya partisi, tamamen profesyonel devrimcilerden oluşmalıdır. Parti profesyonel devrimcilerin oluşturduğu bir savaş örgütüdür. Bu profesyonel devrimciler, toplumdaki mevcut düzeniyle bütün bağlarını kopartmış, sadece boş gecelerini değil, bütün ömürlerini devrime adanmış ve asgari Marksist formasyondan geçmiş, belli konularda uzmanlaşmaya yönelmiş kişilerdir. Ve başlangıçta bu profesyonel devrimcilerden oluşmuş olan partide sınıfsal köken aynı yapılamaz. Böyle bir örgütün özelliği karşısında ve hele aynı meslekler arasında, her türlü fark silinmelidir. Besbelli ki, bu örgüt, pek geniş tutulmamalı ve mümkün olduğu kadar gizli olmalıdır. (Lenin, *Ne Yapmalı?*)

“Bu örgüt yan askeri nitelikte olan bir örgüttür. Yani demokratik merkezîyetçilik ilkesinde demokratik yan değil, merkezîyetçi yan ağır basmaktadır. (Lenin, *Bir Adım İleri, İki Adım Geri.*)

“İlk etap, örgütün profesyonel devrimcilerle oluşmasıdır. Fakat ikinci etapta, işçilerin mutlak bir çoğunluğu teşkil etmesi şarttır.

“Lenin, Marks ve Engels’ten tahlillerle milli demokratik devrimin iki aşamada meydana gelebileceğini (Lenin, *İki Taktik*) açıklamaktadır: Evrim ve devrim aşamaları. Evrim aşaması örgüt-

lenmek, öğretim ve eğitim çalışmalarıdır ve uzun bir süredir. Devrim aşaması ise kısa bir süre olup üç devreye ayrılmaktadır:

a. Geçiş devresi: Grevler, nümayişler, boykotlar...

b. Taktik taarruz devresi: Öncünün şehir eylemlerini öğrendiği dolayısıyla halk kitlelerine önderlik etmeyi ve becerebildiği ve halk kitlelerine ayaklanmanın doğru taktiklerini öğrettiği devredir. Bu evre, halkın devrimci potansiyelinin iyice yükseldiği, öncünün son hücum öncesi taktik taarruzlarının yoğunlaştığı evredir. Bu devrede başlıca amaç, düşman saflarında yılgınlık ve panik yaratmak, karşı devrim cephesini dağıtmak ve yarıklar açmaktır, (Kesintisiz-1, sahife: 108).

c. Stratejik taarruz devresi: Nizami orduya geçiş ve ayaklanma.

Ortaya konulan bu teorinin ışığı altında sanıkların eylemlerinin yeri belli olmuştur. Dev-Genç, eğitim ve öğretim çalışmalarıyla ki bu çalışmalar eylemlerinin içinde yetişme öngörülünden eylemlerini de kapsamaktadır. Evrim aşamasını yapmış, devrim aşamasının geçiş devresi de ülkemizde 1970 yılı sonlarında ve 1971 yılı başlarında meydana gelen grevler, nümayişler, boykotlarla sağlanmıştır. Sanıkların eylemleri taktik, taarruz devresinde mütalaa edilebilir. Şehir eylemlerine geçtikleri ve Lenin'in tabiriyle halk kitlelerine ayaklanmanın doğru taktiklerini öğretecekleri devrededirler. Ancak, yukarda da belirtildiği gibi, içinde bulunulan dönemde bu aşama ve devremler iç içe ve süreklidir, kesin hatlarla ayrılması imkânsızdır.

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi'nin Merkez Komitesi ve Genel Komite üyesi ve kurucusu olmak sıfatıyla birlikte Mahir Çayan birçok yazısıyla sanıkların fikriyatına tercümen olduğundan eylemlerinin dayandığı fikirleri tamamıyla bilmek ve ortaya koymak bakımından, bu sanığın Aydınlik Sosyalist Dergi'nin 1970 Ocak ve 1970 Haziran sayılarındaki yazılarından özetler alalım:

“Haldeki proleter devrimci saflarındaki örgütsüzlük ve dağınıklık bizleri yanıltmasın; gerçekte, hareketimiz büyük bir atı-

lım yapmanın eşiğindedir. Toplumun çeşitli kesimlerinde ve Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde proleter devrimci hareket bir çığ gibi büyümekte, gelişmektedir. Hareketimiz, Türkiye'nin en ücra köşelerine kadar uzamaktadır. Hemen hemen her bölgede bir proleter devrimci grup veya kişi vardır. İçinde bulunduğumuz aşama demir gibi bir disipline sahip bir proletarya örgütünün içinde bu hareketi merkezleştirmektedir. Toplumların, sosyal olayların gelişimi düz bir çizgi izlemez. Trendler çizerek akar. Bugün bir trend atlamaşının içindeyiz. Çok kısa bir zaman dilimi sonra bu süreci geçmiş olacağız. Bir çığ gibi büyümemize siyasi irtica engel olamaz. Hayatın gerçekleri, safsatalarına karşı her zaman muzaffer olmuştur, olacaktır da.

Açıktır ki, 2. Milli Kurtuluş Savaşımız düz bir hat izlemeyecektir. İçinde ayrıca evrelere ayrılmış çeşitli aşamalardan geçerek başarıya ulaşacaktır. Bu süre içinde çeşitli ittifaklardan yararlanacağız, tabii düşman cephesi de. Bir yandan emperyalizme karşı mümkün olan en geniş milli cepheyi kurmaya, öte yandan da proletaryaya politik bilinç götürmeye çalışacağız. Bunun için millici sınıflara gideceğiz, görev alanımız bütün milli sınıfların alanıdır. Proleter devrimcisi olarak, ABD emperyalizm + mütegalibe ittifakına karşı bütün alanlarda en kesin mücadeleyi vereceğiz.

Bir yandan geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyası yürüterek işçi sınıfına sosyalist bilinç vereceğiz. İşçi, köylü kitlelerini örgütleyeceğiz, öte yandan da bütün millici sınıflara milli demokratik bilinç vermeye çalışarak, onların anti-emperyalist hareketlerine destek olarak, öz örgütlerine kavuşması için mücadele edeceğiz ve milli cephenin kurulmasına çalışacağız. Bu diyalektik bir bütündür. Bu ikili mücadele birbirinden ayrılamaz. Önce birisi, sonra diğeri ele alınamaz. İkisi bir arada yürütülmelidir.

Evet, Küba Devrimi, Marksizm-Leninizm hazinesine büyük bir katkıdır ve Küba devriminin muzaffer proleter devrimcileri olan Fidel Castro, Che Guevara ve arkadaşlarından bizim gibi yarı sömürge Marksistlerinin öğreneceği pek çok şey vardır. Çünkü biz Marksizmi entelektüel gevezelik ve dünya devrimci

hareketinin trafik polisliğini yapmak için okuyup öğrenmiyoruz. Biz dünyayı değiştirmek için dünyanın Türkiye’inde devrim yapmak için Marksizmi öğreniyoruz.

Mao, Leninizme milli demokratik devrim ve proleter kültür ihtilalini katmıştır. Mao’nun yeni demokratik devrim teorisi unsurları şöyle sıralanabilir:

1. Milli demokratik devrim, özünde bir köylü devrimidir,
2. Milli demokratik devrimde halk savaşı zorunlu bir duraktır,
3. İdeolojik öncülük esastır,
4. Milli demokratik devrim teorisi proletaryanın hegemonyasını içinde taşır.

KURTULUŞ YAYINLARI:

17 Ekim 1970 günü Dev-Genç’in Ankara’da yapılan kurul-tayında başkanlığa Ertuğrul Kürkçü’nün seçildiği ve Kürkçü’yle birlikte Çayan, Küpeli ve Aktolga’nın bu örgüte hâkim olmaktan başka bunu yeterli görmeyerek illegal proleter bir savaş örgütü kurmaya karar verdikleri ve bunu açıkladıkları yukarıda zikredilmiştir. Bu örgütler Ocak 1971’de fiilen kurulmuş ve kendi isimlendirmeleriyle profesyonel devrimci olan sanıklar şehir eylemlerine başlamışlardır. Parti ve cephe, bir yandan da yoğun, bir propaganda ve ajitasyon faaliyetine geçmiştir, yayın organları Kurtuluş gazetesi ve bu isim altında yayınlanan broşürlerdir. Yukarıda isimleri sayılan 4 sanık Ocak 1971’de Aydınlık-Sosyalist Dergi’den ayrılmaları vesilesiyle kurultayda galebe çaldıkları Mihri Bellicilerle çelişkilerini ortaya koymak için yayınladıkları Kurtuluş Yayınları’ndan “Aydınlık Sosyalist Dergi’ye Açık Mektup” isimli broşürün kapağında “kitle yayın organımız Kurtuluş gazetesi de bu mektuptaki görüşleri savunmaktadır demektedirler. Mahir Çayan son Dev-Genç kurultayında yaptığı konuşmada devrimci propagandanın gerekli olduğunu; kitleleri milli demokratik, saflara kazanmak için Kurtuluş gazetesinin bu yolda önemli bir adım teşkil ettiğini söylemiştir. Bütün sanıklar da sorgularında yayın organlarının Kurtuluş Yayınları olduğunu

belirtmişlerdir, örgütün propaganda ve ajitasyon faaliyetlerine bu yayınlardan aktarmalar yapmakla yer verilecektir.

Yukarıda ismi geçen broşürde özetle şöyle denilmektedir:

“Gerçek anlamda birlik bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde kurulabilir. Birlik şu veya bu kişinin etrafında kümelenmek değildir. Hareketin birliği, Leninizmin ilkeleri üzerinde birliktir.

“Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır. Bu mücadele sınıflar mücadelesidir. Burada, el titremesine/ tereddüde ve kararsızlığa yer yoktur. Sınıflar mücadelesinde proletarya yoldaşlığının dışında feodal ve ataerkil ilişkilere yer yoktur.

“Biz, Türkiye’de Marksist hareketin tarihine sonuna kadar saygılıyız. Ve onun bir devamı olarak kendimizi görmekteyiz.

“Bugün kim Leninizmin yüce bayrağını, hem teorize, hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek, yükseklerde tutuyorsa, Türkiye’deki Marksist hareketin tarihi zincirinin haldeki halkası olur, devamı olur.

“Tavnmız proleter devrimci tavrıdır...”

Broşürde ideolojik ayrılıklarının üç ana başlık altında toplanabileceği, bunların devrim anlayışı, çalışma tarzı ve örgüt anlayışı olduğu kaydedilerek bu hususlar şu şekilde açıklanmaktadır:

“Devrim anlayışı-devrim tarihi göstermektedir ki, devrimci Marksizm ile oportünizm ve çağdaş reformizm arasındaki görüş ayrılıkları en son çözümlemede, kendi özgücüne güvenerek devrim için yola çıkmaya cesaret edip etmeme” meselesine dayanmaktadır.

Leninizm dünyanın yarı sömürge ve sömürge ülkeleri için öngördüğü devrim teorisi; işçi sınıfının önderliğinde köylü ordusunun, halk savaşı ile şehirleri kuşatması teorisidir.

Biz hiçbir sömürge ve yarı sömürge ülkenin kıtanın veya bölgenin Leninizmin bu evrensel ilkesini geçersiz kılabilecek kendine özgü şartlar taşıdığını kabul etmiyoruz.

Biz devrimin, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde emperyalist boyunduruğunun en zayıf olduğu kırlardan şehirlerin fethi rotasını izleyen bir halk savaşıyla zafere erişeceğini söylüyoruz. Bu

devrim anlayışında köylülük temel güçtür. Proletarya önder güçtür. Proletaryanın önderliği ideolojik öncülüktür.

İşçi sınıfını temel güç kabul ederek ideolojik önderliğini reddeden görüş, lafta ne derse desin, şehirleri “temel almaktadır.” Emperyalist boyunduruk bu şekilde kırılamaz. Emperyalist zinciri en zayıf halkasından parçalanmak gerekir.

Fakat emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin özelliklerinden ve de Türkiye’deki üretici güçlerin gelişme seviyesinden dolayı Türkiye devrimi, Vietnam, Çin, Küba devrimlerinden farklı ara aşamalardan geçerek zafere erişecektir. Şehir ve kır ilişkileri ve halk savaşının aşamaları kendine özgü olacaktır. Birinci dönemde şehirler temel, kırlar yardımcı, ikinci dönemde kırlar temel, şehirler yardımcı. (dipnotundan.)

Çalışma tarzı sosyalistçilik yasağı yaparak, “devrimci milliyetçi” adını kendine takıp, kimliğini, gizleyerek, legaliteyi temel amaç alan bir çalışma tarzı ile proleter devrimci çalışma tarzı arasında, hiç ama hiç benzerlik yoktur. (Yazarlara göre çalışma tarzı legalite ve illegalitenin birlikte yürütülmesidir.)

Örgüt anlayışı ilk etapta, işçi veya aydın kesiminden gelmek önemli değildir. Önemli olan işçi sınıfı ile kendisini özleştirmiş, yalnız boş gecelerini değil, bütün ömrünü devrime adanmış asgari bir Marksist formasyondan geçmiş ve belli alanda uzmanlaşma yolunda olan profesyonel devrimcilerin örgütün temelini oluşturmalarıdır. Önemli olan, profesyonel devrimcileri yönetimde olup olmamasıdır. Ve ilk dönemde dar tutulmuş, sayıca az, ama demir gibi bir disipline sahip çelik çekirdek önemlidir.

Ancak bu çelik çekirdek çeşitli aşamalardan geçerek ikinci etaba geçer. Emekçi kitlelerin mücadelelerini yönlendirmeye onu kucaklamaya başladığı bu ikinci etapta emekçi kökenden gelenlerin ağır basmasına dikkat edilir.

Biz, her çeşit anti-Leninist örgütlenmeye karşıyız. Biz düzen örgütünden değil, savaş örgütünden yanayız. Savaş örgütü olabilecek bir parti Leninizmin ilkelerinin temeli üzerinde, Leninist örgütlenmeye uygun bir şekilde kurulur.

İlk etapta örgütün temelini teşkil edecek profesyonel devrimcilerin şartları Dev-Genç broşüründe şöyle sıralanmaktadır:

1. Diyalektik ve tarihi, materyalizmi dünya görüşü olarak kabul etmek ve kavramak.

2. Bilimsel sosyalizmin klasiklerini, yurt ve dünya meselelerini görmek.

3. Devrim işinin dışında bu düzenin şu veya bu kurumu ile bütün ilişkileri ya kesmiş olmak ya da bir işaretle kesilecek düzeyde sürdürmek.

4. Her çeşit “tantana” ve eyyamcılıktan uzak yaptığı işleri ilan etmeden çekirdekten yetişmiş olmak, hareket içinde pişmek.

5- Parti üyesi olmak, eğer parti derecesinde bir örgütlenme yoksa belli bir devrimci mihrakın disiplinine tabi olmak.

“Kurtuluş Devrim için Savaşmayana Sosyalist Denmez” gazetesinin 1. sayısı 12 Mart Muhtırası’ndan üç gün sonra 15 Mart 1971 tarihinde, 2. sayısı 1 Nisan 1971 tarihinde yayınlanmıştır. Her satır suç teşkil eden bu gazetelerin örgüt mensuplarınca, el altından dağıtıldığı anlaşılmaktadır. Dosyada bulunanlar sanık Kadriye Deniz Özen’in evinde yapılan aramada ele geçmiştir. Gazetenin 3. sayısı 1 Mayıs 1971 tarihinde teksir edilmiş tek sahife halinde çıkarılmıştır. Bu sayıdan sanıkların üs olarak kullandıkları dairelerden birinde sayılamayacak kadar fazla miktarda bulunmuştur.

Kurtuluş gazetesinin 15 Mart 1971 tarihli birinci sayısında “Yayın Politikamız” başlıklı yazıda, hayatın devrimci pratiği içinde işçi, köylü, öğrenci militanları bir araya getirdiği Leninizmin temelleri üzerinde devrimci yoldaşlığı oluşturduğu, kelimenin tam anlamı ile proleter devrimci bir örgütün doğduğu, gazetesinin bu örgütün ideolojik ve politik yayın organı bulunduğu belirtilerek, emperyalizmin işgali altında olan ülkelerde sosyalistlerin temel mücadele metotlarının politikleşmiş askeri savaş metodu olduğu ileri sürülmektedir.

Aynı sayıda, “Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi” başlığı altında yer alan, Mahir Çayan’ın yazdığını beyan ettiği yazıda,

devrimciliğin ölçüsünün devrimci pratik olduğu savaşın da, savaşanların da açık ve ortada bulunduğu, halk savaşında köylülerin temel güç proleter yanın önder güç ve proletaryanın öncülüğü-nün niteliğinin ideolojik olduğu, zafere kırlardan şehirlere doğru bir rota izleyen örgütlü savaşla varılabileceğı kaydedilerek özetle şöyle denilmektedir:

“Tedhiş hareketinden, demokratik kitle hareketlerine kadar her çeşit mücadele metodu, şehirlerdeki devrimci/savaşın gün-deminde yer alacaktır. Bu alandaki savaşta proletarya en enerjik ve aktif rolü oynayacaktır.

Halk savaşını/proleter siyasi kitle-partisi (savaş örgütü) proletaryanın ideolojik ve politik bir kuruluşu olarak yönlendirirse devrim zafere erişebilir. İşte bizim kastettiğimiz ideolojik öncü-lük budur.

Devrim için objektif şartlar hazırdır. Fakat ülke işgal altında olduğu için, devrim için emperyalizme karşı halk savaşı vermek zorunludur. Bu zalim yönetimin yumuşak karnı kırlardır. Zafere temel ve yardımcı alanlarda, kırlarda ve şehirlerde verilecek olan uzun ve çeşitli ara evrelerden geçen bir halk savaşıyla ulaşılabilir.

Halk savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır. Yani sosyalistlerin halk savaşındaki, temel mücadele metotları askeri savaş meto-dudur. Bu savaş klasik savaş metoduyla değıl, politikleşmiş aske-ri savaş metoduyla yürütölür. Bu savaşta, bütün demokratik ve ekonomik amaçlı, hareketler; kitle gösterileri vs. bu politikleşmiş askeri mücadeleye tabidir.

Silahlı mücadelenin objektif şartları, emperyalizmin işgalin-den dolayı her dönemde vardır.

Profesyonel devrimci ister köy küçük burjuvazisinden gelsin, isterse de şehir küçük burjuvazisinden, o proletaryanın devrim-cisidir. Görevi sadece bilinç götürmek değıl, bizzat fiili olarak savaşmaktır, ölene kadar savaşacaktır ve savaşa savaşa proletarya-nın partisinde proleterleşecektir.

Mezkûr yazının dipnotunda da şu satırlara yer verilmiştir:

“Birkaç, ay sonra anlaşılacaktır, devrimci savaş, kavanozda yetişmiş campus Maocu kalpazanların sandığı gibi saksıda mı geliştirilecektir, yoksa devrimci pratikte yakılan kıvılcımla emekçi halkın bilincinde, ruhunda, kalbinde mi geliştirilecektir.

Kurtuluş gazetesinin 1 Nisan 1971 tarihli ikinci sayısında “Ülkemizde Oynanan Oyun ve Bütün Küçük Burjuva Oportünist Fraksiyonlarının ihanetleri” başlıklı uzun yazıda 12 Mart Muhtırası bir emperyalist operasyon olarak takdim edilmekte, devrimcileri zor fakat zevkli kavga günlerinin beklediği, bütün kadroların en aktif mücadeleye kendilerini hazırlaması gerektiği, kitlelere örgütlü aktif mücadelenin somut örneklerinin verilmesi icap ettiği dercedilmektedir.

Kurtuluş’un üçüncü ve son sayısında “Sıkıyönetim Kahramanlarına Sesleniyoruz” başlığı altında, bunların uşak, hain olduğu ileri sürülerek, proleter devrimciler olarak anti-emperyalist mücadelenin en önünde sonuna kadar, devrime kadar savaşılacağı; değişen şartlara uyularak örgütlü biçimde bütün sosyalistlerin her türlü mücadeleye hazırlanmaları gerektiği, işçilerin baskılara karşı grevler ve en azından fabrikalarda üretimi yavaşlatmak suretiyle cevap vermeleri ve köylülerin ekonomik ve demokratik hareketlerinin önüne geçerek bu kitleleri harekete getirme yolunda yoğun çaba sarf etmeleri icap ettiği kaydedilmektedir.

Sanık Mahir Çayan’ın Kurtuluş gazetesinin ikinci sayısı için yazdığı kendi elyazısıyla bulunan “Çalışma Tarzı Meselesi” başlıklı yazıda da aynı konular işlenmiştir. Keza, yine elyazısıyla bulunan Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde yaptığı konuşmalardan birinin, metnini teşkil eden yazı da aynı mealdedir. Adı geçen sanığın, hazırladığı yine elyazısıyla Saffet Alp’in evinde bulunan ve temize çektiği nüshasını Maltepe’de Binbaşı’nın evinde yaktığını söylediği neler yapacaklarına ve hangi dönemde bulunulduğuna ilişkin yazısında (8 defter kâğıdı, başlıksız) karşı devrim cephesinin en kuvvetli olduğu devrede bulunulduğu, böyle durumda Bolşevik taktiğinin ricat olduğu kaydedilerek şu satırlara yer verilmektedir:

“Şehir gerillasının yaratılması aşaması geçilmiştir. Şehir gerillasının geliştirilmesi aşamasına girdik.

“Artık daha karmaşık, daha komplike, bir örgütlenme içine girmemiz gerekiyor. Herkesin her şeyi ve herkesi bilmediği bir örgütlenme içine girmemiz gerekiyor

“Şimdi Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi’nin kuruluşuna ve bunların eylemlerine geçmeden, özetle verdiğimiz Dev-Genç çalışma ve yayınladıkları yazılar, broşürler ve Kurtuluş gazetelerinden yararlanarak sanıkların Anayasa’nın tebdiline: matuf icra-i hareketlerinin hangi kasıt altında işlendiğini belirtmek yönünden fikriyatlarını birleştikleri ilkeleri sıralayabiliriz:

“Dev-Genç milli demokratik devrimi gerçekleştirmek için yeterli bir örgüt değildir. Proleter bir savaş örgütü kurulmalıdır.

“Devrim (Milli Demokratik Devrim), işçi-köylü ittifakı üzerinde kırlardan şehirlerin fethi rotasını izleyen bir halk savaşıyla tahakkuk edecektir.

“Esas kırlardan şehirlerin fethi rotası ise de, emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin özelliklerinden ve Türkiye’deki üretici güçlerin gelişme seviyesinden dolayı birinci dönemde şehirler temel, kırlar yardımcı, ikinci dönemde kırlar temel, şehirler yardımcı olacaktır.

“Halk savaşında, köylüler temel güçtür, proletarya önder güçtür ve proletaryanın öncülüğünün niteliği ideolojiktir

“Örgüt merkezizetçi savaş örgütü olacak çalışma tarzı olarak legalite ile illegaliteyi birlikte sürdürecektir

“Temel mücadele metodu politikleşmiş askeri savaş metodudur. Askeri yan politik liderliğe tabi kılınmalıdır.

“Silahlı, mücadelenin objektif şartları, emperyalizmin işgalinden dolayı her dönemde vardır.

“İlk etapta savaş örgütü profesyonel devrimcilerden oluşmalı, ikinci etapta işçiler mutlak çoğunluğu teşkil etmelidir.

“Devrim, üretim araçları sahipliğinin bir süreç içerisinde yeni bir sınıfın eline geçmesidir. Devrimci halkın devrimci girişimi ile -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak politik

iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidarın aracılığıyla -yukarıdan aşağıya- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir.

“Eylem kılavuz bilimsel sosyalizmdir. İlk aşama milli demokratik devrim, ikinci aşama sosyalist devrimdir.”

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ VE TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ:

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi’nin ve buna bağlı eylem organı Cephesi’nin kurulması yukarda da belirtildiği üzere Dev-Genç 1970 Ekim kurultayından sonra sanıklardan Mahir Çayan, Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli, Münir Aktolga ve Kazım Özüdoğru tarafından kararlaştırılmış ve henüz yazılı bir hale getirilmeden fiilen kurularak cephe eylemlerine başlanmıştır. Diğer sanıklara göre o tarihe, kadar ismi daha az geçen Mahir Çayan cephenin organizesi görevini almış ve Ankara Ziraat Bankası soygunundan sonra eylemlerin İstanbul’da belirtilen strateji ve amaçları gerçekleştirme yönünden faaliyet başladığı ve şehir gerillası eylemleriyle halk savaşını ilan ettiği bir gerçektir.

Münir Aktolga ve Kazım Özüdoğru’nun karar ve oylarını aldıktan sonra 1971 yılı Mart ayında İstanbul’a gelen Yusuf Küpeli ve Ertuğrul Kürkçü, Mahir Çayan ile örgütçe kiralanan bir apartman dairesinde buluşarak birlikte Türkiye Halk Kurtuluş Partisi’nin tüzüğünü hazırlamışlardır. Ertuğrul Kürkçü’nün elyazısıyla elde olunan parti tüzüğü, genel program, parti üyeleri ve partinin teşkilat prensipleri, organları olmak üzere üç bölümden ve yedi maddeden ibarettir. Son bölümde organ olarak Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’ne üye olmanın şartları, altıncı ve yedinci maddelerde zikredilmiştir.

Genel program bölümünde Türkiye Halk Kurtuluş Partisi’nin proletaryanın siyasi partisi olduğu, amacının dünyada, insanın insan tarafından sömürülmediği her çeşit baskı ve sömürünün kalktığı bir toplumsal düzenin kurulması bulunduğu, THKP’nin Türkiye proletaryasının siyasi partisi olarak mücadelesini sürdüreceği belirtilmektedir

İkinci bölümde devrimci çalışmayı rahatlıkla yürütebilecek seviyede Marksist-Leninist olanların partiye üye olabileceği, üye olmak için iki parti üyesinin tavsiyesi ve merkez komitesinin kararının gerektiği kaydedilerek parti disiplinine aykırı hareket edenlere verilecek cezalar sıralanmaktadır.

Üçüncü bölümde savaşın çok yönlü olduğu çeşitli halk kesimlerinin kitlevi hareketinin örgütlendirilip yönlendirilmesinden, ideolojik savaştan silahlı savaşa kadar bütün mücadele biçimlerini aynı anda yürütmek gerektiği, partinin teşkilat prensibinin merkezilik yanı ağır basan demokratik merkeziyetçilik bulunduğu, ancak kurtarılmış bölgeler tesis edildikten sonradır ki demokratik merkeziyetçiliğin tam olarak uygulanacağı partinin on kişiden kurulu bir genel komitesi olduğu dercedilmektedir.

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi tüzükte altıncı ve yedinci maddelerde yer almıştır. Bunlarda partinin yönetim organlarının cephenin de yönetim organları olduğu zikredilerek cephe üyesi olmak için belli bir Marksist-Leninist formasyona sahip olmak, partinin ilkelerini ilke olarak benimsemek ciddi ve disiplinli olmak partinin kılavuzluğunu kabul etmek şart olarak konulmaktadır. Cepheye üye olmak için de cephenin iki elemanının tavsiyesi ve partinin o alandaki yetkilisi ile merkez komitesinden herhangi bir üyenin onayı gerekmektedir.

Çamlıca Apartmanı'nda sanıkların bir kısmının yakalanmasından sonra yapılan aramada tüzükle birlikte örgüt şeması ve İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılmasından sonra teksir edilerek posta ile muhtelif mercilere gönderilen "İhtilalin Yolu-THKP'nin Devrim Stratejisi" başlıklı bildiri bulunmuş, bunların sanık Mahir Çayan'ın elyazısı olduğu anlaşılmıştır.

Örgüt şeması aynen şöyledir:

1. Vurucu kadro, 2. İşçi sınıfının içindeki kadro, 3. Gençlik ve Dev-Genç, 4. Bölgesel çalışma, 5. Yayın organı-rapor.

"İhtilalin Yolu-THKP'nin Devrim Stratejisi" başlıklı ve THKP Merkez Komitesi imzalı bildiride silaha, sığınmaktan başka çare bulunmadığı, partinin halk savaşının bu aşamasında şehir gerilla

savaşına temel aldığı, bugünkü objektif ve sübjektif şartların gerilla savaşının şehirlerde yürütülmesini zorunlu kıldığı zikredilerek bu zorunluluk sebepleri sıralanmaktadır:

“1. Halk kitlelerine hainlerin yönetiminin ne kadar kof ve çürük olduğunu gösterecektir.

“2. Her an patlamaya hazır bir volkan gibi kıvılcım bekleyen halk kitlelerine vurduğu yerden ses çıkartabilecek, zalimleri cezalandıracak, kendi devrimci diktatoryasını kurabilecek nitelikleri taşıyan bir teşkilatın var olduğunu gösterecektir.

“3. Partimizi, çeşitli tecrübelerden geçirerek halkın savaşçı örgütü olma yolunda sağlamlaştıracaktır.”

Bu gerçeklere örgüt için maddi olanak temin etme ihtiyacı da eklenmelidir ve sanıklar sorgularında bu hususu belirtmişlerdir.

Bildiride savaşın ikinci aşamasının şehir gerillası yanında kır gerillasının başlatılması, üçüncü ve dördüncü aşamaların gerilla kuvvetlerinin düzenli orduya dönüşmesi olduğu, proletaryanın sınıf savaşının ideolojik, ekonomik ve politik olmak üzere üç cephede birden cereyan edeceği, partinin bu cephelerde savaş yürütmeye çalıştığı kaydedilerek şöyle denilmektedir:

“Şu anda iktidar mücadelesi yapan partimiz, iktidarı alabilecek güçte ve aşamada değildir. Ancak düzenli ordular savaş aşamasında bütün yurt çapında yönetimi ele geçirmeden söz etmek mümkündür. Ve biz, bugün bu aşamayı yaşadığımızı asla iddia etmiyoruz. Biz sadece halkımızın ihtilalci savaşının bu aşamaya gelebilmesi için gerilla savaşının şart olduğunu iddia ediyor ve bu amaçla da dövüşüyoruz.”

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin, İsrail Başkonsolosu’nu kaçırdıktan sonra muhtelif mercilere gönderdikleri “1 No’lu bülten-İşçiler Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlar Halkımız” başlıklı “THKC Merkez Komitesi” imzalı bildiride de artık isyan etmek, silaha sarılmak zamanının geldiği, kaybedilecek hiçbir şeyin olmadığı ama kazanılacak koca bir “dünya” bulunduğu, THKC’nin Parti’nin önderliğini kabul eden halkın savaşçı öncülerinin örgütü olduğu zikredilerek yapılanlar askeri harekât şeklinde

nitelendirilmekte, eylemler sıralanmakta, soyulan bankalar için de “kamulaştırılmıştır” tabiri kullanılmaktadır.

THKC, 17.5.1971 günü saat 17.00’de “Amerikancı Bankalar Kurulu’na” hitabıyla İsrail Başkonsolosu’nun kaçırıldığını, bunun “1 Mayıs Harekâtı” olduğunu, serbest bırakılması için şartlar ihtiva eden bir ültimatom havası içinde bildirmiştir.

THKP ve Cephesi ile Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu’nun aynı amaçla hareket eden illegal örgütler olmaları dışında gerek üyeleri ve gerekse de fiilleri itibariyle bir ilişkileri yoktur. Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu da Marksist-Leninist düzen tesis etmek amacıyla eylemlere girişen bir savaş örgütüdür. Ve askeri yanı ağır basmakta, ideolojik, politik, teorik taraflara önem vermemektedir. THKP ve Cephe’de askeri yan politik liderliğe tabidir. Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu Marksist-Leninist düzenin getirilmesi için bir tek ordunun, yani bir tek savaş örgütünün mevcudiyetini yeter görmekte, buna mukabil THKP ve Cephesi, bu düzenin ikamesi için halk savaşının geniş bir cephede muhtelif ordular tarafından verileceğini ve bu savaşın politik bir liderlik altında yürütüleceğini öne sürmektedir.

Buraya kadar, Dev-Genç’in, Parti ve Cephe’nin oluşumuna etkileri bu örgütlerin Dev-Genç’in yeter görülmemesiyle kurulması, benimsenen ve uygulanmasına geçilen Milli Demokratik Devrim Stratejisi, fikriyatları, amaçları, kuruluş ve bildirileri görülmüştür. Bu ışık altında eylemlere ve bunların değerlendirilmesine geçilebilir.

OLAYLAR: Fiilen 1970 Ekim ayı sonlarında kurulan THKP ve militer organı Cephe, milli demokratik devrim aşaması içinde mütalaa edilmesi gereken şehir gerillası eylemlerine yukarıda açıklanan nedenlerle şehir eylemleri ön plana alınarak başlamıştır. Konuya açıklık vermek bakımından bir defa daha kaydedelim ki şehir eylemleri halk savaşının ilk adımıdır, ikinci adım da kır gerillası tatbik edilecek, üçüncü ve dördüncü adımlarla düzenli orduya geçilerek halk savaşının (Milli Demokratik Devrim’in) başarıya ulaşması sağlanacaktır. Düşünce ve uygulanan strateji

budur. Bu suretle de amaç olan sınıf tahakkümüne giden yolun çoğu aşılmış olacaktır.

THKC'nin ilk eylemi 12 Şubat 1971 tarihinde Ankara Küçükkesat Ziraat Bankası Şubesi soygunudur. Bu soygundan sonra Cephe'nin faaliyetlerine İstanbul'da devam etmesi, kararlaştırılmış, esasen bir süredir bu yönde hazırlıklar da yapılmakta olduğundan, Mahir Çayan ve arkadaşları eylemlerini sürdürmek üzere İstanbul'a intikal etmişler ve örgütçe kiralanan evlere yerleşmişlerdir. Çayan, Cephe'nin İstanbul'da organizesi görevini de yüklenmiş, parti ve Cephe tüzüğünde aranan Marksist formasyona sahip öteden beri temasta bulunulan profesyonel devrimciler örgüte dahil edilmişlerdir.

İstanbul'daki ilk Cephe eylemi 15 Mart 1971 günü Erenköy Türk Ticaret Bankası Şubesi soygunudur. Bunu takiben Mete Has ve Talip Aksoy 4 Nisan 1971 günü kaçırılarak karşılığında fidye alınmıştır. Cephe 17 Mayıs 1971 günü İstanbul Başkonsolosu'nu kaçırarak öldürmüştür. Sanıklardan Çayan ve Cevahir gizlendikleri Maltepe, Rıhtım Caddesi'ndeki evde bir bekçiyi öldürmeye teşebbüs etmişler, bilahare de sığındıkları Maltepe, Küçükbağ Sokak No. 8/3'teki evde Sibel Erkan isimli kızı 51 saat "ölüm" tehdidi altında alıkoymuşlardır. Eylemlerin en belli başlıları bu şekilde sıralanabilir. Bunların yanında Parti'nin "direktifi"yle Cephe aşağıda dercedilecek birçok eylemlere daha girişmiştir. THKC'nin eylemleri bu eylemler içinde sanıkların yeri ve birbirleriyle ilişkileri oluş sırasıyla verilmiştir.

ANKARA ZİRAAT BANKASI KÜÇÜKESAT ŞUBESİ SOYGUNU OLAYI:

Sanıklardan Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı, Kamil Dede ve Oktay Etiman şehir gerillası eylemlerine Ankara Ziraat Bankası Küçükkesat Şubesi'ni gasp ederek başlamayı kararlaştırmışlardır, Bu karara Parti ve Cephe üyesi Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli ve Münir Aktolga da katılmıştır. Soygun ve kaçıış temin etmek üzere Şube ve civarında incelemelerde bulunulmuştur.

Yapılan plana ve görev taksimine göre Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir 12 Şubat 1971 günü saat 11.30'da gaspı kararlaştırılır banka şubesi önünde, bulunacaklar diğer sanıklar Bardakçı, Dede ve Etiman dikkati çekmemek düşüncesiyle bir taksiyi gasp ederek mezkûr saatte Çayan ve Cevahir'le buluşacaklardır.

Plan gereğince hareket edilmiştir. Bardakçı Dede ve Etiman 12.2.1971 günü saat 10.00 sıralarında Çankaya istikametine gitmekte olan 06 AZ 476 No.lu taksiyi durdurarak Gölbaşı'na gitmek üzere pazarlık sonucu 35 liraya anlaşılmışlardır. Bu taksiyle Dilemen Çöplük mevkiine gelindiğinde şoför Fazlı Apay'dan Mühye köyü yoluna sapması istenilmiştir. Mühye köyü yoluna sapıldıktan 50 metre kadar sonra önde oturan sanık kontak anahtarını kapatmıştır. Şoförün itirazı sırasında sanıklar tabancalarını çekerek arabayı durdurmasını ihtar etmişlerdir. Silah tehdidiyle taksinin durmasını temin eden sanıklar şoförü arabadan indirerek gözlerini bağlamışlar ve arka koltuğa yatırmışlardır. Direksiyona geçen, sanık Ulaş Bardakçı, taksiyi Mühye köyüne doğru sürmüş ve yoldan ayrılarak bir arsanın içine sokmuştur. Burada şoför Fazlı Apay'ı indiren sanıklar ellerini, ayaklarını ve ağzını bağlayarak yere yatırıp bırakmışlardır.

Gasp ettikleri 06 AZ 476 No.lu taksiyle saat 11:30da Küçükcesat Ziraat Bankası Şubesi'nin önüne gelen üç sanık, kendilerini bekleyen Çayan ve Cevahir'e mülâki olmuşlardır. Ulaş Bardakçı arabayı şubenin önüne park ederek motoru çalışır vaziyette beklemiştir. Banka şubesine önce Hüseyin Cevahir girerek tasarruf hesapları servisine gitmiş ve memure Fatma Karakaş'a Bayındırlık Bakanlığı'nda memur olduğunu, hesap açtırmak istediğini söylemiştir. Adı geçen memurenin meşguliyeti nedeniyle, bu sözleri duyan Şef Muavini İlkin Öner ilgilenmiş, Cevahir, Şef Muavini'ne de 450 liralık hesap açtıracağını, Bayındırlık Bakanlığı'nda teknisyen olarak çalıştığını, isminin Hasan Özger olduğunu ifade etmiş ve bu bilgi altında, tasarruf mevduatı kartı doldurularak sanık tarafından imzalanmıştır. Bu anda Oktay Etiman ve Mahir Çayan içeri girerek silahlarını çekmişler ve banka

şubesinde bulunanlara kıpırdamamalarını ellerini, yukarı kaldırmalarını yüzlerine bakmamaların ve gözlerini yere indirmelerini ihtar etmişlerdir. Adı geçen iki sanığın bu ihtarları sırasında müşteri sıfatıyla hareket eden Hüseyin Cevahir de tabancasını çekerek kendisine muhatap olan Şef Muavini ve diğer memurelere (eller yukarı, kıpırdama, yakarım) tarzında hitapla tehditte bulunmuştur. Görevlilerin ve müşterilerin ellerini yukarıya kaldırmalarının dışarıdan görülebileceği kuşkusuyla bilahare ellerini indirmeleri, oturmaları veya çöelmeleri istenilmiştir. Vezneye giden Oktay Etiman veznedara tabancasını yönelterek, sağ elini bankonun üzerine koymasını, sol eliyle paraları torbaya doldurmasını ihtar etmiş ve bir eliyle de torbayı uzatmıştır. Veznedar ufak para destelerinden başlayarak yavaş hareketlerle paraları uzatılan torbaya koyduğu sırada, sanık Etiman “Oyalanma, vururum!” şeklinde tehdit etmiş ve elindeki tabancanın namlusunu veznedarın alına dayayarak itmiştir. Vezneden paranın alınması sırasında bankanın ortasında bulunan ve senetler servisindeki görevlileri silah tehdidi altında tutan Mahir Çayan, bankada hesap kapatmak üzere olan Teğmen Necdet Zincirkıran’ın ordu malı tabancasını alarak sanık Hüseyin Cevahir’e vermiştir. Tabancayı alan sanık namluya mermi sürerek soygun sonuna kadar elinde bulundurmuştur. Teğmenin tabancası alındıktan sonra elleri banko üzerine koydurularak silah tehdidi altında tutulmuştur. Tabancanın alınması sırasında adı geçen Teğmen ordu malı olduğunu söyleyerek itirazda bulunmuş, sanık Cevahir tabancayı bilahare iade edeceklerini ifade etmiştir. Soygun vuku bulurken bankanın önünde beklemekle görevli sanık Kamil Dede bir ara cama vurarak bir trafik polisinin geçişini haber vermiştir. Veznedeki paranın torbaya doldurulmasından sonra, Etiman veznedardan kasayı açmasını istemiş, Mahir Çayan kasada tabanca olabileceğini söyleyerek arkadaşını ikaz etmiştir. Açılan kasada sadece bozuk paraların bulunduğu görülmüştür. Paranın alınmasından sonra, sanıklar tabancalarını bankada bulunanlara yöneltilmiş şekilde geri gitmek suretiyle bankadan ayrılmışlar, en son çıkan sanık

Çayan kapı önünde mukavva bir kutu koyarak “Sakin çıkmayın bu bombadır” tarzında ikaz ve ihtarda bulunmuştur.

Sanıklar banka şubesi önünde Ulaş Bardakçı tarafından bekletilen taksiye telaş içinde zorlukla binerek olay mahallinden uzaklaşmışlardır. Teğmen Necdet Zincirkıran veznedarın tabancasını alarak ciple takip etmek istemişse de izlerini bulamamıştır. Sanık beş kişi soygunda kullandıkları taksiyi Olgunlar Sokak’ta terk ederek kendilerini bekleyen Münir Aktolga’nın evine gitmişler ve gasp ettikleri parayı sayarak 48.660 lira olduğunu görmüşlerdir. Mezkûr banka şubesinde de aynı miktar paranın gasp edildiği bildirilmiştir.

İSTANBUL’A GELİŞ VE EYLEMLERE HAZIRLIK:

Fatsa Türkiye İşçi Partisi Başkanı bulunduğu sırada 1970 yılı ortalarına doğru Ankara’ya gelen sanık Ziya Yılmaz, *Aydınlık Sosyalist Dergi*’de Mahir Çayan’la tanışmıştır. Ziya Yılmaz, Fatsa’da tertip ettiği tütün mitingi ve yürüyüşü nedeniyle tanınan bir kişidir. Marksist-Leninist formasyona sahip olduğu bilinmektedir. Ziya Yılmaz bu tanışmada *Aydınlık Sosyalist Dergi*’nin bulunduğu muhitte dağıtılması ve yayılması hususunda hizmette bulunacağını ifade etmiştir. Bunu takip eden zaman içerisinde, Yılmaz ile Çayan arasındaki münasebet ilerlemiştir. Ziya Yılmaz, Fatsa’da iş durumunun bozulması üzerine İstanbul’da buluna ve plastik otostop lambaları imali işini yapan teyzesinin oğlu Abdullah Ceceloğlu’yla ortaklık konusunda anlaşmış ve İstanbul’a intikal etmeden önce Ankara’da Mahir Çayan’la bu konuyu konuştuklarında iş kurma bakımından mali imkâna ihtiyacı olduğunu belirtmesi üzerine Çayan kendisine 20.000 lira temin edebileceği vaadinde bulunmuş ve örgüt imkânlarıyla bunu temin etmiştir. Bunlar 1970 yılı son aylarında olmuştur. Bu tarihte fikriyatı uygun Ziya Yılmaz’ın Cephe’ye dahil ve örgütün İstanbul’daki eylemlerinde istifade edilebileceğinin düşünüldüğü anlaşılmaktadır.

1971 yılı Ocak ayı içerisinde Ulaş Bardakçı ve Rüçhan Manas örgüt namına ev kiralamak üzere Ziya Yılmaz’la temas

için İstanbul'a gelmişlerdir. Adı geçen sanıklar Ziya Yılmaz'la Aksaray'da kaldıkları otelde buluşmuşlardır. Mahir Çayan tarafından daha önceki zaman içerisinde Ziya Yılmaz'a tanıtılan sanık Oğuz Öder de bu sanıklara mülaki olmuştur. Yanlarına Oğuz Öder'i de alan Ziya Yılmaz İle Rüçhan Manas kendilerine nişanlı süsü vererek Şişli Halaskargazi Caddesi'ndeki İlbay Apartmanı'nın 17. Dairesini kiralamışlardır. Bu dairenin kiralanmasından sonra Ziya Yılmaz, Abdullah Ceceloğlu, Ulaş Bardakçı, Rüçhan Manas birlikte kalmaya başlamışlardır. Ankara'dan verilen talimatın Ulaş Bardakçı tarafından Abdullah Ceceloğlu'na iletilmesi üzerine bu sanık Topağacı, İhlamur Caddesi'nde aylık kirası 1.500 lira üzerinden bir daire kiralanmıştır. Ulaş Bardakçı 1971 yılı Şubat ayının ilk haftası içerisinde Çayan'ın isteği üzerine dört erkek peruğu satın alarak Rüçhan Manas'la birlikte Ankara'ya dönmüştür. Bardakçı, Küçükkesat Ziraat Bankası Şubesi soygununa katıldıktan sonra tekrar Manas'la birlikte İstanbul'a gelmiştir. Peruklar mezkûr banka şubesi soygununda kullanılmıştır.

Sanıklar Çayan, Cevahir, Dede ve Etiman Şubat 1971 ayı sonlarında önceden kararlaştırıldığı üzere eylemlere İstanbul'da devam etmek üzere silah ve mermilerini yanlarına alarak buraya gelmişler ve İlbay Apartmanı'nda kalmaya başlamışlardır.

Gerek kiralanmış evlerin yeterli görülmemesi ve gerekse de Anadolu yakasında girişilecek eylemler için gizlenecek evlere ihtiyaç duyulması nedeniyle varılan karar icabı olarak, Ulaş Bardakçı ve Rüçhan Manas kendilerini karı-koca gibi göstermek suretiyle ve bunu temin için parmaklarına yüzük takarak 4. Levent'te Akşam Apartmanı 3. Blok 1 No.lu daireyi möbleli, Erenköy Taşmektep Sokak Tennis apartmanı 3 No.lu dairesini de möblesiz olarak kiralamışlardır.

Ulaş Bardakçı, Ankara'dan İstanbul'a gelirken çaldığı Anadolu marka otomobili getirmiş ve İstanbul'daki eylemler hazırlığında ve eylemlerin bir kısmında bu araba kullanılmıştır.

Örgüt üyeleri kimliklerinin gizlenilmesi ve daha rahat çalışma ve gizlenme imkânının sağlanması bakımından Ulaş Bardakçı 3 Mart 1971 gecesi Beyazıt Memurluğu kapısını zorlayarak içeri girmiş ve 32 adet boş nüfus cüzdanı ile bu memurluğa ait mührü ve başlığı çalmıştır. Çalınan boş nüfus cüzdanları tanzim edilmiş ve bunlar kullanılmıştır.

1971 Şubat ayı içerisinde Bingöl Erdumlu İstanbul'a gelerek Ankara'dan tanıdığı Ziya Yılmaz ve Ulaş Bardakçı'yla görüşmüştür. Bu görüşmede Ulaş'a Maltepe Rıhtım Caddesi 34/3'teki yazlık evlerinde bulunan ev eşyalarını örgüt için kiralanan evlere nakledebileceğini söylemiştir. Ulaş Bardakçı ve Oğuz Öder, Erdumlu'nun yazlık evindeki eşyaları alarak, henüz tutulan İlbay Apartmanı'na, getirmişlerdir. Ulaş Bardakçı bunu takip eden günlerde Bingöl Erdumlu'nun eski karısı Tülay Tat'ı Feneryolu'ndaki evinde bulmuş ve örgüt için kiralanan evlerin döşenmesi maksadıyla fazla eşyalarını istemiştir. Tülay Tat adı geçen sanığa evinden bir avize vermiştir. Keza o günlerde Rüçhan Manas'a giyecek eşya alınması gerekçesiyle sanıklardan Bardakçı, Manas, Öder, Yılmaz ve Tülay Tat Karaköy'de buluşmuşlardır. Adı geçen sanıklar bu hazırlık devresinde birbirleriyle devamlı temas halinde bulunmuşlar ve birlikte hareket etmişlerdir.

ERENKÖY TÜRK TİCARET BANKASI SOYGUNU:

Sanıklardan Çayan, Cevahir, Bardakçı, Etiman ve Yılmaz, İlbay Apartmanı'nda yaptıkları toplantıda İstanbul'daki eylemler başlangıcının bir banka soygunu olması hususunu kararlaştırmışlardır. Günlerce yapılan tahkik ve tetkikten sonra Erenköy Türk Ticaret Bankası Şubesi soyguna ve kaçışa müsait görülmüştür. Bu eylemde kullanılmak üzere Ulaş Bardakçı ve Kamil Dede, Levent'ten Amerikalı çavuş Donald N. Orndorf'a ait 34 LE 411 No.lu hususi otomobili çalmışlardır. Bu otomobil soygun olayından bir gün önce Abdullah Ceceloğlu tarafından banka yakınına getirilmiş, Ulaş Bardakçı da Ankara'dan çaldığı Anadolu ile

Abdullah'ı takip ederek şubeye yakın bir sokağa her iki otomobil park edilmiştir.

Soygun planına ve görev taksimine göre sanık Ziya Yılmaz, banka dışında gözcülük yapacak, sanık Ulaş Bardakçı banka önündeki sokakta, kaçarken kullanılacak Amerikalı Çavuş'a ait arabayı çalışır vaziyette tutacaktır. Diğer sanıklar Çayan, Cevahir, Dede ve Etiman bankaya girerek soygunu filen yürüteceklerdir.

Bu plan aynen tatbik edilmiştir. 15 Mart 1971 günü saat 11.30'da sanıklar bankanın önüne gelmişler, Ulaş Bardakçı'nın otomobille banka önündeki sokağa park etmesinden, Ziya Yılmaz'ın ise karşı kaldırımda gözcü olarak kalmasından sonra bankaya önce Hüseyin Cevahir girmiştir. Bu sanık elinde bir 500 liralık göstererek banko önüne gitmiş ve bu parayı bozdurmak istediğini söylemiştir. Bu isteği yerine getirmek üzere veznedar önde Hüseyin Cevahir arkada olmak üzere vezneye geldikleri sırada Çayan, Dede ve Etiman içeri girerek tabancalarını görevlilere tevcih edip, "Kıpırdamayın, yakarız, alarm zillerine basmayın, başlarınızı öne eğin" şeklinde tehditkâr beyanlarda bulunmuşlardır. Çayan banka müdiresinin odasına girerek onu herhangi bir harekette bulunmayacak durumda tutmuştur. Ağız ve burun nahiyelerini atkıyla kapatan, ellerinde sten maki-neli tabanca bulunan Etiman ve Dede ise diğer görevlileri silah tehdidi altında bulundurmuşlardır, Hüseyin Cevahir cebinden çıkardığı beyaz bir torbaya veznede bulunan paraları doldurma-yaya başlamış, kendisine güçlük çıkarmak isteyen veznedarın eline tabancasının kabzasıyla vurmuştur. Vezneden mevcut paraların alınmasını müteakip Hüseyin Cevahir veznedarı iterek müdi-renin yanına getirmiştir. Sanıklar bankadan çıkarlarken en sona kalan Kamil Dede çıkış kapısı önüne mukavva bir kutu koyarak, "Bu bombadır, sakın dışarıya çıkayım demeyin," şeklinde ikaz ve ihtarda bulunmuştur.

Mezkûr banka şubesi veznesindeki paraları gasp eden sanıklar Ulaş Bardakçı'nın hazır bulundurduğu otomobile binerek süratle olay mahallinden uzaklaşmışlardır. Hazırcevap Sokak'ta

diğer sanıkların terk etmesini müteakip Çayan ve Cevahir önceden planlayarak yanlarında götürdükleri plastik bir icap içindeki benzini Amerikalı Çavuş'a ait otomobile dökerek ateşlemişler ve arabayı yakmışlardır. Çayan ve Cevahir bir dolmuşla binerek Kadıköy'e, oradan da İlbay Apartmanı'na gitmişlerdir. Diğer sanıklar Bardakçı'nın müsait bir sokağa park ettiği Ankara'dan çalınan otomobille Erenköy, Taşmektep Sokak Tenis Apartmanı'na gelmişler ve gasp edilen para bu sanıklarda kaldığından sayılmış, 14. 449 lira olduğu anlaşılmıştır. Bu paratesi günü yanlarına Rüçhan Manas'ı da alan adı geçen sanıklar tarafından İlbay Apartmanı'na götürülmüştür. Bu olaya bir gün önce Amerikalıya ait çalınmış otomobili plakasını değiştirerek banka yakınına götüren Abdullah Ceceloğlu da fiilen katılmıştır. Rüçhan Manas ise Erenköy'deki evde soygundan haberli olarak sanıkları beklemiştir.

METE HAS VE TALİP AKSOY'UN KAÇIRILMALARI, ALIKONULMALARI VE FİDYE ALINMASI OLAYI:

Örgüt, banka soygunlarının çoğalması neticesi bankaların veznelerinde tedbirler almaları ve fazla para bulundurmamaya başlamaları üzerine gerek örgütçe kiralanan ev kiralarnın ödemesi ve gerekse günlük ihtiyaçları ile silah ve mermi temini için fazlaca maddi imkânlarla sahip olmaları gerektiğinden bir yandan da sansasyon yaratarak Parti ve Cephe lehine ajitasyon ve propaganda yapabilmiş olmak için İstanbul'un tanınmış zenginlerini silah zoruyla kaçıarak karşılığında fidyeye almaya karar vermiştir. Bu maksatla *Sosyete 13* dergisinde çıkan isimlerden Kadir Has'ın kaçıırılması düşünülmüş, ancak bu şahsın yerini tespitte güçlük çekildiğinden onun yerine yeğeni olan Mete Has'ın kaçıırılması hususunda karara varılarak bu şahsın eve geliş gidişleri, ailesinin durumu tespit edilmiştir. Karar verilen eylemin icra edileceği 4 Nisan 1971 günü Ulaş Bardakçı'nın Ankara'dan çaldığı Anadol arabayla saat 15:00 sıralarında Mete Has'ın oturduğu: Bağdat Caddesi Suadiye 406 numaralı apartmanın önüne gelinmiştir.

Saat 17:00 sıralarında Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir ve Ulaş Bardakçı Mete Has'ın dairesinin kapısını çalmışlar ve kapıyı açan müstahdem Müyesser Sarıusta'ya çektikleri tabancalarını göstererek susmasını, sesini çıkarmamasını ihtar etmişlerdir. Sanıklardan Kamil Dede ve Oktay Etiman kapıcının şüphesi üzerine imkân bulup içeri giremediklerinden apartman civarında beklemişlerdir. Üç silahlı sanık müstahdemi önlerine katarak Mete Has'ın eşi Fezal Has'ın oturma odasına gelmişler ve kımıldamamasını, bağırıp çağırmamasını, bir kötülükte bulunmayacaklarını, siyasi sebeplerle geldiklerini söylemişlerdir. Saat 19.00 sıralarında kapı çalınmış, bu hal karşısında sanıklar da kapının açılıp açılmaması hususunda bir tereddüt doğmuş, kapının açılmaması üzerine Mete Has kendi anahtarıyla açarak içeri gireceği sırada sanıklar Müyesser Sarıusta'ya kapıyı açtırmışlar ve tabancalarını Mete Has ile birlikte gelen Kadir Has ve Mete Has'ın kızı Berna Has'a tevcih ederek içeriye girmelerini söylemişlerdir. Sanıklar gelenleri de oturma odasına Fezal Has ve Müyesser Sarıusta'nın yanına almışlar, soru üzerine de Mahir Çayan alelade bir hırsız olmadıklarını, politik ve siyasi zaruretler sebebiyle orada bulunduklarını, heyecanlanmamalarını, kendilerini fena muameleye sevk etmemelerini, aksi halde yanlarında ipleri ve bayıltıcı ilaçların bulunduğunu söylemiştir. Mahir Çayan, arkadaşları silahlarıyla diğerlerinin başlarında beklerken Mete Has'ı yatak odasına çağırarak arabası olup olmadığını sormuş, anahtarını istemiş ve almıştır. Adı geçen sanık burada Mete Has'a kendilerinin banka soygunları ve diğer bazı eylemleri yapan gruptan olduklarını, kendisini götürüp karşılığında 400.000 lira fidye isteyeceklerini ifade etmiştir. Bu sırada rahatsızlanan Kadir Has yatak odasına alınarak yatırılmış ve başında Hüseyin Cevahir silahlı olarak nöbet beklemiştir.

Bundan sonra Çayan, Mete Has'tan akşam kimsenin gelip gelmeyeceğini sormuş ve geleceği cevabını alınca kapıyı Mete Has'ın açacağını, kendisinin silahlı olarak arkasında bulunacağını, bir şey ima ettiği takdirde derhal vuracağını ileri sürmüştür.

Saat 21.00 sıralarında beklenen misafirler Talip Aksoy, Fazilet Aksoy ve Yıldız Saygan gelmişler ve daha önce söylenildiği tarzda Mete Has hareket ederek kapıyı açmış ve misafirleri oturma odasına götürmüştür. Silahlı sanıklar yeni gelenlere de kıpırdamamalarını, mukavemette bulunmamalarını, ne söylerlerse onun yapılmasını ihtaren bildirmişlerdir. Bu aralarda dışarıdan diğer sanık Etiman ve Dede telefonla olayın cereyan ettiği bu evi aramışlar ve evden birisi telefona cevap verdiğinde, “Osman Bey’i istiyorum” diyerek bu işaretle arkadaşlarıyla konuşmuşlardır. Talip Aksoy ve ailesinin gelmesinden yarım saat sonra Fezal Has mutfakta Çayan başında beklediği halde yemek hazırlamış ve birlikte yenilmiştir. Yemekten sonra Mete Has’tan aldıkları anahtarla yatak odasında bulunan kasayı açan sanıklar içindeki Otomarsan fabrikasının açılış albümünü almışlar ve bunu evden ayrılırken yanlarında götürmüştür.

Telefonla yaptıkları müteaddit konuşmalardan sonra sanık Mahir Çayan müstahdem Müyesser Sarıusta’ya saat 23’e 10 kala apartmanın giriş kapısına inerek açacağını ve kapıda bulunan şahısları gayet iyi ve olağan bir tavırla karşılayarak daireye getireceğini tebliğ etmiş ve bu suretle saat 23 sıralarında Oktay Etiman ve Kamil Dede de Mete Has’ın evine gelmişlerdir. Evde bulundukları sürece telefonla konuşmaları da dahil olmak üzere sanıklar birbirlerine sayıyla hitap etmişlerdir. Bilahare yapılan teşhisler sonucu bir numaranın Çayan, iki numaranın Cevahir, üç numaranın Bardakçı, dört numaranın Etiman ve beş numaranın Dede olduğu anlaşılmıştır. Saat 24.00 sıralarında Hüseyin Cevahir, Mete Has’ı koridora çağırarak bir süre sonra gideceklerini Talip Aksoy’u da birlikte götüreceklerini söylemiş, Mete Has’ın bu işin burada halledilmesi tarzındaki beyanına karşılık da, 400.000 lira burada var mı diye konuşmuş, olmadığı cevabını alınca da işin burada halledilemeyeceğini, götürmeleri gerektiğini, pazarlığa, başlamaya lüzum olmadığını ifade etmiş, Fezal Has aracılığıyla Kadir Has’la da konuşularak istenen meblağ söylenilmiş ve pazarlığa yanaşılmamıştır.

5 Nisan 1971 günü saat 00.30-01.00 arasında Bardakçı, Cevahir ve Etiman Mete Has ile Talip Aksoy'u alarak dışarıya çıkarmışlar ve Mete Has'a ait otomobile koyarak gözlerini bantla kapatmışlar, Ulaş Bardakçı'nın kullandığı bu arabayla iki şahsı Erenköy, Taşmektep Sokak Tenis Apartmanı'ndaki daireye götürmüşlerdir. Sanıklar iki şahsı kaçırmadan önce de kalanları Kadir Has'ın bulunduğu yatak odasında toplamışlar, başlarında silahıyla Kamil Dede beklemiştir. Bilahare Kadir Has ve birlikte aynı odada yatan Berna Has dışında, diğerleri oturma odasına alınmışlardır.

Mahir Çayan, Fezal Has'ın salonda oturmasına müsaade etmiş ve aralarında geçen konuşmada para ödenmezse kocasının mutlaka öldürüleceğini, dönüşün olmadığını, varlıklarını ispat etmek durumunda olup fiyaskoya tahammüllerinin bulunmadığını, ideolojilerinin tahakkuku için silah almakta paranın gerektiğini söylemiştir. Gece aynı şekilde şifreli olarak dışarıdan telefon edilmiş ve kaçırılan iki şahsın eve kapatıldıkları, durumlarının iyi olduğu bildirilmiştir. Bu arada Kadir Has'la yapılan konuşmada istenilen paranın ancak şirket kanalıyla bankadan alınabileceği ve bunun için sabahleyin şirket müdürlüğüne gitmek gerektiği anlaşılmıştır.

5 Nisan 1971 günü sabahı saat 07.30 sıralarında alışveriş bahanesiyle Çayan'ın isteği üzerine kapıcı apartmandan uzaklaştırılmış ve apartmanın önünde bekleyen Cevahir ile Bardakçı'ya işaret verilmiştir. Cevahir daireye çıktığı sırada Mahir Çayan, Kadir Has'ı alarak aşağıya indirmiş ve Ulaş Bardakçı'nın kullandığı Mete Has'a ait arabayla Üsküdar arabalı vapur iskelesine gelinmiştir. Sırada bekleyen çok araba olduğundan Bardakçı'nın otomobili bilahare getirmesi kaydıyla arabalı vapurla Çayan ve Kadir Has Kabataş'a geçerek buradan taksiyle Şişli, Halaskargazi Caddesi'ndeki yazıhaneye vasil olmuşlardır. Sabahleyin evden Fezal Has'ın telefon etmesi üzerine beklemekte olan şirket müdürü ve Kadir Has'ın kayınbiraderi Ali Germirli'ye Kadir Has tarafından durum anlatılmıştır. Ali Germirli muhasebeci Nihat

Uysal'a 400 bin lira lazım olduğunu ve bunun temin edilmesi-
ni bildirmiştir. 200 bin lira bankadan çekilerek Mahir Çayan'a
yazıhanede verilmiş, ikinci parti 200 bin liranın ne şekilde teslim
edileceği konusunda bilahare talimat verileceği sanık tarafından
söylenilmiştir.

Bu para temin edildikten sonra, Fezal Has'a şirketten tele-
fon edilerek paranın eve gönderileceği, bunun yanında bulunan
sanıklara sorulması istenilmiş ve uygun cevap alınması üzerine
muhasibeci Nihat Uysal 200 bin lirayı Suadiye'deki daireye
götürerek talimat beklemiştir. Saat 17.00'de telefonla talimat
verilmiştir. Ancak evde beklenen süre içerisinde, ikinci parti tes-
lim edilmesi gereken 500'lüklerden bir kısmının seri numaraları
tespit edilmiştir.

Talimat uyarınca muhasibeci Suadiye'deki evden ayrılarak
Etiler Çarşı durağına gelmiş ve burada bekleyen Mahir Çayan'a
gazete kâğıdına sarılı 200 bin lirayı vermiştir.

Mahir Çayan ve paranın alınması sırasında orada bulunan
Cevahir, Levent'teki daireye gelmişler ve kendilerini bekleyen
Ziya Yılmaz'a, Erenköy'deki daireye giderek paranın tamamen
alındığını ve alıkonulan şahısların gece bırakılması talimatını
götürmesini söylemişlerdir. Bu talimatı Ziya Yılmaz Erenköy'de-
ki evde bekleyen Oktay Etiman ve Ulaş Bardakçı'ya iletmiştir.

Mete Has ile Talip Aksoy'un kapatıldıkları evde başlarında
Oktay Etiman ve yüzünü tülle örttüğü halde Ziya Yılmaz bekle-
mişler ve paranın teslim edildiği haberinden sonra, Mete Has'ın
para verilmemesi halinde kendilerine ne yapacakları sorusuna
karşılık Etiman, ideallerini gerçekleştirmek için paraya ve silaha
ihtiyaçları olduğunu, parayı almadan bıraktıkları takdirde bun-
dan sonraki eylemle de fidye teminine imkân olmayacağını, bu
sebeple kendilerini öldürmek zorunda kalacaklarını söylemiştir.
Mete Has'ın arabasının trafiğe bildirilmiş olduğu öğrenilin-
ce saat 23.30 sıralarında, Bardakçı'nın civardan çaldığı Anadol
marka arabaya gözleri flasterlenmek, elleri bağlanmak ve ağız-
larına mendil sokulmak suretiyle Has ve Aksoy bindirilerek

Fenerbahçe’de bırakılmışlardır. Hüseyin Cevahir ve Kâmil Dede, aynı gün saat 14.30’a kadar Mete Hasların evinde kalmışlardır. Telefonla Mahir Çayan tarafından verilen talimat üzerine evden ayrılmışlardır.

Bu olaydan sonra, sanıklarca müşterek kararlaştırma sonucu tahsil durumu da göz önüne alınarak Ziya Yılmaz’a ayrıca örgütün muhasebeciliği görevi de verilmiş, elde olunan önemli miktardaki para da bu şahısta toplanmıştır. Adı geçen sanıkta bulunan paranın örgüt mensuplarına lazım oldukça tevziinde, miktar büyük olduğu takdirde Mahir Çayan’a danışılmıştır.

PARTİ VE CEPHE TÜZÜĞÜNÜN HAZIRLANMASI VE ANKARA’DAKİ SANIKLARLA TEMASLAR:

Ankara’dan İstanbul’a gelmezden önce filen teşekkülle eylemlerine başlayan Parti ve Cephe’nin nüvesini teşkil edenlerden Ertuğrul Kürkçü ve Yusuf Küpeli diğer birlikte hareket ettikleri kurucular Kazım Özüdoğru ve Münir Aktolga’nın muvafakatleri ve yetkileriyle Has ile Aksoy’un kaçınıp fidye alınması olayından üç veya dört gün sonra İlbay Apartmanı’na gelerek diğer sanıklarla ve özellikle Mahir Çayan’la buluşmuşlardır. Bu evde Çayan, Küpeli ve Kürkçü birlikte yukarda verilen Türkiye Halk Kurtuluş Partisi’nin tüzüğünü hazırlamışlardır. Tüzük Ertuğrul Kürkçü’nün elyazısıyla kaleme alınmıştır. Tüzüğe göre kurulması gereken üç kişilik, merkez komitesinin Çayan, Küpeli ve Kürkçü tarafından teşkil edilmesi kararlaştırılmış, Ankara’dan gelen sanıklar, Kazım Özüdoğru ile Münir Aktolga’nın bu yöndeki reylerini getirdiklerini söylemişlerdir. Tüzük icabı bulunması gereken on kişilik genel komitenin merkez komitesini teşkil eden üç kişiden başka Münir Aktolga, Kazım Özüdoğru, Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı, Bingöl Erdumlu, Hüseyin Yavuz ve Hüdayi Arkan tarafından kurulması konuşulmuş ve fikir birliğine varılmıştır. Bu şahıslardan İstanbul’da bulunanlara Çayan tarafından, Ankara’da bulunanlara dönüşte Küpeli ve Kürkçü tarafından teklifte bulunulması kabul edilmiştir. Ayrıca İlbay

Apartmanı'nda Parti'nin merkez komitesini teşkil eden yukarda isimleri geçen sanıklar 1 No.lu Cephe ve İhtilalin Yolu başlıklı bildirileri birlikte yazmışlardır. Dağıtılan bu bildiriler sanıkların yakalanmasından sonra yapılan aramalarda Çayan'ın elyazısıyla bulunmuştur.

Küpeli ve Kürkcü'nün Ankara'ya dönüşlerinden sonra örgütün İstanbul'daki eylemlerini yürüten Mahir Çayan ile Ankara'da bulunanlar arasında münasebetler devam etmiş, sanıklardan Kazan Alp, Rüçhan Manas ve Oğuz Öder haber götürüp getirmek ve istendiğinde para götürmek suretiyle bu teması sağlamışlardır. Gerek örgütün muhasebeciliği görevini yürüten Ziya Yılmaz'ın tuttuğu kayıtlardan ve gerekse de sanıkların beyanlarından Nazan Alp vasıtasıyla Ankara'ya Ertuğrul Kürkcü ve Yusuf Küpeli'ye silah ve mermi temin edilmek üzere 48.000 lira ve ayrıca Yusuf Küpeli'ye 20.500 lira gönderildiği anlaşılmıştır.

Sanık Bingöl Erdumlu da Erenköy Türk Ticaret Bankası soygunundan kısa bir süre sonra tekrar İstanbul'a gelerek Çayan ve diğer sanıklarla temaslarda bulunmuş ve bilahare İzmir'e dönmüştür. Bu sanığın parti ve cephenin Ankara'da kurulduğu ve henüz fiili bir statüye sahip olduğu sırada sanıklarla bu hususu Ankara'da konuştuğu eylemleri tasviple Parti ve Cephe'nin genel komite üyeliğini kabul ettiği anlaşılmıştır.

İSRAİL BAŞKONSOLOSU'NUN KAÇIRILMASI HAZIRLIKLARI VE BUNA TAKADDÜM EDEN EYLEMLER:

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi tüzüğü hazırlandıktan sonra sanık Mahir Çayan ve arkadaşları topluma sansasyon yaratacak bir olayla çıkmayı düşünmüşlerdir. Bu itibarla da siyasi bir şahsın kaçırılmasını gerekli bulmuşlardır. Bu mevzuu Topağacı'ndaki dairelerinde Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkcü, Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir müzakere ettikten sonra İlbay Apartmanı'na gelmişler, burada da Oktay Etiman, Kamil Dede, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz'la tekrar konuşarak bu konuda bir

karara varmışlardır. Bu toplantılarda genel olarak Amerika ve İsrail İstanbul Başkonsoloslarının kaçırılması üzerinde durulmuş, Amerika İstanbul Başkonsolosu'nun, konsoloshanede kalması ve buranın bina olarak kaçırmaya müsait bulunmaması karşısında İsrail Başkonsolosu'nun Yusuf ve Ertuğrul'un ayrılmasından sonra ve onların daha önce verdikleri muvafakattan da faydalanı-larak kaçırılmasında karar kılmuşlardır.

Örgütün Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılması ve fidye alınması sebebiyle maddi olanaklarının temin edilmesi neticesi eylemlerinde daha az şüpheyi çekmek, farklı muhitlerde gizlen-mek maksadına matuf olarak yeni evler bulmayı düşünmüşler, bu sebeple de örgütle devamlı ilişkileri bulunan Hv. Yzb. İlyas Aydın ve Hv. Tğm. Saffet Alp adına evler kiralama yoluna gitmişlerdir. Bu sebeple Nisan 1971 ayı ortalarında Tğm. Saffet Alp, Nişantaşı Baytar Ahmet Sokak Hamarat Apartmanı 3. dairesini kiralamak için ev sahibiyle temasa geçmiş, 1.500 lira aylık kira karşılığı ola-rak Hv. Tğm. Cengiz Aker adıyla kiralama sağlanmıştır. Ara-dan bir hafta kadar zaman geçtikten sonra Cengiz Aker takma adlı Hv. Tğm. Saffet Alp ev sahibine müracaatla kursu çıktığın-dan evden ayrılmak zorunda kaldığını beyan edip yakın arkadaşı olduğuna inandırdığı Nevzat Işık adıyla Hüseyin Cevahir'e inşaa-t mühendisi sıfatıyla bu dairenin devrini sağlamıştır. Keza Hv. Tğm. Saffet Alp her ne kadar hanımıyla birlikte oturmakta ise de yine aynı maksada bağlı olarak Fatih, Mollaeşref Mahallesi Mollagürani Sokak Seyhan Apartmanı 3. dairesini de 1 Mayıs 1971 tarihinden geçerli olmak üzere aylığı 800 liradan Hv. Yzb. İlyas Aydın'ın kefaleti tahtında kiralamıştır. Örgüt için ev kirala-mak burada sonuçlanmamış, bu sefer de müşterek karar verme neticesi Hv. Yzb. İlyas Aydın tarafından sanık Hv. Ütğm. Meh-met Balaban kefaletiyle Şişli, Duatepe Mahallesi Şehadet Sokak Çamlıca Apartmanı 8. dairesi möbleli olarak Nisan 1971 ayı son-larında tutulmuştur.

İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılmasına karar verildikten sonra Mahir Çayan öteden beri tanıdığı ve İstanbul'a geldikten sonra

devamlı temas halinde bulunarak Cephe üyeliğine aldığı Necmi Demir ve karısı İlkay Demir'e bu kararı bildirerek Başkonsolos'un oturduğu Taksim, Seyhan Apartmanı'nda ikamet eden şahıslar ve Başkonsolos'un geliş ve gidişlerinin yolu ve saati hususlarında tetkikte bulunmalarını istemiştir.

Seyhan Apartmanı'nda İlkay Demir gerekli incelemeleri yaptıktan başka, Mart ayı içinde Necmi Demir ve İlkay Demir Güzel Sanatlar Akademisi'ne giderek Kadriye Deniz Özen'i bulmuşlar ve Seyhan Apartmanı'nda kimlerin oturduğunun tespitini istemişlerdir. Sanık Deniz Özen, adı geçen apartmanda yaptığı tespit sırasında Demirler tarafından kendisine söylenmiş olmasa da, İsrail Başkonsolosu'nun oturduğunu görünce, tasarlanan eyleme vakıf olmuştur.

Bu tespit eyleminden 15 gün kadar sonra, yine Mart ayı içinde Cephe üyesi Ömer Erim Süerkan Akademi'ye gelerek Kadriye Deniz Özen'e THKP ve Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi yazılı bir kâğıdı vermiş ve bunları düzgün bir yazıyla amblem şeklinde yazmasını istemiştir. Deniz Özen bu amblemleri çini mürekkebiyle hazırlamış ve bilahare yapılan aramada sanığın evinde ele geçirilmiştir. Deniz Özen'in Parti'yi kimlerle kuruyorsunuz sorusuna karşılık, Ömer Erim Süerkan, "Fazla kurcalama, bir parti kuruyoruz," şeklinde cevap vermiştir.

Keza yapılması düşünülen eylemlere ve bu arada Başkonsolos'un kaçırılmasına hazırlık olmak üzere İlkay Demir bir zamanlar birlikte çalışmaktan dolayı tanıdığı ve Dev-Genç'in bazı eylemlerine iştirak ettiğini bildiği sanık Jülide Zaim'den Tahtakale'deki telefon santralinde çalışması sebebiyle rehber harici telefon numaralarının bulunup bulunmadığını sormuş ve Akademi'de yaptıkları bir konuşma sırasında da var olduğunu öğrendiği bu telefon numaralarını temin ederek kendisine getirmesini istemiştir. Jülide Zaim nöbetçi bulunduğu bir gece rehber harici telefon numaralarını çıkartarak kendi elyazısıyla kaleme almış ve bunları tevdi etmek üzere Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne gittiğinde İlkay Demir'i bulamayarak bir arkadaşı tarafından İlkay Demir'in

Kazancı Yokuşu'ndaki evine götürülmüştür. Bu eve vardıklarında kapıyı Ömer Erim Süerkan açmıştır. Jülide Zaim telefon numaralarını vererek, geldiğinde bunların İlkey Demir'e tevdiini söylemiştir. Jülide Zaim'in elyazısıyla rehber harici telefon numaralarını ve örgüte dinamit temin edilecek taşocağını gösterir krokiyi ihtiva eden zarf, Ömer Erim Süerkan tarafından Deniz Özen'e bilahare alınmak kaydıyla verilmiş ve Deniz Özen'in evinde yapılan aramada bu belgeler de bulunmuştur.

Sanık Deniz Özen savcılığımızca yapılan sorgusunda eski nişanlısı ve Dev-Genç Bölge Yürütme Kurulu Başkanı Ömer Güven ve Necati Sağır'ın 1971 yılı Şubat ayı içerisinde kendisiyle yaptıkları konuşmalarda, Mahir Çayan'ın görüşlerini benimsediklerini, silahlı şehir eylemleriyle bu düzenin yıkılarak sosyalizmin gerçekleştirilmesi istikametinde çalıştıklarını, bu fikirde olduklarını belirttiklerini beyan etmiştir. Adı gecen sanık ayrıca, Necati Sağır'ı Başkonsolos'un kaçırılmasından 15 gün önce Şişli Kent Sineması önünde gördüğünü, Sağır'ın sıkıyönetimce aranması sebebiyle arkadaşlarıyla temas kurmak istediğini söylediğini, bu arada Akademi'de bulunan Rasim Özkan, Necmi Demir ve diğer Dev-Genç üyelerinden kendisini görmek isteyen olursa Babil Sokak'ta Gülsün Karamustafa yanında kaldığını, kendisinin de bu şahıslarla görüşmek arzusunda olduğunu, bunu bildirmesini ifade ettiğini belirtmiştir. Deniz Özen, Sağır'ın görüşme arzusunu Rasim Özkan'a iletmıştır. Ayrıca haber taşıyarak buluşmalarını temin etmiştir. Bu buluşmanın neticesi ise ilerde görüleceği üzere örgüte silah ve cephane teminidir. Sanık Deniz Özen, Necati Sağır'la yaptığı konuşmalarda kendisine Ömer Erim Süerkan tarafından Parti ve Cephe amblemlerinin yapılması görevi verildiğini söylediğinde, adı geçen sanığın da bundan haberi olduğunu bildirdiğini ifade etmiş, ayrıca evinde bulunan iki adet Kurtuluş gazetesini Akademi'den aldığını, bu gazetelerin büyük paketler halinde Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti Başkanı Necati Sağır'a geldiğini ve buradan öğrencilere dağıtıldığını beyan etmiştir.

Yukarda giriş bölümünde etraflıca işlenen Kurtuluş gazetesi ve yayınları sanıklarından Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli, Münir Aktolga ve Mahir Çayan tarafından hazırlanmıştır. Bu gazeteler ve yayınlar fakültelerde Dev-Genç üyeleri tarafından dağıtılmıştır. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde de Cemiyet Başkanı olan Necati Sağır bunların dağıtılmasını temin etmiştir. İstanbul'daki örgüt mensuplarıyla Ankara arasında teması sağlayanlardan Nazan Alp adı geçen gazetenin üçüncü sayısını dağıtılmak üzere Çamlıca Apartmanı'na getirmiş ve bilâhare yapılan aramada, bu gazeteler sayısız miktarda bulunarak zapt olunmuştur. Keza Nazan Alp giriş bölümünde verilen Dev-Genç bildirisini de dağıtılmak üzere İstanbul'a getirmiş ve Çamlıca Apartmanı'nda bu bildiriler de bulunmuştur.

Sanık İrfan Uçar 15 Mayıs 1971 günü Ankara'dan İstanbul'a Uğur Tola takma adıyla geldiğinde kaydı geçen gazete ve bildirilerden bir miktar yanında getirerek İlbay Apartmanı'nda Mahir Çayan'a teslim etmiştir. İrfan Uçar İstanbul'a gelişinde İlbay Apartmanı'nda iki gün kalmış ve burada takma adı üzerine Ulaş Bardakçı tarafından sahte hüviyet cüzdanı tanzim edilerek kendisine verilmiştir. Adı geçen sanık bu apartmanda iken Cephe üyeliğini kabul etmiş ve örgütün yaptığı ve yapacağı eylemlerden haberdar olmuştur.

İrfan Uçar Ankara Sıkıyönetim Komutanlığınca aranan bir şahıs olması hasebiyle Yzb. İlyas Aydın'ca örgüt adına kiralanmış Çamlıca Apartmanı'na götürülerek gizlenmesi sağlanmıştır. Ayrıca adı geçen sanığa Çayan tarafından örgüte girmesinden sonra bin lira verilmiş ve bundan muhasebeci Ziya Yılmaz'ında haberi olmuştur.

Dev-Genç İstanbul Bölge Yürütme Kurulu Başkanı olan ve sanıklardan Kadriye Deniz Özen'in nişanlısı bulunan Ömer Güven, Ekim 1970 Dev-Genç Kurultayı'ndan sonra ve örgüt mensuplarının Ankara'dan İstanbul'a eylemler için gelmelerinden evvel daha önce benimsediği, Mihri Belli grubundan kopmuş Mahir Çayan ve arkadaşlarının İstanbul'a gelişini takip

eden ilk günlerde sanıklardan Necmi Demir aracılığıyla Mahir Çayan'la ilişki kurmuştur. Örgütün girişeceği eylemleri konuşmak ve münasebeti daha fazla arttırmak gayesiyle Ömer Güven iki kere İlbay, bir kere de Topağacı'ndaki dairelerine gelerek Mahir Çayan ve grubuyla müzakerede bulunmuştur. Bu gelişlerinin birinde Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılması ve fidye alınması nedeniyle bol paraya sahip bulunulması karşısında Mahir Çayan'ın haberi tahtında Ömer Güven'e 10 bin lira para verilmiştir. Sanık Ömer Güven bu paradan 2 bin lirasını Sağmalcılar Cezaevi'nde tutuklu bulunan Dev-Genç üyesi arkadaşlarına götürmek ve dağıtmak üzere sanık Ömer Erim Süerkan'a vermiş, ancak bu şahıs da kısa bir süre sonra yakalandığından parayı Ömer Güven'in bahsettiği arkadaşlarına vermek imkânını bulamamıştır. Sanık Ömer Erim Süerkan da Ömer Güven gibi aynı tarihler içerisinde Çayan grubuna karşı yaklaştırmaya başlayarak Necmi Demir vasıtasıyla temas sağlayıp o da İlbay ve Topağacı'ndaki dairelere giderek örgütlenme mevzuunda müzakerede bulunmuş. Örgüt üyeliğini kabul etmiş. Kendisine Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi'nin amblemini yaptırma görevi verilmiş, bu amblemi ise sanıklardan Kadriye Deniz Özen'e yazdırmıştır.

Ulaş Bardakçı'nın Ankara'dan çalarak İstanbul'a getirdiği eylemlerde kullanılan Anadol arabanın Boğaz yolunda, güvenlik kuvvetlerince yakalanması sebebiyle Başkonsolos'un kaçırılmasında yeni bir araba bulmak zorunluluğu doğmuştur. Bu nedenle Ulaş Bardakçı tarafından 11 Mayıs 1971 günü gecesi Teşvikiye'den 34 LF 584 numaralı yine Anadol marka otomobil çalınmış, plakasındaki (L) harfi Abdullah Ceceloğlu tarafından (E) şeklinde değiştirilmek suretiyle 34 EF 584 No.lu plaka aynı arabaya takılmıştır. Bu otomobil Başkonsolos'un kaçırılmasından önce Taksim, Cumhuriyet Caddesi'ndeki Seyhan Apartmanı yakınına park edilmiştir.

Sanıklar kaçırma olayından önce İlkay Demir'in babasına ait olup eşya taşıma sebebiyle kızında bulunan eski subay hurcunu

da Hamarat Apartmanı'na götürmüşler, kaçırma esnasında kullanacakları naylon ip, flaster, makas gibi eşyalarla birlikte bir çanta içine yerleştirmişlerdir.

Başkonsolos'un kaçırılmasından sonra muhtelif yayın organlarına ve bazı mercilere gönderilen Hükümet'ten bazı talepler ihtiva eden nota ile giriş bölümünde münderecatı kaydedilen Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin 1 No'lu ve ayrıca İhtilalin Yolu başlıklı bildirileri kaçırma olayından hemen önceki günlerde Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir tarafından Necmi Demir'e verilmiş el yazılı müsveddeler İlkay Demir tarafından daktiloyle mumlu kâğıda geçirilmiş ve Necmi Demir'ce de teksir makinesinde çoğaltılmıştır.

İSRAİL DEVLETİ İSTANBUL BAŞKONSOLOSU EPHRAIM ELROM'UN KAÇIRILMASI, ALIKONULMASI VE ÖLDÜRÜLMESİ OLAYI:

17 Mayıs 1971 günü daha önceden yapılan plan uyarınca Çayan, Harbiye İş Hanı yanındaki çiçekçiden kırmızı ve beyaz karanfiller aldıktan sonra Taksim'deki bir otobüs durağında kendisini bekleyen Hüseyin Cevahir ve Ulaş Bardakçı'yla buluşarak saat 12.15'te Seyhan Apartmanı giriş kapısı önüne gelmişlerdir. Hüseyin Cevahir, Mahir Çayan tarafından alınan çiçekleri elinde olduğu halde Ulaş Bardakçı'yla birlikte kapıyı çalmıştır. Apartman kapıcısı Garip Işık kapıyı açmadan kimi görmek istediklerini sormuş, cevaben 8 numaralı dairede oturan Dr. Jak Eskenazi'yi görmek istediklerini söylemişlerdir. Kapıcının doktorun seyahatte olduğunu bildirmesi üzerine ailesiyle görüşeceklerini beyan etmişler, bunun üzerine kapıcı tarafından apartman kapısı açılmıştır. Kapıcıyla birlikte asansörün yanına doğru gittikleri sırada Hüseyin Cevahir kapıcının koluna girerek tabancasını karın nahiyesine dayamış ve bağırmasın, sesini çıkarmamasını söylemiştir. Diğer sanık Ulaş Bardakçı'da merdiven başında bulunan kapıcı yardımcısı Halil Özcan'ı aynı şekilde silah tehdidiyle bunların yanına getirerek kapıcılara kendilerini kapıcı dairesine

götürmelerini söylemişlerdir. Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı ve bunların hemen arkalarından apartmana giren Mahir Çayan ve Oktay Etiman kapıcı dairesinin gösterilen daire olmadığı kanaatine vararak hemen karşıda esasen servis kapısı aralık duran Perihan Bele'ye ait dairenin kapısını çalmışlardır. Kapıyı müstahdem Fatma Atmaca açmış, Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan tabancalarını buna tevcih ederek "bağırmasını, sesini çıkarmamasını, aksi takdirde kafasını patlatacaklarını" söylemişler ve önlerine kattıkları apartmanın iki kapıcısını bu daireye sokmuşlardır. Silahlı dört sanık kapıcıları ve müstahdemi yemek odasına götürdükleri sırada daire sahibesi seslerini duyarak, bu odaya girmiş ve sanıklara kendini tanıtmış, soru üzerine de kendisinden başka bir kimse bulunmadığını bildirmiştir. Sanık Ulaş Bardakçı yemek odasına alınan bu şahısların başında silahıyla beklerken diğerleri evin içini ve apartmanın giriş holünü dolaşarak kontrol etmişlerdir. Yapılan plana göre, Necmi Demir Başkonsolos'un apartmana girişinden sonra hemen arkasından arkadaşlarına mülaki olacak, Ziya Yılmaz ise Seyhan Apartmanı önünde kaçırma işlemi bitinceye kadar gözcülük görevini yapacaktır.

Seyhan Apartmanı'nın bitişiğindeki antikacı dükkânında çalışan İshak Yürekli merdiven lazım olduğundan kapıcılardan temin etmek üzere Seyhan Apartmanı'na girdiğinde apartman antresinde Çayan, Cevahir ve Etiman'la karşılaşmış, silahlı olan üç sanık İshak'ın koluna girerek Bele'nin dairesine götürmüşler ve salonda oturtmuşlardır. Bunu takiben seyyar satıcılık yapan Mehmet Ötre, Perihan Bele'nin kapısını çaldığında açan sanık Oktay Etiman bu şahsa, "Gir, gir. Perihan Hanım içerde film çeviriyor," diyerek içeriye alnuş, mutfak tarafından gelen Mahir Çayan silah tehdidiyle bu şahsı da salona diğerlerinin yanına almıştır. Saat 13.00 sıralarında Seyhan Apartmanı'nda oturan bir şahsın yanında şoför olarak çalışan Hüseyin İcmener apartmana girmiş ve asansörün önünde Hüseyin Cevahir'le karşılaşmıştır. Hüseyin İcmener, servis kapılarının bulunduğu kısımdan yukarıya çıktığı sırada Bele'nin servis kapısı açılmış ve Çayan tabancası-

nı bu şahsa tevcih, ederek kıpırdamamasını, bir harekette bulunmamasını ihtar etmiş, aynı anda da Cevahir tabancasını arkadan beline dayayarak şoförü salona götürmüştür. Aynı sıralarda Perihan Bele'nin kızı Begüm Bele gelmiş ve Çayan tarafından salona alınmıştır. Bunları takiben Seyhan Apartmanı'nda bir dairede aşçı olarak çalışan Satılmış Akman, yine aşçılık yapan Mustafa Asım Gündüz, 3 numaralı dairenin şoförü Hıfzı Altınok ile Siranuş Ersen ve 9 yaşındaki kızı Mayda Ersen aynı suretlerle silah tehdidiyle mezkûr dairenin salonuna alınmışlar ve oturtulmuşlardır. Bu şahısların başında Ulaş Bardakçı silahlı olduğu halde beklemiş, diğer sanıklar da zaman zaman salona girip çıkmışlardır. Bardakçı sorulara karşılık apartmanda bir halk düşmanı olduğunu, onun için geldiklerini söylemiş, Mahir Çayan da, "Biz Türkiye Halk Kurtuluş cephesindeniz, vatanı kurtarmak için çalışıyoruz, size sorarlarsa böyle söylersiniz, bizden korkmayın," şeklinde konuşmuştur.

Saat 13.30 sıralarında İsrail Başkonsolosu Seyhan Apartmanı'na gelmiş, merdivenleri çıktığı sırada elinde tabancası olduğu halde Hüseyin Cevahir, tarafından karşılanmıştır. Cevahir, Başkonsolos'u silah tehdidiyle Perihan Bele'nin dairesine almak istemiş, kapıda bunları Oktay Etiman karşılamıştır, Ephraim Elrom'un mukavemet göstermesi üzerine sanık Etiman tabancasının kabzasıyla başına arkadan birkaç defa vurmuş, bunun üzerine yaralanan Başkonsolos mukavemetle bulunmaktan vazgeçerek antreye girmiştir. Başkonsolos'un geldiği sırada salonda bulunan Mahir Çayan, Etiman tarafından verilen işaret üzerine mukavemet esnasında antreye çıkmış ve Elrom zararsız hale getirildikten sonra İngilizce "kendilerinin Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi savaşıları olduklarını, mukavemet etmemesini, kendileriyle gelmesini" söylemiştir. Bu sırada plana göre daireye gelmesi gereken sanık Necmi Demir apartman kapısının kapanması üzerine zili çalmasına rağmen arkadaşları mukavemetle karşılaşmış meşgul olduklarından iki dakikalık bir gecikmeden sonra apartmanın dış kapısının içerden açılması neticesi daireye girmiştir. Başkonsolos'un başından akan kanlarla,

gömleği kirlendiğinden Perihan Bele'den gömlek ve kravat temin edilmiş, yüzü yıkattırıldıktan sonra koridordan yemek odası olarak kullanılan odaya almışlar, el ve ayaklarını yanlarında getirdikleri naylon iple bağlamışlardır. Sanık Çayan, Perihan Bele'yi yatak odasına çağırarak Başkonsolos'un şoförünün her gün hangi saatte geldiğini sormuş ve saat 14.30'da geldiği cevabını alınca Hüseyin Cevahir'e "Çantayı açın ve bağlayın," demiştir. Bunun üzerine yanlarında getirdikleri çanta salona alınarak açılmış ve dolaşan naylon ipler Perihan ve Begüm Belebelerle çözülürölerek Cevahir ve Bardakçı tarafından önce erkeklerden başlanmak suretiyle salon-da bulunan şahısların elleri arkalarından bağlanmış ve ağızları flasterlenmiştir.

Diğer taraftan Necmi Demir ve salondaki bağlama işi bitip gelen Bardakçı, Cevahir ve Çayan, Başkonsolos'u portmantodan aldıkları iki mantoyu altına ve üstüne koydukları halde hurcun içine yerleştirmişlerdir. Çayan, Cevahir ve Bardakçı hurcu apartmanın önünde bekleyen Anadol'a götürmüşlerdir. Oktay Etiman ve Necmi Demir on dakika kadar dairede kalmışlar, Etiman bağlı şahısların yanında bulunmuştur. Bu sürenin sonunda adı geçen iki sanık da olayın cereyan ettiğı daireyi terk etmişlerdir. Bele'nin dairesindeki eylemleri sırasında sanıklar birbirlerine Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılmasında olduğı gibi numarayla hitap etmişlerdir.

Bardakçı, Çayan ve Cevahir hurcun içine yerleştirdikleri Başkonsolos'u Hamarat Apartmanı'nın 8 No.lu dairesine getirmişlerdir. Bu dairede plan gereğince İlkey Demir beklemekte, hurcun yukarıya çıkarılması sırasında emniyet icabı dışarıyı gözetlemektedir. Başkonsolos, bu dairenin aydınlığa bakan odasına alınmıştır. Ulaş Bardakçı bilahare çaldığı eylemde kullanılan otomobili plakalarını sökerek Beşiktaş mntıkasında bir yere götürüp bırakmıştır. Sanık Ziya Yılmaz, arkadaşları Seyhan Apartmanı'nı terk edinceye kadar gözcülük yapmıştır.

Konsolos'un kaçırılmasından sonra Necmi Demir evine gide-rek teksir ettiğı "Amerikancı Bakanlar Kurulu'na" hitabıyla başlayan notayı ve diğer bildirileri zarflamıştır. Bunlardan TRT ile

Türk Haber Ajansı'na götürülecek olanları yanına alarak, Türk Haber Ajansı binasının önündeki kâğıt bobinler arasına adı geçen ajansa ait olanı, Adli Tıbbın karşısındaki çöp kutusuna da TRT'ye ait olanı bırakmış ve bu müesseselere telefonla durumu bildirmiştir. Aynı gün akşamı Necmi Demir ve karısı İlkay Demir gönderilecek rota ve bildirilerin tamamını hazırlamışlar, ertesi günü aynı aynı postanelerden yayın organlarına, parti başkanlarına bir kısım öğretim üyelerine postalamışlardır. Ayrıca İlkay Demir kaçırılma günü Elrom'un İngilizce yazdığı mektubu eşinin adresine göndermiştir.

Başkonsolos'un Hamarat Apartmanı'ndaki daireye getirilmesinden kısa bir süre sonra Oktay Etiman da aynı yere gelmiştir, Elrom'un başında devamlı olarak silahlı bir kişi beklemeye başlamıştır. Kaçırma olayının yapılacağından ve yapıldığından haberdar bulunan Rüçhan Manas da birkaç gün aynı daireye gelip burada kalan şahısların günlük ihtiyaçlarının teminine yardımcıda bulunmuştur. Sanıklardan Yzb. İlyas Aydın ve Saffet Alp de Hamarat Apartmanı'na sıkı sık gelip Başkonsolos'un başında nöbet tutmuşlar, bir seferinde de Tğm. Saffet Alp karısı Nazan Alp'i buraya getirmiştir. Bir aralık Elrom başının ağrıdığından bahisle doktor istemiş, sanıklar onun bu isteğini yerine getirmiş, gözükmek maksadıyla Ziya Yılmaz'ı doktor hüviyetiyle takdim etmişler ve bilahare Ulaş Bardakçı'nın Levent'te oturduğu evde yapılan arama sonucu ele geçen tansiyon ve dinleme cihazlarını kullanan Yılmaz istenilen havayı yaratmıştır. İlkay Demir, Konsolos'un eve getirildiği günden sonra bir kere daha bu daireye uğramıştır. Sıkıyönetim Komutanlığı'nın emirleri veçhile apartman sakinlerinin beyanname vermesi gerektiğinden Hamarat Apartmanı yöneticilerinin isteği üzerine Hüseyin Cevahir kendisini Nevzat Işık, Mahir Çayan'ı da Metin Süer takma adlarıyla yöneticilere bildirmiş, 22 Mayıs 1971 günü öğleyin yine yöneticilerin talebi üzerine daha önce düzenledikleri sahte hüviyet cüzdanlarını ibrazla çevrenin şüphesini dağıtacak ve eylemlerini gizleyecek tarzda hareket etmişlerdir.

Mahir Çayan, 22 Mayıs 1971 günü Teğmen Saffet Alp'in Fatih Mollagürani Sokak'taki evinde bulunduğu sırada radyodan o gece genel bir arama yapılacağını öğrenmiş, bu durum karşısında telaşa kapılarak Başkonsolos'un ne yapılması gerektiği mevzuunda Teğmen Saffet Alp'le hal tarzı aramaya başlamışlardır. İki sanık, temin edilecek bir askeri araçla Saffet Alp'in evindeki koltukların alınması, bunların aynı araçla Hamarat Apartmanı önüne getirilmesi ve Başkonsolos'un kaçınılmada kullanılan hurca konulup normal bir ev taşıma havası verilerek Saffet Alp'in evine naklinin en iyi hal tarzı olduğunda karar kılınmışlardır. 22 Mayıs 1971 gününün Cumartesi günü oluşu bu itibarla araç temin etmenin zorluğu düşünülmüşse de, Teğmen Saffet Alp'le aynı yerde görevli Ulş. Takım Komutanı Hava Ütğm. Mehmet Balaban hatıra gelmiş, Hazan Alp vasıtanın temini için Mehmet Balaban'ın Küçükçekmece Cennet Mahallesi'ndeki evine gönderilmiştir. Mehmet Balaban, Nazan Alp tarafından durumun açıklanması üzerine, Eyüp Jandarma Karakolu önünde bekleyen birliğe alt erzak Reo'sunu alarak Nişantaşı Rumeli Caddesi'nin Hamarat Apartmanı'na yakın bir yerine getirilerek park ettirilmiştir. O mahalleye yakın bir mobilyacıdan alınan koltuklar Balaban'ın yardımıyla araç şoförü tarafından Reo'ya yüklenilmiştir. Park edilen yerde uzun bir süre beklenilmesine rağmen Hamarat Apartmanı'ndan bir haber gelmemesi ve o mahaldeki görevli trafikçilerce aracın daha fazla bekletilmemesi söylenildiğinden, askeri araç buradan hareketle Merkez Komutanlığı giriş kapısı karşısında durdurulmuş, Mehmet Balaban şoföre geliş istikametine dönmesi için talimat verip sigara almak üzere ayrıldığında Reo görevli inzibatlarca Merkez Komutanlığı'na götürülmüştür. Dönüşte duruma muttali olan Mehmet Balaban o günkü nöbetçi heyetine müracaatla yeni evlendiğini, ev eşyası taşıdığını beyan edip aracı oradan alarak Saffet Alp'in Fatih'teki evi önüne getirmiş ve yüklediği koltukları daire kapısı önüne bırakarak ayrılmıştır.

Nazan Alp'in Ütğm. Mehmet Balaban'a araç isteğini bildirmek üzere ayrılmasını müteakip Çayan ve Alp, Hamarat

Apartmanı'na gelmişler ve orada Başkonsolos'un başında Cevahir ile Etiman'ın bulunduklarını görmüşlerdir. Çayan ve Alp'i takiben Yzb. İlyas Aydın ve bilahare de Bardakçı aynı daireye gelmişlerdir. Burada Başkonsolos'un bırakılarak evin terk edilmesi, ne olursa olsun arada birkaç şahsın Başkonsolos'la birlikte kalarak genel aramayı geçirmesi, öldürülmesi, Başkonsolos'un hurç içerisinde askeri araçla Teğmen Saffet Alp'in evine nakledilmesi hususları konuşulmuş, kesin bir karara varılamamıştır. Mahir Çayan bu kararsızlık üzerine arkadaşlarının verecekleri her türlü kararı kabul edeceğini bildirmiştir. Başkonsolos'un yanında birkaç kişinin kalarak gecenin geçirilmesi düşüncesi Ulaş Bardakçı tarafından İlbay Apartmanı'nda bekleyen Ziya Yılmaz, Necmi Demir ve İlkey Demir'e ulaştırılmış, adı geçen sanıklar hep birlikte Hamarat Apartmanı'nda kalmasının uygun olacağı kanısında bulunduklarını söylemişlerdir. Bardakçı bu düşüncüyü de Hamarat Apartmanı'ndaki arkadaşlarına iletmiştir. Saat 16.00 sıralarında Nazan Alp, Hamarat Apartmanı'na gelerek Ütğm. Mehmet Balaban'ın istenilen askeri aracı getirdiğini ve başında beklediğini bildirmiştir. Bunun üzerine aynı konu tartışılmış, zamanın azlığı ve şüpheyi celp hususları göz önüne alınarak nakilden vazgeçilmiş, durumu Balaban'a bildirmek üzere Nazan Alp ayrılmıştır. Hamarat Apartmanı'nda bulunan sanıklar, Çayan, Cevahir, Etiman, Bardakçı, İlyas Aydın ve Saffet Alp, durumu yeniden konuşup tartışarak Konsolos'un öldürülerek evin terk edilmesi hususunda müşterek bir karara varmışlardır. Evde en son kalacak ve Elrom'u öldürecek sanığın tayini için yazıtura atılması kararlaştırılmış, Yzb. İlyas Aydın kuraya girmeyerek evden ayrılmıştır. Karar uyarınca Mahir Çayan'ın ifadesine göre evde Başkonsolos'u öldürmek üzere en son kendisi kalmıştır. Çayan yine kendi beyanına göre saat 18.00 sıralarında radyoyu sonuna kadar açmış ve 6.35'lik tabancasını Ephrahim Elrom'un sağ kulak sayvanı ön üst kısmı saçlı deri mıntıkasına yönelterek üç el ateş etmiştir. Mermi yaralarına bağlı geniş beyin harabiyeti ve kanaması, kafatası kırılması sonucu Başkonsolos anında

ölmüştür. Türklüğün ananevi misafirperverliği ile devletlerarası kurallar ve insanlık hisleriyle bağdaştırılamayacak bu hunharca cinayet bu suretle kararlaştırılmış ve işlenmiştir.

BAŞKONSOLOS'UN ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA SANIKLAR:

Mahir Çayan, Konsolos'u öldürdükten sonra Saffet Alp'in Fatih'teki evine gitmiştir. 22 Mayıs 1971-23 Mayıs 1971 gecesi yapılan aramayı Saffet Alp, Nazan Alp, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Mahir Çayan bu evde geçirmişlerdir. Adı geçen sanıklar Ertuğrul Kürkçü'nün daha önce alıcı telsiz cihazı haline getirdiği radyo ile polis telsizinden yapılan aramaları takip etmişler, Çayan, Etiman ve Cevahir bir deftere saatleriyle kaydetmişlerdir.

Genel arama gecesi saat 04.40 sıralarında Ütgm. Temel Ünsal komutasındaki ekip, Hamarat Apartmanı 8. dairesi kapısının uzun süre çalınmasına ve beklenilmesine rağmen açılmayınca yüklenilmek suretiyle içeri girmiş ve Başkonsolos getirilişte konulduğu odada ölü olarak bulunmuştur.

23 Mayıs 1971 Pazar günü sokağa çıkma yasağı sona erdikten sonra Cevahir Levent'e, Bardakçı ve Manas'ın kaldıkları eve giderek durumu öğrendikten sonra Saffet Alp'in evinde bekleyen arkadaşlarına bildirmiş, aynı gün akşamüzeri Çayan, Etiman ve Cevahir, valiz içerisinde götürdükleri silah ve mermileri Saffet'in evinde bırakarak Levent'e intikal etmişlerdir. O gece Çamlıca Apartmanı'na telefon ederek durumu sormuşlar ve aramanın geçirildiğini öğrenmişlerdir. Ziya Yılmaz ve Abdullah Ceceloğlu İlbay Apartmanı'nda kalmaktadırlar. Bu sanıklar durumlarının dikkati çektiği kuşkusuyla İlbay Apartmanı'nda bulunan yasak kitap, Kurtuluş Yayınları ve Dev-Genç bildirilerini bavulla Çamlıca Apartmanı'na getirmişlerdir. Mahir Çayan 24 Mayıs 1971 günü akşamı İlbay Apartmanı'na gittiğinde Yılmaz ve Ceceloğlu'yla birlikte Necmi Demir, İlkay Demir ve Necati Sağır'ı burada görmüş, bu üç sanığı Yzb. İlyas Aydın'ın evine götürmüştür. İlyas Aydın'ın evinde daha önce götürdüğü İrfan

Uçar'ı da görmüştür, Konsolos'un kaçırılmasından haberi bulunan ancak kendisine eylem gününün öne alınması duyurulmadığı için katılamayan Kamil Dede'yi de Mahir Çayan aynı günlerde İlbay Apartmanı'nda görmüş ve kendisiyle konuşmuştur. Bu günlerde Ulaş, Oktay, Hüseyin, Rüçhan Levent'teki evde kalmışlar, Mahir Çayan, Teğmen Saffet Alp'in evinde ikamet etmiştir. Çamlıca Apartmanı'nda İlkey Demir, Necmi Demir, İrfan Uçar, Necati Sağır ve İlyas Aydın kalmışlardır. 27 Mayıs 1971 günü saat 16.00 sıralarında bu apartmana gelen Çayan, adı geçen sanıklarla uzun süre konuşmuştur. Saffetlerin evine döndüğünde sanık karı-kocayı evde bulamamış ve geceyi geçirmek üzere Levent'teki eve geldiğinde kendisinin Çamlıca Apartmanı'ndan ayrılmasından yarım saat sonra oradaki arkadaşlarının güvenlik kuvvetlerince yakalandıklarını öğrenmiştir. Ancak, Mahir Çayan ve arkadaşları Çamlıca Apartmanı'nda yakalananlar arasında Yzb. İlyas Aydın'ın bulunmadığını radyo haberlerinden anlayarak, bu sanığın durumunu öğrenmek üzere 28 Mayıs 1971 günü Çayan'la Cevahir, Saffet'in evine gittiklerinde Yüzbaşı'yı bu evde görmüşlerdir. İlyas Aydın ekmek almaktan dönerken Çamlıca Apartmanı'nın güvenlik kuvvetleri tarafından sarıldığını gördüğünü ve firar ettiğini arkadaşlarına söylemiştir.

Çayan ve Cevahir, Saffet Alp'in evine giderlerken Mete Has ve Talip Aksoy'un fidyesi ikinci partiden olup da seri numaraları alınan 500 liralıklardan müteşekkil 140 bin lira civarındaki para ile 100 liralıklardan seri numaraları alınmamış 60 bin lirayı beraberlerinde götürmüşlerdir. Seri numaralarının alındığına dair İstanbul Emniyet Müdürlüğü Nöbetçi Başkomiserliği'nin illere gönderilen resmi yazı sureti Abdullah Ceceloğlu tarafından ele geçirilerek Ziya Yılmaz vasıtasıyla Çayan'a ulaştırıldığından sanıklar bu duruma muttalidirler. Bu paraların Saffet Alp'in evine götürülmesinden maksat Nazan Alp'çe saklanması temin ise de bundan bilahare vazgeçilmiş, bu evde durumun tartışılması sonucu evlerin terk edilmesi ve dağılınması kararlaştırılmıştır. Evi terk etmeden önce Çayan ve Cevahir 100 liralıklardan müteşek-

kil 60 bin liranın 30 bin lirasını Yzb. İlyas Aydın ve Teğmen Saffet Alp'e vermişlerdir. Saffet Alp'in evinde daha önce bıraktıkları valiz içindeki silah ve mermileri de yanlarına alan Çayan ve Cevahir Levent'teki eve döndüklerinde Oktay Etiman'ın paniğe ve telaşa kapılarak evi terk ettiğini öğrenmişlerdir. Sanıklar bu evde kalışlarının şüpheli celbedeceği düşüncesiyle Erenköy, Taşmektep Sokak, Tenis Apartmanı'ndaki dairelerine gitmeyi kararlaştırmışlardır.

Bu karar üzerine Rüçhan Manas ve Ulaş Bardakçı, 28 Mayıs 1971 günü saat 14.00 sıralarında Tenis Apartmanı'ndaki dairelerine girecekleri esnada içerde bekleyen güvenlik kuvvetleri mensupları kapıyı açarak polis olduklarını söylemişler ve teslim olunmasını istemişlerdir. Ulaş Bardakçı davete rağmen içeri girmeden belindeki tabancasını çıkarmış, ancak emniyetini açınca kadar görevlilerce zararsız hale getirilmiştir. Çayan ve Cevahir ise adı geçen iki sanığın peşinden Tenis Apartmanı'na geldiklerinde biriken kalabalığı görerek arkadaşlarının yakalandıklarını anlamışlardır.

27 Mayıs 1971 gecesi Çamlıca Apartmanı'nda ele geçen sanıkların verdikleri bilgi üzerine güvenlik kuvvetleri 28 Mayıs 1971 günü İlbay Apartmanı'nda Ziya Yılmaz'ı da yakalamışlardır. Abdullah Ceceloğlu ise bir süre Ziya Yılmaz tarafından yeğeni için kiralanan Tarlabası'ndaki evde kaldıktan sonra Yılmaz'ın yakalandığını duyunca Ankara'ya kaçmış, profesyonel otomobil ehliyetnamesinde isim ve memleket hanelerinde tahrifat yaparak Salih Gör ismiyle dolaşırken 18 Haziran 1971 günü yakalanmıştır.

Artık gizlenecek evleri kalmayan sanık Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir Erenköy'deki ev civarından ayrıldıktan sonra sanıklardan Bingöl Erdumlu'nun eski eşi Tülay Tat'ın (Erdumlu) Kızıltoprak, Feneryolu'ndaki evine gitmişler, Çayan beraberlerinde getirdikleri çanta içerisindeki tabanca ve mermileri saklayıp saklayamayacağını Tülay Tat'tan sormuş, onun bu imkâna sahip olmadığını bildirmesi üzerine Mahir Çayan, Bingöl Erdumlu'nun Maltepe, Rıhtım Caddesi'ndeki evini sorduğunda

Tülay da oranın münasip ve müsait olduğunu bildirmiştir. Bunun üzerine Çayan, Cevahir ve Tat, taksiyle Maltepe, Rıhtım Caddesi 34/3 No.daki Bingöl Erdumlu'ya ait daireye gelmişlerdir. Tülay Tat'ın yanında getirdiği anahtarın kapıya uymaması üzerine daire kapısının karşısına düşen apartman aydınlığındaki küçük pencere camı kırılarak buradan Çayan dairenin balkonuna girmiş ve içten diğer iki sanığa kapıyı açmıştır. O gün Cevahir ve Çayan beraberlerinde Tülay Tat olduğu halde Maltepe Postanesi'ne gitmişler ve sanıklardan Mahir Çayan beraberlerinde getirdikleri seri numaraları alınmış 140 bin liranın üzerindeki parayı Tülay Tat'a (Erdumlu) vermiş, geriye ise kendilerinde 30 bin liralık 100'lüklerden müteşekkil miktar kalmıştır. 29 Mayıs 1971 günü sabahı Tülay Tat (Erdumlu), Çayan ve Cevahir'in bulunduğu eve geleerek onlara gazete ve bazı yiyecek eşyaları getirmiştir. Aynı gün öğleden sonra Tülay Tat (Erdumlu) ile Çayan ve Cevahir Kadıköy Postanesi'nde buluşmuşlar, Çayan, Saffet Alp'te gördüğü ve tanıdığı P. Ütgm. Ömer Laçiner'e Nazan Alp'in kız arkadaşı olduğundan bahisle telefon etmesini Tülay'dan istemiştir. Tülay kıtasına telefon ederek Üsteğmen Ömer Laçiner'in adresini kendisinden öğrenmiştir. Öğle zamanı Çayan ve Cevahir, Ömer Laçiner'in evine gitmişler, nöbetçi olduğundan Üsteğmen'in evde bulunmadığını görmüşler, kardeşine gizlenmek istediklerini, kendilerini saklanabilip saklayamayacaklarını sorduklarında red cevabı almışlardır. Sanıklar aynı gün akşamı geç vakit Maltepe'deki eve dönerek geceyi burada geçirmişlerdir.

BEKÇİNİN ÖLDÜRÜLMESİNE TEŞEBBÜS VE ERKANLARIN EVİNE İNTİKAL:

Birkaç günden beri boş olduğunu bildiği üst daireye gece geç vakitler gelen sanıkların durumundan şüphelenen aynı apartmanın birinci katında oturan bir kadın durumu mahalle muhtarına intikal ettirmiştir. Mahalle muhtarının Maltepe Emniyet Başkomiserliği'ne bildirmesi üzerine, bir inzibat astsubayı bir polis memuru, bekçi İbrahim Keskin diğer bir bekçi ve muhtar

30 Mayıs 1971 günü sabahı sanıkların evde bulunduğu sırada Rıhtım Caddesi'ndeki daireye gelmişler, kapıyı uzun süre çalmalarına rağmen cevap verilmemiştir.

İçerde şahıslar bulunduğu inancına varan görevliler kapı önünde bekçi İbrahim'i bırakarak yardımcı kuvvet almak için karakola gitmişlerdir.

Bekçi İbrahim Keskin apartmanın sahanlığında merdiven başında beklediği sırada güvenlik kuvvetlerinin gittiklerini sanan Mahir Çayan kapıyı açmış ve bekçiyle karşılaşmıştır. Bekçi sanığa "kapıyı niye açmadıklarınızı" sormuş ve birlikte karakola gitmeleri gerektiğini söylemiştir. Bu konuşma üzerine Çayan giyinip geleceğini bildirmiş ve bekçi de merdivenlerden aşağıya inmeye başlamıştır. Çayan ve Cevahir dairede konuşmuşlar ve bekçiye içeriye almaya karar vermişlerdir. Hüseyin Cevahir daire kapısının arkasında beklediği sırada Çayan, 14'lük tabancasını çekerek aşağıya inmiş ve bekçiye içeriye girmesini söylemiştir. Aynı anda İbrahim Keskin geri geri giderek elini tabancasına atmış, Mahir Çayan tabancasını ateşleyerek öldürmek kastıyla bekçiye ateş etmiş ve sırtından vurmuştur. Bekçi "yandım" diyerek asfalta düştüğü sırada sanık tabancasını bir daha ateşlemiş isabet ettirememiştir. Çayan'ı takiben Cevahir de silah, mermi ve para dolu valizi alarak aşağıya indiğinden iki sanık koşarak Rıhtım Caddesi'ne çıkmışlar ve takiplerini önlemek için zaman zaman ellerindeki sten makinelili tabancalarla havaya tarama ateşleri yapmak suretiyle Kuyu Sokak, Küçükalyalı Caddesi, Keresteciler Sokağı'nı takiben Beşçeşmeler mevkiindeki tren yolu altgeçidine gelmişlerdir. Burada kendilerini takip eden ve yakalamak isteyen şahısların kalabalıklaştığını gören sanıklar geçitten sırayla geçmeyi kararlaştırmışlar ve Mahir Çayan altgeçitten geçerek Cevahir'e gelmesi için işaret etmiştir. Cevahir burada havaya doğru bir defa daha tarama atışı yaparak yere bıraktığı içinde sten makinalı tabanca, tabanca, mermiler, dolu şarjörler ve öldürdükten sonra Başkonsolos'tan aldıkları vesaikler dolu saplı deri valizi alıp koşacağı sırada bu valizin sapı kopmuş, bunun üzerine sanık valizi orada bırakarak geçit-

ten geçmiştir. Çayan ve Cevahir bundan sonra da yine yer yer durarak atışlar yapmak suretiyle Çiftlik Caddesi, Bostan Sokak, Kartallı Sokak, Tarla Sokağı'nı takiben Orhangazi Caddesi'ne çıkmışlar, Bağdat Caddesi'ne ulaşacakları sırada silah sesleri üzerine Orhangazi Caddesi ile Bağdat Caddesi'nin kesiştiği mahalle sevk edilen inzibat astsubayı ve erleriyle karşılaşmışlar, güvenlik kuvvetlerinin çemberi karşısında daha fazla ilerleyemeyerek Maltepe Orhangazi Caddesi, Küçükbağ Sokak, 8 numaralı apartmanın bahçe duvarından atlamışlar, birinci kat arka balkonundan, kapıyı tekmeyle açmak ve camı kırmak suretiyle Yazgül Uğraş'ın evine girmişlerdir.

Ev sahibesi Yazgül Uğraş iki kızını ve üç yaşındaki torununu alarak ön balkona geçmişlerdir. Çayan ön balkonda, bulunan ev sakinlerinin yanına gelerek silah tehdidiyle bunları içeriye almış ve salonda bulunan divana oturtmuştur.

Kendisi de karşılarındaki divana oturarak silahını doldurmuş, diğer sanık yatak odaları antresinde elinde silah olduğu halde etrafı gözlemiştir. Yazgül Uğraş ve kızlarının yalvarmaları ve cevap beklemeden kalkarak arkalarına korka korka bakmak suretiyle kapıya yönelmeleri üzerine sanık Çayan eliyle gidin şeklinde işaret etmiştir. Ev sakinleri çıktıktan sonra Çayan ön balkon penceresine doğru, Cevahir de bulunduğu koridordan yatak odası penceresi istikametinde evi çeviren güvenlik kuvvetlerine ateş açmışlardır.

Sanık Mahir Çayan'ın sığındıkları Maltepe, Rıhtım Caddesi'ndeki evden kaçış sırasında öldürmek kastıyla vurduğu Bekçi İbrahim Keskin hakkında Göğüs Cerrahisi Merkezi'nce verilen sıhhi raporunda: "Sırtta kolon vertebra üzerinde kurşun girişi deliği bulunduğu, kurşunun pravayı deldikten sonra koltukaltında yumuşak kısımlarda kalmış bulunduğu, kurşunun parçalamış olduğu, akciğer kısımlarının dikildiği, bu yaranın 75 gün mutat ışıgaline engel olduğu belirtilmiştir.

Sanık Mahir Çayan ve sanık Hüseyin Cevahir Maltepe, Rıhtım Caddesi'nde bulundukları sırada Tülay Tat'a saklaması ve isten-

diğinde peyder pey alınması, kendileri yakalandığında İzmir’de veya Ankara’da Bingöl Erdumlu’ya teslim edilmesi kaydıyla seri numaraları alınan 140 bin liranın üstündeki miktarda parayı vermişlerdir. Adı geçen sanıklar yanlarında kalan paranın 20 bin lirasını 30 Mayıs 1971 günü sabahı kaldıkları eve güvenlik kuvvetlerine gelindiğinde yatak içine gizlemişler, geri kalan 10 bin lirayı ise kaçarlarırken yanlarına almışlardır. Bilahare güvenlik kuvvetlerince bu evde yapılan aramada yatak içine gizlenen 20 bin lira bulunarak zapt olunmuştur.

Sanık Tülay Tat 30 Mayıs 1971 günü sabahı kendisini bekleyen sanıklara yiyecek eşyası ve gazete getirirken Maltepe’deki olayı duymuş, eve dönerek kendisine teslim edilen parayı alıp aynı gece otobüsle Ankara’ya gitmiştir. Bingöl Erdumlu’yu aradığında Yuvam Emlak işyerinde nerede bulunabileceğinin öğrenebileceğini anlayınca kaydı geçen işyerine gitmiştir. Yuvam Emlak’ta Oğuz Öder’le karşılaşmış ve bu sanık kendisine “Yazılı kâğıtlar sende imiş getirdin mi?” tarzında şifreli bir soru tevcih etmiştir. Bu sıra tespit edilemeyen bir şahıs içeri girerek Yusuf Küpeli’nin para istediğini söylemiş, Oğuz Öder de paranın geldiğini, verebileceklerini bildirmiştir. Tülay Tat, yanında bulunan paraları Oğuz Öder’e vermiş, bunun bir kısmı gelen şahsa tevdi edilerek Yusuf Küpeli’ye gönderilmiştir. Tülay Tat Bodrum’da gizlendiği sırada 7 Haziran 1971 günü yakalanmıştır

SİBEL ERKAN’IN ÖLÜM TEHDİDİ ALTINDA ALIKONULMASI OLAYI:

Sanık Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir, 30 Mayıs 1971 günü sığındıkları Küçükbağ Sokak’taki apartmanın birinci katını emin bulmadıklarından en üst kattaki Top. Kd. Binbaşı Dinçer Erkan’a ait dairenin kapısını kırarak içeri girmişler, Binbaşı’nın eşi ile oğlunun dışarıya çıkmasına müsaade ederek kızı Sibel Erkan’ı evde alıkoymuşlardır. Sanıklar Sibel Erkan’ı arka salona götürdükten sonra kırılan kapıya, buzdolabını ve kömür sobasını dayayarak takviye yapmışlardır. Bu esnada binanın çevresine büyük bir halk

kalabalığı toplanmış, güvenlik kuvvetleri tarafından abluka altına alınmıştır. Binanın sarıldığını görünce Mahir Çayan mutfak penceresinden, Hüseyin Cevahir banyo penceresinden, “Yaşasın Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi” diye bağırılmışlar, halkın aleyhte tezahüratı karşısında bu pencerelerden hedef gözetmeksizin ateş açmışlardır. Bu atışlar sırasında, Çayan’ın ateş ettiği istikamette bulunan Gülsüm Bölme isimli bir kadın isabet eden kurşunla yaralanmıştır.

Güvenlik Kuvvetlerince binanın çevresinde gerekli tedbirlerin alınmasından sonra sanıklara teslim olmaları, kızı serbest bırakmaları, müteaddit defalar ikaz ve ihtar edilmiştir. Aynı binanın ikinci katında sanıklarla münasebeti ve teslim olmaya iknai temin etmek ve kızın sağlığı hakkında sık sık bilgi almak üzere görevliler karargâh kurmuşlar, buradan Binbaşı Hayri Çakmakçı sanıklara megafonla kızı bırakmalarını ve teslim olmalarını söylemiştir. Binbaşı Hayri Çakmakçı ile sanıklar arasında yapılan ve teype alınan konuşmalarda, Mahir Çayan yurtdışına iltica hakkı istediklerini, herhangi bir teşebbüs vukuunda önce kızı vuracaklarını söylemiş, Cevahir de teslim olmak yolunda söylenilen sözlere karşılık kendisinin Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin bir savaşçısı olduğunu, çocuğun kendileriyle kalacağını, birlikte ölecek veya kalacaklarını, canları istediği zaman üçünün birlikte evden çıkacaklarını, herhangi bir şey yapmaya kalktıkları takdirde üçünün de öleceğini, kendisinin Türk olmayıp Kürt olduğunu beyan etmiştir. Çayan da birlikte çıkmak istemelerindeki maksadın vuruşmak olduğu Türk Ordusunu bir müstemleke ordusu saydıklarını, kızla beraber çıktıklarında Kıbrıs’a veya Filistin’e iltica hakkı istediklerini, teslim olmamak kararlarının kat’i olduğunu, içlerinden birine bir şey olursa diğerinin kızı vuracağını, şartları kabul edilmediği takdirde kızı öldüreceklerini ilave etmiştir.

Sanıklar zaman zaman Sibel Erkan’ın da konuşmasına müsaade etmişlerdir. Bu konuşmalarından birinde Sibel Erkan ağlayarak, onların kendisini hiçbir zaman serbest bırakmayacaklarını söylemiştir.

Sanıkların Sibel Erkan'ı alıkoydukları ikinci günü akşamı iknalarını temin düşüncesiyle Cevahir'in amcası ve Çayan'ın annesi olay mahalline getirilmişler ve ikinci kat sahanlığından sanıklarla konuşturulmuşlardır. Cevahir amcasıyla Türkçe ve Kürtçe yaptığı konuşmada teslim olmayacağını, kendisini de pahalıya ödeteceğini, kendisinin de çocuğun da oradan ölüsünün çıkacağını hepsini öldüreceklerini beyan etmiştir. Çayan'da annesinin teslim ol ikazlarına karşı, faşist köpeklerin, namussuzların onu kandırdıklarını, teslim oldukları takdirde kendisine işkence yapıp öldürüleceğini ifade etmiş, annesinin askerin hiçbir zaman yalan söylemeyeceği tarzındaki sözlerine ve yalvarmalarına karşılık çekilip gitmesini defolmasını bağırarak söylemiştir. Sanığın karakter yapısını belirtmesi bakımından annesiyle konuşmalarının son kısmını özetle alalım:

Mahir Çayan: Defolun, beş dakika daha bunlar burada konuşsun, şerefsizim dünyanın en adi insanıyım ki bu kızı burada beş dakika sonra kurşun sesleriyle öldüreğim göreceksiniz, beş dakika içinde. Şimdi saat 12'ye 25 var. 12'ye 20 kala bu iş bitecektir. Biz de bitecek, bu iş de bitecektir. Artık kestirmeden gidiyoruz...

Annesi: Benim hatırım için yavrum, benim hatırım için, ana sütümü dahi sana helal etmem yavrum, sen böyle bir iş yaparsan ben ölürüm yavrum, ne olur yarabbim, yapma evladım. Bak ben seni bu kadar büyüttüm. Bunlar için mi yapıyorsun. Sen çok güzel bir cocuktun, niye böyle oldun evladım.

Mahir Çayan: Bak ben laf anlıyorum, göreceksiniz, devrimcilik nasılmiş göreceksiniz, faşist köpekler."

Bu konuşma üzerine anne ve amca olay yerinden uzaklaştırılmışlardır. İki sanık bir ara da bağırarak Che Guevara'dan adapte edilen marşlar söylemişlerdir. Binbaşı Hayri Çakmakçı ile sanıklar arasındaki konuşmalar bu minval üzere Güvenlik Kuvvetlerince baskının yapıldığı 1 Haziran 1971 günü sabahına kadar devam etmiştir.

Güvenlik Kuvvetlerince eve girişi sağlamak bakımından çatı-

dan tabana doğru birçok kalın halat sarkıtılmış, sanıkların gece kaçmalarını önlemek bakımından olay mahalline projektörler getirilmiştir. Halatlar aşağıdan sallandığında ve projektörler kendiliğinden söndüğünde sanıklarca bu noktalara kesif atışlar yapılmıştır. Ayrıca bu kabil atışlar her iki şahsın bu daireye sığındıkları zamandan, harekâtın başladığı ana kadar fasılalarla vuku bulmuştur. Olay mahallinde görevli şahıslarca aşağıdan bulunan kata sopa ucunda yükseltelen polis şapkası ve asker miğferine yine ateş edilmekte devam olunmuştur. Sanık Çayan ve Cevahir ikinci günü masa örtüsünü alarak yakmak istemişler ve bununla da evi yakıyor süsü vermişlerdir. Ayrıca o gün beraberlerinde getirdikleri 100'lüklerden müteşekkil 10 bin lira kadar para ile vesikalara baca küllüğünde yakarak bu yönden de bir delil bırakmamak istemişlerdir.

Sanıkların bu mahalle sığındığı zamandan eve girmeye güvenlik kuvvetlerince teşebbüs edildiği vakte kadar bina çevresindeki ciplerden megafonlarla kızı serbest bırakmaları kendilerinin de teslim olmaları şeklindeki çağrılar devam etmiştir. Ancak bütün ikaz ve ihtarlara, hatta yakınlarının getirilerek kendileriyle konuşturulmalarına rağmen bir netice almak mümkün olamamıştır. Bu hal karşısında harekâtı yöneten komutanlıkça 1 Haziran 1971 günü güvenlik kuvvetlerince bu daireye girilmesi kararlaştırılmış, harekâta iştirak edecek emniyet görevlileri arasında vazife taksimi yapılmış ve görevliler, o gün saat 8'den harekâtın başladığı 11.40'a kadar binaya dışardan dayalı merdivenler üzerinde beklemişlerdir. Hazır bulundurulanan keskin nişancı Bnb. Necdet Asker ve Dz. Bnb. Cihangir Erdeniz bu binaya bitişik evde sanıkların bulunduğu bina salonunu görebilecekleri bir odada vazifeli kılınmışlardır. Daha önce yapılan kararlaştırmaya göre binanın kuzey balkonu sol tarafındaki merdivenden Komiser Muavini Cavit Acar, Komiser Muavini Ahmet Demir, Polis Memuru Selim Güveni bunun sağındaki merdivenlerden Komiser Muavini Galip Akay, Polis Memuru Mehmet Ali Özen, binanın doğusuna düşen yatak odası penceresindeki merdivenden

polis memuru Mehmet Surlu ve Erkan Sat; binanın güney cephesi balkonu sol tarafındaki merdivenden polis memuru Yılmaz Ertunç ve Niyazi Türköz; binanın batı cephesindeki mutfak penceresinden ise Başkomiser Mehmet Bayrak, Polis Memuru Hilmi Kaya ve Nihat Kanko binaya girmek üzere görev almışlardır. Bu şahıslardan Cavit Acar, Ahmet Demir, Yılmaz Ertunç, Mehmet Bayrak'a çelik gömlek giydirilmiş ve tomson makineli tüfek verilmiştir. Binaya giriş harekâtının keskin nişancılarının atışları üzerine olacağı daha önce girişte görevli şahıslara bildirilmiştir.

Keskin nişancı olan şahıslar ise daire güney cephesindeki salon cam bölmesinin tamamen tülle örtülü bulunması, iki sanık ile Sibel Erkan'ın oturdukları yer ön tarafında saksı ve diğer çiçeklerin olması, ayrıca balkonda bazı çamaşırların asılı vaziyette durması karşısında kâfi görüşe sahip olamamışlardır. Harekâtın başlamasından önce ise sanık Cevahir ve alıkonulan Sibel Erkan daire ön ve arka salonu arasındaki bölmeye yakın bir yerde bulunmaktalar. Çayan ise arka salonun batı duvarı dibinde yatmaktadır. Her iki şahıs evde kaldıkları sürece aralıkla nöbet tutmaya devam etmişlerdir.

Bir ara Hüseyin Cevahir güneydoğu cephesindeki yatak odasını kontrole gidişi sırasında güney karşı taraftaki binada bulunan keskin nişancılardan Necdet Asker ilk atışı yapmış, bu hal karşısında Hüseyin Cevahir hemen Çayan'ın bulunduğu yere gelerek ateş edildiğini haber vermiştir. Bunu takiben ilk önce Cevahir, arkasından da Mahir Çayan banyo önündeki hole gitmişler; bu sırada Cihangir Erdeniz tarafından silah istimal edilmiş sanıklar bu durum karşısında Sibel Erkan'ı takip imkânından uzak kalmışlardır. Banyo önündeki hole gitmelerinden önce Çayan tarafından daire kapısı, Cevahir tarafından ise ön salon güney cephesi silahla taranmıştır. Cevahir ve Çayan holde sırtları birbirlerine dönük şekilde güneydeki ve kuzeydeki yatak odalarını emniyete almak istemişler, bu sırada mutfak penceresinden giren ve arka salona gelen Başkomiser Mehmet Bayrak'ı görerek hole açılan kapının sağ tarafında Cevahir, sol yönünde Çayan olduğu hal-

de gelen şahısla müsademeye girişilmiştir. Bir ara Mahir Çayan içeri giren şahısla silahlı mücadelede iken Cevahir de bina kuzey cephesi balkonunu sol tarafındaki merdivenden binaya girmek isteyen Cavit Acar ve Ahmet Demir'e doğru elindeki tomsonla bir tarama atışı yapmıştır. Karşıdan da ona doğru atış vuku bulmuştur. Karşılıklı silah kullanmanın bir aralık hafiflemesinden istifade eden Başkomiser M. Bayrak elinde tomsonla banyo holüne geldiğinde sol yandaki yatak odası önünde başı o tarafa ayakları banyoya, doğru Cevahir'in ölü, hol sağ tarafında ise Mahir Çayan'ın yaralı olarak yattığını görmüş; bilahare aynı mahalle binaya girmeye muvaffak olan diğer görevliler gelmişlerdir. Başkomiser Mehmet Bayrak Çayan'ın yaralı olduğunu görerek tomsonu ona doğru yönelttiğinde Mahir buna ve diğer görevlilere, "Aman beni öldürmeyin," diye yalvarmaya başlamıştır. Eve girme teşebbüsünün başlaması ve devamı sırasında polis memuru Yılmaz Ertunç tarafından da tomsonla ön salondan hole geçilen kapı ve çevresine atışlar yapılmıştır. Harekât neticesinde Hüseyin Cevahir'in kolunda takılı duran sten tabanca ile şarjörleri; Mahir Çayan'da bulunan sten ve diğer tabancalar, mermiler görevlilerce alınmıştır.

Sanıkların harekât atışı üzerine şaşkınlıkları ve daha emin şekilde mücadele edebilecekleri hole süratle gitmeleri sırasında, silah tehdidi altında alıkonulan Sibel Erkan bulunduğu arka salondan giriş holüne açılan kapıya doğru koştuğu esnada Mehmet Bayrak'la karşılaşmış ve arkadan gelen diğer görevlilerce alınarak mutfak penceresinden ikinci kata indirilmiştir. Olayda Başkomiser Mehmet Bayrak ve Komiser Muavini Cavit Acar karşı taraf kurşunlarıyla yaralandıkları için derhal hastaneye kaldırılmışlardır. Sibel Erkan'ın alıkonulmasından harekâtın sonuçlandığı zamana kadar binlerce vatandaş olayı heyecan, merak ve korku içerisinde izlemiş; Cevahir'in ölümünü duyunca da kendilerine gösterilmesini istemiş, Hüseyin'in ölüsü ön balkona çıkarıldığında yüzlerce kişi, "Aşağıya atın, aşağıya atın," şeklinde bağırılmışlardır. Toplum psikolojisini düşünen görevliler Hüseyin Cevahir'in cesedi-

ni içeriye alarak bilahare Yakacık'taki Sosyal Sigortalar Kurumu Sanatoryumu'na nakletmişler, yaralı Mahir Çayan ise en kısa zamanda Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne getirilip tedavi altına alınmıştır.

Güvenlik Kuvvetleri görevlileri bu harekâta ölümle karşı karşıya oldukları halde Sibel Erkan'ı kurtarmaya ve sanıkları ölü ve yaralı olarak elde etmeye muvaffak olmuşlardır.

51 saatlik süre içerisinde pek çok ikaz ve ihtara rağmen ölüm tehdidi altında alıkoydukları Sibel Erkan'ı bırakmayan, eve girilmek istenildiğinde derhal öldürüleceğini bildirenlerden Hüseyin Cevahir güvenlik kuvvetlerine silahla karşı koyma sırasında isabet eden kurşunların baş ve göğüs organlarında meydana getirdiği harabiyet, iç ve dış kanama sonucu ölmüştür. Sanıkların ölü ve yaralı olarak elde edilmesinden sonra olay mahallinden görevlilerce iki sten tabanca, şarjörler, bol miktarda mermi, üç tabanca ele geçirilmiştir.

Sanık Mahir Çayan eve sığınmalarını müteakip Sibel Erkan'ın babasına ait olup da evde bulunan Kırıkkale yapısı tabancayı ele geçirmiş, müsademenin aleyhlerine neticeleneceğini anladığı anda da günlerden beri savaşçı olduğunu söylemesine, ölümüne hazır bulunduğunu yetkililere bildirmesine ve hiçbir şeyden korkmadığını belirtmesine rağmen sadece sağ kalabilmek ümidiyle baş nahiyesine değil karnın bölgesi dışına doğru bu silahla bir el ateş etmiş ve yaralanmıştır.

Binaya giriş harekâtında görev alan şahıslar, sanıkların mükemmel ve modern silahlara sahip bulunduklarını, ayrıca içeriye girecek görevlilere daha önceki söz ve fiilleriyle çekinmeksizin ateş edeceklerine; bunların iyi silah kullanan kişiler olduklarını duymalarına rağmen günlerce ölüm tehdidi altında alıkonulan Sibel Erkan'ı kurtarmak çabası ve azmi içerisinde hareket etmişlerdir.

Sanıkların çocuk yaşta bir kızı günlerce ölüm tehdidi altında alıkoymaları milyonlarca anne, baba, genç kız ve küçük çocuğu sonsuz üzüntüye ve korkuya sevk etmiş; etkisi uzun süre unutulamayacak psikolojik bir bunalım yaratmıştır.

ÖRGÜTE SİLAH TEMİNİ:

Sanık Necati Sağır'ın, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'ne silah ve mermi temin ettiği anlaşılmıştır. Adı geçen sanık Cephe üyesi Necmi Demir'le devamlı temas halinde bulunmuş ve bu kanaldan verilen talimatlar gereğince hareket etmiştir.

Adı geçen sanık 1971 yılı Mart ayının ilk haftası içinde Talebe Cemiyeti Başkanı bulunduğu Güzel Sanatlar Akademisi'nde akrabası Abdurrahman Türe'ye, kendisinde bulunan silah ve mermileri Beşiktaş'taki bir evde sakladığını, Türe'nin evine nakletmek istediğini söylemiştir. Abdurrahman Türe bu teklifi kabul etmiş ve aynı gün akşamı Beşiktaş Çırağan Durağı'nda buluşulması kararlaştırılmıştır. Necati Sağır yanında Rasim Özkan ve diğer arkadaşı olduğu halde Çırağan Durağı'nda Abdurrahman Türe'yle buluşmuş ve birlikte getirilen bir paket içindeki 3 tabanca ve 100 mermi alan 7-8 kutu Türe'nin Ortaköy'deki evine götürülerek mutfaktaki bir sandığa yerleştirilmiştir.

Sanık Necati Sağır'ın verdiği talimat üzerine Emel Mesci 1971 yılı Mart ayı ortalarında Akademi'den tanıdığı Yüksel Erdoğan'a telefon ederek evine çağırılmış ve adı geçen iki sanık Necati Sağır ile Nişantaşı Dilberler Mağazası önünde buluşmuşlardır. Sağır, Mesci ve Erdoğan birlikte Abdurrahman Türe'nin evine giderek, daha önce teslim edilen tabancaları çıkarıp paketlemişler ve yanlarına alarak ayrılmışlardır. Üç sanık taksi ile Site Sineması önüne geldiklerinde Necati Sağır, tabancaların bulunduğu paketi Emel Mesci'ye vererek bunu aynı gün akşamı Kent Sineması önünde saat 20.00'de elinde katlanmış bir *Hürriyet* gazetesi ve çakmak bulunan şahsa vermesini istemiştir. Emel Mesci ve Yüksel Erdoğan bu görevi birlikte yerine getirmişler ve kendilerine tevdi olunan paketi Kent Sineması'nda tarif üzere bekleyen şahsa vermişlerdir. Kent Sineması'nın önünde tabancaları teslim alan Necmi Demir'dir.

Bundan iki veya üç gün sonra, Necati Sağır, Yüksel Erdoğan ve Emel Mesci'ye ayrı ayrı telefon ederek Abdurrahman Türe'de kalan mermileri alıp kendisine teslim etmelerini istemiştir. Bu

talimat üzerine, Yüksel Erdoğan Türe'ye telefon ederek durumu bildirmiştir. Emel Mesci ile Yüksel Erdoğan aynı gün akşamı Abdurrahman Türe ile Tophane'de buluşarak Ortaköy'deki evine gitmişlerdir. Yüksel Erdoğan daha önceki zamanda Türe'ye Sağır tarafından teslim edilen 700-800 mermiyi paketlemiştir. Erdoğan ve Mesci içinde mermiler olan bu paketi talimata uyarak Elmadağ İsrail Hava Yolları ile Osmanlı Bankası arasında inen yol üzerinde bulunan mobilyacı dükkânında Necati Sağır'a vermişlerdir.

Yine 1971 Mart ayı ortalarında bir gün sanık Rasim Özkan, Emel Mesci'nin evine giderek bir paket bırakmış ve bunu birkaç gün içinde geri alacağını söylemiştir. Emel Mesci bu paketi açtığında içinde biri 38 kalibrelik toplu Smith Wesson, diğeri MAP ve ikisi de Browning marka dört tabancanın bulunduğunu görmüştür. Ayrıca, bu paket içerisinde çok sayıda Map ve Smith Wesson tabanca mermisi bulunmaktadır. Talimat üzerine Emel Meçsi bu paketi yukarıda, kaydedilen Abdurrahman Türe'nin evine ilk defa gitmek üzere buluşmada Necati Sağır'a teslim etmiştir. Sağır bu tabanca ve mermileri Mesci ve Erdoğan'ın Elmadağ'da İsrail Hava Yolları köşesinde beklemelerini söyledikten sonra o civarda bir yere bırakmıştır. Daha sonra Sağır'a yataklık eden Gülsüm ve Sadık Karamustafaların evinde yakalanan tabancaların kendisince Necati Sağır'a teslim edilen tabancalar olduğunu Emel Mesci ifadesinde açıkça belirtmiştir.

1971 yılı Mayıs ayının ilk haftası içinde buluştuklarında Necati Sağır, Emel Mesci'ye elinde bulunan silah ve mermileri saklamak durumunda olduğunu tanıdığı ve güvenebileceği arkadaşları bulunup bulunmadığını sormuştur. Emel Mesci bu durumu Necati Sağır'ın da tanıdığı sanık Avni Yalçın'a açtığında, uzun süre olmamak kaydıyla yardımda bulunabileceği cevabını almıştır. Sanık Emel Mesci 11 Mayıs 1971 günü Avni Yalçın'ı çalıştığı tiyatrodan alarak daha önce kararlaştırıldığı üzere Kurtuluş'taki Yeni Atlas Sineması önünde Necati Sağır'la buluşmuşlar. Taksim'de Avni Yalçın'ın bir arkadaşının evine giderek bir süre

konusmuşlardır. Bu konuşmadan Avni Yalçın'a aynı teklif yapılmış ve kabul edilmiştir.

Bu buluşmadan üç-dört gün kadar sonra Necati Sağır, Emel Mesci'ye telefon ederek Avni Yalçın'ın evine ağırca bir çanta götüreceklerini, bunu yalnız taşıyıp taşıyamayacağını söylemiş, Mesci ve Rasim Özkan tanımadıkları bir şahısla Fitaş Sineması önünde buluşarak o şahsın civardaki bir evden getirdiği mavi ağırca çantayı alarak Avni Yalçın'ın evine götürmüşlerdir. Çanta Yalçın'ın evinde açıldığında içinde Geco marka ıslak mermilerin bulunduğu görülmüştür. Avni Yalçın mermiler dolu çantayı karyolasının altında saklamıştır.

Bundan on gün kadar sonra Sağır ve Yalçın'ın yakın arkadaşı sanık Mustafa Coşkun, Avni Yalçın'ın evine giderek mermilerin nakli hususunu Yalçın'la görüşmüştür. Bu konuşmadan sonra iki ayrı partide Avni Yalçın'ın evinde saklanan mermiler kendisini Avni Yalçın'a Bursalı Sadık olarak tanıtan ve bu tanııtma aralarında bir parola olan Bayram Kara tarafından alınarak Mustafa Coşkun'un evine nakledilmiştir. Mustafa Coşkun 925 adet mermiyi evinin toprak zeminini kazarak naylon torbalar içinde gömmüş, güvenlik kuvvetlerince yapılan aramada bu mermiler bulunarak zapt olunmuştur. Avni Yalçın ise, kendisinde kalan 400 adet Geco marka 9 mm çaplı mermiyi gaz sobasının depo kısmına gizlemiş ve burada bulunarak zapt edilmiştir.

Necati Sağır'la işbirliği halinde bulunan sanık Rasim Özkan 1971 Mayıs ayının sonlarına doğru altı adet tabanca ile muhtelif cins ve çapta 701 adet mermiyi sanık Yüksel Erdoğan'ın işyerine götürmüştür. Ertesi günü sanık Erdoğan Kamyşoğlu yasaklanmış bazı kitapları aynı yere getirerek bırakmıştır. Sanık Rasim Özkan o tarihlerde güvenlik kuvvetlerince arandığından Erdoğan Kamyşoğlu vasıtasıyla Yüksel Erdoğan ve Mustafa Aynur'la temasa geçmiş ve tabancaların ve mermilerin Mustafa AYNUR'a devredilmesi kararlaştırılmıştır. 7 Haziran 1971 günü sabahı Yüksel ERDOĞAN ve Erdoğan KAMIŞOĞLU, Rasim ÖZKAN tarafından Yüksel'in iş yerine bırakılan, tabancalar ve mermiler

dolu çantayı Fatih-Beşiktaş durağında Mustafa AYNUR'a teslim etmişlerdir. Mustafa Aynur, Rasim Özkan'ın ve Necati Sağır'ın yakın arkadaşısıdır ve aynı ideolojiyi paylaşmaktadır. Adı geçen sanık kendisine teslim edilen tabanca ve mermileri hemşerisi ve ideolojik yakınlığı bulunan, evinde sık sık ikamet ettiği Muharrem Yanar'a götürmüştür. Mermiler Yanar ve Aynur tarafından mutfak lavabosu altında, tabancalar da sobanın iç alt kısmına bezlere sarılarak gizlenmiştir. Her iki sanık yakalandıktan sonra altı tabanca ile 701 adet mermi güvenlik kuvvetlerince bulunarak zapt olunmuştur. Mustafa Aynur'un evinde yapılan aramada ayrıca yasaklanmış aşırı sol yayınlar ile Yanar'ın yazdığı Marksist-Leninist devrim teorisine ait bazı yazılar bulunmuştur. Bu tabancaların ve mermilerin Rasim Özkan ile Necati Sağır arasındaki kesin ve yakın ilişki dolayısıyla örgüt için temin edildiği ve Sağır'ın talimatı üzerine Yüksel Erdoğan'ın işyerinde saklandığı bir gerçektir.

DELİLLER: Sanıklar hakkında Savcılığımızca yapılan soruşturma sebebiyle:

12 Şubat 1971 günü yapılan Ankara Ziraat Bankası Küçükçekirgen Şubesi silahlı soygununda: Tamer Baygün, M. Emin Ay, M. Sami Ersan, İlker Öner, Ümran Eryılmaz, Halis Çakan, M. Yalçın Şişli, Cavit Bahadır, Fatma Karakaş, Mevlit Aydemir, Necdet Zincirkıran, Fazlı Apay;

Erenköy Türk Ticaret Bankası Şubesi'nin 15 Mart 1971 günü silahlı olarak soyulması olayında: Kadir Mengü, Hüseyin Bel, Cemil Demir, Mehmet Şahin, Mine Günöz, Nursen Çağlaroğlu, Necati Sağlam, Mehmet Duran, Nejla Kocamanoglu ve Filiz Karabulut;

Mete Has ve Talip Aksoy'un 4 Nisan 1971 günü silah tehdidiyle kaçırılarak alıkonulmaları ve 400 bin lira fidye alınması olayında; Fazilet Aksoy, Talip Aksoy, Müyesser Sarıusta, Ali Germirli, Kadir Has, Yıldız Saygan, Nihat Uysal, Fezal Has, Berna Has ve Mete Has;

İsrail Devleti İstanbul Başkonsolosu Ephraim Elrom'un 17 Mayıs 1971 günü kaçırılması ve 22 Mayıs 1971 günü de öldürülmesi hadisesinde; Tahsin Konut, Cemil Temel, Temel Ünsal, Aynur Beşen, Işıl Gürsoy, Dürnev Hergüner, Zihni Mermer, Mediha Alptekin, Süleyman Alptekin, Mehmet Ötre, Sevim Tamçelik, Siranuş Ersen, Hıfzı Altınok, Ömer Çetin, İshak Yüreklier, Mustafa Asım Gündüz, Garip Işık, Perihan Bele, Halil Özcan, Satılmış Akman, Hüseyin İçmener, Fatma Atmaca, Begüm Bele, Ali Çorti, Lütfi Akat, Suphi Kiroğlu, Fatma Aslan, Faik Yazıcı, Zahiye Zaloğlu, Nilgün Erksal, Gülten Başol, Selma Hürtürk, Semiha Olcaytuğ, Güngör Karaca, Mustafa Aygündüz, Cihat Girginer, Özgün Karaca, Musa Girgin, Muzaffer Çetin, Necati Güvenç, Fevzi Kılıç, Alaattin Deralan ve Sulhi Hürtürk;

Sibel Erkan'ın ölüm tehdidiyle alıkonulması ve bekçi İbrahim Keskin'in yaralanması olayında ise; Sibel Erkan, Dinçer Erkan, Mustafa Çiçekoğlu, Mümtaz Ecri Özdal, Yaşar Aydın, Tolon Kanra, Samiha Erdumlu, Erkan Şad, Mehmet Surlu, Necdet Asker, Hilmi Kaya, Galip Atay, Korkut Önder, Razi Işık, Niya-zı Türköz, Bahattin Şensöz, Nihat Kanko, Ahmet Ateşli, Haluk Sarıoğlu, Yılmaz Ertunç, Zekeriya Aydın, Mehmet Bayrak, Tevfik Tekin, Hayri Çakmakçı, Sait Bozok, Hayri Arıkan, Nazif Dür-yaz, Ruşen Beyazıt, Esat Erdoğan, Cavit Acar, Ahmet Demir, Gülsüm Bölme, Mehmet Ali Özer, Salim Güven, Abdurrahman Alper, Yusuf Günaydın, Kemal Erhan, Tülin Tat, Sevim Erkan, Yazgül Uğraş, Yıldız Uğraş, Nedime Uğraş, Nazmiye Akdo-ğan, Şeydi Kaynaklar, Haydar Güler, Şermin Erpağ, Raşit Keler, Halil Tosun, Davut Oğan, Emin Işıkveren, Halil Eskidere, İsmet Çamdalı, Abdurrahman Aydın, Orhan Başarı, Kamil Balıkçı, Şakir Temiz, Fazıl Çakır, Bekir Sıtkı Önder Şahit ve mağdur ola-rak dinlenilmişler; yukarıda izah edilen olayların oluş ve cereyan şekillerini teyit eyler mahiyette beyanlarda bulunmuşlardır.

Sanıkların yarattıkları muhtelif eylemlerle ilgili teşhis, yer gös-terme, keşif ve tespit tutanakları; ikamet ettikleri muhtelif yerler-de yapılan aramalarla ilgili zapt etme zabıtları; Adli Tıp ve doktor

raporları; Polis laboratuvarı ekspertiz raporları ile diğer vesaik ayrı bir deliller dosyası içerisinde davayı yürütmeye görev ve yetkili mahkemeye tevdi kılınmıştır.

Ancak, bu yazılı delillerden bazıları muhteviyatının sanıkların eylemlerini hangi şartlar ve imkânlar altında yürüttüklerini, genellikle sahip bulundukları silah ve mermi özelliklerini belirtmek bakımından iddianameye geçirilmesi faydalı görülmüştür.

Sanık Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir'in sığındıkları Erkanlara ait evde: T. 318763 numaralı 9 mm çaplı Browning, 48360 No. lı 9 mm çaplı Astra marka iki tabanca, NB 1950 SHE 32450-E 42050 ve SHE 05042. ESx49 numaralı, iki adet sten makineli tabanca, 8 adet şarjör ile 123 adet merminin;

Sanık Necmi Demir, İlkay Demir, Necati Sağır ve İrfan Uçar'ın yakalandıkları Şişli, Ergenekon Caddesi, Şahadet Sokak, Çamlıca Apartmanı 8. dairesinde: Necmi Demir'den 1108698 numaralı 9 mm çaplı Star marka ile iki şarjör ve 16 merminin, aynı şahsa ait Kolt marka 9 mm çaplı Amerikan yapısı 1004 numaralı diğer bir tabanca ile bir şarjör ve 6 merminin, Necati Sağır'da ise 38 kalibrelik 1067745 No.lu Smith Vesson marka toplu bir tabanca ile 15 merminin; yine aynı evde Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi'ne ait iki mührün, 25 adet muhtelif cinsten otomobil ve daire kapısı anahtarının;

Ziya Yılmaz yakalandığı Şişli, Halaskargazi Caddesi, İlbağ Apartmanı 17 numaralı dairesinde: Adam kaçırarak fidye alma, banka soyma ile elde edilen paraların sarfiyatını gösterir elyazısı belgelerin, 15 adet 500'er liralık olmak üzere 7500 TL'sinin;

Sanık Çayan ve Cevahir'in Maltepe'deki evden kaçmaları sırasında düşürdükleri çanta içerisinde MP-50 KAL. 9 mm çapında M. 600-M400-M4444 numaralı Tomson marka bir adet otomatik makineli tabancanın, iki şarjör ve 35 mermisinin bir adet Smith Vesson marka 107622 No.lu 9 mm.lik tabanca ile 7 adet mermi dolu şarjörün, 212 adet 9 mm.lik merminin Ephraim Elrom'a ait üzerinde NU yazısı bulunan para çantası ile silah

taşıma vesikası, sıkıyönetim serbest kartı, yabancılara mahsus hüviyet kartının;

Ulaş Bardakçı tarafından kiralanan 4. Levent, Akşam Apartmanı birinci dairesinde 4 adet lastik başlık klişenin, bir adet demir T.C. başlık klişeli mühürün, üç adet peruğun, bir adet göz yaşartıcı gaz tüpünün, 6 adet muhtelif şahıslara ait nüfus hüviyet cüzdanının, üç adet çalınmış otolara ait ruhsatların, bir torba dolusu 177 adet muhtelif cinsten yale benzeri anahtarın, iki takım polis, bir takım hava subayı elbiselik kumaşlarının;

Sanık Ulaş Bardakçı ve Rüçhan Manas'ın yakalandıkları Erenköy, Taşmektep Sokak, Tenis Apartmanı 3 No.lu dairesinde sanıklar adına düzenlenmiş iki adet sahte nüfus hüviyet cüzdanının, bir adet Kırıkkale yapısı numarasız tabanca ile şarjörünün, B 32380 No.lu 9 mm. çaplı Star marka tabancanın, 379 adet muhtelif cins merminin, iki adet şarjörün, bir adet fitili takılmış kullanılmaya hazır dinamitin, bir tomar dinamit fitilinin, 33 adet dinamit kapsülünün;

Sanık Mustafa Aynur ve Muharrem Yanar'ın kaldıkları evde 7.65 mm çapında 239273 No.lu Browning, 7.65 mm çaplı 256844 No.lu Browning, 7.65 mm çaplı 990024 numaralı Astra, 7.65 mm çaplı 368167 numaralı MAP 7.65 mm çaplı d.12614 No.lu Ceska, 6.35 mm çapında 11351 no.lu Browning marka altı adet tabanca ile bunlara ait 9 şarjörün, ayrıca muhtelif cinsten 689 adet tabanca fişeginin;

Sanık Mustafa Coşkun'un Rumelihisarı, Küçükdere Mahallesi, Birinci Sokak No: 24'teki evinde: 500 adet 9 mm, 425 adet 7.65 mm çapında Geco marka merminin;

Sanık Avni Yalçın'ın Kadıköy, Acıbadem Caddesi, Bahar Apartmanı 80/11 numaralı evinde, 400 adet 9 mm çaplı Geco marka merminin bulunarak zapt edildiği olaylarla ilgili tutanaklarda belirtilmiştir.

Ayrıca Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı'nın 2.7.1971 günlü yazılarına ekli olarak gönderilen Çayan'ın 17 Ekim 1970 tarihli Dev-Genç kurultayında ve 5.1.1971 günü Siyasal Bilgiler

Fakültesi’nde düzenlenen Dev-Genç formunda yaptığı konuşma metinleri soruşturmada göz önünde bulundurulmuştur.

SUÇUN KANUNİ UNSURLARI:

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephe’sinin stratejisi, Marksist felsefe ışığında milli demokratik devrimi gerçekleştirmek üzere silahlı eylemlere girişmek ve bu suretle “Amerikan Emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçilerini bertaraf ederek tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye’yi kurmak”tır. Bu bir halk savaşıdır ve ilk aşamadır, ikinci aşama olan “sosyalist devrim” ile proletarya diktatörlüğü kurulacaktır. Sanıkların eylem kılavuzu bu olduğuna göre, proletarya iktidarının müesses düzene uygun bulunup bulunmadığını ortaya konulması zaruridir.

Proletarya diktatörlüğü, Anayasa’mızın hür demokratik nizamiyle kabili telif değildir. Her iki devlet nizamı birbirlerini imkânsız kılar. Proletarya diktatörlüğünün farik vasıflarını taşıyan bir devlet nizamı kurulduğu takdirde, Anayasa’nın özünün korunacağı düşünülemez ve ileri sürülemez. Komünist sistemde devletin vazifesi, amansız sınıf mücadelesiyle kapitalist unsurların yok edilmesi, iktidarın yegâne sahibinin işçi sınıfı olması temin edilmesidir.

Marksist-Leninist teoriye göre, proletarya diktatörlüğü yeni tipte bir devlettir. O halde bu, eski ekonomik ve siyasi durumlara dokunulmadan yapılan sadece hükümette şahısların değişmesi değildir, bilakis “bu yeni devlet”, “eski devletin”, burjuva devletin enkazı üzerinde yükselen bir proletarya devletidir. Proletarya diktatörlüğü, burjuva devlet mekanizmasının, burjuva memur mekanizmasının, burjuva polisinin yıkılmasından sonra ancak kurulabilir. (Stalin, *Leninizm’in Esaslarına Dair*)

Proletarya devletin, eski devlet enkazı üzerinde kurulması gerektiğinin kabul edilmesi, Lenin’e göre, Marksist devlet teorisinin en önemli hususudur. Bu sebepten hadiselerin cereyan tarzı, “bütün kuvvetini” devletin iktidarını tahrip etmeye toplamış bulunan ihtilali, devlet mekanizmasını düzeltmeyi değil, bilakis

onu tahrip etmeyi, yok etmeyi bir görev olarak kabule zorlamak-
tadır. (Lenin, *Devlet ve İhtilal*).

Lenin, adı geçen eserinde, aynen şunları yazmıştır:

“Proletarya, ‘mevcut devlet mekanizması zilyetliğinin’ ele geçirilmesi ile iktifa edemez. Bu mekanizmayı parçalamayı, onu kırmayı, halkın ekseriyetinin, işçilerin ve çiftçilerin büyük bir kısmının gerçek menfaatleri icap ettirmektedir.”

Mevcut devlet mekanizması parçalandıktan sonra, devlet iktidarının mutlak temerküzü, yani hür demokrasi anlamında kuvvetler ayrılığının bertaraf edilmesi öncelikle sağlanacak, ahlak düzeni ve hukuk temel değişikliklere uğrıtılacak, proletarya diktatörlüğünün teşkilatlanması ve ödevlerin gerçekleşmesi için yeni bir hukuk yaratılacak, yeni kurumsallaşmalar olacaktır.

Marksist doktrinin bazılarının, sandığı gibi yalnız ekonomik değil, siyasi yönü de mevcuttur. Marksist siyasi doktrinin esası tahakküme dayanır. Yani bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümü, diktatörlüğünün sağlanması öngörülür. Tahakkümle hürriyet bir arada mütalaa edilemez, yürütülemez. Bu nedenle Marksist düzenin gerçek demokratik düzenle bir münasebeti kurulamaz. Aksine Marksist siyasi düşüncüyü gerçek demokrasi-
nin zıddı olarak kabul etmek gerekir. Anayasanın hür ve demokratik bir düzen anayasasıdır. Yukarda da kaydedildiği üzere komünist bir düzenle telif edilemez, zira bu düzeni reddeder.

Sosyal bir sınıfın tahakkümünü temin için örgütlenerek, propaganda yapılarak ve bu yönde eylemlere girilerek Marksist-Leninist bir düzenin müesses düzen yerine ikamesi her şeyden önce Anayasa’nın ikinci maddesinde yer alan, “Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına ve başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir” hükmüne ve bu maddenin atıf yaptığı başlangıç kısmında belirtilen:

(Bütün fertlerini, kaderde, kıvançta, tasada ortak, bölünmez bir bütün halinde, milli şuur ve ülküler etrafında toplayan ve milletimizi dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, milli birlik ruhu içinde daima yüceltmeyi amaç

bilen Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alarak ve; “Yurtta sulh cihanda sulh” ilkesinin, milli mücadele ruhunun, millet egemenliğinin, Atatürk devrimlerine bağlılığın tam şuuruna sahip olarak;

İnsan hak ve hürriyetlerini, milli dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukuki ve sosyal temelleri ile kurmak...)

Amaçlarına aykındır (Anayasa Mah. Kararı, 26. 9.1965).

Aynı kararda belirtildiği üzere proletarya diktatörlüğünde sınıflara mahsus ayrı kıvanç ve tasalar bulunacak, bu yöndeki öngörülen birlik yıkılacak, sınıfların birbirine zıt duyguları milli birliği zedeleyecek ve yurt içinde sulh ve sükûnu bozacaktır.

Sınıf tahakkümünü korumak yolundaki çatışmalar, milli mücadele ruhunun Anayasa’nın millet egemenliği kuralını ve Atatürk devrimlerine bağlılık şuurunu da kökünden sarsacaktır.

Milli mücadele ruhu (sanıklar bunu istismar ile ikinci kurtuluş savaşı verdiklerini öne sürmektedirler), bütün milletin vatanı kurtarma çabasında el birliği yapması ve her türlü fedakârlığa seve seve katlanması anlamını taşır. Belli bir sınıfın tahakkümünü tesis etme çabalarına yaratacağı kin yüzünden milli mücadele ruhu da sarsılacaktır (kaydı geçen karar).

Anayasamızın dördüncü maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletinin olduğu, egemenliğin kullanılmasının hiçbir suretle belli bir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamayacağı, 12. maddesinde de hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı hükümleri yer almıştır. Sınıf tahakkümünün öngörüldüğü ahvalde, milli egemenliğin var olduğu savunulamayacak, egemenlik ve imtiyaz milletin tümünde değil, hükmeden sınıfta bulunacaktır.

Anayasa’nın 10. maddesinde herkesin kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahip olduğu tespit edilmiştir. 36. maddede her alanda toplum yararına aykırı, kullanılmamak şartıyla ferdi mülkiyet ile miras hakkı, 40. maddede çalışma, sözleşme hürriyetleri ve özel teşeb-

büs kurma serbestliği, 56. maddede vatandaşlara siyasi parti kurma hakkı ve siyasi partilerin demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlara olduğu hükümleri yer almış ve burada kaydı uzun yer alacak diğer maddeler hükümleri ile birlikte kişinin temel hak ve ödevleri gösterilmiştir.

Proletarya diktatörlüğünde, bu hak ve ödevlerin, belli sınıfa tanınması veya bunların özlerine dokunacak şekilde kısıtlanması imkânı bulunduğundan, insan hak ve hürriyetlerine aykındır. Sınıf tahakkümü, sosyal adalet ve sosyal güvenlik ilkelerine ve hukuk devleti esaslarına da aykırı düşer. Bu ilkeler bir sınıfı değil, bütün kişileri kapsayan ilkelerdir o hukuk devletinde, bütün faaliyetlerde hukukun hâkimiyeti esastır. Sınıf tahakkümünde hukukun üstünlüğünden bahsedilemez.

Ve nihayet, komünist rejim, demokratik devlet esaslarına ve Anayasa'nın birinci maddesinde yer alan değişmez "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir" hükmüne aykındır. Demokratik devlet, Türk milletine ait olan egemenliğin millet tarafından serbestçe seçilen organlar eliyle kullanılmasının teminat altına alındığı, demokrasi prensiplerinin hâkim olduğu hükmü dışında, normal yol ile değiştirilmesi özel hükümlere bağlanmıştır. Bu yol dışında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamının veya bir kısmının değiştirilmesine kalkışmak ancak cebir yoluyla mümkün olabilir.

Sanıkların bir proletarya ihtilali çerçevesinde mütalaa edilmesi lazım gelen eylemlerinin sınıf tahakkümünü öngören bir rejimin tesisi gayesine matuf olduğu ve bu düzenin Anayasamızda yer alan devletin çeşitli organları eliyle hükümlerlik hakkının ne suretle kullanılacağını, kimlere tanınan ve korunan temel hak ve hürriyetleri, yani kamu haklarının bütününü gösteren hükümlere ve menşeyini Anayasa'dan alan kanun ve teamüllerle bir bütün teşkil eden kurallara aykırı bulunduğu bir gerçektir.

Sanıklara isnat olunan fiillerin hukuki değerlendirilmesi yapılmadan önce, uygulanması istenilen Türk Ceza Kanunu'nun 141. maddesinde yer alan sosyal bir sınıfın, tahakkümünü tesis etmeye

matuf cemiyet teşkili, 142. maddedeki sosyal sınıfın tahakkümünü tesis yönünde propaganda yapmak ve 146. maddede yer alan kısaca anayasaya, ihlal suçlarının kanuni unsurları ve bunları içti-mai meselesi üzerinde durmak gerekir.

T.C.K'nın 141. maddesinde sosyal sınıflardan, birinin diğeri üzerinde tahakkümünü tesis etmeye ve sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyetleri her ne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül edenler veya kuranlar veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hususlarda yol gösterenler, kurulmuş bu türlü cemiyete girenler cezalandırılmak suretiyle fiilleri suç kabul edilmiştir.

Feodalitenin yıkılmasından sonra cemiyetlerde başlıca iki sınıf meydana gelmiştir; burjuva ve proletarya sınıfları, 141 ve 142. maddelerdeki sosyal sınıf tabirinde bu iki sınıf kastedilmiştir. Sosyal nizam, devletin varlığını ve kuruluş şeklini ve bunların düzenini bildiren kaideleri, hukuki nizam ise, toplum hayatının devamı için her alanda devletin kanunları ile tesis ve kabul ettiği kaide ve nizamların topunu ifade eder (maddenin gerekçesinden). Mezkûr maddenin bu fıkrası ile sınıf tahakkümünü, iktisadi veya sosyal nizamları devirmek amacı ile cemiyet teşkili cezalandırılmaktadır. Komünizm, sınıf tahakkümüne dayandığından ve cemiyetin iktisadi ve sosyal nizamlarını devirmek istediğinden, bu yolda kurulan cemiyetler maddeyi ihlal etmiş olacaktırlar. Cemiyetten iki veya daha ziyade kimsenin aynı amaç altında fili birleşmeleri anlaşılmak gerekir.

T.C.K'nın 142. maddesinde, sosyal bir sınıfın tahakkümünü tesis kastıyla, bu yönde propagandaya, tazammun eden fiil ve hareketler suç sayılmıştır. Propaganda, bu kasıt altındaki fikrin her türlü vasıta ile muhataba ulaştırılması, telkinidir.

T.C.K'nın 146. maddesinde Anayasa'nın tamamını veya bir kısmını tağyir, tebdil veya ilgaya cebren, teşebbüs edenler cezalandırılmak suretiyle fiilleri suç kabul edilmiştir. Yukarıda da değinildiği gibi, Anayasa tabirini belirli bir anayasa metni şek-

linde anlamamak gerekir. “Devletin çeşitli uzuvları vasıtasıyla hükümlanlık hakkının ne suretle kullanıldığı, fertlere tanınan ve himaye edilen temel hak ve menfaatlerin heyeti mecmuası şeklinde tefsir etmek icap eder.” (Milli Birlik Komitesi’nin 7.7.1964 gün ve 2 sayılı karar gerekçesinden.) Aynı şekilde, Anayasa’nın tadilini, yalnız muayyen bir kanun olarak kabul etmeyip, fertlerin esas haklarının korunmasını, devlet kuvvetlerinin icra şartlarını teminat altına alan herhangi bir kanun veya hukuk ve demokrasi prensipleri şeklinde anlamak icap eder. Bundan başka, hükümlanlık hakkı yasama, yönetme ve yargı olmak üzere üç kuvvetten mürekkep olduğu cihetle bu kuvvetlerden, herhangi birini vazife yapamaz bir hale getirmek de 146. maddenin tatbikini icap ettirir (aynı karar). Aynı görüş, Yassıada kararlarında da yer almıştır. Bu hüküm ile korunmak istenen menfaat, başka bir deyişle suçun konusu, devletin kuruluşunu ve siyasi biçimini teşkil eden, siyasi, iktisadi, sosyal temel organlar ile temel hak ve hürriyetleri düzenleyen hukuk kurallarıdır. Bunların temeli ise Anayasa’da yer alır.

Bu fiilin maddi unsuru, korunan bu menfaate yönelen cebri icra hareketlerine teşebbüs edilmesidir. Anayasa’nın iradesine aykırı hareket demek olan cebri icra hareketlerine Anayasa’yı ihlal kasti ile teşebbüs edilmesi halinde, hareket ile netice arasında illiyet, yani hareketin neticeye uygunluğu mevcuttur. İcra hareketlerine başlanılması ile aynı zamanda netice de doğmuş olacaktır. Türk Hukuk Doktrini’nde Faruk Erem aynı görüşü öne sürmüştür. İtalyan ve Alman doktrinde de, fiilin icra hareketlerini ve neticeyi içine aldığı kabul edilmektedir. Bu konuda, Milli Birlik Komitesi’nin İtham Kararnamesi’nde de, tebdil, tağyir ve ilga-ya müteveccih bir teşebbüsten bahsedildiğine göre, hareket ve netice icra hareketinden ibaret kalmaktadır. Cebrin muhtevasına gelince, bundan maksat, Anayasa iradesine aykırı bir düzeni, normal usullerin dışında tahakkuk ettirmektir. Yani usulün ve neticenin hukuka aykırı olması, suçu meydana getirecektir. 22 Mayıs olayları ile ilgili 1 No.lu Örfi İdare Mahkemesi’nin kararında cebirden maksadın fiilin haksız ve hukuka aykırı oluşunun

anlaşılması gerektiği belirtilmiştir (karar sahife: 42). Fiil, düzenin değiştirilmesine olduğu kadar ortadan kaldırılmasına da matuf olabilir. Bu bakımdan anarşist hareketler dahi, tetkik konusu maddenin tatbiki içine girer. (Çetin Özek, *Siyasi İktidar Düzeni ve Fonksiyonları Aleyhine Cürümler*, sahife 128)

Fiilin manevi unsuru ise, bilerek ve isteyerek işlemiş olmaktadır. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında fiilin icrasının iştirak halleri göz önüne alınmıştır.

Kanuni unsurları incelenen her üç maddede de Anayasa düzeni ve hâkim olan ideolojik prensipler korunmaktadır. Fakat 141 ve 142. maddenin özel bir şekli veya unsuru değildirler. Ceza kanunları genel, olarak dış âlemde bir değişiklik yaratan fiilleri cezalandırırlar. Bu maddelerde korunan değer, menfaat, aynı ise de, dış âlemde tezahür şekilleri ve unsurları başkadır. 146. maddedeki suçun teşekkül edebilmesi için bir örgüt kurulması şart veya sadece yayılması istenen düşüncelerin birden fazla şahısların bilgisine ulaşması kâfi olmayıp, amacın teşekkül edebilmesi için icraya başlanması, cebri eylemlere kalkışılması gereklidir. 141 ve 142. maddelerdeki yazılı suçların teşekkül edebilmesi için belirtilen ideolojilere ait bir fikrin açıklanması, yani telkini veya propagandası veya bu gayenin teşekkülü için cemiyet kurulması yeterlidir. Cumhuriyetçiliğe, demokrasiye, insan haklarına dayanan Anayasa düzenimize karşı cebri maddi bir hareket veya propaganda mahiyetindeki davranışlar 141 ve 142. madde içinde mütalaa edilecektir. Propaganda ve cemiyet kurma 146. maddenin unsuru olan icra hareketleri değildirler, kanunun ayrı ayrı cezalandırdığı fiillerdir, içtima söz konusu olamaz.

Sanıklar fiillerinin hukuki değerlendirilmesine, eylemlerinin vasıf ve mahiyetinin tayinine gelince:

Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek, bu amaçla milli demokratik devrim aşamasını, yani halk savaşını başlatmak amacı ile kurulan, programında, “proletaryanın siyasi partisi” olarak tanımlanan Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve buna bağlı Cephe’nin Merkez Komitesi’ni teşkil eden

Mahir Çayan, Yusuf Küpeli ve Ertuğrul Kürkçü ile bunlarla birlikte kurucu olan Kazım Özüdoğru ve Münir Aktolga'nın isimleri sayılan sanıklarla birlikte bunları tamamlayan Genel Komite üyeleri Hüseyin Cevahir, Bingöl Erdumlu, Ulaş Bardakçı, Hüseyin Yavuz ve Hüdai Arkan'ın belli gaye için cemiyet kurdukları, faaliyetini tanzim ve sevk ve idare ettikleri ve fiillerinin T.C.K'nun 14/1 maddesine uygun olduğu anlaşılmıştır.

Mezkûr Parti'nin organı Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin hukuken ve fiilen üyeleri durumunda bulunan sanıklar Necmi Demir, Oktay Etiman, İlkey Demir, Kamil Dede, Ziya Yılmaz, Abdullah Ceceloğlu, Rüçhan Manas, Kadriye Deniz Özen, Ömer Güven, Ömer Erim Süerkan, Saffet Alp, İlyas Aydın, Tülay Erdumlu, Oğuz Öder, Fahri Aral, İrfan Uçar ve Necati Sağır'ın T.C.K'nın 141/5 maddesini ihlal ettikleri neticesine varılmıştır. Sanıklar proletarya diktatoryasını kurmak, memleket içindeki müesses iktisadi veya sosyal temel nizamları devirmek üzere hukuken ve fiilen örgütlenmişlerdir. Cephe, THKP'nin savaştı örgütüdür ve tüzüğe göre partinin yöneticileri aynı zamanda cephenin de yöneticisidirler. Cephe üyeleri denenmeden, sonra partiye üye kaydolunmaktadırlar. Bu nedenle iç içe ve birbirine bağlı bu örgütlerin tek bir cemiyet olarak kabul edilmesi gerekmiştir.

THKP'nin Merkez Komitesi üyeleri ve kurucuları olan sanıklar Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkçü, Münir Aktolga, Kazım Özüdoğru yayın organları olan ve münderecatına giriş bölümünde ayrıntılı olarak yer verilen Kurtuluş gazetesinin 1, 2, ve 3. sayılarında yer alan yazılarla, sair Kurtuluş Yayınları'yla ve yine yukarıda dercedilen Parti ve Cephe'nin Merkez Komitesi imzasını taşıyan bildirileriyle, yayınların idaresi suretiyle sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek ve sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak ve memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamı devirmek amacı ile propaganda yapmışlar ve T.C.K. 142/1 maddesini ihlal etmişlerdir. Propaganda neşir vasıtası ile işlendiğinden ayrıca fiilleri 142/6

maddesine de uymaktadır. Sanıklardan Necmi Demir ve İlkey Demir, Parti ve Cephe bildirilerini teksir ederek muhtelif mercilere çeşitli yollarla gönderdiklerinden, İrfan Uçar ve Nazan Alp, Kurtuluş gazetesinin üçüncü sayısını ve mahiyeti yukarda yazılı Dev-Genç bildirisini dağıtılmak üzere Ankara'dan İstanbul'a getirerek diğer sanıklara tevdi ile bilgilerine ulaştırdıklarından, Necati Sağır Güzel Sanatlar Akademisi Başkanı sıfatıyla kendisine gönderilen Kurtuluş gazetelerini ve yayınlarını öğrencilere dağıttığından ve yaydığımdan bu fiillerin 142/1 maddesini ihlal mahiyetinde olduğu anlaşılmıştır.

Gerek Kurtuluş Gazete ve Yayınları ve gerekse de elde edilen, dağıtıldığı sabit olan Parti ve Cephe Merkez Komitesi imzalı bildiriler ilim ve fen yoluyla istihracı lüzum göstermeyecek kadar muhteviyatları ile mezkûr propaganda yönünden vazih bir durum arz etmektedirler.

Yukarda genel olarak izahına çalışıldığı üzere, cemiyetin kurulması ile T.C.K'nın 141. maddesindeki, propagandaların icrası ile T.C.K'nın 142. maddesindeki suçlar teşekkül ve tekevvün etmiştir. Bu suçlar anayasayı ihlal suçunun unsuru değildirler.

T.C.K'nın 146. maddesinin ihlali keyfiyetine gelince;

THKP ve Cephesi'nin yürüttüğü silahlı müteaddit banka soy-mak, fidye karşılığı adam kaçırmak, müteaddit hürriyeti tehdit, adam kaçırmak ve öldürmek, vazifeli memuru öldürmeye tam teşebbüs, memura karşı silahlı mukavemet, 6136 sayılı kanuna müteaddit muhalefet, rehine olarak ölüm tehdidi altında alıkoy-mak, muhtelif araba gasp etmek ve çalmak, sahtekârlık, hırsızlık vs. fiillerinin tek tek mütalaa edilerek değerlendirilmesi hukuken mümkün değildir.

Bütün bu fiiller tek bir hedefe yönelmiştir: Anayasa nizamını, ihlal ile proletarya iktidarını ikame etmek. Bu sebep ve itibarla sanıklarda fiillerinin anayasa nizamını ihlale yönelmiş fiiller olarak kabul etmek gerekir. Sanıkların ika ettikleri bütün bu anayasa iradesine aykırı neticelere yönelmiş fiiller T.C.K'nın 146. mad-desinde gösterilen cezai icra hareketleri vasfındadır. Bu hareket-

lerin neticeye uygunluğu tamdır. Yukarıda incelenen T.C.K'nın 146. maddesinin maddi ve manevi unsurları sanıkların fiillerinde teşekkül etmiştir.

Haklarında kamu davası açılan sanıkların T.C.K'nın 146. maddesi karşısında durumları ayrı ayrı göz önüne alındığında:

1. Mahir ÇAYAN: THKP ve THKC Merkez Komitesi ve Genel Komite üyesi ve kurucularındandır. Başlıca, Küçükcesat Ziraat Bankası, Erenköy Türk Ticaret Bankası Şubelerinin silahlı gaspına, Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılarak karşılığında fidye alınması, İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılması ve öldürölmesi, görevli memuru öldürmeye tam teşebbüs, ölüm tehdidiyle alıkoyma ve görevli memurlara silahlı mukavemet suçlarını ika etmiştir. Parti ve Cephe'nin teorisyeni ve fiili lideri durumundadır. Anayasayı tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs suçunun aslı failidir.

2. Hüseyin CEVAHİR: Aynı fiillerle aslı fail durumundadır. Ölmüştür.

3. Kamil DEDE: THKC'nin hukuken üyesidir. Bu sıfatla başlıca zikredilen iki banka soygunu, Has ve Aksoy'un silah zoru ile kaçırılarak fidye temini fiillerine ve neticede aynı suçla aslı olarak iştirak etmiştir.

4. Ulaş BARDAKÇI: THKP ve Cephesi Genel Komite Üyesidir. Başlıca yukarıda kaydedilen iki banka gaspı, örgüte ev kiralanması, iki şahsın kaçırılarak fidye alınması, İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılması ve öldürölmesi, örgüt üyelerine hırsızlık sonucu sahte hüviyet cüzdanı temini, araba gaspı ve çalınması fiillerini ika ile Anayasa'nın tebdil, tağyir ve ilgasına cebren teşebbüs suçuna aslı fail olarak katılmıştır.

5. Necmi Demir: THKC'nin hukuken üyesidir. Başkonsolos'un kaçırılması ve öldürölmesi, örgüte silah temini, Dev-Genç bünyesinden örgüte militanlar sağlanması fiilleri ile müsned suçla aslı failidir.

6. İlkey DEMİR: THKC'nin fiilen üyesidir. Başkonsolos'un kaçırılması ve öldürölmesi, rehber dışı telefon numaralarının örgüte temini başlıca fiilleridir. 146. maddenin ihlalinde aslı failidir.

7. Ziya YILMAZ: THKC'nin hukuki üyesidir. Başlıca Erenköy Türk Ticaret Bankası gaspı, İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılması ve öldürülmesi, örgüte kiralamak suretiyle ev temini, Parti ve Cephe'nin eylemlerinden sağlanan gelirin muhasebeciliği, Has ve Aksoy'un kaçırılarak fidye alınması eylemlerinde bulunmuştur. Aslî faildir.

8. Kadriye Deniz ÖZEN: THKC'nin fiilen üyesi durumundadır. Parti ve Cephe amblemlerini hazırlamış, Seyhan Apartmanı'nda İsrail Başkonsolosu'nun kaçırılmasından önce tespitler yaparak bu fiile iştirak etmiş örgüte silah temini ile görevli Necati Sağır ile arkadaşları arasında irtibat kurmuştur. Müsned suçta aslî faildir.

9. Rüçhan MANAS: THKC'nin hukuki üyesidir. Başlıca örgüte ev kiralanması, Ankara'daki merkez komitesi üyeleriyle temas kurulması, bunlara para götürülmesi, Başkonsolos'un ve Has ile Aksoy'un kaçırılarak gizlendikleri dairelerde günlük ihtiyaçlarını temin ile bu fiillere katılması neticesi mezkûr maddenin ihlalinde aslî faildir.

10. Necati SAĞIR: THKC'nin fiili üyesidir. Sanık Rasim Özkan ve arkadaşları vasıtasıyla örgüte silah ve cephane tedarik etmiş, arandığı için örgütün karargâhlarından Çamlıca Apartmanı'nda gizlenmiş ve burada alınan kararlara iştirak etmiş, örgütün yaptığı ve yapacağı eylemlerden bilgi sahibi olmuştur. Aslî fail olarak Anayasa'nın ihlali eyleminde bulunmuştur.

11. Ömer Erim SÜERKAN: THKC'nin hukuki üyesidir. Bir ara Filistin'e giderek, Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nde eğitim görmüştür, Parti ve Cephe amblemlerinin hazırlanması görevini alarak bunları sanık Deniz Özen'e yaptırmış, Jülide Zaim'den rehber dışı telefon numaralarını teslim almış, örgüte dinamit bulunacak taş ocağını tespit ve krokisini militanlardan temin etmiş, diğer örgüt üyeleriyle daima irtibat halinde bulunarak eylem kararlarına katılmıştır. Aslî faildir.

12. Abdullah CECELOĞLU: Cephe'nin fiilî üyesidir. Örgüte eylemlerde kullanılmak üzere ev kiralamış, eylemlerde kul-

lanılan otomobillerin plakalarını değiştirmiş, Erenköy Banka soygununda otomobili bir gün önce banka civarına park etmek suretiyle bu fiile iştirak etmiş, örgütçe kiralanan daireler arasında eşyaları ve yazılı delilleri nakletmiş, diğer sanıklarla daima irtibat halinde olup kararlara katılmıştır. Anayasa'nın değiştirilmesine cebren teşebbüste aslı faildir.

13. Tülay TAT (Erdumlu): THKC'nin fiili  yesi durumundadır.  rg t e kiralanan evlerin döşenmesi için bilerek eşya temin etmiş,  ayan ve Cevahir'i Maltepe'de eski kocasının evinde saklamış ve ihtiyaçlarını sağlamış, bu sanıkların gizlenecekleri yeri temin hususunda irtibat kurmuş,  ayan'dan aldığı seri numaraları tespit edilen paraları örgüte dahil Ankara'daki şahıslara ulaştırmıştır. Müsned filde aslı faildir.

14. Oğuz ÖDER: THKC'nin fiili üyesidir. Bingöl Erdumlu'nun Maltepe, Rıhtım Caddesi'ndeki evinde bulunan eşyaları Ulaş Bardakçı ile birlikte örgütçe, kiralanan İlbay Apartmanı'na götürmüş, adı geçen apartmandaki dairenin örgüt tarafından kiralınmasına katılmış, Ankara'daki Merkez Komitesi  yelerine  ayan'ın yazdığı mektupları ulaştırmış,  ayan'ın gönderdiği önemli miktar parayı Tülay Tat'tan alarak Yusuf Küpeli'ye gönderilmesini sağlamıştır. Aslı fail olarak Anayasa nizamını ihlal suçunu işlemiştir.

15. Mehmet BALABAN: Örgütün eylemlerinde kullanılmak üzere Çamlıca Apartmanı'ndaki dairenin tutulmasında bulunmuş, Başkonsolos'un öldürüldüğü gün Hamarat Apartmanı'ndan öldürülmeden nakli hususundaki bidayet kararının tatbiki için Nazan Alp'in isteği üzerine askeri araç temin etmiş, bu aracı, mezkûr apartmanın yakınında bekletmiştir. Sanığın, oluşa göre bu fiilleri örgütün amacını ve eylemlerini bilerek ika ettiği hususunda mevcut deliller takdire muhtaçtır. Bu sebeple, m zahe-ret ve muavenet ile fer'i fail olduğu hususunda delillerin takdiri. Mahkemeye bırakılmıştır.

Diğer sanıkların fiillerinin vasıf ve mahiyetlerinin tayinine gelince:

16. İrfan UÇAR: Ankara'dan geldikten sonra örgütün amaç ve stratejisini benimseyerek hukukî üye olmuştur. Ancak bu sanığın icrai hareketlerde bulunduğu hususunda bir delil elde edilememiştir. Örgütün eylemleri konusunda bilgisi, iştirak iradesinin mevcudiyeti fiile iştirak ettiği hususunda delil sayılamaz. İştirak iradesi, fiillere katılmamakla hukukî değer kazanmamıştır. Nitekim 20/21 Mayıs olayları ile ilgili Mamak Mahkemesi kararın Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nun 15.1.1964 günlü kararı ile bu noktadan bozulmuş, icra hareketi ile iştirak iradesi mefhumlarının birbirine karıştığı belirtilmiştir. Bu sanığın, örgütün eylemlerini bildiği halde ihbar etmemekten dolayı sorumluluğu vardır. Ayrıca İrfan Uçar hakkında T.H.K. Ordusu eylemlerine katılmaktan dolayı Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca 146/1 maddesini ihlalden kamu davası açılmıştır.

17. Jülide ZAIM: Parti ve Cephe üyesi bulunduğu hususunda delil mevcut değildir. Dev-Genç üyesi olarak tanıdığı İlkey Demir'in isteği üzerine rehber harici telefon numaralarını temin ile bunları Ömer Erim Süerkan'a teslim etmiştir. Konsolos'un kaçırılması ile birlikte telefon numaralarını vermesi sebebiyle örgütten haberdar olan, oluş tarzına göre buna muttali bulunduğu kabul edilmesi gereken sanığın, bu cürmü haber vermemekten dolayı mesuliyeti vardır. Ayrıca ancak vazifeli memurlarca bilinmesi gereken bu numaraları vazifesi sebebiyle temin ve dışarıya ulaştırmaktan ötürü memuriyet görevini kötüye kullanmıştır.

18. Ömer GÜVEN: THKC'nin fikirlerini benimsemiş ve üyesi olmuştur. Eylemlere katıldığına dair bir delil elde edilememiştir. Örgütün fiillerinden bilgisi ve bunlara iştirak iradesi mevcut ise de, bu irade fiillere iştirak hususunda, sanık İrfan Uçar hakkında da belirtildiği gibi, yeter sayılamaz. Cürmü haber vermemekten dolayı sorumludur.

19. Emel Ayşe MESCI: Bu sanık ve bundan sonra kaydedilecek olanların Parti ve Cephe üyeleri oldukları tespit edilememiştir. Ancak bu sanıklarda Marksist-Leninist ideolojiyi benimsemiştir.

er ve fiili bu amaçla işlemişlerdir. Mesci, örgüte silah ve cephaneye emin eden sanık Necati Sağır'ın bu fiiline tabanca ve mermileri aklamak nakletmek suretiyle katılmıştır. Necati Sağır'ın Dev-Genç üyesi ve militanı olarak güvenlik kuvvetlerince arandığı anık tarafından bilinmektedir. Bir fesat heyetine maksadını icra için silah ve cephane nakletmiş ve gizlemiştir.

20. Rasim ÖZKAN: Necati Sağır'ın en yakın arkadaşıdır. Sağır ile müteaddit defalar buluşmuş, talimatlar almış, fesat heyetinden olduğunu bildiği halde talimatlar uyarınca silah ve cephane nakletmiş ve gizlemiştir.

21. İsmail Yüksel ERDOĞAN: Aynı suretle fesat heyetine dahil olduğunu bildiği halde Necati Sağır ile temas kurarak ve talimat alarak silah ve mermi nakletmiş ve gizlemiştir.

22. Abdurrahman TÜRE: Sağır'ın Dev-Genç üyesi ve anarşik eylemlere karışan bir kimse olduğunu bilmesine rağmen, bu sanıktan, tabancaları ve yüzlerce mermiyi alarak gizlemiştir.

23. Erdoğan KAMIŞOĞLU: Fesat heyetine dahil Necati Sağır ile sanık Yüksel Erdoğan'ın temaslarını bildiği halde tabanca ve mermilerin gizlenmesi için Yüksel Erdoğan ile sanık Mustafa Aynur arasında irtibatı sağlamış ve bunları taşımıştır.

24. Mustafa AYNUR: Erdoğan Kamyşoğlu ve Yüksel Erdoğan tarafından getirilen silah ve cephaneyi sanık Muammer Yanar'ın evine nakletmiş ve gizlenmesini sağlamıştır.

25. Muharrem YANAR: Mustafa Aynur'un getirdiği tabancalar ve mermilerin fesat heyetine temin edildiğini bilerek gizlemiştir. Tabanca ve mermiler bu sanığın evinde bulunmuştur. Bu sebeple ayrıca 6136 sayılı kanuna muhalefeti mevcuttur.

26. Avni YALÇIN: Emel Mesci ve Rasim Özkan'ın getirdiği mermileri bir fesat heyetine ait olduğunu bilerek evinde gizlemiştir. Necati Sağır'ın talimatı veçhiyle bunlardan bir kısmını sanık Mustafa Coşkun'a vermiş, evinde kalan mermiler güvenlik kuvvetlerince yapılan aramada bulunmuş ve 6136 sayılı kanuna muhalefeti de sabit olmuştur.

27. Mustafa COŞKUN: Necati Sağır'ın fesat heyetine dahil oluşu malumdur. Bilerek Avni Yalçın'ın evinden kendi evine mermilerin bir kısmını nakletmiş ve gizlemiştir. Evinde yapılan aramada gizlediği mermiler bulunmuş ve 6136 sayılı kanuna muhalefeti de açığa çıkmıştır.

Diğer sanıklar; Oktay Etiman, İlyas Aydın, Saffet Alp, Fahri Aral, Bingöl Erdumlu, Ertuğrul Kürkcü, Yusuf Küpeli, Nazan Alp (Sır), Münir Aktolga, Kazım Özüdoğru, Hüseyin Yavuz ve Hüdai Arkan haklarında yapılan soruşturma dosyası halen yakalanmamaları nedeniyle aynı esas sayısı altında tefrik edilmiştir.

Sanık Hüseyin Cevahir, Mahir Çayan ile birlikte Maltepe'deki evde, güvenlik kuvvetlerinin teslim olmaları hususunda müteaddit ikaz ve ihtarlarına rağmen, fiili mukavemette ve taarruzda bulunduklarından ve devlet nüfuz ve icraatına silahlı olarak karşı geldiklerinden 1402 sayılı kanununun 4. maddesindeki silah kullanma vetkisine istinaden, zaruri olarak kanuni bu yetkilerini başlarında bulunan amirin emriyle kullanan görevlilerle yaptıkları müsademe sonucu ölmüştür. Bu sebeple hakkında K.Y.O.K'ı verilmiştir.

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere:

1. Sanık Hüseyin Cevahir'in müsademe sırasında öldüğü anlaşılmakla hakkında kamu davasının açılmasını gerektirir bir sebep bulunmamakla 353 sayılı kanunun 105. maddesi uyarınca itirazı kabil olmak üzere KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA KARAR verilip;

2. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü nü tesis etmek üzere THKP ve THKC'yi kuran, faaliyetlerini tanzim ve sevk ve idare eden Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı'nın eylemlerine uyan T.C.K'nın 141/1, 31, 33. maddeleri uyarınca tecziyeleri,

3. Sanıklardan Necmi Demir, İlkey Demir, Kamil Dede, Ziya Yılmaz, Abdullah Ceceloğlu, Rüçhan Manas, Kadriye Deniz Özen, Ömer Güven, Ömer Erim Süerkan, Tülay Erdumlu, Oğuz

Öder, İrfan Uçar ve Necati Sağır'ın hukuken ve fiilen sınıf tahakkümünü teessüs ettirmek üzere kurulan THKP ve THKC'nin üyesi oldukları anlaşılmakla eylemlerine uyan T.C.K'nın 141/5, 31 33. maddeleri uyarınca tecziyeleri,

4. Sanık Mahir Çayan'ın sosyal bir sınıfın tahakkümünü tesis etmek yolunda neşir vasıtası ile propaganda yaptığı subut bulunduğundan eylemine uyan T.C.K'nın 142/1, 6, 31 ve 33. maddeleri gereğince cezalandırılması,

5. Sanıklar Necmi Demir, İlkay Demir; İrfan Uçar ve Necati Sağır'ın sosyal bir sınıfın tahakkümü tesis etme yolunda propaganda faaliyetlerinde bulundukları anlaşıldığından fillerine uyan T.C.K'nın 142/1, 31, 33. maddeleri gereğince tecziye edilmeleri,

6. Sanıkların Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı, Kamil Dede, Necmi Demir, İlkay Demir, Ziya Yılmaz, Kadriye Deniz Özen, Rüçhan Manas, Necati Sağır, Ömer Erim Süerkan, Abdullah Ceceloğlu, Tülay Tat (Erdumlu), Oğuz Öder'in Anayasa'nın tamamını veya bir kısmına tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs cürmünü aslî fail olarak ika ettikleri sübuta erdiğinden fillerine uyan T.C.K'nın 146/1 maddesi uyarınca tecziyeleri,

7. Sanık İrfan Uçar ve sanık Ömer Güven'in Anayasa'yı ihlal cürmüne muttali oldukları halde bunu derhal hükümete haber vermedikleri anlaşıldığından eylemlerine uyan T.C.K'nın 151. maddesi uyarınca tecziye edilmeleri,

8. Sanık Mehmet Balaban'ın Anayasa'yı tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs cürmüne fer'i maddi fail olarak iştirak ettiği subuta ermekle delillerin takdiri mahkemeye ait olmak üzere T.C.K'nın 146/3, 173/3, 31 ve 33. maddeleri uyarınca tecziyesi,

9. Sanık Jülide Zaim'in anayasayı ihlal cürmüne muttali olduğu halde haber vermediği ve görevini kötüye kullandığı subuta ermekle eylemine uyan T.C.K'nın 151 ve 240. maddeleri gereğince cezalandırılması,

10. Sanıklar Emel Ayşe Mesci, Rasim Özkan, İsmail Yüksel Erdoğan, Abdurrahman Türe, Erdoğan Kamışoğlu, Mustafa Aynur'un fesat heyetine maksadını icra için silah ve cephane tedarik ettikleri, bunların nakil ve subuta ermekle fiillerine uyan. T.C.K'nın 150, 173/3. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları,

11. Sanıklar Muharrem Yanar, Avni Yalçın, Mustafa Coşkun'un keza fesat heyetine maksadını icra için silah ve cephane temin, nakil ve gizlendikleri ve ayrıca bu silah ve cephaneleri evlerinde bulundurdukları anlaşılmakla eylemlerine uyan T.C.K'nın 150, 173/3 ve 6136 sayılı kanununun 13. maddesi uyarınca tecziyeleri,

12. Yazılı deliller bölümünde ve ekli dosyadaki tutanaklarda mufassalan belirtilen suçta kullanılan veya kullanılmak üzere hazırlanan ve faillere ait olduğu anlaşılan eşyalar ve paralar ile kullanılması, taşınması ve bulundurulması cürüm teşkil eden silahlar ve mermilerin T.C.K'nın 36. maddesi uyarınca müsadereğine karar verilmesi,

13. Sanıklar hakkında hükmolunacak aynı neviden hürriyet bağlayıcı cezaların T.C.K'nın 71. maddesi uyarınca içtiması,

14. Küçükkesat Ziraat Bankası soygunu sırasında Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı, Kâmil Dede'den teğmenden gasp ettikleri Ordu malı tabanca bedeli olan 540 liranın müteselsilen ve mütesaviyen tazminine 353 sayılı kanunun 16. maddesi uyarınca karar verilmesi.

Ve duruşmalarının İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No.lu Askeri Mahkemesi'nde yapılması talep ve iddia olunur.

30 Temmuz 1971

Naci GÜR

Hâkim Kd. Binbaşı

Sıkıyönetim Yrd. Askeri Savcısı.

MALTEPE KONUŞMALARI

Maltepe'de Sibel Erkan'ın rehin alındığı evde yapılan konuşmalara ait yazılı belgeler aşağıdadır. Bant konuşmaları ve kayıtları, İstanbul 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No'lu Mahkeme'de, 15 Ekim 1971 Cuma günü yapılan duruşmada dinlenmiş ve okunmuştur.

Konuşmalar daha çok Albay Hayri Çakmak'la Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir arasında geçmiştir.

Binbaşı: Çayan Çayan ben Binbaşı A. Sesimi duyuyor musunuz? Sizinle konuşmak istiyorum. (Uzun bir sessizlik yanıt yok.)

Binbaşı: İçerdekiler ben Binbaşı A. Sesimi duyuyor musunuz? (Yanıt yok.)

Binbaşı: Ben Binbaşı A. Yavrumuz Sibel tekrar bizimle konuşsun. Tekrar sesini bize duyursun.

Sibel Erkan: Binbaşı.

Binbaşı: Dinliyorum yavrum.

Sibel Erkan: Ben iyiyim.

Binbaşı: İyi misin?

Sibel Erkan: Evet.

Binbaşı: Peki yavrum üzülme hiç.

Sibel Erkan: Bir şey yapmadılar.

Binbaşı: Peki anladım.

Mahir Çayan: Yalnız siz oyunbozanlık yapmayın.

Binbaşı: Duymadım tekrar söyle.

Mahir Çayan: Yalnız sizden bir cebir gelmesin.

Binbaşı: Hayır... Size söz vermiştim bir Türk subayı olarak.

Sibel Erkan: Binbaşı, binbaşı yalnız siz bir şey yapmayın.

Binbaşı: Hayır yavrum, sen üzülme, onlarla konuşalım.

Mahir Çayan: İfade bir ışıkları yakıp niye söndürüyorsunuz?

Binbaşı: Ne ışıkları?

Mahir Çayan: Jeneratörü.

Fısıltı ile (“Niçin söndürdünüz”der).

Binbaşı: Sizin oradaki ışıklarla oynamıyoruz hiç.

Mahir Çayan: Dışardaki ışıkları bizim odalara yağıdırıyorsunuz.

Binbaşı: Dışarının ışıkları onlar jeneratörle çalışan ışıklar soğutmak için jeneratörü değıştirdiğimiz için o iş oluyor.

Mahir Çayan: Bak ben huylanıyorum böyle şeylerden.

Binbaşı: Anlamadım.

Mahir Çayan: Ne ise tamam tamam.

(Mahir fısıltı halinde arkadaşına, “Yok böyle bir şey,” diyor.)

Binbaşı: Huylanıyorsun. Sebep ne? Niyetiniz ne? Onu da bildirmediğiniz bize bekliyorum... Evet sizi dinliyorum... Yanıt vermiyorsunuz.

Mahir Çayan: Niyetiniz?

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Niyetimiz çıkmaktır.

Binbaşı: Ne maksatla, nasıl çıkmayı istiyorsun?

Mahir Çayan: Kızla beraber.

Binbaşı: Evet sonra.

Mahir Çayan: Nasıl sonra?

Binbaşı: Önce bize kızımızı teslim et ondan sonra.

Mahir Çayan: Yok öyle şey. Yok öyle şey.

Binbaşı: Ve size söz vermiştik. Size hiçbir zaman zarar gelmeyecek. Adalet ne ise o yerini bulacaktır diye.

Mahir Çayan: Biz çıkarsak kızla beraber çıkarız. Ölürsek hep beraber ölürüz. Kurtulursak hep beraber kurtuluruz.

Binbaşı: Peki çıkarsanız hep beraber teslim olacak mısınız?

Mahir Çayan: Hayır.

Binbaşı: Efendim?

Mahir Çayan: Hayır.

Binbaşı: Ne maksatla çıkacaksınız o zaman?

Mahir Çayan: Yurtdışına iltica istiyoruz.

Binbaşı: Yavrumuzu öldürmekle elinize ne geçer?

Mahir Çayan: Görürsün.

Binbaşı: Sizin için daha büyük bir ümit olur, yavrumuzu serbest bırakırsanız.

Mahir Çayan: Ok yaydan çıkmıştır.

Binbaşı: Ok yaydan çıksın. Adalet de var.

Mahir Çayan: Benden söylemesi.

Binbaşı: Nedir senden söylemesi anlayamadım?

Mahir Çayan: Herhangi bir teşebbüsünüzü gördüğüm an kızı vuracağım, diğer arkadaşımı, sonra kendimi vuracağım.

Binbaşı: Sen kimsin? Bu kadar cüretli ve bu işte katisin.

Mahir Çayan: Söyle ışıklarla oynamasınlar.

Binbaşı: Nereden oynuyorlar?

Mahir Çayan: Devamlı oynuyorlar ışıklarla. Söyle oynamasınlar.

Binbaşı: Hiç kimsenin oynadığı yok.

Mahir Çayan: İşte ben sana söylüyorum. Bak, ikinci defa ihtar etmem.

Binbaşı: Anlaşıldı. Onlar da söyleyecekler yakıp söndürmeyecekler ışıkları.

(Fısıltı halinde Mahir'e, "Tamam tamam anlaşıldı," diye hitap ediyor.)

Binbaşı: Yalnız benim son soruma yanıt vermedin sen. Çocuğu da bırakıp sonra teslim olacak mısın? Ve olduğun takdirde sana hiçbir zarar gelmeyeceğine de söz veriyorum.

Mahir Çayan: Ne ben, ne arkadaşım katiyen teslim olmayız.

Binbaşı: Siz teslim olmazsanız o halde yavrucağı tekrar buraya bize teslim edin.

Mahir Çayan: Onu da teslim etmiyoruz.

Binbaşı: Efendim?

Mahir Çayan: Onu da teslim etmiyoruz.

Binbaşı: Peki onun günahı ne?

Mahir Çayan: Milyonlarca insanın günahı ne?

Binbaşı: Anlayamadım?

Mahir Çayan: Milyonlarca insanın günahı ne?

Binbaşı: Milyonlarca insanın hiçbir günahı yok. Herkes masumdur. Yeter ki sizler de huzur içinde olun.

Mahir Çayan: Neyse konuşma bitmiştir.

Binbaşı: Yavruyu bize vermeyecek misin?

Mahir Çayan: Hayır bitmiştir.

Binbaşı: Bak ben sana namus sözü verdim burada sabahtan beri.

Mahir Çayan: Ben de namus sözü verdim.

Binbaşı: Anlaştık orada. Yalnız benim sözüm şu, sen de bana teslim olursan kılına halel gelmeyecektir diye söz vermiştim.

Mahir Çayan: İlk meselede anlaştık güle güle.

Binbaşı: Anlayamadım.

Mahir Çayan: İlkinde anlaştık ama bunda değil.

Binbaşı: Senin ismin ne?

(Fısıltı halinde "Söylesene.")

Binbaşı: İsrmini bildir bana.

Mahir Çayan: Bildirdim ya sana adımı.

Binbaşı: Efendim?

Mahir Çayan: Adım Mahir Çayan.

Binbaşı: Arkadaşın kim?

Mahir Çayan: Hüseyin Cevahir.

(Fısıltı halinde "Unutmayın.")

Mahir Çayan: Hem Sibel'i, hem Hüseyin'i hem de kendimi öldüreceğim.

Binbaşı: Sizin suçunuz nedir bu kadar kaçırıyorsunuz? Onu anlayalım?

(Sessizlik.)

Binbaşı: Mahir.

Mahir Çayan: Teslim olmak yoktur.

Binbaşı: Sizin suçunuzu öğrenmek istiyorum bir subay olarak.

Mahir Çayan: Teslim olmak yoktur.

Binbaşı: Efendim?

Mahir Çayan: Suç sorun değildir. Teslim olmak yok.

Binbaşı: İzah et.

(Uzun bir sessizlik.)

Binbaşı: Dinliyorum.

Mahir Çayan: Konuşma bitmiştir.

Binbaşı: Sesin hiç gelmiyor.

Mahir Çayan: (Hiddetli bir şekilde) Konuşma bitmiştir.

Binbaşı: Peki anlaşıldı.

Mahir Çayan: Dediğim gibi unutma.

Binbaşı: Unutmam. Ben size söz verdim unutmuyorum sen de unutma.

Mahir Çayan: Tamam. Karşılıklı sözleştik.

Binbaşı: Evet, Sibel'i canlı ve sıhhatli olarak istiyoruz. Bunu unutma.

Mahir Çayan: O bizim sağlığımızla ilgili.

Binbaşı: Sizin sağlığınız da bana verdiğiniz sözlerle. Sana bunu baştan beri söylüyorum, anlayabilir misin? Neden bunda olmuyor? Korkacak sakınacak ne var ki bunda olmuyor... Eğer bir suçunuz yoksa adalet muhakkak yerini bulacaktır zaten.

(Uzun bir sessizlik. Anlaşılmayan fısıltılar.)

Binbaşı: Cevahir sen misin?

Hüseyin Cevahir: Evet.

Binbaşı: Efendim, hızlı söyle, duymuyorum.

Hüseyin Cevahir: Tamam, benim ben.

Binbaşı: Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Dinliyorum.

Binbaşı: Sen iyi çocuksun. Çayan'a uyma. Seni o felaketlere sürüklüyor. Bugüne kadar olan bütün olaylarda en büyük rolü oynadığını biliyoruz. Sen ona uyma.

(Sessizlik, yanıt yok.)

Binbaşı: Bana yanıt ver.

Hüseyin Cevahir: Ne yapmamı istiyorsun?

Binbaşı: Çocuğu teslim edin.

Hüseyin Cevahir: Çocuk bizimle kalacak.

Binbaşı: Çocuğu teslim et Cevahir, sen iyi bir çocuksun.

Hüseyin Cevahir: Bizimle kalacak. Siz beni tanıımıyorsunuz ki.

Mahir Çayan: Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin bir savaşçısı ile konuşamazsın böyle.

Binbaşı: Çayan, seninle konuşmuyoruz. Cevahir'le konuşuyorum ben.

Hüseyin Cevahir: Aynı şeyleri söylüyorum ben de.

Binbaşı: Hayır, sen onu kendiliğinden söylemiyorsun. Sen ona uyuyorsun. Uyma.

(Yanıt yok.)

Binbaşı: Evet Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Çocuk bizimle kalacak.

Binbaşı: Yanıtın peşin. Düşün söyle. Çocuğu bize terk et.

Hüseyin Cevahir: Ya beraber öleceğiz, ya beraber kalacağız.

Binbaşı: Fakat bu senin düşüncen değil. Ben bunu gayet iyi biliyorum.

Hüseyin Cevahir: Benim düşüncem.

Binbaşı: Sen uyma ona. Eğer sen de bir kalp varsa ki var iyi çocuksun. O masum yavruyu bana ver.

Hüseyin Cevahir: Tamam söylüyoruz işte. Beraber çıkacağız.

Binbaşı: Önce yavruyu verin, ondan sonra ben de sizinle beraber çıkacağım.

Hüseyin Cevahir: Üçümüz beraber çıkacağız. Çocuk, ben ve Mahir.

Binbaşı: Peki ne bekletiyorsun o zaman çıkmak için?

Hüseyin Cevahir: Canımız istediği zaman çıkacağız.

Binbaşı: Anlayamadım?

Mahir Çayan: İstedığımız zaman çıkacağız.

(Fısıltı halinde "Ben konuşacağım.")

Binbaşı: Ben Çayan'la konuşmuyorum. Cevahir'le konuşmak istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Fark etmez. Hiç aramızda bir fark yok.

Binbaşı: Sizin aranızda çok fark var. Cevahir, deminden beri söylediğim gibi sen kendini tanıyamazsın. Seni bizler gayet iyi

tanıyoruz... Seni çok kötü yola sürükleyenleri biliyoruz. Onun için sen uyma. Çocuğu bize teslim et. Bu senin için son fırsat olur Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Herhangi bir şey yapmaya kalkmayın. Çocukla birlikte üçümüz ölürüz.

Binbaşı: Biz bir şey yapmıyoruz.

Hüseyin Cevahir: Tamam o zaman.

Binbaşı: Konuşuyoruz Cevahir. Sen ona uyduğun anda büyük bir fırsatı kaçıracağını da unutma.

Hüseyin Cevahir: Tamam bitmiştir Binbaşı A.

Binbaşı: Eğer teslim olursanız ikiniz için de iyi olacağını bilin. Bu size sözümdür.

Mahir Çayan: (Alaycı bir ifadeyle) Binbaşı A. seni niye general yapmıyorlar yahu?

Binbaşı: Sırası ile her şey.

Mahir Çayan: Çok akıllısın da?

Sibel Erkan: Binbaşı A.

Binbaşı: Buyur canım.

Sibel Erkan: Babam nerede?

Binbaşı: Ne yapacaksın?

Sibel Erkan: Nerede?

Binbaşı: Eve kadar gitti, komşuya kadar. Bir şey diyeceksen bana söyle. Dinliyorum.

Sibel Erkan: Annem nerede?

Binbaşı: Annen de babanın yanında. Hiçbir şeyleri yok. Kendileri gayet iyi. Sen nasılsın?

Sibel Erkan: Ben de iyiyim.

Binbaşı: Bir sıkıntın filan yok ya, seni sıkırmıyorlar ya?

Sibel Erkan: Hayır.

Mahir Çayan: (Lafa karışarak) Git be. Hadi git, git, git, git...

Binbaşı: Bir isteğin var mı?

Sibel Erkan: Hayır yok.

Binbaşı: Cevahir sen iyi kalpli, şefkatli bir arkadaşsın...

Mahir Çayan: Binbaşı A.

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Bak şakamız yok ha ona göre. Eğer oyun bozarsanız bu işi bitiririz. Ha bir saat önce olmuş ha bir saat sonra fark etmez.

Binbaşı: Biz de şaka yapmıyoruz. Size biz de erkekçe konuşuyoruz. Sabahtan beri verdiğimiz söze aynen uyuyoruz.

Mahir Çayan: Sen de bizleri tanıyamazsın. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin savaşçıları ile konuşmasını bilmiyorsun. Hüseyin Cevahir yiğit bir savaşçıdır.

Binbaşı: Bir üniversite öğrenimi yapmış olarak böyle bir düşünceye nasıl sahip oluyorsun? Karşında konuşan da bir Türk subayı.

(Öksürüyor, yanıt vermiyor.)

Binbaşı: Evet Cevahir. Bu son hareketinizle sempatinizi kazanmış olan belki çok kimselerinde antipatisini kazanmış olacaksınız eğer yavrumuza bir şey olursa.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A.

Binbaşı: Buyrun.

Hüseyin Cevahir: Şartımızı söyledik.

Binbaşı: Şartınızı biliyorum ve ben de sana aynı şeyleri tekrar ediyorum. Teslim olun. Size bir şey olmayacaktır. Size söz veriyorum. Söz olarak bildiriyorum size.

Mahir Çayan: Binbaşım son sözüm işte herhangi bir teşebbüste bulunulmamasıdır.

Binbaşı: Cevahir çocuğu serbest istiyorum. Sen iyi kalpli, şefkatli bir arkadaşsın.

Hüseyin Cevahir: (Alaycı bir ifadeyle) Sanki beraber büyüdüğümüz değil mi Binbaşı A.

Binbaşı: Evet, Türk olmak hesabıyla beraber büyüdüğünüz sayılır.

Hüseyin Cevahir: Aksi gibi ben de Kürdüm.

Binbaşı: Kürt'le Türk; Kürt diye Türkiye Cumhuriyeti toprakları içerisinde bir şey yoktur. Biz bunu hiçbir zaman böyle düşünmüyoruz.

Hüseyin Cevahir: Hayır topraklar içinde yok da.

Binbaşı: (Sözünü keserek) ve bunu bütün Türkiye de biliyor.

Mahir Çayan: Türk benim, Türk benim, benimle konuş.

Binbaşı: Kürt dediğinde sen değilsin tabii kabul etmiyorum kardeşini vurmaz. Arkadaşını vurmaz. Bunu da gayet iyi biliyorum. Hele sizin gibi böyle mert olursa, küçük bir yavrucağıza masum bir yavruya el kaldırmayacağını gayet iyi biliyorum.

Mahir Çayan: (Araya girer) ... Siz bir müstemleke ordusunuz.

Hüseyin Cevahir: Size bağlı el kaldırıp kaldırmayacağımız.

Binbaşı: Anlayamadım?

Hüseyin Cevahir: Size bağlı size.

Binbaşı: İşte ben sana bildiriyorum sabahtan beri şartımı.

Hüseyin Cevahir: Biz de. Herhangi bir şey yaparsanız her şey biter.

Binbaşı: Ben Cevahir'le konuşmak istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Tamam ben Cevahir'im.

Binbaşı: Evet biz size el kaldırmıyoruz, silahta kullanmıyoruz.

Hüseyin Cevahir: O zaman bekleyeceksiniz beraber çıkacağız, çocukla üçümüz.

Binbaşı: Evet bekliyoruz. Ne zaman çıkacaksınız?

Hüseyin Cevahir: Zamanı biz tayin edeceğiz.

Binbaşı: Peki çıkış maksadın ne olacak?

Mahir Çayan: Vuruşmak.

Binbaşı: Çayan ben seni istemiyorum. Cevahir'e hitap ediyorum.

Mahir Çayan: Ben konuşuyorum. İstersen sen git, istersen konuş.

Binbaşı: Cevahir'le konuşuyorum. Bana o yanıt versin.

Mahir Çayan: Bana bak. Dinle, dinle, dinle. Konuşma bitmiştir. Ben senden bir şey öğrenmek istiyorum. Bu harekâtı kim yönetiyor ha?

Binbaşı: Cevahir'le konuşmak istiyorum. Ben sana hitap ettiğim zaman sen yanıt ver lütfen.

Mahir Çayan: Tamam ben sana hitap ediyorum.

Binbaşı: Evet dinliyorum seni.

Mahir Çayan: Bu harekâtı kim yönetiyor?

Binbaşı: Bu harekâtı Sıkıyönetim Komutanı yönetiyor.

Mahir Çayan: Faik Türün mü?

Binbaşı: Evet.

Mahir Çayan: Tamam söyle. Omuzu kalabalık o adama teslim meslim olmak yok. Selam söyle bizden ona.

Binbaşı: Hicap karşısında biraz daha samimi olsan daha iyi olacak.

Mahir Çayan: Birbirimize kurşun atıyoruz, nasıl samimi olayım?

Binbaşı: Kurşunu siz atıyorsunuz?

Mahir Çayan: Yok canım.

Binbaşı: Biz bunu düşünmüyoruz. Biz bunu hiçbir zaman düşünmedik kardeşimize kurşun diye. Bunu sizler düşünüyorsunuz.

Hüseyin Cevahir: O zaman ileri sürdüğümüz şartı düşünün Binbaşı A.

Binbaşı: Evet bize, size düşündük, kurşun atmayacağız diyoruz.

Hüseyin Cevahir: Tamam o zaman.

Binbaşı: Yavrucuğu ve kendiniz teslim olun diyorum. Eğer sizler teslim olmak istiyorsanız, yavruyu bize verin.

Hüseyin Cevahir: Üçümüz beraber çıkıp gideceğiz.

Binbaşı: Nasıl çıkıp gideceksiniz?

Mahir Çayan: Uçarak, uçarak.

Binbaşı: Yalnız bu eve girerken iki kişi girdiniz. Bir masum yavruyu da yanınıza aldınız. Yine böyle iki kişi çıkıp gidin.

Mahir Çayan: Diyorum ya seni niye general yapmıyorlar yahu.

Binbaşı: Çayan hep sen yanıt veriyorsun. Ben Cevahir'le konuşmak istiyorum, ona hitap ediyorum.

Hüseyin Cevahir: Fark etmez, aynı şeyi düşünüyoruz.

Binbaşı: Cevahir'i yolundan sapıtma.

Mahir Çayan: Ne diyorsun yahu? Tamam konuşma bitmiştir. Şartımızı da söyledik.

Binbaşı: Cevahir yanıt versin.

Mahir Çayan: Şaka yok. Herhangi bir teşebbüs olursa bak önden biz inançlı davrandık. Hep biz davrandık. Hem bu sefer vuracağımızı vururuz hem de çocuğu ona göre.

Binbaşı: Cevahir'in yanıtını istiyorum ben.

Hüseyin Cevahir: Benim yanıtlım da aynıdır.

Binbaşı: Senin düşüncen bu değil, Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Benim düşüncem Binbaşı A.

Binbaşı: Hüseyin bu senin düşüncen değil. Söylediğim gibi sen iyi bir çocuksun. Bu senin için son fırsat olacaktır. Sana bildiriyorum çocuğu bana teslim et... Evet Cevahir seninle... konuşmak istiyorum zaten. O masum yavruyu teslim et, bak burada bir baba, kardeşleri olduğunu düşün. Cevahir aynı durum senin başına gelseydi çekeceğin ıstırabı, düşüncelerindeki karışıklığı düşün. Cevahir bize çocuğu teslim et. Cevahir anneyi, babayı bu ıstıraptan en kısa zamanda kurtarmayı senden istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Binbaşım şartlarımızı söyledik, bekleyin.

Binbaşı: Cevahir'i bekliyorum.

Hüseyin Cevahir: Tamam ben Cevahir.

Binbaşı: Ne duruyorsun Cevahir?

Hüseyin Cevahir: Bitmiştir bu kadar.

Binbaşı: Şu anda sizlerin de büyükleri büyük azap içerisinde kıvranıyorlar. Onları da düşünün. Evet, Cevahir çocuğu bana teslim ediyor musun? Kapının dibinde bekliyorum, yanıt ver bana Cevahir.

Mahir Çayan: (Hiddetle) Gel gel al, gel al.

Binbaşı: Sizinle konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Konuş dinliyorum.

Binbaşı: Çayan.

Mahir Çayan: Söyle.

Binbaşı: Söylediklerini yerine ilettirdim. Yanıtını bekliyorum oradan.

Mahir Çayan: Kime ilettin?

Binbaşı: Söylediğin yerlere, komutanlara gönderdim haberi.

Mahir Çayan: (Alayla) Ankara'ya gitti mi?

Binbaşı: Oradan yanıt bekliyorum.

Mahir Çayan: Orası neresi?

Binbaşı: Yukarıya, komutanlığa ilettim. Yanıtını bekliyorum ben şimdi.

Mahir Çayan: Tamam.

Binbaşı: Yalnız sizler bir örgüte dahilsiniz. Bir örgütün içinde bulunuyorsunuz. Herhalde bu örgüt kendine has özellikleri olan bir örgüttür ve bu örgütün içinde de zannetmiyorum ki hiçbir birey garip bir yavruyu, bir genç kızı öldürsün. Bunu sizin de düşünmediğinizi gayet tabii olarak hissediyorum ve en kestirme yolun da dediğim gibi yavrumuzu bize vermeniz. Seni dinliyorum.

Mahir Çayan: Bütün iş artık hükümete kalmıştır. Bu hareketin sonunda hükümet, Türkiye'deki hükümetin ne kadar faşist bir hükümet olduğu ortaya çıkacaktır. O kadar gözü dönmüştür ki, bizi yakalamak için masum bir çocuğun ölmesine razı olmaktadır. Bütün dünya bunu anlayacaktır. Zaten bunu bildirmişizdir.

Binbaşı: Zaten bütün basını, radyoları şu anda sizden bahsetmektedir ve çocuğu kaçırdığınız da bilinmektedir.

Mahir Çayan: Tamam bildirdik zaten.

Binbaşı: Eğer yavruyu öldürürseniz...

Mahir Çayan: (Lafı keserek) Türkiye hükümetinin niteliği de ortaya çıkacaktır.

Binbaşı: Eğer yavruyu öldürürseniz sizin de ne gibi bir ... sahip olduğunuz da ortaya çıkacaktır.

Mahir Çayan: Türkiye hükümetinin niteliği bu olayla iyice ortaya çıkacaktır.

Binbaşı: Orasını bizler düşünemeyiz. Bizden büyükler daha iktidarlı, daha kabiliyetli olanlar bu işleri yönetmektedir. Onlar tabii her işi muhakkak daha iyi düşünüp yaparlar.

Mahir Çayan: Yani karar olumsuz mu?

Binbaşı: Hayır, karar gelmemiştir. Sana söyledik, gönderdik daha hiçbir yanıt alamadım.

Mahir Çayan: Tamam bir daha karar geldiği zaman konuşalım. Kararı olumlu olumsuz mutlaka ilet buraya.

Binbaşı: Biz senden şimdi yavruyu istiyoruz. Bir de Türk, Türk vatandaşı olarak onu bırakmanızı istiyoruz.

Mahir Çayan: Kararı iletmedin herhalde.

Binbaşı: İlettim. Namus sözü veriyorum.

Mahir Çayan: Yanıt olumsuz mu?

Binbaşı: Hayır yanıt gelmedi diyorum sana.

Mahir Çayan: İyi o zaman tamam. Geldiği zaman konuşuruz.

Binbaşı: Çayan ve Cevahir. Ben Binbaşı A. Sizlerle konuşmak istiyorum. Duyuyor musunuz?

Mahir Çayan: Duyuyorum.

Binbaşı: Bugün ilk defa yeni şafakla beraber sizlere hitap ediyorum. Ailenizden telgraf gelmiş, kendileri de buraya geliyorlarmış. Onları sizin yanınıza çıkartacağız. Telgrafta şöyle diyorlarmış: “Bizim oğullarımız asla can yakamazlar. Küçük bir yavrumuzu asla öldürmeyeceklerini biliyor ve oğullarımıza güveniyoruz. Kendilerine de bu durumu bütün safiyetimizle söyledığımızı duyururuz.” Aileleriniz burada bizim misafirimiz olarak kalacaklar.

Mahir Çayan: Yani rehine mi aldınız karşı?

Binbaşı: Size güvence veriyorum kızımızı serbest bırakın.

Mahir Çayan: Ailelerimizi rehin...

Binbaşı: ve kendiniz de teslim olun, size bir şey yapılmayacaktır.

Mahir Çayan: Teslim olmuyoruz. Gelin de teslim alın bakalım.

Binbaşı: Bu çağrı size en büyük güvencedir.

Mahir Çayan: Teslim olmuyoruz. Şartımızı ileri sürmüştük. Şartımız ne oldu?

Binbaşı: Daha yanıt gelmedi.

Mahir Çayan: Yanıt geldiği zaman konuşuruz.

Binbaşı: Onları okudum duydunuz, gerisini siz düşünün.

Mahir Çayan: Yani ailelerimizi mi kastediyorsun?

Binbaşı: Orası beni hiç ilgilendirmez. Orası sayın büyükle-
rimizin düşüneceği bir husustur. Ben burada bir görev kuvvet
komutanıyım. Ben, onu bana verilen görevi bilirim.

Mahir Çayan: Tamam sen söyle o sayın büyüklerine şartımı-
zı söyledik. Ancak o şart yerine getirildiği zaman biz buradan
çıkarız.

Binbaşı: Şimdi beni Sibel kızımızla görüştürün.

Mahir Çayan: (Kıza hitaben) Gel buraya.

Binbaşı: Sibel sana hitap ediyorum. Yavrum beni duyuyor
musun?

Sibel Erkan: Duyuyorum.

Binbaşı: Nasılsın yavrum?

Sibel Erkan: Teşekkür ederim.

Binbaşı: İyi misin?

Sibel Erkan: İyiyim.

Binbaşı: Sana eziyet ediyorlar mı?

Sibel Erkan: Hayır hiçbir şey yapmadılar şimdiye kadar.

Binbaşı: Peki bir gereksinimin var mı?

Sibel Erkan: Hayır yok.

Binbaşı: Elbet onların da vicdanı var, seni bana teslim edecek-
lerdir... Ben binbaşı A. Size hitap ve ihtar ediyorum beni duy-
yor musunuz?

Mahir Çayan: Söyleyin dinliyoruz.

Binbaşı: Kızımız Sibel'i serbest bırakın. Siz de silahlarınızı
atarak teslim olunuz. Etrafınız tamamen kuşatılmış durumda.
Sizi dinliyorum.

Mahir Çayan: Biz söyledik şartlarımızı. Söyleyecek başka bir
şeyimiz yoktur.

Binbaşı: Biraz hızlı söyle duymuyorum.

Mahir Çayan: Şartlarımızı biz söyledik. Söyleyecek başka bir
şey yoktur.

Binbaşı: Ben var olduğunu zannediyorum.

Mahir Çayan: Ne varmış?

Binbaşı: Yine sizin erkekliğiniz, vicdanınız buna evet demiyor.

Mahir Çayan: Eğer buraya bir kurşun atılsın bak görürsün.

Binbaşı: Anlaşılmıyor.

Mahir Çayan: Eğer buraya bir kurşun atılsın o zaman görürsünüz.

Binbaşı: Hiç kurşun atılmayacak. Ona söz verdik bir kere. Senden yavrumuzu geriye istiyoruz, burnu kanamadan.

Mahir Çayan: Bu şartlar gerçekleşmeden olmaz bu iş.

Binbaşı: Ben bunu sizden bir komutan olarak istiyorum.

Mahir Çayan: Biz kendi aramızda görüştük ve vardığımız kararı sana söyledik.

Binbaşı: O kararını bekle. Beni kızımız Sibel'le konuştur.

Mahir Çayan: Siz Binbaşı A. Bey misiniz?

Binbaşı: Evet Binbaşı A.'yım.

Sibel Erkan: Binbaşı A. Bey amca.

Binbaşı: Nasılsın yavrum?

Sibel Erkan: Teşekkür ederim.

Binbaşı: İyi misin?

Sibel Erkan: İyiyim.

Binbaşı: Rahat mısın?

Sibel Erkan: Rahatım.

Binbaşı: Sakın kendini üzme.

(Arkadan biri fısıldıyor: "Ne oldu, ne oldu?")

Binbaşı: Baban, annen hepsi iyiler. Her şey düzelecek yavrum. Onların da vicdanı, onların da Türklüğü, onların da mertliği var. Sana hiç el sürmeyecekler buna eminim. Kendini hiç üzme. Onların da anneleri, babaları, kardeşleri var.

Mahir Çayan: Bizim ileri sürdüğümüz şartlardan bahsetsene biraz.

Binbaşı: Onların da vicdanı sızlar...

Mahir Çayan: Kabul edildi mi, edilmedi mi?

Binbaşı: Hayır daha yanıt gelmedi. Bir şeye ihtiyacın var mı yavrum?

Sibel Erkan: Hürriyet gazetesi falan gazete var mı oralarda?

Binbaşı: Hürriyet gazetesi mi istiyorsun?

Sibel Erkan: Evet.

Binbaşı: Nasıl göndereceğiz sana. Onu söylesinler göndere-
lim, var.

Mahir Çayan: En köşede bir pencere var. Denize bakan tarafta.

Binbaşı: Evet.

Mahir Çayan: Kırmızı perdeli.

Binbaşı: Evet.

Mahir Çayan: Camunu aşağı kattan bir şey takarak kırdılar.
Neydi onun ismi, çubukla kırdılar. Çubuğun üstüne koysunlar
getirsinler. O çubuğun üstünden Sibel alacak.

Binbaşı: Denemeye çalışınız. Anladık, anladık.

Mahir Çayan: Bizim bir şeye gereksinimimiz yok ama kızın
birtakım şeylere gereksinimi olabilir. Yemek yemiyor. Buradaki
yemek, burada peynir ekmek var. Sibel yemiyor. Bilmiyorum isti-
yor mu bir şey söylesin.

Sibel Erkan: İstemiyorum.

Binbaşı: Peki yavrum.

Mahir Çayan: Gazete atacak mısınız, gidelim mi oraya?

Binbaşı: Atacağız, atacağız.

Mahir Çayan: Yoksa gitmeyelim mi, bakın bunu dinleyin, bir
anlaşma yapıyoruz, ateş edilmeyecek deniyor hemen orada mev-
zileniliyor, ateş edilmeye hazırlanılıyor.

Binbaşı: Hayır. Hiç kimsenin ateş etmeye niyeti yoktur. Yalnız
gözetlemedir.

Mahir Çayan: Zaten patır patır hepsini toparlayabiliriz bura-
dan.

Binbaşı: Oradakiler yalnız gözetlemededir.

Mahir Çayan: Karar ne zaman gelecek? Bu işi burada bitir-
mek lazım.

Binbaşı: Onu ben sana kesinlikle söyleyemem.

Mahir Çayan: Siz ilertiniz değil mi?

Binbaşı: Evet.

Mahir Çayan: Tamam peki gazeteyi bekliyoruz.

Binbaşı: Oldu.

Mahir Çayan: Teşekkür ederiz.

Binbaşı: Yalnız aklından çıkartma. Yavrumuzu istediğim gibi her zaman, her zaman, her an istiyorum senden. Bunu aklınızdan sakın çıkartmayın. Gerek sen, gerekse Cevahir.

Mahir Çayan: Tamam bekliyorum, evet buyurun, sizi dinliyoruz.

Binbaşı: Gazete bulamadım, veremeyeceğiz.

Mahir Çayan: Sağlık olsun.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı.

Binbaşı: Buyurun.

Hüseyin Cevahir: Biz elimizdekilere iyi muamele ederiz ancak kurşuna dizeriz haberiniz olsun.

Binbaşı: Onu yapmayacağına inanıyorum. Sana çok defalar hitap ettim.

Hüseyin Cevahir: Biz elimizdekilere iyi muamele ederiz her zaman. Şimdiye kadarki hareketlerimiz bunu göstermiştir zaten.

Binbaşı: Ondan eminiz.

Mahir Çayan: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Onu ispat edeceksiniz zaten. Sizlerle konuştuğum müddetçe bunu bana gösterdiniz.

Mahir Çayan: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Ne oldu, sizinle bir antlaşmamız vardı. Bozuldu mu antlaşma?

Binbaşı: O antlaşma, Sayın Genel Kurmay Başkanımız, güne gitmişler, bulamamışlar. Bu akşama dönecekmiş galiba ondan sonra yanıt verecek.

Mahir Çayan: Bakın şimdi ben sizin yaptıklarınızı sıralayayım.

Binbaşı: Sırala.

Mahir Çayan: Dinleyin lütfen. Bütün askerler mevzi aldılar.

Binbaşı: Ne aldılar.

Mahir Çayan: Mevzilendiler her taraftakiler.

Binbaşı: Anlayamadım.

Mahir Çayan: Saldırmaya hazır bekliyorsunuz.

Binbaşı: Hayır asla!

Mahir Çayan: Şunu unutmayın. Uzaktan atılacak bir kurşun birimizi vurursa mutlaka ve mutlaka öldürülecektir kız.

Binbaşı: Öyle bir niyetimiz yok. Daha önce söylemiştim.

Mahir Çayan: Biz bugün şu ana kadar son derece iyi muamele ettik. Hüseyin Cevahir arkadaşımın söylediği gibi biz yanımızda olan insanlara karşı iyi muamele ederiz, ama biz verdiğimiz sözü de yerine getiririz. Kararlı olduğumuzu da her zaman gösteririz. Biz tükürdüğümüzü yalamayız. Şunu unutmayın, şey ettikten sonra da vurduktan sonra da evi yakacağız aklınızda olsun.

Binbaşı: Anlayamadım.

Mahir Çayan: Eğer sizden bir saldırı gelirse, herhangi bir kurşun veya herhangi bir çıkartma gelmesi karşısında kızı vuracağız. Zaten gözaltında tutuluyor devamlı. Ondan sonra da evi yakıp kendimizi vuracağız, aklınızda olsun.

Binbaşı: Onu yapmayacağınızdan eminiz.

Hüseyin Cevahir: Yapacağımızdan emin olun Binbaşı A. Bey.

Mahir Çayan: Neyse yaptığımız zaman görüşürüz.

Binbaşı: Kızımızı sizden istiyoruz. Kızımızı, o yavruyu.

Mahir Çayan: Antlaşmanın şartlarına uymazsanız göremezsiniz. Bekleriz. Genel Kurmay Başkanı güneyde ise gelir şeye ortaya, Ankara'ya gelir o zamana kadar bekleriz. Ama sizin bekleme-ye sabrınız yoksa o başka.

Binbaşı: Bizim de sabrımız var. Biz de Türk'üz. Türkler her zaman sabretmesini bilmiş, onun için başarılı olmuş, bu zamana kadar yeryüzünde kalmış.

Mahir Çayan: Bütün ordu çevirmiş ama etrafımızı. Bu kızın yaşayıp yaşamaması tamamen sizin elinizdedir. Biz değil onu öldürecek sizlersiniz. Siz şartlarımızı yerine getirmezseniz onu öldürecek Türkiye hükümetidir. Başka bir şey değildir.

Binbaşı: O sizin kendi kuruntunuz.

Mahir Çayan: Ve işte onun propagandası böyle yapılacaktır.

Binbaşı: Peki nedir şimdi bu kadar sizi üzen yahut sizi bugüne sevk eden ve ondan sonra da suçlu imiş gibi dışarıya çıkmayışınız?

Mahir Çayan: Bütün suçumuz Türkiye halkını sevmek ve bu uğurda mücadele etmektir.

Binbaşı: Türkiye halkını seven... Bu yaptığınız nedir? Türkiye halkı...

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Efendim.

Hüseyin Cevahir: Duyuyor musunuz?

Binbaşı: Duyuyorum tabii.

Mahir Çayan: Biz şartlarımızı söyledik ve bekliyoruz.

Binbaşı: ...

Mahir Çayan: Vurulanların hepsi de Türk'tür. Masumdur hepsi de. Taylan Özgür'de masumdur. Bugün üç kişi daha öldürdüler, daha çok bilendik.

Binbaşı: Peki bunların hiçbir suçu yok muydu? Niçin kaçtılar, niçin teslim olmadılar adalete?

Mahir Çayan: Hangi adalete?

Binbaşı: Siz de niçin yapmıyorsunuz bu işi?

Mahir Çayan: Hangi adalete?

Binbaşı: Size hiçbir hususta...

Mahir Çayan: Türkiye'de adalet yoktur.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Buyurun, dinliyorum.

Mahir Çayan: Sizin elinize geçen esirlere ne muamele yaptığınızı biliyoruz. Ayaklarını jiletle kesip tuzda dolaştırıldığını biliyoruz. Yan yana bağladığınızı, en iğrenç işkenceler yaptığınızı, en hunharca arkadaşlarımıza eziyet ettiğinizi bilmiyor muyuz? Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde kızlara cop soktuğunuzu da biliyoruz güvenlik kuvvetlerinin. Bütün bunları unutmadık. Biz hiçbir zaman milletin gözünü aldatmadık ve mert olarak, dürüst olarak

hareket neyse onu yapacağız. Kurşuna dizeceğiz, kendimizi de dizeceğiz. Şayet kararımız kabul edilmezse, bu karar.

Binbaşı: Bin Silahlı Kuvvetler adına sizinle konuşuyorum, bunu gayet iyi biliyorsunuz.

Mahir Çayan: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Evet.

Mahir Çayan: Bakın, biz son derece iyi muamele ediyoruz ama bu muameleyi sizden görmedik. Mesela bir gazete istedik, inadına gazete getirmediniz.

Binbaşı: Hayır, hayır ona emin olun bulamadık.

Mahir Çayan: Koca Maltepe’de gazete mi bulamayacaksınız? İkinci olarak siperler yapılmıştır, hemen taarruza geçme durumundasınız.

Binbaşı: Hayır, hayır. Onu şiddetle reddediyorum şu andan itibaren.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey. Şartlarımızı söyledik. Yanıt bekliyoruz.

Binbaşı: Evet yanıtı söyledim sana.

Mahir Çayan: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: İki tane gazete istiyoruz. Bakın bu kızcağıza gayet iyi muamele ediyoruz, ne isterse yapıyoruz.

Binbaşı: Allah razı olsun. Zaten biz sizlerden bunu bekliyoruz.

Mahir Çayan: Hürriyet ve Milliyet istiyoruz. Yani iki tane istiyoruz. Daha fazlasını yollarsanız memnun oluruz, anladınız mı? Ama iki tane bizim işimizi görür, anladınız mı?

Binbaşı: Anlaşıyor, anlaşıyor.

Mahir Çayan: Burada soğan ekmek var. Kızcağıza zorla yedirmeye çalıştık ki kızcağız hasta olmasın, bir şey olmasın.

Binbaşı: Teşekkür ederiz.

Mahir Çayan: İki gazete istiyoruz bu da gelmedi.

Binbaşı: Gazeteyi buldurup gönderelim peki.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey. Bir de şartlarımızın sonucunu istiyoruz.

Binbaşı: Şartların sonucu geldiği an hemen size bildireceğim. Söz verdim.

Hüseyin Cevahir: Tamam. Ondan önce herhangi bir şey yapılırsa yani belirli bir şekilde olacak.

Binbaşı: O da yapılmayacaktır. Siz de bana söz veriniz yavruya hiçbir şey yapmayacağınıza, hiç üzmeyeceksiniz.

Mahir Çayan: O sonucu alıncaya kadar kızcağıza hiçbir şey yapılmayacaktır. O bizim kız kardeşimizdir. Tamam, gazeteleri bekliyoruz, Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Ben sizinle çok çekiştim. Şu garip yavruyu anasına, babasına bağışlayın bırakın.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey. Bunu hükümet bağışlar, hükümet.

Mahir Çayan: Evet arkadaşım çok doğru söyledi, bağışlayacak olan...

Binbaşı: Cevahir bunu senden istemezdim duymak, ben sana dün de ifade ettim çok.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey. Bizleri tanımamışsınız.

Binbaşı: Öyle mi?

Hüseyin Cevahir: Benim hakkımda ne biliyorsunuz?

Binbaşı: İkiniz hakkında da çok şey biliyorum ben.

Mahir Çayan: Bir dakika söyler misiniz?

Binbaşı: Neyi?

Mahir Çayan: Benimle Hüseyin Cevahir hakkında bildiklerinizi.

Binbaşı: Burada uzun pazarlığa mı girişeceğiz? Senin baban yok, bir kardeşinle, bir annen var diye daha uzun mu anlatayım. Sana sabahtan da bunları söylemiştim.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Buyurun.

Mahir Çayan: Peki bir şey söyleyeceğim, gazeteleri neden getirmiyorsunuz? **Binbaşı:** Neleri?

Mahir Çayan: Gazeteleri, gazeteleri.

Binbaşı: Yahu yok diyorum burada sana gazete şimdi. Biz buradan dışarı çıkmıyoruz buradakilerle.

Mahir Çayan: Aldırverin şuradan iki gazete, zor mu iş yani?

Binbaşı: Ne için istiyorsun, bu kadar ısrar ediyorsun gazete için?

Mahir Çayan: Gazete okumak istiyoruz.

Binbaşı: Gazeteler bir şey yazmıyor, sizin yaptığınız bu işi bütün sütunları basmış, bunu yazıyor.

Mahir Çayan: Evdeki bekçiyi okumak istiyoruz. Gazeteleri okumak istiyoruz. Tavrımızı da etkileyecektir ona göre. Binbaşı A. Bey. Hürriyet'le Milliyet istiyoruz ve o karar gelene kadar da, son karar gelene kadar da biz kızı dokunmayacağız. Siz de saldırıya geçmeyeceksiniz, anlaştık mı?

Binbaşı: Anlaştık, gazete bulursam göndereceğim istediğin şekilde.

Mahir Çayan: ... Bulurum diyorsun, bulunmayacak bir şey değil ki.

(Marş söylüyorlar.)

Mahir Çayan: Yaşasın bağımsız Türkiye, yaşasın Türkiye Halk Cumhuriyeti, yaşasın bu uğurda ölenler ve mücadele edenler, yaşasın Gazi Mustafa Kemal'in bağımsızlık ülküsünü yükseklerde tutanlar, ölüm hoş geldin sefa geldin... Bütün mazlum milletler zalimleri kahr ve perişan edecekler, feda olsun arkadaşlar, ya ölüm ya galibiyet.

(Bu şekilde konuşmalar devam ediyor ve arada marş söylüyorlar.)

Mahir Çayan: Binbaşı mısınız?

Binbaşı: Ben Binbaşı A.

Mahir Çayan: Buyurun Binbaşı A. Bey, konuşun.

Binbaşı: Kızımızı serbest bırakın.

Mahir Çayan: İyidir sıhhati gayet iyi.

Binbaşı: Sesini duyacağım, ondan sonra sizinle konuşacağım.

Sibel Erkan: Binbaşı A. Amca.

Binbaşı: Efendim canım.

Sibel Erkan: Ben iyiyim... Size bir şey söyleyeceğim.

Binbaşı: Söyle yavrum.

Sibel Erkan: Yanımdakiler, yani Mahir ile Hüseyin Ağabey... Siz bir şey yapmadan serbest bırakmayacaklar ona göre.

Binbaşı: Anlamadım?

Sibel Erkan: Yani ne beni serbest bırakacaklar ne de kendileri teslim olacaklar, ona göre.

Binbaşı: Anlayamadım.

Sibel Erkan: Yani ne beni serbest bırakacaklar ne de kendileri teslim olacaklar.

Binbaşı: Bunu onlar mı söyletiyor, yoksa sen mi söylüyorsun?

Sibel Erkan: Hayır, ben söylüyorum.

Mahir Çayan: Bizim böyle şeylere gereksinimimiz yok.

Binbaşı: Ben sana hitap etmiyorum, sana hitap ettiğim zaman yanıt ver lütfen.

Mahir Çayan: Hayır, onlar mı söyletiyor diyorsunuz da.

Binbaşı: Ben kızım ile konuşuyorum, seninle değil şimdi.

Sibel Erkan: Binbaşı A. Amca. Ben kendim söylüyorum onları.

Binbaşı: Peki yavrum.

Sibel Erkan: Ben kimsenin etkisi altında kalmıyorum.

Binbaşı: Peki yavrum, anladım.

Sibel Erkan: Anneme selam söyle, hiçbir şey yapmamışlar dersiniz.

Binbaşı: Olur canım, peki.

Sibel Erkan: Ben buradan ne zaman çıkacağım?

Binbaşı: Yakında seni bırakacaklar. Çünkü kendilerinde de vicdan var. Çünkü kendileri de Türk, çünkü Türklük için çalışıyorlar kendi ideallerine göre.

Sibel Erkan: (Ağlayarak) Onlar hiçbir zaman serbest bırakmayacaklar.

Binbaşı: Bırakacaklar yavrum. Biz zannediyoruz onlar düşünerek iyi karar vereceklerdir. Sen rahat ol. Çayan ve Cevahir.

Mahir Çayan: Konuşun. Evet, sizi dinliyorum.

Binbaşı: Çayan seninle de konuşacağım, ayrıca Cevahirle de konuşacağım.

Mahir Çayan: Hayır bir kere konuşacaksınız, bitiyor bu iş.

Binbaşı: Hayır Cevahir'le de konuşacağım. Ben öyle istiyorum.

Mahir Çayan: Cevahir, Cevahir arkadaş konuşmak istiyormuş. Ben de hayır dedim. Tamam, hayır, konuşmuyoruz.

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Konuşacaklarınızı kısa söyleyin ve gidin. Şartlarımızı her şeyi söyledik. Artık konuşacak hiçbir şeyim yok.

Binbaşı: Ben bir defa söylüyorum. Tekrar vicdanlı bir Türk evladı olarak sizden o masum yavruyu bize teslim edin. Sizler de teslim olun, size güvence de verdim.

Mahir Çayan: Bırak şu palavraları, bırak artık.

Binbaşı: Türkiye Silahlı Kuvvetleri'nin bir bireyi olarak sana hitap ediyorum.

Mahir Çayan: Tamam işte ben de diyorum ki, Halk Kurtuluş Cephesi'nin bir bireyi olarak, bir savaşçısı olarak hayır. (Avazı çıktığı kadar bağırıyor.)

Binbaşı: Ne bireyi olarak?

Mahir Çayan: Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi.

Binbaşı: Türkiye'de bir tek cephe var, o da Türk Silahlı Kuvvetleri.

Mahir Çayan: Gelirsin alırsın gayri.

Binbaşı: Tekrar ediyorum; biz söylediğim gibi saldırmayacağız, ateş de etmeyeceğiz.

Mahir Çayan: İster saldırın ne yaparsanız yapın, ne oyunlar düzenliyorsunuz göreceğiz bakalım.

Binbaşı: Kızı da teslim edeceksiniz.

Mahir Çayan: Etmiyoruz.

Binbaşı: Edeceksiniz. Zira vicdanınız da bunu size emrediyor... Eğer kıza el sürerseniz sizi afroz ederler unutmayın.

Mahir Çayan: O bizim bileceğimiz iş, sizin değil.

Binbaşı: Hepimizin büyüğü bir Allah var. Bunu inkâr edemezsiniz.

Mahir Çayan: Biz şartlar ileri sürdük tamam mı? O şartlar ya yerine gelir ya gelmez. Erkekler bir kere konuşur.

Binbaşı: Evet biz söylediğimizi tutuyoruz, uyuyoruz. Sonucunu bekliyoruz.

Hüseyin Cevahir: Evet, güzel, güzel çok güzel.

Binbaşı: Fakat ben yavrumu sağ salım istiyorum, bunu bilin.

Mahir Çayan: Bana bak dinle. Artık sabrımız taşmaya başladı, dinliyor musun? Kulağını aç da iyi dinle.

Binbaşı: Evet dinliyorum.

Mahir Çayan: Haydi yapacağınızı yapın bakalım ne yapacaksınız, canımızı mı alacaksınız, haydi alın bakalım?

Binbaşı: Can almak Allah'ın vergisidir. Biz can alıcı değiliz, biz canavar değiliz.

Mahir Çayan: Can atıyorsunuz aslında can, bizleri öldürmek için can atıyorsunuz.

Binbaşı: Hayır. Asla. Seni öldürmekle benim elime ne geçer. Sabahtan dediğim gibi annen kardeşinle gelecek, seninle konuşacak.

Mahir Çayan: Kim konuşursa konuşsun, benden yanıt alamaz. Dediğim dediktir, tamam mı? Sadece ben karar veriyorum. Burada arkadaşım ve ikimiz karar verdik ve bu sonuca vardık, kardeşimi getir, annemi getir, isterseniz burada işkence yapın. Hayır, hayır, hayır.

Binbaşı: İşkence diye bir şey yok. Bizde sadece vicdan var, sade sabır var.

Mahir Çayan: Siz de çok iyi vicdan vardır.

Binbaşı: Evet, bizde var.

Mahir Çayan: Evet, yakalanan arkadaşların başına gelenleri biliyoruz.

Binbaşı: Kime ne yaptık?

Mahir Çayan: Didik didik ettiniz. Hıdır'ı öldürdünüz be.

Binbaşı: Kendi kendinizi öldürdünüz, biz öldürmedik. Siz kendi kurşununuzla kendinizi öldürdünüz.

Mahir Çayan: Kurşun murşun değil.

Binbaşı: Evet, size son defa, güzel kızımızı, yavrumuzu bize teslim etmeye gayret edin, bu hususta düşünün.

(Yanıt yok.)

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin. (Yanıt yok.)

Naciye Çayan: Mahir, Mahir yanıt ver evladım. Mahir, Mahir ses ver çocuğum ne olur, kız yanınızda mı? Mahir, nerede kız benimle konuşsun, ses versin. Mahir yavrum ne olur, kızın sesini duyayım hadi, kızın sesini duyayım, başka bir şey yok, sesini duyayım, bakayım, ne haldeyse kız.

(Yanıt yok.)

Naciye Çayan: Mahir, Mahir ses ver yavrum, ne olursun ses ver.

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin.

(Yanıt yok.)

Naciye Çayan: İçeri girecekler oğlum sen ses vermezsen.

(Yanıt yok.)

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin, Hüseyin.

Naciye Çayan: Mahir.

Binbaşı: Mahir ve Cevahir. Kızı benimle konuşturamazsanız şu anda kendinizi yok bilin.

Mahir Çayan: (Bağırarak) Gel de konuş.

Binbaşı: Kızla konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Konuş bakalım, rest çektim, defol git.

Binbaşı: Kızı konuştur, Mahir.

Mahir Çayan: Kızı mızı hiçbir şey konuşturmuyoruz, defolun.

Naciye Çayan: Kız nerede oğlum?

Mahir Çayan: Bak şimdi hele bir karşılaşalım bütün kurşunları boşaltacağım üzerinize.

Binbaşı: Annen kızcağızla konuşmak istiyor, annen, ona yanıt ver.

Mahir Çayan: Defol git, faşist herif.

Naciye Çayan: Mahir.

Mahir Çayan: Vız gelir bize ölüm mölüm.

Naciye Çayan: Evladım, kız yanıt versin.

Mahir Çayan: Kız hiç yanıt vermiyor hadi bakalım.

Naciye Çayan: Nerede kız, yanınızda mı.sizin? Mahir, Mahir evladım yanıt ver ne olursun Mahirciğim?

(Uzun bir sessizlik.)

Naciye Çayan: Mahir.

(Sessizlik.)

Binbaşı: Sen bana söz vermiştin Mahir, ben de. Çocuğa bir şey yapmayınca, ben de size bir şey yapmayacağım diye söz vermiştim sana.

Mahir Çayan: Sen daha Türk... (İkisi birden konuşuyor.)

(Uzun sessizlik.)

Naciye Çayan: Mahir, Mahir bir şey söyleyeceksin bana kafi, sağ doğru değil mi? Anlayacağız çocuğum, ne olursun yavrum merak ediyorum.

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin, Hüseyin, Hüseyin.

Sibel Erkan: Ben iyiyim.

Ali Kamer Cevahir: Ah...

Sibel Erkan: İyiyim.

Naciye Çayan: İyi misin, bir şey yok mu çocuğum senin?

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin.

Naciye Çayan: Yanıt ver çocuğum.

Sibel Erkan: İyi muamele yapıyorlar bana bir şey yapmadılar şimdiye kadar.

Mahir Çayan: Tamam, tamam oldu.

Ali Kamer Cevahir: Yahu, bizim aile tarafında hiçbir namussuzluk yapılmamıştır. Ayıp değil mi yahu?

Mahir Çayan: Onların yaptığı namussuzluktur.

Mahir Çayan: Ben başka bir mesele söyleyeceğim, bak dinle. Biz dayanınız sonuna kadar, fakat bu kız dayanamayabilir, yemek ekmek meselesinden dolayı, dinliyor musun?

Binbaşı: Anlayamadım.

Mahir Çayan: Bu çocuğu, biz dayanırız sonuna kadar. Biz alışkınız ve dayanırız, yemek ve ekmek meselesidir.

Binbaşı: Onu düşünüyoruz, demek ki vicdanınız çok temiz. O halde beraber çıkın.

Hüseyin Cevahir: Binbaşım, ben Cevahir. Buraya gelince söylüyorsun vicdandan. Şundan bundan bahsediyorsun. Örgütten bahsediyorsunuz, radyolar bangır bangır şakiler, caniler diye ikaz ediyor. Madem öyle ilan ediliyoruz bugün kamuoyunda, öyle olacağız.

Binbaşı: Bu duruma düşürmeyin kendinizi.

Hüseyin Cevahir: Dinleyin. Bir şart ileri sürdük. Aklınızda değil mi?

Binbaşı: Evet.

Hüseyin Cevahir: Bu şartımız hiçbir yerde yayınlanmadı, hiçbir yere ulaştırılmamış.

Binbaşı: Orası belli olmaz.

Hüseyin Cevahir: Hiç belli olmaz değil, hiçbir yere ulaştırılmamış veyahut da sözünüzü dikkate almıyorlar.

Binbaşı: Orasını ben bilemem.

Hüseyin Cevahir: Bugün Başbakan'ın verdiği demeçte, hiçbir öneride bulunulmadığı öne sürülüyor.

Binbaşı: Kızımız iyidir, değil mi?

Hüseyin Cevahir: İyi iyi.

Binbaşı: Sözünüzü yerine getiriyor musunuz?

Hüseyin Cevahir: Sözü şeye göre yerine getireceğiz.

Binbaşı: Hayır bu sözleşmemiz gereğince kızımıza iyi bakacaktın.

Hüseyin Cevahir: Biz iyi bakmaktayız.

Binbaşı: Hüseyin Bey, Hüseyin Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Evet.

Binbaşı: Cevahir'le konuşmak istiyorum. Cevahir bak seni kiminle konuşturacağım, tanıyabilecek misin?

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin.

Hüseyin Cevahir: Efendim.

Ali Kamer Cevahir: Ben amcan.

Hüseyin Cevahir: Tamam anladım amca.

Ali Kamer Cevahir: ... Sen niye hükümete karşı geliyorsun? Türk adaleti vardır, size bir şey yapmazlar.

Hüseyin Cevahir: Amca seni kandırıyorlar bunlar, inanma onlara.

Ali Kamer Cevahir: Bak senin yanına geliyorum ha.

Hüseyin Cevahir: Benim yanıma gelme.

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin.

Hüseyin Cevahir: Gelme benim yanıma amca.

Ali Kamer Cevahir: Sana ne diyorum bak oğlum.

Hüseyin Cevahir: Gelme yanıma işte.

Ali Kamer Cevahir: Bak o paşa var.

Hüseyin Cevahir: Paşa maşa dinlemem ben. Ne paşası yahu, paşa kim?

(Mahir Çayan ile Hüseyin Cevahir fısıltı halinde konuşuyorlar. "İstemez, istemez.")

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin.

Hüseyin Cevahir: Efendim.

Ali Kamer Cevahir: Yanındaki yaklaşsın biraz.

Hüseyin Cevahir: Teslim olmayacağım ben. Sana sevgim var, derin saygım var. Biliyorsun seni severim, sayarım seni fakat bu adamlara teslim olmayacağım.

Ali Kamer Cevahir: Bak paşa ne diyor yahu.

Hüseyin Cevahir: Paşaya maşaya yok hiç kimseye teslim olmayacağım.

Ali Kamer Cevahir: Teslim olmayacak mısın?

Hüseyin Cevahir: Teslim olmayacağım ben.

Ali Kamer Cevahir: Ne yapacaksın öyleyse?

Hüseyin Cevahir: Öldürsünler.

Ali Kamer Cevahir: ... Bizim ailemizde birisi böyle şerefsizlik, namussuzluk yaptı mı yahu? Ayıp değil mi bize, ayıp değil mi yahu? Ceza da veririz, hapis de oluruz, ben seni mert oğlan bilirdim vallahi.

Hüseyin Cevahir: Ben mert adamım gene, tamam artık konuşma.

Ali Kamer Cevahir: Bak Hüseyin.

Hüseyin Cevahir: Efendim.

Ali Kamer Cevahir: Sen gel...

Hüseyin Cevahir: Tamam tamam, ben gelmeyeceğim. Çocukların gözlerinden öperim. Selam söyle. (Kürtçe konuşuyorlar.)

Hüseyin Cevahir: (Amcası Ali Kamer Cevahir'in Kürtçe sözlerine Kürtçe yanıt verdi ve Türkçe olarak) Benim başka sözüm yok. (Kürtçe konuşmaya devam ettiler. Hüseyin Cevahir Türkçe olarak Mahir Çayan, dedi.)

Naciye Çayan: Mahir, Mahir.

Mahir Çayan: Buyur anne.

Naciye Çayan: Evladım.

Mahir Çayan: Ha.

Naciye Çayan: Ben geldim çocuğum.

Mahir Çayan: Söyle anne.

Naciye Çayan: Yavrum! Gel ne olursun teslim ol çocuğum, benim hatırım için evladım, bir şey olmayacak gel çocuğum gel.

Mahir Çayan: Anne, dinle bak, sonra çek git, dinle sözümü, bu faşist köpekler seni kandırmış, bu namussuzlar, sakın sakın bunların oyununa gelmeyin.

Naciye Çayan: Yok evladım yok, bir şey yapmayacaklar, benim sözümü dinle.

Mahir Çayan: Teslim alınca işkence yapıp bu namussuzlar öldürecekler, arkadaşlarımızı aynı şekilde dünyasına pişman etmişlerdir.

Naciye Çayan: Mahir.

Mahir Çayan: Çekil, çekilin gidin. Yarnın Türkiye'sinde bunların yüzüne tüküreceklerdir.

Naciye Çayan: Burnunuz kanamayacaktır çocuğum, söz verdiler.

Mahir Çayan: Sizi kandınıyorlar bunlar.

Naciye Çayan: Hayır, söz verdiler.

Mahir Çayan: Çekilin gidin dedim o kadar.

Naciye Çayan: Asker hiçbir zaman yalan söylemez, yavrum. Ne olursun çocuğum, benim hatırım varsa, dünyada bir tane annen var, in aşağı ne olursun yavrum.

Mahir Çayan: Konuşma, gidin.

Naciye Çayan: Çocuğu ver Mahir, çocuk nerede?

Mahir Çayan: Hiç kimseye vermeyeceğiz. Bizim arkadaşlarımızı işkence ile öldürüyor bunlar, söz möz bunların doğru değildir. Hepsi yalan. Sizleri kandınıyorlar, kendinize gelin, bunların oyununa gelmeyin, çekilin gidin.

Naciye Çayan: Mahir.

Mahir Çayan: Çekilin gidin dedim size.

Naciye Çayan: Beni al içeriye.

Mahir Çayan: Seni içeri miçeri almam.

Naciye Çayan: Beni al ne olursun.

Mahir Çayan: (Bağırarak) Alamam, defol git.

Naciye Çayan: Ne olur ayaklarının altını öpeyim.

Mahir Çayan: Sonra bak, bunları sonra herkese soracağım bak, eh işte.

Naciye Çayan: Gel, gel benim sözümü dinle.

Mahir Çayan: Başka konuşma monuşma yok, bitti.

Naciye Çayan: Yavrum ne zamana kadar duracaksın orada?

Mahir Çayan: Buradan ancak ölümüz çıkar, bu hainler bizi öldürecekler.

Naciye Çayan: Şen korkmuşsun çocuğum, sen korkmuşsun evladım, bak bir şey olmayacak, bak bana söz verdiler.

Mahir Çayan: Çek git dedim sana.

Naciye Çayan: Evladım.

Mahir Çayan: Gidemem, beni bırakmazlar buradan çocuğum.

Mahir Çayan: Biliyorum, faşistlerin pis bir oyunu bu.

Binbaşı: Hayır, senin düşündüğün gibi değil, asla.

Mahir Çayan: Ben buradan çıkmayacağım. İstediklerini yap-sınlar sana.

Naciye Çayan: Bak ne olacak. Ben nihayet kadınıym ne yapabi-lirler bana? Ben seni, senin iyiliğin için geldim yavrum.

Mahir Çayan: Yok bırak, tamam istediklerini yapsınlar, hain-lerin bu numarası sökmeyecektir.

Naciye Çayan: Bir şey yapmazlar çocuğum. Senin iyiliğin için ben geldim.

Mahir Çayan: ... Yüz misli, bin misli göreceksiniz bak bundan sonra. Şimdi bu iş olduktan sonra daha beterdir işkence, hiç ne yaparlarsa yapsınlar, isterlerse kessinler bizi, bu yoldan dönme-yiz, konuş binbaşı bozuntusu konuş.

Naciye Çayan: Yok çocuğum, evladım, sakın o kıza bir şey yapma, olur mu çocuğum?

Mahir Çayan: Sen değil, çek git o binbaşı konuşsun bakalım.

Binbaşı: Evet, ben Binbaşı A. Yalnız laflarına dikkat et. O bin-başı ne demek, ben sana şimdiye kadar çok nazik davrandım ve aynı şekilde hitap ettim, evet dinliyorum söyle.

Mahir Çayan: Defolun gidin. Yok bir şey. Haydi bakalım burada görürsünüz. Çek git, ama hiç kimse buraya giremez. Hiç kimse de bir şey yapamaz. Hadi bakalım, çekin buradan hepiniz gidin. Rahat yok, bir kere, on bin kere, yüz bin kere gidin.

Ali Kamer Cevahir: Hüseyin. (Kürtçe hitap ediyor.)

Hüseyin Cevahir: Bu paşalar maşalar (Kürtçe devam ediyor) bunlar elektrik ceryanına tutup öldürürler. Taylan'ı ne yapmıştı sokak ortasında, günahsız adamı vurup öldürdüler, ne yapmış-sın vurup öldürdüler. Herkesi öldürecekler bunlar, ben kendimi bunlara pahalıya ödeteceğim, ben de öldüreceğim.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe yanıt veriyor.)

Hüseyin Cevahir: (Kürtçe yanıt verip amcasıyla konuşuyor.)
Amca çek git Allahını seversen. Bunlar seni şey yapıyorlar biliyorum sana, öldürecekler bunlar, ben bunları tanımıyor muyum? Bunlar, bunlar işkence edecektir, otuz kişi öldürdüler şimdiye kadar, günahsız otuz kişi öldürdüler bunlar bugüne kadar, yüzlerce çocuğu, yüzlerce, yüz binlerce insanın kanına girmediler mi, açlıktan sefaletten.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşarak yanıt veriyor.)

Naciye Çayan: Mahir evladım o kızı çıkar.

Ali Kamer cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Naciye Çayan: Ne diyorsun çocuğum sen?

Hüseyin Cevahir: (Kürtçe yanıt verir.)

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Hüseyin Cevahir: Amca git. Allahını seversen, bütün öldürülenlerin suçu neydi? Alp ne yapmıştı, Alpaslan Özdoğan, Kadir Manga ne yapmıştı?

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe yanıt veriyor.)

Hüseyin Cevahir: Ne zannediyor bunlar, esas canı bunlardır.

Mahir Çayan: Canı de, hain de hepsi bunlar, bir avuç köpektir.

Hüseyin Cevahir: Hiçbir şey yapmamışlardı, peşine düştüler işte onların. Vurdular, öldürdüler.

Ali Kamer Cevahir: (Hüseyin Cevahir'le Kürtçe konuşur.)

Hüseyin Cevahir: Çek git Allahını seversen yahu.

Ali Kamer Cevahir: Yahu ne diyorsun sen, deli misin?

Hüseyin Cevahir: Deliyim ben, deliyim ha.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Hüseyin Cevahir: Deli onlar, tamam ben konuşmuyorum artık, benim ancak, benim ölüm çıkar buradan, ancak ölüm çıkar, çocuğun da ölüsü çıkar, onların da ölüsü çıkar.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Naciye Çayan: Mahir beni içeri al, Mahir.

Mahir Çayan: Defol git.

Naciye Çayan: Evladım içeri al.

Mahir Çayan: Defol git.

Naciye Çayan: Anladım. Bir düşüncem var, kimse gelmeyecek.

Mahir Çayan: Hayır, defol.

Naciye Çayan: Hayır kimse gelmeyecek, beni biraz içeri al.

Mahir Çayan: Faşist binbaşı, ulan bir daha sen burada kızımızı göreceğim diye bir daha çık konuş ulan bir gelsen buraya beynine kurşun yağdırmıyor muyum bak, defolun.

Naciye Çayan: Mahir, beni al içeri yavrum.

Mahir Çayan: Defolun.

Naciye Çayan: Beni al içeri.

Mahir Çayan: Defol diyorum sana kadın.

Naciye Çayan: Ne olur Mahir.

Mahir Çayan: Defol dedim sana.

Naciye Çayan: Yalvarıyorum sana beni al içeri. Bak ne konuşacağım.

Mahir Çayan: Git, git. Defol dedim.

Naciye Çayan: Söyleyeceklerim var, ne olur beni içeri al.

Mahir Çayan: Ne yaparlarsa yapın, biz buradan çıkmayacağız, sonunda kendimizi öldüreceğiz.

Naciye Çayan: Yo evladım, bak beni dinle. Bir şey olmayacak, bak ben söz veriyorum.

Mahir Çayan: Sen git be git.

Naciye Çayan: Mahir beni al içeri de sana söyleyeceklerim var. Beni içeri al.

Mahir Çayan: Seni almıyorum içeri.

Naciye Çayan: Söz veriyorum kimse gelmeyecek benim arkamdan, ben içeri gireceğim, senle konuşacağım.

Mahir Çayan: Tamam konuşma yok, bitmiştir.

Naciye Çayan: Evladım yapma bak beni dinle. Ben içeri girip yine geri döneceğim. Ondan sonra ne yaparsan yap. Söz veriyorum bak bir şey olmayacak. Bak ne olursun benim konuşacaklarım var seninle yavrum, ne olur bak benim sözümü dinle çocuğum. Ben istiyorum bak. Yalnız beni alacaksın içeriye, kapıyı kapat arkamdan. Ne olur yalvarıyorum sana çocuğum. Ne olur

Mahir, yalvarıyorum sana evladım. Seninle konuşacaklarım var, al beni içeri hadi çocuğum.

Ali Kamer Cevahir: (Hüseyin Cevahir'le Kürtçe konuşuyor.)

Mahir Çayan: Bunlar herkesi öldürecekler bunlar.

Ali Kamer Cevahir: Yok.

Mahir Çayan: Bunlar herkesi öldürecekler.

Ali Kamer Cevahir: Senin yerine ben öleyim ha.

Mahir Çayan: Nahak yere... Kadir'i öldürdüler.

Ali Kamer Cevahir: Kimi öldürdüler?

Mahir Çayan: Alpaslan'ı.

Ali Kamer Cevahir: Yahu bırak Alpaslan'ı, Allah Allah.

Mahir Çayan: Biz tamam konuşmamız bitmiştir.

Ali Kamer cevahir: Yahu bana bak.

Naciye Çayan: Beni içeri al, ben seninle konuşayım çıkayım dışarı, tabancan yanında dursun.

Mahir Çayan: Yahu çek git dedim. Bunlar sizi zorluyorlar.

Naciye Çayan: Yok ben istiyorum. Allah canımı alsın ki istedim ki seninle konuşmayı, Allah belamı versin ki ben istedim. Ne olur beni içeri al, tabancanla al içeri beni, olur mu çocuğum, haydi?

(Mahir Çayan ile Hüseyin Cevahir fısıltı halinde konuşuyorlar.)

Naciye Çayan: Hadi, hadi.

Mahir Çayan: Tamam artık konuşma bitti tamam.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşuyor.)

Hüseyin Cevahir: Tamam amca, her şey bitti.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşuyor.)

Mahir Çayan: (Hiddetle bağırıyor) Tamam konuşma bitmiştir. Binbaşı gel sen bak bakalım, bize bak bakalım, çık şu kapının önüne.

Naciye Çayan: Mahir.

Ali Kamer Cevahir ile Hüseyin Cevahir Kürtçe konuşuyorlar.

Binbaşı: Mahir ben sana söz verdim.

Mahir Çayan: (Çok yüksek sesle ve hiddetle) Defol, defol.

Binbaşı: Ben şimdiye kadar hiç ağzımı bozdum mu?

Mahir Çayan: Ben sana gösteririm bak.

(Mahir Çayan fısıltı halinde Hüseyin Cevahir'le konuşuyor: "Ah, oh, ah bu yolda sanki bir şey çıkartacaklar yahu. Ah, ah, ah beni deli ediyor, deli, deli öffff...")

Naciye Çayan: Mahir al beni içeri.

Mahir Çayan: Defol. Atarım kurşunu buradan hepinize, sana şimdi.

Naciye Çayan: Mahir evladım, beni içeri al.

Mahir Çayan: Defol. Binbaşı bundan sonra kızınızı sorma, hiçbir şey sorma, gelme buraya bundan sonra, gelirsen adamlarınla gel, hepinize hücum edeceğim.

Naciye Çayan: Mahir! Kızı istiyorlar evladım. Siz ne yaparsanız yapın, bırak kızı, hiçbir şey yapmayacaklar. Çok ben söz aldım, evladım.

Ali Kamer Cevahir: Yahu paşa söz verdi. Yapmayacaklar bir şey.

(Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir'le konuşuyor: "Muhakkak var bir şey, açlıktan şey etse köpek gibi.")

Naciye Çayan: Mahir evladım, kızı bırak, bir şey yapmayacaklar, hapis mapis etmeyecekler, kızı bırak beni al yanına vallahi oğlum.

Mahir Çayan: (Yüksek sesle bağırarak) Defolun, defolun. Beş dakika daha bunlar burada konuşsun, şerefsizim, dünyanın en adi insanıyım ki bu kızı burada beş dakika sonra kurşun sesleriyle öldüreceğim, göreceksiniz. Beş dakika içinde. Şimdi saat on ikiye yirmi beş var. (Gece 24.00) On ikiye yirmi beş var, on ikiye yirmi kala bu iş bitecektir. Biz de bitecek, bu iş bitecektir. Artık kestirmeden, kestirmeden gidiyoruz, artık bitsin bu iş. Saat on ikiye yirmi beş var şimdi.

Naciye Çayan: Benim hatunım için yavrum, benim hatunım için. Ana sütümü daha sana helal etmem yavrum. Sen böyle bir iş yaparsan ben ölürüm yavrum, ne olur yarabbim, yapma evladım. Bak ben seni bu kadar büyüttüm, bunlar için mi yaptım? (Annesi ağlıyor). Sen çok güzel çocuktun, niye böyle oldun evladım?

Mahir Çayan: Ben bak laf anlıyorum, göreceksiniz devrimcilik nasılmış göreceksiniz? Faşist köpekler, yoluna baş koyduğumuz...

Naciye Çayan: Dinliyorum, dinliyorum Mahir. Allah aşkına Mahir, bir şey yapma.

Mahir Çayan: Bak görürsünüz, bak görürsünüz siz de.

Ali Kamer Cevahir: (Hüseyin Cevahir'le Kürtçe konuşuyor.)

Hüseyin Cevahir: Şart koymuştuk, şartımızı kabul ediyorlarsa, ben şartımı söyledim, ben çekip gideceğiz buradan hepimiz.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Hüseyin Cevahir: Tamam o zaman, tamam siz gidin o zaman güvence versinler. Gelip gideceğiz. Gidin. Sizi beraber gideceğiz.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Mahir Çayan: (Avazı çıktığı kadar bağırır) Üç dakika kaldı.

Naciye Çayan: Evladım sakın elini kana bulama, yalvarırım sana,

Mahir Çayan: Üç dakika kaldı bu iş bitecek burada. Bundan sonra da hiçbir şey olmayacak burada... Bizim gibi... Görecekler köpekler.

Ali Kamer Cevahir: (Kürtçe konuşur.)

Hüseyin Cevahir: Çek git, çek git diyorum. Tamam, bu kadar. (Sessizlik.)

Mahir Çayan: (Bağırarak) İki dakika kaldı. Köpeklere göstereceğiz bu iş nasıl olur, nasıl bir yol bulunur. Son dakikaya girdik, dinliyor musun? Gittiniz mi? Son dakikadır işte... Yanıt verin.

Binbaşı: Bekle, şimdi yanıt verecek.

Mahir Çayan: Kim verecek? Bir dakika kaldı, son dakikadayız, peki tamam.

Binbaşı: Ben Binbaşı A. Annenle Hüseyin'in amcasını gönderdik, gittiler. Daha konuşmuyorlar, tamam.

Mahir Çayan: Gittiler mi?

Binbaşı: Gittiler.

Mahir Çayan: (Çok hiddetli ve yüksek sesle) Bir daha gelirlerse hiç ihtar yapmadan vuracağım anladın mı sen, hain, kızımızı sorma bize.

(“Bir gün gene olacaktır, hak yerini bulacaktır,” diye marş söylemektedirler.)

Mahir Çayan: Kahrolsun faşistler, yaşasın Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, kahrolsun ABD ile işbirlikçiler, ölüm nereden... Hoş geldin, sefa geldin... Sefil köpekler, siz gelin, hepiniz birden gelin.

Binbaşı: Cevahir ve Mahir. Ben Binbaşı A. Kızla konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Sen defol, başkası konuşsun.

Binbaşı: Kızla ben konuşacağım... Yukarıdan bir şahıs geldi. Ondan sonra dinleyici arkadaşlar kaçmamız gerekir diye sözler duymuşlar. Onun için ben şimdi kızla konuşmak için çağrı yapıyorum. Bana yanıt vermiyorlar. Hadise şartınızı öğrenmek istiyor komutanlar.

Mahir Çayan: Sen ancak konuşursun. Sen git başkası konuşsun.

Binbaşı: Sizi dinliyorum. Sizinle ben konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Başkası gelsin dedik. Başkası konuşsun sen değil.

Binbaşı: Evet, dinliyorum.

Mahir Çayan: Sen git, sen antlaşmayı bozdun, başkası konuşsun.

Binbaşı: Sibel'in sesini duymak istiyorum dedim. Sibel senin sesini tekrar duymak istiyorum, yanıt ver.

Sibel Erkan: (Ağlayarak) Binbaşı A. Bey, başkasıyla konuşmak istiyorlar sizinle değil.

Binbaşı: Çayan ve Cevahir, kızımızla konuşturun beni. Çayan ben Binbaşı A., kızımızla konuşturun beni.

Hüseyin Cevahir: Binbaşım şartlara uymuyorsunuz. Konuşamazsınız onun için, konuşamazsınız.

Binbaşı: Ben konuşmak istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Konuşamazsınız.

Binbaşı: Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Söz verdiniz yerine getirmediğiniz.

Binbaşı: Cevahir sen söyle.

Hüseyin Cevahir: Ben Cevahir'im.

Binbaşı: Sen Cevahir değilsin. Ben Cevahir'le konuşmak istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Kendime mi inanacağım size mi inanacağım yahu.

Binbaşı: Ben kızımızla konuşmak istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Konuşamazsın dedim bende.

Binbaşı: Ben ancak kızımızın sesini duyduktan sonra inanacağım, size inanmıyorum.

Hüseyin Cevahir: Şartlara uymadığınız için konuşamazsınız, kızınız hayatta.

Binbaşı: Ben sizin sözünüze inanmıyorum.

Mahir Çayan: İnanmayanlara bizim söyleyecek bir şeyimiz yok. Biz yalan söylemedik hiç.

Binbaşı: Çayan sen konuştur kızımız Sibel'le.

Mahir Çayan: Son sözümüzü söyledik.

Binbaşı: Ben kızımızın hayatta olup olmadığını öğrenmek istiyorum, onun için konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: İstedğin kadar iste. Sözümüze güven, kızın hayatta. Bize güvenmezsen ne yaparsan yap.

Binbaşı: Ben sesini duymak istiyorum yalnız.

Mahir Çayan: (Kısık bir sesle) Biz senden gazete istemiştik onu bile getirmedi, şartları hep bozdun.

Binbaşı: (Uzun bir müddet sonra) Cevahir. Ben binbaşı A. Sizinle konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Evet.

Binbaşı: Kızımızla beni konuştur.

Hüseyin Cevahir: Başkası gelsin.

Binbaşı: Peki, başkasını gönderiyorum.

Başka Bir Binbaşı: Kızımızla konuşmak istiyorum.

Mahir Çayan: Tamam konuşun.

Binbaşı: Kız nerededir?

Mahir Çayan: Geliyor. (Biraz sessizlik.) Binbaşım.

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Binbaşı A. Bey sözünde durmadı. Ondan görüş-türmüyoruz onunla.

Binbaşı: Cevahir.

Hüseyin Cevahir: Efendim?

Binbaşı: Sizin için ben her şeyi hazırladım. Bizim sözümüz askerın sözü, kanuna güven.

Mahir Çayan: Şartlarımızı söyledik. Bizim ancak ölümümüz çıkar, şartlar yerine gelmezse.

Binbaşı: Sizin ölünüze gerek yok. Sizler başkalarının düşüncesi ile yanlış yollara saptınız. Biz bunu biliyoruz. Bize teslim olun.

Mahir Çayan: Tamam, kızla ne konuşacaksınız konuşun.

Binbaşı: Peki, Sibel?

Sibel Erkan: Efendim?

Binbaşı: Benim sesimi duyuyor musun?

Sibel Erkan: Duyuyorum, buradayım.

Binbaşı: Nereden konuşuyorsun?

Sibel Erkan: Yukarıya çıkın duyun.

Binbaşı: Sibel iyi misin?

Sibel Erkan: İyiyim.

Binbaşı: Sıhhatin nasıl iyi mi?

Sibel Erkan: İyi.

Binbaşı: Bir şikâyetin var mı?

Sibel Erkan: Hayır, hiçbir şikâyetim yok.

Binbaşı: Neden ağlıyorsun? Niye ağlıyorsun kızım, üzülme. Sen hiç üzülme, anladın mı sen?

Sibel Erkan: (Ağlayarak) Anladım.

Binbaşı: Cevahir?

Hüseyin Cevahir: Efendim.

Binbaşı: Bak, ufak bir masumu da üzüyorsunuz. Siz kendi davanızda haklısınız, kızı da kendi davasında haklı görün, bırakın o kızı.

Hüseyin Cevahir: Onu siz üzüyorsunuz, Binbaşı.

Binbaşı: Biz onu üzmüyoruz. O sizin elinizde olduğundan dolayı üzülüyor.

Hüseyin Cevahir: Biz şartımızı söyledik. Onun kurtuluşu size bağlı.

Binbaşı: Onunla şart var olamaz. Siz onu bırakın, kızı rehin olarak şart sürmezseniz, bırakın kızı.

Hüseyin Cevahir: Tamam zaten bu iş hallolmuştur o zaman.

Binbaşı: Bu iş hallolmaz, siz kızı bırakın.

Mahir Çayan: (Sesi kısılmış) İki bizden, bir sizden.

Binbaşı: Çayan sen iyi yolda değilsin, yanlış hareket ediyorsun.

Mahir Çayan: Evet.

Binbaşı: Çayan bak dinle, sen de iyi değilsin, yanlış yola gidiyorsun, kızı rehin tutmakla bu işi halledemezsin, bırakın kızı.

Mahir Çayan: Sesim kısık.

Binbaşı: Çayan o kızı bırakın, bırakın o kızı.

Hüseyin Cevahir: Bırakmayacağız.

Binbaşı: Erkekliğe sığmaz bu iş.

Mahir Çayan: Bu mu erkekliğe sığmaz? Bir ordu ile kuşatmak mı erkekliğe sığar?

Binbaşı: Biz sizi kuşatmakla öldürmek için değil, sizin güvenliğinizi sağlamak için hareket ediyoruz.

Mahir Çayan: Kime karşı güvenliğimizi?

Binbaşı: Size karşı değil. Sizi öldürmek kastı ile burada bulunmuyoruz.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı!

Binbaşı: Efendim.

Hüseyin Cevahir: Bizim buradan ölümüz çıkar, ölümüz.

Binbaşı: Cevahir sizin ölünüz çıkmaz buradan.

Hüseyin Cevahir: Bizim buradan ölümüz çıkar.

Binbaşı: Cevahir doğru düşünmüyorsun.

Hüseyin Cevahir: Çok doğru düşünüyorum. Ölümümüzü bile ... etmeyeceğiz size. Evi yakıp kendimizi öldüreceğiz.

Binbaşı: Cevahir çok fuzuli konuşuyorsun, aklını başına al.

Hüseyin Cevahir: Aklımız başımızda bizim.

Mahir Çayan: Binbaşı!

Binbaşı: Efendim.

Mahir Çayan: Şaka değil bu, ölümümüzü bekliyoruz.

Binbaşı: Çayan bir şey anlamıyorum. Teker teker konuşun.

Mahir Çayan: Şartları biz ileriye sürdük ve bekliyoruz.

Binbaşı: Çayan siz kendi şartlarınızı ileri sürdünüz. Siz kendi şartlarınızla iki kişi olacaksınız, kızı bırakın.

Mahir Çayan: Binbaşım uzun lafa gerek yok. Biz şartımızı ileri sürdük ve bekliyoruz. Bundan sonra gün vereceğiz, gün vereceğiz. Ondan sonra da o gün içinde bu şartlar yerine getirilmezse kızı öldüreceğiz, evi yakıp kendimizi de öldüreceğiz.

Binbaşı: Çayan, Cevahir, bakın ben ilk defa sizinle konuşuyorum. Korkmayın, kızı bırakın. Kız masumdur. O kızı kendinize kalkan yapmayın, bırakın kızı.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı size bağlı kızın hayatı. Kızın hayatı ile biz değil siz oynuyorsunuz.

Binbaşı: Niye bağlı olsun kızın hayatı bize?

Mahir Çayan: Şartımızı söyledik. Kabul ederseniz kız kurtulacak. Faşist hükümetin o kadar gözü dönmüş ki, on dört yaşında bir masum çocuğun ölmesi pahasına bizi öldürmek istiyor.

Binbaşı: Biz kızı kalkan yapmıyoruz, siz kızı kalkan yapıyorsunuz.

Mahir Çayan: Evet şu ordunun çevirmesinden.

Binbaşı: Biz sizi öldürmek için burada bulunmuyoruz.

Mahir Çayan: Fark etmez. Nasıl olsa yakalandığımız zaman ölümden beter ediyorsunuz o namussuz işkencelerle. O arkadaşlarımızın başlarına gelenleri biliyoruz. En hain işkenceler yapıyor.

Binbaşı: Çayan fuzuli konuşuyorsunuz. Size son defa söylüyorum, kızı bırakın.

Mahir Çayan: Konuşma bitmiştir. Bir kurşun atılsın buraya bak ne olur.

Binbaşı: Silahlı Kuvvetlere teslim olun. Size işkence yapılmayacak. Beni duyuyor musun?

Mahir Çayan: Duyuyorum. Şartımızı söyledik. Konuşma bitmiştir.

Binbaşı: Ben arkadaşınla konuşuyorum.

Hüseyin Cevahir: Aynı şey. Farklı düşünmüyoruz.

Binbaşı: Mahir, size ben son defa söylüyorum, kızın kurtulması sizin elinizdedir. Kızı bırakınız. Ağlatmayın kızı. Sizin davalarınızla alakası yoktur. Onu kendinize kalkan yapmayın.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı niye anlamamakta ısrar ediyorsunuz.

Binbaşı: Ben daima iyi anlıyorum.

Hüseyin Cevahir: Size söyledik. Ya buradan hep birlikte çıkar gideriz veyahut kızın kurtulması da size bağlı.

Binbaşı: Çayan biz sizi tehdit etmiyoruz ki, ama siz bizi tehdit ediyorsunuz. Bakınız sözlerinizle bizi tehdit ediyorsunuz.

Hüseyin Cevahir: Daha ne tehdit edeceksiniz, orduyla sardınız etrafımızı.

Binbaşı: Biz iki kişiye orduyla saldırmayız.

Hüseyin Cevahir: Kurşun yağmuruna tuttunuz bizi.

Binbaşı: Size bir tek kurşun atılmamıştır.

Hüseyin Cevahir: Atılmıştır, nereye atılmamıştır?

Binbaşı: Bir defa daha söylüyorum size.

Hüseyin Cevahir: Şartlarımızı söyledik biz binbaşım. Eğer ciddiye alınıyorsa ulaştırın üstlerinize.

Binbaşı: Cevahir bırakın kızı, kızı bırakın yazıktır.

Hüseyin Cevahir: Kızın hayatı size bağlı söyledik binbaşım.

Binbaşı: Kızın hayatı bize bağlı değil, kızın hayatı sizin elinizde. Cevahir kız yüzünden lekelenmesin, erkeklige sığmaz bu iş.

Hüseyin Cevahir: Lekelenen faşistler olacak, hükümet lekelenecek.

Binbaşı: Hükümet lekelenmez, kız yüzünden siz lekeleneceksiniz.

Hüseyin Cevahir: Kızın hayatını feda eden hükümet olacaktır.
Binbaşı: Kız... kız bizim yüzümüzden ölmeyecek. Kızın ölmesi halinde örgütünüz lekelenecektir.

Hüseyin Cevahir: Buradan nasıl konuşuyorsunuz, bir de radyoyu dinlesenize ne diyor radyo?

Binbaşı: Radyo bizi ilgilendirmez.

Hüseyin Cevahir: Sizin elinizde radyo.

Binbaşı: Radyo bizim elimizde değil. Radyo devletin elinde.

Hüseyin Cevahir: ... radyoya ambargo koymamış mı?

Binbaşı: Radyo TRT'nin elinde, bizim elimizde değil.

Hüseyin Cevahir: Daha kimliğimizi saptamadan, bağırta sizler değil miydiniz?

Binbaşı: Cevahir her zaman lafını bilmiyorsun. Silahlı Kuvvetler'in yapmak istediğini bilmiyorsun. Niye Silahlı Kuvvetler'i suçluyorsunuz?

Hüseyin Cevahir: O zaman şartlarımızı söyledik. Eğer bağımsız karar vermek olanağınız varsa, şartlarımızı ya kabul edersiniz ya reddedersiniz.

Binbaşı: Biz şart olarak şimdilik hiçbir şey bilmiyoruz.

Hüseyin Cevahir: Anlamadım?

Binbaşı: Şartlarınızı ileri sürerken rehineyi bize geri verin.

Hüseyin Cevahir: Şartlarımızı söyledik, binbaşım.

Binbaşı: Cevahir, bırakın kızını. Bırakın kızını. Sizin de kardeşleriniz vardır.

Hüseyin Cevahir: İki gazete istedik onu bile vermediniz.

Binbaşı: Gazeteyi ben bile okumadım şu anda.

Hüseyin Cevahir: Şu anda değil, dün istedik dün.

Binbaşı: Biz gazete verdik size.

Hüseyin Cevahir: Verdiniz mi? Sorsanız ya yanındaki binbaşışya.

Binbaşı: Binbaşı şu anda bilmiyor, haberi yok.

Hüseyin Cevahir: Binbaşı söz verdi.

Binbaşı: Kim binbaşı?

Hüseyin Cevahir: Binbaşı A. Bey.

Binbaşı: Binbaşı diyor ki, gazetede bir şey yok. Herkes bekliyor ne olduğunu.

Hüseyin Cevahir: Neyse şartlarımızı söyledik.

Binbaşı: Hangi gazeteyi istiyorsunuz? Cevahir hangi gazeteyi istiyorsunuz? Cevahir konuşmuyor musun?

Hüseyin Cevahir: Pek önemi yok şimdi artık gazete getirmenin. Yani isterseniz Hürriyet'e Milliyet getirirsiniz, önemi yok artık.

Binbaşı: Niye yok önemi?

Hüseyin Cevahir: Söz verdiğiniz halde tutmadınız dün.

Binbaşı: Gazetenin de sözü olur mu, peki kızı bırakıyor musunuz?

Hüseyin Cevahir: Hayır, şartlarımız yerine getirilmeden bırakmayacağız.

Binbaşı: Cevahir, yazıktır, o kızdır, bırakın kızı. Çocuktur o daha. İnsanlık bunu gerektirir.

(Uzun bir sessizlik.)

Binbaşı: Niye yanıt vermiyorsunuz? Yanıtlarınızı bekliyorum. Konuşun benimle.

Hüseyin Cevahir: Konuşma bitmiştir. Yanıtını verdik işte.

Binbaşı: Cevahir, ben ilk defa sizinle konuşuyorum.

Hüseyin Cevahir: Biz şimdiye kadar A. Bey'le konuşuyorduk. Ona ileri sürdüğümüz önerileri, yetkili herkese ulaştırılmasını istiyorduk. Demek ki ulaştırılmamış. Teker teker herkesle konuşamayız biz.

Binbaşı: Niye konuşamıyorsunuz teker teker bizle?

Hüseyin Cevahir: Oyalıyorsunuz bizi. Önerimizi söyledik. Yetkili yerlere ulaştırırsanız ulaştırın.

Binbaşı: Cevahir sizi oyalamıyoruz. Sizinle konuşuyoruz. Siz bizi oyalıyorsunuz.

Hüseyin Cevahir: Biz söyledik önerimizi.

Binbaşı: Sizin önerinizle kızın elinizde bulunması için ... değildir.

Hüseyin Cevahir: Size öyle geliyor.

Binbaşı: Niye bize öyle geliyor muş?

Hüseyin Cevahir: Çünkü mutlaka bizi ele geçirmek istiyorsunuz, bizi öldürmek istiyorsunuz da ondan.

Binbaşı: Sizi öldürmek istemiyoruz.

Hüseyin Cevahir: Binbaşım yeniden tekrarlıyorum önerilerimizi. Dinliyor musun?

Binbaşı: Evet dinliyorum.

Hüseyin Cevahir: Üstlerinize ulaştıracak mısınız?

Binbaşı: Neyi ulaştıracak mıyız?

Hüseyin Cevahir: Önerilerimizi.

Binbaşı: Ben kız için konuşuyorum. Sizin önerileriniz için değil.

Hüseyin Cevahir: İyi o zaman siz gidin, bizim önerilerimizle ilgili konuşacak biri gelsin.

Binbaşı: Hatalı öneri, gereği yok.

Hüseyin Cevahir: İyi o zaman, yoksa yok. Tamam, o zaman konuşmayın. Niye konuşuyorsun?

Binbaşı: Ben Sibel'i istiyorum.

Hüseyin Cevahir: Gelin de alın.

Binbaşı: Kızı salacak mısınız?

Hüseyin Cevahir: Gel al, gel al, gelin alın gelin.

Binbaşı: Canidir.

Hüseyin Cevahir: Gelin alın diyorum size.

Binbaşı: Kapının önüne çıkartın Sibel'i.

Hüseyin Cevahir: Kapının önünde.

Binbaşı: Çıkartın kapının önüne kızı.

Hüseyin Cevahir: Gelin de ne yapacağımızı görürsünüz.

Binbaşı: Kızı kapının önüne bırakın.

(Uzun bir sessizlik.)

Binbaşı: Cevahir işitmiyor musunuz?

Hüseyin Cevahir: Buraya çıkan herkesi öldüreceğiz. Binbaşım gidin tamam mı?

Binbaşı: Gideyim mi?

Hüseyin Cevahir: Evet, bir daha gelmeyin.

Binbaşı: 10 dakika sonra geleceğim.

Hüseyin Cevahir: Binbaşım.

Binbaşı: Efendim.

Hüseyin Cevahir: Yine yanıtımız aynı olacaktır. Siz çekilin, yetkili değilsiniz. Yetkili biri gelsin.

Binbaşı: Ben Silahlı Kuvvetler'in bir bireyiyim. Ben bu milletin bir çocuğuyum. Senin de düşüncelerin benim düşüncelerimiz arasında bir fark yok. Ancak kendi ... kızı bana iade edin.

Hüseyin Cevahir: Şartımızı söyledik. Git tamam. Başka konuşacak bir şey yok.

Binbaşı: Ben şahsen şart olarak bir şey kabul edemem. Kızı iade edin ondan sonra ileri sürdüğünüz şartı konuşalım.

Hüseyin Cevahir: İyi o zaman iyi. Tamam. İyi o zaman. Kabul edemezsen iyi o zaman.

Binbaşı: İyi olacak bir şey yok. Kızı iade edin ondan sonra gidelim.

Hüseyin Cevahir: Biz söyledik size şartımızı. Kızımız iade edilmeyecek.

Binbaşı: Kız iade edilmeyecek?

Hüseyin Cevahir: Evet.

Binbaşı: Şu halde kızı iade etmeyerek korkuyorsunuz. Korktuğunuz için kızı iade etmiyorsunuz.

Hüseyin Cevahir: Tamam korkak olduğumuzu görürsünüz.

Binbaşı: Korkmasanız kızı iade edersiniz.

Hüseyin Cevahir: Tamam, tamam görürsün sen.

Binbaşı: Cevahir sizi aşağılamak için söylemiyorum. Sizi aklıselime davet ediyorum. Kızı bırakın.

Hüseyin Cevahir: Git binbaşı git, iyi.

Binbaşı: Peki Sibel'le konuşabilir miyim?

Hüseyin Cevahir: Hayır.

Binbaşı: Kızın gereksinimini soracağız.

Hüseyin Cevahir: Yetkili biri gelsin, yetkili.

Binbaşı: Yetkili olarak ne istiyorsunuz siz?

Hüseyin Cevahir: Kim yetkili ise, sizin elinizde demek ki hiç-

bir şey yok. Söz verdiğiniz halde gazete bile getirmiyorsunuz. Kim yetkili ise o gelsin.

Binbaşı: Kızla görüştürmeyecek misiniz?

Hüseyin Cevahir: Hayır.

Binbaşı: 15 dakika sonra yine arayacağım seni.

Hüseyin Cevahir: Boşuna aramayın.

Binbaşı: Niye böyle inat ediyorsun?

Hüseyin Cevahir: Şartlarımızı söyledik. Hep aynı şeyi söylüyoruz, binbaşı.

Binbaşı: Cevahir bana bak, sakın ol. Kızı bırakın. Bırakın kızı. Onun hiçbir şeyden haberi yok. On beş yaşında bir kıza eziyet etmeyin. Bu sizin erkekliğinize sığmaz. Siz kendi davanızla ilgiliniyorsunuz. Kız masum bir kızdır. Bütün dünya bırakmanızı istiyor. Bunu böyle bilin. Kız yüzünden caniyane vaka işlemeyin. Bırakın kızı. Kızı bırakmazsanız siz katil olacaksınız. Duyuyor musun beni Cevahir?

Hüseyin Cevahir: Binbaşım söyledik, silah kaldıran adam kan döker.

Binbaşı: Efendim.

Hüseyin Cevahir: Silah taşıyan adam kan döker. İş olsun diye silah taşımaz.

Binbaşı: Bırakın.

Hüseyin Cevahir: Daha yeni üç kişi öldürdünüz. Bizi de öldürün.

Binbaşı: Kimi öldürdük üç kişi?

Hüseyin Cevahir: Alp'i öldürdünüz, Kadir'i öldürdünüz, Sinan'ı öldürdünüz.

Binbaşı: Hiç kimse ölmemiştir.

Hüseyin Cevahir: Radyolar yalan söylüyor o zaman.

Binbaşı: Peki, 15 dakika sonra gene konuşacağım.

Hüseyin Cevahir: Boşuna gelmeyin.

KALIN ÇİZGİLERLE EDEBİYATIMIZIN DÜNÜ

Hüseyin Cevahir

Türkiye düşün tarihinin en devingen yılları yaşanıyor şimdilerde. Bir taraftan eyleme dönüşen ve halkın bilinçli desteğini sağlama yolunda olan toplumcu düşünce, diğer taraftan bu düşünce biçiminin kuramını yapan düşünürlerin kitapları, yazıları, incelemeleri.

Günden güne değişen, oluşan bu ortam içinde okurlar ve yazarlarca en çok tartışılan, konuşulan, üzerinde ileri geri söz söylenen bir başka konuda sanat -özellikle edebiyat- oluyor. Açıkoturumlar, soruşturmalar gün geçmiyor ki bir dergide yer almamış olsun. Herkes kendine göre, işin derinine inmeden ucuz, pahalı karşılıklar veriyor bu sorulara. Kimi çıkmazda olduğunu, battığını kabul ediyor. Ama çıkmazın güzelliklerine dalıp gidiyor. Kimi daha dipdiri, sapasağlam, aslan gibi olduğunu söylüyor. Öyleyse nedir bu telaş. Kimi 1961 Anayasa'sının getirdiği özgürlüklerin okuyucuyu toplum-bilimle uğraşmaya ittiğini söylüyor, kimi, keşke "basitlik yapsaydık" diye düşünüyor, yazıyor. Kimi de bir şeyler yazıyor ama hiçbir şey diyemiyor.

Karşılıkların, eleştirilerin, incelemelerin büyük kısmı sorunu bir yönüyle ortaya seriyor hemen hemen. Ama böyle önemli -hele bu günlerde- bir konuyu tek sebeple açıklamanın olanaksızlığına değinmiyor kimse.

"Her çağ kendi sanatçısını getirir."

Sanınız ki, hiçbir zaman Türkiye'nin bu denli çok etkin okuyucusu olmamıştır. Gerçekten bilinçli, kültürlü, çağına göre düşünmenin olanaklarına ermiş okur sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Yalnız bir önemli eksikle: Edebiyat, daha doğrusu sanat kültüründen yoksun olarak. Edebiyat kesiminin havası

hiç de iç açıcı değil. Yıllanmış ve hiçbir niteliği olmayan kitapları bölük pörçük çevirerek Türk edebiyatına yön verdiklerini sananlarla, yersel özellikleri olmayan yazılar bastırarak yeni akımlar yaratabileceklerine inananlar kafalarını ellerinin arasına aldıkları zaman daha olumlu düşünmelidirler. (Büyük iyimserlikle). Neden edebiyat kültürü edinmiş okuyucu sayısı azdır?

Öte yandan toplumcu-gerçekçi edebiyatın yürekler paralayıcı durumu. Zaman zaman propaganda edebiyatına dönüşen -hatta aşan- şiirler, öyküler. Okunamamak yine de.

İşte genel havası edebiyatımızın.

Çok ilerilere gitmeden bu genel havaya gelişi, gelişin getirdiklerini ve geleceğini incelemekte yarar vardır.

İlk kez eski şöhretlere -kırpılıp yıldız yapırlar bazen. Büyümelere- karşıt bir kampanya *Resimli Ay* dergisiyle başlatılır. Bir yandan siyasi bir dergi oluşu, bir yandan çok yaşayamaması pek uzun sürdürmez bu karşı çıkışı.

1925'lerin ve sonrasının edebiyatı genellikle belirli koşulları benimsemiş topluluklardan çok, bireysel çıkışlarla doludur. Değersiz bir sürü yazarın, ozanın yanında değerlilerin isimleri ve etkileri şimdi de sürmektedir. Tek çıkışları toplu bir şekilde vermenin güçlüğü göz önüne alınarak, bunların birer birer alınıp incelenmesi daha az güç ve daha yararlı olur. Hatta masallar, halk şiirleri, Dede Korkut türküleri köklü incelemelerle bugünkü yazarlarımıza hem ışık tutar, hem Anadolu edebiyatının geniş bir değerlendirilişi yapılmış olur.

Toplumcu anlayış geleneğini dışarda bırakırsak -bu görüşün yazarlığını yapanları da gruplandırmak iyi olacak- ilk kuşak Garip hareketidir. Hecenin beş şairi, yedi meşaleciler, Fecr-i Atı... Bir yana. Bunlar hem tam bir anlayışın sürdürücüleri, hem de bir grup niteliği taşımazlar. Daha öncelerde Servet-i Fünun.

Aruza ve heceye karşı özgür koşuk Nâzım Hikmet, H.İ. Dinamo, Ercüment Behzat, A.H. Çelebi tarafından benimsenmeye başlanır. Yine de şiirin biçiminde yapılan bu değişiklik yer yer uyaklarla zenginleştirildiği için Garipçilerin uyandırdığı

büyük tepkiyi uyandırmaz. Garipçiler tüm olarak bir geleneğin dar kalıplarına karşı çıkarlar. Şiirlerinde de sanki istediklerini veriyorlarmış, ya da eleştiriyorlarmış gibi bir hava sezilir. Özellikle Orhan Veli’de bu belirginlik açıktır. Bir bakıma Garip denince sacayağından ilk akla gelen isim Orhan Veli oluyor. Belki öldüğünden, belki de Melih Cevdet-Oktay Rıfat ikilisinin daha sonraları aynı anlayışı sürdürmemelerinden.

Türk şiirinde yenilikçiliği incelerken birçok yabancı ozanın, özellikle Fransız ozanlarının üzerinde durmak gerekiyor. Baudlaire, Rimbaud, Mallarmé, Verlaine bunlardan birkaçıdır. Yerli ozanlarımızdan da yukarıda belirttiğimiz ozanların şiirlerini çevirenlerin etkileri çok olmuştur. Garipçilerin üzerinde -kendileri de çevirmişlerdir- en azından onların şiirlerine bir karşı-koyuş olarak alınırsa bu etki görünür. 1940’larda ağırlığını Türkiye’de de duyuran ikinci büyük savaş. Savaşın getirdiği faşist yönetim. Ve bu yönetimin koşulları içinde Garipçilerin şiiri daha iyi anlaşılır.

“Benden önce gelmiş ressamın resimlerinin bendeki nicel birikimlerinin bir nitel dönüşümüdür benim resmim.”

Kendilerinden önceki kuşakların büyük duyarlılığına, sözcük oyunlarına karşı bir başkaldırmadır Garipçilerin şiiri. Bir başka ince duyarlılıktır da aynı zamanda. Şekilde herhangi bir sınırlamayla zorlanmaksızın ‘yeni güzellikler’ vermenin yolunu denerler. Günlük yaşantının, belki de en büyük kavganın küçük kesintilerini bir bıçak keskinliğiyle örerler. İğnelemeleriyle, alaylarıyla faşizme başkaldıran kişilerdir. Nitekim Oktay Rıfat’ın ve Melih Cevdet’in daha sonraları toplumcu-gerçekçi şiirler yazmaları daha o günlerde böyle bir öz taşıdıklarının kesin kanıtıdır. Gücünün yetmediğiyle alay etmektir, Garipçilerin şiiri, çocukluğun güzelliğini taşıyarak. Ve o güç yetilmeyenler göçüp gitmişlerdir. Oysa Orhan Veli vardır. Melih Cevdet-Oktay Rıfat olacaktırlar.

Garipçilerden sonra gelenlerin bir kısmı küçük, basit, iğneleyici şiir yazmayı kolay sanarak aynı yola sapmışlardır. Hatta aynı yöntemleri benimseyerek. Aynı yöntemlerle, aynı anlayışla bir

kuşağı aşmak olanaksızdır. Ve de sanatın yaratıcı gücünü gölgelemektedir. Her şey çağında, yerinde değerlidir, öyle de değerlenir. Garip hareketi şiirde bir halk hareketi olarak da değerlendirilebilir. Belirli bir azınlığın beğenilerine seslenmek yerine doğrudan halkın beğenilerine seslenir. Halkın olaylar karşısındaki soğukkanlı ve alaycı tavrına benzer. Suya sabuna dokunmadan her şeye saplar bıçağını aslında. Bir sustalı gibi kısa ve kesin fırlar.

Gerek nesir yazılarında, gerekse Garip önsözünde Orhan Veli -ki Garip'in kuramını yapmıştır- şiirin halka dönük olmasını, bir işlevi olmasını savunur, İkinci Dünya Savaşı'nı, Hitler'i, Hiroşima'yı alır, inceler.

Her ne kadar Orhan Veli-Melih Cevdet-Oktay Rıfat şiiri çok kuru, imgesiz olması bakımından verilebilirse de ardından imgeleli, karmaşık, duyarlı, ağlamaklı 1950-60 kuşağını getirdiğinden şiirimize yaptığı büyük etki yadsınamaz.

1950-60 arasında yazanlara bir kuşak olarak bakılabilir mi? Tartışmasını yapmadan şunu belirtmekle yetinelim: Belirli bir anlayışı sürdüren ozanların, yazarların yanında tek olarak kendilerini sürdürenler, aşanlar da çoktur. Ama hem toplumsal yapımızın geçirdiği değişikliğin yazına yaptığı etkiyi yerine koyabilmek için, hem de son yıllarda çok tartışıldığı için öyle incelemekte yarar umuyorum. Ayrıca 1950-60 döneminin gerçekten iyi yapıtlar veren ozanlarını, öykücülerini, romancılarını daha sonraları tek tek inceleyeceğimden, şimdilik toplu bir bakışta sakınca görmüyorum.

Ta Gariplerden başlayarak bugüne dek gelmenin zorluğu ortada. Önce çok uzun bir zaman bölümünü kapsadığı için ayrıntılarıyla incelemek olanaksızlaşıyor. Bir dizi halinde vermek bir ay gecikmeyle kopukluklar yaratıyor. İleriki incelemelerimde yazarları çağlarından soyutlayarak veremeyeceğime göre, yeri geldikçe yapacağımız araştırmaların daha verimli olacağına inanıyorum.

Bir yandan edebiyat adına çağımızın çok dışında kalmış bayağılıklara, ucuzluklara kanat geren bir anlayışın adamı olarak süre-

gelenler vardır. Geniş maddi olanaklarıyla edebiyatımıza çağdıı bir tutuculuğu sistemli olarak yerleştirmek istemektedirler. Diğer taraftan belirli bir kadronun değişmezliğine inanıp, başka bir biçimde tutuculuk sũrdũrũlmektedir. Yıllardır hiç değişmeyen -değişen koşullara, anlayışlara karşın- anlayışlarıyla var olanlar da öte yandan eleştiri ve incelemenin azlığı, stũne stlũk oturma- mışlığı da bir başka sorun.

Bũtũn bunlar için 1950-60 kuşağı kendini yargılıyor. Yũrek- liliklerine ve iğtenliklerine diyecek yok. Ama z eleştiri geleneği olmayan bir yerde -en azından çevrede- adamın kendisini yargı- laması öznellikten kurtulmuyor doğal olarak. nce kendimizi eleştirme geleneği edinmeliyiz bence. Hiç olmazsa genđ kuşak bunu yapmalı. 1950-60 kuşağı bu yũrekliliđi gösterdiği için -eksikliklerine- birtakım duygusallıklardan kurtulmasına karşın kutlamaya değer. Ayrıca genđ kuşağın kazanđlı yanı az da olsa toplumcu bir eğitimden geğebilmesi ve bu olanağı bulabilmesi- dir. nceki kuşakların bir başka olumsuz yanı da birbirlerini iyice tanımaması, okumaması ama eleştirmesi – hoş buna pek eleştiri de denmez ya! Dedikodular, kemirmeler, yũze gũlũp arkadan vurmalar.

şu son iki yıl içinde çok şey yazıldı 1950-60 kuşağı stũne. Yıkılmış bir kuşak mıdır? Böyle bir yargıya varmak insafsızlık olur en azından. Eğer bir kuşak bũtũnũyle bir şeyler verebilmişse -biyolojik olarak tũmũ yok olsa da- yıkılmış sayılmaz. Yıkılmak pek acı oluyor doğrusu. Aslında yersiz bir szcũk. Çıkmaz. O daha ktũ.

Gerđi 1950-60 dönemi içinde yazmaya başlayıp da bugũn adı bile anılmayanlar vardır. Ellerini eteklerini çekip gittiler. Bunu olağan karşılamak gerekir. Hiçbir ağ gösterebilir miyiz her yaza- nı on sene içinde unutulmamıştır? Garip bir alışkanlıkla 1950-60 kuşağına ‘İkinci Yeni’ diyenler de oluyor. Eğer böyle yanlış bir yerine koymayı yapmakta diretenler varsa gerçekten onlar için 1950-60 dönemi tam bir çıkmazdadır. Ama ben böyle dũřũn- mũyorum. Örneğin bir Edip Cansever, bir Turgut Uyar, bir

Cemal Süreyya, bir Ülkü Tamer çıkmazda değildirler. Ayrıca pek bulvarda da sayılmazlar. O başka.

Genç kuşak -bugünkü ortamda bir umuttur onlar. Arayış içindeki şiire, öyküye, romana onlar gerçek yerlerini kazandıracaklardır. Türkiye'nin büyük ve sessiz oluşumu içinde kişinin eşyayla ilişkisini, iç gerilimlerini, dış dünyanın iç yansımalarını bilinç değerlendirmelerle onlar aktaracaklardır- dönüm noktasında görevini yapabilmek için kendisinden önce gelen kuşakları iyi değerlemelidir. Özellikle de yakın-geçmiş kuşağı.

1950-60 kuşağı gerçekten talihsiz midir? Talihsizliğini genç yaşta yazmalarına bağlayabilir miyiz? Bağlarsak doğru olur mu? Bence böyle bir değerlendirme yanlış olur. 1950-60 döneminde toplumcu şiir anlayışının kavgasını sürdürenler baskıların, kovuşturmaların kahramanları olmuşlardır. Onlara hiçbir zaman ozan gözüyle bakılmamış, hep büyük patlayışların hazırlayıcıları olarak bakılmıştır. Oysa 1950-60 dönemi toplumcu ozanlar için -şiir açısından- pek başarılı sayılmaz. Bir-iki iyi örnekten sonra sindirmele- re göğüs gerilememiş, üstü kapalılığa, anlaşılmazlığa doğru gidilmiştir. Bu konuya da sırası geldikçe ayrıntılarıyla değineceğim.

1950-60 kuşağını bir bakıma Garip'in titreşimsiz ve 'şiirsel olandan' uzak savından doğmuş bir karşıt-sav olarak da değerlendirebilirim. Yine Garip'in açık seçik anlayışının karşıtı 'gizemli olma', 'üstü kapalı, anlaşılma- z olma' olarak da ortaya koyabilirim.

Yalnız şunu belirtmekte yarar var: Belli bir akışın, değişimin olacağı zamanlar kesinlikle tartışma ortamı hazırlanır. Eleştiriler, incelemeler, değerlendirmeler yapılır. Ve bu değerlendirmeler ışığında zaten var olan yeni özlerle, biçimlerle çıkan kuşakların doğuşunu hazırlar. En azından ivedileştirir, hızlandırır.

Bu küçük açıklamanın ışığında 1950 sonrasına bakacak olursak, ünlenmiş bir 'eleştirmen-denemecinin' ozan diye, şiir diye neler getirdiği konusunda daha olumlu yargılara varılmış olur.

Örneğin Nurullah Ataç'ın 3 Şubat 1952 tarihli *Pazar Postası* dergisinde övgüden tanılaştırdığı bir ozan ve bu ozanın bir şiirini görürüz. Bunun üstüne şiir yazılmazmış sanısı uyanır okuyanda.

Bir de bakınız 1968'in Türkiye'sinde bir tek Allah'ın kulu genç, Ahmet Kabaklı'nın ozanlık yaptığını usunun ucundan geçirmez!..

1950-60 kuşağı burdan yanlış değerlendirmeye başlanır. Bu arada bizim bugün yapmak isteğimizi bu kuşak 1951'lerde, 1952'lerde daha değişik bir biçimde yapmıştır. Peki o sıralar böyle şeyler yapıldığına göre bugün biz neden gereksinme duymaktayız? Benim üstünde durmak istediğim, 1950 sonrasında Türk sanatının -özellikle edebiyatının- çelişikleri ve zıtlıkları yeterince ortaya konamamıştır. Geniş incelemeler yapılmamıştır. Ve yine tekrarlıyorum edebiyatımız gelişim rayına oturmamıştır, oturtulamamıştır. İlginçtir:

3 Ağustos 1952 tarihli *Pazar Postası*'nda yine o günün tartışmaları şöyle özetlenmektedir. Ya da özetlenebilir:

1) 'Ülkemizde... yapıcı otoritesi... sanat eseri üzerinde inanılır bir kıymet yargısına varan... kütle sanatkar ilişkisi kuran büyük eleştirmen yoktur.'

2) Edebiyat ve sanat dergilerinin dayanabileceği maddi koşullar yoktur.

3) Okuyucu sayısı azdır.

4) Aydınlar yerli yapıtlara ilgi duymamaktadır.

5) Bunun yanında bir sürü kısır çekişmeye girilmekte, günlük edebiyat politikası üzerinde tartışılacağına polemige girilmektedir.

Bugün de üç aşağı beş yukarı aynı şeyler söylenmektedir. İşte bizim ayrıcalığımız burdan gelmektedir. Biz Türkiye'de yeterli bir okur sayısı bulunduğu kanısındayız. Yüzde altmışımızın okuma yazma bilmemesine karşın bizim kaygumuz asıl okuyucuyu edebiyata çekecek, onun günlük yaşantısına eklemeye bulunacak bir ortamın yaratılmamasından ileri geliyor. 'Kendi fildişi kulelerine çekilmiş' sanatçı pozları söktürülmeye çalışıldıkça da bu durum değişmeyecektir.

Ancak bilinçli birikimlerin zorladığı öncü akımların Türk yazınında çok kısa bir zamanda kendilerini gösterecekleri inancındayız. Bugünkü genç yazarlar geçiş döneminin talihsizliğini yüklenmişlerdir.

1951'lerde, 1952'lerde ümitli çıkışlarla gençlerin Türk şiirine, giderek yazınına soluk getirdiği sanıldı. Ama âradan beş-altı yıl geçmeden bu sanının tutarsızlığı kendiliğinden ortaya çıktı. Belirtildi de, '... Yazımın başında da söylediğim gibi, şiirimiz tılandı, yeni sözler, yeni düşünceler bulamadı. Bu bunalım şiirimizi der demez bugünkü duruma götürdü; buna zorladı.' Muzaffer Erdost, *Pazar Postası*, 30 Aralık 1956.

Şu anlaşılıyor: 1950-60 kuşağının ta 1956'larda tutarsızlığı, bunalımı ortaya konuyor. Bu 1950-60 kuşağı tarafından Ocak 1967'de yani 11 yıl gecikmeyle yeniden ortaya konuyor. Toplu bir soruşturmaya gidilme gereği duyuluyor. *Yeni Ufuklar*, sayı: 176, Ocak 1967. Ve bu soruşturmalar 11 yıl boyunca sürüp geliyor. Tek tek dergilerin çeşitli sayılarında hep bu konu tartışılıyor. Sonuç değişiyor mu? Değişen genellikle aynı tür yazı yazarların eleştirel tutumu oluyor.

Soluma ile Boğuntulu sokaklar arasında büyük ayrılıklar, değişmeler olmadığı halde; Demir Özlü'nün eleştirileri, soruşturma yanıtları arasında büyük çelişkiler oluyor. Biz elbet insana durağan gözle bakmıyoruz. Ama eleştirel görüşlerini değiştiren bir yazarın yazış biçimini ve özünü değiştirmesi de gerekmez mi?

Örneğin 3 Şubat 1957 tarihli *Pazar Postası*'ndaki bir yazısıyla Ocak 1967 tarihli bir soruşturma yanıtı kesin çelişkiler gösteriyor. Bu yalnız Demir Özlü için söz konusu değildir. Yazış yöntemini ve ereğini değiştirmeyen birçok ozanın, yazarın düşünceleri incelendiğinde aynı sonuç görülecektir.

Diyeceğim; bu denli gürültüye, çatırtıya bakarak Türkiye'de birkaç yazarın, ozanın dışında sanatın işlevi ve yararlılığı su götürmektedir. Bütün yakınmalar, didişmeler bundan çıkmaktadır. Bunlar çatırtının gürültüleridir. Ve yeni bir çıkışın da gürlemesiyle birlikte olmaktadır. Son birkaç aydır -bir yıl ya da- olumlu birtakım çıkışlar olmaktadır. Bir önceki kuşağın yazarlarında da bu tür olumlu çıkışlar görülmektedir. Örneğin: Ülkü Tamer'in "Giyotin" adlı uzun şiiri. Belki şiir yaşantısının en uç noktasına

varmıştır burda Ülkü Tamer. Ve bu çıkış 1950'lerin, 60'ların, 63'lerin değil 67'lerin, 68'lerin çıkışıdır bir bakıma.

Genç ozanların sıkı izleyiciliği, araştırıcılığı, Türkiye çapında gelişen okuyucu kitlesi. Bilinçli bir toplumcu akımın yayılması. Bütün bunlar edebiyatımız için bugün pek yararlı gibi gözükmüyorsa da, aslında ilerde çok büyük katkıları olacağı inancındayız.

Baştan da belirtmiştim. 1940-68 dönemini derinliğine incelemenin olanağı yoktur bir dergi yazısında. Ama şunu belirttim ki, tek tek ozanları, yazarları ele alıp inceledikçe, eleştirdike yazar-okur çelişkisi, değerlendirmedeki zıtlıklar, terslikler kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu yazımı da aslında ilerde yapacağım incelemelere ışık tutacağı umuduyla hazırladım.

(*Yeni Eylem*, Nisan 1968, sayı: 1.)

“ÇOCUK VE ALLAH'TA SİMGELER, GÖRÜNTÜLER, ÇELİŞMELER”

Hüseyin Cevahir

Çocuk ve Allah, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın ikinci kitabıdır. 1935-1939 yılları arasında yazdığı şiirleri toplamıştır bu kitapta. 1940'ta basılmıştır. İlk şiir kitabı *Havaya Çizilen Dünya*'dır. Belirgin bir şekilde Necip Fazıl'ın etkisi gözükür. Buna karşın yine de kendi özgü havası, kişiliği olan bir ozanın muştalayıcısıdır.

Bu dönem şiirimizde türlü anlayışlar görülür. Bir yanda Nâzım Hikmet ve diğer toplumcu-gerçekçi ozanlar, bir yanda Necip Fazıl, A. Kutsi Tecer, C. Sıtkı Tarancı... Daha önemlisi yeni bir kuşağın doğuşu. Garip hareketinin yarattığı gürültü içinde *Çocuk ve Allah* gerektiği yere konamamıştır.

Fazıl Hüsnü'nün şiiri belki Cemal Süreyya'nın yazdığı gibi iki bölümde incelenebilir (*Yeni Dergi*, sayı: 19). Bence kesin hatlarla iki aşama biçiminde göstermek biraz zor. Fazıl Hüsnü hızlı yazan, kendisini yavaş aşan bir ozan. Bu bakımdan her kitabı bir öncekinden büyük farklılık göstermediği gibi, onun çok az yenilenmiş, aşılmış bir biçimi oluyor. Aslında kendisinin de Cemal Süreyya'ya anlattığı gibi (*Yeni Dergi*, sayı: 19) doğal bir ozandır. Okuyarak kendisini bilemez. Bu açıdan bakınca Fazıl Hüsnü birden büyük atlayışlar yapamamıştır. Daha çok birikimcidir. Hiçbir zaman uç noktaya dek gelememiştir. Şiirinin duvarlarını zorlamamıştır. Ama hep uç noktanın çevresine doğru yönelmiştir. Daha açık bir biçimde söylenirse, emeğin değil yeteneğin ozanıdır.

Fazıl Hüsnü'nün çağdaşları -hatta kendisinden öncekiler- uyağı şiirin içinde eritirken, o bu konuda gelenekçi davranmış, şiirde birtakım kalıplara sığınmıştır. Uyak kaygısı yüzünden dize sonlarına bazı gereksiz sözcükler getirmiştir. Bu dize işçiliği yap-

madığından, salt yeteneğini kullanmasından ileri gelmektedir.

Fazıl Hüsnü'de asıl büyük olan kendi kökeninden herhangi birinin yapacağını en iyi biçimde yapmasıdır. *Çocuk ve Allah*'ta ozan olarak kasabalıdır. (1914 yılında İstanbul'da doğmuştur. Kuleli Askeri Lisesi'ni ve Harp Okulu'nu bitirmiştir. Ama bu onun kasabalı olmasını engellemez. Yaşamaya, dünyaya karşı takındığı tavırdan ötürü.) Türk toplumunun kasabalı tipi diğer toplumlardaki küçük kent kişisinden ayrı özellikler gösterir. Tutucu, giderek gerici bir niteliği vardır. Kasaba kökenli bir okumuş ozansa -daha ilk ozanlığını sürdürüyorsa, işin sonuna dek gidemiyorsa- geriye dönük, en azından anı tutan bazı saplantıları olacaktır. Bu yüzden Fazıl Hüsnü o çağlarda halkçı bir ozan bile değildir.

Fazıl Hüsnü'nün asıl etkinliği görüntüleri iyi kullanmasından, daha doğrusu şiirini görüntüler üstünde kurmasından ileri gelir. Bu iyi yanını bugün de sürdürmekte ve işi günlük olaylardan şiir çıkarmaya dek vardırmaktadır.

Çocuk ve Allah'ı oluşturan iki ana simge vardır. Kitabın adından da çıkarılabileceği gibi, bu iki simge "Çocuk" ve "Allah"tır. Allah'ı insanla iç içe bir varlık gibi görür. Bu görünümün dört ayrı biçimi vardır. Soyut Allah, somut Allah, çocuğun bakış açısından Allah ve Allah'tan uzaklaşmış olan büyüğün görüşüyle Allah. Dört ayrı görünüm yer yer birleşmiştir.

O küçük elbiselerle hayattan geçer,

Kalbin ve Allah'ın en güzel yeri.

("O Küçük Elbiseler", sf: 7)

Şiir baştan sona temizliği ve güzelliği işler. Çocuklar, çocukların küçük elbiseleri, elbiseleri diken gelinler, Allah, Allah'ın en güzel yeri. Bütün bunlar temizliği, iyiliği, belirli bir anda dondurmanın çabalarını tanıtlamaktadır. Kalp ile Allah arasındaki ilişki güzel bir çağrışım örneğidir.

Çocukların korkunçluğunu Allah'a ihtiyaçları olmayışına bağlar. Oysa çocuklar Allah'a en yakın varlıklardır. En çok onların Allah'ı içlerinde taşımaları gerekir.

Çocuklar korkunç Allahım,

Bebek yaparlar haçları.

Uyurlar bütün gece,

Yok sana ihtiyaçları.

(“Çocuklar Korkunç Allahım”, sf: 23)

Çocukların bir doğallığı, eşyayla ilişkilerinde yapmacıksızlık vardır. Haç gibi yapıştırılmış ağaçlardan (ki onlar birer tapınma aracıdır) kendi gönüllerinde yeni şeyler yapmaktadırlar. Bu bir güzel yaratıcılıktır. Aynı yerden kalkan ozan da şiiriyle bunu geniş ölçüde başarmaktadır.

Herşey Allah kadar mevcut ve hareketsiz

Herşey namevcut.

(“Fiilsiz Dünya”, sf: 30)

Birinci dizede paradoks yapılıyor. Hareketsiz şey mevcut değildir. Hareketi yitiren de yitmiştir. Demek ki birinci dize kendi içinde bir “namevcut”luk taşımakta. Ama ikinci dize iyice pekiştiriyor. Bu bir bakıma ozanın durağanlığını da kapsıyor. “Fiilsiz Dünya” içinde ozanın fiilsizliği uzun boylu söz konusu değil.

Allahın eli gibi geç daima.

“Kuyusu derin Allah” deyimini, daha yeni ve güzel bir biçim içinde çıkıyor karşımıza. Aşırıya kaçmadan ve bilerek yararlanıyor Fazıl Hüsnu deyimlerden. Belki şiirin doğal akışı içinde kendiliğinden çıkıyor bu. Ne olursa olsun, konuşma dilinin, halk deyimlerinin bilinç altındaki yığılmaları birden şiire fırlıyor. Sırtmadan ve kolaya kaçmadan. Bu bir özümlemenin, sindirmenin doğal boşaltımı oluyor.

Fazıl Hüsnu bazı şiirlerinde dünyaya karşı tek başına durmaz. Doğrudan ya da bir başka araç yoluyla Tanrı’ya sığınır. Bu Fazıl Hüsnu için bir zorunluluktur. Yatılı okulun sıkıntılı havası onu güçsüz kılmıştır. Sığıntıdır. Günahlarını affettirmek için kargaşa içindedir. Gerilimlidir.

Çocuğum sana yalvarıyorum,

Ellerin çirkinleşmeden dua et.

(“Yarı Aydınlıklar ki Sahipsiz”, sf: 130)

Çocuk büyüdüğüce elleri çirkinleşecek, dualar kabul edilmeyecektir. Kendi kaçınılmaz sonuna varacak, gırtlığına dek günaha batacaktır. Müslümanlıkta birinin sevabı koca bir ülkeyi kurtardıktan sonra -Cenaze namazı- kendi yakınına haydi haydi kurtaracaktır.

Bir yandan ozanın, bir yandan batmaya aday birinin kurtuluşu zamanında yapılması gereken bir şeye bağlıdır. Bunun için kulla Tanrı arasına başka araç sokmaktadır. Ama ozanın bütün şiirlerine böyle bir havanın egemen olduğunu söylemek haksızlık olur. Şiirindeki başkaldırıyı, direnişi görmezlikten gelmek, yadsımak bizi yanlış sonuçlara götürebilir.

Bu karşı çıkış belki modern anlamda bir başkaldırmanın özdeşi değildir. Herhangi bir öğretiden kaynaklanmamaktadır. Ama ilerde olabilecek bir kurtuluşun çekirdeğini taşımaktadır şimdiden.

*Bir an yaşıyorum ki sahibi yok, Allah'ı yok,
Hasretini çektiğim bir dünyaya doğuyorum henüz şimdi.*
(“Bir Anın İçinde Memleket”, sf: 63)

Kopuş çok kısa bir zaman parçasını kapsar. Bu yüzden ozan süreyi “an” olarak saptar. Ama bu bir anlık yaşayış geniş ufuklar açmakta. Birden genişlemiş, hafiflemiş, dibi olan -nasıl olur ki- bir boşluğun içine düşmekte. Yumuşak, hafif. Özlemini çektiği bir dünyaya doğar böylece... Kendi asıl dünyasına.

Şu artık bir gerçektir: Çocuk Allah'ı genellikle somutlar. Fazıl Hüsnü de çoğu kez çocuksu deyişlerle ve çocuğun bakış açısından Allah'ı somut olarak yakalamaktadır. Bu arada büyük bir gerçeklik içinde Allah kavramının çocuğa çevresi tarafından aşılındığı, aslında çocuğun bu belletiş dışında Allah üstünde pek öyle uzunboylu durmadığını göstermektedir.

*Çocuklar korkunç Allahım,
Elleri, yüzleri, saçları.
Uyurlar bütün gece,
Yok sana ihtiyaçları.*

(“Çocuklar Korkunç Allahım”, sf: 23)

Çocuk ve Allah’ta insan-Tannı ilişkisine değindikten sonra kitabın öbür simgesine geelim. Bugünkü şiire ışık tutması bakımından önemli bir sorun. Bunun Fazıl Hüsnü’nün şiir akışı içinde yakaladığımız ve yerine oturttuğumuz anda sorunu geniş bir yanıyla açıklığa kavuşturmuş olacağız.

Çocuk kitapta önemli bir öge. Çocuğun ve çocukluğun türlü anlamlarına, kullanılış biçimlerine rastlıyoruz. Önce çocukla çocukluğu ayırmak gerekiyor. - Kesin çizgilerle değil. Yine çocuk cins ismiyle çocukluk kavramı arasında büyük ilintiler var. Bu iki sözcük de Allah’ın kullanılışında olduğu gibi iç içe giriyor. -

Simge olarak çocuk. Temizliğin ve suçsuzluğun simgesi. Bu ikisinin birleşiminden Allah’a yakınlık ve mutluluk çıkıyor. Şöyle de söylenebilir: Çocuk, düzenin henüz oluşturmadığı -ki bu oluşturma hem bozulmaya yöneliktir- bir varlıktır. İnsanlığın yüce yanının -metafizik bir insancılık söz konusu edilmiyor- içinde taşımaktadır. Bu yüzden iyidir, güzeldir. Ama bir gün o da bu amansız çarkın dişleri arasına girecek, sonunda bozulup yeni bir biçime bürünecektir. Bozuk düzenin yarattığı yeni insan ancak çocuk yanıyla ve çocukluk anılarıyla sevinebilir.

Ablacığım nerde o günler

Yeşil erik yerdik sadece,

...

Yazık ama itiraf edeceğim,

Seni seviyorum daha az.

(“Ablamla Aramızda”, sf: 9)

Örnekteki son iki dize bütünün çözümlenişidir. Birinci bölümdeki tatlı anılardan sonra üzülerek bir gerçeği itiraf ediyor. Çocukluğu geride kalmıştır. Ablası çocuklarıyla uğraşsa da daha az sevimlidir. Yukarıdaki açıklamaları kanıtlayan bir başka örnek (bu konuda pek çok örnekle doludur kitap) “Korku” şiiridir. Büyük insan gözüyle gördüğü binalardan, gecelerden, hemen hemen her şeyden korkmaktadır.

Korkuyorum değerkken karanlığın hayatına,

Bu binalardan ki yaşamaz.

Yüzüme mesafelerle temas eder,

İnce bir serinlik uykudan daha az.

(“Korku”, sf: 13)

İlk dizedeki “karanlığın hayatına” tamlamasını “hayatın karanlığına” diye değıştirebiliriz. -Bu ozanın böyle yazması gerekirdi anlamına gelmemeli. Gereksiz bir işgüzarlık olacak yoksa.- Her şeyden korkan çocuk -daha doğrusu koca adam- annenin ellerine sığınmakta, ondan yardım dilemektedir.

Korkuyorum anneciğim nerde ellerin

(“Korku”, sf: 13)

Gözlerini annesine açan ve hayata ona alışmakla başlayan insan, büyüdükçe bu duygusu bilinçaltında bir yere itilmektedir. Çocukluğa dönüş özlemi ve annenin elleri ozanda bilinç noktasına ulaşmış ve onu bir haykırışa götürmüştür.

Çocuk ve Allah’ta yaşayan bir çocukluk vardır. Bu ozanın deyişinden çıkarılabileceği gibi kendi çocukluğudur. Çocuğuyla çocukluğunu iyice kaynaştırmıştır. Çeşitli biçimler altında görünen bileşimi kuvvet kollarına ayırırsak, her kuvvet kolunun diğeriyle yaptığı bileşkelerin ortak bileşkeni çocuk ve çocukluk oluyor. Bu ikisinin hem bileşkeni hem de çelişkeni Allah’tır.

Özetlersek:

Temizlik ve suçsuzluğun simgesi olarak çocuk. İkisini içeren Allah kavramlarının ortak bileşkesi.

Kendi çocuğu ve çocukluğu. Öğütler, yalvarmalar, arayış. Genel olarak çocukluğa duyulan özlem. Büyümenin yarattığı tragedya.

Fazıl Hüsnü’nün çocukluğa duyduğu özlem ölçü olarak alınırsa, geriye dönüşü -zaman bakımından- gericilik sanılabilir. Oysa ben bu sanıya karşıyım. Çocukluğa duyulan özlem asıl bu kötü yaşayış biçiminin koşullandırdığı insanın bir ileri atılımıdır. Fazıl Hüsnü’nün bu atılımı o gün için sosyalist düşünüş biçimini gerektirmeyebilir. Çıkmazın çıkışına bir zorlama, omuz vermedir.

Sen benim çocuğum nerdesin.

Aşka ve cesarete gitmiş.

(“Ninnisiz”, sf: 122)

Ya da “Sen benim çocukluğum nerdesin/ Aşka ve cesarete gitmiş.” Bu sevisiz ve korkak dünyanın içinde ozanın tek dayanağı çocukluğu oluyor. Bu tavır Fazıl Hüsni’yü düşünce olarak olumlu bir noktaya getirmiştir. -Şiirde değil belki.-

Masalların çağdaş edebiyat için geniş bir kaynak olduğunu hep biliriz. Fazıl Hüsni de suçluluğuna masalımsı bir yan katar. Masal öğelerinden yararlanır.

Taşlayınız beni merakla ve uzaklardan,

Yeni bir şey keşfeder gibi.

Bir hayvan kadar mağrur ve kanlıyım;

Taşlayınız üstümdeki nasibi.

(“Veraset”, sf: 169)

Şiirin özgün bir adı var. Mirasının kimseye kalmasını istemiyor. Gizli bir suçluluk şiirde. “Merakla taşlayın” istiyor. Ayrıca kimseye de bulaşmasına gönlü elvermiyor. Uzaklardan. Kendinde olanın (suç, kötü) başkasına sıçramasına karşı. Ve sürdürüyor şiirini:

Şehveti ve Allah’ı ayırt edemez,

En eski bir çocukluk vakti kadar,

Taşlayınız heykeller gibi esrarımı,

Memnun olsun ağaçlar.

(“Veraset”, sf: 169)

Gizli yan daha da açıklığa kavuşuyor. Bu korkunç gerilimin, trajiğin ağır havası içinde gitgide bunalıyor. Gizemli ve bir heykel kadar ağır, soğuk yanı kopsun istiyor. Böylece (serinlik vuracak ağaçlara) sevinecek doğa.

Bunu bir aşka şiirinde de şöyle dile getiriyor:

Rabbim merhametin vardır,

Hülya ver şu lezzet karanlıklardan.

Akşam dualarından sonra,

Kanımın hayvanlığı avuçlarımda kalan.

(“Rabbim Merhametin Vardır”, sf: 171)

Dinin koşullandığı bir kişidir artık. Babası Kur'an okur. Gözlerini Arapçaya, kulağını ezana açmıştır. Nice akşam dualarından, Allah'a uzanan ellerden sonra avuçlarda kalan günahkâr bir kanın tortusudur. Yine de Doğulu mistisizmi içinde Tanrı'nın acımasına (merhametine) sığınmaktadır. Suç işlemiş olma duygusu *Çocuk ve Allah*'ı oluşturan bir başka çelişmedir. Bu psikik gerilim keskin bir biçimde kimi şiirlerinde ortaya çıkar. Yalnız bu yanıyla Fazıl Hüsnü'yü alıp incelemeye değer.

Benim önemle üstünde durmaya çalışacağım bir başka olgu, *Çocuk ve Allah*'ı bütünleyen görüntüler olacak. Bir bakıma dış dünyanın, maddenin oluşturduğu insan bilincinin ince bir duyarlılık ve gerilimle nasıl “yeniden yaratıcılığa” dönüştüğünü göreceğiz. Bu bitmeyecek iç çekişmelerin, olumsuzlukların yarattığı birlik ozanın özümlemesinden geçerek yaşayışını ve kalıcılığını belirleyecek.

*Bilyaların aydınlık dünyacıları,
Bu eller miydi hayatı o dünyaların.*
(“Bu Eller miydi”, sf: 6)

Kıyasıya yaşanan bir çocukluk. Çocuğun yakını bilyalar. Ve çözülemeyen bir soru. Bu soruya herkes yanıt arayacaktır. Bir olmanın zorluğu son yabancı kalana dek sürecek. Çözümünü de birilerin hesaplaşmaları ortaya koyacaktır. Geçmiş günün üstü örtülü ama saydam görünüşü.

*Ayrılmış sevgili oyuncaklardan,
Kırmış küçük şişelerini.*
(“Bu Eller miydi”, sf: 6)

Hep canlanan maddedir şiir. Tatlı, buruk bir hüznü bırakmakta, kendisiyle birlikte okuyucuyu da çocukluk havasına sokmaktadır. -Sanatın başlıca görevlerinden biri de budur. Belirli bir insan topluluğunu aynı ortak gerilim içinde tutmak, insanla yaşama arasında birlik kurmaktır.- Değişen durumunu bilen ozan, her seslenişinde, yüreğini ağzına her getirişinde baştan sona özlem ve acı kesilmektedir. Bir küçük şişe gibi kılıp gitmektedir

her şey. Onları toplamak, yapıştırmak olanaksızdır. Çocukluğunu yeniden yaratmaktadır.

*Ay Aydınlığı akşam semasında,
Rüyanın, masalların, yıkunun hendeseleri.
Hatırlıyorum vücudumun hafızasında,
Rüya, masal, uyku kadar o küçük elbiseleri.*
(“O Küçük Elbiseler”, sf: 8)

İkinci dizede kübizme yaklaşan bir anlatım görüyoruz. Elle tutulmayan şeylerin geometrik sınırlandırılması. Yine bu geometrik sınırlamaların vücutla, bellekle birlikte ansızın bir biçimsizlik içinde anımsanması. Durmadan da eşyayla, maddeyle birlikte düşünme alışkanlığı.

*Hastayım ama ne kadar güzel,
Gidiyor yüzer gibi, vücudumun bir yeri.*
(“Ağır Hasta”, sf: 10)

Askıda kalmış (muallak) şeylerin simgelerle, görüntülerle anlatılışının güzel bir örneğini görüyoruz. Hastalık da bir bakıma yüzmek değil midir? Ürpertili bir ılıkık içinde gelen yeşil, mavi yorgunluk.

*Gözlerim örtük fakat yüzümle görüyorum,
Ağlıyorsun, nur gibi.*
(“Ağır Hasta”, sf: 10)

Beş duyu kesilmiştir vücut. Eşyayı görmenin ötesine götürmüştür. Gözlerin örtük olması görmeye engel değildir. Yüzüyle, elleriyle, saçıyla, tırnağıyla. Materyalist -diyalektik materyalist değil- bir yan vardır şiirlerinde. Fazıl Hüsnu'yü yücelten de O'nun bu görüş biçimi ve görüntülere olan egemenliğidir.

Arada asker olmanın hayatında bıraktığı izlere de rastlıyoruz. Bu tür şiirlerin büyük çoğunluğu salt askerlikle ilgili değildir. İki ana simgeyi karıştırır işin içine. Bazen çocuk'u, bazen Allah'ı. Böyle yapması oldukça olağandır. *Çocuk ve Allah* olumsuzların birliği ve çelişkenlerin bileşkesi üstüne kurulmuştur.

*Onlar ki değnek atlariyle,
Hayata, sonsuzluğa, zafere hücum eder.*

Kaybolmuş askerlik oyunları,

Kahraman ve şehit askerler.

(“Askerlik”, sf: 15)

Şiiri açıklama çabası gütmeyeceğim. Yalnız şu kadıyla yetinebilirim. Çocukların ve askerlerin dünyaları arasındaki karşıtlıklarla birlikler ve bunların şiirdeki örgütleniş biçimi. Asker diye önce ölüme yakın bir döğüşkeni alıyoruz. Hele şiir 1936’larda yazılmışsa ve İkinci Dünya Savaşı geldim, geliyorum diyorsa... Bir taraftan hayata, sonsuzluğa hücum edilir, başka yerde değnekten atlar ve en ötede askerlik oyunları yitmiş şehit askerlerle bu oyunu sürdürmekte olan çocuklar. Ozan bütün umudunu, mutluluğunu çocukluğa bağlıyor. (Bunu öylesine yineledik ki! Belki kitabın hazırladığı bütünlüğün bir sonucudur.)

Böyle gelip geçenden

Bu evler ne istiyor,

Akşam olunca benden,

Bu vücut ne istiyor!

(“Vücut”, sf: 71)

Şimdi de eşyayla çelişmeler çıkıyor ortaya. Önce bütün evlerle gelip geçenler arasında bir alınıp verilecek -ya da verilmeyecek- var. Ozan da bunların içinde. Ama onu özelliksiz kişiden bir ayrıcalığı -çağlar üzre güçlü kılan- giriyor şiirin içine yerleştiriveriyor. Başlıyor kendisiyle hesaplaşmaya. Zaman seçimi de ilgi çekiyor.

Ki başlar daima geceleyin,

Nasıl bir hayat, sokaklarda.

(“Hayret”, sf: 73)

İki örnek arasındaki yakınlığa değinmemin gereği yok -zaman seçimi bakımından-. Kendisi de çözememiştir henüz sokaklarda nasıl bir hayatın başlayacağına ilişkin gizemi. Hâlâ da dolaşır Fazıl Hüsni sokaklarda. Geceleri O’nu bu dünyaya ait olmayan geniş gözlerle İstiklal Caddesi’nde dolaşırken görmek mümkün.

Çocuk ve Allah’ı yabancılaşma yönünden de inceleme olanığımız var. Zaten çocukluğa duyduğu özlem yabancı olduğu dünyasından -yaşadığı kapitalist düzenden- bir kaçıştır.

Fazıl Hüsnü'nün bu önemli yapıtı çeşitli yönleriyle alıp incelenirse günümüz şiirine ışık tutabilecek özgün sonuçlara varacağımız inancındayım.

Bunlar da şöyle toplanabilir: “Simgeler”, “Görüntüler”, “Çelişmeler”, “Masal Unsurları”, “Maddi Yapı”, “Suçluluk”, “Yabancılaşma”, “Şiirin Diyalektiği”, “Teknik Yapı”, “Kalıcılık Niteliği”.

Bütün bunlara yeri geldikçe kısaca değindim. Ama en çok ilk üçü üzerinde çalıştım. Son otuz yıllık yapıtlar etrafıca gözden geçirilirse bugüne ışık tutar kanısındayım. Böylece hem iyi yanları ayırmış olacağız, hem de genç kuşak öncekilerin düştüğü yanılgıları yinelemeyecek.

(*Yordam*, Mayıs-Haziran 1969, sayı: 3/23.)

“CEVİZDERE’DE” ÖYKÜSÜ ÜSTÜNE BİR ÇÖZÜMLEME

Hüseyin Cevahir

Halûk Aker yedeksubay öğretmenliğini Adıyaman’ın bir köyünde yaptı. Bu yaşantısı giderek yazıları, şiirleri, öyküleri üstünde önemli bir etki yarattı. Ömrünün iki yılını doldurdu Adıyaman’ın Terman köyü. “Cevizdere’de” öyküsü de köyünün durağan ve sessiz yapısındaki bir bölümle başlıyor.

Öbek sözcüğü önce köy evlerini yansıtır izlenimini yaratırken, sonra bütün insan öbeklerine geçiyor. Bir süre kendimizi Orta ve Doğu Anadolu’nun susuzluktan kavrulan, çatlayan toprağında sanıyoruz.

Asıl başlangıçtan başlayarak öykünün bütünlüğüne girmemizi sağlayan şeyse, “toprağın üzerinde”, ikilemi. İlk toprağın üzerinde çalışan köylüler var. İkinci paragrafta ise kendisi. Her yazıda aşağı yukarı rastladığımız “ben”, daha doğrusu biz. Yani biz yaşayanlar.

Şimdiki anla geçmiş ve gelecek arasında hep var olan bağlantının -karmaşık ve değişken zaman kavranının- egemen olduğu üçlü süre birliğinden örneklemeler görüyoruz. “Bekledim seni” ünlemesi kendi ağzından çıktığı anda bir başkasının ağzına giriyor ve hiç beklemeden oradan da çıkmaya başlıyor. Ama acı, sitem ve sevgi dolu sözcükler dökülüyor ikinci ağızdan. Buna aldır-mıyor birincisi. Di’li geçmiş zamanla bir üçüncüyü beklediğini anlıyor.

Yeniden köydeyiz. Yeşil buğdayların anlatımı. İnsanın içine serinlik getiren buğday tarlaları. Sararmaya, olgunlaşmaya, ürün vermeye büyüyen. Paradoks. Serin buğday ve ısıtan güneş. İkisinin bağlantıları. Bu bağlantı gelişiyor.

“Güneşle benim aramda duruyor... Umudu, bana bağlı umudu.”

Verimli olan şey buğday. Onu etkileyerek verimli olmasını sağlayan güneş. Buğdayın umudu güneşe bağlı. Çözümlememizi insanlara uyguluyoruz. “Güneşle benim aramda duranın” umudu bana bağlı. Bizim umudumuz güneş.

Öykü birden kişiler üzerinde varsayımlara, yargılara daha açıkçası karşılıklı ilişkilerin anlatımına bürünüyor.

Anıl/Anıl’ı anlatırken Anıl-Ece-Ben üçlüsünün ilişkilerine değiniliyor. Anıl-Ece ve Anıl-Ben ilişkileri ikinci dereceye indirgenip Ece-Ben ilişkisi ilk plana çıkıyor. Ece’nin saçları, saçlarını fırçalayışı gözleniyor. Sonra Ece’ye karşı duyulan hayranlık çıkıyor ortaya. Kıskançlıkla karışıyor bu. Ve Anıl’la ikili bir karşı koyuş görülüyor.

Ece/Ece kediyi çağırıştırıyor. Ama Ece kedileri sevmiyor.

Anıl bölümünde “ben” Ece’yi düşünüp uyuyamazken bu bölümde düşlere giriyor. Sinema tekliflerini geri çevirdiğine üzülüyor. İki yanlı, gizli, tek yanlı ilişki görünümleri.

Sungu/En uzun bölüm Sungu’ya ayrılmış. Cevizdere’ye dönüş. Ama anımsamama isteği. Kutsal ve gizli kalmasını ister bir tutum seziliyor.

“Dokunmaya, açmaya kıyamıyorum dersem yeri.”

Bazı şeyleri yakalama, kendisini onların niteliği ve doğruluğu üstünde zorlama çabası.

Acı yeniden.

Anne/Her annenin yaptığı şey. Beklemek. Örgüler, hesap yanlışları. Pencereye başını dayayıp kocayı, oğlu beklemeler. Klasik anne öğütleri. Ama geçmesin, gelsin, “gelmesi gerek.”

Cevizdere’ye bir kez daha gidiliyor. Artık sonbahar. Buğdaylar toplanmış. Her şey sararmış, yaşlanmış. Yaşanan günlerin buruk anıları şimdi. Bir bakıma onlar da yaşlanmış, eskimiş.

Dönüş. Yol. Yol bizde en belirgin anlamını kamyonların üstündeki yazılarda bulmuş. Yazar da esinlenmiş bu anlamdan. “Ömür tükenir, yollar tükenmez.”

Öykünün bir başka ilginçliği acıyla başlaması, acıyla bitmesi. Bu, sonndan bir önceki paragrafta köylülerin iş dönüşü yorgunluklarında somutlaşıyor.

“Acı yayılıyor... Acıyla geçiyoruz. “

(*Yordam*, Temmuz-Ağustos 1969, sayı: 4/24.)

DOĞU ANADOLU RAPORU*

Hüseyin Cevahir

Son günlerde Doğu'dan gelen seslerin yoğunlaşması, hatta Babıâli basınına kadar ulaşması üzerine, Bismil ve Silvan'a gönderdiğimiz arkadaşımız Hüseyin Cevahir'in yerinde hazırladığı yazıyı aynen yayınlıyoruz.

BİSMİL'DE

Bismil, Diyarbakır'a bağlı bir ilçe. Merkez nüfusu 6 bin. Bismil'e bağlı 96 muhtarlık var. Bunlara mezralar (muhtarlığa bağlı olan daha küçük yerleşme noktaları) da eklediğinde, yerleşme yerlerinin sayısı 120-130'a varmakta. Köyler iki bölüme ayrılabilir: Dağ köyleri ve ova köyleri. Halk geçimini tahıl üretiminden sağlamaktadır. Ekilebilir toprak miktarı iki milyon dönümün üstündedir. Toprakların bir kısmı ağaların elinde. Ovaya traktör ve diğer tarım makineleri girmesine rağmen ağa ve şeyh baskısı devam etmekte.

(Silvan'da Yusuf Azizoglu'nun kardeşi Abdülkadir Azizoglu, köyünden geçen dereye bir baraj yapmaya karar verir. Bütün müritlerini ve marabalarını toplayarak işe girer -ücretsiz çalışılmaktadır, angarya- baraja torbalarla kum taşınmaktadır. Zayıf bir köylü yanı yolda düşer torbayla. Şeyh bu durumu görünce çok sinirlenir. Köylünün yanına vararak tekmeleyeme başlar. Köylü torbaya çok kum doldurulduğunu söyleyince küfrederek, "Gözün kör müydü?" der. Aradan birkaç gün geçince mühendisiz, plansız barajın duvarı arkada biriken suların basıncıyla çöker ve bir köylünün beli kırılır.)

* Bu yazı, *Aydınlık Sosyalist Dergi*'nin Mayıs 1971 tarihli 19. sayısında yayımlandı.

Bismil Kaymakamı Birgi Yaşar Çağlayan'ın dediğine bakılırsa, ilçede asayişsizlik diye bir şey yok. Eşkıya, çevreyi sürekli tedirgin eden bir çete hiç olmamış. Yalnız adam vuran birkaç kişiyle bazı hırsızlar ve birkaç da asker kaçağı varmış. Bunların çoğu kendiliğinden teslim olmuş.

Yine Bismil'deki kavgaların adam vurmaların bir tek nedeni var: TOPRAK. Bir yandan ağa toprakları on binlerce dönümü bulurken, bir yandan da ağalar hazine topraklarına el atmışlar. İki milyon dönümü aşan toprağın % 80'i ihtilafli. Bu ihtilafli durumu da, şimdilik bir tek şey çözümlüyor: YILDIRMAK. Bu yüzden bütün Bismil, hatta bütün Doğu ve Güneydoğu'da herkes, ağaların silahlı fedai beslediğini bilmekte. Asayişsizliğin tek nedeni toprak demiştik. Ağalar, köylülerin toprak taleplerini mahkûm besleyerek durduruyorlar. Belli bölgeler, bu mahkûmlarca ağa adına korunuyor. Bu durum politikaya seçimlere de yansıyor. Nitekim gazeteler Şaki Özbay'ın filan parti için, Hamido'nun falan parti için çalıştığını yazıp durdular.

(Bismil'in Sinan köyünde bir ağa oturur. İsmi: Abdülkadir Sinanlı -Köylüler ve çevre halkı FERMAN AĞA demekte- Silahlı fedaileri olduğunu, bunların otomatik silahlarla dolaştığını da bilmeyen yok. Yüz bin dönüm toprağı var. Birkaç köy kendisinin, çuluyla, eviyle, insanıyla. 1969 milletvekili seçimlerinde AP için çalışır. Köyden Kasap İbrahim ise ilçeye uğradığında "YTP'ye oy vereceğim" diye bir tanıdığına söz verir. Bunu köy kahvesinde seçimlere bir gün kala, Ferman Ağa'ya söyler. Vay sen misin bunu diyen! Hemen ertesi gün kapı dışarı edilir. Hiçbir ağa Kasap İbrahim'i yanına almaz, ağasına karşı geldi diye. Kasap İbrahim şimdi Batman'da iş aramaktadır.)

Son aylarda yapılan komando baskını sırasında ağa köylerine özellikle dokunulmamış. Ferman Ağa'nın köyünde sözde arama yapılmış ve hiçbir şey bulunamamış. Köylülerin bir şikâyet nedeni de bu. "Ağa'nın silahı var, elinden alınmaz, baskı yapılmaz. Ama bizde silah olmadığı halde işkence yapılır." Komandolar, ellerinde Bakanlar Kurulu'nca arama ve işkence etme kararı olduğunu

söylüyorlar. Bu kararı bugüne kadar gören olmamış. Eğer gerçekten böyle bir karar varsa, tam bir baskı, yıldırma ve terör havası yaratma; orduyu ağaların yanındaymış gibi gösterme çabası var. Aydınlar, ilericiler ve devrimciler bu kararın peşine düşmelidirler. Bu Türkiye halklarının kardeşliğini, birliğini bozup bölme sonra da hükmetme planıdır. Emperyalizmin Ortadoğu’da uyguladığı planın Türkiye’ye düşen bölümüdür.

(Bismil’in Göçmen Kahvesi’nden Mustafa Bulut, komandoların kahveye gelişini anlatıyor: “Komandolar kahveye geldiler. Benim silahla adam öldürmeyle herhangi bir ilgim yok. Bismil’in içinde kahve işletmekteyim. ‘Buyrun’ dedim. Demez olaydım. Başladılar bana küfretmeye. Benim dayım da komando üsteğmeni. İyi bir insan. Bunu söyledim. Suçum ne dedim. Tartaklayıp daha beter küfrettiler. Bir sürü adam vardı kahvede. Onurum kırıldı. Gözlerim doldu. Dayımdan bile nefret etmeye başladım. Yazık değil mi, biz de bu memleketin insanlarıyız.”)

Bu ilçe merkezinde bir küçük olay. Bu olayın arkasında yatan hesap basit ve tehlikeli. Ordunun devrimci yanını bir yandan yok etmek, bir yandan da ordu ile halk arasında aşılmaz nefret duvarları yaratmak. Bunu kısmen başardıkları da söylenebilir.

Komandolar, Kenberli Köyü’ne giderler. Köyde bir ortaokul mezunu var; Adnan Aktepe. Pırl pırl uyanık bir genç. Türkiye’nin ne durumda olduğunu kavramış. Kurtuluş için çareler düşünmekte, araştırmakta, okumakta. Kenberli ağa köyü. Adnan fakir, ortaokuldan sonra okuyamamış. Komandolar köye gitmeden ağalar Adnan’ı duyurmuşlar. Adnan sorulmuş. Gelmiş. Getir silahını demişler. Yok deyince başlamışlar dövmeye. Biz gittiğimizde elleri parça parça idi. Vücudunda morartılar vardı. Sonunda köyde silah bulamazlar. Adnan’ın yediği dayak yanına kâr kalır. Aslında bütün köylerde erkekleri bir tarafa kadınları bir tarafa toplayarak dövüyorlar ve çoğu köyden eli boş dönüyorlar.

Köylünün mahkûmlara ve ağanın adamlarına karşı silahlanmaları olağan bir şey. Ağanın adamları ağanın çıkarları için gözlerini kırpmadan adam öldürüyorlar, soygun yapıyorlar. İda-

ri makamlarsa buna seyirci kalıyor. Köylüler bütün baskıları sırsaklar gibi saklıyorlar.

(Aşağı Salat'tan Halil Toptaş; "Ağaların fedaisi mahkûmlar belli bölgeleri diğer mahkûmlara ve köylülere karşı koruyorlar. Bunun yanında baskılar bize geliyor ve kuru yanmadan yaşı yakıyorlar. Komandolar bizim köye de geldiler. Hepimizi içtima ettiler. Sonra koşturup güldüler. Ardından da başladılar dayak atmaya. Anlamıyorum bir türlü. Bu nasıl iş, bu nasıl hükümet, bu nasıl düzen? Komandolar bekçiden su istediler. Bekçi suyu getirince başından aşağı döküp gülüştüler. Bekçi suçumuz ne deyince, 'İt oğlu it, su getirecek bir tek sen mi kaldın?' dediler.")

Bunların yanında gübre ve tohum yolsuzlukları ayyuka çıkmıştır. Örneğin, geçen sene gübre dağıtımı yüzünden halk yolsuzluk iddiasında bulunmuş. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'ne başvurmuş. Banka müdür muavini Bahattin şimdi Palu'da ve Belediye Başkanı Necip Aslan ile adam kayırdıkları, gübreyi kapatıp karaborsa yaptıkları söylenmiş. Müfettişler gelmiş. Sonunda hiçbir şey çıkmamış. Tepecik, Aralık Köyü'nün hakkı olan 25 ton tohumluk buğday toprakla hiç ilgisi olmayan üç kişiye verilmiş. Valiye yapılan müracaattan bir sonuç alınamamıştır. Sonra tohumluğu Necip Aslan'la banka müdür muavini satmışlar— maaşı dışında hiçbir geliri olmayan Ziraat Bankası Müdür Muavini 150 bin liraya bir kamyon ve iki kat satın almıştır.

Hangi taraftan tutulursa tutulsun, bir bozukluk, bir kokuşmuşluk ve bir yolsuzlukla karşılaşmaktasınız, iktidar bu durumu iyi bildiği için dikkatleri bilinçli bir biçimde başka tarafa çekmekte; yoğun bir "Kürtçülük" akımı olduğunu yaymaktadır. Oysa Kürtçülük yoktur. Olan kendi anadilini kullanma hakkına sahip eşit vatandaş olma özlemidir. Ve ancak, gerçek eşitlik şartlarında Türkiye halkının gerçek birliği ve kardeşliğinin inancıdır.

(Aralık Köyü Muhtarı Ali Budak anlatıyor: "Bizim köyden Obalı köyüne giden bir çocuğu yoldan çeviriyorlar. Saat sabahın 04.30'u. Hava sisli, alabildiğine soğuk. Bizi evden çıkarttılar. Beni köyün dışına götürüp mahkûm ve silah olup olmadığını

sordular. Kadınları camiye doldurdular. Bizi de bir araya topladılar. Hepimizi aradılar. Köyü didik didik ettiler, hiçbir şey bulamadılar. Subaylar görmedi ama erler bizi dövdüler.”)

Bekir Cengiz yaşlı ve kulakları ağır işiten bir çerçi. Köyle-re incik boncuk satarak ekmek parası çıkarmaya çalışıyor. Yol-da komandolar Bekir Cengiz’i görüyorlar, “dur” diyorlar. Bekir Cengiz duymuyor ve yoluna devam ediyor. Hızlanarak yetişiyor-lar. Ve Bekir Cengiz’i feci şekilde dövüyorlar.

Molla Feyyat köyünde herkesin toprağı var. Köyün ağası olmadığından “hükümet kapısı”nda itibarı yok, koruyucusu yok. Komandolar köylüleri bir araya toplarlar, köyü ararlar. Hiçbir şey bulamayınca başlarlar köylüleri dövmeye. “Niye silahınız yok” diye. Bir köylü “Silahın olsa bir türlü olmasa bir türlü,” diyordu. Diğeri ise, “Adamların gayesi seni dövmek. İster silahın olsun, ister olmasın.”

Mezrakebir köyünde de köy imamına kimde silah olduğunu soruyorlar. İmam bilmediğini, bilse de zaten söylemeyeceğini, bir din adamına ispiyonculuk yakışmadığını söylüyor. Bunun üzerine köylüleri dereye götürüp çamura yatırıyorlar. Yatmayan-ları da zorla yatırıp sırtında tepiniyorlar.

Bunlar birkaç örnek. Bismil’de bunlardan daha kötü, daha akla hayale sığmaz işkenceler yapılmıştır. Bunları yapanlar bu memleketin askerleri. Yaptıranlar da emperyalizmin işbirlik-çileri ve toprak ağaları. İşkence yapılanlar ise ülkemizin halkı. Birinci Milli Kurtuluş Savaşı’nda Fransız ve İtalyan kurşunlarına karşı koyanlarla onların çocukları. Emperyalizmi silah zoruyla ülkemizden söküp atan Mustafa Kemal’in çetecileriyle onların çocukları.

SİLVAN’DA

Korit’e üç kere baskın yapılıyor. I. ve II. seferlerinde tüm köy-lüler dışarı çıkartıldıktan sonra erkekleri bir yere, kadınları bir yere topluyorlar. Sonra köyde arama yapılıyor. Didik didik edi-liyor köy. Komandolar zaten birkaç aydan beri eşkıyaları ve ağa-

ların kiralık katillerini kovalamayı bırakıp bu işle uğraştıklarından durumu çok iyi idare etmektedirler. Hiçbir şey bulamayınca küplere biniyorlar. Yaşlıları ayırmamak kaydıyla bütün erkeklerle yat-kalk-sürün emirleriyle işkence ediliyor. Köylüleri tepeye çıkartarak dereye doğru yuvarlıyorlar. Dereye gelindikten sonra tepeye doğru marş marşla koşturuyorlar. Geride kalan ihtiyarlar dövülüyor, küfrediliyor. Üçüncü sefer göçebeler de arandıktan sonra tekrar köye geliniyor. Yolda sığırtmaca rastlayan komandolar, “Ulan niye eşkıya besliyorsunuz?” deyince, sığırtmaç, “Hiçbir şeyden haberim yok. Ben hep dışardaydım,” cevabını veriyor. Bunun üzerine sığırtmaç İbrahim’i falakaya yatırarak işkence ediyorlar. Sığırtmacın bacakları mosmordu. Ayaklarının altı kabarıp çatlamıştı. Ve on gün sığırtmaç yatağından kalkmamış, ayaklarının üstüne basamamıştı.

Veysitaulya’da köylüler hiçbir şey demediler. Çocuklardan biri dövüldüklerini söyleyince, “Yok öyle bir şey,” dediler ve çocuğu kovalamaya başladılar.

Silvan’ın merkezinde 8 Nisan 1970 günü sabah saat üç sıralarında 3 bine yakın jandarma, komando birlikleri, altı helikopter ve topçu keşif uçaklarının desteğiyle etrafı kuşattılar. Görenler sanki bir düşman kalesi muhasara altına alınmış da düşürülecekmiş sanırdı. Gürültüden uyanıp evinden çıkan herkesi istisnasız belli bir toplanma yerine götürüyorlar. Toplanma yerleri Tekel İşletmesi Meydanı, Çala korte, Şador’un yukarı kısmı idi. Olup bitenleri öğrenmek için başını dışarı çıkartan herkes dipçiklenerek bu toplanma yerlerine getirildi. Toplantı yerlerinde halka sürün, yat, kalk, yuvarlan emirleriyle toplu halde işkence edildi. Ve halkı sırtüstü, yüzükoyun yere yatırarak üzerlerinde tepiniyorlar, gülüşüyorlardı. Bu durumdan haberdar edilen Mehdi Zana, Tekel İşletmesi yanındaki toplama yerine gider, fakat Zana da aynı işleme tabi tutulur. Bu işkencelerin en şiddetlisi Şador’un yukarı kısmındaki toplama yerinde olur.

Saat dokuz sıralarında Kaymakamlık’a müracaat edilir. -Şimdi Köyceğiz Kaymakamı- Kaymakam işkence yapılmadığını, yalan

söylediklerini beyan edince, Abdülkerim Ceylan kaymakamı olay yerine davet eder. Bunun üzerine kaymakam, “Öyleyse gidin, bildiğiniz yere şikâyet edin,” der. Sonra güya Abdülkerim Ceylan makamında kendisine hakaret etti diye nezarete alınır. Polis, Abdülkerim Ceylan’ı bir süre karakolda alıkoyar. Aynı anda Feridun tepesi semtinde evler aranarak, halka sürekli işkence yapılır. Arama ve işkence saat 17’ye kadar devam eder.

Emperyalizm, işbirlikçi patron-ağa-mütegalibe ittifakı somut olarak bu aramalar sırasında halkın gözü önüne seriliyor. Aramadan üç gün önce Diyarbakır valisi ki, şimdi kendisine Emniyet Genel Müdürlüğü teklif edilmiştir. Silvan ağalarına haber yollar. Ağalar hemen Ankara’ya tatil yapmaya gelirler. Halk bu durumun farkında. Ayrıca Silvan’da arama ve işkence yalnız sur dışında yapılır. Sur içine dokunulmaz. Buralar Silvan zenginlerinin oturduğu yerlerdir.

Bu arama ve işkencelerin en korkunçları Derik, Eruh ve Siirt taraflarında yapılır. Ama buralardan hiç ses çıkmaz. Halk gün geçtikçe kabaran öfkesini içine hapseder. Ancak 8 Nisan’da Silvan’ın merkezi basılınca bazı kimselerin haberi olur.

(Örneğin Derik’te Rafşat köyü imamını çırılçıplak soyarlar. Tenasül uzvuna bir ip bağlayarak karısının eline tutuştururlar, bütün köyü dolaştırırlar. Sonra kaçıp ortadan kaybolmuştur. Kimse nereye gittiğini bilmemektedir.)

Bir başka olay: Diyarbakır merkezine bağlı Davudi köyünde arama yapılırken komandolar bir genci yatırıp korkunç bir şekilde döverler. Bu duruma dayanamayan babası çocuğun üstüne atılır, “Aman, onun yerine beni dövün,” der. Başının arka kısmına indirilen bir dipçikle kafası yarıılır. Duru köyü doğumlu Mehmet oğlu Dursun Yanardağ 60 yaşındaydı. 18/3/1970 tarihinde Diyarbakır Tıp Fakültesi Hastanesi’ne getirilir ve 22/3/1970’de beyin kanamasından ölür. Köylüler trafik kazasında öldü diyorlardı. Biz ısrar edince, “Yahu diriltceek misiniz? Öldü işte,” dediler.

Bunlar bizim gözleyebildiğimiz birkaç olay. Daha bunlar gibi, bunlardan kötü binlercesi yapılmakta Doğu ve Güneydo-

ğu Anadolu’da. Bunlar özünde emperyalizmin “böl ve hükmet” politikasının tezahürleridir. Ülkemizin emperyalizmden, işbirlikçileri ve toprak ağalarından temizlenip halkımızın kurtuluşunu ve mutluluğunu istiyorsak bu olayları dikkatle izlemek, Doğu sorununu bilimsel bir açıdan, gerçek yurtseverlik açısından ortaya koymak zorundayız. Doğu’da yüzyıllardır Türk halkıyla kader birliği yapmış, düşmana karşı omuz omuza dövüşmüş bir Kürt halkı var. Bu halkın Türk halkı gibi çözümlenmemiş binlerce sorunu ortada duruyor. Ağa baskısı, açlık, zulüm, işbirlikçi iktidarın terörü Doğu’da kol geziyor.

Bir yandan da emperyalizm Ortadoğu’da planını hızla tatbik etmekte. Halkların arasına düşmanlık sokup emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesini bölmeye, arkadan hançerlemeye çalışmaktadır. İşte durumun can alıcı noktası burası. Türkiye devrimcileri uyanık davranıp bu oyunu şimdiden bozmaya çalışmazlarsa ileride çok büyük açmazlara düşebilirler.

Doğu sorunu ancak devrimci yoldan çözüme bağlanabilir. Bu, devrimci iktidar uğruna Türk ve Kürt devrimciler, bütün yurtseverler omuz omuza çalışmalıdırlar. Halkların var olan gerçek kardeşliği pekiştirilmeli, baş düşman emperyalizme karşı mücadele edilmeli ve uyanık olunmalıdır. Tek doğru yol budur. Yoksa hangi saflarda olursa olsun burjuva şovenizmine düşmek, emperyalizmin oyununa gelmektir, bölücülüktür.

KÜBA DEVRİMİ*

Hüseyin Cevahir

Kitleler, Küba Devrimi ve Yeni Oportünizm

Yarım asırlık bir geçmişi olan sosyalist hareketimizin sağladığı birikim 27 Mayıs'ın getirdiği sınırlı özgürlük ortamı içinden birdenbire su yüzüne çıktı. (TİP'in 1965 milletvekili seçimleri dolayısıyla, Taksim'de düzenlediği miting 50 bin kişiyi bir araya getirmişti. Bu, kimilerinin sandığı gibi iki meydan nutku, ya da bir, iki gazetenin belirli köşelerinde yazılan fıkraların oluşturduğu bir yığılma değildi.)

Ama TİP'in Aybar-Aren oportünist kliği bu potansiyeli hovardaca harcadı. (Nitekim 1966 ve 1967'de yine aynı yerde TİP tarafından düzenlenen mitingler, ancak sekiz-on bin kişiyi bir araya getirebilmiştir.) Başlangıçta ezilenlerin bir umut ışığı olarak beliren TİP, oportünist yöneticilerin elinde bu niteliğini yitirdi ve emperyalizmin beşinci kolu olma görevini benimsedi.

Bugün devrimci hareketimiz TİP'in oportünist yöneticilerini gerisinde bırakarak hızla gelişmekte, kitlelerle organik bağlar kurmaktadır. Artık proleter devrimci hareket yığınların gözünde meşruluk kazanmış ve aktif destek sağlama yoluna girmiştir. İstanbul'da yüz bini aşan bir kitle, tarihimizin en büyük ve en bilinçli işçi hareketini proleter devrimcilerle omuz omuza yürütmüştür. Karadeniz'de on binler, Çıtlakkale'den bayrağı taşıyan bir Kurtuluş Savaşı gazisinin peşinde, sol kolları havada, Giresun'a yürümektedirler. Bulancak'ta, Fatsa'da, Ordu'da, Ünye'de on binler, işbirlikçileri tatlı uykularından etmektedir. Ve bütün bu

* Bu yazı, *Aydınlık Sosyalist Dergi*'nin Eylül 1970 tarihli 23. sayısında yayınlamıştır.

hareketler bölgedeki proleter devrimcileriyle, devrimci gençler tarafından kitlelerin somut isteklerinden hareketle düzenlenmiş, yönetilmiş, ya da yönetimleri ele geçirilmiştir.

Öte yandan tütün üreticileri, çay, üzüm, pancar ve afyon üreticileri, kendiliklerinden ya da bölgedeki proleter devrimcilerin ön ayak olmasıyla, emperyalizmi ve işbirlikçilerini ürkütüp onları yeni formüller aramaya itmiştir. (Bilindiği gibi Amerikan emperyalizmi, bir yandan sosyalist ülkeleri çembere almak, bir yandan da gelişen Ortadoğu devrimci hareketini bastırmak için Yunanistan (Cunta)-Türkiye (İşbirlikçi iktidar)-İran (Şah)-Pakistan (Yahya Han) zincirinin üzerinde dikkatle durmakta ve bu zinciri istediği gibi kullanmak için olağanüstü çaba harcamaktadır. Bugün zincirin Türkiye halkasını yöneten işbirlikçi iktidar çaresizlik içindedir. Ekonomik buhran ve kitlelerin rahatsızlığı emperyalizmi, zincirin bu halkasını kuvvetlendirmeye, ona yeni kan vermeye itmektedir. İşte Yahya Han formülünün altında yatan gerçek, özetle budur.)

Bu durumda Türkiye'nin jeopolitik ve stratejik önemi, her zamankinden daha çok değer kazanmıştır. Ve şimdi Türkiye proleter devrimcilerine daha büyük görevler yüklenmektedir. Bir yandan bu görevler üzerinde tartışırken, öte yandan da proleter devrimci hareketimize musallat olan oportünizmin yanlış tutumunu yeniden sergilemek yararlı olur kanısındayız.

Artık iyice posası çıkmış Filipin tipi demokrasiciliği ve işbirlikçi iktidarın içinde kaldığı çaresiz durum, proleter devrimcilerini her günden daha çok ve daha sistemli bir biçimde, "daha çok günlük iş" parolasını bayrak yapmaya itmektedir. Ancak hareketimizde etkin olmaya çalışan oportünizme karşı mücadeleyi, emperyalizme karşı mücadeleden ayırmamak zorundayız. Zira, devrimci saflar oportünizme karşı mücadele vere vere gelişir, çelikleşir.

Bugün Türkiye'de başlıca iki oportünist akım boy göstermektedir. Aybar-Aren-Boran oportünizmi bir, Yeni oportünizm iki. Aybar-Aren-Boran oportünizmi yürütülen ve yürütülmekte olan

aktif ideolojik mücadeleyle gün geçtikçe yıkılmakta, yıkıldıkça da polisle işbirliği yaparak devrimcileri jurnallemekte ve emperyalizmin safında yerini almaktadır.¹

İkinci tip oportünizm ise (yenisi), daha kamufle olmuş biçimdedir. Nihai tahlilde hangi kılıkta olursa olsun, hangi stratejiyi (Sosyalist Devrim-Milli Demokratik Devrim) savunuyor ve görünüyorsa görünsün, “oportünizm saflarımızda emperyalizmin beşinci koludur.” Ve bazılarının iddia ettiği gibi, oportünizmle doğru devrimci çizgi arasındaki çelişki, “halk içi çelişme” değildir.

Değil mi ki, oportünizm saflarımızda güvensizlik, yılgınlık, teslimiyet, pasifizm, kuyrukçuluk ve maceracılık sokmaya çalışmaktadır, birini diğerinden ayırmaksızın, ikisine karşı aktif mücadele proleter devrimci görevdir.

Biz bu yazımızda daha çok yeni oportünizmin yanlış görüşleri üzerinde duracağız. Gerçi bu görüşler gerek *Aydınlık*’ın 15. sayısından itibaren birçok yazıda, gerek toplantılarda, gerekse sosyal pratikte defalarca mahkûm edilmiştir. Ama daha bilinç düzeylerinin düşüklüğü ve kişisel bağlılıkları nedeniyle oportünizmin safında olup da bunlardan devrimci potansiyelleri olan, doğru devrimci çizgiyi benimseyecek arkadaşlara bir uyarıda bulunmak ve bir küçük burjuvalar ülkesi olan Türkiye’de oportünizmin daha fazla etki alanı bulmaması için tekrar tekrar eleştirilmesi gerekmektedir.

Yeni Oportünizmin Çürük Temeli

Yeni oportünizmin eleştirisine geçmeden önce hemen şu noktayı belirtelim: Biz bu yazımızda bazı genel yanlışlıkları kalın çizgileriyle belirttikten sonra, daha çok ve ayrıntılı bir biçimde, yeni oportünizmin kitleler ve Küba Devrimi konusundaki hatalı tutumu üzerinde duracağız. Zira ABD’nin 90 mil ötesinde Milli Kurtuluş Savaşı verdikten sonra sosyalizme doğru ilerleyen Küba Devrimi’nin genel bir incelemesi zorunludur. Bu aynı zamanda dünya devrimci pratiğinin ve kendi devrimci hareketimizin

sihhatli gelişimi üzerinde olumlu etkiler yapmasını sağlayacaktır.

Oportünizm istediği kadar Marksizmin genel doğrularının arkasına gizlensin, istediği kadar Marksist terminolojiyle konuşur görünsün, pratikte, yaptığı yorum ve analizlerde, çürük temeli hemen sıtır. “Ve doğaldır ki, temeldeki yanlış analiz, temelin üstünde yükselen binanın bütün katlarında da yansıyacaktır.”²

Defalarca yazılmasına ve eleştirilmesine rağmen, yeni oportünizme temellik eden şu ünlü önermeyi(!) tekrarlayıp açmakta, üstünde basa basa durmakta fayda vardır. Çünkü *Aydınlık*’ın 12. sayısında belgelendirilen bu yeni öneri, devrimci saflarla oportünizmin kesin ayrılışına yol açmış ve bundan sonra yeni oportünizmin yaptığı bütün analizlerin hareket noktasını teşkil etmiştir.

“Proletarya devrime öncülük edebilecek objektif ve sübjektif şartlara sahip değildir.”³

Milli demokratik devrimin olabilmesi, kalıcı zaferlere ulaşabilmesi için proletaryanın öncülüğünde yürütülmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Eğer bir ülkede proletarya, öncülüğün objektif şartlarına sahip değilse, “o ülkede milli demokratik devrim gerçekleştirilemez. Genel planda yürütülecek mücadele bizi sonunda Milli Demokratik Devrime doğru götürecektir,” demek bir şey değiştirmez. Dünyanın en geri ülkesinde bile geçerli devrimci strateji milli demokratik devrim stratejisi olarak ilan edilirken ve yeni oportünistler de buna bağıra çağıra katılırken, Türkiye için milli demokratik devrim aşamasının henüz ileri bir aşama olduğunu iddia etmelerine akıl sır erdirmeye imkân yoktur.

“Elbette proletarya öncülüğünün objektif ve sübjektif şartlarına sahip değilse, devrimde öncü olmaz.”⁴ Proletaryanın öncü olamaması milli demokratik devrimin yapılamayacağı anlamına gelir. Zaten bu mantık silsilesi içinde kendileri ortaya “Milli Demokratik Hareket”⁵ diye bir geçiş aşaması atmışlardır.

Her ne kadar yeni oportünizm açık seçik “milli demokratik devrim aşamasının gerisindeyiz” demiyorsa da; müphemlik, muğlaklık, muallakta olmak, saman altından su yürütmeye kalkmak oportünizmin genel niteliğidir. Ama dikkatli okurun

gözünden yeni oportünizmin bu sonuca varmak istediği gerçeği kaçmamaktadır. Bu bakımdan yeni oportünizm sağ oportünizm ve dolayısıyla pasifizmdir. Ülkenin ekonomik düzeyini, proletaryanın ulaştığı gücü ve şartları olduğunun altında göstermektedir. Aynı şekilde Aybar-Aren-Boran oportünizmi ise bunun tam tersi bir tutumla, proletaryayı ve ülkenin şartlarını olduğundan daha yüksek göstererek, atılacak devrimci adım olarak sosyalist devrimi önermektedir. Aslında eski teslimiyetçi oportünizmin proletarya, ittifaklar, anti-emperyalist mücadele, devrim diye problemleri yoktur. O, yalnızca devrimcileri jurnallemek, polisle ve emperyalizmle işbirliği yapmak görevini yüklenmiştir ve bunu başarıyla yürütmektedir.

Yeni oportünizmin temelini teşkil eden bu meşhur önerme gereği gibi eleştirilip mahkûm edildikçe, yeni oportünizmin sözcü kliği bunu geri alır gibi olmuş, “tartışılabilir” denmiş, “inandırılırsak vazgeçeriz” denilmiş, ama yeniden buna sıkı sıkıya sarılmıştır. Açıkça görüleceği gibi, yüz yıllık bir geçmişi olan işçi hareketimiz, elli yıldır sürdürülen proleter devrimci mücadele ve 16 Haziran olayları dosta düşmana artık bu tezi buruşturup çöp tenekesine attırılmış ve bazılarının sandığının aksine işbirlikçilerin eteğini tutuşturmuştur.

Proletarya devrime öncülük edebilecek objektif şartlara sahip olamayınca, kendilerine “proleter devrimci” diyenlerin bir “iş” yapması gerekir. Yoksa bu sıfatı kullanmaya ve onu kuyrukçu dergilerin basma oturtup, allaya pullaya piyasaya sürmeye imkân yoktur.

Yapılacak “iş” de yine bu meşhur önermeden çıkarmak hiç de zor olmamıştır. Bu dönem, “Milli Demokratik Hareketler” dönemidir. “Öncü küçük burjuva radikalleridir”, “proleter devrimcilerin görevi de onları desteklemektir.” Bu “proleter devrimci görev”, “destek-dostluk-eleştiri” şeklinde dahiyane(!) bir formülasyona bağlanmıştır. (Burjuvazinin henüz devrimci barutunu tüketmediği emperyalizmin I. Bunalım dönemindeki bazı Asya ülkeleri için bu geçerli bir formül olabilirdi. Ancak burjuvazinin

devrimci barutunu tükettiği, emperyalizmin çöküş döneminde böyle bir formül ancak kuyrukçuluğu tescil için ortaya atılabilir.) Bu formülde öncülük yoktur. Zaten öncülüğün olması, oportünizmin kendi içinde ayrıca gülünç bir mantıksızlık taşımasına da yol açacaktı. Türkiye'nin emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen bir ülke olduğunu gözden ırak tutan yeni oportünizm, bir gün gelecek ki, "objektif şartlar olgunlaşacak" ve o zaman formüle öncülük de girecektir fikrini savunur duruma geçmiştir.

Proleter devrimcilerin genel hedefi iktidardır, iktidar mücadelesinde küçük burjuva radikalizmini desteklemeyi görev sayan kişiler proleter devrimci değildir. Olsa olsa Marksist terminolojiyi bol bol kullanarak saflarımıza sızmış küçük burjuva devrimcilerdir.⁶

Yeni Oportünizm ve Kitle Anlayışı

İnsan bir kere yanlış noktadan harekete başladı mı, ondan sonra atacağı her adım, yapacağı her hareket bu yanlış noktanın izlerini taşır. Nitekim, yeni oportünizm de bu yanlış hareket noktasının bütün, tersliklerini görüşlerinde belirlemiştir.

Pek çok konuda olduğu gibi, üretim ilişkileri,⁷ ittifaklar ve milli cephe⁸ gibi temel konularda sürekli yanlış görüşler vazetmiş ve bunlar dipnotlarda verdiğimiz yazılarda eleştirilerek ipliği pazara çıkartılmıştır.

Yeni oportünizmin bir başka önemli yanlışlığı da kitleler konusunda yapılanıdır. Her ne kadar yeni oportünizmin kitlelerle fazla ilgisi yoksa da (çünkü sokakta gazete satmayı tek kitle eylemi saymaktadırlar) Amerika'dan yeni gelip, ayağının tozuyla Türkiye'nin devrimci hareketi üzerine ahkâm kesenlerin daha dikkatli davranmaları ve pratiği de önemli bir kıstas olarak ele alıp ona göre konuşmaları için bir uyanda bulunmayı gerekli gördük.

Çünkü: "Diyalektik materyalizmin bilgi teorisi pratiğe ilk yeri verir ve insan bilgisinin pratikten hiç ayrılmayacağına inanır."⁹ Eğer pratikten haberimiz olmaz, ama büyük laflar, parlak formüller koymaya kalkarsak bunlar yanılgılardan, içi boş kalıplardan bir adım bile ileri gidemez. Ortaya attığımız her tez haya-

tın gerçeği karşısında güzel ve işe yaramaz dar bir formül olarak kalır. Hareketimize yenilik, doğruyu kavrayıcı yol getirmez. Çünkü biz okuduklarımızla kendi ülkemizin somut pratiği arasında bir birlik, bir uyum sağlamamışızdır. Çünkü, biz okuduklarımızı eylem kılavuzu olarak kendi gerçeklerimize uygulamamış, bunun için okumamışızdır.

Durum böyle olunca aşağıdaki hikâyeleri uydurur, bunlara inanır ve bir kısım saf tayfasına da yuttururuz.

“... Mücadelenin başlangıç safhalarında küçük burjuva radikallerinin daha büyük bir hareket kabiliyetine sahip olmaları, kitlelerin proleter devrimcilerinden çok onların sözlerini dinliyor, onları izliyor olmaları doğaldır, tarihi bir veridir.”¹⁰

Bir tez sadece sonuna “doğaldır, tarihi bir veridir” sözlerini ekleyip altını çizmekle geçerlilik kazanmaz, kazanamaz. Bunun tarihi köklerini araştırıp belli bir temele oturtmak ve pratikte yansımalarına bakmak gerekir. Tarihi kökleri araştırıldığında proleter devrimcilerin, küçük burjuva devrimcilerinden daha avantajlı oldukları kolayca görülebilir. Çünkü küçük burjuva devrimcilerinin tarihimizde belli bazı dönemlerde yanlış uygulamaları olmuştur. Oysa proleter devrimciler yeni bir güçtür, kitlelerin onlara inanması kolaydır. Kaldı ki, proleter devrimcilerin elinde Marksizm-Leninizm gibi şaşmaz bir eylem kılavuzu vardır.

Proleter devrimcilerin Türkiye’de bir pratikleri vardır. Ve de, “doğrunun tek ölçüsü sosyal pratiktir. Pratik, diyalektik materyalizmin bilgi teorisinde ana noktadır.”¹¹ Bu pratiğin içinde çoğu zaman küçük burjuva devrimcileriyle bir arada çalışmışlardır. Akhisar’da, Ödemiş’te, Bulancak’ta, Giresun’da, Fatsa’da yapılan mitingler, kitle içindeki politik çalışmalar, kitle gösterileri, yürüyüşler bize neyi göstermiştir? Bu eylemlere katılan arkadaşlar şunu açık seçik görmüşlerdir ki, proleter devrimciler sistemli çalıştıkları takdirde kitlelerin üzerinde daha çok etkili olmakta, kitleler de onları daha inançla izlemektedirler. Karşı devrimin bütün çabalarına rağmen, Akhisar’da SDDE üyelerinin düştüğü durum, Karadeniz’de, Trabzon’dan gelen sosyal demokrat-

ların, proleter devrimcilerin örnek çalışması karşısında, sadece el ovuşturmaları neyi kanıtlamaktadır acaba? Halil Berktaş'ın yanlış tezini mi, yoksa proleter devrimcilerin bütün güçlülere, baskılara rağmen daha etkili olabileceklerini mi?

Yine kendilerinin devrimci olarak gördükleri Nail Gürman'ın bütün karşı çabalarına rağmen, Alaçam'ın bütün üreticileri, proleter devrimcilerle birlikte ilk defa kendi haklarını korumak için miting meydanını doldurmadılar mı?

Elbette kitleden haberimiz olmaz, herhangi bir kitle hareketini hazırlayan, kitleyi ajite eden, propaganda yapan, ilkel de olsa örgütleyenler arasında bulunmazsak veresiye konuşmuş, veresiye yazmış oluruz. Besbelli ki, bu da hareketimize yarar değil, zarar getirir.

Kitle konusunda üzerinde durulması gereken bir başka hatalı tutum da, kitle eylemine katılan her ferdin mutlak bir bilinç düzeyinde olması gerektiğine inanmak, bir kişinin bile bu bilinç düzeyinin altında olması sanki eylemin başarısına gölge düşürecekmiş tavrını takınmaktır. Elbette gönül ister ki, harekete katılan her fert azami bilinç düzeyinde olsun. Ama buna fiilen imkân yoktur. Bu ancak bizim sübjektif isteğimiz, dileğimiz olur. Gerçek bunun başka türlüdür. Sosyalist kendi sübjektif niyetine göre hareket etmez. Gerçeği kendi dileğiyle çakışır duruma koymaz.

“Öncü, bir eylemde kendisini izleyen kitlenin her ferdinin o eyleme bilerek, isteyerek, bilinçli olarak ve o eylemin bütün muhtemel sonuçlarına katlanmayı göze alarak katılmasını sağlamalıdır.”¹²

Soyut bir formül olarak bakıldığında insana öylesine hoş ve göz alıcı geliyor ki, hayran olmamak elde değil. Nitekim kendisi de çok önemli şeyler söylediğini farz etmiş olacak ki, tutmuş bir de altını çizmiş. Ama somuta, dünya devrimci hareketinin pratiğine indirgendiğinde yanlışlığı hemen sırtıyor.

Bir kere yukarda da belirttiğimiz gibi, buna fiilen imkân yoktur. Kitle tümüyle “bütün muhtemel sonuçları bilerek” bir harekete kalkmaz. Somut hedefler konur, bu somut hedeflere varmak

için harekete girişen kitle, giderek baştan düşünmediği şeyler düşünmeye, öğrenmeye, bilinçlenmeye başlar. Hep biliriz ki, pratik en büyük eğiticidir. Devrim hızlandıkça, devrimci hareket geliştikçe, kitleler hareket içinde çok daha hızlı eğitilirler, pişerler.

“Devrimin, siyasi gelişmenin (...) insanları eğittiği tartışma götürmez bir gerçektir; ve asıl önemli olan devrimin sadece yöneticileri değil, aynı zamanda yığınları da eğitmesidir.”¹³

Aslında bu genellemenin altında, aynı zamanda anti-emperyalist gençlik eylemlerinin doruğuna ulaştığı Tuslog hareketinin inkârı yatmaktadır. Sözde DTCF bahçesine toplanan gençler, akademik sorunlar üstüne kararlar almayı beklerken, “bilmedikleri, muhtemel sonuçlarını göze alamayacakları” bir harekete itilmişlerdir. Yine bu mantık bizi, eski TBMM forumunu ve bütün devrimci gençlik hareketlerini inkâra götürebilir.

Bir başka açıdan bakıldığında, yine bu tür kitle anlayışının yanlışlığı ortaya çıkar. Devrim yapılan ülkelerde bile pek çok kimse bu yeni durumu kavrayamamış, ama devrimden sonra da yürütülen politik ve ideolojik çalışmayla, kampanyalarla bunlar kazanılmışlardır. Örneğin Mao, “emperyalizme, feodalizme ve bürokratik kapitalizme halk tarafından son verilince, pek çok kimse Çin’in kapitalizme mi, sosyalizme mi yöneleceğini pek de bilmiyordu,”¹⁴ sözlerini devrimden sekiz yıl sonra 1957’de söyleyebilmiştir.

Eğer Halil Berktaş’ın söylediklerini doğru varsayarsak, artık hareket içinde propagandaya, kitleyi örgütlemeye, daha üst düzeyde eylemler için ajite etmeye pek fazla ihtiyaç yoktur. Bu öncü ile kitlenin aynı eylem ve bilinç düzeyine çıkması gerektiğini iddia etmektedir ki, bakın bu konuda Stalin ne diyor: “Kapitalist düzende, bütün sınıfın ya da hemen hemen bütün sınıfın, öncüsünün yani kendi Sosyal Demokrat partisinin bilinç ve eylem düzeyine çıkabileceğini düşünmek kuyrukçuluk, ‘manilovizm’ olur.”¹⁵

Kaldı ki, Stalin bunları işçi sınıfı için söylüyor. Oysa bizim hareketimizin içinde köylü, küçük burjuvazinin çeşitli katları,

belki milli burjuvazinin en ilerci kesimi de olacaktır. Bu kitle Halil Berktaş'ın söylediklerini daha da gülünç kılmaktadır. Her aklımıza esenin doğruluğunu, yanlışlığını tartmadan, Marksist teorinin ve pratiğin eleştiri süzgecinden geçirmeden, parlak laflarla süsleyip söylersek, bize devrimci değil, aklına eseni söyleyen küçük burjuva lafazanı derler.

Küba Devrimini Yerine Oturtalım

Her devrimcinin görevi devrim yapmaktır. Görüldüğü gibi dünyanın geri kalan kısımlarında nasılsa Amerika'da da devrim başarıya ulaşacaktır. Ama evlerinin kapısı önünde oturup emperyalizmin cesedinin geçmesini beklemek devrimci bir tutum değildir. Job'un görevi bir devrimciye uymaz.¹⁶

Yazımızın başında yeni oportünizmin Küba devrimi konusunda da yanlış görüşlere sahip olduğuna değinmiştik. Bugün PDA çevresinde kümelenenlerin, açık oportünist bir tutum benimsemeye başlayalı beri nasıl dönekleştiklerini görmek için azıcık dikkat etmek yeterlidir. Onlar, istedikleri kadar *Aydınlık*'ın çıkışından beri aynı çizgiyi sürdürdüklerini iddia etsinler. Şimdi kendi yazılarından örnekler vererek, gitgide nasıl çelişik, dönek bir tavır takındıklarını göstermeye çalışacağız.

"Latin Amerika'da Küba devrimiyle açılan devrim mücadeleleri bugün bütün kıtayı sarmıştır... Latin Amerika ihtilalinin başkumandanı Che Guevara, 1967 Ekimi'nde Bolivya dağlarında şehit düşmüştür... Guevara'nın tutuşturduğu milli kurtuluş meşalesi bütün Latin Amerika halklarının yolunu aydınlatmaktadır."¹⁷ Bu yazı *Aydınlık* dergisi kurucuları imzasıyla yayınlanmıştır. Bugün, "Proleter Devrimci" *Aydınlık*'ın oportünist çizgisini temsil edenlerin bir çoğu bu azının altına imzalarını atmışlardır. O günlerde bunları söyleyenler, şimdi bunun tam tersi bir tutum içindedirler. Yalnız Küba devrimi değil, birçok konuda, *Aydınlık*'tan ayrılan bu kliğin dönekliğini belgelemek mümkündür. Nitekim bunların birçoğu da *Aydınlık* dergisindeki çeşitli yazılarda sergilenmiştir.

Aynı şekilde bugün PDA'nın saflarında yer alan Deniz Kavukcuoğlu, *Aydınlık*'ın 8. sayısında yayınlanan "Latin Amerika'da Devrimci Hareket"te şunları yazmaktadır: "Güney Amerika Marksistlerinin 'ikinci bağımsızlık savaşı' diye adlandırdıkları bu dönem içerisinde kıtadaki ilk 'milli demokratik devrim' gerçekleşmiş ve sosyalizmin kuruluşu için gerekli koşulları sağlayan bu aşamayı 'sosyalist devrim' izlemiştir." (s. 129).

Anlaşılan o pek övündükleri "ilkeli birlik"leri Marksizm-Leninizm'den sapma, dünya devrimci pratiğine sövme temeli üzerinde bir birliktir. Zira PDA çevresi, şimdi Küba'da yapılan devrimin "tesadüfi bir sosyalist devrim", Che Guevara ve Fidel Castro'nun ise "küçük burjuva devrimcileri", "sol oportünistler" olduğunu söylemektedir.

Küba Devrimi'ne karşı takınılan bu olumsuz tavrın kökünü, Kübalı proleter devrimcilerin pasifizme, teslimiyetçiliğe, kuyrukçuluğa karşı yürüttükleri mücadelede aramak gerekir.

Gerek Fidel'in, gerekse Guevara'nın pasifizme, sağ oportünizme karşı yönelttikleri doğru eleştiriler, dünya devrimci hareketinde pasifizmin, sağ oportünizmin Türkiye şubesi olan PDA çevresini haklı olarak gocundurmuştur.

Nodulla dürtüklenmiş gibi yerlerinden hop zıplayıp hop oturan bu dar görüşlü kliğin bütün telaşı, çırpınması buradan gelmektedir. Bunlar kurtuluşu, Küba devrimci pratiğinde bulunmamış, Küba Devrimi'nin teorik bileşimini yaptığını sanan bir Fransız entelektüelinin dogmatik düşüncelerini eleştirmekte bulmuşlardır. Eğer çoğu yerde yapıldığı gibi, Regis Debray'ın *Devrimde Devrim* kitabının eleştirisini yaptıklarını söyleselerdi, düştükleri büyük yanlışlara rağmen, "bu yalnızca bir kitap eleştirisidir," der geçerdik. Oysa bakın ne diyorlar: "Bizim burada, bu çizginin en açık seçik ifadesi olarak Regis Debray'ın kitabını alıp eleştirmemiz yalnızca bir kitap eleştirisi yaptığımız ve eleştirimizin Debray ile sınırlı kaldığı anlamını taşımaz... Bu çizgiye kısaca 'Debrayizm' dememizin çok yanlış ve yanıltıcı olmayacağı kanısındayız."¹⁸

Biz bu kanısını değiştirmesini öğütleriz. Bu yanlış ve yanıltıcı olmanın da ötesinde, daha başka bir şeydir. Halil Berktaş, bir ülkede devrimcilerin kanları pahasına yaptıkları bir devrimin eleştirisine başlamadan, bilgi edindiği bir kaynağın güvenilirliğini araştırmalıydı hiç olmazsa; o da bir yana, Marksizm-Leninizm adına konuştuğunu sanan bir kişi en azından şu temel kuralı göz önünde tutmalıdır: “Devrimin metotlarını, teorisini bilmek isteyen, devrime katılmak zorundadır. Sonuç olarak... ne çeşit bilgi olursa olsun, dolaysız denemeden ayrılamaz.”¹⁹

Debray, Küba Devrimi’nden bahsediyor, onun adına konuştuğunu sanıyor diye, Küba devrimci pratiğini ve onun Marksizm-Leninizme katkısını “Debrayizm” diye adlandırmakla, Mao’nun Çin devrimci pratiğinin Marksizm-Leninizme katkısını, “Berktaşizm” ya da “Alpayizm” diye adlandırmak arasında hiç fark yoktur. Ve ikisi de aynı derecede gülünçtür, ciddi değildir, hafiflettir.

Küba Devrimi’ni kimden öğreneceğiz o zaman? Ne Debray’dan, ne Pomeroy’dan, ne A.G. Frank’tan ne de diğer birinden. Doğrudan doğruya bu devrime katılan, ona öncülük, liderlik eden Castro’dan, Guevara’dan. Tıpkı Çin devrimini Mao’dan, Lin Piao’dan; Vietnam Devrimi’ni Ho Amca’dan, Giap’tan, Le Duan’dan öğrendiğimiz gibi.

Sözgelimi, kendilerine “Maocu” diyen ve “zenginleri tatil yerlerinde rahatsız etme” kampanyası açan Fransız manyaklarından ve *PDA* çevresinden Mao’yu öğrenemeyeceğimiz gibi, kendisine “Castrocu” diyen bir fraksiyondan da Castro’yu öğrenemeyiz.

Bütün bunları bir anda silip atan *PDA* çevresi, “Debrayizm” diye bir çizgi çıkardı. Biz böyle bir çizgi olabileceğine ihtimal vermiyoruz. Ama ille de böyle bir çizgi var diye diretiyorsak ve bunu bir temele oturtmak istiyorsak, bu olsa olsa *PDA* çevresindeki statik tarih anlayışına sahip klik gibi veresiye laf etmektir.

(Debray, Latin Amerika’daki devrimci harekete ilgi duyan bir Fransız aydınıdır. Bu ilgi de bir doktora sınavını kazanması sonucu çevresinden uzaklaşmaya karar verdikten çok sonra ortaya çıkmıştır. Latin Amerika’da yaptığı temaslardan hareketle

birtakım denemeler yazmış; bunların ilk ikisi hiç ilgi görmediği halde Bolivya’da tutuklanmasıyla son bulan üçüncü denemesi *Devrimde Devrim* sansasyonel bir kampanyadan sonra çeşitli dillere çevrilmiştir.)

Debray hakkında Küba eleştirisi bir yana, Huberman ve Sweezy, *Monthly Review* dergisinin Temmuz-Ağustos sayısında (Ki Halil Berktaş bu derginin de Küba adına konuştuğunu zannediyor, aktarmaları öyle yapıyor), “Debray Latin Amerika halklarının devrime hazır olduklarına inanmaktaysa da, bu inancını doğrulayacak herhangi bir delil gösterememektedir. Bunun gerçekten büyük öneme haiz bir soru olduğuna şüphe yok,” diyorlar.

“Debray’ın Küba Devrimi üzerine yaptığı değerlendirme temkinle ele alınmalıdır.”²⁰

“Latin Amerika ülkeleri tarafından devrimci mücadelelerinde uygulayacakları model olması imkânsızdır.”²¹

“Diğer yazıların çoğunda da defalarca tekrarlanacağı gibi, Marksist felsefe açısından askeri unsurların siyasi unsurlara ege-men kılınması gibi temel bir yanlış Debray nasıl olup da bu kadar önem vererek savunabiliyor.”²²

“Debray’ın yazıları Latin Amerika’nın siyasi analizleri değil, siyasi nitelikte broşürler olarak değerlendirilmelidir.”²³

“Debray devrimci teori ile devrimci pratiği birbirinden ayırmakta ya da bunları birleştirememektedir.”²⁴

“Ayrıca Debray’ın Küba Devrim Teorisi, Küba’daki devrimci pratikten önemli açılardan farklıdır.”²⁵

“Debray’ın Latin Amerika toplumunu incelemekte ve devrimci teori ve pratiği birleştirmekte yetersiz oluşu, devrime politik anlamda kitlelerin katılımının önemini azımsanmasına ve askeri faaliyetlerin bu kitle iştirakinin örgütlenmesindeki siyasi rolünü yok varsaymasına yol açmaktadır.”²⁶

“Debray’ın bütün hataları içinde en tehlikeli ve ciddi olanı devrim teorisini bütünüyle inkâra yönelmesidir.”²⁷

Bu tür eleştirilerden daha bol ve birbirini tamamlar mahiyette aktarmalar yapılabilir. Eğer bugün dünya devrimci hareketinde

Ş. Alpay, Halil Berktaş ve PDA çevresinin sandığı gibi bir “Debrayizm” akımı olsaydı, bunu eleştirmek çok önem kazanacaktı. Ama böyle bir akım ve bu akımın pratiğini yapan kimse yoktur. Oportünizmin zannettiği gibi Castro, Guevara, Bravo ve Poredo, “Debrayizm” diye bir akımın pratiğini yapmamışlardır. Bu tamamen hayal mahsulüdür, uydurmadır. Küba’nın bu konudaki eleştirileri, Halil Berktaş’ın ve yukarıya aktardığımız yazarların eleştirilerinden de daha tutarlıdır, daha doğrudur. Eğer PDA çevresi, bütün bunlara rağmen, bu görüşlerinde, “Castro-Guevara-Debray” çizgisi veya “Debrayizm” diye diretiyorsa bu, “inadım inat” tavrından başka bir şey değildir. Bu tavır bugüne dek sık sık belirtildiği gibi yanlış, tutarsız bir tavidir.

Küba Komünist Partisi adına yapılan eleştirilerden birini Mahir Çayan arkadaşımız *Aydınlık*’ın 20. sayısında özet olarak vermişti. Biz aynı yazıdan bir-iki kısa bölüm aktararak PDA çevresinin aksine Küba ile Debray arasında temel ayrılıklar, farklılıklar olduğunu göstermeye çalışacağız. (Çin’in devrimci çizgisiyle, PDA’nın sağ oportünist çizgisi arasında temel farklılıklar olduğu gibi.)

KKP adına konuşan Julio Aronde ve Simon Torres eleştirilerini geciktirdikleri için kendilerini kınadıktan sonra şöyle demektedir:

“Debray aynı zamanda aptal mevkiine de düşüyor, fakat Debray tarafından ortaya atılan yeni teorik yapının tartışılmasında bu aptalca tutum gereklidir kanısındayız.”²⁸

“Bütün yanlışla, Debray’ın ileri sürmüş olduğu faraziyesinin kökten hatalı olması ile açıklanabilir.”²⁹

Fakat hemen şunu belirtelim: Debray her ne kadar yanlış temele dayanıyorsa da, bu onun yaptığı eleştirilerin tümüyle yanlış olduğu anlamına gelmez. Debray pasifist Latin Amerika partilerinin devrim yapamayacağını bir kere daha ortaya koymuştur.

Bunun dışında kitaptaki analizler, doğru Marksist felsefeye, sağlam bir pratik ve teorik temele dayanmamaktadır. Bizim Debray konusunda tavrımız budur. Yoksa Debray’a hiçbir zaman Latin Amerika devrimci hareketinin teorisini gözüyle bakma aptallığı göstermemişizdir.

Küba Devrimi Hakkında

Küba, ABD'nin 90 mil doğusunda, emperyalizmin III. Bunalım döneminde milli demokratik devrimini gerçekleştirdikten sonra, sosyalist devrimini başarmış ve sosyalizmin kuruluşunda mesafeler kat etmiş bir ülkedir. Küba devrimi, dünya halklarının baş düşmanı Yankee emperyalizmini yeryüzünde bir adım gerilettiği gibi, Latin Amerika'a devrimci potansiyeli hovardaca harcayan pasifist sözde işçi partilerine -ki ister bunlar olsun ister olmasın devrim yapılacaktır- önemli dersler vermiştir.

Sovyet, Çin, Vietnam deneyleri yanında Küba devrimi de Marksizm-Leninizmin canlı hazinesine katkılarda bulunmuştur. Bunu inkâra yeltenmek, Marksizmi, katı, gelişemez bir şey olarak görmektir ki, bunu Marksistler ileri sürmez. Küba devrimi aynı zamanda Latin Amerika'da devrim yapılabileceğini göstermiş ve reformculuğu, teslimiyetçiliği ve düzeltmeciliği mahkûm etmiştir.

Kübalı devrimcilerin, silahlı mücadeleye başladıkları için kendilerine "maceracı" diyen revizyonistlere cevabı şu olmuştur:

"Dövüşmemiz gerekti ve bu olmasaydı yurdumuzda hiçbir 'geçiş' olmazdı. Küba halkının silahlı mücadelesi olmadan, belki de Bay Batista 'Made in USA' hala aramızda bulunacaktı... Küba'ya hiç ayak basmamış birkaç nazariyatçıya orda olup bitenleri söylemek düşmez."³⁰

Küba'da devrimci mücadelenin geleneği oldukça eskiydi. Tarım proletaryası içinde devrimci militan güçler hiç de azımsanmayacak güçteydiler. Öte yandan Batista diktatörlüğü baskı ve zulüm yüzünden halkın büyük nefretini kazanmıştı. Geniş halk tabakaları gidişten memnun değildi. Hâkim sınıflar sallanıyor ve emperyalizm, III. Bunalım döneminin ilk yarısının sonunda, Küba'daki devrimci hareketi "şimdilik" tehlikeli görmüyordu. Özetle, Küba'da bir kriz durumu vardı. Bilindiği gibi her kriz devrimle sonuçlanmaz. Eğer "yenmeye cesaret edilmezse" ve kendi özgücümüz zayıfsa, sinmişse, teslim olmuşsa hiçbiri sonuçlanmaz. Kof ağacı devirmek için yüklenmek gerekir.

İşte, Kübalı devrimciler bu görevi yüklediler. Onlar “Ortodoks” teslimiyetçi partinin karşı çabalarına, yanlış tezlerine aldırmadan, Küba’nın en devrimci kesimi ve “bağımsızlık meşalesini yanar tutan” Oriente bölgesinde işe başladılar. Sierra Maestra’nın kırık bölgelerine emperyalizmin kültürü henüz ulaşamamıştı. Karşı devrim fazla örgütlü değildi. Hem bu yüzden hem de içinde bulundukları ekonomik ve sosyal durum gereği devrimci fikirlere açıktılar.

Anti-emperyalist ve anti-feodal savaşta, her türlü çelişkiden yararlanan devrimciler, doğru bir geniş milli cephe politikasıyla Batista’ya karşı bütün güçleri seferber ederek 1959 ocağında Milli Demokratik Devrimi yaptılar. Bu devrim sosyalist devrim değildi henüz.

Önceleri bu gerçeğe katılan yeni oportünistler, birden dönüş yaparak bunun tam tersi bir görüşü savunur duruma geçtiler.

“Avcıoğlu önümüzdeki devrimci adımı da doğru tespit etmiştir. Davanın özü ortaçağ kalıntılarının hâlâ ayakta durmasını sağlayan, politik ve ekonomik bağımsızlığımızı dış güçlere ipotek eden tutucu güçler koalisyonunun tasfiyesidir.”³¹

Avcıoğlu’nun bu sözlerini açarak “önümüzdeki adımı doğru tespit etmiştir” diyen Şahin Alpay’ın şu sözlerden de sosyalist devrim adımı sonucunu çıkartması insanı şüpheye düşürmektedir. Çünkü tam tersi bir akıl yürütülmektedir. Ya Şahin Alpay ve PDA çevresi okuduğunu anlayamamakta, ya da istediği gibi yorumlamakta tahrif etmektedir. “Anti-emperyalist, anti-feodal mücadelede halkın büyük çoğunluğunu işçi sınıfının, köylülerin, aydınların, küçük burjuvazinin ve ulusal burjuvazinin en ilerici tabakalarının çıkarları yönünde giden bir kurtuluş programı üzerinde birleştirmek mümkündür.”³²

Eğer ismi geçen yazarlarla diğer PDA çevresi bu metnin amaçladığı devrimci adımdan sosyalist devrim sonucunu çıkarıyorsa -ki yazdıklarından o anlaşılmaktadır- biz onların savunduğu milli demokratik devrimin ne menem bir şey olduğundan şüphe ederiz.

PDA çevresi istediği kadar Küba'yı "sol oportünist" çizgiyi temsil ediyor görsün, yukardaki metin, Latin Amerika ülkelerinin önündeki devrimci adım olarak anti-emperyalist, anti-feodal (milli demokratik) devrimi önermektedir.³³ Hem de doğru bir tahlille, bütün milli sınıf ve tabakaları bir kurtuluş programı etrafında birleştirmeyi mümkün görerek.

Ocak 1959'da Küba Devrimi'ne sosyalist devrim demek, sosyalist devrimin ne demek olduğunu bilmemek, işçi sınıfı öncülüğünde milli sınıf ve tabakaların demokratik iktidarını emek oportünizmi gibi sosyalist bir iktidar sanmaktır.

"1959 Ocak ayından 1961 Aralık ayına kadar, milli bir kurtuluş inkılâbı ile sosyalist bir inkılâbın birbiri ardından birçok safhalar geçirdiğini görüyoruz."³⁴

"Bizim devrimimizde de milli demokratik devrimle sosyalist devrim arasında Küba'daki gibi kısa bir süre olacaktır."³⁵

İşçi Sınıfı, Devrim ve İttifaklar

PDA çevresinin, Küba Devrimi konusunda bir Arap yazarnın *Ant* dergisindeki yazısına dayanarak gözleri kapalı vardığı sonuçlar tümüyle yanlıştır. Yanlışlığa sıkı sıkıya sarılıp tek doğru bunu görmek, gerçeğe göz kapamak tam bir oportünist tutumdur.

Gerek Küba devrimi konusunda, gerekse Latin Amerika devrimci yolu hakkında önerilen strateji ve taktikler, PDA çevresinin öne sürdüğü ve aşağıya aktaracağımız saçmalardan tamamen farklıdır.

"Öte yandan Castro-Guevara-Debray çizgisine göre, zaten 'işçi sınıfı devrim yapamayacağı için' sosyalizmin bazı genel ilkelere benimsenmiş küçük burjuva aydınların içinde toplandığı foko önderlik rolünü yüklenir ve 'sosyalist devrim' yapar(!)"³⁶

Her devrimci şu paragraftaki büyük yanlışlıklarla birlikte, tavırdaki kendini beğenmişliğe, aşağılanmaya ve yukardan atmacılığa, ukala tavıra da dikkat etmelidir. Parantez içindeki ünlemi Şahin Alpay, Castro ve Guevara gibi devrim yapmış muzaffer önderlerin isminin sonunda kullanmaktadır. Debray'ı bu devrimci liderlerle

aynı çizgide saymasını ise cehaletine veriyoruz. Ama, Küba proleter devriminin liderleri hakkında konuşurken insan kendi yerini doğru tespit etmeli, ona göre konuşmalıdır. Hele geri kalmış bir ülkede proleter devrimcileri adına konuştuğu iddiasındaysa...

Biz Şahin Alpay'ın, bir küçük burjuva aydını olarak, yukarıdaki paragrafından utanç duyması gerektiğine inanıyoruz. Çünkü, Küba II. Havana Deklarasyonu'nda bu tür zırvalara gerekli cevabı vermiştir:

“Dünyadaki güçlerin şimdiki sömürge halkları ile bağımlı hakların kurtuluş hareketleri karşısındaki durumu, Latin Amerika'nın işçi sınıfına ve devrimci aydınlarına emperyalizm ve feodalizme karşı mücadelede kararlı bir şekilde öncülük olan gerçek görevlerini göstermektedir.”³⁷

Dikkatli ve eleştirici bir gözle yeni oportünizmin öne sürdüğü tezler incelendikçe sürekli yalanı ve uydurmayı savunduklarını, gerçeği tahrif edip aktarmaktan özel bir zevk ve çıkar umduklarını görmemeye imkân yoktur. Her konuda olduğu gibi, Küba Devrimi konusunda da bu tür bir yanlışlığı isteyerek devrimci saflara sokmaya çalışmaktadırlar.

Kübalı devrimcilerin dünya ve Latin Amerika devrimci hareketi hakkındaki önerileri, tarihi II. Havana Deklarasyonu'nda ifadesini bulmuştur. Bu metinden yukarıya aktardığımız parçayı okuyup da, bundan “sosyalist devrim”, “işçi sınıfı devrim yapamaz” sonucunu çıkartanlar, ya okuduklarını anlamayan aptallardır, ya araştırmadan konuşan cahillerdir, ya da yalancılar, tahrifçilerdir.

İşin bir başka yönü de şu: Şahin Alpay'ın *Ant* dergisinde yayınlanan Yunus Haydar'ın yazısından yaptığı aktarma Küba devrimcilerinin söyledikleriyle değil, Şahin Alpay'ın yazdıklarıyla özdeşlik taşımakta, Şahin Alpay'ın meşhur önermesine destek olmaktadır.

Örneğin, “bu ülkelerde devrime önderlik edebilecek güçte bir işçi sınıfı da yoktur,” diyen Yunus Haydar ile “işçi sınıfı devrime öncülük edebilecek objektif-sübjektif şartlara sahip değildir”

diyen Şahin Alpay arasında hiçbir fark yoktur. Bu önerilerden ancak Şahin Alpay'ın söz konusu ettiği sonuç çıkar. Yoksa II. Havana Deklarasyonu'nda ve Kübalı devrimcilerin söylediklerinden değil. Bu iki öneri de yanlıştır; sağ oportünizmi, pasifizmi temsil etmektedir. Şahin Alpay, Yunus Haydar'dan aktarma yaparken kendi tezini güçlendirme temelinden yola çıksaydı şüphesiz daha dürüst davranmış olacaktı.

“Fidel'in ve Che'nin gösterdiği gibi milli burjuvazi yoktur ve devrimci bir rol oynayamaz.”³⁸

Milli burjuvazinin var olup olmaması milli demokratik devrim aşaması açısından, hayati önemi haiz bir konu olmamakla birlikte, gerek Andre Gunder Frank'ın, gerekse aynı görüşü paylaşan Halil Berktaş'ın, Castro ve Che'den nasıl habersiz olduklarını göstermek açısından bu meseleyi açmaya çalışalım. Bir kere, Küba Devrimi, işçi sınıfı-köylüler-küçük burjuvazi ve milli burjuvazinin en ilerici kesimi arasında kurulan geniş cephenin 1959'un Ocak ayında iktidara el koymasıyla ilk adımını atmıştır. Ve şehir hareketlerinde milli burjuvazi önemli roller oynamış, hatta devrimi kendi denetimine almak için çaba da göstermiştir. Fakat 26 Temmuz harekâtı giderek geniş kitlelerin desteğine dayanarak ve “işçi sınıfının öz ideolojisi rehberliğinde” devrimin demokratik ve milli güçlerle birlikte iktidarı almasını sağlamıştır.

Kırlarda başlayan hareket giderek bütün ülke çapına yayılmış ve emperyalizmle işbirlikçilerini devirmiştir. “Tabii bütün bunları yaparken işçi kitlelerinin en geniş ölçüdeki katkısına ve kendi öz ideolojisinin rehberliğine güvenmemiz şarttır.”³⁹ Bunlar, Küba devrimcilerinin, işçi sınıfı ve işçi sınıfı ile devrimci aydınların öncülüğü için söyledikleri sözler. Bu konuyu yine II. Havana Deklarasyonu'ndaki önerilerle bağlayalım:

“Latin Amerika'da fakir köy halklarının kuvvetten yana büyük bir devrimci gücü meydana getirmesini sağlayan bu şartlardır... Fakat çevreyle ilişkilerinin yokluğu bilindiğine göre köylüler devrimci aydınlarla, işçi sınıfının devrimci ve politik yönetimine

muhtaçtırlar. Bu yönetim olmadıkça tek başlarına mücadeleye girip zafer kazanamazlar.”⁴⁰

Milli Burjuvazi

Milli burjuvazinin varlığı meselesi yukarıda da belirtildiği gibi, milli demokratik devrim stratejisinin geçerliliği için gerekli bir şart değildir. Her ne kadar milli burjuvazi ile emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi arasında objektif olarak çelişkiler varsa da, bu her zaman milli burjuvazinin devrimci saflarda yer tutacağı anlamına gelmez. Yalnız bugünkü tartışmalarda, bir tahrifi açığa çıkartmak açısından milli burjuvazi üzerinde duruyoruz. Halil Berktaş’ın *PDA*’daki yazısından yaptığımız aktarmada görüleceği gibi, yeni oportünistlerin iddiasına göre Castro ve Che, “Milli burjuvazi yoktur, devrimci bir rol oynayamaz” diyorlarmış(!).

Milli burjuvazinin tümüyle devrimci bir rol oynayamayacağı açıktır. Gerek Çin devrimcileri, gerek Küba devrimcileri, gerekse de bu iki ülkenin devrimci pratiği, bu somut gerçeği göstermiştir. Kübalı devrimcilerin görüşünü dile getiren II. Havana Deklarasyonu ile Mao’nun görüşleri arasında tam bir paralellik vardır.

“Tecrübe göstermiştir ki ülkemizde çıkarları Yankee emperyalizmi ile çatıştığı zaman bile, bu sınıflar her zaman direnemiştir... Emperyalizm veya devrim kıyaslaması karşısında onun, yalnız en ilerici tabakaları halkın yanında yer alacaktır.”⁴¹

Yukarıdaki yorum tümüyle yalnız Küba ve Latin Amerika için değil, aynı zamanda diğer bütün ülkeler için de geçerlidir. Çünkü bu tarz bir yoruma bütün dünya Marksistleri katılmaktadır.

İşte, Kübalı devrimcilerin milli burjuvazi konusundaki görüşleri de bunlardır.

Sonuç

Küba Devrimi incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara varmam mümkündür.

1. Devrimci aşama: Bütün Latin Amerika ülkelerinin önündeki devrimci savaş dönemi anti-emperyalist ve anti-feodal savaştır.

Yani atılacak adım milli demokratik devrim adıdır. Bu adımın kalıcı zaferlere ulaşması için, hemen ardından ve mümkün olan en kısa zamanda sosyalist devrimi yapmak (çünkü ikisi arasında bir “Çin seddi” yoktur) ve sosyalizmin kuruluşuna geçmek gerekmektedir.

2. Emperyalizm kıta çapında bir baskı ve seri komplolar içine girdiği için mücadele alanı artık bütün kıta olacaktır.

Gerçekten, genel olarak emperyalizmin çöküşü bütün dünya-daki devrimci mücadeleyle, özel olarak da bölgesel mücadelelerle olacaktır. Che Guevara’nın, “İki, üç, daha çok Vietnam yaratalım” sloganını bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir.

Bugün Güneydoğu Asya’da Vietnam halkının kurtuluşu, Kamboç, Laos, Tayland ve Filipinler’in kurtuluşuyla ortak bir çizgiye ulaşmıştır.

Ortadoğu halklarının devrimci mücadelesi ve kurtuluşu birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Artık Ortadoğu’da, Ürdün’ün, Lübnan’ın vs. tek tek kurtuluşu değil, bütün Ortadoğu halklarının emperyalizmden ve feodalizmden kurtuluşu söz konusudur.

Aynı şekilde Latin Amerika’da da kurtuluş kıta çapında olacaktır. Bu hem emperyalizm can çekişme döneminde olduğu için, hem de dünya devrimci mücadelesi birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğu için böyledir.

3. “Artık mücadele için Marksist bir ideoloji şarttır. Ve de artık burjuvazinin desteklediği reformculukla ideolojik mücadeleye girmek gerekir.”⁴²

4. Savaş, “şehirlerin kırlardan kuşatılması” şeklinde olacaktır. Milli demokratik devrimde halk savaşı zorunlu bir duraktır ve gerek halk ordusunun, gerekse milli demokratik devrimin temel gücü köylülerdir. Bu açıdan bakılınca milli demokratik devrim uluslaşma sürecini de içerdiğinden özünde bir köylü devrimidir.

Yeni oportünistlerin sandığı gibi, Küba devrimci pratiğinde ne işçi sınıfı, ne de köylüler küçümseymişlerdir. Hem Castro, hem

de Guevara, sık sık şu gerçeği bütün dünyaya hatırlatmışlardır.

“İşçi sınıfı ile köylü kitleleri çatışmanın sonucunu tayin ederler.”

Nitekim Küba’da sonucu tayin edenler de asi ordunun işçi ve köylü savaşçılarıyla, şehirlerde ve kırlarda asi radyonun ve liderlerinin direktiflerine büyük bir dikkatle ve bağlılıkla uyan geniş işçi kitleleri ile köylüler olmuştur.

5. Latin Amerika’da anti-emperyalist ve anti-feodal (milli demokratik) devrim ancak ve ancak bir halk hareketiyle başarıya ulaşacaktır. Bunun için de bu bölgede kitlelerin politik bilinç düzeylerini yükseltmek, onları örgütlemek ve bütün anti-emperyalist, anti-feodal unsurları içinde toplayan halk kurtuluş cephe-leri açmak kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Bunun ilk iki aşaması halkın desteğini sağlamış ve onların arasında kaybolup gidebilen gerillaların faaliyetleridir. “Bu ilk yuvaları daha mücadelenin başında görünmez hale sokan şey nedir? Halkın desteği. “Bu dönemde gerillalar halkın içinde çalışmalar yapar, yeni savaşçılar kazanır ve üs bölgeleri tesis ederler. Kurtarılmış bölgelerde, Küba’da olduğu gibi, devrim fikirleri yaygınlaşır, karşı devrim yok edilir, yani bir adli, idari ve mali mekanizma kurulur. Bir yandan da kurtarılmış bölgeleri tüm yurt sathına yaymak için mücadele verilir, düşman gerisinde faaliyete girilir.

Türkiyeli devrimciler olarak biz Küba Devrimi’nden yukardaki sonuçları çıkarıyoruz. Emperyalizmin ülkemizdeki sıkı denetimini her zaman göz önünde bulundurarak, dünyadaki bütün çelişkileri en doğru biçimde değerlendirmek durumundayız. Gerek ülkemizde uç veren, gerekse dünya devrimci hareketinde ayak bağı görevi yapan revizyonizme, teslimiyetçiliğe, oportünizme karşı mücadeleyi hareketimizin esenliği ve başarısı açısından zorunlu saymaktayız.

Küba Devrimi’ne ve Küba halkının büyük pratiğine ilişkin görüşlerimizi şu sözlerle bağlarsak hiç de yanlış davranmış olmayız. “Küba Birleşik Devrimci Örgütleri’nin ve Fidel Castro

başkanlığındaki Küba Hükümeti'nin güçlü liderliğindeki Küba halkı en karmaşık ve güç şartlar altında... Amerikan emperyalizmine karşı mücadelede bir büyük zafer daha kazanmıştır... Çin Hükümeti ve Çin halkı, Küba Birleşik Devrimci Örgütleri'nin ve hükümetinin izlediği doğru çizgiyi... ve Küba halkının kahramanca mücadelesini azimle destekler.”⁴³

İşte bizim Küba devrimi ve yiğit Küba halkının devrimci mücadelesi konusunda tutumumuz budur. Yoksa yeni oportünizmin “Campus Maoist” tutumu değil!

DİPNOTLAR

- 1) Örnekler için bkz. *Öncü*, sayı: 1 ve *Aydınlık*, sayı: 20.
- 2) Mahir Çayan, *Aydınlık*, sayı: 15, s. 192.
- 3) Şahin Alpay, “Türkiye'nin Düzeni Üzerine”, *Aydınlık*, sayı: 12, s. 476.
- 4) Şahin Alpay, aynı yazı, s. 464.
- 5) Şahin Alpay, aynı yazı, Halil Berktaş, “Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı”, *Aydınlık*, sayı: 14.
- 6) Bu önerme konusunda daha geniş eleştiri ve küçük burjuva radikallerinin saflarımızda kendi lehlerine bir eğilim yaratma çabaları hakkında daha geniş bilgi için bkz.: *Aydınlık*, sayı: 15 ve 20, Mahir Çayan'ın yazıları.
- 7) Muzaffer Erdost, “Yeni Oportünizmin Eleştirisi”, *Aydınlık*, sayı: 19.
- 8) *Aydınlık*, sayı: 15, 16, 17, 19, 20; çeşitli yazılar.
- 9) Mao Çe-Tung, *Teori ve Pratik*, s. 9, 10.
- 10) Halil Berktaş, “Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı”, *Aydınlık*, sayı: 14, s. 152.
- 11) Mao-Çe-Tung, *Teori ve Pratik*, s. 10.
- 12) Halil Berktaş, “Bilimsel Sosyalist Devrim Anlayışı”, *Aydınlık*, sayı: 14, s. 152.
- 13) Lenin, *İki Taktik*, s. 8.
- 14) Mao Çe-Tung, *Teori ve Pratik*, s. 87.

15) Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, s. 100. Bu konuda ayrıca aynı kitabın 153. sayfasına ve devamına bakılabilir.

16) Fidel Castro, *Sosyalist Devrim*, s. 35. (Job, Kutsal Kitap'ta adı geçen bir kişidir. Tanrı onu dener ve sefalet içine atar. Ama Job, örnek bir teslimiyet gösterir.)

17) *Aydınlık*, sayı: 1, s. 13.

18) Halil Berktaş, "Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler", *PDA*, sayı: 2-16, s. 301.

19) Mao Çe-Tung, *Teori ve Pratik*, s. 14, 15.

20) Leo Huberman-Paul Sweezy, "Güçlü Zayıf Yönleriyle Regis Debray", *Monthly Review*, Temmuz-Ağustos 1968.

21) Aynı yazı.

22) Aynı yazı (Altı tarafımızdan çizilmiştir - H.C.)

23) Andre Gunder Frank-S.A. Shah, "Sınıf, Politika ve Debray", *Monthly Review*, Temmuz-Ağustos 1968.

24) Aynı yazı.

25) Aynı yazı.

26) Aynı yazı.

27) Clea Silva, "FOCO Teorisinin Hataları", *Monthly Review*, Temmuz-Ağustos 1968.

28) Julio Aronde-Simon Torres, "Debray ve Küba Deneyi", *Monthly Review*, Temmuz-Ağustos 1968.

29) Aynı yazı.

30) Fidel Castro, *Sosyalist Devrim*, s. 90.

31) Şahin Alpay, "Türkiye'nin Düzeni Üzerine", *Aydınlık*, sayı: 12, s. 461. (Şahin Alpay, *Aydınlık*'ın 2. sayısında, "Devrimci Teorik eğitim" başlıklı yazısının Milli Demokratik Devrim alt başlığında Castro'nun kitabını da okunacak kitaplar arasında göstermektedir.)

32) II. Havana Deklarasyonu, Küba Halkının Amerika ve Dünya Halklarına Çağrısı, 4 Şubat 1962.

33) Bir küçük burjuva devrimcisinin sözlerini kendilerine yontmaları, Fidel ve Guevara gibi proleter devrimcilerin öner-

melerini ve pratiklerini ise inkâra yeltenmeleri, onların saflarımıza küçük burjuva ideolojisini sokmak istediklerini kanıtlar ancak.

34) Charles Bettelheim, *Küba İktisadının Planlaştırılması*, Ataç Kitapevi, s. 53.

35) "Honduras Devriminin Yolu", *İleri*, sayı: 3.

36) Şahin Alpay, "İşçi Sınıfı ve Milli Demokratik Devrim", *PDA*, sayı: 3-17, s. 367.

37) II. Havana Deklarasyonu, Küba Halkının Amerika ve Dünya Halklarına Çağrısı. (Altı tarafımızdan çizilmiştir - H.C.)

38) Halil Berktaş, "Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler", *PDA*, sayı: 2-16, s. 303.

39) Che Guevara, *Siyasal Yazılar*, Ekim Yayınları, s. 106.

40) II. Havana Deklarasyonu, Küba Halkının Amerika ve Dünya Halklarına Çağrısı, 4 Şubat 1962.

41) II. Havana Deklarasyonu, Küba Halkının Amerika ve Dünya Halklarına Çağrısı, 4 Şubat 1962.

42) Julio Aronde-Simon Torres, "Debray ve Küba Tecrübesi", *Monthly Review*, Temmuz-Ağustos 1968.

43) *Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz*, s. 18-19. (Siyahlar bize ait - H.C.)

Aydınlık Sosyalist Dergi'ye 'Açık Mektup' Broşürü

Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup...

Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli, Münir Aktolga ve Mahir Çayan, Ocak 1971, KURTULUŞ YAYINLARI.

Aydınlık Sosyalist Dergi'den ayrılmamız üzerine söylentilerin ve spekülasyonların yoğunlaştığı şu günlerde bu yazılı açıklamayı zorunlu görmekteyiz.

Bu kısa yazıda ayrılmamızın nedenlerini ve görüş farklılıklarımızı çok kısa bir şekilde özetleyeceğiz. Türkiye'deki devrimci hareketin çeşitli meselelerine (genel olarak devrimin yolu, Türkiye'nin sınıfsal ilişki ve çelişkilerini, solun tarihinin değerlendirilişi ve Türkiye'ye özgü yol vs.) ilişkin görüşlerimizi etraflı bir şekilde ortaya koyacağız.

Hâkim sınıfların sınırlı demokratik hakları rafa kaldırma hazırlıkları içinde oldukları, proleter devrimci hareketi ezmek için oyunların tezgâhlandığı şu günlerde, ilk bakışta saflarımızdaki bu bölünme hoş bir şey değildir. Ve hareketimize sempati duyan, ama gerçek duruma yabancı olan pek çok arkadaşta bu ayrılmanın derin bir üzüntü ve endişe yaratacağı açıktır.

Gerçekten de ayrılmaların, bölünmelerin hoş olduğunu iddia edecek değiliz. Ne var ki, bütün gayretlerimize rağmen, birlik amacı ile birlik-eleştiri-birlik mekanizmasını kullanarak, *Aydınlık Sosyalist Dergi'deki* sağcı ideolojiyi bertaraf edemedik, *Aydınlık Sosyalist Dergi'deki* sağcı ideolojiyi tartışma ile bertaraf etmenin ortamı olmadığına ve de iki ideolojinin ortasının bulunamayacağına göre, ayrılık zorunlu olmuştur. Çünkü, gerçek anlamda birlik, bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde kurulabilir. Birlik, şu veya bu kişinin etrafında kümelenme değildir. Hareketin birliği, *leninizmin ilkeleri* üzerindeki birliktir. Ve bu uzlaşmaz durumdan dolayı *Aydınlık Sosyalist Dergi'yi* bıraktık. Unutmayalım ki,

bugün için kötü olan, yarın için iyi birşey olabilir. Ve bugün, devrimci ilkeler üzerinde kurmaya başladığımız birlik, anın üzüntü ve endişelerini memnuniyete çevirecek kadar güçlüdür.

II.

Devrim yolu engebeli, dolambaçlı ve dikenli bir yoldur. Devrimci hareketin meseleleri, karmaşık ve çözümünü güç meselelerdir. Bu şartlar altında sosyal sınıf pusulasının ayarındaki bozuluklardan dolayı, bir devrimci harekette, hareketin ilkelerini değişik yorumlayan, “ufak görüş ayrılıkları”nın varlığı, sağ ve sol kanatların varlığı kaçınılmaz bir olgudur. Bu kaçınılmaz olguda önemli olan, birlik isteğiyle yola çıkmak ve karşılıklı saygı çevresi içinde bu görüş ayrılıklarının temeline inerek, bilimsel sosyalizmin devrimci ilkeleri üzerinde var olan bu farklılıkları gidererek, birliği sağlamaktır.

Devrimci tutum budur. Yani görüş ayrılıkları karşısındaki devrimci tutum, bazı arkadaşların yaptığı gibi, bu ayrılıkları örtbas etmek değil üstüne üstüne gitmektir.

Biz daima ikinci yolu tercih ettik. Sahte birlik çılgınlıklarına karşı koyarak, var olan ideolojik farklılıkların üstüne üstüne gittik. Bunu ayrılıkçı bir tutumla değil, birleştirici bir tutumla birlik-eleştiri-birlik ilkesine bağlı kalarak yaptık.

Baştan beri bizim Mihri Belli arkadaşla görüş ayrılıklarımız vardı. Fakat biz, Mihri Belli arkadaşın, geçmişini, tecrübesini dikkate alarak, onun bir proleter devrimciye yaraşmayacak tavır ve davranışlarına, kişisel davranışlarına karşı geniş bir tolerans havası içinde, hareketin birliğini savunduk. Bunu yaparken hiçbir zaman idare-i maslahatçılık içine girmedik. Doğru bildiğimiz ilkelerden hiçbir zaman taviz vermedik. Görüşlerimizi her zaman, her yerde açıkça ortaya koyduk; yazdık ve de söyledik. Çünkü birlikçi tutum ilkelerde uzlaşmak demek değildir.

Bizim bu tutumumuz karşısında Mihri Belli ve bugün etrafında olan arkadaşlar ne yaptılar?

M. Belli arkadaş, kendi görüşleri ile bizimkiler arasında temelde önemli bir fark olmadığını söyleyerek, milliyetçilik, revizyonizm, örgüt meselesi vs. gibi konulardaki görüşlerini düzeltme yoluna gittiğini ima ediyordu. Böylece saflarımızdaki sağ görüşler arkadaşça yürütülen eleştiri mekanizması ile bertaraf ediliyordu. Ne var ki olaylar umutlarımızı boşa çıkartan bir yönde gelişti. Ve 29-30 Ekim tarihindeki toplantı, M. Belli arkadaşın bu tutumunda samimi olmadığını ortaya koydu. Mihri Belli arkadaş, bu toplantıda tam bir ayrılcı ve bölücü tutumla, terk ettiğini ima ettiği eski sağ görüşlerini tekrar ileri sürerek; bu görüşlerle çelişki içinde olan görüşlerin tamamen yanlış görüşler olduğunu söyleyerek, “ilkelerimiz demek, ben demektir; arkamdan gelen gelir, gelmeyen gelmez” diyerek birlik-eleştiri-birlik ilkesini çiğnedi.

Yapılan hatalar, körü körüne üstüne gidilerek düzeltilmez. Hele de üstünü örterek, yanlış görüşler yok edilemez. Her eleştiriye kendisine karşı bir kinin ifadesi sayan insanlardaki eleştiriye tahammülsüzlük “küçük görüş ayrılıkları”nın altında, koskoca bir ideolojik ayrılık uçurumunun yattığını belirler. Bu yanlışların ve sağ görüşlerin düzeltilmesine ilişkin yapılan *ciddi* bir ihtar ise, bu kişilerin üzerinde, artık her şeyi parçalamanın zamanı geldi, duygusunu uyandırır. Ve mesele 29-30 Ekim günlerindeki toplantıda olduğu gibi umulmadık bir anda patlak verir.

Bu toplantıda *Aydınlık Sosyalist Dergi*'deki *sağ kanat*, görüşlerini *Aydınlık Sosyalist Dergi*'nin görüşleri olarak, kendi kendine gelin güvey olarak ilan ediyordu. Bu durumda hareket bölünmesin diye, proletaryanın devrimci ilkelerinin çiğnenmesine, Leninizmin bayrağının oportünizm batağına sokulmasına göz yumacak mıydık?

Hayır, bin kere hayır!

“Biz mutlaka, barış ve birlik aracı değiliz, görüş ayrılıklarını asla saklamamaya ve bütün çıplaklığı ile ortaya koymaya mecburuz. Biz mutlaka ayrılcı ve nifakçı da değiliz. Saptırmaları yola getirmek doğrultmak için kullandığımız bütün imkânlar tükenirse, *dünyanın en uzlaşmazlarıyız*. Bizim için ayrılık ne zaman parola

olur? Kargaşalık, gerek teorik, gerek pratik ilerleyişe engel olmaya başladığı zaman.” (Lenin, *Sol Komünizm*, italikler bize ait.)

Artık, Mihri Belli’nin sağcı görüşlerinden dolayı harekete tam bir kargaşa hâkim olmuştur. Bu kargaşa, hareketin hem teorik, hem de pratik ilerleyişine engel olmaya başlamıştır.

Artık ayrılık parolamızdır.

Ve proletaryanın devrimci ilkelerini her şeyden üstün tutan, devrimci şerefi ve namusu olan her devrimcinin yapacağı gibi Mihri Belli ve onun temsil ettiği akımla bütün organik bağlarımızı kestik!

III.

Bizimle düne kadar ilkelerde hem fikir olan bazı arkadaşlar bu sağcı görüşlerin yanında yer aldılar.

Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır. Bazıları düşerler, gerilerde kalırlar. Daha düne kadar beraber omuz omuza yürüdüğümüz bazı arkadaşlarla artık beraber değiliz. Onlar için daha fazla duramayız. Çünkü onlar tercihlerini geriye doğru yaptılar. Onlar bataklığı tercih ettiler. Ve maalesef, namlularını bize çevirdiler. Bu mücadele sınıflar mücadelesidir. Burada el titremesine, tereddüde ve kararsızlığa yer yoktur. Sınıflar mücadelesinde proletarya yoldaşlığının dışında, feodal ve ataerkil ilişkilere yer yoktur.

Ve işin acı tarafı bu arkadaşlar, daha düne kadar beraber oldukları arkadaşları olan bizlere atıp tutacaklar, kızacaklar, veryansın edeceklerdir. Ve bunu yaparken içtenlikle hareket ettiklerini söyleyeceklerdir. Nitekim, bugün de bu arkadaşlar hareketin esenliğini düşündükleri için o saflarda yer aldıklarını, aslında görüş ayrılıklarının, ayrılmayı gerektirecek kadar önemli olmadığını, var olan farklılıkların “küçük görüş ayrılıkları” olduğunu bizlerin bir kaşık suda fırtına kopartan sekterler olduğumuzu içinde bulunduğumuz dönemde, MİT’in, CIA’nin ve oportünizmin bütün fraksiyonlarının M. Belli’ye saldırdıkları bu dönemde, M. Belli’yi eleştirmenin yanlış olduğunu, bizim dün ayrı şeyler

bugün ise ayrı şeyler söylediğimizi, bugün değiştiğimizi söyleyerek bizleri suçlamaktadırlar.

Bu arkadaşların sübjektif niyetleri ne kadar iyi, ne kadar “devrimci” olursa olsun, bunlar demagoji ve safsatadan başka şeyler değildir.

Bu demagoji ve safsataların bazı arkadaşlarımızın kafalarını karıştıracaklarını düşünerek, bunları teker teker cevaplandıralım.

Bir kere, Mihri Belli arkadaşın temsil ettiği görüş ile aramızdaki farklılığın “küçük görüş ayrılığı” olmadığını bilenlerdensiniz.

Sizler değil miydiniz, *Aydınlık Sosyalist Dergi*’nin bu kadar eleştirilere hedef olmasının, dolayısıyla saflarımızda var olan kesif dağınıklığın sebeplerinin, Mihri Belli arkadaşın bulanık ve yanlış görüşlerini ihtiva eden yazıları olduğunu defalarca söyleyen?

Saflarımızda hem teorik, hem de pratik ilerlemeye engel olan sağcı ideoloji ile devrimci ideoloji arasındaki farklılık “küçük görüş ayrılığı” mıdır?

Bu arkadaşlara hatırlatalım ki, oportünizmi ayakta tutmanın bir yolu da onun önemini küçültmektir, “küçük görüş ayrılıkları” diyerek meseleyi savuşturmaktır!

Bir an için Mihri Belli arkadaşla aramızdaki ideolojik farklılıkların “küçük görüş ayrılıkları” olduğunu *varsayalım*. Bu durumda bile, Mihri Belli arkadaşın 29-30 Ekim toplantısındaki bireyci tavrından ve sağcı görüşlerinde *ısrarından* sonra, bu arkadaşların hala “görüş ayrılıkları önemsizdir” diyerek, meseleyi geçiştirmeleri devrimci olmayan bir tavidir.

Unutmayalım ki, bir hareket içinde var olan nüans ayrılıklarında, küçük görüş ayrılıklarında uzlaşabilir çelişkiler, birlik-eleştiri-birlik ilkesinin ışığı altında çözümlenemezse, yanlış görüşlerin sahipleri görüşlerinde ısrar ederlerse, bu çelişkiler, uzlaşmaz zıtlıklara dönüşür. “Küçük ihtilafların” bu biçime dönüşmeleri, o nüansların temelinde uzlaşmaz ideolojik ayrılıkların yattığını gösterir.

Bu konuda diyor ki, Lenin; *“Her küçük ayrılık, eğer onda ISRAR edilirse, eğer hep ön planda tutulursa, eğer herkes ayrılığın köklerini ve dallarını araştırmaya koyulursa, büyük bir ayrılık haline gelebilir. Her küçük farklılık, kararlı hatalı görüşlere doğru bir hareket noktası olursa, bu hatalı görüşler yeni ve ek farklılıklar tarafından, Partiyi (saflarımızı) parçalayan noktasına getiren anarşist hareketlerle birleştirilirse, işte o zaman o küçük farklılıklar, korkunç bir önem kazanır”*. (Lenin, *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*, s: 66)

Görüldüğü gibi, mesele açık ve basittir. İstedikleri kadar bu arkadaşlar, “küçük görüş ayrılıkları etrafında fırtına koparıyor, önemli görüş ayrılıkları yok” diyerek, Mihri Belli arkadaşla aynı saflarda yer almalarını hareketin esenliği için bir taktik esneklik (!) olarak nitelendirsinler, yanlış ve sağcı görüşlerin yayılmasına zemin hazırladıkları için, bu tutumlarının devrimci bir tutum olmadığını hiçbir gerekçe ile gizleyemeyeceklerdir. Hele bu gerekçelerinin safsata ve demagoji olduğu o kadar ortadaki!..

Gelelim CIA, MİT, TİP ve PDA oportünizmleri ile aynı makamlarda türkü söyleme demagojisine...

Bu arkadaşlara göre bizim eleştirilerimiz sınırlı olmalıdır. Özellikle Mihri Belli arkadaşı içinde bulunduğumuz dönemde hedef almak yanlıştır. Çünkü, bugün, CIA da, MİT de, Bizim Radyo da, PDA da, TİP de Mihri Belli arkadaşla saldırmaktadır. Bu ortamda, Mihri Belli arkadaşla eleştirmek onlarla aynı makamda türkü söylemek; emperyalizmin ve oportünizmin oyununa gelmektir.

Bu iddia temelsiz bir iddia olduğu gibi, aynı zamanda korkunç bir demagojidir.

Bir kere, bu arkadaşlara sormak isteriz; şu günlerde M. Belli'nin sağcı görüşlerini eleştiren bir dizi kitaplar çıkartan, “en eski sosyalizmin” temsilcisi Hikmet Kıvılcımlı arkadaş yetmişinden sonra pusulasını mı şaşırdı acaba, CIA'nin oyununa gelmekte?

İkinci olarak, neden Mihri Belli arkadaş, emperyalizmin ve oportünizmin oklarına bu kadar çok hedef olmaktadır? Neden bir başka arkadaş, mesela Mihri Belli arkadaştan çok daha güç

şartlar altında, genellikle “eski tüfeklerin” pek ateş almadığı 1951-1960 dönemi de dahil olmak üzere, her dönemde yılmaz bir mücadele vermiş olan Türkiye’nin sınıfsal ilişki ve çelişkilerine ilişkin bizlere ışık tutacak, değerli teorik çalışmalar yapmış olan Hikmet Kıvılcımlı arkadaş Mihri Belli gibi sürekli ve yoğun olarak CIA’nın ve MİT’in broşürlerine, PDA ve TİP oportünizmlerinin saldırılarına hedef olmamaktadır?

Bu arkadaşlar bunu hiç düşündüler mi? Acaba, CIA, MİT veya oportünizmin her türlü başka proleter devrimci arkadaşları daha az mı tehlikeli görüyorlar? Değil elbette.

Mihri Belli arkadaşın bu kadar çok hücumla hedef olması iki ana nedene dayanmaktadır. Mihri Belli arkadaşın bu hücumlara hedef olmasının en önemli nedeni, bu arkadaşın hareketimizin sözcüsü olarak bugüne kadar görülmesinden ileri gelmektedir. Burada hedef alınan Mihri Belli arkadaşın şu veya bu olağanüstü niteliği değildir; hedef alınan 30 küsur şehit vermiş, Türkiye’deki işçi ve köylü hareketlerini yönlendirme gayretleri içinde olan, *Dev-Genç* aracılığıyla sayısız anti-emperyalist gençlik hareketlerinin başını çekmiş olan proleter devrimci hareketimizdir. Bu durumda Mihri Belli değil de, Ahmet veya Mehmet olsaydı şüphesiz aynı hücumlara Mihri Belli kadar o da hedef olacaktı.

İkinci olarak, Mihri Belli arkadaş, sosyal pratikte en doğru olan, emperyalizme ve yerli müttefiklerine karşı en kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele vermeye çalışan, genellikle genç proleter devrimci kadroların başını çektiği harekete, bütün sağcı görüşlerine, eklemeci, zikzaklı çizgisine rağmen sözcülük yapmak iddiasında ve durumundadır. Oportünizmin bu kadar eleştirilerine hedef olmasında Mihri Belli arkadaşın birbiriyle çelişen tutarsız görüşlere sahip olmasını da dikkate almak gerekir. Oportünizm karşı tarafın doğrularını bile eğri gösterir. Hele de eğrileri bu kadar çok bir arada görünce, ne yapmaz ki?

Şimdi bütün arkadaşlara soruyoruz; böyle bir kurmayı olan bir hareket ileriye doğru hamleler yapabilir mi?

Elemanları ne kadar tutarlı olursa olsun şefi bu kadar tutarsız olan bir orkestra başarılı olabilir mi?

Böyle kritik bir pozisyonda gözüken kişinin doğru ve tutarlı bir çizgisinin olması gerekmez mi?

Bu şartlar altında CIA, MİT ve oportünizm Mihri Belli arkadaşına saldıran diye hareketi, Mihri Belli arkadaşın yanlış ve sağcı ideolojisinin yönlendirmesine bırakmak mı doğrudur? Yoksa bu ideolojiyi eleştirerek bertaraf etmek mi doğrudur?

Düşman tarafından kuşatılmış, dört bir yandan hücumu uğrayan bir ordunun yanlış bir rota izleyen genelkurmayı izlemesi mi doğrudur, yoksa rotanın düzeltilmesi için sonuna kadar direnmesi mi doğrudur? Bizce doğru olan ikinci şıklardır. Çünkü bilimsel sosyalizm bize bunu öğretmektedir.

Gelelim bizim görüşlerimizi değiştirdiğimiz meselesine...

Mihri Belli'nin sağcı görüşleri ile yaptıkları uzlaşmalara meşru bir gerekçe aramak amacıyla bu arkadaşlar dün bizim ayrı şeyler söylediğimizi, bugün ise ayrı şeyler söylediğimizi iddia etmektedirler.

Bu da, öteki iddialar gibi boş ve mesnetsiz bir iddiadır, dolayısıyla kötü bir demagojidir.

Bizim yazdıklarımız ve toplantılardaki konuşmalarımız açıktır, ortadadır. Mihri Belli arkadaşın söyledikleri ve yazdıkları açıktır; ortadadır.

Maalesef değişen sizlersiniz arkadaşlar!

Açıkça görülüyor ki, Mihri Belli'nin rotasını sözde "bazı eleştirilerle" kabul ettiniz ve birdenbire tutum değiştirdiniz!

Gelelim sekterlik, kapalı kapıcılık ve bölücülük suçlamalarına... Önce sormak isteriz bize sekter bir politika içinde olduğumuzu söyleyen arkadaşlara...

Mihri Belli arkadaşın görüşlerinin hem yanlış olduğunu kabul edip, hem de pratikte bu ideolojinin saflarımızdan tasfiye edilmesine karşı çıkmak mı doğru politikadır?

Yanlışlığı artık iyice ortaya çıkmış olan, Mihri Belli'nin sağcı görüşlerinin hem yanlışlığını kabul edip, hem de Aydınlik Sosya-

list Dergi'nin görüşleri olarak ileri sürmek hareketimizin militanlarını aldatmak olmuyor mu?

Şurası apaçık gerçektir ki, biz bu arkadaşların dediği yolda gitseydik, M. Belli arkadaşın yanlış görüşleri saflarımızda pekişecek ve teorik yeterliliğe sahip olmayan pek çok militan arkadaşımız bu görüşlerin etkisi altında kalarak rotalarını şaşıracaktı. Bu durum ise, proleter devrimci hareketimizin yara alması, zayıf ve cılız kalması, oportünizmin gürbüzleşmesi sonucunu doğurmayacak mıydı?

Sağcı bir ideolojiye karşı pasif ve hayırhah bir tavır almak, bu ideolojiyi savunanlarla beraber olmak demek değil midir?

Bu, devrimci bayrağı yarıya indirmek değil midir? Bu, işçi sınıfının davasına yan çizmek değil midir?

Oportünist görüşlere karşı devrimci tavır, uzlaşmacı tavır değil, uzlaşmaz tavidir. Oportünist görüşlere sekter davranmayanlar, kendi emekçi halkına sekter davrananlardır.

Gerçekler göstermiştir ki, Leninizm bayrağı yarıya indirildiği zaman devrimci hareket zayıflar, düşmanlar güç kazanır. Devrimci ideolojinin bayrağı yükseklerde tutuldukça devrim yükseilir, düşmanlara ağır darbeler indirilir.

Biz sağcı ideoloji ile uzlaşmıyor ve devrimci ideolojik bayrağı yükseklerde tutmaya çalışıyoruz. Bu doğru tutumdur. Biz bu doğru tutumda sonuna kadar direniyoruz ve direneceğiz. Çünkü, saflarımızın ancak bu tutumla çelikleşeceğine, hareketin ancak bu kararlı tavırla ilerilere doğru hamleler yapacağına kesinlikle inanıyoruz. Bu tutuma nasıl sekter bir tavır denilebilir.

Mihri Belli'ye karşı olmak devrimci hareketin tarihine karşı olmaktır demagojisine gelince... Bazı arkadaşlar M. Belli'nin tarihi temsil ettiğini, bu yüzden M. Belli arkadaşın sağcı görüşlerine karşı olmayı devrimci hareketin geçmişi, tarihi ile bağları koparmak anlamında yorumlayarak, M. Belli'nin görüşlerine kendilerinin de karşı olduğunu fakat geçmişle bağları koparmak için bu görüşlere katlandıklarını, dolayısıyla Mihri Belli'ye angaje olduklarını söylemektedirler.

Bu temelsiz, saçma sapan ve devrimci olmayan bir tutumdur. Bu ilişkiler sosyalist ilişkiler değildir. Bunlar devrimci olmayan anormal ilişkilerdir; feodal ilişkilerdir.

Elbette Marksistler arası ilişkileri feodal bir ailenin ilişkileri şeklinde anlayanlar için, devrimci hareketin tarihi mirasını bu feodal ailenin nesillerine intikal etmesi şeklinde anlayanlar için, bugün M. Belli arkadaşın sağcı görüşleri ve temsil ettiği akımla ilişkilerimizi kesmemiz, tarihle bağlanımızı koparmak anlamına gelebilir.

Ama sosyalistler arası ilişkiler bu mudur? Hayır, bu olamaz.

Türkiye'deki Marksist hareket şerefli bir mücadele tarihine sahiptir. CHP ve DP yönetimlerinin karanlık yıllarında, siyasi irticanın en azgın olduğu yıllarda, Türkiyeli proleter devrimciler yiğitçe ve mertçe mücadeleler vermişlerdir. Türkiye proleter devrimci hareket içinde siyasi irticaya karşı baş eğmez bir mücadele içinde olan arkadaşlarımız, daima biz genç proleter devrimciler için örnek olmuşlar ve büyük değer taşımışlardır. Ama bu geçmişteki mücadelelerin hatalarını eleştirmeyeceğimiz anlamına gelmez. Bugün ve yarın için doğru olan politika, dünün eleştirisinden çıkar.

Biz, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihine sonuna kadar saygılıyız. Ve onun bir devamı olarak kendimizi görmekteyiz.

Biz sadece "ben tarihim, bana karşı olan tarihe karşıdır" görüşüne karşı çıkıyoruz. Ve bu görüşün sahibi ile bağlanımızı kopartıyoruz; tarihle değil!

"Biz eskileriz, biz biliriz" safsatadan başka bir şey değildir. Neyi bilirsiniz? Biz eğer gerçekten devrimci isek, gerçeği biliriz. Sosyalistler arası ilişkiler, askeri kışla ilişkileri değildir. Her geçen yıl kıdemin arttığını zanneden ve başkalarından itaat bekleyen kişinin kafası sosyalist değil, olsa olsa dar asker kafasıdır.

Sosyalist harekette, elbette geçmişte mücadeleleri olanlara saygı beslenir ve onlara öncelik tanınır. Sosyalist harekette elbette ki bir hiyerarşi vardır. Ama, nasıl hiyerarşi? Doğru ideolojinin temeli üzerinde hiyerarşi. Doğru görüşlerin sözcülüğünü yaptı-

ğın sürece kitle seni tanır; yanlış görüşlerinde ısrar edersen artık hiyerarşi filan ortada kalmaz!

Ayrıca, bir kişi kalkıyor ben devrimci hareketin tarihiyim diye ortaya çıkıyor, bu dünyanın hangi ülkesinde görülmüştür?

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihinin zayıf ve cılız olduğunu söylemek olmuyor mu?

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihini küçümsemek olmuyor mu?

Geçmişin mirasçısı, geçmişteki kararlı ve uzlaşmaz mücadelelerin mirasçısı olmak isteyen kimse, bugün doğru devrimci çizgide proletaryanın devrimi bayrağını yükseklerde tutmak zorundadır.

Bu bayrağı her kim yükseklerde tutmuyorsa, her kim devrimci hareketin oportünizm oklarına hedef olmasına sebebiyet vererek, hareketi zayıf ve cılız düşürüyorsa, o kişi, mazideki durumu ne olursa olsun, geçmişin temsilcisiyim diye ortaya çıkamaz.

Bugün, kim Leninizmin yüce bayrağını, hem teoride, hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek yükseklerde tutuyorsa, Türkiye'deki Marksist hareketin tarihi zincirinin haldeki halkası olur; devamı olur!

Özetlersek; bizler, “küçük görüş ayrılıkları” etrafında bir kanş suda fırtınalar koparmakla suçlanıyoruz; niçin? Marksizm-Leninizmin perspektifi yerine M. Belli arkadaşın perspektifini kabul etmediğimiz için!

Bizler, emperyalizm ve oportünizm ile aynı makamda türkü söylemekle suçlanıyoruz; niçin? Hareketimizin ileriye gidişini engelleyen sağcı ideolojiye karşı uzlaşmaz bir tavır içinde olduğumuz için!

Bizler, tarihle bağları koparmakla suçlanıyoruz; niçin? Marksizm-Leninizm bayrağının yarıya indirilmesine göz yummadığımız için, geriye değil, ileriye baktığımız için!

Bizler, sekterlik, kapalı kapıcılık ve bölücülükle suçlanıyoruz; niçin? Sağcı ideolojiye karşı sekter davrandığımız, onunla uzlaşmadığımız için, ahbap çavuşlar birliğine dahil olmamakta ısrar ettiğimiz için!

Varsın bütün oklar üstümüze yağsın. Biz, doğru gördüğümüz bu yolda sonuna kadar yürüyeceğiz. Bu yolda çeşitli suçlamalara, haksız kötülermelere, iftiralara, küfürlerle hatta *provokasyonlara* hedef olacağız. Dünyanın herhangi bir ülkesinde oportünizm tarafından bu çeşit suçlamalara hedef olmamış, bir Marksist-Leninist hareket gösterilebilir mi? Ve yine gösterilebilir mi ki, bu çeşit suçlamalarla oportünizmin bir Marksist-Leninist hareketin üstesinden geldiği? Hayır, hayır arkadaşlar, dünyanın her yerinde, her zaman Marksist hareket oportünizmin suçlamalarına, iftiralarına, hatta provokasyonlarına rağmen, emperyalizmin ve hâkim sınıfların insanlık dışı bütün cebir ve baskılarına rağmen, giderek güçlenmiş, çelikleşmiş ve zafer kazanmıştır!

Tavrimız proleter devrimci tavidir. Çünkü, proletaryanın devrimci ilkelerine azimle bağlı kalmak, bu ilkeleri çiğneyen her çeşit sağ ve “sol” görüş ve hareketle uzlaşmaz bir mücadele içinde olmak kendisine proleter devrimcisiyim diyen bütün devrimcilerin en kutsal görevleridir!

IV.

Gelelim, Mihri Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılığımıza. Mihri Belli arkadaşla aramızdaki çeşitli meselelere ilişkin ideolojik farklılıkları başlıca üç ana başlık altında toplayabiliriz:

- 1 - Devrim anlayışı.
- 2 - Çalışma tarzı.
- 3 - Örgüt anlayışı.

Milliyetçilik, revizyonizm vs. gibi diğer konulardaki görüş ayrılıkları, bu üç ana meseledeki görüş ayrılıklarının çeşitli meselelerde yansımalarından başka birşey değildir.

DEVİRİM ANLAYIŞI

Devrim tarihi göstermektedir ki, devrimci Marksizm ile oportünizm ve çağdaş reformizm arasındaki görüş ayrılıkları en son çözümlemede, “kendi özgücüne güvenerek devrim için yola çıkmaya cesaret edip etmeme” meselesine dayanmaktadır. Devrim

teorisi, çalışma tarzı, örgüt konularındaki bütün ilke ayrımlarının temelinde bu gerçek yatmaktadır.

Bugün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin solu içerisinde ideolojik mücadele, en son tahlilde, devrimin kırlardan şehirlerin kuşatılması şeklinde, köylü ordusunun işçi sınıfı kurmaylığında, uzun, dolambaçlı bir halk savaşıyla zafere erişebileceğini savunanlarla, şehirlerde düşmanın çizdiği sınırlar içinde “legalite uğruna” mücadele ederek kendi özgücünün dışındaki güçlere, bel bağlayanlar arasında cereyan etmektedir.

Leninizmin dünyanın yarı-sömürge ve sömürge ülkeler için öngördüğü devrim teorisi; işçi sınıfının önderliğinde köylü ordusunun halk savaşıyla kırlardan şehirleri kuşatması teorisidir.

Biz, hiçbir sömürge ve yarı-sömürge ülkenin, kıtanın veya bölgenin Leninizmin bu evrensel ilkesini geçersiz kılabilecek kendine özgü şartlar taşıdığını kabul etmiyoruz.

Mahalli, tarihi, gelenek, görenek veya üretici güçlerin gelişme seviyesi, sadece Leninizmin evrensel devrim teorisinin taktiklerine yön verecek unsurlardır. Bu farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliklerini biçimlendirirler.

İşte sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, solundaki ideolojik ayrılığın temeli budur. “Kastrist”, “Maoist”, “Guevarist” vs. ayrımları ise, özde hiçbir şey ifade etmeyen, gerçek durumu yansıtmayan, sahte ve suni ayrımlardır. Şiarları ne olursa olsun, “Kastrist” veya “Maocu” rozetini yakasına ilaştirmiş bir hareket veya parti pekâlâ sol gevezeliklerle icazetli bir mücadele içinde olabilir. Dünyada ve ülkemizde bunun örnekleri vardır.

Biz, devrimin, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde emperyalist boyunduruğun en zayıf olduğu kırlardan şehirlerin fethi rotasını izleyen bir halk savaşı ile zafere erişeceğini söylüyoruz. Bu devrim anlayışında köylülük temel güçtür, proletarya önder güçtür. Proletaryanın önderliği ideolojik öncülüktür.

Mihri Belli arkadaş ise, işçi sınıfının önderliğini reddederek, köylülüğü değil de, işçi sınıfını temel güç kabul ederek, işçi sınıfının fiili öncülüğünün geçerli olduğunu savunmaktadır.

Açıktır ki, sınıfların güdümü ve önderliğin niteliği, tayin edici mücadele alanı olarak, şehirleri veya kırları temel alma düşüncesinden gelmektedir. İşçi sınıfını temel güç kabul ederek, ideolojik önderliği reddeden görüş, lafta ne derse desin, şehirleri temel almaktadır. Ve bu anlayışa göre de, devrim şehirlerden kırlara doğru bir rota izleyecektir.

Bu anlayış temelden sakattır. Emperyalizmin işgali altındaki bir ülkede devrimin, köylü ordusunun uzun ve dolambaçlı bir savaşı olmadan olacağını düşünmek boş bir hayaldir. Bilimsel sosyalizm ve dünya devrimci pratiği, bu düşüncenin bir hayal olduğunu söylemektedir. Emperyalist boyunduruk, bu şekilde kırılmaz. Emperyalist zinciri en zayıf halkasından parçalamak gerekir.

Çağdaş reformizm devrimlerin temel gücü olarak, işçi sınıfını gördüğü ve kırlardan şehirlerin fethi teorisini “köylü çeteciler” vs. şeklinde küçük burjuva hareketi olarak kınadığı için, Mihri Belli arkadaşın bu görüşüyle aramızdaki çelişki, çağdaş reformizm ile Leninizm, klâsik sol partilerle, Leninist partiler arasındaki ideolojik ayrılıktan başka bir şey değildir.

Mihri Belli arkadaşın devrim anlayışı, niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, en son tahlilde sosyal reformist bir temele dayanmaktadır.

ÇALIŞMA TARZI

Devrim teorisiyle, devrime giden yolda yapılacak çalışmaların biçimi arasında tam bir uygunluk vardır.

Devrim yolu olarak, uzun, yorucu ve dolambaçlı bir halk savaşını değil de, şehirleri esas kabul ederek, buradan işçi sınıfının iktidara el koyması temel alınır, emperyalizmin 3. bunalım döneminde, emperyalizmin ve yerli hâkim sınıfların şehirlerde kurdukları sıkı denetim zorunlu olarak, devrimin sübjektif güçlerinin dışında, başka güçlere bel bağlamak eğilimini doğurur. Başka bir deyişle, bu devrim anlayışı içinde, kişinin sübjektif niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, devrimin sübjektif güçlerinin

(örgütlü özgücünün) dışındaki güçlere güvenmek hatta bu güçlerin atılımını kısa dönemde temel almak ön plana çıkar. Mihri Belli arkadaşın hem pratik çalışmaları, hem de teorik görüşleri açıktır. Mihri Belli arkadaşın yönetimindeki *Türk Solu*'nun bilindiği gibi bütün eyleme proletaryasız bir cephe kurma çalışmalarından başka bir şey değildi. *Dev-Güç* hikâyeleri, yine pratikte herkesin bildiği bir başka örnektir.

Mihri Belli'nin bu konudaki teorik görüşleri açıktır; Mihri Belli arkadaş, bugüne kadar ki tahlillerinde daha çok özgücüne değil de sağındaki güçlere yer vermiştir. Teorik yazılarını topladığı *Yazılar* adlı kitabında açıkça görülebileceği gibi, küçük burjuva, hatta kısa dönemde onlara öncelik tanıyan bir sağ görüş hâkimdir. Bu görüş, çağdaş reformizmin “milli devrimci yol” diye tanımladığı reformist bir görüştür. Bu reformist strateji ile, elbette devrimci bir ruhla kendi özgücünü örgütlenirerek harekete geçilemez.

İşte, Mihri Belli arkadaşın çalışma tarzını çok kısa özetlersek budur. 29-30 Ekim toplantısında, *Türk Solu*'nun bir yöneticisi; “Bizim bütün amacımız eski tüfek denilen kişilere meşruiyet kazandırmaktır” diyerek *Türk Solu*'nun bütün çalışmasını çok güzel açıklamıştır. Yani, Mihri Belli'nin yönetimindeki *Türk Solu*'nun başlıca amacı, Mihri Belli ve birkaç “eski tüfeğe” legalite kazandırmakmış! Ve hala bugün bu “legalite uğruna mücadele” devam etmektedir!

Sosyalistçilik yasağı yaparak, “devrimci milliyetçi” adını kendine takıp, kimliğini gizleyerek, legaliteyi temel amaç alan bir çalışma tarzı ile proleter devrimci çalışma tarzı arasında hiç ama hiç benzerlik yoktur.

ÖRGÜT ANLAYIŞI

Kişinin devrim teorisi ve çalışma tarzındaki bütün yanlışlıkların örgüt anlayışında yansması son derece doğaldır. Savaş alanı yanlış seçilmişse, sakat bir çalışma tarzı, çalışma tarzı olarak alınmışsa, bu çalışmaları yönlendirecek, çeşitli sektör ve bölgelerdeki

alışmalar arasındaki ahenk ve eşgüdümlü sağlayacak olan organizasyonun, doğru ve tutarlı olması beklenemez elbette. Rotası yanlış olan bir ordunun, rotayı çizen genelkurmayının tutarlı olmasına imkân var mı? Şehirleri temel alan, düşmanın çizdiği sınırlar içinde “legalite uğruna” göğüsleme manevraları yapan kişinin parti anlayışı da devrimci olmayan bir örgüt anlayışıdır. Bu sağcı devrim teorisini ve çalışma tarzını kabul etmiş bir kişiden savaşçı bir örgüt anlayışı beklenebilir mi?

Bu yüzden M. Belli arkadaşın sağcı devrimci teorisi ve çalışma tarzı proletarya partisi anlayışını çarpıtmaktadır. Bu görüşün parti anlayışı, deyişleri ne kadar keskin olursa olsun, savaş örgütü değil, *düzen örgütüdür*.

Leninist örgütlenmeye karşılık, oportünizm her yerde ve her zaman iki şeyi önermiştir.

1- *Demokratizm* : En demokratik şekilde aşağıdan yukarıya örgütlenme,

2- Partinin kurulmasının ilk etabında, emekçilerin mutlak bir *çoğunlukta* olması.

Örgüt konusundaki oportünizm ve Menşevizm, işte bu iki ana noktada ortaya çıkar; işte bu iki ana nokta yeni kurulan veya kurulma aşamasında olan bir partinin düzen örgütü mü, yoksa savaş örgütü mü olacağını belirler. Hiçbir örgüt, savaş örgütü olarak doğmaz. Ancak atılan ilk adımın niteliği örgütün, savaş örgütünün tohumlarını taşıyıp taşımayacağını belli eder. Halk arasında yerleşmiş bir söz vardır: “Adam olacak çocuk bokundan bellidir”.

Daha ilk etapta örgütü “aşağıdan yukarı, en demokratik şekilde kuracağız ve işçiler, köylüler ilk dönemde sayıca ağır basacaklardır” diyen Mihri Belli ve etrafındaki kişilerin kuracağı partinin devrimci bir parti, emperyalizme karşı bir savaş örgütü olmayaçağı gün gibi açıktır.

Leninizmin parti hakkındaki görüşleri açıktır; Leninizm, aşağıdan yukarı demokratik biçimde örgütlenmeyi mahkum etmektedir. Leninizm, Mihri Belli arkadaşın örgüt görüşünü 65

yıl önce oportünizm diye mahkum etmiştir. Mihri Belli arkadaş gibi aşağıdan yukarı en demokratik biçimde örgütlenmeyi savunan Menşevik Martov'lara, Akselrod'lara karşı büyük usta Lenin diyor ki; *"Oportünist sosyal-demokrasinin örgütlenme prensipleri aşağıdan yukarıya doğru örgütlenme usulünü izler. Ve bu yüzden mümkün olduğu kadar, (aşırı bir şevkle) anarşizm noktasına varan özerkliği ve demokrasiyi yeğ tutar. Devrimci sosyal demokrasinin örgütlenme prensipleri ise, yukarıdan aşağı doğru örgütlenme usulünü izler..."*

(*Bir Adım İleri İki Adım Geri*, sf: 232-233)

Elbette, bu şekilde kurulacak olan bir örgüt proleter devrimcileri tarafından düzen örgütü damgasını yer. Ve gerçekten de böyle kurulan bir örgütün savaş örgütü olma şansı hiç ama hiç yoktur.

İkinci olarak, oportünizm parti konusunda Leninizmin ikinci etapta aradığı şartı ilk etapta arar. Yani ilk dönemde, kuruluş döneminde, tıpkı Mihri Belli'nin söylediği gibi, işçilerin ve köylülerin yani emekçilerin çoğunlukta olmasının şart olduğunu ileri sürer. (Bu öneri, aşağıdan yukarıya örgütlenme önerisinin doğal bir sonucudur.)

Oysa Leninizme göre, partinin ilk etabında emekçi kökenden gelen-gelmeyen ayırımı yapılmaz. İlk dönemde bu ayırımı yapmak oportünizmin ta kendisidir. *İlk etapta, işçi veya aydın kesiminden gelmek önemli değildir, önemli olan işçi sınıfı ile kendisini özdeşleştirmiş, "yalnız boş gecelerini değil, bütün ömrünü devrime adanmış" asgari bir Marksist formasyondan geçmiş ve belli alanda uzmanlaşma yolunda olan profesyonel devrimcilerin örgütün temelini oluşturmasıdır. Önemli olan, profesyonel devrimcilerin yönetimde olup olmamasıdır. Ve ilk dönemde dar tutulmuş, sayıca az, ama demir gibi bir disipline sahip çelik çekirdek önemlidir. Ve bu çekirdek içinde sınıfsal kökenin şöyle veya böyle olması ilk dönemde önemli değildir.*

Ancak, bu çelik çekirdek çeşitli aşamalardan geçerek, ikinci etaba geçer. Emekçi kitlelerin mücadelelerini yönlendirmeye,

onu kucaklamaya başladığı bu ikinci etapta emekçi kökenden gelenlerin ağır basmasına dikkat edilir. İlk dönemde, aydın-işçi ayrımını yapmanın oportünizm olduğunu söyleyen Lenin, ikinci dönemde, parti yönetim kademelerinde işçilerin mutlak bir çoğunluğa sahip olmaları gerektiğini söylemektedir.

Oportünizm, daima ilk dönemde, aydın-işçi ayrımını yapar, aydın düşmanlığı yaratır ve görünüşte işçilerin yanında yer alır. Oysa bu sahte bir tavidir. Oportünizmin yanında olduğu, savunduğu işçiler ve onların çoğunlukta olması değil, örgütün baştan *düzen örgütü* olarak doğmasıdır. Oportünizmin örgüt konusundaki bu evrensel ve değişmez karakteridir. İlk dönemde emekçilerin “yanında” olmakla işe başlayan oportünizm, ikinci ve üçüncü dönemlerde *savaş örgütü* içinde barındırılması imkânsız olan, küçük burjuva aydınların sözcülüğünü yapar duruma gelir. *Aslında o, ilk dönemde de proletaryanın değil, hâkim sınıflara karşı savaşmayı göze alamayan pasifist küçük burjuva aydınlarının özlemlerini, yani düzen örgütünü dile getirmektedir. Bunu, sözde devrimci bir görünüm altında, özde ise düzen örgütünü savunarak yapar.* İkinci ve üçüncü etapta ise, devrimci maskesini atıp, bütün çıplaklığıyla ortaya çıkarak bu eylemi sürdürür.

Emperyalizmin III. genel bunalım döneminde, Menşevizmin bu örgüt anlayışını ileri süren çağdaş reformizmdir. Bu örgüt anlayışı çağdaş reformizmin devrim ve çalışma tarzı anlayışları ile tam bir uygunluk içindedir.

İşte görüldüğü gibi, Mihri Belli arkadaşın örgüt görüşü de sağcı devrim teorisi ve sağcı çalışma tarzının doğal sonucu, sağcı bir görüştür. Bu görüşlerin sahiplerinin kuracağı örgüt, stratejisi milli demokratik devrim olan yeni bir TİP’ten başka bir şey olamaz.

Biz, her çeşit anti-Leninist örgütlenmeye karşıyız. Biz düzen örgütünden değil, savaş örgütünden yanayız. Savaş örgütü olabilecek bir parti Leninizmin ilkelerinin temeli üzerinde, Leninist örgütlenmeye uygun bir şekilde kurulur.

İşte Mihri Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılıklarımız bu üç temel üzerinde yükselmektedir. Görüldüğü gibi, perspektifleri-

miz tamamen farklıdır. Bu perspektif farkı, çeşitli konularda yansımaktadır. Son zamanlarda aktüel olan milliyetçilik, milli mesele ve revizyonizm tartışmalarındaki Mihri Belli arkadaşın sağ görüşlerinin, sağ perspektiflerinin bu meselelere yansımından başka bir şey değildir.

Kısaca, son zamanlarda aktüel olan bu meselelere değinelim.

Mihri Belli arkadaş'a göre, bugün dünya işçi sınıfı hareketi içinde sosyal reformist bir çizgi olarak revizyonizm, modern revizyonizm yoktur. Revizyonizm, Bernstein ile ortaya çıkmış ve onun ölümü ile birlikte yok olmuş bir akımdır. Hele dünyanın bazı sosyalist ülkelerinde revizyonizmin etkin ve yönetici olduğunu söylemek saçmalaktır. Çünkü revizyonizmin tanımı açıktır; revizyonizm Marksizmin resmen inkândır.

Bu görüş temelden yanlıştır. Bir kere, revizyonizm Marksizmin resmen inkânı değildir. Tam tersine revizyonizm, Marksizmin bazı tezlerinin gayri resmi inkarıdır. Kelime anlamı düzeltme, kontrol etme olan revizyonizm, Marksizmin lafızlarına sahip çıkarak, özünün, belkemiğinin inkândır. Mihri Belli arkadaşın revizyonizmi bu şekilde tanımlayarak, bugün revizyonizmin mevcut olmadığını söylemesi tamamen devrim, çalışma tarzı ve örgüt konusundaki sosyal reformist görüşlerinden dolayıdır. Mihri Belli'nin örgüt anlayışı, devrim teorisi ve çalışma tarzı bugün dünya işçi sınıfı hareketi için yok varsaydığı revizyonist akımın temsilcilerinin görüşlerinden başka bir şey değildir. Mihri Belli, bu görüşleri devrimci saydığı için, bu görüşlerin sahiplerini de revizyonist saymamaktadır ve bu anlayışın dünya işçi sınıfı hareketi içinde revizyonizm diye bir sosyal reformist akımın var olduğunu kabul etmemesi, son derece doğaldır.

Milliyetçilik meselesine gelince...

Mihri Belli arkadaş'a göre, "devrimci milliyetçilikle" prolöter enternasyonalizmi çelişmez. Ve "devrimci milliyetçi" olduğunu

söyleyen Mihri Belli arkadaşına göre sosyalistler koyu milliyetçilerdir. Çünkü, “milliyetçiliğin azı enternasyonalizmden kişiyi uzaklaştırır”.

Mihri Belli, sosyalistlerin milliyetçi değil, yurtsever olduklarını, nasyonalizm ile enternasyonalizmin birbirine tamamen zıt iki kavram olduğunu bilmiyor mu? Biliyor elbette. Fakat Mihri Belli’nin küçük burjuva radikalizmine bel bağlayan tutumu, proleter devrimcilikten tavize hatta literatüre “proleter milliyetçiliği” katkısıyla tahrife kadar uzanmaktadır.

Bütün bunların temelinde “milliyetçi devrimci” küçük burjuva radikallerine proleter devrimcilerin kendilerinden pek farklı olmadıklarını, temelde devrimci milliyetçi olduklarını ima ederek, şirin gözükme yatmaktadır. Mihri Belli’nin aynı şirin gözükme gayretlerini milli meselede de görmekteyiz.

Mihri Belli’ye göre, Türkiye’deki milli meselenin her zaman ve her şart altında tek bir çözüm yolu vardır; Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek formül vardır; o da, meseleyi şartlar ne olursa olsun, misak-i milli sınırları içinde ele almak gerekir.

Oysa bu görüş, temelden yanlış ve anti-sosyalist bir görüştür. Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında diyoruz ki: “Her şart altında, her zaman meseleyi misak-ı milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır,” diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri, her iki tarafın burjuva ve küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya, meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkının öngördüğü *ayrılma, özerklik, federasyon* vs. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar. (Biz bu meseleyi ayrı bir yazıda etraflı bir şekilde ortaya koyacağız. Bu kısa açık mektubun amacı bu olmadığı için bu meseleye burada girmiyoruz.)

Mihri Belli'nin proleter enternasyonalizmini zedeleyen bu milliyetçi görüşlerinin temelinde yukarıda da belirttiğimiz gibi, devrim anlayışı ve çalışma tarzındaki reformist görüşlerinden dolayı "milliyetçi devrimcilere" yani küçük burjuva devrimcilerine bel bağlama ve taviz verme eğilimleri yatmaktadır.

V.

İşte Mihri Belli arkadaşla olan görüş ayrılıklarımızı çok kısa bir şekilde, özet olarak ortaya koyduk. Görülebileceği gibi, bu saflarımızdaki herhangi ikinci dereceden bir meselede var olan "ufak görüş ayrılıkları" karşısında alınacak bir tavır meselesi değil, Leninizm ile sosyal reformizm arasındaki bir tercih meselesidir.

Bu, sıradan yanlış görüşlerin eleştirilerek düzeltilmesi meselesi değildir. Hareketi temelden saptıracak nitelikteki sağcı görüşlerin tasfiye edilmesi meselesidir.

Takınılacak tavır, devrimcilikle, oportünizm arasındaki tavrıdır. Her kim ki, hem Mihri Belli'nin görüşlerinin yanlış görüşler olduğunu söyler ve hem de şu veya bu gerekçeyle o saflarda kalırsa, bilsin ki, kaldığı yer bataklıktır, oportünizmin bataklığıdır. Ve kendisinin sübjektif niyeti ne olursa olsun, ne kadar halisane duygularla dolu olursa olsun, tavrı oportünizmin en sinsisi, en ikiyüzlü, en iğrenç tavrıdır.

Biz proletaryanın devrimci ilkelerinin pazarlık konusu olmasına sonuna kadar karşı çıkacağız. Böyle pazarlıklara bugüne kadar yanaşmadık ve bugün de yanaşmayacağız!

Unutmayalım, proleter devrimci, devrimci hareketin esenliği için, sadece taktiklerde veya ikinci dereceden teorik meselelerde geçici uzlaşmalara gidebilir; devrim lehine eğilip bükülebilir. Ama, proletaryanın devrimci ilkelerinde o, asla pazarlığa yanaşmaz. Ve bu ilkeleri pazara çıkaranlara karşı da devrimci tavır, proletaryanın en uzlaşmaz, en sekte tavrıdır.

Bizi sektelikle suçlayan arkadaşlara bu yanlış ve uzlaşmacı tutumlarını bir yana bırakmalarını, Mihri Belli arkadaşın ise,

özeleştiri yaparak, doğru çizgiye gelmesini, bu arkadaşların her çeşit pragmatizmi bir yana bırakarak, bilimsel sosyalizmin ilkelere güvenmelerini, zaman henüz geçmeden akıllarını başlarına toplamalarını, dostça ve arkadaşça salık veririz.

Aydınlık Sosyalist Dergi'yi bırakmayabilirdik. Öteki ideoloji ve ekibin ayrılmasını önerebilirdik. Ama *Aydınlık Sosyalist Dergi* başyazarlarından dolayı bugüne kadar ikinci ideolojinin temsil edildiği bir organ olmuştur. Kanımızca, *Aydınlık Sosyalist Dergi* de, *Türk Solu* gibi dönemini kapatmış bir yayın organıdır. Bu nedenlerle *Aydınlık Sosyalist Dergi*'yi öteki ekibe bıraktık.

Amerika'daki Campus "Maoist"leri ve ülkemizdeki PDA'cılar bu gerçeğin somut örnekleridir. Ülkemizdeki icazetli sosyalizmin bu fraksiyonunun durumu gerçekten ibret vericidir. (PDA'cıların ülkenin gelişme seviyesini, mahalli özelliklerini, coğrafi konumunu, emperyalizmin III. bunalım döneminin ayırt edici özelliklerini dikkate almadan Çin Halk savaşının şiar ve taktik formüllerini zaman ve mekan mefhumunu önemsemeden aktararak, nasıl bir hedef ve rota şaşırdıkları açıktır. Bunları *Türkiye'ye Özgü Yol* yazımızda ortaya koyacağız. Bu kısa yazının amacı, bu değildir.) Bunlar bir yandan kaloriferli salonlarda, Campus'larda halk savaşı çılgınlıkları atarken, öte yandan hâkim sınıflara göz kırparak devrimci hareketi 27 Mayıs Anayasasının sınırlarının dışına taşımak isteyen anarşistlerin (!) olduğunu söylemektedirler.

Kimilerinin zannettiği gibi, proletaryanın önder güç olması devrimin itici güçleri arasında olmaması demek değildir. İşçiler ve köylüler devrimin itici güçleridir.

Devrim, kırlardan şehirlerin fethi şeklinde bir rota izleyecektir. Bu Leninizmin sömürge ve yarı sömürge ülkeler için öngördüğü evrensel bir tezdır. Türkiye'de yarı-sömürge bir ülke olduğu için, Türkiye'de devrim, bu genel evrensel çizgiyi izleyecektir. Yani son duruşma kırlarda cereyan edecektir. Fakat emperyaliz-

min 3. bunalım döneminin özelliklerinden ve de Türkiye'deki üretici güçlerin gelişme seviyesinden dolayı Türkiye devrimi, Vietnam, Çin, Küba devrimlerinden farklı ara aşamalarından geçerek zafere erişecektir. Şehir ve kırsal ilişkileri ve halk savaşının aşamaları kendine özgü olacaktır. Birinci dönemde şehirler temel kırsal yardımcı, ikinci dönemde kırsal temel, şehirler yardımcı. "Birleşik Devrimci Savaş" (Bütün bunları "Türkiye'ye Özgü Yol" yazımızda etraflıca koyacağız.)

Kaldı ki, Mihri Belli arkadaşın örgüt anlayışına, Menşevizm demek bile fazladır. Şöyle ki, Mihri Belli bugüne kadar, küçük burjuva radikallerine şirin gözükme amacıyla "demokrasi uğruna mücadele örgüt uğruna mücadeledir. Örgüt demokrasi mücadelesiyle bir süreç içinde kurulur" diyerek, sosyalist parti meselesini bugüne kadar yokuşa sürmüş bir kişidir.

Yayın Politikamız

Kurtuluş dergisinde yayımlanan “Yayın Politikamız” adlı makale aşağıdadır.

27 Mayıs hareketi ile birlikte, reformist burjuvazi ile finans oligarşisi arasında kurulan nispi denge Türkiye’de sınırlı da olsa bir demokratik ortam yarattı.

Bu sınırlı demokratik hakların çerçevesi içinde sol, belli ölçülerde legalite kazanarak, açılıp gelişti. Bu sınırlı demokratik ortam bir yandan solun gelişmesini sağlarken, öte yandan da solun içerisinde revizyonizmin ve küçük burjuva sosyalizminin gelişmesine ve kök salmasına maddi bir temel teşkil etti. İşte TİP pasifizmi bu zemin üzerinde, yayılma imkânı buldu. TİP pasifizmi karşısında, Mihri Belli revizyonizminin solda devrimci bir alternatif olarak güç kazanmasının en önemli nedeni, yine bu ortamdır.

1966’lardan sonra, Türkiye’deki sınıflar mücadelesinin şiddetlenmesine paralel olarak, bilimsel sosyalizmin temel klâsiklerinin süratle Türkçeye çevrilmesi, soldaki sisleri dağıtmaya başladı.

Bilimsel sosyalizmin temel eserlerinin Türkçeye çevrilmesi, sosyalist teoriyi ülkemizdeki bir avuç solun entelektüelinin zihni idmanı olmaktan çıkarmıştır. Böylece ülkemizde sosyalist teori mücadelenin gerçek militanlarının savaşına eylem kılavuzu olarak maddi bir güç haline gelmiştir. Bu durum ve özellikle son üç yılda hızlanan ve keskinleşen sınıf mücadelesi ile birlikte proleter devrimciliğin cesaret, atılganlık ve coşku isteyen bir meslek haline gelmesi, soldaki pasifistlerin, revizyonistlerin ve devrim hokkabazlarının niteliğini hızla ortaya koymaya başladı.

Sınıflar savaşının giderek keskinleşmesi, ülkemizdeki ekonomik, politik ve sosyal krizi iyice şiddetlendirdi. Öyle ki, bugün

toplumun bütün kesimleri, eskisi gibi yaşamamak istemeleri bir yana, patlamaya hazır volkan gibi, bir kıvılcım beklemektedirler.

Toplumun bütün kesimlerini sarsmaya başlayan bu devrimci kasırga, genç militanlara devrim arenasında sadece kendilerinin kaldığını gösterdi. Bu esen kasırga, devrimci kavganın çeşitli kesimlerinde fedakârca dövüşen genç militanların benliğinde, bilincinde ve kalbinde derin değişiklikler yaptı; her çeşit feodal ve ataerkil ilişkileri parçaladı. Hayat, devrimci pratiğin içindeki işçi, köylü, öğrenci militanları bir araya getirdi. Böylece, Leninizm temelleri üzerinde, devrimci yoldaşlığın oluşturduğu, kelimenin geniş anlamı ile proleter devrimci bir örgüt doğdu. Bu örgüt, Türkiye’deki karşı-devrim cephesinin bütün baskı, şiddet ve cebrini göğüsleyerek kırsal alanlardan fabrikalara, üniversitelere kadar, bütün kesimlerdeki devrimci mücadeleyi yönlendirme gayretleri içinde olanların örgütüdür.

İşte KURTULUŞ gazetesi, bu örgütün, ideolojik ve politik yayın organıdır.

Bu hareket, revizyonizmin uzun yıllar etkin olduğu bir ortamda yeşermiş, gelişmiş ve güçlenmiştir. O yüzden işler ne kadar sıkı tutulursa tutulsun başlangıçta, şu veya bu ölçüde, bu ortamın izlerini içinde taşıyacaktı. Tersini düşünmek idealizmdir. Bu kalıntılar, savaş içinde, savaşla savaşıla atılacaktır.

Bugün, ülkemizde, revizyonizmin etkinliğini çeşitli alanlarda görmek mümkündür. Mesela, sosyalist aydınlar için ayrı seksen sayfalık bir aylık dergi, “orta seviyede” olanlar için haftalık on altı sayfalık bir dergi, işçi ve köylü kitleleri için de bir kitle gazetesi çıkarma, revizyonist bir yayın politikasının ifadesinden başka bir şey değildir.

Emperyalizmin işgali altında olan, dolayısıyla halk savaşının zorunlu bir durak olduğu ülkelerde sosyalistlerin temel mücadele metotları, politikleşmiş askeri savaş metodudur. Bu metodu, *temel* metot olarak alanların devrimci yayın politikası bu olamaz.

Bu yayın politikası, halk savaşına yan çizen, dergicilik ve gazeteciliği temel alan revizyonistlerin politikasıdır. Bu yayın politikasının temeli, dergi etrafında örgütlenme düşüncesine dayanır. Büyük şehirlerde yayınlanan bir dergi etrafında örgütlenme ve bunun aracılığıyla parti örgütlenmesine geçme, revizyonist bir örgütlenme anlayışıdır. Kirlardan şehirlere doğru bir rota takip edecek olan halk savaşının zorunlu durak olduğu ülkelerde devrimcilerin örgütlenmesi bu şekilde olamaz!

Ayrıca bu yayın politikası, çeşitli bakımlardan yanlıştır.

Bir kere, kitleler, kitle organı, vs. ile bilinçlenmezler. Kitleler, savaş içinde, pratik içinde öncünün yakacağı kıvılcımla bilinçlenirler, örgütlenirler. Devrimci yayın politikasında böyle uydurma bir kitle organı anlayışı yoktur.

İkinci olarak, entelektüele ayrı dergi, işçiye köylüye ayrı dergi, devrimci bir anlayışın ürünü değildir. Bu olsa olsa, emekçi kitlelerine yukardan bakan aydın düşüncesinin ürünü olabilir. Mesela, işçilere hitap eden *İskra*'da sosyalizmin en karmaşık meseleleri rahatlıkla tartışma konusu yapılmıştır.

Geçmişte KURTULUŞ olarak biz de aynı hatayı işledik. Bu konuda kendimizi eleştiririz. Bundan böyle, KURTULUŞ gazetesi, bizim ideolojik ve politik görüşümüzü kitlelere iletecektir. KURTULUŞ'un bu niteliğe kavuşmasıyla birlikte (yani bundan böyle Dev-Genç'in yayın organı olan) İLERİ ideolojik ve politik organ olarak ayrıca çıkmayacaktır. Çünkü Dev-Genç hareketimizden bağımsız ayrı bir örgüt değildir. Dev-Genç, hareketimizin kitlevi gençlik örgütüdür. *Dolayısıyla, hareketimizin ideolojik ve politik organı KURTULUŞ gazetesi, Dev-Genç'in de görüşlerini dile getirmektedir. Bir eylem örgütü olan Dev-Genç bundan böyle tabanıyla organik bağlantısını (yazılı olarak) Merkez Yürütme Kurulunun çıkardığı İleri bültenleriyle yürütecektir.*

Biz, emperyalizme karşı aktif mücadeleyi savunuyoruz. Politikleşmiş askeri savaş metodunu, temel mücadele biçimi olarak

kabul eden bizler, bu savaşı asgari bürokrasi ile yürüteceğiz. Asla kırtasiyeciliğin bataklığına yuvarlanmayacağız. Tek bir ideolojik ve politik organla kitlelere görüşlerimizi iletacağız. Ayrıca kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelelerine, bölgesel meselelere ilişkin olarak, onlara bilgi götüren, somut meselelerine ışık tutan KURTULUŞ özel sayıları çıkartılacaktır. Devrimci pratiğe ışık tutan uzun araştırmalar ve teorik, ideolojik polemikler ve çeviriler KURTULUŞ Yayınevi'nin çıkaracağı broşürlerle yürütülecektir.

Kurtuluş, 15 Mart 1971

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ TÜZÜĞÜ

BÖLÜM 1

GENEL PROGRAM

T.H.K.P. proletaryanın siyasi partisidir. THKP'nin başlıca amacı dünyada insanın insan tarafından sömürülmediği, her çeşit baskı ve sömürünün kalktığı bir toplumsal düzenin kurulmasıdır. Bu amaç gerçekleşene kadar THKP, Türkiye proletaryasının siyasi partisi olarak mücadelesini sürdürecektir.

BÖLÜM 2

PARTİ ÜYELERİNE

Madde 1- Partinin tüzük ve programını kabul eden devrimci çalışmayı rahatlıkla yürütebilecek seviyede Marksist-Leninist olan ve ülke gerçeklerini bilen, parti teşkilatlarından birine katılıp, içinde faal olarak çalışan, partinin kararlarına ve disiplinine uyan herkes THKP'ye üye olabilir.

Madde 2- PARTİYE GİRİŞ ŞARTLARI:

İki parti üyesinin tavsiyesi, o çalışma alanındaki yetkilinin merkez komiteye sunuşu ve merkez komitenin olumlu kararı ile parti üyesi olunur.

Madde 3- Parti disiplinine aykırı hareket edenlere çeşitli kademelerdeki parti teşkilatları, kendi yetkileri çerçevesinde somut duruma göre şu cezaları verirler: İhtar, parti içi görevden çıkarma, cephe içinde sınama ve taretme, parti içi görevden ve parti üyeliğinden çıkarma kararını Merkez Komitesi alır. Genel Komite onaylar.

BÖLÜM 3

PARTİNİN TEŞKİLAT PRENSİPLERİ VE ORGANLARI

Savaş çok yönlüdür. Çeşitli halk kesimlerinin kitlevi hareketinin örgütlendirilip, yönlendirilmesinden, ideolojik savaştan, silahlı savaşa kadar bütün mücadele biçimlerini aynı anda yürütmek gerekmektedir.

Madde 4- İçinde bulunduğumuz dönemde partinin teşkilat prensibi merkezcilik yanı ağır basan, demokratik merkeziyetçiliktir. Ancak, kurtarılmış bölgeler tesis edildikten sonradır ki demokratik merkeziyetçilik tam olarak uygulanır.

Madde 5- Partimizin bu çok yönlü mücadeleyi yürütebilmek için, her alanın en tutarlı en sivrilmiş elemanları ile, bütün bu alanlar arasında ilişki ve güdümü sağlamak ile yükümlü merkez komitesi üyelerinin de katıldığı bir genel komitesi vardır.

Genel komite, çok seyrek toplanır, çok olağanüstü durumlara varlığında (mesela, merkez komite üyeleri arasında bir ihtilaf çıktığında, partinin genel durumu ile ilgili önemli bir kararın alınacağından ve felaket anında vs.) toplanır ve karar verir.

Genel komite, partinin en üst organıdır. Merkez komitesini tayin eder. Merkez komitesi, partinin bütün çalışmalarından sorumludur. Parti çalışmalarının düzenli gitmesini sağlar.

Bunun dışında, genel komite üyelerinin her biri, belirli bir çalışma komitesinin yöneticisidir. Bunlar, işlerin düzgün gitmesi için her alanda yardımcı komite kurarlar. Şimdilik genel komite 10, merkez komite 3 kişiden oluşur. Gelişen mücadeleye göre, bu sayılar artabilir.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ

Partinin yönetim organları, cephenin de yönetim organlarıdır.

Madde 6- CEPHE ÜYESİ OLMANIN ŞARTLARI:

a) Öğrenciler için: Belli bir Marksist-Leninist formasyona sahip olmak, partinin ilkelerini, ilke olarak benimsemek. Ciddi ve disiplinli olmak, belli bir alanda çalışmak.

b) İşçiler, köylüler ve diğer halk kesiminden gelenler için: Partinin kılavuzluğunu kabul etmek, örgüt disiplinine tabi olmak.

Madde 7- THKC'ye giriş şartları: Cephenin iki elemanının tavsiyesi ve partinin o alandaki yetkilisi ile merkez komitesinden herhangi bir üyenin onayı ile olur.

THKP-C 1 Numaralı Bildirisi

İşçiler, Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlar,
Halkımız;

Amerikan emperyalistleri ve onun köpekleri uzun yıllardır ülkemizi talan edip yağmaladılar; neyimiz var neyimiz yoksa alıp götürdüler. Emekçi halkımızın ve bütün çalışanların alın-terini ve emeğini çaldılar. Bütün zenginliklerimize, petrolümüze, kromumuza, bakımımıza, (...) bütün doğal kaynaklarımıza el koydular. Geride bize açlık, tahammül edilmez bir sefalet, binlercemizi kırıp geçiren bulaşıcı hastalıklar, halkımıza karanlıkta yaşamaya mahkûm eden bir cehalet bıraktılar. Bugün ülkemizde işgalci düşmanın ziyafet sofralarından kalan artıklarla beslenen bir avuç hayin, bir avuç köpek bu alabildiğine iğrenç düzeni sürdürmek, Amerikan emperyalizmine gerektiği gibi uşaklık etmek için kurdukları zulüm çarkını insafsızca çeviriyorlar. Soygun ve talanlarına karşı duran her yurtsever meydanlarda kurşunlanıyor. İşçilerin ve köylülerin, ekmek ve toprak isteyenlerin sesi kan ve zulümle susturulmak isteniyor. Yarattığımız ve ürettiğimiz zorla elimizden alınıyor. Amerikancı faşist köpekler, bu iğrenç sömürü düzenini daha iyi yürütebilmek amacıyla asayişî sağlama paravanası altında, şimdi de sıkıyönetim ilan ettiler. Halkımızın en temel hak ve hürriyetlerini lükstür diye rafa kaldırdılar. Bugün ülkemizde, hukuktan, kanun devletinden, anayasadan, insanlık ve vatandaşlık haklarından bahsetmek iğrenç bir demagojiden başka bir şey değildir. Kendi topraklarımızın üzerinde köle bir halk haline getirildik. Bu durum hep böyle sürüp gidecek midir? **HAYIR! BİN KERE HAYIR!** Bu durum böyle süre gidemez; artık isyan etmek, silaha sarılmak, işgalci düşmanı alaşağı etmek

için harekete geçmek zamanı gelmiştir. Onların bugün büyük görünen güçleri ve imkânları bizlere vız gelir. Onlar bir avuç, biz ise milyonluz. Kaybedeceğimiz hiçbir şey yoktur ama kazanacağımız koca bir dünya vardır.

Biz, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi olarak diyoruz ki:

1- Amerikan emperyalizminin hâkimiyeti ve yerli uşağı sömürücü sınıfların iktidarını yıkmak, bağımsızlığı kazanmak için tek yol silahlı kurtuluş savaşıdır. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi bu yolda mücadeleye kararlı bütün yurtseverleri kucaklayan halkın savaşçı örgütüdür. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, mücadelesinde Türkiye işçi sınıfının savaş örgütü olan Türkiye Halk Kurtuluş Partisinin önderliğini kabul eder ve mücadelesini onun emir ve kumandası altında yürütür.

2- Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, Amerikan emperyalizmini ve köpeklerini ülkeden kovana kadar mücadele etmeye ve her şart altında en son savaşçısı ölünceye kadar savaşını sürdürmeye karardır.

3- Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin düşmanları, Amerikan emperyalistleri, finans kapitalistler, toprak ağaları, aracı ve tefeciler, Amerikancı asker-sivil bürokratlar ve bütün halk düşmanlarıdır.

4- Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin temel görevi Amerikan emperyalistleri ve yerli müttefiklerinin oluşturduğu düşman cephesini çökertmek ve yıkmak, halkın sırtından elde edilen bütün mülkleri kamulaştırarak Cephenin savaş gücünü yükseltmek, gerekli malzemeyi ele geçirmek, baskı ve zor kuvvetlerini parçalamaktır. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, kendi saldırı noktaları dışında kalan hedeflere yönelen ve halkın saflarına da zarar veren hiçbir maceraperestin ve gangsterin sorumluluğunu üzerine almaz. Çocuk kaçırmak, kadınlara ilişmek, emperyalistlerle doğrudan doğruya ilişkisi olmayan kimselere, esnafa, para

babası bir avuç hain dışındaki orta derecedeki zenginlere, yani orta burjuvaziye saldırmak, zarar vermek devrimci eylem olamaz. Bunlar adi gangsterlik olaylarıdır. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, bu gibi olayları şiddetle kınar. Amerikalı emperyalistlere, finans kapitalizmin temsilcilerine, zalimlere ve halk düşmanlarına yönelen her harekete ise saygı duyar ve bunları sonuna kadar destekler. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi savaşçılarının bütün eylemlerini kendi bültenleriyle halka açıklar. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, halk düşmanlarını, işkencecileri, zalimleri, soyguncuları yargılar, cezalandırır. Onlardan döktükleri kanın ve yaptıkları zulmün hesabını sorar.

5- Bu amaçla Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi halkımızın ekonomik ve demokratik mücadelesini yönlendirme gayretleri yanında son aylarda şu askeri hareketleri yapmıştır:

1. Ziraat Bankası Küçükkesat Şubesinin günlük hâsılatı halkımızın devrimci savaşında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır.

2. Kanlı Pazar' da şehit düşen devrimcilerin anılarına düzenlenen 16-17 Şubat devrimci terör harekâtında:

a) Amerikan askeri malzeme deposu Tuslog'un Zincirlikuyu merkezi,

b) Tuslog'un Şişli şubesi,

c) Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankasının Elmadağ şubesi,

d) ABD Başkonsolosluğu,

e) İngiltere Başkonsolosluğu,

f) Emperyalist Amerikan teşekkülü IBM' in Gümüşsuyu'ndaki merkezi bombalanmıştır.

3. Salıpazarı'ndaki Amerikan askeri botu bombalanmış ve tahrip edilmiştir.

4. Türk Ticaret Bankası'nın Erenköy Şubesinin günlük hasılatı, halkımızın devrimci savaşında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır. Ve bu eylemde kullanılan Amerikalı Assubay A.Donald'ın arabası yakılarak imha edilmiştir.

5. Coca Cola, Pe-Re-Ja, Elvan, Mercedes-Benz, Otomarsan fabrikası, Akbank ve daha pek çok şirket ve teşekkülün hissedar sahipleri olan Kadir Has, Mete Has, Adanalı büyük toprak ağası Talip Aksoy' un günlük hasılatları halkımızın devrimci kavgasında kullanılmak amacı ile kamulaştırılmıştır.

6. 1 Mayıs harekâtı düzenlenmiştir.

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, bağımsızlık savaşında bütün gerçek yurtseverleri kendi saflarına çağırır. THKC bütün ihtilalcilerin, yurtseverlerin, Türkiye halkının kurtuluş cephesidir.

KURTULUŞA KADAR SAVAŞ!

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ

Mayıs 1971

Mahir Çayan'ın Notları

Mahir Çayan'ın tuttuğu notların bir bölümü orijinal haliyle aşağıdadır.

I- ÖRGÜT KONUSUNDA

A) Marksist ustaların parti hakkındaki görüşleri + dünya devrimci pratiği içinde örgütlenme şekilleri (Latin Amerika, Çin Hindi ve Afrika'daki örgütlenme şekilleri).

B) Türkiye'deki "komünist partisi" adı altındaki örgütlenmelerin niteliği.

II- TÜRKİYE'DEKİ (1908'DEN BU YANAKİ) GELİŞMELER

A) 1919-23 Zaferi: Sınıf ilişkileri; hangi egemen sınıflar tasfiye edildi, hangi sınıf veya zümreler ekonomik hayata hâkim oldu?

Bunun için İzmir İktisat Kongresi zabıtlarının incelenmesi + "Reddi İlhak" ve "Müdafaa-i Hukuk" cemiyetlerinin sınıfsal terkihi.

B) 1938'de toprak reformu tasarısını meclise sunan İnönü'nün devrilmesi + İş Bankası müdürü Bayar'ın (başvekil) işbaşına getirilmesinin ekonomik gerekçeleri + sonradan Celal Bayar'ın tekrar düşürülmesi.

1929-38 arasının ekonomik tablosu...

C) 1950 Hareketi; o dönemin ekonomik tablosu; istatistiki rakamlarla.

D) 1960 Hareketi: MBK'nın aldığı ekonomik kararlar, mesela; a) Büyük bankalara el koyması b) Servet beyannamesini çıkarması c) Toprak reformu tasarısının hazırlanması. Sonradan emperyalizm duruma hâkim oluyor. Ve kalkınma finansmanının ezilen sınıflara yüklenmeye çalışılması. 1) Tasarruf bonosunun çıkarılması 2) Arazi vergisinin çıkarılması.

E) AP iktidarı altında 1965'ten bu yana Türkiye'nin ekonomik ilişkiler tablosu.

Durum Değerlendirmesi

Mahir Çayan

Mahir Çayan'ın notlarından orijinal haliyle aktarıyoruz.

1950, Türkiye'de karşı devrimdi. Çünkü tefeci bezirgân, finans kapital temsilcileriyle yönetime geliyordu. Yönetime gelen Anadolu ticaret burjuvazisiydi. Kasaba kodamanı yönetime gelmişti. Bu asalak zümre, kendisi gibi asalak bir zümre ile ittifak kurarak iktidara geldi. İşte hâkim ittifak bu idi.

1960, 27 Mayıs harekâtı bir devrimdi. Reformist burjuvazi, feodal artıkları, tefeci bezirgân hegemonyasını yıkıp yerine bir hâkim ittifakı iş başına getiriyordu. Tekelci burjuvazi ve emperyalizm neden 1950'de reformcu burjuvaziyi hâkim ittifaktan atmadan tefeci bezirgân ve toprak ağasına omuz verdi? Neden 1960'da tefeci bezirgân ve toprak ağası takımının yönlendirici rolünü reformist burjuvazinin almasına en azından göz yumdu? Ve neden reformist burjuvaziyi tali plana iterek bu kalıntılarla ittifak kurdu? Durum son derece açıktır.

Türkiye'de devlet 1970'e kadar burjuvazinin hiçbir zümresinin kesin hâkimiyeti altına girmemiştir. 1919-23 harekâtı reformist burjuvazinin harekâtıydı. Cumhuriyet, reformcu burjuvazi, radikaller, tefeci bezirgân ve eşraf devletiydi. Hâkim ittifak burjuvazinin bütün fraksiyonlarıyla, toprak ağalarından oluşmaktaydı.

Yönlendirici güç milli burjuvaziydi (reformist burjuvazi). Tekelci kapitalizm şartları içinde yıllar ilerledikçe reformcu burjuvazi ekonomik hayatta etkisini yitiriyordu ve dışa bağımlı unsurlar egemen oluyordu. Emperyalizm iyice içeriye sızıyordu. Ve daha çok toprak ağalarına ve tefeci bezirgânlara dayanıyordu. Tekelci burjuvazi de yavaş yavaş güçleniyordu.

1950 harekâtı oldu. Emperyalizm tam yönetim sağladı. O anda dayanacağı temel güç tekелci burjuvazi değildi. Tefeci bezirgân ve toprak ağaları takımı idi.

Tekelci burjuvazinin durumu temel dayanak olabilecek seviyede değildi. Yıllar ilerledi, emperyalizmin çıkarları açısından, kapitalizm açısından, bu müttefikin tasfiye edilmesi şart oldu. Emperyalist üretim ilişkileri tekелci burjuvaziye de güçlendiriyordu. Nihayet 1960 harekâtı oldu. Tekelci burjuvazi daha temel güç olma durumunda değildi. Bu yüzden ABD reformist burjuvaziye devrimde destek oldu. Nasıl olsa 60 dünyasında reformist burjuvazinin ekonomik, idari ve sosyal bütün tedbirleri tekелci burjuvaziye güçlendirecekti. Ve öyle oldu.

Kısa bir süre sonra 1963'de reformist burjuvazi tekелci burjuvazi ile yer değiştirdi. Tekelci burjuvazi reformist burjuvaziye hem tasfiye etmeyerek ona belli haklar tanıyarak (çünkü gücü yoktu) hem de tefeci bezirgân takımını eskisi gibi olmasa da imtiyazlı duruma getirerek ülkede garip bir yönetim dengesi kurdu. Buna nispi denge dönemi de diyebiliriz. Bu nispi denge ikilidir.

1. Hâkim ittifaklar ile reformist burjuvazi arasında - yansıması 61 Anayasası. Belirleyici yön hâkim ittifak.

2. Hâkim ittifakın kendi içinde, tekелci burjuvazi ile tefeci bezirgân arasında, - belirleyici yön tekелci burjuvazi.

Böylece Türkiye yarı-sömürgeler arasında bir istisna oldu. Çünkü hiçbir ülkede Türkiye'deki sınırlı demokratik haklar yoktu. Tıpkı Fransa gibi. Fransa'nın daha aşağı seviyesindeki kopyası idi.

5. Devre 1971 12 Mart harekâtı, bu nispi denge döneminin sonu hâkim ittifak içinde tekелci burjuvazinin tam denetim kurması. Artık ideolojisiyle, her şeyi ile tefeci bezirgân ve toprak ağaları siyasi hayatta etkinliğini kaybediyordu. Laik tekелci burjuvazi tam bir denetim kuruyordu, feodaliteyi tasfiye ediyordu. Türkiye tam bir Latin Amerika ülkesi haline geliyordu. Bu 5 devrenin yönetici kişileri de, bu 5 devreyi karakterize ediyor.

1. Devre-Reformcu burjuvazi, adam Atatürk, sağa kayıyor adam İnönü.

2. Devre-Tefeci bezirgân ve feodal unsurların adamı Menderes
3. Devre-Reformist burjuvazi (MBK)
4. Devre-Tekelci burjuvazi, emperyalizm ve tefeci bezirgân
ittifakı, adam: Demirel

5. Devre-Emperyalizm ve tekelci burjuvazi diktatörlüğü adı-
mı -Koçaş, Erim-Kuvvet Komutanları

İçinde bulunduğumuz dönem tekelci burjuvazinin çeşit-
li hizipleri arasındaki çelişkinin en minimum seviyede olduğu,
dolayısıyla karşı-devrim cephesinin en kuvvetli olduğu devredir.

İtibarlı olmasının nedeni:

1. Kesin denetim ellerindedir ve rakip fraksiyonları iyice ezmiş-
lerdir. O yüzden güçlü adam pozlarını iyi oynuyorlar.

2. Feodal artıkları (belli ölçülerde) hem ekonomik, hem de
siyasi kültürel hayatta temizleme gayretleri içinde (laik tavır) bu
da asker-sivil-aydın zümrenin geçici de olsa desteğini sağlamak-
tadır.

3. Ülkemizde sınırlı demokratik özgürlüklerin rehaveti için-
de revizyonizmin etkinliği altında bir sol, hazır olmadığı için
dağıtılmıştır. Tıpkı 1905-1908 devresi gibi. Sol yenilmiş, geri-
cilik hâkim duruma gelmiştir. Böyle durumlarda Bolşevik taktiği
hepimizin bildiği gibi ricattır, ricat taktiği sönme değildir. Ricat
taktiği güç toplama, güçlerini kaptırmama taktiğidir.

Bu devrede RSDİP'nin Bolşevik hizbi de en zayıf olduğu
devredir (nicel olarak). Yöneticilerinin bile birçoğu yurtdışına
gitmiştir.

İşçi sınıfı içinde çalışma, vs. hepsi ortadan kalkmış, sadece
yurt dışında basılan bir gazetenin yurt içinde dağıtılması, parti-
zan savaşı (şehir gerillası).

Bugün aynı durum bizler için de söz konusudur. O dönemde
Narodniklerle Bolşevikler arasındaki farklar:

1. Narodnikler savaşın, sadece sabotaj ve suikast bölümüne
ağırlık veriyorlardı...

2. Narodnikler için devrimci yayın önemli değildi. Yurt çapın-
da çıkan bir gazetenin önemi yoktu.

3. Narodnikler ideolojik eğitimi reddediyorlardı.

İçinde bulunduğumuz devre ricat devresidir. Öz gücümüzü ezdirmeme, güç toplama, savaşı gücüne göre sürdürme devresidir. Partizan savaşı aşamasının gerilla savaşı dönemi:

Bu dönemin ilk evresi geçirilmiştir. Dostun düşmanın ciddiye aldığı vurduğu yerden ses çıkartan, dediğini yapan bir örgütün var olduğunu ispat ettik. Belli bir 6-7 kişilik kadroyu kısa da olsa eğitimden geçirdik, fakat asla güçlü bir yan örgütlenmemiz yoktur.

Şehir gerillası yaratılması aşaması geçilmiştir; şehir gerillası geliştirme aşamasına girdik. Artık daha karmaşık daha komplike bir örgütlenmenin içine girmemiz gerekiyor. Herkesin her şeyi ve herkesi bilmediği bir örgütlenme içine girmemiz gerekiyor.

FEZLEKEDE ULAŞ BARDAKÇI

İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Ephraim Elrom'un 22. 5. 1971 tarihinde öldürülmesinden sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde görevli Zeki Akkaya (Başkomiser), Ramiz Taşdemir (Komiser), Recep Yıldırım (Komiser) tarafından hazırlanan 11.6.1971 tarihli fezleke de yer alan Rasih Ulaş Bardakçı'yla ilgili bölüm:

Sanık Ulaş Bardakçı savunmasında:

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenci olup, Orta Doğu Sosyalist Fikir Kulübü'ne üye olduğunu, bilimsel sosyalizme inanıp, onun Türkiye koşullarında tatbik edilmesine çalıştığını, bugün için Türkiye'de sosyalizme geçiş imkânını şartlandıran muhtelif gruplar olduğunu, Deniz Gezmiş grubunun, Yusuf Küpeli, Mahir Çayan, gruplarının amaçları bir olup, eylem ve strateji bakımından bazı ayrılıklar gösterdiğini, kendisinin Yusuf Küpeli-Mahir Çayan grubuna mensup olduğunu, bu grubun proletaryanın ideolojik öncülüğünde köylünün temel gücü teşkil ettiği bir kuruluş, Türkiye'deki sosyalist devrimi yapacağını, bunun iki aşamalı olduğunu, önce şehir çalışmaları, daha sonra kır çalışmaları hazırlanacağını, ikinci aşamada Deniz Gezmiş'in ki gibi olmayıp önce şehirlerden kırlara ve bilahare kırlardan şehirlere inileceğini, beyanla, 1971 Şubat ayı içinde Ankara'da Küçükesat semtindeki Ziraat Bankası'nı kendisinin, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Kamil Dede adındaki arkadaşları ile birlikte soyduklarını, bu eylemi Mahir Çayan'ın koordine ettiğini beyanla ifadesinde bu soygunu tafsilatla olarak anlatmıştır. Ankara'daki İş Bankası soygunu ve şoförün öldürülme olayı ile bir alakası olmadığını, Ocak ayında Rüçhan Manas ile İstanbul'a geldiklerini, Mahir Çayan'ın gönderdiği 5.000 lirayı İstanbul'da Ziya Yılmaz'a verdiklerini, Ziya Yılmaz'ın iş ortağı Abdullah Çeceloğlu ile tanıştıklarını, otelden çıkıp bir ev

kiralamayı kararlaştırdıklarını, Ziya Yılmaz ile Rüşhan Manas'ın nişanlı imiş gibi Şişli'de İlby Apartmanı'ndaki daireyi kiraladıklarını, burada yatıp kalkmaya başladıklarını, Ankara'ya giderken Mahir Çayan'ın isteği üzerine 4 adet peruk alıp, Ankara'da Mahir Çayan'a verdiğini, bundan sonra Ankara'da yaptıkları Ziraat Bankası şubesi soygununda bu perukları kullandıklarını, İstanbul'a geldiğinde Rüşhan Manas ile evli imiş gibi Levent'teki daireyi tuttuklarını, Ankara'da iken İstanbul'da da soygun eylemlerinin yapılmasının konuşulduğunu, Kadıköy'de Türk Ticaret Bankası soygunundan 15 gün evvel, Ankara'dan Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Kamil Dede'nin geldiklerini, bu arada Abdullah Ceceloğlu'nun Topağacı'nda bir daire tuttuğunu, bu dairelerde yatıp kalktıklarını, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Kamil Dede Ankara'dan gelirken iki adet sten otomatik tabanca, çok miktarda mermi ve tabanca getirdiklerini, ayrıca dört adet peruğu da getirdiklerini, Kadıköy Türk Ticaret Bankası şubesini kendisinin, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Kamil Dede ile birlikte silah tehdidi ile soyduklarını, ifadesinde tafsilen açıklamıştır. Bu soygundan sonra daha çok para elde edebilmek için Mete Has ile Talip Aksoy'u kendisinin, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman ve Kamil Dede ile birlikte kaçıarak karşılığında 400.000 lira fidye alındığını, geniş şekilde anlatmıştır. Bu olaydan sonra hapisteki devrimci arkadaşlarının serbest bırakılması için siyasi bir şahsiyetin kaçırlması fikrini Mahir Çayan'ın ortaya attığını, İran veya İsrail Konsoloslarının söz konusu olduğunu, Mahir Çayan'm İsrail Konsolosu'nun gidiş geliş saatlerini tespit için kendisine İlkay Demir ve Rüşhan Manas'a görev verdiğini, bir ay kadar üçü bu istihbarat işinde çalıştıklarını, gerekli tetkikat ve hazırlıkları yaptıktan sonra kaçıрма işinde Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman, Kamil Dede, Ziya Yılmaz, ve kendisinin görev alacağını, Kamil Dede'nin o günlerde Erenköy'deki evde olması münasebetiyle irtibat kuramadığından onun yerine Necmi Demir'in katılacağını ve İlkay Demir'in de Konsolos'un

getirileceği Hamarat Apartmanı'nda bekleyerek durumu izleyeceğini kararlaştırdıklarını ve olay günü olan 17.5.1971 tarihinde saat 12:30 sıralarında Seyhan Apartmanı civarında buluştuklarını, Ziya Yılmaz'ın gözcülük görevi için dışarıda beklediğini, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir ve kendisinin zili çalarak Seyhan Apartmanı'na girdiklerini, iki kapıcıyı silah tehdidi ile kapıcı dairesine indirip bu daireden Perihan Bele'nin dairesine geçtiklerini, içerde Perihan Bele ve hizmetçisinin olduğunu, bu sırada dışarıda bulunan Oktay Etiman ile Necmi Demir'in bu daireye geldiklerini, muhtelif sebeplerle bu daireye gelen 10 kadar kişiyi salonunda muhafaza altına aldıklarını, kendisi muhafız olarak beklemekte iken, Konsolos'un yakalanıp içeriye alındığını, beraberlerinde getirdikleri, İlkey Demir'e ait hurca Konsolos'u bağlayıp sararak koyduklarını, Konsolos'u bu vaziyette kapı önündeki daha evvel çaldıkları Anadol otoyoya koyduklarını, direksiyona kendisinin geçtiğini, Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir ile Konsolos'u Hamarat Apartmanı'na getirip birlikte 8 numaralı daireye çıkardıklarını, kendisinin Anadol otoyoya dönerek otoyolu Beşiktaş'a bıraktığını, bundan sonra devrimcilerin serbest bırakılması için bildiri dağıtıldığını, kaçırlışının ertesi günü Hamarat Apartmanı'na gidip Konsolos'u yatarken gördüğünü, kendisine tazyik yapılmadığını, İngilizce olarak hatır sorduğunu, Konsolos'un iyiyim diye cevap verdiğini, bundan sonra Levent'teki evde Rüçhan Manas ile kaldıklarını, 22.5.1971 günü gece ve ertesi gün sokağa çıkma yasağı olduğu için şişli'deki eve geldiğini, evde Ziya Yılmaz, Necmi Demir ve İlkey Demir'in olduğunu, bu eve gittiğinde Hüseyin Cevahir'in de orada olduğunu, bu sırada Hamarat Apartmanı'nda Mahir Çayan ile Oktay Etiman'ın beklediğini, aralarında yaptıkları konuşmada Konsolos'u bağlayıp Hamarat Apartmanı'nda bırakarak bu yerin terk edilmesi fikrinin hâkim olduğunu, bu durumu konuşmak üzere Hüseyin Cevahir ile birlikte saat 18.00-19.00 arasında Hamarat Apartmanı'na gittiklerini, orada Mahir Çayan ve Oktay Etiman ile bu mevzuda konuştuklarını, Mahir Çayan'ın bu fikri kabul etmeyip, Konsolos'u

öldürdükten sonra evin terk edileceğini söylediğini, Mahir Çayan lider durumunda olduğu için onun fikrine karşı çıkmadıklarını, kendilerinin öldürme fikrinde olmadıklarını, Oktay Etiman ile Hamarat Apartmanı'nı terk ettiklerini, Mahir Çayan ile Hüseyin Cevahir'in dairede kaldıklarını, yolda Oktay Etiman'ın, Fındıkzade'de Teğmen Saffet'in evine gitmek üzere ayrıldığını, Levent'teki eve geldiğinde Rüçhan Manas'a o günkü olayı anlattığını, ve Mahir'in Hüseyin Cevahir ile birlikte Konsolos'u öldürüp evi terk edecekleri hususundaki kararlarını söylediğini, o gece Rüçhan ile birlikte evde kaldıklarını, gece aramada sahte cüzdan ibraz ederek yakalanmadıklarını, sabah radyo haberinden Konsolos'un öldürülmüş olduğu haberini duyduklarını, sokağa çıkma yasasından sonra, Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir ve Oktay Etiman'ın geldiklerini, Mahir Çayan'ın, Taksim'de bir gözlükçüye birlikte gittikleri sırada yolda Konsolos'u tabanca ile ben öldürdüm diye kendisine söylediğini, 6.35 tabancayı olaydan evvel Mahir Çayan'da gördüğünü, 28.5.1971 günü, Rüçhan Manas ile Erenköy'deki eve gittiklerinde polislerin kendilerini yakaladığını, üzerinde star marka tabanca, elindeki çantada bulunan dinamit lokumlarını zaptettiklerini ifade ederek Beyazıt Nüfus Memurluğu'ndan boş nüfus cüzdanlarını ve mühürleri kendisinin çaldığını ifade etmiştir. (Fezleke sahife: 17, 18).

NOT: Araştırmacı-yazar Rıfat N. Bali'nin özel arşivinde bulunan bu belge kendisinden izin alındıktan sonra yayınlanmıştır.

ULAŞ BARDAKÇI'NIN SAVUNMASI*

Hâkim bey, önce geçen celsede cevaplandırmadığım soruya mahkeme heyetine güven duyup; duymama sorusuna cevap vermek isterim. Mahkeme heyetinde görev alan şahısların hiçbirini tanımam. Bu sebeple güven duyup duymamak söz konusu değildir. Fakat gerçek olan şudur ki: Mahkemeniz bağımsız bir mahkeme olma niteliğine sahip değildir. Bu durumu göz önüne alarak istifa etmeniz gerekir. Cevap vermediğim kimliğime gelince, adım Ulaş Bardakçı. 1947 doğumluyum. THKP ve THKC'nin bir savaşçısıyım.

İddianamede, Kurtuluş Savaşı'ndan, Anayasa'dan, gençlik olaylarından bahsedilerek ve yayın organlarından, yazılarımızdan parçalar alınarak, bir giriş yapıldığını, buna bağlı olarak yaptığımız eylemleri okudum. Bu eylemler sonucu anayasayı ihlal suçundan ceza görmemiz isteniyor.

İddianame üzerine görüşlerimi belirtmek için birkaç konuya değinmek istiyorum.

Okuduğum iddianamenin özü, yaptığımız eylemlerin proletarya diktatörlüğünü amaçlayan eylemler olduğunu ispatlamaya yöneliktir. Savcı, bu iddiasını sağlamak için yazılarımızdan kopuk ve Marksizmin klasik kitaplarından eksik teorik aktarmalar yapmış, bize ait olmayan yazılara başvurmuş, dipnot düşer gibi bu iddianameyi hazırlamıştır. Yapmak istediği ise bağımsızlık ve demokrasi için savaşanların stratejik hedefinin proletarya diktatörlüğü olduğunu ispatlamak, ucuz bir zafer kazanmaktır. Savcı iddianamesine temel olarak Milli Demokratik Devrimi seçmiş, hiç de iyi bilmediği bir alanda at koşturduğu için konuları birbi-

* Turhan Feyizoğlu, *Ölümünün 23. Yılında THKP-C Önderlerinden Ulaş Bardakçı'ya Saygıyla Anıyoruz, Devrimci Gençlik, Mart 1995, sayı: 2.*

rine karıştırmıştır. Mekanik bir düşünce içerisinde hareket ettiği için de bir o yazıdan, bir bu yazıdan cümleler alıp art arda eklemeler yapmakla bu işi kıvrılabileceğini zannetmiştir. Ama bu işte yanılmışsınız Bay Savcı.

Ordan buradan alınan cümleleri art arda dizmekle Milli Demokratik Devrimi açıklayamazsınız. Kesintisiz Devrimin ne olduğunu öğrenmeden bizi stratejik hedef olarak proletarya diktatörlüğünü seçmekle suçlayamazsınız. Siz şunu bilmiyorsunuz; bir devrimci memleketin içinde bulunduğu üretim şeklinin bir üst seviyesindeki üretim şeklini stratejik hedef olarak seçer. Şu anda Türkiye'nin önündeki üretim şekli ise proletarya diktatörlüğünün kolektifleşmiş üretim şekli değil, fakat Milli Demokratik Devrim'in bütün yabancı unsurları, tekelleri, tröstleri, üretimin ve üretici güçlerin gelişmesini önleyen parazit sınıf ve tabakaları temizlediği bir üretim şeklidir. Ayrıca Milli Demokratik Devrim'in devletçi, işçi sınıfının proleter diktatoryasını sağlayan devlet değil, içinde halkın bütün millici sınıf ve tabakalarının mevzilendiği bir devlettir. Burada yeri olmayan yalnız ve yalnız emperyalizmin bir avuç finans oligarşisi ile onun uzun süre müttefiki olmuş tefeci-bezirgândır.

Bilmediğiniz veyahutta işinize gelmeyen bir husus da şudur ki; Milli Demokratik Devrim şu anda içinde bulunduğumuz bağımsızlık ve demokrasi savaşının sonudur. Stratejimiz Milli Demokratik Devrim stratejisi derken kastedilen işte bu bağımsızlık ve demokrasi savaşıdır.

Biz her yazımızda, her konuşmamızda stratejimizi açık olarak belirttik. Her bildirimizin sonunu 'Tam Bağımsız Demokratik Türkiye' diye bitirdik. Tartışmalarımızın sebebi her zaman bağımsızlık savaşının temel ilkeleri oldu. Yayınlarımızın temelini bağımsızlık savaşının taktikleri teşkil etti. Bütün teorik incelemelerimiz bu konuyu işledi. Bizim dışımızdaki devrimcilerle olan ayrılığımızın temelini bu teşkil etti.

Ama hiç kimse bizim proleterya diktatörlüğü üzerine tartıştığımızı işitmemiştir. Hiç kimse proleterya diktatörlüğünün taketiklerini yazdığımızı görmemiştir. Hiç kimse 'stratejimiz proleterya diktatörlüğüdür' diye yazdığımızı okumamıştır.

Her şeyi açık yazdık biz. Emperyalizme ve yerli oligarşiye silah çektiğimizi ilan ettik. Bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için savaştığımızı ilan ettik. 1961 Anayasası'nı gericilere karşı koruduğumuzu dost-düşman herkes biliyor. Anayasanın tatbik edilmesi için Devrimci kanı aktı. Şehitler verdik. Neden budanıyor 1961 Anayasası? Neden Anayasayı değiştirmek Erim'in ilk 'reformu' oluyor? Neden Türkiye için 'lüks' oluyor Anayasa.

Açıktır bunun sebebi. 1961 Anayasası bağımsızlık ve demokrasi savaşımızın hukuki dayanağı oluyor. Budur sebep.

Gelelim savcının ağzından eksik etmediği Atatürkçülüğe.

Emperyalizme silah çekmiş devrimcileri ezilen Türkiye halkı değil, fakat emperyalizm itham eder. Biz burada Türkiye halkı tarafından değil, emperyalizmin jandarması iddia makamı tarafından itham ediliyoruz.

Ve ne kadar acıdır ki, jandarma, savcı, emperyalizme silah çekmiş Mustafa Kemal'in adını ağzından eksik etmiyor.

Ne kadar acıdır ki, ezilen uluslara ışık tutmuş Mustafa Kemal sömürgeye bayrak yapılıyor. Nasıl oluyor bu?

Şunu herkes öğrensin ki: Emperyalizm ve yöneticileri, zamanın büyük devrimcilerini aziz, evliya haline getirir, doktrinlerinin devrimci yanlarını küllendirir, statik, statükocu yanlarını ortaya atar, kendileri için kabul edilebilir yanlarını reklam eder. Arkalarından ah-vah edilir, radyoda programlar düzenlenir. Artık ölen bir devrimci değil, bir evliyadır. Bu şekilde zararsız hale getirilen devrimciler her fırsatta halka sunulur. Artık o halkın kurtarıcısı değil hâkim sınıfların paravanasıdır.

Mustafa Kemal'in başına gelen tamı tamına budur. Anadolu ihtilalinin lideri gitmiş yerine mavi gözlü dev gelmiştir. Artık o bağımsız Türkiye için savaşan devrimci değil, şapka, ceket-pantolon değiştiren büyük bir terzidir.

Onlarca sene radyolar bunu okumuş, çocuklara bu ezberletilmiş, ‘Vatan Dursun’un anası’ hikâyeleri anlatılmıştır.

Dikkat edilsin savcıya. Atatürk’ü, Milli Mücadele ruhunu ne hale soktuğu görülecektir. İddianamede rastlanacak bir dolu örneğinden sadece bir paragrafı aşağıya alıyorum. ‘Milli mücadele ruhu (sanıklar bunu istismar ile ikinci kurtuluş savaşı verdiklerini öne sürmektedirler), bütün milletin vatanı kurtarma çabasında el birliği yapması ve her türlü fedakârlığı seve seve katlanması anlamını taşır.’ Oysa biraz sonra Birinci Milli Kurtuluş savaşımızın tahlilinde anlatacağım gibi vatan tüm milletin el birliği ile kurtulmamıştır. Birileri hain ilan edilmiş, haklarında idam kararı verilmiştir. Bütün milletin elbirliğinden bahsetmek cehaleti, ihaneti en azından art niyeti ortaya koyar. Atatürk konusunda bizim savcıya söyleyecek bundan başka bir şeyimiz olamaz.

1960’tan sonra olanlara geçmeden evvel Kurtuluş Savaşı’ndan bu yana Türkiye’nin sınıfsal yapısını şöyle bir özetlersek konuya daha bir açıklık getirmiş oluruz.

Günümüzde olan olayların sebebini anlamak ve sorguya geçebilmek için Kurtuluş Savaşı’ndan bu yana olanları şöyle bir gözden geçirmek gerekir.

Birinci emperyalist dünya savaşı ile Türkiye’de gördüğümüz manzara şu idi. Bir tarafta emperyalist işgali kabullenmiş, emperyalizmle olan ekonomik ilişkilerini, yani, Mustafa Kemal’in deyimi ile yabancı sermayenin Türkiye’de jandarmalık görevini devam ettirmeyi amaçlayan İstanbul ticaret burjuvazisinin denetimindeki saray ve çevresi. Diğer tarafta, emperyalist işgale karşı bir direniş hareketi planlayan, tam bağımsızlığı ilke edinmiş ilercici devrimci subaylar, yeniden paylaşmada sıra Türkiye’ye geldiği zaman direniş hareketini planlayan subaylar Anadolu’ya geçmeyi uygun gördüler. Emperyalizme karşı savaş kararı uygulamaya başlandı. Anadolu eşrafını, tefeci bezirgânı müttefik olarak yanlarına aldılar. İşgal altındaki bölgelerde başlayan çete savaşları kısa zamanda gelişti, düzenli ordu savaşına dönüştü. Sonunda savaş kazanıldı. Anadolu ihtilali lideri Mustafa Kemal, Anado-

lu eşrafına, tefeci-bezirgâna, reformist burjuvaziye dayanan bir devlet kurdu.

İkinci emperyalist dünya savaşı önceleri bozulan ekonomik durum Türkiye'yi dış yardım almaya iteledi. Savaşın patlak vermesi sarsılan ekonomiyi batağa soktu. İlk ikili kredi ve yardımlaşma antlaşmaları bu dönemde yapıldı.

Kurtuluş Savaşı'ndan bu yana giderek palazlanan finans kapital batağa giren ekonomimizin zorlaması ile yeni bir sınıfsal denge kurmak için harekete geçti. Tefeci bezirgân, kasaba kodamanı ile bir olup reformist burjuvaziye iktidardan attı. 1950'lerde olan bu tarihe '1950 halk hareketi' yutturmacası olarak geçen şey işte bu karşı-devrim hareketidir. Menderes'in şahsında billurlaşan bu ittifak çarpıcı sloganlar atmaktan da geri kalmıyordu. Kitlelerin hayal gücü kolayca harekete geçirildi. Kâğıttan şatolar kuruldu. Her mahalleye bir milyoner sloganı eşya piyangosu yerine geçti. Alçakça, adice yürütülen sömürü nerede ise yağ-bal oldu. Finans kapital ile tefeci bezirgân, Anadolu ticaret burjuvazisinin bu balayı 4-5 yıl sürdü. En basit bir ekonomi politikası bile tespit edilememişti. Ne tarım alanında yatırım yapılmış, tohumluk, ziraat makineleri gibi üretim arttıran ekonomiye rahatlık getirecek tedbirler alınmış, ne sanayide iflas etmiş tarım politikası sonucu hızla artan işsizler ordumuzu üretici hale getirecek güçlü yatırımlar yapılmış, ne de eğitim sorunu üzerine kafa patlatılmıştı. Ardı arkasına iktisadi-askeri, kültürel ikili antlaşmalar yapıyordu. Günün felsefesi; gelsin dış yardım, kabarsın borç hanesi. Öte yandan artan bir sömürü, dayanılmaz hale gelen hayat pahalılığı, paranın düşen değeri. 1958'ler geldiği zaman vaziyet dayanılır gibi değildi. Kitlelerin hoşnutsuzluğu ayyuka çıkmış, bu da ifadesini toplumun en dinamik kesimi olan gençlikte bulmuştu. Bugün kutlatılmayan 28-29 Nisan hareketleri bu kokuşmuş yönetime, bu iğrenç sömürüye baş kaldıran halkın somutlaşmış tepkisidir. Her iğrençlik kendi alternatifini de beraber getirir. 27 Mayıs İhtilali bütün bu olanlara dur diyen bir radikal subay, reformist burjuva hareketidir. Finans kapital bu seferde, Menderes'in

temsil ettiği tefeci-bezirgân kasaba kodamanını itelemiş, küçük burjuva radikallerine ve reformist burjuvaya omuz vermişti. Şimdi yeni bir sınıfsal devre doğmuş, en basit demokratik müesseseleri bile işlemez hale getiren, alçakça baskı kanunları tezgâhlayan, gençliğe kurşun sıkan yönetim alaşağı olmuştur. Finans-kapital gelişmesine, gürbüzleşmesine engel olmayan, buna karşı sömürüyü daha modernleştiren hiçbir ilerici atılma mani olmaz. Nitekim 27 Mayıs İhtilali hem kitlelerin demokratik isteklerine cevap veren ilerici bir hareket olmuş hem de yarattığı yeni sınıfsal denge ile finans-kapital'e kuvvet şurubu şırınga etmiştir. İktidarda bir kez daha etkinlik kazanan küçük burjuvazinin radikal kelimeleri beraberlerinde demokratik kuruluşları ve fikirleri de getirdi. Hazırlanan Anayasa reformcu, demokratik ve ilerici bir anayasa idi. Kitlelerin her türlü demokratik isteklerine karşılık vermesi ile getirdiği özgürlük ve tartışma-inceleme ortamı birçok gizliliği, bilinmeyeni ortaya çıkarttı. Tüm zenginliklerimize, yer-altı, yerüstü kaynaklarımıza, bakırımıza, kromumuza, petrolümüze, halkımızın yarattığı bütün değerlere el koyan, haysiyetimizi ayaklar altına alan, yoksulluğumuzun tek sebebi ABD emperyalizminin dost yüzü (!) açığa çıktı. Baş düşmanı gördük, tanıdık.

Türkiye'nin politika arenasında meydana gelen bu yeni kuvvet dengesi sonunda bir sol doğmaya başladı. Bu da toplumun en uyanık, en dinamik kesiminde, gençlik içinde yansıdı. Araştırmacı-öğrenici niteliğimiz orta çağ karanlığından sıyrılmamıza yol açtı. Okuduğumuzu anlıyor, iğrenç sömürüyü, kol gezen işsizliği, açlığı, salgın hastalıkları, tüm gerçekleri görüyorduk. Biliyorduk ki, finans-kapital, tefeci-bezirgân ikilisi iğrenç çıkarları uğruna memleketi emperyalizme peşkeş çekiyordu. İkili antlaşmaları ile, Nato'su ile tüm zenginliklerimizi, yarattığımız değerleri dışarı taşıyor, kendileri de bu sömürünün yüzdesini alıyorlardı. Yönetimin kafası, sömürüyü devam ettirmenin yollarını bulmak için karşı çıkanı yok etmek için çalışıyordu. Küçük burjuva radikallerinin, reformist burjuvazinin etkinliği kısa sürdü. AP koalisyonları yönetime tefeci-bezirgânların, kasaba kodamanlarının tekrar

katıldığını gösteren hareketler oldu. Bu yıllarda yeni bir kuvvet dengesi görüyoruz. İktidar finans-kapital, reformist burjuvazi, tefeci-bezirgân, Anadolu kodamanı arasında paylaşılmıştı. Ne var ki; reformist burjuvazi etkinliğini kaybetmeye başlamış bunun yerine tefeci-bezirgân gittikçe daha fazla etkinlik kazanmaya başlamıştır. AP iktidarı yönetiminde meydana gelen kitle hareketlerini, öğretmenler yürüyüşü, İmran Öktem'in cenazesi gibi olayları açıklamak ancak yukarıdaki sınıfsal dengeyi kavramakla mümkündür. Demirel iktidarının son günlerine doğru 1968-1970 arası İşçi-Gençlik-Köylü demokratik hareketleri gelişti. Türkiye'de Sol'un gelişmesi kitlelerin demokratik hareketlerinin başlaması ve en tabii anayasal haklarını kullanarak hâkim sınıflara hesap sorması çıkar ve sömürü çevrelerini ürküttü. En ufak bir muhalefete bile tahammülü olmayan ABD emperyalizmi ve ortakları AP yönetimini yetersiz bulmaya başladı. Alınan tedbirler soygun ve talanın sessizce yürütülmesini sağlayamıyordu. Kitlelerin hoşnutsuzluğu bu denli insafsızca, bu denli göstere-göstere sömürülmelerine karşı homurdanışı bir avuç finans-kapitalisti rahatsız ediyordu. Sert tedbirler alınmalı, geceleri uykularını kaçıran homurdanmalar susturulmalı, pişmiş aşlarına soğuk su katılmamalıydı. Bunu temin ise ancak finans-kapitalin tek başına iktidarı ile mümkün idi. 1970 İşçi-Gençlik-Köylü hareketleri, Demirel iktidarını güç durumlara sokmuş, batağa giren ekonomi, büyüyen dış ticaret açığı, yamalı bohçaya dönen bütçe, devalüe edilen lira ile ardı arkası kesilmeyen yeni vergiler karşısında yönetemez hale gelmişti. Finans-kapital durumun düzelmesi için gördüğü tek çareyi, ortaksız iktidarı, uygulamakta gecikmedi. 12 Mart muhtırası Cumhuriyet tarihinde finans-kapitalin diktatoryasını okuyan bildiridir. 12 Mart'ta finans-kapital safraya atmış, iktidardaki diğer ortaklarından, küçük burjuva radikallerinden, reformist burjuvaziden, tefeci-bezirgândan arınmış bir iktidarı oluşturmuştur. Devlet mekanizması finans-kapitalin tartışmasız kontrolü altına girmiş, bütünleşmiştir. Faşist ağını kurmaya karar vermiştir. Bugünkü durum iktidarını ortaksız yürü-

ten, değil sol'u, radikalleri bile susturan, öyle ki, bir gün evvel Anayasa değişikliğini danıştığı profesörleri bile ertesi günü hapse yollayan, devrimci avına çıkmış bir avuç finans-kapital oligarşisi iktidarının Anayasa değişikliği, baskı kanunları hazırladığı, iğrenç sömürüsüne dur diyecek bütün güçleri saf dışı bıraktığı, parlamenter faşizmin hüküm sürdüğü bir durumdur. Bugünkü yönetim oligarşinin asker kanadının Erim hükümeti ve parlamento maskesi altında sürdürdüğü bir faşist yönetimdir. Oligarşinin Demirel kanadı yıpranmış, yerine oligarşinin askeri kanadı geçmiştir. Finans oligarşisi bütün hışmıyla bağımsızlık savaşçılarının üzerine yürümüş askeriyle, polisiyle, adliyesiyle, bu gür sesi susturmaya çalışmaktadır.

Kurtuluş Savaşı'ndan 1971'e kadar Türkiye'de olanlar böylece özetlenebilir.

İddianamede bahsi geçen, yazılan olaylara gelince, savcının yaptığı gibi bizde meseleyi ta başından almak, ilk gençlik olaylarına, hatta 27 Mayıs İhtilaline inmek zorundayız. Olayları buradan almak Anayasa'yı ve hür demokratik ortamı kimin hasır altı edip baltaladığını, kimin can pahasına koruyup yerleştirmeye çalıştığını anlamak için şarttır. Dönelim 27 Mayıs 1960'a.

Demiştik ki, 27 Mayıs İhtilali bunalan ekonomimize çözüm getiremeyen, gizleyemediği sömürü ile yarattığı açlık ve sefaletle halkın nefretini kazanan bir iktidara karşı küçük burjuva radikalizmi ve reformist burjuvazinin giriştiği bir harekettir.

27 Mayıs'ta radikal burjuvazinin etkisiyle demokrasi yolunda adımlar atılmış, temel hak ve hürriyetler teminat altına alınmış, pozitif hukukun sağlam temeller üzerine oturması sağlanmıştır. Bunların yanında devlet aygıtı önemli demokratik kuruluşlarla desteklenmiş, üniversitelerde belli fikir özgürlüğü sağlanmıştır. 1960'ın hemen sonraları küçük burjuva radikallerinin etkinlik sağladığı yıllardır. Bu yıllar emperyalizmle hiçbir göbek bağı olmayan, gençliğin öğrenme-araştırma, inceleme, kısaca orta çağ karanlığından, fikirsizliğinden kurtulma yılları olmuştur. 1961 Anayasası ile kazanılan mesafeleri şöylece özetlemekte fayda vardır.

İşçiye tamamen çalışma, sözleşme ve grev yapma hakkı işçilerin demokratik hareketlerine dayanak olmuş, işçiye dayanak gücü vermiştir. Örgütlü sermayeye karşı mücadelenin ancak toplu hareketlerle mümkün olduğu görülmüş, grev ve sendikal örgüt kurma mücadelesi, Anayasa ile kazanılan 'düşünce ve kanaatlerini söz ve yazı ile serbestçe ifade etme' hakkı ile daha da güçlenmiştir. Çıkacak faşizm kokulu kanunların Anayasaya aykırılığı ispatlanacak duruma getirilmiş bağımsız Anayasa Mahkemeleri kurulmuştur. Çeşitli meslek gruplarına örgütlenme ve direnme hakları tanınmış, kitlelere hoşnutsuzluklarını etkili bir biçimde belirtme, gerekirse direnişe geçme hakkı verilmiştir. Bütün bu etkili ve ilerici kararlar yönetici kadroları kontrol altında tutma, üzerlerinde etkili olma ve denetleme olanağını doğurmuştur. Alınan kararların ve uygulamaların halkın çıkanyla olan uygunluğu tartışılır olmuştur. Bütün bu ileri adımlar, tanınan hak ve özgürlükler geniş bir tartışma ortamı açmış, çıkarlarımıza ters düşen kararlar her çevrede anlaşılacak şekilde derinlemesine tartışılmaya başlanmıştır. Kitleler Anayasanın sağladığı her hakkı benimsemiş, kendine mal etmiştir.

Gelişen fikir akımları gittikçe daha çok konuyu incelemeye başlayan aydınlar, örgütlenen, gerekince direniş hakkını kullanan, tartışma açan meslek grupları ve özellikle halkının meselelerini kendi meseleleri kadar ön plana alan gençlik, finans-kapitali tedirgin etmiş, huysuzlandırmıştı.

Reformist burjuvazinin bu iki üç yıllık etkinliği finans-kapital tarafından tefeci-bezirgân kasaba kodamanı ile engellenmeye başlanmıştır. İlk iki üç yılda halkımızın kaydettiği bu gelişme karşısında finans-kapital ürkmüş 1960'ta itelenmesine göz yumduğu tefeci-bezirgânın tekrar piyasaya çıkmasına göz yumarak yeni bir sınıfsal denge kurmuş, demokratik kitle hareketlerinin ve gelişen bağımsızlık savaşının karşısında örgütlü bir direniş tezgâhlamaya başlamıştır.

Finans-kapital o devrede bu mücadeleyi, bu savaşı tek başına göğüsleyecek, önleyecek güçte olmadığı için karşımıza tefeci-

bezirgânı çıkarttı. En ince ayrıntılarına kadar planladığı karşı devrimci hareketi uygulamaya başladı. O devrede demokratik hareketler, meslek gruplarının ilerici örgütlenmeleri ve gençlik eylemleri yanında gördüğümüz Kuran kurslarının, İmam Hatip Okulları furyasının, Mücadele Birlikleri'nin, komando kurslarının, taşra eşrafının örgütlediği Komünizmle Mücadele Dernekleri'nin mantar gibi fişkırmasının sebebi budur. Zaten örgütlü olan tefeci-bezirgân takviye ve teşvik ediliyor, üstümüze salınıyordu. Bu arada finans-kapital güç topluyor, hem tefeci-bezirgâna, hem reformist burjuvaziye ve hem de gelişmekte olan 'sol'a vuracağı günü kolluyordu.

Anayasa karşısında kitlelerin aldığı bu kesin olumlu tavır ve Anayasanın kitlelerce benimsenmesi gençliği de kapsar. Uzunca bir dönem çeşitli dünya görüşlerine ve özgürlüğe aç kalmış gençlik Anayasal haklarını kullanan ilk güç oldu. Hakim sınıfların iç ve dış politikalarını, gerek şimdi ve gerekse daha önce alınmış ekonomik ve politik kararlarını, bunların uygulanmalarını tepki ile karşılamaya başladı. Gücü yettiğince çıkarlarımıza ters düşenleri değiştirmeye çalıştı. Gerektiğinde direniş hakkını kullandı. Miting yaptı. Yürüyüş tertipledi. Bütün ilerici, demokratik kitle hareketlerine katıldı, destekledi. Dövüştü, dayak yedi, hapislere atıldı. İşkencelerin en çağ dışı olanları üzerlerinde uygulandı. Bütün bunlar gençliğin mücadele azmini kuvvetlendirmekten başka bir işe yaramadı. Sömürünün üzerine üzerine gitti. Yerli petrol kampanyası açtı. İğdiş ettiği ikili antlaşmalarımızı sergiledi. Madenine sahip çıktı. Omuz verdi topraksız köylüye. Gözcü oldu grevci işçiye.

1965'ten sonra gençlik eylemleri hız kazandı. Artık her demokratik hareket, her haklı direniş, her sömürüye başkaldırı yanında bağımsızlık ve demokrasi savaşı veren gençliği buluyordu. Bu savaşta hedef Anayasada yazılı her cümlemin kitlelere mal edilmesi, kullanılması idi. Gelişen gençlik olayları, bağımsızlık mücadelemiz faşizan kuvvetler tarafından susturulmaya çalışıldı. Bağımsızlık savaşçılarının yavaş yavaş her fakültede cemiyet

seçimlerini kazanmaya başlamaları mayanın tuttuğunu gösteriyordu. Gençliğin bir iki senede aldığı mesafe ve ortaya koyduğu eylemler kitlelerce hemen benimseniyor, ‘Hak verilmez alınır’ ilkesi geçerlilik kazanıyordu. Nitekim toplumun motoru olan gençliğin eylemleri sonucu ilk İşçi-Köylü mitingleri, yürüyüşleri başlıyordu. Demokrasi ve bağımsızlık yolundaki mücadele git-tikçe hız kazanıyordu.

ığ gibi büyüyen bağımsızlık hareketimiz karşısında hâkim sınıflar telaşlanmaya başladılar. Her hareketimiz kitlelerce benimseniyor, onlara mücadelelerinde rehber oluyordu. Buna karşı Demirel hükümetinin tavrı açıktı. Anayasa değişecek, daha ağır cezalar yürürlüğe konacak ve bu hareketler durdurulacaktı. Fakat ekonomik bozgun ve geşişen kitle hareketleri karşısında Demirel iktidarı gücünü yitirmeye başladı. Bu güçsüzlük onu zorbalığa iteledi. Artık hâkim sınıflar kiralık silahlı güçler bes-lemeğe başladı. Her miting, her yürüyüş, bağımsızlığa yönelik her hareket kurşunla karşılanıyor, gençler şehit ediliyordu. İşçi ve köylü demokratik hareketleri de bu tedhiş kampanyasından nasibini alıyor, bağımsızlık için savaşan liderleri kurşunlanıyordu. Yürütülen bu tedhiş kampanyası karşısında devrimciler bir süre meşru müdafaa durumunda kaldılar. Bağımsızlık savaşlarını ve mevcudiyetlerini korumak için silahlandılar. şimdi meydana bir tarafta emperyalizmin ve yerli finans kapitalin jandarmalığını yapan, görevini yerine getirmek için silahlı ekipler kuran AP yönetimi, diğer tarafta emperyalizmi, finans oligarşisini ve jandarmalarını kovalamak ve varlığını korumak için silahlanan devrimciler vardı. Hâkim sınıflarınrgtl gücü karşısında devrimci cephede acilenrgtlenmek gereğini duydu. Vergtlendi. Artık kozlar açık oynanıyordu. Devrimcilerin legal çalışma imkânları çok sınırlanmıştı. Azgınlaşan emperyalizmin bizi ezip geçmesine müsaade etmeden toparlanmamız, bağımsızlık savaşımızı değişen şartla uygun biçimlerde yürütmemiz gerekiyordu.

Devrimciler emperyalizme karşı bağımsızlıkları için silaha sarılma hakkını kullandılar.

THKC ve onun savaşçıları emperyalizme karşı bağımsızlık için silaha sarılma hakkını kullandılar. Savaşçılarının son teki de ölene kadar bu hakkı kullanmaya devam edeceklerdir.

İddianamede geçen ve Cephemizin yaptığı söylenen eylemler bağımsızlık için silaha sarılma hakkımızı kullanmamızdan başka bir şey değildir.

THKC, Türkiye halkının bağımsızlık özlemini dile getirmiş, kurtuluşun ilk kıvılcımını yakmıştır.

THKC, Türkiye halkının kurtuluşu yolunda bundan böyle de savaşını sürdürecektir ve zaferi kazanacaktır.

Yaşasın bağımsız ve demokratik Türkiye için savaşanlar.

BİNGÖL ERDUMLU'NUN MAHKEME SORGUSU

THKP-C Davası sanıklarından Bingöl ERDUMLU'nun Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde, 12 Eylül 1973'te yapılan sorgusu aşağıdadır.

Tarih: 12 Eylül 1973

Söyleyeceklerim kendi görüşlerimdir, dolayısıyla benden başka herhangi bir kişiyi bağlamazlar.

Bu hareket içinde bugüne kadar birbirleriyle çelişen, özü itibariyle birbirini reddeden tutarlı bir bütünlük göstermeyen nite-likte hareketlerde bulundum. Sol hareket içine fiili olarak girişim diğer birçok arkadaşlarımdan farklı oldu. Mesleğim dolayısıyla içine girdiğim büyük üretim ve burada tanımak fırsatını bulduğum işçi sınıfı sayesinde içinden geldiğim küçük burjuva çevre-lerin düşün ve davranış sınırlarını aşma imkânını bulmuştum. Bu ortamda aydınlara mahsus bireysel ve istikrarsız davranışların öte-sinde sistemli, uzun vadeli, disiplinli ve kolektif çalışmayı öğrene-bilmiştim. Fakat hiçbir zaman sınıfsal kökenimden aydınlara has istikrarsız ve aceleci davranışlardır, halkından ve tarihinden kopuk aydın tipinin yabancılaşmış ideolojik ve kültürel şartlanmalarından ve bu özelliklerden gelen hastalıklarından tam anlamıyla kurtula-madım. Bu yüzden sürekli olarak farklı dünya görüşleri arasın-da bocaladım. Ya da birbirini reddeden bu görüşleri mekanik bir şekilde birleştirmeye çalıştım. İşçi sınıfının mücadelesine faydalı olduğum kadar, özünde sosyalizmle bağdaşmayan hareketlere de sürüklendim. Olayların gelişimi içinde, bazı kişilerle fikir ayrılık-ları ve karşı çıkmaları oldu ise de, bunun fazla bir önemi yoktur. Çünkü aynı kişilerle bir o kadarda uzlaştım ve bugün hatalı dedi-ğim çizgilerin gelişmesine katkıda bulundum. Eğer gerçekten kararlı, istikrarlı bir tavra, ideolojik tutarlılığa sahip olabilseydim, bugün birçok şey daha farklı olabilirdi.

Emperyalizm ve diğer sınıflar, işçi sınıfı hareketini daima saptırmağa, sağa, sola çekmeye çalışacaklardır. Bu, hatta devrimden sonra da böyle devam edecektir. Önemli olan bu oyunlara gelmemektir. Onun için kişisel sorumluluğumu bu faktör, soyut bir emperyalizm olgusu, ya da başkalarının tutarsızlıkları izah etmez. Birçok inanmış, dürüst, iyi niyetli kişinin Marksizm doğrultusunda katıldığı bu hareket, eğer hak etmeği bir şekilde sonuçlanmışsa, bunun başlıca bir kaç sorumlusundan biriyimdir. Burada belirli hareketlere katılmış olup olmamamın fazla bir önemi yoktur.

Bu güne kadarki mahkemelerde ve ifadelerimde Marksist-Leninist olduğumu söyledim. Geçmişte işçi sınıfı hareketi açısından doğru sayılacak işler yaptım. Fakat eski düşün ve davranışlarım, içinde yer aldığım hareketin bütününe baktığımda bugün maalesef aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Şu anda ileriye dönük subjektif niyetim budur. Ancak bunu başarsam da, başaramazsam da en azından bir aydın olarak Türkiye işçi sınıfının iktidar mücadelesine devam edeceğim.

Bu güne kadar farklı aşamalardan geçerek geldiğim bütün hayatımdan çıkarabildiğim başlıca sonuç, Türkiye toplumunu kurtarabilecek tek gücün Türkiye işçi sınıfı ve onun ideolojisi olan Marksizm-Leninizm olduğudur. Bugün buna her zamankinden daha fazla inanıyorum.

Maddi vakıalara geçmeden önce, bu olayların içinde geliştiği ortamı kısaca tanımlamaya çalışacağız.

İkinci yeniden paylaşım savaşından sonra, ABD egemenliğinde emperyalist dünya sisteminde sağlanan geçici nispi istikrarlılık eşit olmayan gelişme sonucu 1960'lara doğru yitirilmiştir. Emperyalistler arası çelişkinin yeniden keskinleşmesi sosyalist bir dünya sisteminin varlığı ve dünyanın dört bir köşesinde verilen Milli Kurtuluş Savaşları sonucu, emperyalist sistem kendine yeniden bir çeki düzen vermek ihtiyacını hissetmiştir. ABD'de, belirli çıkar grupları adına (radikal ya da demokrat) görünüş altında eski klasik emperyalist uygulamaları eleştiren ABD'nin

dış ödemeler dengesi ve genel hegemonyasını belirli çıkar grupları lehine sarsan büyük askeri yardımlara, verilen kredilere ve savaş harcamalarına çıkan, bunun yerine kendi ülkelerinde büyük işletmelerin devletleştirilmesi, iş saatlerinin, ücretlerin radikal bir şekilde yeniden düzenlenmesi gibi görüşleri savunan, bu arada emperyalist sistemin en zayıf noktaları olan yarı-sömürge ülkelerde de geniş, yeniden düzenlemeleri öneren, sonu gelmiş, çürüyen emperyalizmi biraz daha yaşatabilmek için artık geri ci bulunan klasik metotların yerine, görünüşte radikal, ilerici, reformcu tipli uygulamaları geliştirmek isteyen görüşler gelişme imkânı bulmuştur.

Pazar çatışmaları, tekeller arası rekabeti kendi lehlerine çözümlemek kadar aynı zamanda sistemin istikrarsız ve zayıf noktalarında meydana gelebilecek sosyal patlamalara ve gerçek devrimleri de engellemeye çalışan bu görüş aslın da tekelci devlet kapitalizminin çeşitli kılıklarda ortaya çıkmasından başka bir şey değildir. Söz gelişi Kennedy'nin Bakanı askeri harcamalara karşı çıktığı için (fazla ölçüsüz harcamalar) daha sonra gelen Johnson zamanında azledilen McNamara bu görüşün savunucularındandı. Şu an dünya ölçüsünde emperyalist uygulamaları planlamak, yönetmek, frenlemek durumunda olan belli başlı finans kuruluşlarından biri olan Dünya Bankasının başında olan bu kişi, az gelişmiş ülkelerle ilgili çok enteresan laflar etmektedir. Mesela, Şili'de toplanan UNCTAD adlı konferansta (Milliyet gazetesinde bu konuda yayınlanan bir açikoturumda) McNamara, bu tip ülkelerde ufak azınlığın küçük halk kitlelerini sömürdüğünden ve ortaya çıkan eşitsizlik ve sefaletin büyük patlamalara yol açtığından, toprak, vergi, idari gibi reformlara gidilip bu durumun engellenmesi gerektiğinden, bu ülkelerde sosyal adaletin sağlanması zorunluluğundan bahsetmektedir.

Öldürülen demokrat başkan Kennedy'de Küba devriminden sonra bu tip hareketleri engelleyebilmek için, Latin Amerika ülkeleri ile ilgili ya da daha genel (karşı ayaklanma) adı altında bir teori geliştirmiş, buna göre toplumsal sorunlara ilgi duyan subayların

devlet işlerine müdahalesi ve sınıf zıtlaşmalarını önleyecek şekilde radikal teşebbüslerde bulunmaları yolunda fikirleri ileri sürmüştür. Buna uygun olarak Peru'da, Amerikan askeri heyetleriyle, Genekurmay'ın ortaklaşa geliştirdikleri çabalar sonucu yetişen bir çekirdek 1968'de Türkiye'de (milliyetçi-devrimci) diye ileriye sürülen görüşlere model teşkil eden ve Devrim gazetesinde bol bol reklamı yapılan bir uygulamaya geçilmiştir.

Tabii bunlar sadece dış etkenler. Dış etken ise bir sürece ancak o süreçle iç çelişmelerden faydalanarak etki edebilir. Türkiye'de de dışarıda da durum böyledir. 1950'den sonra, eski devletçi, dengeci yönetimleri aşarak, hızla gelişen kapitalizm, kırdaki ve şehirde küçük üretimi tasfiyeye yönelmiştir. İflas ve sefaletle sürüklenen küçük üreticilerin, kapitalizm gelişmesine karşı en aşırısından ılımlısına kadar çeşitli tepkileri olmuştur. Güçlü bir Marksist hareketin olmadığı Türkiye'de, bunların toplumun tarihin gelişimini ve modern sınıflaşmayı engelleyecek şekilde kanallize edilmesi söz konusudur.

Bir diğer önemli hususta, Türkiye'deki aydınların durumudur. Geçmişte sürekli olarak devlet yöneticisi durumunda olmuş, sınıflar üstü bir görünüme sahip aydınlar da son yıllarda sosyal ve ekonomik durumlarını kaybetmekte ve hızla tabi duruma itilmektedirler. Geçmişleri açısından ideolojik ve kültürel yabancılaşmaları bütün iyi niyetlerine rağmen, halkla bir türlü bağ kuramamaları yüzünden de ister sadece yurtsever olsunlar, isterse sosyalist, aydınlar geçmişte olduğu gibi bugün de birçok oyuna gelmişlerdir.

Türkiye'de olayları belirleyen (ters yönde) bir etken de, tarih boyunca medeniyetler kurmuş ve geliştirmiş güçlü bir geleneğe, kültüre sahip olan bir halkın ve onun modern öncüsü işçi sınıfının varlığıdır. Başlıca, bu sebeptendir ki, hesaplar pek istenildiği gibi çıkmamış, işçi sınıfı ve sınırlı da olsa, ne kadar tahrip edilirse edilsin, onun ideolojisi kendi adına oynanmak istenen oyunları bir ölçüde bozmuş ve engellemiştir.

Son olarak dünyada ve Türkiye’de 1970’lerdeki dengeler ve emperyalist sistemin kendi iç çatlakları da her şeyin istenildiği gibi olmasını önlemiştir.

1970 baharında Ankara Cezaevi’nden çıktıktan sonra tam olarak ne yapacağımı bilmiyordum ve bir arayış içindeydim. Bu sırada Aydınlık Sosyalist Dergi’de çalışmam ya da bunun matbaasına yönetici olmam gibi tekliflerde oldu. Ancak bunlar pek hoşuma gitmedi. Bu sırada 15-16 Haziran işçi olaylarına katıldım. İlk gün Silahtarğa’da, ikinci günde Kurbağalıdere’deydim. Bu olaylarda çeşitli sızmaların ya da saptırmaların olduğu doğrudur. İşçi sınıfının henüz yeterince siyasi tecrübe kazanamadığı bir dönemde haliyle onun hareketini şu veya bu kişiler sağa, sola çekmeye çalışacaklar, kendi çıkarları doğrultusunda istismar edeceklerdir. Ve bu olay bugün de böylece sürüp gitmektedir. Ancak bu 15-16 Haziran olaylarının tarihi dönemi ve özünü hiçbir şekilde gölgeleyemez. Bu olaylarda işçi sınıfı, tarih sahnesinde kendini dostta ve düşmana zorla ispat ederek çıkmış, nice sosyalist maskeli kişilere, “Türkiye’de işçi sınıfı da varmış!” dedirtmiştir. Ben o gün Kurbağalıdere’de sınıfının büyük yiğitliğini, fedakârlığını ve kararlılığını gördüm. O gün Cengiz Zapçı adlı bir arkadaşla beraberdik. Çok yiğit ve yetenekli bir arkadaş olan Cengiz, bir ay sonra gittiği Paris’te şüpheli bir şekilde öldü. Daha doğrusu öldürüldü.

Daha öncede Ereğli Demir Çelik Fabrikaları’ndan tanıdığım Necmettin Giritlioğlu ile o sıralarda karşılaştım. Kendisi İzmir’de Aliğa’da Yapı İşçileri Sendikası’nda çalıştığından bahsetti. Benim de bu konularda tecrübeli olduğumdan bahsederek, birlikte çalışmamızı söyledi. O arada Giresun’da bir fabrikada işe başlayacaktım. Bu konuşma üzerine vazgeçtim ve Necmettin ile birlikte Aliğa’ya gittik. Aliğa bizim açımızdan büyük ve gücümüzü aşan bir deneydi. Orada basit bir işçi, işveren münasebeti, rastgele bir sendikal mücadelenin ötesinde, çok daha karışık bir ortam vardı. Rafineri Sovyetler Birliği’nin, kredisi, teçhizatı ve bir kısım teknisyenlerinin de katılmasıyla yapılıyordu. Aynı yerde

inşaatın önemli bir kısmını ise bir Amerikan tekeli yapmaktaydı. Burada bir devlet tekeli çeşitli orta nitelikte Türk işverenleri, birden fazla sendika, bizim içinde çalıştığımız devrimci geçmişi ve geleceği olan Yapı İşçileri Sendikası ve beş binden fazla işçi vardı. Bütün bu kurumlar arasında son derece karmaşık ilişki ve çelişkiler oluyordu. Mesela Amerikalılar, başından beri Sovyetleri rafineriden kaçırabilmek için çok değişik çok çeşitli oyunların içine girdiler. Biz oradaki gerçek durumu başlangıçta hiç fark etmedik ve meseleyi bütünden kopuk olarak görmenin karşılığı çok pahalı bir şekilde ödedik. Orada grevin ilk başladığı gün, Necmettin ki, kendisi, bu güne kadarki sol hareketin ve işçi sınıfının ortaya çıkardığı en tutarlı bir kaç kişiden birisidir. Sovyet teknisyenlerini taşıyan sonradan gizli polisle ilişkisini tespit ettiğimiz otobüs şoförü tarafından vuruldu. Bu ara en öndeki otobüsten Necmettin'i vurup araba ile birlikte kaçan şoförün arkasından kalan iki arabadaki Sovyet teknisyenlerine belirli kişiler tarafından işçileri saldırtmak istedi. Hatta üç, dört Sovyet yetkilisi birisi ağır olmak üzere yaralandı. Bu durum zorlukla engellenebildi.

Diyerek yazdırdı. Gereği düşünüldü:

Saat 11.00'de devam olunmak üzere oturuma 15 dakika ara verilmesine oybirliği ile karar verilip açıklandı. 12 Eylül 1973.

Aliğa ile ilgili bir para meselesi var, onu açıklayacağım. Grevden sonra işbaşı yapılmıştı ve biz işyerine girip çıkabiliyorduk. Bu arada Sovyetler adına inşaatı yürüten yöneticilerin, onların taşeronu durumunda olan işverenin işçilere dağıtılmak üzere yüz seksen bin lira kadar bir para aldığını öğrendik. Fakat işveren bundan ya da işçileri haberdar etmemiş. Bu parayı iç etmişti. Biz bu durumu öğrenince işverene baskı yaptık ve iki yüz elli bin lira kadar bir paranın işçilere dağıtılmasını sağladık. İşçilerin büyük kısmı bu paranın bir miktarını ölen Sendika Başkanı Necmettin'in ailesine yardım yapılması fikrindeydiler. Böylece bu paranın elli bin lirası Necmettin'in annesine verilmek üzere kararlaştırıldı. Biz, Sıkıyönetimin ilanından hemen bir kaç gün önce bu parayı verebilmek için bir grup işçi arkadaşla birlikte Ankara'ya geldik.

Bu arada İzmir’de banka havalesiyle bu parayı Ankara’ya yollamıştık. Necmettin’in annesi böyle bir parayı kabul etmeyeceğini söyledi ve bir faydası olduğuna inandığımız bir yerde bu parayı kullanın dedi. İddianamede parayı Ahmet Oflu’nun getirdiği, benim ise Sıkıyönetimin ilanından sonra Ankara’ya geldiğim söylenmektedir. Bu doğru değildir. Böyle bir durum ortaya çıkınca ben inisiyatifimi kullandım ve paranın Dev-Genç’e verilmesini önerdim. Bunu diğerleri de kabul ettiler. Eğer Sıkıyönetim ilan edilmeseydi, bir ertesi gün yani 27 Nisan’da, Ankara Gazeteciler Sendikasında bir törenle basın toplantısı yaparak bu parayı Dev-Genç yöneticilerine verecektik. Ancak Sıkıyönetim ilanı üzerine ortalık karışınca bu imkânı bulamadık. Ve para benim üzerime kaldı. Bu parayı, ben, kendi tasarrufumla kullandım, ya da gerekli gördüğüm kişilere verdim.

İddianamede, THKP’nin Genel Komite Üyesi olduğum öne sürülüyor. Ortada örgütlü bir parti düzeyinde, organlarıyla çalışan kişilerin birbirine karşı sorumlu olduğu bu tip örgütlerde olması gereken demokratik merkezîyetçilik, disiplin gibi hususlar ve de fiiliyatta yönetici organlar hiçbir zaman olmamıştır. Ama burada teşkilatlı bir kuruluş ya da parti yok derken, buraya tesadüfen ya da sağdan soldan geldiğimi iddia etmiyorum. Sol hareketin 1965’den sonra gelişimi içinde çeşitli küçük burjuva görüşlerine tepki mahiyetinde fakat onunla iç içe bir eğilim gelişmişti. Türkiye İşçi Partisi, daha sonra Aydınlık ve Mihri Belli grupları içinde ortaya çıkan, sırttan kuyrukçu ve cuntacı eğilimlere karşı doğal olarak meseleleri özünde ve ideolojik olarak tutarlı bir karşı çıkış hiçbir zaman olmamakla birlikte sınırlı sayıda bazı kişilerin bir araya gelmesi ve birlikte hareket etmeleri söz konusu idi. Ancak, muğlâk, herkesin istediği öne çektiği, kişilerin birbirlerine karşı ciddi bir sorumluluk taşımadığı, zaman zaman çok farklı eğilimlerin ağır bastığı bir birlikti. Ben içinde bulunduğum hareketin gerçek bir komünist hareketi ve kendimin de böyle bir örgütün üyesi olmamı çok isterdim. Zaten o zaman burada böyle garip işler ve suçlamalarda bulunmazdım. Fakat durum bu değildir.

Kavaklıdere'deki bir eve Ankara'ya geliş gidişlerimde bir kaç defa uğradım. Burada değişik zamanlarda Mahir ayan, Hüseyin Cevahir, Münir Aktolga, Ulaş Bardakçı gibi arkadaşlarla konuşmalarım oldu. O dönem bütün grupların, örgütlenmek gerektiği, dağınıklıktan kurtulup bir parti haline gelmek gerekli dediği bir dönemdi. O ve de yahut da başka yerlerde, genel anlamda konuşmuş olabilirim. Ama bir partinin kuruluşu anlamına gelebilecek bir toplantı olmadı.

İddianamede, böyle bir toplantının olduğu ve bunun sonucu benimde görevli olarak İzmir'e işçi ve gençlik kesiminde çalışmak üzere gittiğim söyleniyor. Ben zaten Ağustos ayından itibaren İzmir'de bulunuyordum ve Aliağa'da kalırken, oradaki mücadeleye yardım etmeye gelen İzmir Dev-Genç'ten bazı arkadaşlarla da tanıştım. Zaten içinde bulunduğum bir ortamın, sanki böyle bir toplantı olup yollanıyormuşum gibi gsterilmem suni ve zorlama bir yakıştırmadır. Aslında bu partinin yani savcılarının iddia ettiği THKP'nin bir proletarya partisi olduğu öne sürülmektedir. İşin garibi, esas ağırlık böyle bir partide bütün olarak Türkiye'nin her tarafında işçi sınıfının çok yönlü örgütlenmesinin belli bir bölgeye gitmesi söz konusu ediliyor.

Ben, Sıkıyönetimin ilanına kadar (ağustos ayından itibaren) İzmir'den Ankara ve İstanbul'a muhtelif defalar gidip geldim. Ankara'da bir seferinde gördüğüm Ulaş Bardakçı, İstanbul'a geçeceğini söylemiş ve bana şişli'deki bir evin adresini vermişti. (İlbay apartmanı). Ben, kendisine İstanbul'da yerleşebilmesi için yardım edebileceğimi söyledim ve Maltepe'de boş duran evimin adresini ve anahtarını verdim. Burada gidip istediği şekilde eşya alabileceğini söyledim. Bu arada İstanbul'da oturan eski eşim Tülay Tat'a da kendisini bir arkadaşımın arayabileceğini, ona gereken yardımı yapmasını söyledim. Buna uygun olarak, Ulaş, başkaları ile birlikte Maltepe'deki evden gerekli gördüğü eşyaları taşımış ve bir gün Tülay'a uğradığında Tülay da kendisine bir avize vermiş.

Ankara’da ilk banka soygunu olduğunda ben de Ankara’daydım. Diğer arkadaşları o dönemde görmüştüm. Fakat bana bu işi bizim arkadaşların yaptığını söyleyen olmadı. Ve ben de o sıralarda bu soygunu Denizlerin yaptığını sanıyordum. Daha sonra bir sefer İstanbul’a gittiğimde Hüseyin Cevahir’le konuştuk. O, bu işin gerçeğini bana anlattı ve buna benzer işlerin İstanbul’da da olacağını söyledi. Ben bu konuda bu işler yanlıştır gibi bir şey söylemedim. Yani daha sonra olacak olaylardan genel olarak haberim vardı.

8-9 Mart akşamı İstanbul’da bulunuyordum. Buradaki arkadaşlar o gece Ankara’da bir darbe teşebbüsünün olacağını, bizim de buna katılacağımızı ve bunu “sola çekmeye” çalışacağımızı söylediler. Ben de o gece olacılara katılmaya karar verdim. O gece sabaha kadar radyo başında Ankara’da Harbiye Marşının ya da bir diğerinin çalmasını bekledik. Böyle bir şey olmadı. Eğer olsaydı, biz, üç dört kişi ki bu kişiler genel olarak bir proletarya partisi ÷lkede bir komünist devrim yapmaya ve müesses nizamı yıkarak, Anayasayı ihlal ederek bir proletarya iktidarı getirmeye çalıştığı iddia edilen örgütün yöneticileriydiler (iddianameye göre), bizler herhangi bir askeri manganın ateş gücüne, disiplinine, hareket kabiliyetine bile sahip olmadığımız halde, o gece militanlık yaparak, güya (bir sosyalist ihtilalde) hizmet edecektik. Aslında sonuça geldiğimiz nokta sübjektif niyetlerimiz ne olursa olsun, ne kadar süslü ideolojik elbiseler giydirirsek giydirelim, biz ne proletaryanın öncü müfrezesiydik, ne de bu yolda eylemlerle buraya yöneliyorduk. Yaptığımız iş aslında cuntacılar koçbaşılığı etmekten başka bir şey değildi.

Bir işçi sınıfı partisinin yığınlarla bağ kurabildiği ve onların fiili önderi haline gelebildiği ölçüde kendi dışındaki güçlerle ittifak yapması, ya da yapmaması söz konusu olabilir. Bizse bu şekilde bilerek veya bilmeyerek eğer o gece bu hareket olsaydı, belki de daha önce Sudan veya Endonezya’da benzerleri gör÷len “Komünistler ayaklandı” bahanesiyle, darbe başarlısa da, başarlılmasa da getirilecek olan bir terör rejimine provokasyon aracı

oluyorduk. 8-9 Mart akşamı bu hareket olmadı. Eğer olsaydı, bizimde fiili olarak varlığımız o akşam sona erecekti. Bu olmadığı için ortaya çıkan yeni dengede (12 Mart'tan sonra) daha bir süre varlığımızı koruyabildik.

Yukarıda belirttiğim parayı vermek için İzmir'den Ankara'ya geldiğimde Sıkıyönetimin ilan edildiği akşam Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde idim. Orada arkadaşım olan Hüdayi Arkan'dan Yusuf Küpeli, Münir Aktoga ve İrfan Uçar'ın Bahçelievler'de bir evde kaldığını öğrendim. Ve o akşam oraya gittim. Sıkıyönetimden sonra, İstanbul'dan Oğuz Öder bu eve gelmişti. Ve beraberinde hatırladığıma göre bildiri veya tüzük gibi şeylerde getirmişti. Bunları o evde okudum. Ayrıca o sıralar, İstanbul'da bir konsolosun kaçırıldığını da öğrenmiştim. Bu kaçırılma eylemine karşı herhangi bir tutarlı, ideolojik anlam da bir eleştiri ya da böyle şeyler zaten yanlışır şeklinde bir şey söylemiş değilim. Ancak o günün şartları içinde, o evde bulunan arkadaşlarla birlikte durumu değerlendirdik ve bu işin yapılmamasını düşündük. Ve bu yolda Oğuz Öder'le İstanbul'a bir haber yolladık. İddianamede, her halde Mahir Çayan'ın görülen mahkemesinde verdiği ifadeden kaynaklanmaktadır. Oğuz Öder'in kaçırılma olayından sonra ikinci defa Ankara'ya geldiği, bu gelişin hükümetin gösterdiği sert tepki üzerine İstanbul'dan tereddüte düşüldüğü ve bu konuda Ankara'daki "Genel Komite" üyelerinin kanaat ve oylarının alınması ihtiyacının İstanbul'daki "Genel komite" üyeleri olan Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir tarafından hissedildiği ve aslında kendisinin bu işe karşı olduğu, fakat bu yönde Ankara'dan direktif geldiği için bu öldürme işinin Ankara'dakilerin lehte oyları ile beşe karşı işi yapmak zorunda kaldıklarını belirten ifadesine dayanmaktadır. Bu maddeten imkânsızdır. Şunun için ki, hükümetin gösterdiği tepki, ilk olarak Sadi Koçaş'ın 17 Mayıs akşamki (Konsolos o gün öğleden sonra kaçırılmıştı), bildirisinden sonra tereddüdün doğması ve ancak bunun üzerine (böyle bir durum olduğunu kabul edelim), Ankara'ya bir kişi yollanarak orada Mahir ve Hüseyin'in dışında

Genel Komite üyesi olanların fikirleri alınması söz konusu olabilir. Ben, Oğuz Öder'in, 18 Mayıs, sabahın çok erken saatlerinde gün yeni doğarken (belki de doğmamıştı), bu eve gelmişti. Kendisi buraya gelerek bize bu eylemin İstanbul'da yapıldığını bildirdi. Ve dağıtılmak üzere yazılmış bildirilerden verdi. Bunun dışında Oğuz'un gelişi ile Ankara'da cevap niteliğinde bir karar alınması ve bunun tekrar İstanbul'a getirilmesi söz konusu değildir. Zaten olamazda. Oğuz, hemen öğleden sonra yola çıktığını, ancak Sıkıyönetimin Ankara'da uyguladığı gece yasağı dolayısıyla şehre giremeyip sabahı beklediğini ve geciktiğini söyledi. Böylece Sadi Koçaş'ın o meşhur bildirisinden sonra müzakere edecek ve Ankara'ya gelecek zaman yoktu.

Ara Verildi.

Ankara'da Mayıs'ın 18'inde İzmir'e dönmeden önce Yusuf Küpeli ile birlikte Fatma Yurtsever'lerin evinde bir veya iki gün kalmıştım. O zaman bu evde Fedrane Yurtsever yoktu. Ayrıca o dönemlerde aranmıyordum da. Nisan ayı içinde Ertuğrul Kürkçü İzmir'e gelmiştir. Bir gün İstanbul'da Mete Has'ın kaçırıldığını birlikte öğrendik. Bunu İstanbul'daki arkadaşların yapıp yapmadığı konusunda kesin bir fikrimiz yoktu. Bu ara Hürriyet Gazetesi'nde Mahir'e benzeyen bir çizme resim çıkmıştı. Merak ettiğimiz bu konuyu öğrenmek gayesiyle ve bu anlamda tesadüfen Ertuğrul, İzmir'den İstanbul'a gitti. İddianamede, Ertuğrul Kürkçü'nün tüzük ve bildiri hazırlamak için İstanbul'a gittiği iddia edilen bu zamandı. Ve aslında böyle bir şey, yöneliş yoktu.

İddianamede, İstanbul'da bazı kişilerle Mahir Çayan'ın bir toplantısından bahsedilmekte ve sözü geçen kişilerin benimle birlikte İstanbul'da işçi kesiminde çalışacağımızdan söz edilmektedir. Söz konusu olan dönemde, ben, İstanbul'a bir kaç kere gidip geldim. Böyle bir durum olsaydı, bir kısmını tanıdığım bu şahısları gidip görebilir ve kendileriyle bu konuda konuşup bazı kararlar alabilir, yahutta benzeri planlar yapabilirdik. Böyle bir şey olmadı ve bu iddiaların aslı yoktur.

İddianamade, Ankara’da Mesut Erdinç’in öldürüldüğü evde, benim yazdığım ve Tülay’ın İstanbul’daki ev adresini ve Necmettin’in evinin telefon numarası olan bir kartın çıktığından bahsedilmektedir. Konuda yani böyle bir kartın gerçekten çıkıp çıkmadığı hususunda bir fikrim yok. Yalnız ben böyle bir notu, Ulaş veya Mahir’e vermiş olabilirim. Ağustos ayından önce yalnız, işin çok enteresan yönü şu ki, bu olay yani şoför olayı 11 Mart günü basına aksetmişti. Yani en geç o tarihte polis yetkililerinin elinde benim en azından bu olayla ilgim olduğuna dair bir ipucunun geçmiş olması gerekiyor. Bu tarihten sonra iki buçuk aya yakın bir süre ben Ankara, İstanbul, İzmir’de elimi koluma sallayarak dolaşım. Ankara’da şimdi burada olan arkadaşların çoğunu saklandıkları yerlerde, ya da başka yerlerde gördüm. Kendileriyle konuştum. İzmir’de zaten aranmadığım için her yere girip çıkıyordum. Daha önce belirttiğim gibi İstanbul’a da bir kaç sefer gittim, bu gidişlerimde İlbay ve Topağacı’ndaki apartmanlara uğradım. Dışarda yani İstanbul’da dışarda, ilk banka soygunundan sonra da bu arkadaşlarla birlikte gezdiğim oldu. Ankara’da Sıkıyönetimin ilanından sonra serbestçe kendi evime gidip geliyor, bir yandan da Yusuf Küpeli’nin, Münir Aktolga’nın, İrfan Uçar’ın kaldığı eve aranmadığımı düşünerek ve serbestçe girip çıkıyordum. Şimdi burada çok acaip bir durum çıktı ortaya.

Bu karttan sonra Türkiye’de “anarşinin” kökünü kazıyacağını, kafalarına balyoz gibi ineceğiz diyen bir hükümet ve bunun başbakanı, başbakan yardımcısı, içişleri bakanı, emniyet müdürleri vardı. Bunun karşısında da kendi varlıkları için aslında çok ihtiyaçları olan anarşi meselesini halletmelerinde, ister istemez ipucu olacak bir kart bir kişi vardı. Böyle bir kart bu evde çıktığına göre herhangi bir emniyet yetkilisinin düşüneceği şey bu kişiyi en azından yakalayıp sorguya çekmektir. Yahut daha sonraki örneklerinden gördüğümüz gibi işkence ya da başka yollarla bu kişiyi konuşturmadır. Eğer o kişinin ilişkide olduğu diğerleri takip vasıtasıyla yakalanmak isteniyorsa. Öyle bir şey de söz konusu değildir. Çünkü bu arada Has olayı, ikinci banka soygunu ve

Elrom'un kaçınıp öldürölmesi vakası olmuştur. Ben şahsen beni takip etmediklerine, yahutta genel olarak nereye yöneldiğimizi bilmediklerime katiyen inanmıyorum. Yalnız her şeyin zamanı vardı ve daha o dönemde bu kişilerin, yani bizlerin yazılan senaryo icabı olsa olsa yakalanmaması gerekiyordu. Bu işin bilinmediğini, beni izleyemediklerini yahutta acz dolayısıyla yakalayamadıklarına inanmak için insanın çok saf, Türkiye'de devlet diye bir şeyin varlığına inanmamak gerekir. Burada ben iddianameye bu konuyu geçiren Savcılarn tabii eğer yapabilirlerse, ya da açıklayabilirlerse, bu konuyu iyice araştırmalarını ve esas hakkında mütalaada, bu işin aslını da belirtmelerini talep ediyorum.

Aslında durum yalnız benimle ilgili bir şey değildir. Diğer birçok kişi de benzer durumlarda kasten yakalanmamışlardır. Bu konuyu bu davanın Başsavcısının da iyi bilmesi gerekir.

Hüseyin Cevahir'le İzmir'de bir ara birlikte Aliğa'da çalışmıştık. O zamanlar bana takdir ettiğı ve saydığı kardeş olan iki kız arkadaşından bahsetmişti. Bunlardan Semra Ahmet'le, İzmir'e gitmeden önce Ankara'da tanışmıştım. Kendisi okulu bitirmiş Ankara'da iş aramaktaydı. Ve iş bulamıyordu. Ben ona isterse benimle İzmir'e gelebileceğini, orada yaz döneminde kolaylıkla iş bulabileceğini söyledim. Kendisi bu teklifi kabul etti ve 18 Mayıs akşamı birlikte İzmir'e hareket etik. O sabah önce söylediğim gibi Oğuz Öder, Bahçelievler'deki bulunduğum eve gelmiş ve Elrom olayını bize bildirmişti. O sabahı evi terk etmiştik. O gün öğle üzeri Semra ile buluştuk. Akşam da otobüsle yola çıktık. Ben zaten sendika ile ilgili işlerim devam ettiğinden İzmir'e dönecektim. Yani kimse beni o sefer özel bir görevle İzmir'e yollamış değildir. Yalnız İzmir'den aranabileceğimi düşündüğüm-den, o ara listeler yayınlanıyordu. İzmir'e giderken kendi adıma ve Semra'nın adına sahte hüviyet yapmıştım. İzmir'de birlikte Alsancak'ta bir kat kiraladık. Ben, Semra'ya kardeşi olduğunu bildiğim Ülkü'nün ne yaptığını sordum. Semra, Ülkü'nün Kıbrıs'ta olduğunu orada tatilini geçirdiğini söyledi. Ona Ülkü'ye bir mektup yazmasını ve eğer boş ise İzmir'e gelmesini kendisinin de,

yani Semra'nın bir arkadaşının yanında tatil yaptığını bildirmesini söyledim. Bu mektup yazıldı, gerçekten bir süre sonra, mektupta kendisine bildirdiğimiz adrese Ülkü geldi. İlk geldiğinde ve daha sonraki bir iki gün içinde benim kimliğimi bile bilmiyordu. Daha sonra ben ona gerçek ismimi Cevahir'in arkadaşı olduğumu açıkladım. İzmir'de arandığımı, kaçak durumda olduğumu, eğer isterse benimle kalabileceğini ve bana yardım edebileceğini söyledim. (Yani saklanmam konusunda.)

Ülkü bir ay İzmir'de kaldı. Bu arada Yusuf, Ertuğrul gibi arkadaşlar da aranıyorlar, Ankara'da saklanıyorlardı. Bir ara onlardan haber aldım. Müşkül durumda olduklarını, Ankara'da pek tanınmayan birisinin onların saklanmalarında yardım edip edemeyeceğini soruyorlardı. Bu durumda Ülkü'ye fazla bir şey söylemeden Ankara'da bir adres vererek, oraya gitmesini ve orada karşılaşacağı arkadaşlarla konuşmasını söyledim. Duruma göre ya orada kalırsın yahut da İzmir'e geri dönersin demiştim.

İzmir'de yakalandığım sıra, Ülkü'de Ankara'da Ertuğrul ve başka arkadaşlara yardım ediyordu. Ve daha önceki ifadelerde, Ülkü'nün adı geçmişti. Ben bu durumdan haberi olmayan Ülkü'nün de Ankara'da yakalanabileceğini düşündüğümünden, onun yerine gene ifadelerde adı geçen ve Ankara'da bir ara buluşup konuştuğumuzun bilindiği Işık Alamur'un adını verdim. Aslında Işık'ın İzmir'e gelmişliği falan yoktu. Daha sonrada bir imkân bulup Ankara'ya Ülkü'ye, ismi çıkmamakla birlikte, arandığını ve yakalanmaması gerektiğini haber olarak yolladım. Tuğrul Paşaoğlu ve Oğuz Etçi'nin İzmir'de aynı evde bir süre için benimle birlikte kalmaları söz konusudur. Ancak herhangi bir örgüt adına ya da benzer bir şekilde bana haber getirip götürmemişlerdir. Seyfi Akman'ı tanımam, Cengiz Solak ile ilgili olarak da İzmir'de savcılıkta verdiğim ifadeye ekleyecek bir sözüm yoktur. Burada İzmir'de bulunduğum süre içinde olanlar için bir ifade şu an için veremeyeceğim. Çünkü bu konuda İzmir'de yargılanmış bulunuyorum. İzmir'den İstanbul'a giderken yolda yakalandım. Bu konuda aklımı kurcalayan noktalar var. Yakalan-

dıktan sonra sorgum alınırken İzmir’de polisler tarafından, bana ısrarla İstanbul’da Yusuf ve Münir’le buluşmaya gittiğim hatırlatılmış ve onların yeri bana sorulmuştu. Hatta ilk başlangıçta bu yüzden oldukça işkence gördüm. Keşan’da gece yarısından sonra bir saat olmasına rağmen arama yapılmıştı. Otobüse binen bir başkomiser, tek tek bütün hüviyetlere bakmış, bu arada benimkini de incelemiş fakat bir şey demeden geçip gitmişti. Daha sonra İzmir’deki arkadaşlardan benim yola hangi isim ve hangi vasıta ile çıktığımı öğrendiklerini öğrenmiştim. Herhalde Keşan’da da bunu kontrol etmişlerdi. Daha sonra Tekirdağ’da otobüsü sarak beni otobüsten indirdiler. Düşündüğüm konu şu, pekâlâ, bu arabada olduğumu bildiklerine göre, beni orada yakalamayıp, söz gelişi arabaya bir kaç kişi yolcu gibi bindirilip İstanbul’da da gerekli tertibatı alarak beni takip ederek bir kaç gün içinde birçok kişinin yerini bulabilirlerdi. Bunu yapmadılar.

İzmir’de poliste sorgu verirken çok yorgundum ve direncim azalıyordu. Vakit kazanabilmek için Ankara’da ilgisiz bir iki tane adres verdim. Ve buralara baskın yapmak için işkenceye ara verildi. Tabii buralarda Ankara’da pek bir şey bulamamışlardı. Daha sonra İzmir’e döndüğümde, evinden aldıkları Tuğrul Paşaoğlu’nu da birlikte getirmişlerdi. Kaldığım nezarette bana Ankara’ya giden ekibin şefi, İstanbul’da Yusuf’un ve Oktay’ın Ankara’da ise Ertuğrul’un yakalandığını söyledi. Oldukça doğru şekilde konuştuğundan ben buna inandım. Hatta arada bekleyen Tuğrul’a da bunu söyledim. Daha sonra Tuğrul, bunun bir blöf olduğunu kimsenin yakalanmadığını söyledi. Aslında, orada bir ay daha ellerindeydim. Ve işkencede konuşan kişilerden çok farklı niteliklerim olduğuna da inanmıyorum. Ancak söylediklerime inanmış göründüler ve beni nezaretten alıp cezaevine götürdüler.

Sonuç olarak istediğimiz kadar iyi niyetli olalım, hatta Marksizm yolunda ve çeşitli küçük burjuva görüşlerine karşı çıkarak bir takım adımlar atmış olalım, doğru bir ideoloji olmadan, el yordamıyla yapılan işler sonunda en kötü bir şekilde, yeniden batağa saplanıyorlar. Lenin’in dediği gibi, “Gerçekten devrim-

ci bir teori olmadan devrimci pratik olmuyor.” Kitlelerle olan bağların zayıflığı, halka inansızlık ve acelecilik, istikrarsızlık gibi çeşitli aydın hastalıkları da eklenince, insan sonunda karşı çıktığını sandığı güçlere hizmet eden duruma düşüyor. Emperyalizm olgusu, başka kişilerin tutarsızlıkları, insanın hatalarını affettirmiyor. İşçi sınıfının mücadelesi açısından, eğer hiç olmazsa yakın tarihimizi birazcık bilebilseydik, söz gelişi, 1908 öncesi banka basma, paşa vurma ya da kaçırma, dağa çıkma gibi işlerin ortada Marksist bir iktidar yokken bile Jön Türkler ve benzerleri tarafından iktidara gelebilmek için uygulanan terörist metotlar olduğunu görebilir, Yakup Cemil veya Ali Suavi rolü oynamazdık.

Peru, Filipinler, Seylan gibi ülkelerdeki olayların gelişim süreçlerini kavrayaydık, gene bazı oyunlara gelmezdik.

Siyasi ya da hukuki sorumluluktan kurtulmaya çalıştığım yok. Ancak bütün bu Türkiye’de olan biten olayları bir avuç genç insanın sırtına yıkan, ‘Biz gücümüzün yettiğinin icabına bakarız,’ cinsinden anlayışı da tarih ayrıca yargılayacak ve bugünün kişileri için gerçek hükmü verecektir.

Sorulan bir soru üzerine:

Ben yakalandığım dönemde İstanbul’da Mahir Çayan’ların davası karar safhasına gelmiş bulunuyordu. Burada eski eşim idam talebiyle yargılanıyordu. Bu olaylara gerçekten tesadüfen karışmış olan Tülay’ın durumuna oldukça canım sıkılıyordu. Mahir ve Hüseyin, Matepe’deki evimden kaçtıkları günden sonraki gazetelerde benim de o evde olduğum ve oradan kaçtığım yolunda haberler çıkmıştı. Gazetelerden Mahir Çayan’ın ifadesini, iddianameyi ve mahkemede verilen ifadeleri takip ettim. Orada da Mahir Çayan herhalde Tülay’ın durumunu hafifletmek için buna benzer bir ifade vermişti. Tülay’da bunu kabul etmişti. Ben bu hususları göz önünde tutarak söylenenlere uygun bir şekilde uzun uzun ifade verdim. O zaman İstanbul’daki davada tanık ya da sanık olarak dinlenmemi de istemiştim. Eğer bu olsaydı aynı ifadeyi tekrarlayacaktım. Şu an bir değişiklik yaratmayacağından işin doğrusunu söyleyeceğim.

İstanbul'da Mart ortasından sonra yakalanana kadar bir daha gitmedim. Yukarıda söylediğim gibi Sıkıyönetimden sonra Ankara'ya gelmiş ve 18 Mayıs akşamına kadar Ankara'da kalmıştım. Ayın 19'unda İzmir'e Semra ile vardığımızda, Basmahane'de üç gün için bir otelde kaldık. Daha sonra da 25'ine kadar bir arkadaşın evinde kaldık. 25'inden sonra ben bu evden ayrıldım ve Çankaya'daki Kaya Otel'de ayın 27'sine kadar kaldım. Bu arada ev aramış ve Alsancak'ta daha sonra kaldığımız evi tutmuştuk. Aslında o eve ayın 27'sinde taşındık. Fakat kontrat ay başından itibaren yani 1 Haziran tarihi ile yapıldı. Bu husus, İzmir'deki ev sahiplerinin ifadesinden ve buraya getirilmesi ile eğer gerekli olursa otel kayıtlarından da tespit olunabilir.

Sanık Bingöl ERDÜMLÜ'nün iddianamede: "Münir Ramazan Aktolga'nın İstanbul'dan Ankara'ya Mahir'in kendisine verdiği parti tüzüğü ve bildirilerini okuyarak mahiyetinden malûmattar olduğu" iddiası ile "Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Münir Ramazan Aktolga ve Ertuğrul Kürkçü tarafından hazırlanan Aydınlik Sosyalist Dergiye Açık Mektup adlı broşürün sanığın da görüş ve tasvibi alındıktan sonra yayınlandığı" ve "örgütsel faaliyetlerde Orhan takma adını kullandığı" şeklindeki iddialar sebebiyle bu hususlar sanıktan soruldu:

Sorgumda, Oğuz Öder'in Ankara'ya getirdiği şimdi tam olarak mahiyetini çıkaramadığım tüzük ya da bildiri cinsinden yazılan Bahçelievler'deki evde okuduğumu söyledim. Bunu özel olarak Münir Ramazan Aktolga'dan alarak okumuş değilim.

A.S.D.'ye Açık Mektup adlı broşür benim özel olarak görüşüm ya da tasvibim alınarak hazırlanmış değildir. Bu broşürü ancak çıktıktan sonra okuyabildim.

Orhan ismini yukarıda açıkladığım gibi örgütsel faaliyetler dolayısıyla değil, İzmir'e giderken orada aranabileceğim düşüncesiyle saklanabilmek için hazırlamıştım. Orhan Ayar ismi o dönem tesadüfen elime geçen gerçekten var olan fakat hiç tanımadığım bir mühendisin ismiydi.

Bir soru üzerine:

Mehmet Çavuş'u şöylece tanıdım. İçinde çalıştığım sendikanın Aliğa'da bulunuşu, benim oraya gidişimden aylarca öncesine hatta bir sene öncesine kadar dayanıyordu. Mehmet Çavuş da o dönemde yani eskiden beri Yapı İşçileri Sendikası'nda organizatör olarak çalışan bir arkadaşmış. Dolayısıyla Aliğa'ya gittiğim zaman zaten Mehmet Çavuş orada çalışmaktaydı. Bu vesile ile onunla tanışmış oldum. Ve daha sonra da bir kaç sefer kendisinin kaldığı Bornova Öğrenci Yurdunda İzmir'de kalacak yerim olmadığından kalmam söz konusu oldu.

Bir soru üzerine:

Sahte hüviyetlerde kullandığım mühürleri Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Cemiyetinden şu an kim olduğunu hatırlamadığım bir kişiden almıştım.

Bir soru üzerine:

O zaman Yuvam Emlak Bürosunun boşaltıldığını bildiğimden ve sahibinin de kaçak durumda olduğunu bildiğimden (İzmir'deki adresimi Tuğrul Paşaoğlu'na Yuvam Emlak Bürosu vasıtasıyla ilettim) demiştim.

Bir soru üzerine:

Tabancalardan biri ta Ereğli'den beri şahsi malımdı. Öbürlerini ise ölüm olayından sonra Aliğa'da kaçakçılık yapan kişilerden temin etmiştim.

Bir soru üzerine:

Ankara'da Bahçelievler'deki evde Ertuğrul Kürkçü ile kaldığımı söylemedim. Ertuğrul bir sefer bu eve gelmişti. O zaman kendisi ile konuşmuştum. Onun dışında Selahattin Güleç ev sahibi durumdaydı. Onu evde görmüş olmakla birlikte özel bir konuda kendisi ile konuşmadım. Hüseyin Yavuz'u ise bu evde görmedim.

Bingöl Erdumlu'nun sorgusuna karşı, daha önce sorgusu yapılmış diğer sanıkların bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ:

Burada belli başlı sorumlularından biri olduğum Türkiye Halk Kurtuluş Partisi davasında 1969 yılından beri arkadaşlık ettiğim, iyi kötü günleri birlikte geçirdiğim Münir Ramazan Aktolga arkadaşla birlikte yargılanıyoruz. Bizleri buraya pek çok yakın arkadaşlarımızın, yurtsever arkadaşlarımızın ölüme götüren olaylardan sorumlu olarak bulunuyoruz. Bu olaylar içerisinde birbirine zıt fikirleri (bunları doğru ya da yanlış olup olmadığı önemli değildir) savunduğum için Mahir Çayan'ın hapisten kaçışından sonra bu arkadaşla ayrıldık ve Mahir Çayan'ın hapisten kaçışından sonra, ondan sonraki en belli başlı sorumlusu ben olduğum bir dizi olaylar içerisinde Mahir Çayan öldü, ben de pek kıvanç verici olmayan bir durumda yakalanarak hapse atıldım. Münir Ramazan Aktolga arkadaş da farklı bir yerde yakalandı ve kendi irademiz dışında Selimiye Askeri Cezaevinde bir araya getirildik. Bu mahkemeye çıkmamızdan önce geçmişteki ilişkilerimiz ne olursa olsun, kendi halkımıza karşı, uluslararası komünist harekete karşı sorumluluklarımızın bilincinde olarak yaptığımız ve düşündüğümüz her şeyi hukuki sorumluluklarımız ne olursa olsun burada açık yüreklilikle ve dürüstlükla anlatmaya karar verdik. Ve önce ben, sonra Yusuf Küpeli arkadaş ve daha sonra Münir Ramazan Aktolga arkadaş burada olayları şüphesiz mahkemeye anlatmamamız gerekenlerin dışında, teferruatlı olarak anlatmaya ve kendi durumumuzu bu olaylar ışığında ve kendi politik perspektiflerimiz mahfuz kalarak açıklamaya çalıştık. Şüphesiz sübjektivizm ve politik dar görüşlülüğün etkisinden tam olarak kurtulamamış olmamız, bunlarda eksiklikler ve bunun sonucu olarak hatalar doğurdu. Ancak ben hiçbir olayı kendi tarafıma yontmaksızın, hatta belki de yapılması kaçınılmaz olan pek çok şeyi, kendi öz hatalarım olarak açıkladım. Ne var ki Münir Ramazan Aktolga arkadaş, bir yandan bu harekette sorumlu olduğunu söylerken ve bu hareketin iki yanlı karakterini görmezlikten gelerek, onun Amerikan emperyalizminin bizzat yaratıp geliştirdiği bir hareket olduğunu söylerken, kendisinin bu

hareketin diyalektik zıddı olarak işçi sınıfının tabii bir ajan olarak içinde bulunduğunu ve bu nedenle kendisinin bu hareketin zararlı doğrultularda gelişmesinden teorik olarak sorumlu bulunabileceğini, ancak gerek Türkiye toplumunun ilerleyişine gerekse Türkiye proletaryasının ve gerekse bir yığın iyi niyetli genç insanın ölümüne, sakatlanmasına, bin bir türlü ruhsal bozukluklar içerisine düşmesine sebep olan anarşik, maceracı davranışlara hiçbir zaman pirim vermemiş olduğunu ve aslında bu hareketin içinde her daim bunlara karşı çıktığını, çıkmış olduğunu, anlattı. Ve ardından tarihin gözünden herhangi bir şeyin kaçmayacağını da ilave edebildi. Ben sanmıyorum ki Münir Ramazan Aktolga, bunları hukuki sorumluluktan kurtulabilmek için yapmış olsun. Ben, Münir Ramazan Aktolga'nın bizzat kendi ideolojik konumumu olumlu bir yönde ortaya koyabilmek için böyle davranmış olduğunu düşünüyorum. Ancak bunlar olayların mevcudiyetini bilenler ve bizzat bunları yaşayanlar tarafından şüphesi doğru olarak değerlendirileceklerdir. Ayrıca, Münir Ramazan Aktolga arkadaşın burada ve dün Dev-Genç mahkemesinde ileri sürdüğü görüşlerle de sosyalizm adına anti-komünizmi savunduğunu ve geliştirdiğini biliyorum. Bugünden böyle de kendisi ile maddi ve manevi hiçbir bağımın kalmadığını mahkemenize ve bütün sanıklara açıklıyorum, diyerek yazdırdı.

Sorgulara başlanırken, sorgunun hukuki niteliği, hudut ve şümulü birçok vesilelerle bütün sanıkların anlayacağı bir tarzda açıklanmış olduğu, bu itibarla yasalar gereğince dava konusu olayın iddianamede belirtilen iddia ve olaylardan ibaret bulunduğu, bu olayların her sanık yönünden ayrıca bir değerlendirme ve yoruma tabi tutulabileceği, ancak bu değerlendirme ve yorumların sorgunun hudut ve şümulü içerisinde, cürüm kastinin bilinmesi ölçüsünde olabileceği, bundan dolayı, sanıkların sorgulara karşı bir diyecekleri olacaksa bunu şahsi değerlendirmeler ve yorumların münakaşası şeklinde olmayıp, maddi vakıalara taalluk etmesi lüzumu Ertuğrul Kürkçü'nün sorguya karşı söz almasından sonra tutanaklara yazdırdığı ve esasında sorgu ile

alakalı bulunmayan sözler sebebiyle duruşma yönetimince sanık Ertuğrul Kürkçü ve duruşmada hazır bulunan diğer bütün sanıklara açıklandı.

Sanık Bingöl Erdumlu'nun sorgusuna karşı söz isteyen sanık Yusuf Küpeli:

Bingöl Erdumlu, Aydınlık Sosyalist Dergiye Açık Mektup broşürü konusunda herhangi bir görüş bizlere beyan etmemiştir. Bizlerde kendisinden bu konuda fikir almadık. Söyledikleri doğrudur. Bir de mahkemenizden usule uyup uymadığını bilmeme rağmen bir talepte bulunmak istiyorum. Bu bazı sanıkların ve birçok kişinin sağlık durumu ile ilgilidir. Ben, ruh doktoru değilim, fakat içinde yaşadığım olaylar bugüne kadar geçirdiğim hayat tecrübesi içinde ruhi dengesi bozulmuş birçok kişiyle karşılaştım. Bu konuda genel kültür babında bir takım şeyler okudum. Ve yakalandığım günlerde de sağlam bir ruhi denge içinde bulunduğumu söyleyemem. Şu anda her şeyi daha iyi değerlendirebildiğimi zannediyorum.

İlk sorgumda ifade verirken içinde bulunduğum ruhsal durumu açıklamaya çalışmıştım. Kanımca delilik, objektif gerçeği doğru değerlendirememek, maddi olayların birbiriyle olan ilişkileri içinde değerlendirememek ve bir takım mitler yaratmak, saplantılar içine düşmek ve giderek adım adım objektif gerçekten korkarak beynin bu saplantısının dar çerçevesi içinde devamlı düşünce kusmukları yaratması demektir. Bu durumun önlenebilmesi, hasta kişinin pohpohlamasıyla ve yaptıklarının, söylediklerinin hoşgörüsü ile karşılanmasıyla mümkün olacak bir şey değildir. Hastanın kurtulması en uygun biçimde ona objektif gerçeğin gösterilebilmesi, anlatılabilmesi ile ilgilidir. Bu arada karşılaşılan şiddetli baskılar neticesi ve bunlara hazır olmayan kişilikler sonucu aslında gayet dramatik olan fakat birçok kişiye komik gelen ve gevezelik konusu olan birçok ruhi dengesizlik olayları hızla gelişmekteydi. Dün Münir Ramazan Aktolga'nın Dev-Genç savunmasında verdiği ifade, bu arkadaşın hızla ruhsal bir dengesizlik durumuna girdiği kanısını bende kesinlikle uyandırmıştır, diyerek yazdırdı.

Sanık Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli'nin sanık Münir Ramazan Aktolga ile ilgili beyanları sebebiyle bu sanıktan CMUK'nun 65. ve 353 sayılı Askeri Yargılama Usulu Kanununun 62. ve müteakip maddelerinde gösterilen usuller içerisinde cezai ehliyetle ilişkin TCK'nın 46. ve 47. maddeleri şümulü içerisinde bir tespit yapılması için herhangi bir müracaatı bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Münir Ramazan Aktolga:

Kendisinden çok özür dilerim, ancak şu anın gereği olarak ilk önce avukatımı reddediyorum. Avukat Cevat Erçişli'yi reddediyorum. Bu andan itibaren hiç kimseye verilmiş vekâletim yoktur, bu bir. İkincisi, dün Dev-Genç davasında verilmiş savunmamın mümkünse dost, düşman herkes tarafından dikkatle okunmasını talep ediyorum. Üçüncüsü de bugün önemli bir gündür. Bugün 12 Eylül 1973 Çarşamba günüdür. Cezai ehliyet konusunda herhangi bir isteğimiz yoktur, aklımız başımızdadır, diyerek yazdırdı.

BİRİNCİ THKP-C DAVASI TUTANAKLARINDAN...

1971-26

Duruşmanın bırakıldığı 1/10/1971 günü askeri mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamında Hakim Kd. Yzb. Ülgen Sözer ve tutanakta Astsb. Sezgin Esmeray hazır oldukları halde saat 09.12'de askeri mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan sanık yoklamasından, duruşmadan varestе kılınmalarına karar verilmiş bulunan İrfan Uçar, Jülide Zaim ve Muharrem Yanar hariç diğer sanıkların getirilmiş ve serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü.

Yapılan müdafii avukat yoklamasında Osman Fuat Toprakoğlu, Sadık Akıncılar, Yalçın Öztürk, Necdet Sağır ve Faik Muzaffer Amaç'ın gelmiş ve mahsus yerlerini almış oldukları anlaşıldı.

Şahit Şermin Erbağ huzurda alıkonularak diğerleri sıraları geldikçe dinlenilmek üzere salondan çıkarıldılar.

Şahitin kimliğinin tespitine geçildi.

Şahit ŞERMİN ERBAĞ: Sabri kızı, 1927 doğumlu, İstanbul nüfusuna kayıtlı olup, İstanbul Maltepe Rıhtım Caddesi 34/1 numaralı evde oturur, ev kadını, dul, ortaokul mezunu, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Ben, yukarıda belirttiğim evimde ikamet etmekteyim. Evimde yalnız olarak kalırım. Tarihini hatırlayamadığım bir gün Tülay Tat, yanında tanımadığım bir bey olduğu halde apartmana geldiler. Üst katta bulunan daireye çıktılar. Hatta ben, bir ara, Tülay'la da konuştum. İki gün müddetle eve girenler çıkanlar oldu. Daha ziyade gece geliyorlardı. Ben, iki erkek gördüm. Bir de Tülay'ı görmüş-tüm, dedi.

Diğer şahit Kamil Balıkçı huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

KAMİL BALIKÇI: Recep oğlu, 1928 doğumlu, İst. Kartal Maltepe Küçükyalı Caddesi No: 53'te mukim. Evli, manav, Küçükyalı Mahallesi muhtarı, ortaokul mezunu, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilip soruldu: Benim malumatımın ilişkili bulunduğu ev 3 katlıdır. Bunlardan birisinde Şermin Hanım oturur. En üst katta bulunan dairede Bingöl'ler yazlık olarak otururlar. Bir gün Nazmi ismindeki hanım mahalle muhtarı olmam sebebiyle bana gelerek, bu evin üst katında bir iki günden beri şüpheli iki üç gencin girip çıkmakta olduğunu bildirdi. Şermin Erbağ'la konuştum. Gece yarısı iki üç kişinin 3. kata çıktıklarını ve gündüz öğle saatlerinde evde ayrılmakta olduklarını bildirdi. Korku ve endişesini beyan etti. Ben karakola gittim, durumu bildirdim. Bir polis, bir astsubay, ben, iki bekçi ve vasıtayı kullanan şoför olmak üzere bir vasıtayla mezkûr eve gittik. Ben, 15 dakika kadar kapı zilini çaldım. Açan ve cevap veren olmadı. Kapıyı kırmak için omuzladım fakat muvaffak olamadım. Yanımdaki anahtarlarla açmak istedim. Mümkün olmadı. Kapıyı kırmaya uğraşırken anahtar deliğinin içersinde sarı bir pime benzeyen bir şey gördüm. İçerden anahtarlanmış olabileceği kanaatine kapıldım. Bu şüpheli durumda daha çok takviye kuvveti almak gerektiğinden aşağıya indik. Ben ve bekçi aşağıya indik. Diğerleri kuvvet getirmek üzere karakola gitmişlerdi. Bu sırada eskiden beri tanıdığım bir arkadaşım ile konuştum. Çay içmek üzere biraz ilerdeki gazinoya doğru gidiyordum. Arkadan bir silah sesi duydum. İki kişinin apartmandan çıkarak kaçtıklarını gördüm. Olay hakkındaki malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 102 ve 301 sahifelerde bulunan hazırlık ifadeleri tetkik edildi.

Şahitten soruldu: O tarihlerde İstanbul'da ikamet eden şahısların beyanname vermeleri gerekiyordu. Oturduğu bina ile Şermin Hanım ilgilenmekteydi. Eve giren çıkanlardan da bu bakım-

dan endişe etmiş. Benimle konuşurken iki üç gencin eve girip çıktıklarından bahsetmişti. Bingöl Erdumlu'nun eski hanımının da bir kere eve girdiğini söylemişti. Fakat Bingöl Erdumlu'dan bahsedilmemişti, dedi.

Soruldu: Silah sesi üzerine arkama baktığımda bekçinin tro-tuara kadar koşarak burada yandım diye kendisini yere attığını gördüm. Arkasından apartmandan iki kişi çıktı. Çıkan iki kişi aralıklı olarak evden çıktılar. Aralarında 10 metre kadar mesafe vardı. Önce kimin çıktığını teşhis edemedim. Bu şahısların kimler olduklarını bilmiyorum. Bu konuda herhangi bir bilgim yoktur, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu:

Avukat Osman Toprakoğlu: Şahit hazırlık ifadesinde bahis konusu dairenin kiraya verilmek üzere daire anahtarlarının Bingöl Erdumlu'nun annesi tarafından Fadıl Çakır isimindeki şahsa bırakıldığını belirtmektedir. Bu konuda bir bilgisi var mıdır, dedi.

Şahitten soruldu: Bingöl Erdumlu'nun annesi bu evi yazlık olarak kiraya vermesi için anahtarlarını Fazıl Çakır'a bırakmıştı, dedi.

Şahide resen soruldu: Ben Bingöl Erdumlu'yu tanırım. Fakat o tarihlerde kendisini semtimde görmedim, dedi.

Avukat Necdet Sağır: Bekçinin düştüğü yerden şahit arasında ne kadar mesafe vardır. Bekçinin yanına gitmişler mi ve bekçinin elinde o sırada silah varmış mı sorulmasını talep ederim, dedi.

Şahitten soruldu: Bekçi vurulduğu zaman aramızda 70-80 metre mesafe vardı. Bekçi vurulduğu zaman kendisini yere attı. Ben elinde tabanca falan görmedim. Yalnızca bağırarak düştüğünü gördüm, dedi.

Askeri savcının bir diyeceği olmadığı anlaşıldı.

Diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

HAYDAR GÜLER: Hüseyin oğlu, 1946 doğumlu, Amasya nüfusuna kayıtlı olup, Kartal Soğanlı köyünde oturur, 2. Zırhlı Tugay 2. Bataryada görevli 964/141 sicil sayılı Top. Astsb. Baş. Çvş. evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu:

30.4.1971 tarihinde götürdüğüm tutukluları teslim etmek üzere Maltepe’de bulunuyordum. Bu arada polis karakoluna uğramam gerekti. Orada bulunduğum sırada Maltepe’de sahilde bulunan bir evde şüpheli kişilerin bulunduğu hususunda vaki ihbar sebebiyle eve gitmek için polis memuru beni de yanına aldı. Polis memuru, iki bekçi, ben ve muhtar Kamil, bir arabayla sahildeki eve gittik. Bahis konusu edilen dairenin kapısı çalındı. Fakat çıkan olmayınca emniyet tertibatı almak ve takviye kuvveti getirmek üzere karakola doğru ayrıldık. Bekçilerden biri orada kalmıştı. Yolda gördüğüm Yarbay Bozak’la konuştuğum sırada silah sesi duydum. İki kişinin kaçmakta olduklarını gördüm. Bağdat Caddesi’yle kesişen yola çıkmak istiyorlardı. Takip ettik. Sibel Erkan’ların evi civarında bulunan çamlığa girdiler. Ben, 4 inzibatı iki gruba ayırarak çamlığı sardım. Eve girdiklerini görmedim. Bilahare bu şahıslar, Sibel Erkan’ların evine gelmişler. Fakat ben eve girdiklerini görmedim, dedi.

Şahidin 313-311. sahifelerinde bulunan hazırlık ifadesi tetkik olunup soruldu:

Şahit: Plaj yolu aşağıda kalır. Ben o yoldan gelmedim. Ben-zinci tarafından geldim. Bahçe duvarından atladıklarını da görmedim, dedi.

Soruldu: Ben, Erkan’ların evinin bahçe duvar kısmında mev-zilenip birinci katı taradım. Üçüncü kattan seri atış yapıldığını anladım. İçerde bulunan şahıslarla sonradan konuşma oldu. Daha sonraları içerde bulunan şahıslarla dışarıdaki görevliler arasında konuşmalar oldu. Fakat isimleri hakkında malumat sahibi olmadım, dedi.

Soruldu: Erkan’ların dairesinin denize bakan cephesinden Yarbay Nazif Gilyaz’a mermi sıkılmıştı. Bu sırada Gülsüm Bölme ismindeki kadın yaralandı, dedi.

Soruldu: Dışardaki görevlilerin, kızı bırakın, siz Türk değil misiniz şeklindeki ikazlarına evde bulunanlardan birisi biz Türk değiliz Kürt’üz diye karşılık vermişti, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu:

Mahir ÇAYAN: Biz, Orhangazi dönemecine doğru giderken arkamızdan kalabalık bir halk geliyordu. Belki 100 kişi idiler. Bu sırada ceketime iki de kurşun girdi. Fakat biz onları hedef alarak değil havaya ateş ettik. Ayrıca Sibel Erkan'ların evine girdikten sonra bize güvenlik kuvvetleri tarafından tarama atışı yapıldı. Biz ise bu atışlar üzerine havaya doğru korkutmak için atış yaptık. Ancak güvenlik kuvvetleri tarafından açılan atışa uzun süre cevap vermedik. Bu uzun süre sonunda korkutmak maksadıyla havaya ateş yaptık. Ben, esasen Maltepe'de Bingöl'lerin evinin kapısından bir ara atış yapmıştım. Şarjör burada düşmüştü. Aradığımda şarjörü bulamadım. Sibel Erkan'ların oturduğu apartmanın birinci katına ilk defa girdiğimiz de üzerimde bulunan boş yedek şarjöre mermi doldurdum, dedi.

Ayrıca bu şahit, hazırlık ifadesinde Sibel Erkan'ların evine girdiğimde benim orada baygın yattığımı söylemektedir. Bu doğru mudur, dedi.

Şahitten soruldu: Ben, Mahir Çayan'ı ev içersinde görmedim. Ambülanla hastaneye götürüldüğünü gördüm. Kendisini görmedim. Hüseyin Cevahir'in ölmüş olduğunu ve giden ambülansta da Mahir Çayan olduğunu öğrendim, dedi.

Mahir Çayan: Şahit ifadeleri arasında yani hazırlık tahkikatında alınan ifadeleriyle burada alınan ifadeleri arasında fark bulunmaktadır. Bu da ifadeleri alan savcıların işgüzarlığını gösterir, dedi.

Mahir Çayan'ın talebi üzerine soruldu. Şahit cevaben: Çamlığa girinceye kadar bu iki kişi arkalarından gelen kalabalığı hedef alarak atış yapmadılar. Havaya atış yapıyorlardı. Çamlıktan, apartmanın 3. katına çıkıncaya kadar olan süre içinde de herhangi bir şekilde atış yapmadılar, dedi.

Avukat Yalçın Öztürk: Şahit hazırlık ifadesinde, eve girdiklerinde buzdolabının kapı arkasına çekilmiş olması sebebiyle kapının girenler tarafından zorlandığını ve içerde ölü bulunan Hüseyin

şahit Cevahir'i sürükleyerek balkona getirilip halka gösterildiğini beyan etmektedir. Bu konularda bir bilgisi var mıdır, dedi.

Şahitten soruldu: Ben, Sibel Erkan'ların evine görevliler tarafından bu eve girilmesinden ve Mahir Çayan'ın hastaneye götürülmesinden sonra girdim. Ben, içerdeyken halkın bize gösterin şeklindeki bağışması üzerine çekilmek suretiyle balkona getirildi. Ve halk gördükten sonra tekrar eski yerine getirdiler. Halk cesedi balkondan aşağıya atın diye bağınıyordu.

Av. Yalçın Öztürk'ün, 'Bu sırada evde görevli bir savcı var mıydı?' şeklindeki suali tevcih edilerek, şahit, hayır savcı sonradan geldi, dedi.

.../....

1971-26/214

Avukat Sadık Akıncılar: Şahit, Yarbay Nazif Güryay hedef alınarak ateş edildiğini ve bu sırada bir kadının yaralandığını söylüyor. Yarbay, bu sırada balkondan ne kadar uzaklıktadır. Ve yaralanan kadın bu sırada nerede bulunmaktadır. Yarbayın hedef alındığını nereden alınmıştır, dedi.

Şahitten soruldu: Sanıklar üçüncü kat balkonuna çıktıklarında henüz güvenlik kuvvetleri gelmemişti. Nazif Yarbay silahını çekerek sanıklara teslim olmalarını ihtar ediyordu. Bu sırada kendisine ateş yapıldı. Yarbayın bulunduğu yer ile ev arasında tahminen 30 metre kadar mesafe vardır. Yaralanan kadın ile Yarbay arasında ise 2 veya 3 metrelik bir mesafe vardı, dedi.

Avukat Necdet Sağır: Bu tanığın henüz emniyet kuvvetleri gelmeden önce olay yerinde bulunduğu anlaşılıyor. Emniyet Kuvvetleri olaydan ne kadar zaman sonra olay yerine gelmişlerdir. Orada biriken halka şahit tarafından oradan geçmemeleri hakkında bir ikaz yapılmış mıdır. Veya herhangi bir tedbir alınmış mıdır. Kendisinin görevi nedir. Güvenlik kuvvetleri geldikten sonra görevi nedir, dedi.

Şahitten soruldu: Evin etrafında bir rakam veremeyeceğim kadar çok halk birikmişti. Başlangıçta ben 4 erimle birlikte yalnızdım. Bir ikazda bulunacak ve tedbir alacak durumda değil-

dim. Esasen bir cephede bu mümkün olsa evin öbür cephesinde mümkün olamazdı. Emniyet kuvvetleri, yani Tugay'dan askeri birlik 15 dakika sonra geldi. Güvenlik kuvvetleri geldikten sonra orta katta bulunan görevlilerin emniyet altına alınmaları görevi bana verilmişti, dedi.

Askeri savcının şahit beyanına karşı bir diyeceği bulunmadığı anlaşıldı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 10.50'de devam olunmak üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 1/10/1971

1971-26/215

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam edildi.

Huzura alınan şahidin kimliğinin tespitine geçildi.

İBRAHİM KESKİN: Mehmet oğlu, 1946 doğumlu, Giresun Görele nüfusuna kayıtlı olup, İst. Gülsuyu gecekondu-larında oturur, Maltepe Emniyet Başkomiserliği'nde bekçi olarak görevli, evli, ilkokul mezunu, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Olay günü sabahleyin saat 7'de çalışmakta olduğum Maltepe Emniyet Karakoluna gittim. Sonradan muhtar olduğumu öğrendiğim bir vatandaş, bir evde şüpheli iki kişi olduğunu ve bunların şüpheli olarak çarşıda da dolaştıklarını söyledi. Kendisini ilgililere götürdüm. Bir polis memuru, bir astsubay, ben, bir başka bekçi ve muhtar olduğum halde eve gittik. Yukarı kata çıktık. Astsubayım uzun müddet kapıyı çaldı, açan olmadı. Muhtar, anahtar deliğinden baktı, herhalde içerden anahtar var, dedi. Ben de baktım. Bu durum üzerine hepimiz aşağıya indik. Beni orada bıraktılar. Diğerleri kuvvet alıp gelmek üzere ayrıldılar. Ben aşağıda iken bir kişi yanıma geldi. Sonra başka birisi çıktı. Hadi beraber karakola gidelim, dediler. Ben, beni kaçıracaklarını sezinleyerek reddettim. Birisinin elinde harlı kısmı bir torba içerisine gizlenmiş tomson tabanca vardı. Birisi arka tarafıma geçti. Bu sırada bir mermi yediğimi anladım. Kaç-

mak için kendimi dışarıya attım. Diğer şahıs elinde tomsonla ve beni yaralayan şahsı itekledi. Ben kapıya çıktıktan sonra gözlerim karardı düştüm. Bildiğim bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 8.7.1971 tarihli olup Cumhuriyet Savcısı tarafından tespit olunan hazırlık ifadesi okundu:

Soruldu: Şüpheli evden çıkan ve gazetede gördüğüm fotoğrafı sebebiyle bilahare Mahir Çayan olduğunu öğrendiğim kişiye, ben evden çıkamazsınız deyip tabancamı çekmiştim. Ben, bir mermi yiyince öbürünü duyamadım. Gazetede fotoğraflar çıkınca beni yaralayan şahsın Mahir Çayan olduğunu anladım. Gazetedeki fotoğrafı hala saklamaktayım, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan ne diyecekleri soruldu.

Mahir Çayan: Şahidin anlattığı baştan aşağıya yalandır. Doğru değildir. Baştan aşağıya polisiye roman anlatmaktadır. Bu tanık hastanede balkondan atılan kurşunla yaralanmış olduğunu söylediği halde Cumhuriyet Savcılığına verdiği ifadede Bingöl Erdumlular'ın evinin önünde vurulduğunu söylüyor. Burada da biraz değişik anlattı. Tomsonla tek el ateş edilmez. Olay şöyle olmuştur. Biz, evde yatıyorduk. Gürültü oldu, kapı çalındı. Biz, bu evde 4 kişi idik. Bir kişi devamlı nöbet tutarken, diğer üç kişi yatıyordu. Kapı çalınınca uyanan arkadaş, bizleri uyandırdı. Kapının önünde gürültüler olunca, iki ihtimal düşündük. Bingöl, belki Ankara'dan annem gelmiştir, dedi. Veyahutta bir ihbar falan oldu, baskın var diye aramızda konuştuk. Kapıyı zorladılar. İki kişi balkona geçtik. Hüseyin ile ben, kapının yanına geldik. Gürültü patırtı kesilince, ben kapıyı açtım. Gittiler mi diye baktım. Bekçi oradaydı. Kendini geriye doğru attı. Ne var ne istiyorsun. Bir dakika karakola gelir misiniz, dedi. Karakola gidecek bir durum görmüyorum. Hangi gerekçeyle gideceğiz, dedim. Bana öyle söylediler. Karakola gelmeniz lazım, dedi. Üstümü giyinip geleyim, dedim. Pantolonum ve üzerimde fanilam vardı. Üzerime ceket almamıştım. Zaten ceket almaktan ziyade içerdeki arkadaşlarımla konuşmak istiyordum. Orada şu kararı aldık. Başka güvenlik kuvvetleri gelir diye iki kişi balkonda duracak-

tı. Hüseyin ile ben, beraberce inip, bekçiyi bağlayıp gidecektik. Aşağıya önce ben indim. Hüseyin, merdivenlerden inerken beni takip ediyordu. Siper alınacak bir vaziyette ve üç metre gerimde idi. Benim elimde tomson falan hiçbir şey yoktu. Yalnız belimde 14'lü tabanca vardı. Merdivenin dibinde tabancamı çekip bekçiye kumıldama, dedim. Fakat oda hazır durumdaymış. O da tabancasını çekti. Hem tabancasını tevcih etmişti, hem de ben kaçıyorum diye bağııyordu. Aramızda 1 metre kadar mesafe vardı. Ben ateş etmesin diye bacağına ateş ettim. Ben vuramadım. Vuramadığımı da şundan anladı, bacaklarına ateş ettiğim halde kaçyordu. Şayet kurşunu merdiven dibinde yemiş olsaydı küt diye orada düşerdi. 14'lü tabanca bozuktu biraz. Şarjörü düştü. Ben yerde şarjörü ararken Hüseyin geçti. Hüseyin de tomson vardı. Tomsonla ateş ettiğini görmedim. Onda da 14'lü tabanca vardı. Hüseyin Cevahir ateş etti. Balkondakilerin ateş edip etmediğini bilmiyorum. İkinci ateş etmeme imkân yoktu. Çünkü şarjör düşmüştü. Sonradan ben şarjörü Sibel Erkan'ların kaldığı evde birinci katta doldurdum.

(...)

1971-26/216

Onu vuranı görmesine imkân yoktur. Çünkü arkasından vurulmuştur. Raporda öyle yazıyor. Biz kaçarken sürünerek yanından geçtik. Öldürmek isteseydik orada öldürürdük, dedi.

Avukat Necdet Sağır: Mümkünse daha önceki şahitlere gösterilen üç resmin bu şahide de gösterilmesini talep ediyorum, dedi.

Şahide elde bulunan resimler ile huzurda bulunan sanıklar teşhis için gösterildi. Tanık, Hüdai Arıkan'a ait olduğu arkasında yazılı olan fotoğrafı göstererek birisi buydu, dedi. Mahir Çayan ismi yazan, beni vuran budur, kendisinden şikâyetçiyim, dedi.

Avukat Necdet Sağır: Şahit kendisine gösterilen resimlerden Hüseyin Cevahir'i dahi teşhis edememiştir. Halbuki ifadesinde Hüseyin Cevahir'den de bahsetmektedir. Bu duruma göre tanık, hastanede yatarken devamlı Mahir Çayan ismini duyduğu ve

resimlerini gördüğü için kendisini vuranın Mahir Çayan olduğu zannetmiştir. Mahir Çayan burada kalkıp konuştuğu halde kendisini ilk defa doğrudan doğruya teşhis edememiştir. Teşhis ve kanaatlerinde yanılmaktadır, dedi.

Askeri Savcı: Tanık mermi çekirdeğini hala vücudunda taşımaktadır. Gerçeği anlatmıştır. Kendisine öldürmek kastıyla Mahir Çayan tarafından ateş edilmiştir, dedi.

Raşit Keler huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

RAŞİT KELER: Hamdi oğlu, 1931 doğumlu, Kütahya nüfusuna kayıtlı olup, Maltepe Tarla Sokak 13/1 de mukim, emekli polis memuru, evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Olay günü hava almak üzere çıkmıştım. Kalp hastasıyım. Bir bekçinin koşarak bir eve girdiğini gördüm. Polis emeklisi olmak bakımından alaka duydum. Bir müddet sonra bir astsubay, bir polis memuru, bir bekçi ve muhtar, bu evden çıktılar. Muhtar bilahare en sonunda çıktı. Kendisinden ne var diye sordum. Şüpheli bir durum olduğunu, kuvvet getirmek üzere ayrıldıklarını söyledi. Ben, 50 veya 60 metre kadar uzaklaşmıştık ki, bir bekçinin yandım diyerek kendisini asfalta attığını gördüm. Birisi alt geçitten geçti, diğerinin elinde bir valiz de vardı. Geçit yanında valizin kulpu koptu, valiz taşıyan esmer şahıs ki, bilahare isminin Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim biri yerden bir şeyler topladı. Ve uzaklaştılar. Valiz orada kaldı. Onların gitmesinden sonra ben de alt geçide gittim. Yere dökülenlerin mermi olduğunu anladım. Balıkçı Halil ile birlikte toplayıp valize koyduk ve karakola götürdük. Malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 330 sıra numarada bulunan 967/971 tarihli hazırlık ifadesi tetkik olundu, soruldu: Bekçinin vurulup yere düşmesinden sonra evden önce sarışın, sonra esmer olan gençler çıktı, dedi.

Soruldu: Evden 4 şahıs çıkmadı, 2 şahsın çıktığını gördüm, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan ne diyecekleri soruldu:

Mahir Çayan: Evin bulunduğu yerle alt geçidin bulunduğu yer arasında 1000 metre kadar bir mesafe vardır. Bu yaşlı beyin bizi hem evden çıkarken görmesi, hem de alt geçitten geçerken görmesi mümkün değildir. Aradaki mesafenin 1000 metre olduğunu takribi olarak söylüyorum. Bizi ya evden çıkarken görmüştür. Veya alt geçitte görmüştür. Evden çıkarken benim elimde tomson yoktu. Tomsonun biri Hüseyin'in elinde diğeri ise Hüseyin'in taşıdığı çantada idi. Bir diğer tomson ise evde idi. Ayrıca 30.000 lira paramız vardı. 20.000 lirasını evde bırakmıştık. 10.000 lirasını biz yanımıza almıştık. Ben tomsonu daha alt geçide gelmeden bir kahvenin yanında Hüseyin'den almıştım, dedi.

Şahit beyanına karşı diğer sanıklar, müdafiler ve Askeri Savcının bir diyeceği bulunmadığı anlaşıldı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.50'de devam olunmak üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 1.10.1971.

1971-26/217

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam olundu. Avukat Aykut Ergil'in gelmiş olduğu görülerek müdafilere ayrılan mahsus mahalde yerini aldı.

Şahit Seydi KAYNAKLAR'ın kimliğinin tespitine geçildi,

ŞAHİT SEYDİ KAYNAKLAR: Mehmet oğlu, 1939 doğumlu, Bursa nüfusuna kayıtlı olup, Kartal Maltepe Küçükalyalı Cad-desi Deniz Apartmanı 52, 3. Daire No: 6'da mukim, aynı mahalde Rıhtım Caddesi 36/A'da gazinoculuk yapar, evli, okuryazar, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Tarihini hatırlayamadığım bir pazar günü evimden çıkıp, gazinoma git-tim. Paravanımızın üzerine çıkıyordum ki, bir silah sesi duydum. Arkasından bir silah sesi daha duydum. İlk gelen ses daha hafifti. Bekçinin evden caddeye çıktığını gördüm. Bu arada bir silah sesi daha oldu ve bekçi yere düştü. Bir şahıs evden çıktı, sokağın

köşesine geldi. Diğer arkadaşını bekledi. O da gelince beraberce caddeye doğru saptılar. Hadise hakkındaki malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 9.6.1971 tarihli hazırlık ifadesi tetkik olundu: Soruldu: Benim gazinomla bahis konusu ev yan yanadır. Komşuyuz. Bu sebepten dolayı Tülay Erdumlu'yu tanırım. Bekçinin yaralanması olayından bir gün önce öğleden sonra 3 veya 4 sıralarında Tülay, gazinoma geldi. Telefon var mı diye sordu. Bende olmadığını söyledim, dedi.

Soruldu: Evden iki kişinin çıktığını gördüm. Uzun boylu sarışın genç, elinde ki silahını bize doğru çevirdi. Ben paravanın arkasına çekildim. Ateş etmeden uzaklaştı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu:

Tülay Tat: Şahit kendisinden telefon sorduğum saati herhalde yanlış hatırlıyor. Ben kendisinden telefon sorduğum zaman öğlen olmaktaydı, dedi.

Şahitten resen soruldu: Ben, Bingöl Erdumlu'yu tanırım. Bekçinin yaralanması günü ve ondan bir iki gün önce o civarlarda Bingöl Erdumlu'yu görmedim, dedi.

Şahit beyanına karşı diğer sanıklar, müdafiler ve iddia makamının bir diyeceği olmadığı anlaşıldı.

Geldiği görülen diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespiti ne geçildi.

ŞAHİT HALİL TOSUN: Recep oğlu, 1929 doğumlu, Maltepe nüfusuna kayıtlı, Kartal Maltepe Akif Muhtar Sokak No:15'te mukim, Maltepe'de balıkçılık yapar, evli, ilkokul mezunu, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Ben, Maltepe'de balıkçılık yaparım. Olay günü sahilde bir arkadaşım ile çay içiyordum. Halis Beyin evine muhtar, bekçi, polis ve astsubayın girdiğini gördüm. Belediyeye yakın yerde bekleyen cipe bindiler. Arabayla gittiklerini gördüm. Silah sesini duydum. Fakat bekçinin yaralandığından haberim yoktu. Benim tezgâhımın yanında demiryolu alt geçidi vardır. İki şahsın alt geçide doğru gelmekte olduklarını

gördüm. Birisinin elinde tabanca, diğerinde ise hem tomson ve hem de valiz vardı. Valizin kulpu alt geçitte koptu, bırakıp gittiler. Ben de bu valizi alarak karakola götürdüm. Alt geçide doğru bu şahıslar koşarken arkalarından halk ta onları takip ediyordu. Elinde tomsonu olan şahıs, gelmesinler diye havaya, ağaca doğru 10 veya 15 mermi yaktı. Malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahitin 308 sıra numarada bulunan hazırlık ifadesi okundu, tetkik olundu: Ben Halis Beyin oğlu Bingöl Erdumlu'yu bu vakadan iki gün önce sahilde gördüm. Evlerinin yanında görmüştüm. İki üç arkadaş idiler. Bu şahısları ben sandala binerlerken gördüm. Fakat nereye gittiklerini bilmiyorum. Bingöl Erdumlu ve karısı beni tanırlar, benden balık alırlardı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir ÇAYAN: Çantayı ben taşıımıyordum. Çantayı taşıyan Hüseyin Cevahir'dir. Savcılığa verdiği ifade de çantayı yaralı olan taşıyordu şeklinde beni kastetmektedir. Halbuki çantayı taşıyan Hüseyin Cevahir'di.

Tülay TAT: Cumartesi akşamı Bilgöl'le konuştuğumuzda Balıkçı Kamil'le karşılaştık, aramızda sohbet ettik. Herhalde benim arandığımı bilmiyordu diye bana bahsetmişti. Ancak o zaman isminin Halil değil Kamil olarak söylemişti. Veya benim aklımda balıkçının ismi Kamil diye kalmış. Şahidin söyledikleri doğrudur, dedi.

Diğer sanıklar, müdafiler ve iddia makamından bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

(...)

1971-26/218-219

Avukat Necdet Sağır: Müvekkilim Mahir Çayan kendisi hakkında şaki kelimesinin kullanılmasına itiraz etmektedir. Bunlar adi soygundan yargılanmıyorlar. Düşüncelerinin onları bir eyle-

me götürdüğü iddia edilmiştir. Kısacası bu sanıklar burada Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını tağyir ve tebdilden yargılanmaktadırlar. (Dolayısıyla istinadı ile yargılanmaktadırlar.) Dolayısıyla her kelimenin ve her sözün bu davadaki istinadı açıklığa çıkması için önemli olduğuna inanıyoruz. Bu bakımdan sanıklar bazı hususlarda itiraz etme hakkına haizdirler, dedi.

Avukat Necdet Sağır'dan, 9.6.1971 tarihli ifadede, fail ve sanıkların fillerinin şekavet ve sanıkların şaki olarak isimlendirilmiş bulunmaları sebebiyle bu fiilin Türkçede kendileri yönünden hangi tabirle ifade edilebileceği soruldu.

Avukat: Halk tabirinde bunun adı soygunculuktur, dedi.

Askeri Savcının bir diyeceği olmadığı anlaşıldı.

Geldiği görülen diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespiti ne geçildi.

ŞAHİT ABDURRAHMAN AYDIN: Ömer oğlu, 1943 doğumlu, Adana nüfusuna kayıtlı olup, Kartal Maltepe Şehit Nedim Özpolat Sokak No:8'de mukim, Maltepe Emniyet Başkomiserliği'nde polis memuru olarak görevli, evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu: Olay günü bir Baş Çvş. iki gerillacının bulunduğu söyledi. Çamlığa doğru gidiyorlardı. Biz, inzibat eri, bir baş çavuş, bir de ben olmak üzere bunları muhasaraya aldık. 15 dakika müsadere yaptık. 15 dakika sonra 2. Zırhlı Tugaydan takviye kuvvetleri geldi. Çembere aldılar. Bildiğim bunlardan ibarettir, dedi.

Şahidin 301 sıra numarada bulunan hazırlık ifadesi okundu: soruldu: Biz bahçe duvarının yanında siper almıştık. Bu sırada bir kadının yaralandığını gördüm. Orada biriken halk, o iki şahıs için şuraya buraya geçtiler şeklinde konuşuyorlardı. Fakat ben bu yaralanma sırasında kendilerini göremiyordum. Hem ateş edip, hem de Yaşasın Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, Yaşasın Bağımsız Türkiye diye bağınıyorlardı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Karşı karşıya kaldığımızda önce biz mi ateş ettik yoksa onlar mı ateş etti sorulmasını talep ederim, dedi.

Şahitten soruldu: Devamlı olarak havaya sağa sola ateş ediliyordu. Biz de mecbur kaldık, dedi.

Mahir Çayan: Sabahleyin dinlenen şahit astsubay, iki şarjör boşaltıldığı halde bizim kendilerine silahla cevap vermediğimizi bilahare atış yapmadığımızı söylemişti. Bu tanık ise önce bizim ateş ettiğimizi söylüyor. Hazırlık ifadesinde de bize doğru geliyorlardı. Ateş ettim demek suretiyle önce kendilerinin ateş ettiğini beyan etmektedir. İkinci ifadesinde ise önce bizim ateş ettiğimizi söylüyor. Evin iki tarafı sarılı vaziyette idi. Tomsonla tanyorlardı. Gülsüm Bölme (...) onların attığı mermilerle yaralanmıştır. Ben evin hiçbir zaman mutfak tarafına gitmedim. Orada Hüseyin vardı. Sonra yaralansaydı mutlaka bana söylerdi. Biz asla hedefe ateş etmedik, dedi.

Şahit: Gülsüm Bölme'yi bizim vurmamız bahis konusu olamaz. Çünkü arkamızdaydı, dedi.

Mahir Çayan: İki taraflı sarılmıştık. Bu şekilde ateş ettiklerine göre bizleri dahi vurma ihtimalleri vardı, dedi.

Avukat Necdet Sağır: Halk, bina etrafını sararken bir emniyet tedbiri almışlar mıdır? Bir de Gülsüm Bölge yaralandığı zaman yanında kimse var mıydı, varsa tanıyor muydu, dedi.

Şahitten soruldu: Halk, galeyana gelmişti. Orada inzibatlar vardı. Sanıkların kaçmamalarını temine çalışıyorlardı. Yaralanan kadının yanında kim olduğunu hatırlamıyorum, dedi.

Diğer şahıs Nazmiye Akdoğan ve Bekir Sıtkı Önder'in gelmeyiş sebepleri hakkında herhangi bir yazıya rastlanmadı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Şahit Nazmiye Akdoğan, Bekir Sıtkı Önder, Tefik Tekin, Yazgül Uğraş, Yıldız Uğraş, Hedime Uğraş, Nazif Düzyaz, Sait Bozok, Sevim Erkan, Sibel Erkan, ve Dinçer Erkan'ın müteakip oturumda dinlenmek üzere celp-leri için Askeri Savcılığa müzekkere yazılmasına, tutuklu bulunan sanıkların tutukluluk hallerinin devamına ve duruşmanın

4.10.1971 Pazartesi günü saat 09.00'da tehirine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 1.10.1971.

971/3083-26/229

Duruşmanın bırakıldığı 6 Ekim 1971 Çarşamba günü P. Alb. Vecdi Müftüoğlu, Dz. Hakim Yarbay Akdemir Akmut ve Hakim Yarbay Coşkun DüNDAR'dan müteşekkil Askeri Mahkeme Kurulu, iddia makamında Hakim Yarbay Naci Gür ve Dz. Hakim Kd. Yzb. Ülgen Sözer ve tutanakta Gönül Burdur, hazır oldukları halde saat 9.23'de askeri mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı. Yapılan sanık yoklamasından evvelce duruşmada vares-te kılınmalarına karar verilmiş bulunan İrfan Uçar, Muharrem Yanar ve Jülide Zaim hariç diğer sanıkların getirilmiş ve serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü.

Müdafii avukat yoklamasından Av. Aykut Ergil, Yalçın Öztürk, Necdet Sağır, Sadık Akıncılar, Osman Fuat Toprakoğlu ve Süleyman Alptekin'in gelmiş ve mahsus yerlerini almış oldukları görüldü.

Yapılan şahit yoklamasından Hayri Çakmakçı, Kemal Erkan, Cavit Acar, Ahmet Demir, Selim Güven, Galip Atay'ın gelmiş oldukları diğer şahitlerin gelmediği görülerek dosya tetkik edildi. Nazmiye Aldoğan'ın Almanya'ya gitmiş olması sebebiyle Bekir Sıtkı Önder'in ise belirtilen adresin bir otel olup kısa bir süre önce bu yeri terk etmiş olmasından dolayı gönderilememiş olduğuna dair Sıkıyönetim Emniyet İrtibat Bürosundan bilgi verilmiş olduğu görüldü. Bu sırada şahitlerden Gülsüm Dönme'nin de ve Mümtaz Ecri Özdonmez'in gelmiş oldukları anlaşıldı.

Şahitlerden Hayri Çakmakçı huzurda alıkonuldu, diğer şahitler sıraları geldikçe dinlenilmek üzere salondan çıkarıldılar.

Şahidin kimliğinin tespitine geçildi.

HAYRİ ÇAKMAKÇI : Murat oğlu, 1930 doğumlu, Trabzon nüfusunda kayıtlı olup, Kartal Maltepe'de oturur, 2. Zrh. Tugay

Tank Tabur Komutanı olarak görevli, 951-1 sicil sayılı Tank Yarbay, evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu.

30 Mayıs 1971 Pazar günü, 2. Zırhlı Tugay'da Nöbetçi Amirliği görevini devralmıştım. Nöbet devri saat 9.00'da yapılır. Ben, saat 8.30'da Tugaya gitmiştim. Bir telefon konuşmasından Maltepe Camii civarında bulunan bir eve iki silahlı şahsın girmiş olduğu haber verildi. O tarihlerde her birlikte çelik kuvvet adı ile özel bir birlik ayrılmıştı. Keza o tarihlerde nöbetçi amirliği dışında Tugay'da Albaylar arasında da nöbet tutulmakta idi. Ben durumu Albay Nihat Şendöğ'e arz ettim. İkinci Tank Taburunun çelik kuvvetinin başına geçerek olay mahalline hareket ettim. Bir evin etrafında kalabalık bir halk kitlesi toplanmıştı. Önce toplanan halkın güvenliği bakımından tertibat aldım. Çünkü evden dışarıya doğru atışlar yapılıyordu. Bir müddet sonra Tugay Komutanı ve Ordu Komutanı, olay mahalline geldiler. Durum görüşüldü, görev taksimi yapıldı. Ben, o tarihte Binbaşı rütbesinde bulunuyordum. Bana verilen görev, binanın emniyetini temindi. Emniyet mensupları ve askeri şahıslardan müteşekkil kuvvetin başında olarak binaya girdim. İkinci kata kadar çıktım. Merdivenlerden akseden ayak sesleri üzerine üçüncü kat kapısından ateş açılmakta idi. Bu sırada MİT'ten iki görevli şahıs geldiler, ses tespit cihazını yerleştirmek istediler. Üçüncü kat kapısına kadar gitmenin tehlikeli olmasına rağmen, bunlardan birisi, ses tespitine yarayan cihazı, kapı altına yerleştirdi. Ayrıca orada yapacağımız konuşmaların teyple tespiti için gerekli tertibat alındı. Benim yanımda bulunan taşınır bir telsizle keyfiyeti zaman zaman hareketi idare eden Tugay Komutanıma arz ediyordum. Ben, içerde bulunan şahıslara, kızı serbest bırakmalarını, teslim olmalarını, Türk Silahlı Kuvvetlerinin muhafazasında olduklarını bildirdim. Teslim olmayacaklarını ve kızı bırakmayacaklarını, bildirdiler. İsimlerini sorduğum da cevap veren şahıs, kendi ismini Mahir Çayan ve arkadaşının ise Hüseyin Cevahir, olduğunu bildirdi. Yarım saat veya bir saatlik aralarla, bu kabil ihtar ve ikazlarda bulundum. Bu konuşmalarımızı teyp bantları ile tes-

pit ediliyordu. Teferruatı ile hatırlayamıyorum. Ancak içerdeki şahıslardan daha ziyade Mahir Çayan, bana muhatap oluyordu. Ben, ısrarla Cevahir'le konuşmak isteyince, bir tereddütten sonra Hüseyin de cevap veriyor, ben de Mahir gibi düşünüyorum, diyordu. Oradan kızla beraber kurtulacaklarını söylediklerinde, bu nasıl olacak diye sordum. Hep beraber Kıbrıs veya Filistin'e iltica etmek istediklerini bildirdiler.

971/3083-26/230

Ben, bu konuda karar vermek durumunda olmadığımı, söyledim. Kendilerine tesir etmek, yumuşatmak ve zaman kazanmak için muhtelif aralarla anonlarda bulundum. 30-31 Mayıs günleri, bu şekilde geçti. 31 Mayıs akşamı, Tugay Komutanı, bizleri karargâh olarak itti haz olunan ve Erkan'ların evinin güney cephesine düşen bir binada topladı. Ertesi gün saat 7.00'de iş bölümü yapılarak harekete geçileceğini emretti. 1 Haziran günü sabahleyin saat 7.00'de iş bölümü yapıldı. Bina içersinde cereyan edecek hareket Sibel Planı, Dinçer Planı ve Erkan Planı olmak üzere üç safhada uygulanacaktır. Güney cephede bulunan bir binaya yerleşmiş olan keskin nişancıların atışı üzerine emrimde bulunan emniyet kuvvetleri, binaya gireceklerdi. Ben, saat 8'e on kala son olarak içerdeki silahlı şahıslara, anonsta bulundum. Kızı serbest bırakmalarını, kendilerinin teslim olmalarını, Silahlı Kuvvetlerin Emniyetle muhafazasında bulunduğunu bildirdim, son sözlerini sordum. Teslim olmayacaklarını, söylediler. Saat 11.20'de, evvelce biraz da parola olarak kararlaştırdığımız üzere keskin nişancılar tarafından ilk atış yapıldı. Bu atışla birlikte emniyet kuvvetleri, muhtelif yerlerden daire içersine girdiler. Yukarıyı çıkanlardan tarafından üçüncü katın mutfak penceresinden Sibel Erkan, sağ olarak dışarıya verildi. Kendisini karargâh olarak kullanan binaya gösterdim. Plan gereğince halkın galeyanını da önlemek icap ediyordu. Hüseyin Cevahir ölmüş, Mahir Çayan ise yaralı vaziyetteydi. Çayan, bir sedyeye konularak indirildi.

Ben, halkın galeyanını önlemek üzere ambülansa kadar yanında gittim. Çünkü tekme ve yumruk tezahürleri ile galeyanda bulunmak isteniyordu. İçerde iki büyük silah, 6 şarjör ve 14'lü tabanca ele geçirilmişti emniyet mensupları tarafından toplandı. Bilahare olay mahalline savcı geldi, dedi.

Aradan zaman geçti, hadiseyi teferruatı ile hatırlamıyorum. Ancak sanıklar, biz mert insanların dediklerinde, kendilerine, şu halde neden 15 veya 16 yaşındaki bir kızın hayatının arkasına gizleniyorsunuz, onu bırakın, ondan sonra bildiğinizi yapın diye ikazda bulunmuştum. Hüseyin Cevahir ile konuşurken, kendisi, biz Türkiye'yi kurtaracağız, diyordu. Ben, madem böyle bir gayeniz var, mertsiniz, Türk'sünüz, niçin Sibel'i serbest bırakmıyorsunuz diye sorduğumda, Hüseyin Cevahir, bana, 'Ben Türk değilim Kürdüm,' hitabında bulundu. Ben de kendisine Cumhuriyetin kurulduğundan bu yana Türklük, Kürtlük diye bir ayrılık tanımadığımızı bildirdim, dedi.

Herhalde bu konuşmalardan Mahir, bana çok kızıyordu ki, bana hitaben, faşist binbaşı, kurşunları karnına dolduracağım şeklinde sert konuşuyordu. Şahidin 341-342 sahifelerde bulunan hazırlık ifadesi okundu.

Şahit okunan 2.7.1971 tarihli ifadenin kendisine ait olduğunu, doğru olduğunu ve yemini tahtında tekrar ettiğini bildirdi.

Şahitten soruldu: Ben, olay mahalline gittiğimde binadan atış yapıyordu. Hatta Tugay komutanının, sanıklara yaptığı ihtarı ikinci defa tekrar etmek üzere bir duvar yanına gittiğimde, benim yanıma bir mermi düştü. Ben, gittiğimde Yarbay Nazif, bir sivil, bekçi ve bir-iki inzibatı çatıda gördüm. Yukarda bulunanlar, camlara kiremit atıyorlardı. İçerden dışarıya doğrudan atış yapıyorlardı, her kuşkulu harekette içerden atış yapıyordu, dedi.

Soruldu: Bu şahısların, bu binaya girmeden önce mermilerini düşürdüklerini öğrenmiştik. Bundan dolayı ellerinde az mermi olması ihtimaline binaen bunları da kullanmalarını ve az kan akmasını temin için oyalamaya girişmiştik. Sırık ucunda miğfer ve şapka gösterildiğinde, içerden ateş ediyorlardı. İçerden, Yaşa-

sın Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi diye bağıyorlardı. Kendilerince marş söylüyorlardı. Daha önce başka bir yerde bu marşları duymamıştım, güftelerini hatırlamıyorum, dedi.

Soruldu: Sanıklardan ele geçirilen stenler, orduda kullanılanlardan değişti, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu: Av. Sadık Akıncılar: Binaya giriş planı yapılırken Sibel'in de gözden çıkma ihtimali mevcuttu, gözden çıkarılmıştı şeklinde şahit konuştu. Bu hususun tekrar sorulmasını isteriz. Bu husus şahit tarafından beyan edilmiş fakat zapta geçmemiştir, dedi.

971/3083-26/231

Şahitten soruldu: Bütün anonslarda teslim olmayacaklarını, üçünün birlikte öleceklerini ve herhangi bir harekette önce Sibel'i sonra Hüseyin'i, ondan sonra da evi yakarak kendini öldüreceğini Mahir Çayan, söylüyordu. Bundan dolayı, ilk atış üzerine Sibel'in sanıklar tarafından öldürülebileceği kanaatine varmıştık. Sibel'in gözden çıkarıldığı kanaati buna dayanmaktadır, dedi.

İlkay Demir: Şahit ifade verirken (Sibel Gözden çıkarılmıştı) şeklinde bir cümle kullanmış mıdır, bu husus zapta bilahare sual üzerine geçtiği için soruyorum, dedi.

Şahitten soruldu: Ben, baştan itibaren söylediklerimi hatırlayamam, dedi.

Kamil Dede'nin talebi üzerine soruldu: Şahit: Hüseyin Cevahir'in sürüklenerek balkona götürülmesi olmamıştır, bir sedyeye konmuştu. Ben, çıktığımda balkon kenarında sedye ile halka gösteriliyordu. Aşağıdaki halk (Aşağı atın, aşağı atın) şeklinde tezahürat yapıyordu, ben, tekrar içeriye gönderttim dedi.

Mahir Çayan: Söz istedi. Kendisine aynen zapta geçirtmesi kaydı ile söz verildi.

Şahidin ifadesinde belirttiği gibi eve saldırış biçimi göz önüne alınırsa, gerçekten de Sibel Erkan gözden çıkartılmıştı. Çünkü

8-10 yerden birden hücum edilmiştir. 8-10 yerden taranmıştır. Eğer biz, Sibel'e bir yer ayırıp, kurşunlardan uzaklaştırmasaydık, bugün, Sibel yaşamazdı. İkinci olarak eğer evde Sibel olmasaydı, eve kolay kolay kimse giremezdi. Biz, Sibel Erkan'ın esenliğini düşündüğümüz için direnmeyi bıraktık. Sayın tanığın ifadesine göre biz, hedef gözetmeksizin dışardakilere ateş ediyormuşuz, oysa geçen duruşmadaki tanık Albayın söylediği gibi eğer bir hedefe ateş etseydik, bugün çok kişi ölmüş veya yaralanmış olacaktı veya yine onun belirttiği gibi havaya ateş ediyorduk, dedi. İsrail Başkonsolosunu öldüren gerilla eğitimi gören kişiler olduğunu bilip bilmediğinin tanıktan sorulması ve ayrıca bunu nereden biliyorlar sorulmasını talep ederim, dedi.

Şahit: Birliklere gelen gizli yazılardan ve basın haberlerinden bu örgüte mensup kişilerin gerilla eğitimi gördükleri ve iyi silah kullandıkları hususlarını öğrenmiştik. Konsolosun öldürülmesi, üzerine aranan şahıslar anons ediliyordu. O bilgilerden aklımızda kalan ve duyduklarımızdan bahsetmiştim, dedi.

Mahir Çayan: Ne radyoda ne de gazetede İsrail Başkonsolosunun öldürülmesi ile ilgili olarak ne benden ne de Hüseyin Cevahir'den bahsedilmemişti. İfadeler arasına bu kabil şeylerin konulması Savcılığın bizim hakkımızda hazırladığı komplodur. Bu şahidin Savcılar tarafından alınan ifadesine de bu husus savcılar tarafından sokuşturulmuştur, dedi.

İlk gün dinleme cihazı yerleştirilmiştir. Fakat buna ait bantların tapesi dosyada yoktur ve diğer kısımları da tahrif edilmiştir. Aramızda yapılan anlaşmaya göre bizim iltica isteklerimiz üst makamlara bildirilecekti. Sonuç olumlu da olsa olumsuzda olsa en son anonsla bize bildirilecekti. O zamana kadar da karşılıklı ateş olmayacaktı. Tanık, 8'e 10 kala son anonsu yaptım, diyor. Halbuki son anons, 11.10 geçte yapılmıştır. Bundan 15 dakika sonra bir anons daha yapılmayıp hemen saldırılmıştır. Kesin sonuç bize verildiği vakit, Sibel Erkan'ı bırakıp vuruşma kararı almıştık. İçerde Hüseyin'le sıra ile istirahat ediyorduk. Bu bakımdan tanığın beyan ettiği gibi hep benim konuşmak istemem bahis konu-

su değildir. Ayrıca Hüseyin'in sesi boğuk çıkar, net çıkmaz. O yüzden çoğunlukla ben konuşmuşumdur. Benim son gün sesim kısılmıştı, ondan sonra Hüseyin konuşmuştu. Hüseyin cevaplarında tereddüt etmemiştir. Binbaşı tarafından, Hüseyin sen iyi çocuksun, Mahir'e uyma, denildiği zaman Hüseyin kızmıştır. Biz aynı düşünüyoruz, demişti. Benim iyi olduğumu nerden biliyorsun. Beraber mi büyüdü, demiştir. Şahidin bu bakımdan ifadesi doğru değildir, dedi. •

Biz, bütün marşları söyledik. Dağ başını duman almış marşını da söyledik, Dev-Genç'in marşını, Mülkiye marşını ve aklımıza o anda ne geldiyse onu çalıp söyledik, diye ilave etti.

971/3083-26/232

Şahit Hayri Çakmakçı'dan, MİT görevlileri tarafından eve ses dinleme ve tespit cihazı yerleştirildikten sonra sanıklarla ilk defa yaptığı konuşmayı hatırlayıp hatırlamadığı soruldu.

Şahit: Zannederim ilk konuşmamız (İçerdekiler beni duyuyor musunuz) şeklinde bir anonsla başlamıştım. O zaman isimlerini bilmiyordum. Sizinle konuşmak istiyorum. Ben Binbaşı Hayri şeklinde olmuştu. Sibel'i serbest bırakmaları, Türk Silahlı Kuvvetlerinin muhafazasında olduklarını ve adalet ne ise olacağı belirtilmişti. İlk gün isim sorma işi olmuştur. Saatini söyleyemeyeceğim ondan sonraki konuşmalarımız ismen olmuştur, dedi.

Mahir Çayan: Bizim isimlerimiz ilk gün öğrenilmedi. İlk önce Ahmet-Mehmet diye cevap verdik. Kendileri de bizim doğru söylemediğimizi anlamışlardı. Evde bulunan radyodan da ilk gün kimlikleri tespit edilemeyen diye bizden bahsedildiğini duyduk. Ertesi gün, yani biz, söyledikten sonra isimlerimiz radyodan da bildirildi. Ben, şahide, şahit kendisine çok kızdığımı ve bundan dolayı Faşist Binbaşı dediğimi ifade ediyor. Kendisi bunu neden söylediğimi pekala biliyor. Annenle, Hüseyin'in amcası geliyor, bizim misafirimiz olacak demişti, bunu kinayeli bir şekilde. Onlar da bizim rehinemiz olacak şekilde söylenmiştir.

Ben de, karşılıklı olarak rehine mi alıyorsunuz, dedim. Binbaşı ise, bu artık sizin bileceğiniz iştir, deyince, ben de, kendisine, bu mertliğe sığar mı, ordu ile etrafımızı sanyorsunuz, anamı getirip kapıya siper edeceksiniz, dedim. Hüseyin’le birlikte bu Binbaşı ile konuşmama kararı aldık. Başka bir Binbaşı gelsin, dedik. Beni sedye ile götürmediler. Gericiler, hep oraya toplanmıştı. Kamyon kamyon toplanmış, getirilmiştiler. Oradakilerin, bana, saldırmasına imkân yoktu. 2 bin 3 bin metre ilerde idiler. Beni ambulansa sürükleyerek götürmüşlerdir. Alehimde tezahürat yapmak isteyen, saldıranlar, çiğneyenler polislerdir, dedi.

As. Savcı: Mahir Çayan, kendilerinin iyi silah kullandığını, İsrail Konsolosunun kendileri tarafından öldürüldüğü hususunun tarafımızdan empoze edildiğini iddia ediyor. Sanıklar tarafından başlangıçtan beri Savcılığımıza sataşmalar yapılmaktadır. Ancak, bizim asabımız bunlarla bozulacak değildir. Elrom’un öldürülmesinden sonra Maltepe alt geçidinde sanıklar tarafından düşürülen çantada öldürülen Başkonsolosun bazı şahsi eşyaları, kimlik kartı ve Sıkıyönetimce kendisine verilen kartta bulunmuştur, dedi.

Necmi Demir: Efraim Elrom’un cüzdanını kaçırdığı gün ben almıştım. Hatta içinde 600 lira para, Diplomatlara ait kimlik kartı, üstü deri bir cüzdandı. Bu deri kabın üzerinde Elrom’un baş harflerine uymayan altın harfler vardı. Bunu olaydan 2-3 gün sonra eve gelen bir arkadaşa vermiştim. Kim olduğunu hatırlamıyorum. Cüzdanın içinde bir de silah taşıma belgesi vardı, dedi.

Mahir Çayan: Biz, Kadıköy’e geçerken, Ulaş Bardakçı’nın bulunduğu Levent’e gittik. Ev sahibinin şüphelenip evden çıkmamızı ihbar edebileceğini ve bunun üzerine ben, Hüseyin Cevahir ile beraber bahis konusu eşyaları evden çıkarken aldık. İçersinde Elrom’un hüviyeti varmış, şu varmış, bu varmış bilmiyorum bunları. Kadıköy’deki eve götürecektik. Kadıköy’deki evin kapısına geldiğimiz zaman evin polislerce basılmış olduğunu anladık. Kalacak evimiz yoktu. Maltepe’deki Rıhtım Caddesindeki eve eşyalarla, o zaman gittik. Bu suretle, bu eşyalar bizim üstümüzde kalmış oldu, dedi.

As. Savcı: Acaba Sibel Erkan'ların evinde Dağ başını duman almış marşı ile Mülkiye marşı da söylenmiş midir? Bunun şahitten sorulmasını talep ediyorum, dedi. Ayrıca sanıklar tarafından düşürülen çanta içersinde bulunan Elrom'un şahsi eşyaları, Güvenlik Kuvvetlerinde ve keza orada görev alan askeri personel ve şahit tarafından da bilinen bir keyfiyettir, dedi.

Şahitten soruldu: Söyledikleri marşlar kendilerine özgü idi. Söylenen marşlar teypte de vardır, dedi.

Mahir Çayan: Elrom'un öldürüldüğünü ilk havadis olarak öldüren şahıs olarak bizlerden değil, gazetelerde Necmi Demir'den bahsediliyordu, dedi.

971/3083-26/233

İlkay Demir: Şimdi aklıma geldi. Benim de söyleyecek önemli bir sözüm var. Konsolosun kaçırıldığı gün Hamarat Apartmanından Mis Sokaktaki evimize geldiğimde Necmi evde yoktu. Benim de Cephe mektuplarının gönderilmesi için pul almam gerekiyordu. Çok acelem vardı. Para aradım. Orada bir cüzdan gördüm, içersinden 100 lira kadar bir para almıştım, incelemeyen alalecele çıkmıştım, pulları almıştım. Daha sonradan Necmi'ye bu cüzdan kimin diye söylediğimde, bana, oradan para aldığım için kızmıştı. Konsolosun cüzdanı demişti. Daha sonradan Ulaş Bardakçı geldiği bir gün kendisine bu cüzdanın içersine, miktarını belirterek aldığım parayı koymasını belirttim. Koyup koymadığını bilmiyorum. Ayrıca şahitten, içeri girdiğinde ölü olan şahsın kim olduğunu, yaralı şahsın kim olduğunu bilmekte miydi? Daha önceden Mahir ve Hüseyin'i görmüş müydü? Eğer görmemişse, hangisinin Mahir, hangisinin Hüseyin olduğunu kimden öğrenmiştir, dedi.

Şahitten soruldu: Şahit, ilk gün emniyet mensupları, bize, 4X6 ebadında küçük fotoğraflar getirdiler. Bunların her birinin arkasında kime ait olduğu yani ismi yazılıydı. Evde bulunan kişilerin isimlerini sorup öğrendikten sonra elimizdeki resimlere

baktık, arkasındaki yazılardan dolayı hem Hüseyin'inin hem de Mahir'in kim olduklarını öğrendik, dedi.

Mahir Çayan: Benim, Emniyet'te, hele İstanbul Emniyet'in de hiç resmim yoktur, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.30'da devam olunmak üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip, açıklandı. 6.10.1971.

971/3083-26/234

Verilen arayı müteakip toplanılarak, açık olarak duruşmaya devam olundu. Sabahki oturuma iştirak eden müdafii avukatlara ilaveten Av. Faik Muzaffer Amaç, Erdoğan Köksal'ın gelmiş oldukları anlaşıldı.

Şahit Gülsüm Bele'nin geldiği anlaşılmakla huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

GÜLSÜM BELE: Mehmet kızı, 1926 doğumlu, Uşak nüfusunda kayıtlı olup, Kartal Maltepe, Kara Tepe, Vehbi Oran Sokak da mukim, evli, ev kadını, okur yazar, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu:

Bir pazar günü evimin balkonunu yıkıyordum. Tomsonlular geliyor diye bir ses duydum. O sırada iki silahlı şahıs, havaya ateş ederek sokağa döndüler.

Oğlumu bakkala göndermiştim. O maksatla dışarı çıktım. Sibel'in annesini gördüm. Bir evin önünde toplanılmıştı, bir subay, pencerede bulunan şahıslara, kızı bırakın teslim olun, şeklinde konuşunca, bina içindeki şahıslar, biz örgütteniz, falan şeklinde cevap verdiler. Ben, orada bulunan bir doktorun evine girdim. Çıktığımda bir kaç adım atmıştım ki yanıma bir mermi düştü. Dönmek isterken başka bir mermi karnıma saplandı. Bildiğim bu kadardır, dedi.

Şahidin 332 sıra numarada bulunan 1.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu.

Bu ifadenin kendisine ait ve doğru olduğunu yemini tahtında tekrar ettiğini belirtti.

Şahitten soruldu: Benim Sibel Erkan'ların evinin yanında gördüğüm subayın elinde küçük bir tahta parçası gördüm, tabanca görmedim. Ben, yaralandığım zaman atılan mermiler, binanın mutfak penceresinden doğru geliyordu. O anda binaya doğru atış görmedim, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Ben, Sibel Erkan'ların evinde devamlı olarak tuvalet tarafına düşen kısımda bulundum. Mutfak tarafında devamlı olarak Hüseyin Cevahir bulundu. Ben, o tarafa hiç geçmedim. Dolayısı ile bu hanımı ben yaralamış değilim. Şayet Hüseyin, yaralamış olsaydı, bana, bir kaza oldu diye olayı anlattırdı. Halbuki iddianamede Gülsüm Bölme'yi benim vurduğum iddia olunuyor. İfadesinde bizim sokaktan geçerken havaya doğru ateş açtığımızı söylemesine rağmen, şahidin hazırlık ifadesinde sağa sola ateş ettiğimiz şeklinde bir kayıt vardır. Kanaatimce bu askeri savcılığın, benim hakkımdaki bir komplosudur, dedi.

Av. Necdet Sağır: Şahit yanında bulunan subayın elinde bir tahta parçası gördüğünden bahsediyor. Acaba o sırada bina civarında polis, inzibat, bekçi gibi şahıslar var mıydı ve bunların bina etrafındaki durumları nasıldı, yani siper almış şeklinde bir vaziyetleri var mıydı, dedi.

Şahitten soruldu: Benim gördüğüm subay, resmi kıyafetliydi. Ben gittiğimde bina yanında bir tek polis memuru gördüm. Plaj Yolunun dış kısmında yere çömelmiş durumdaydı. Elinde tabanca vardı. Ateş ettiğini görmedim, dedi.

As. Savcılar, bir diyecekleri bulunmadığını söylediler.

Gelmiş olduğu anlaşılan şahit Hayri Arkan huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

HAYRİ ARIKAN: Mehmet oğlu, 1918 doğumlu, İstanbul nüfusunda kayıtlı olup, Kartal Maltepe Feyzullah Caddesi No:

43'de mukim, Emekli Albay, hadise tarihinde 2. Zrh. Tugay'da Komutan Yardımcısı olarak görevli, evli, şahadete engel hali yok.

Usulen yemin verilerek soruldu:

Olay günü evimde bulunmakta idim. Bir akrabamın, silah sesleri geldiğinden bahsetmesi üzerine dışarıya çıktım. Bnb. Dinçer Erkan'ların evinin bulunduğu mahalle geldim. Evin damında üç subay, bir bekçi, bir inzibat eri ve bir de jandarmanın olduğunu gördüm. Bina etrafında ise emniyet görevlisi erler vardı. Binanın içersinde bulunan şahıslar, dışarıya, binanın dışındakiler de içeriye doğru ateş ediyorlardı. Ben, halk bakımından gereken emniyet tedbirlerini aldım. Olay mahalline Tugay Komutanı geldikten sonra bana, aynı görev verildi. Hadise hakkındaki malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 339 sıra numarada bulunan hazırlık ifadesi okunup tetkik olundu.

971/3083-26/235

Şahit, bu ifadenin kendisine ait olduğunu, doğru olduğunu, yemini hakkında aynen tekrar ettiğini bildirdi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Bu şahit, çatıdan bize ateş edildiğini ifade etmektedir. Hayri Çakmakçı ise binaya ateş edilmediğini belirtiyordu. Nazif Düryazı'da ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu şahit, benim gerilla eğitimi gördüğüm ve İsrail Başkonsolosunu öldürdüğümüz yolundaki havadisi nereden bilmektedir, dedi.

Şahitten soruldu: Bir akrabam, bu sanıkların düşürdükleri çantayı emniyete götürmüş. İçersinde mermiler varmış. Hatta o sırada tehdit edilmesi üzerine elindeki balıkları yere düşürmüş. Düşürdükleri çantanın içersinde mermi ve makineli tabanca varmış. Bana naklettiğine göre, bunlardan birisi yer altı geçidinin bir tarafında bir diğeri ise karşı tarafında imiş. Onun da geçmesini temin etmiş. Köprü başını tutmaları ve yuvarlanarak yürümeleri

sebebiyle, gerillacı oldukları kanaatine vardım. Elrom'un bunlar tarafından öldürüldüğünü de hadise mahallindeki halk söylüyordu, dedi.

Mahir Çayan: Biz, alt geçitten geçerken kimseyi tehdit etmedik ve kimse yanımıza yaklaşmadı, elindeki balıkları düşüren falan olmadı, dedi.

Savcı, şahitlere, bu konuda temkin ve tesirde bulunmuş olduğu içindir ki hazırlık ifadelerini benim aleyhimde vermişlerdir. Bu savcılığın bir komplosudur, ben bu kanaati şahitlerin savcıya verdikleri ifadeleri ile buradaki ifadeleri arasında çelişiklikten çıkarıyorum ve bu çelişiklik hep aleyhimizde olmaktadır, dedi.

Şahit beyanına karşı sanıklar ve müdafilerin, As. Savcılarının diyecekleri olmadıklarını belirttiler.

Diğer şahit huzura alındı.

MÜMTAZ ECRİ ÖZDAL: Müslüm oğlu, 1941 doğumlu, Birecik nüfusunda kayıtlı olup, Maltepe Plaj Yolu Deniz Apartmanı'nda mukim, 2. Zrh. Tugay Komutanlığı emrinde görevli, 960-80 sicil sayılı P. Yzb., evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu:

Olay günü, tabanca sesleri duymam üzerine, tabancamı alarak dışarıya çıktım. Erkan'ların evi civarına gittim. Silah sesleri geliyordu. Orda Yarbay Nazif Düryaz ile bir bando teğmeni de vardı. Beraberce binanın çatı kısmına çıkmaya teşebbüs ettik. Yanımızda inzibat erleri de vardı. Ancak, yukarıya çıkarken üçüncü kat kapısından ateş açıldığı için ben, çıkmadım. Nazif Yarbay ve yanındakiler de bilahare Tugay Komutanı da geldi, görevliler geldiler. Evvelce de bu konuda ifade vermiştim, onları tekrar ederim, dedi.

Şahidin 364 sıra numarada bulunan 15.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu. Bu ifade doğrudur, bana aittir, yeminim üzerine aynen tekrar ederim, dedi.

Şahitten soruldu: Kendilerini kızı bırakmaları ve teslim olmaları hususunda sık sık ikazda bulunuldu ancak bu çabaya rağmen binaya girilmek istenildiğinde kızı öldüreceklerini ve evi yakacak-

larını bildiriyorlardı. Bir kürek sapına şapka takarak balkondan gösterildiğinde ateş etmişlerdi, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Birçok şahit beyanlarında aynı beyanlar vardır. Burada tekrar edilmektedir. Şayet biz rastgele ateş etmiş olsaydık, birçok insanın ölmesi veya yaralanması gerekirdi. Kaldı ki, bir şahitte bizim hedef gözetmeksizin ateş etmediğimizi, hedef itti haz etmediğimizi belirtmişti. Eğer böyle olsaydı pek çok kim-
senin ölmesi gerekirdi. Ayrıca bu şahitte birçokları gibi bizim gerilla eğitimi gördüğümüzü duyduğundan bahsetmektedir. Bunu nereden duymuştur, dedi.

Şahitten soruldu: Bu husus gayet basittir. Çünkü, gazeteler, Türkiye Halk kurtuluş Cephesi mensuplarının gerilla eğitimi gördüklerinden sık sık bahsettiler. Ayrıca ben komando eğitimi gördüm. Hadiseyi izleyen bir şahıs olarak bu kişilerin o sıradaki savunmalarının ve hareketlerinin gerilla kursu gördüklerini anlamak ve kestirmek çok basit idi, dedi.

Mahir Çayan: Tekrar ediyorum. Biz, hedef seçerek ateş etmiş olsaydık çok insan yaralanırdı. Esasen şahidinde ifadesinden bu husus açıkça anlaşılmaktadır, dedi.

971/3083-26/236

Av. Necdet Sağır: Şahidin gerilla kursu gördüklerine dair kanaati kendi şahsi görüşüdür ve gazete haberlerinde yazmaktadır. Esase müessir değildir. Soracağım iki husus vardır. Bu şahidin evvelce dinlenen ve olay mahalline sivil elbise ile gittiği anlaşılan bir Albay veya yarbayla beraber olay mahalline vardığı anlaşıyor. Bu şahit, olay mahalline gittiğinde resmi elbiseli mi idi sivil miydi, tabancası mevcut muydu, ayrıca hadise yerine vardığında oradaki güvenlik kuvvetlerinin konumu ve dağılımı nasıldı ve ateş testisinde bulunmuş muydular düşünce olarak da, Gülsüm Bölme'nin yerini bilmekte midir, kimin yanında yaralan-

mıştır, ateş edilen yönü ve ateş edenleri görmüş müdür, kendisi bu sırada neredeydi, dedi.

Şahitten soruldu: Hadise mahalline giderken sivil elbise-liydim. Yanımda tabancam vardı. Hadise mahalline giderken tabancamı elime almıştım, gittiğimde olay mahallinde emniyet kuvvetleri yoktu, sonradan geldiler. Yalnızca sanıkları kovalayan bir bekçi, 1-2 inzibat eri olabilir onlar da çatıya çıkmışlardı. Bir kadının yaralandığını eve giderken yani Sibel Erkan'ların evine ilk defa giderken duydum. Benim yanımda bir kadının yaralanması cereyan etmedi. Ben, olay bitinceye kadar Hayri Çakmakçı'nın yardımcısı olarak evin içinde ikinci katta bulundum, dedi.

İlkay Demir: Şahit, Gülsüm Bele'nin yaralandığını görmediğini yalnızca olay yerine giderken duyduğunu belirtiyor. Ancak, yanlış anlamadıysam hazırlık ifadesinde olayı bizzat görmüş şeklinde beyanda bulunmaktadır. Mutfak penceresi önünde, mutfak penceresinden atılan bir kurşunla yaralandığından bahsetmektedir. Bu bir yanlışlık mıdır, dedi.

Şahitten soruldu: Ben Sibel'lerin evine yaklaşırken mutfak penceresinden ateş ediliyordu. Kadın bizim geçtiğimiz yol üzerinde vurulmuş, mutfak penceresinden yapılan ateşle vuruldukları buradan anlaşılmaktadır, dedi.

İlkay Demir: Bir önceki şahidin ifadesinden bina çatısında bulunan şahıslarında ateş ettikleri anlaşılıyor. Bu durumda, bu şahidin mutfak penceresinden atılan kurşunla Gülsüm Bölme'nin yaralandığına nasıl kanaat getirebiliyor, dedi.

Şahit: Biz, eve girinceye kadar çatıda kimse yoktu. Eve girdikten sonra Nazif Yarbay, yukarıya çıktı. Çatıdan ipe taşla camları kırdılar. Halbuki kadın daha önce yaralanmıştı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan başkaca bir diyecekleri bulunmadığı anlaşıldı.

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

KEMAL ERHAN: Abdülkadir oğlu, 1930 doğumlu, Ela-zığ nüfusunda kayıtlı olup, Göztepe'de mukim, İst. Em. 2. Şb.

Müdür Muavini olarak görevli, evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilerek soruldu:

Sibel Erkan ismindeki kızın kaçırılarak bir evde Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir tarafından rehine alındığı hususu bildirilince, ekibimle birlikte olay mahalline gittim. Orada, kendilerine görevliler tarafından kızı bırakmaları ve teslim olmaları hususunda birçok ikazlar yapıldı. Ancak, ikazlara uymadılar. Tatbik olunan bir plan sonucu Sibel Erkan sağ olarak kurtarıldı, Hüseyin Cevahir ölü olarak, Mahir Çayan, yaralı olarak ele geçti. Evvelce de bu konuda etraflıca ifade vermiştim, dedi.

Şahidin 327 sıra numarada bulunan ve 326 sıra numarada devam eden 1.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu.

Şahit, bu ifadenin kendisine ait olduğunu, doğru olduğunu ve mahkeme huzurunda yapmış olduğu yemin tahtında da tekrar ettiğini belirtti.

971/3083-26/237

Söz alan Av. Sadık Akıncılar: Tanıklar mahkeme huzurunda, tanık oldukları olay hakkında kısaca izahat vermektedirler. Tanıklar, tarafından beyan olunan ve zabıtnamelere geçen bu izahattan sonra tanıkların As. Savcılık tarafından tespit olunan hazırlık ifadeleri okunmakta ve tanıklarda bunu teyit ettiklerini bildirmektedirler. As. Y.U.K'nun 155. maddesine nazaran eğer tanık olayı hatırlamıyorsa, hatırlaması hususunda eski ifadesi ve gereken hadise hatırlatılır. Olayın bütünü değil, yalnızca o vaka-ya ait husus hatırlatılır. Ayrıca, aynı Kanunun 157. maddesine göre de şayet ifade okunmuş ise bu sebepleri ile birlikte zabıtnamelere geçirilir. Bu itibarla, duruşmada tatbik olunan usulün 353 sayılı kanuna aykırı olduğu kanaatindeyiz, dedi.

Dinlenen amme tanıklarının bilhassa Askeri Savcı tarafından da ifadelerinin hazırlık tahkikatı sırasında alınmış olduğu ve dola- yısıyla duruşmada verecekleri ifadeye tesir yönünden herhangi bir icrada bulunmasının bahis konusu olmadığı 353 sayılı kanu-

nun 155 nci maddesinin istisnai bir duruma yani hatırlayamadığı bir konuyu belirtirse ona mütedair bir hüküm taşıdığı kaldı ki 157. maddede zikredilen 156. madde metninde bu görüşü doğrulamakta olduğu zira mahkeme huzurunda yemin ederek şahadette bulunan bir şahsın eski ifadesi ile huzurdaki ifadesi arasında bir çelişiklik bulunup bulunmadığının tespitini ancak eski ifadesinin okunması ile mümkün olduğu, bir çelişiklik mevcut ise telifi cihetine gidilmesini ancak okuma sonucu olabileceği ve şu anda dinlenen tanığın ve daha önceki birçok tanıkların, birçok ifadelerinin yemin tahtında ve suçun ağır cezalı, müstacel olması sebebiyle tespit edilmiş olduğu, bu hale nazaran iki yeminli ifade arasında bahis konusu olacak bir çelişikliğin ancak okuma suretiyle mümkün bulunduğu ve bunu hiçbir hali ile usul kanunlarında hasretten 353 sayılı As. Y.U.K.nun gerekçesine aykırı düşmediğinin hususu avukata bildirildi.

Şahit ifadesine karşı tarafların bir diyecekleri olup olmadığı soruldu.

Ömer Erim Süerkan: Dinlenilen şahit, Emniyette ikinci defa işkenceye yatırıldığında işkenceyi uygulayan 8-10 polisten biridir, dedi.

Sanık Ömer Erim Süerkan'a, şayet bu hususu bir ihbar olarak serdediyorsa, bu konuda evvelce alınmış olan kararlar hatırlatılarak kanunlar muvacehesinde bu hakkını kullanabileceği, belirtildi.

İlkay Demir: Bu şahit işkence ile bizden ifade almıştır. Tarafsız bir şahit olamaz, dedi.

Mahir Çayan: Eve giren polis memurları, beni, tekmelerle çığnemişlerdir, dipçikle vurmuşlardır. Bu şahidin, onlar arasında olup olmadığını hatırlamıyorum. Fakat beni döven polis memurları, bu davada tarafsız şahit olamaz, şahit Hüseyin'in öldüğünü, benim ise yaralı vaziyette olduğumu öğrendiğini söylemektedir. Bunu ne zaman öğrenmiştir, dedi.

Şahitten soruldu: İçerde Mahir Çayan'la Hüseyin Cevahir'in bulunduğunu tespit etmiş durumdaydık. Her şey bir tarafa anne-

si ile konuşması, ses tonu ile bugün olduğu gibi o zamanda, kendisinin sesini duyuyordum. Yukarı çıktığım zaman birinin ölü, diğerinin yaralı olduğunu söylemişlerdi, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 15.30'da devam olunmak üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine karar verildi, tefhim olundu. 6.10.1971.

971/3083-26/238

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam olundu.

Mahir Çayan: İfadesini kabul etmiyorum, yalancı adamın tekidir, dedi.

Av. Yalçın Öztürk: Şahidin Emniyet görevlilerinin başında olarak eve ilk defa girmiştir. Vaka mahalline giren bir şahıs orada bulunan bir iskemleyi dahi kaldıramaz. Ölü bir şahsı taramışlardır veya ölü olduğu dahi belli değildir, bu şahsı balkona çıkarmışlardır. Bunu yani cesedi balkona çıkarmayı neden yapmışlardır, herhangi bir emniyet tedbiri alınmış mıdır, dedi.

Daha önce dinlenen tanık beyanlarında dışarda toplanan binlerce halkın aleyhteki tezahürlerinden bahsedildiği bir vaka-dır. Keza daha önceki şahitler, daha vahim olaylara yol açmak için ve halkı teskin etmek gayesi ile buna tevessül ettiklerini belirtmişlerdir. Bu hususun esasen bu dava ile direkt bir ilgisi yoktur denilerek sualinin tevcihinde ısrar edip etmediği ve sualinin icapsız olduğu avukata hatırlatılıp soruldu:

Israr ediyorum. Dava ile ilişkilidir, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Av. Yalçın Öztürk tarafından tev-cih edilmek istenilen سوال herhangi bir şekilde dava konusu olayla ilgili bulunmaması ve şahidi tesir ve tazyik altına alma-ya matuf mahiyeti dolayısıyla icapsız bulunan سوالin tevcihine lüzum olmadığını oy birliği ile karar verilip açıklandı. 6.10.1971.

Av. Sadık Akıncılar: Tanık, sanıkların evde bulundukları sırada Enternasyonal marşını söylediklerini hazırlık ifadesinde beyan

etmiştir. Bunun Enternasyonal marşı olduğunu nereden anlamıştır, dedi.

Şahitten soruldu: Sanıkların söyledikleri marşın ne olduğunu arkadaşlardan sormuştum. Enternasyonal olduğunu söylemişlerdi, dedi.

As. Savcı: Tanık bundan önceki oturumda eve ilk girdiğinde Mahir Çayan'ın beni öldürmeyin tarzında konuştuğundan bahsetmiştir. Bu husus zabıtnamelere dercedilmemiştir, dedi.

İddia makamı tarafından belirtilen hususun dava konusu olay ile doğrudan doğruya bir ilgisi bulunmaması sebebiyle zabıtlara geçmemiş olduğu belirtildi.

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

CAVİT ACAR: Ali oğlu, 1931 doğumlu, İstanbul nüfusunda kayıtlı olup Eyüp İslambey Mahallesi mukim, İstanbul 2. Şb. 1. Kısımda görevli Komiser Muavini, bekâr, şahadete engel kanuni bir hali yok. Usulen yemin verilerek soruldu:

Olay günü, Nöbetçi ile talimat üzerine saat 10.00-10.30 sıralarında olay mahalline hareket ettim. Orada, Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir isimindeki şahısların, Sibel Erkan isimindeki bir kızı, bir binanın üst katında rehin tutmakta olduğu bildirildi. Binada görevli Hayri Bey isimindeki bir binbaşının emrine verildik. İçerde bulunanlara, kızı teslim etmeleri ve kendilerinin de teslim olmaları birçok kereler ihtar edildi. Fakat kabul etmeyince, atılacak bir kurşunla harekete geçilmesi kararlaştırıldı. Ben, binanın Kuzey cephesinde bulunan balkondan binaya girmek görevi almıştım. Girişim sırasında ateş açıldı fakat içeriye girdim. Birinin ölü, diğerinin yaralı olduğunu gördüm. Bilahare ölen ve yaralının kimliklerini öğrendim. Ben yaralıydım. Fazla kalmadım. Beni götürdüler. Evvelce ifade vermiştim, etraflıca anlatmıştım, dedi.

3 numaralı klasörün 334-335 sıralarında bulunan 1.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu.

Şahit, okunan bu ifadenin kendisine ait ve doğru olduğunu, yemini tahtında tekrar ettiğini belirtti.

İlkay Demir'in talebi üzerine soruldu:

Şahit cevaben: Ben, içeriye girdiğimde sonradan Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim şahsın başı Çamaşır Makinesine hafif dayalı idi, elinde sten vardı, ayağımla stene vurdum, sten yere düştü, dedi.

971/3083-26/239

İlkay Demir: Olay sırasında ben Emniyeteydim. Kim olduğunu bilmediğim bir polis, bana, Hüseyin Cevahir'in Çamaşır Makinesine dayalı ve yaralı vaziyette olduğunu ve bir şeyler fısıldadığını, söylemişti; ağır yaralı olduğunu, söylemişti. Bunu söylerken orada daha birçok polisler vardı. Bu konuda bir bilgisinin olup olmadığının sorulmasını talep ederim, dedi.

Şahitten soruldu: Hadise yerine ilk giren benim. Biz, İkinci Şube memurları olarak, hadise mahalline gittik. Sanığın bahsettiği Birinci Şube memurları yoktu, dedi.

Ben, camı kırarak içeriye girdim. Hüseyin Cevahir ölü vaziyeteydi. Daha önce birçok ateş edilmişti, dedi.

Av. Yalçın Öztürk: Hüseyin Cevahir'in neresinde yarası vardı, dedi.

Şahit: Ben, nerelerinde yara olduğunu bilmiyorum. Çamaşır Makinesi delik deşik olmuştu. Onun ölü olduğunu görünce, ben, kapıyı açıp diğer salona geçtim; Mahir Çayan'ın bulunduğu salona geçtim. O sırada diğer polis arkadaşlar, Mahir Çayan'ın başına toplanmışlardı, dedi.

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

AHMET DEMİR: Halit oğlu, 1938 doğumlu, Sürmene nüfusunda kayıtlı olup, İst. Gayrettepe'de mukim, İst. Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Md.'de Komiser Muavini olarak görevli,

bekâr, şahadete engel kanuni bir durumu yok, usulen yemini verilip soruldu:

Olay günü, amirimiz tarafından Maltepe'ye intikal emredildi. Orada bina içersinde görevli, o tarihte binbaşı ve halen Yarbay olan Hayri Beyin emrine girdik. Yapılan plana göre, 1.6.1971 günü sabahleyin Saat 07.00'de hareket başlayacaktı. Yapılan plan ve talimata göre, ben, binanın Kuzey cephesinde bulunan 1 numaralı merdivendeydim. Önümde Cavit Acar, arkamda ise Selim Güven vardı. Saat 11.40 sıralarında karşıdaki binada mevzilenmiş Dz. ve P. Binbaşlarının atışı ile hareket başlayacaktı. Nitekim atış yapılınca, bina içersinden de bir tarraka başladı. Önümde bulunan Cavit Acar'da elindeki silahla ateş etti. Ben, bir ara, şarjör değiştirdim, balkona atladım. Diğer karşılıklı ateş oldu. Cavit Acar'la birlikte içeriye girdik. Cavit Acar, yaralanmış vaziyeteydi. İçeriye girdiğimizde bir çamaşır makinesinin yanında ölü olan sonradan Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim şahsı ölü olarak gördüm. 1-2 metre kadar ilersinde yaralı olan bir diğeri, diğer arkadaşlarda geldiler. Mahir Çayan, bana vurmayın diyor-du. Yaralı arkadaşımızı diğer arkadaşlar götürdüler. Yaralı olan şahsı ambulansa kadar eller üzerinde götürdük. Hadise hakkında malumatım bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 333 sıra numarada bulunan hazırlık ifadesi okundu.

Şahit, bu ifadenin doğru olduğunu ve yemini tahtında da tekrar ettiğini bildirdi.

Şahitten soruldu: Ben, hadise mahallinde 50 saat kadar kaldım. Bu süre zarfında Bnb. Hayri Bey, sanıklara, kızı bırakmalarını, kendilerinin de teslim olmalarını sık sık ve yarım saatte bir ikaz ve ihtar ediyordu. Ancak, siyasi iltica hakkı isteyen sanıklar, aksi takdirde kızı öldüreceklerini sık sık söylüyorlardı. Ben, orada bulunduğum sürece içerden, Yaşasın Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi diye bağınıyorlardı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Şahitler yalan söylemektedir. Birisi beni sedye ile, diğeri ise kucaklayıp götürdüklerini söylemektedirler. Aynı ifadeyi ittifakla tekrar etmektedirler. Kabul etmiyorum, yalan söylüyorlar, dedi.

Av. Sadık Akıncılar: Şahit, Enternasyonal marşını duyduğundan bahsetmektedir. Sorulmasını talep ederim, dedi.

Şahitten soruldu: Şahit: söyledikleri marşın Enternasyonal marşı olduğunu sonradan öğrendim. Ölüm nereden gelirse gelsin, safa gelsin, hoş gelsin tarzında bağınıyorlardı, dedi.

971/3083-26/240

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

SELİM GÜVEN: Mustafa oğlu, 1935 doğumlu, Bilecik nüfusuna kayıtlı olup, Bakırköy Osmaniye, Sosyal meskenler 1/B'de mukim, Emniyet 2. Kısım 1'de görevli polis memuru, evli, şahadete engel kanuni bir hali yok, usulen yemin icra edilip soruldu:

Olay günü, bir kızın silah zoru ile kaçırıldığı amirlerimiz tarafından söylendi. Maltepe'ye sevk edildik. Ben, kızın silah zoru ile kaçırıldığı söylenen binadaki Hayri Beyin, bir binbaşının emrine girdim. Bu sırada, içerde bulunanlara, birçok defalar, size silahlı kuvvetler adına sesleniyorum, kızı serbest bırakın, kendinizde teslim olun diye ikaz ve ihtarda bulundu. Mahir Çayan olduğunu öğrendiğimiz şahıs, temin edilecek üç pasaport ile yurt dışına çıkmalarını, bunun temini aksi takdirde kızı öldüreceklerini ve kendilerinin küllerinin bile bulunmayacağı tarzında cevaplar veriyordu. Yapılan anonslar, bir fayda vermeyince, taarruzla yakalanmaları ve kızın kurtarılmasına karar verildi. Karşı binadan parola şeklinde bir atış üzerine harekete geçecektik. Cavit Acar ve Ahmet Demir isimindeki arkadaşlar, bir merdivene tırmanmışlardı. Ben, arkalarında idim. Karşı binadan atılan tek silah üzerine içerden yayılım ateşi başladı. Cavit Acar, elindeki tomsonla mukabele etti. Bu şekilde karşılıklı atışlar yapıldı. Cavit Acar, bir ara, teslim olun

diye içeriye daldı. Arkasından da biz, içeriye girdik. Binanın diğer taraflarından da diğer görevliler, girmişlerdi. Bizim girdiğimizde Çamaşır makinesi yanında birisinin kanlar içersinde ölü olduğunu gördüm. Bu sırada, Cavit Acar'ın elinden ve ayağından kan aktığını gördüm. Kendisini hastaneye götürmek üzere aşağıya götürdüm. Sibel Erkan'da aynı ambulansa konuldu, Haydarpaşa Hastanesine gittik. Mahir Çayan, başka bir ambulansla götürüldü. Ben, götürülüşünü görmedim, dedi.

Şahidin 330 sıra numarada bulunan 1.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu. Şahit, bu ifadeyi münderecatını yemini tahtında tekrar ettiğini bildirdi.

Şahitten soruldu: Balkonda bulunan bir koltuk atıldığında da içerden ateş edilmişti. Cavit'in mermisi bitince, ben vermiştim, dedi.

Soruldu: Konuşmaları sırasında devamlı olarak evi yakacaklarından bahsediyorlardı. Bir ara içerden bir yanık kokusu gelir gibi oldu. Hayri Bey, tekrar anons yaptı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan ne diyecekleri soruldu:

Mahir Çayan: diğer şahitler gibi bu şahitte doğru söylemiyor. Tek bir ifadeyi tekrar ediyorlar, dedi.

Av. Faik Muzaffer Amaç: Duruşmaların usulüne uygun yapılmadığını belirtti. Bu avukata, hangi hususlarda usul kanunlarına riayet edilmediği ve bu konusundaki iddiasında samimi ise, mahkemeyi mücerret iddialarla töhmet altında tutmak ve bir provokasyona girişmek niyetinde değil ise gereği yapılmak üzere ve ispat delillerini de zikretmek kaydı ile yazılı olarak vermesinin daha isabetli olacağı kendisine bildirildi.

Av. Faik Muzaffer Amaç: Şu anda teknik imkânımız yok, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan başkaca bir diyeceği olmadığı görüldü.

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespiti geçildi.

GALİP ATAY: Kamil oğlu, 1928 doğumlu, Sakarya nüfusunda kayıtlı olup, İstanbul Kartal Bulvar Caddesi No: 73'te mukim,

Em. Md. 2. Şb. 1. Kısımda görevli Komiser Muavini, evli, şahade-
te engel kanuni bir durumu yok, usulen yemin verilerek soruldu:

Olay günü, iş bölümü yapılmıştı. Son gün verilen bir işaret
atışı üzerine binaya girilecekti. Ben, Bağdat Caddesi tarafında
bulunan merdivendeydim. Balkondan ilk girecek olan Cavit
Acar'ı destekleyecektim. İçeriye girdiğimizde Çamaşır Makinesi-
ne benzer bir dolapta bir şahıs hareketsiz yatıyordu. Biraz ilersin-
de, sonradan isminin Mahir Çayan olduğunu öğrendiğim diğer
şahıs yatıyordu. Diğer arkadaşlarda eve girmişlerdi. Mahir Çayan,
bana vurmayın tarzda konuştu. Kendisini hastaneye götürdük.
Yolda başının altına miğferimi de koydum. Bir kurşun sıkın şek-
linde bize hitap edince, bize lazımsın, seni yaşatmak istiyoruz,
şeklinde cevap verdim. Kendisi hastaneye götürüldü, dedi.

971/3083-26/241

Şahidin 355 sıra numarada bulunan 5.7.1971 tarihli hazırlık
ifadesi okundu.

Şahit, bu ifadeyi yemini tahtında tekrar ettiğini kendisine ait
ve doğru olduğunu beyan etti.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup
bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Ben, hem beni öldürmeyin diyorum hem de
bana bir kurşun daha sıkın diyorum. Tanık, aslında, bunu söy-
lemeyecekti. Bana iyi muamele ettiklerini söylemek babından
ağzından kaçırmıştır. Baştan aşağı yalandır, dedi.

Av. Süleyman Alptekin: Bu şahit, Mahir Çayan'ın bana vur-
mayın dediğini belirtiyor. Bana vurmayın ile beni öldürmeyin
arasında çok fark vardır. Mahir Çayan, kendisine polisler tarafın-
dan vurulduğunu iddia ettiği için bu mühimdir, dedi.

Av. Osman Fuat Toprakoğlu: Tülay Tat ile bir tahliye tale-
bim vardır. Burada ileri sürelen eylemlerin bir Anayasa ihla-
li olduğu hususu ileri sürülemez. T.C.K.nun 146. maddesinin
ihlali şeklindeki bir iddia batıldır. Belki, başka maddelere göre

tavsifler yapılabilir fakat bu hareketleri, Türk Anayasa Hukuku yönünden yapılagelmiş olan mücadeleler içersindeki kıymetlendirilmesinden değil bir Anayasa ihlali teşebbüsü tasavvurundan dahi bahsetmek T.C. hukukunu inkâr anlamına gelir. Kaldı ki, müvekkilem Tülay Tat'ın durumu malumdur. Anayasa'nın halen yürürlükte bulunan 30.ncu maddesine nazara alındığında müvekkilemin tutuklu kalması mazur görülemez. Bu bakımdan müvekkilem Tülay Tat'ın tahliyesini talep etmekteyim, dedi.

Talep hakkında mütalaası sorulan Askeri Savcı: Biz sayın müdafinin bu konudaki talebine iştirak etmiyoruz. Tutuklamayı gerektiren sebepler ortadan kalkmamıştır. Talebin reddine karar verilmesi mütalaasındayız, dedi.

Dosyanın tetkikinden sanık Abdullah Ceceloğlu'nun duruşma gün ve saatleri dışında da tedaviye alınmasının mümkün bulunduğu Haydarpaşa Askeri Hastanesi Baş Tabipliği'ne bildirilmiş olduğu görüldü.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1) Sanık Tülay Tat'ın tutuklanmasını gerektiren karar sebebiyle; Tutuklanmasının geri alınmasını mucip bir durumun mevcut olmaması nazara alınarak bu konudaki talebin REDDİNE,

2) Sanık Abdullah Ceceloğlu'nun duruşma gün ve saatleri dışında tedavisinin mümkün bulunduğu Haydarpaşa Askeri Hastanesi Baş Tabipliğine bildirilmiş olduğundan adı geçen sanığın tutuklu bulunması da nazara alınarak duruşmadan varestе kınlanması hakkındaki talebin reddine ve adı geçen sanığın duruşma gün ve saatleri dışında tedavisi konusunda As. Savcılık kanalı ile ilgili makamlara müzekkere yazılmasına,

3) Amme tanığı olarak gösterilmiş bulunan diğer şahitlerin müteakip oturumda dinlenmek üzere celpleri zımnında müzekkere yazılmasına ve duruşmanın 7.10.1971 Perşembe günü saat 9.00 tarihine oy birliği ile karar verilip, tefhim olundu. 6.10.1971.

Duruşmanın bırakıldığı 7 Ekim 1971 Perşembe günü Askeri Mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamında Hâkim Yarbay Naci Gür ve Dz. Hak. Kd. Yzb. Ülgen Sözen ve tutanakta sivil memure Gönül Burdur, hazır oldukları halde saat 09.10'da Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplandı.

Yapılan sanık yoklamasından Jülide Zaim, İrfan Uçar ve Muharrem Yanar'ın dışında bulunan diğer sanıkların serbest bir şekilde yerlerine alınmış oldukları görüldü. Yapılan müdafii avukat yoklamasından Sadık Akıncılar, Necdet Sağır, Faik Muzaffer Amaç'ın gelmiş oldukları anlaşıldı.

Yapılan şahit yoklamasından Tevfik Tekin, Mehmet Sur-lu, Mehmet Bayrak, Hilmi Kaya, Niyazi Türköz, Erkan Şat'ın gelmiş oldukları, gelmeyen diğer şahit Nihat Kanko ile Yılmaz Ertunç'un başka mahallere tayin edilerek ayrılmış olmaları sebebiyle gelmemiş oldukları arkadaşları olan şahitler tarafından bildirildi.

Şahit Tevfik Tekin, huzurda alıkonularak diğer şahitler sıraları geldikçe dinlenmek üzere salondan çıkarıldılar.

Açık olarak duruşmaya devam olundu.

Bu sırada söz alan Av. Faik Muzaffer Amaç: Dünkü oturum-da usule aykırı hareket edildiği hakkında yazılı olarak maruzatı bulunduğunu beyanla okudu.

Avukat tarafından bizzat okunan ve 4 sahifeden ibaret bulunan 7.10.1971 tarihli ve Av. Faik Muzaffer Amaç imzalı yazı dosyasına konuldu.

Duruşmaya açık olarak devamla şahit Tevfik Tekin'in kimliği-nin tespitine geçildi.

TEVFİK TEKİN: Ali oğlu, 1950 doğumlu, Muş nüfusunda kayıtlı olup halen Kartal 2. Zrh. Tugay Trafik İnzibat Tk. K.lığı emrinde er, evli, ilkokul mezunu, şahadete kanuni engel bir hali yok, usulen yemin verilip soruldu:

Olay günü saat 17.30-18.00 sıralarında Kartal'dan Maltepe'ye görevli olarak 8 tutukluyu getirmiştik. Orada astsubay Haydar

Güler'i bekliyorduk. Bir tabanca sesi duyduk. Silahlı iki kişinin koştuğunu gördük. Tekrar silahlar atıldı. Sivillerden bazıları bize bir bekçinin vurulmuş olduğunu söylediler. Biz de kaçan kişilerin arkasından koştuk. Dört arkadaşlık. Bu kişilerin girdikleri evin etrafını sardık. Bilahare Tugaydan kuvvetler geldi, dedi.

Şahidin 343 üncü sahifede bulunan 2.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu.

Tanık, okunan ifadenin kendisine ait olduğunu, doğru olduğunu belirtti.

Duruşmada icra olunan yemini hatırlatıldı, yemini tahtında da tekrar ettiğini bildirdi.

Şahitten soruldu: Başımızda Astsubay Haydar vardı. Biz, onunla birlikte binanın etrafını sardık. Silahlı şahıslar, ateş ederek binaya giriyorlardı. Üçüncü katta da silah atıldılar. Biz önce pence-relere silah atıyorduk. Onlar ikinci kata girdiklerinde ben Ömer Genç ile birlikte binanın birinci kata girdim. Onlar, üçüncü kata çıkınca camlardan tarama yaparak, silah atıyorlardı. Biz alt katta bekledik, dedi.

Soruldu: Kendilerini halk kovaladığı sırada hem tarama yapıyor hem de kaçıyorlardı, dedi.

Soruldu: Ben, bir kadının vurulduğunu bizzat kendi gözle-rimle görmedim. Vurulduğunu söylediler. Ben, Nazif Yarbayı tanırım. Hadiseler sırasında o da hadise mahallinde idi, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Daha önceki tanıklar bizim havaya ateş etti-ğimizi söylemişlerdi. Ayrıca bu tanığın başında bulunan Astsu-bay Haydar, kendilerinin üç şarjör boşaltmalarına rağmen bizim cevap vermediğimizi belirtmişti. Bu durumda şahidin beyanları onlara uymamaktadır, dedi.

Av. Necdet Sağır: Tanık, tarama atışı yapılıyordu diyor. Bun-dan maksadı nedir? Korkutmak için mi ateş ediliyormuş yoksa arkalarından gelen halka karşı ve bunlara hedef alarak mı ateş ediyorlarmış? Sorulmasını isteriz, dedi.

971/3083-26 243

Tanıktan soruldu: Halk kendilerini kovalarken silahlı iki kişi, önce havaya doğru ateş yapıyordu. Binaya yaklaştıkları sırada da toprağa doğru atış yapıyorlardı, dedi.

İddia makamının ve diğerlerinin şahit beyanlarına karşı bir diyecekleri yok.

Diğer şahit huzura alındı.

Kimliğinin tespitine geçildi.

MEHMET SURLU: Ali oğlu, 1927 doğumlu, Tekirdağ nüfusuna kayıtlı olup İçerenköy, Üsküdar Yolu No: 91'de mukim, İstanbul Em. Md. 2. Şb.'de görevli polis memuru, evli, şahadete engel kanuni hali yok, usulen yemin verilerek soruldu:

Bir pazar günü, kısımda görevliydik. Ben, Bahattin ve Yusuf, Maltepe'ye, orada vukubulan hadise için gönderildik. Bir evin ikinci katına çıktık. Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir isimdeki iki şahsın bir kızı tutuklu olarak üçüncü katta alıkoyduklarını söylediler. Salı gününe kadar görevli kaldık. O gün verilen görev icabı, ben ve Erkan Şafta, bir merdivenden tırmanıp, üçüncü kata girecektik. Bir parola ve işaret atışı üzerine üçüncü kata girdik. Devamlı olarak hem dışardan içeriye hem de içerden dışarıya doğru ateş ediliyordu. Ben, içeriye girdiğimde bilahare Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim şahsın, yan yatmış ve ölü vaziyette olduğunu, biraz ilersinde bulunan ve Mahir Çayan olduğunu öğrendiğim şahsı da yaralı olarak gördüm. Yanlarında Mehmet Bayrak vardı. Ben, bu yaralı şahsın üzerinde bulduğum bir sten şarjörünü aldım. Şarjör dolu vaziyetteydi. Kendisini odaya çektim ve orada kelepçe taktım. Kelepçe takmadan önce orası kalabalıkta hercümer bir vaziyet vardı. Bu sırada, vurmayın beni öldürmeyin beni diyordu, dedi.

Şahidin 359 sıra numarada bulunan 6.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu. Yemin ettirilerek alınmış olduğu anlaşıldı. Şahitten soruldu: Orada bulunan Hayri Bnb. isimdeki bir şahıs, megafonla sanıklara devamlı surette ihtarda bulunuyor, Sibel

Erkan'ı bırakmalarını ve kendilerinin de teslim olmalarını, kendilerine en ufak bir şey yapılmayacağını söylüyordu. Bu konuşmalar banda alınıyordu. Onlarda Kıbrıs veya Filistin'e iltica şartını ileri sürüyor bu şartımızı kabul ederseniz en ufak bir şey olmayacak, diyordu. Binbaşı ile konuşmaları sırasında binaya girilmek istendiği takdirde kızı öldüreceklerini, kendilerini de öldürüp, binayı yakacaklarını söylüyorlardı, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Askeri Savcı, çirkin bir oyunu tezgâhlamıştır. Ben, polislere beni öldürmeyin diye yalvarmadım. Nitekim dün bir polis ambulansda bana bir kurşun sıkın öldürmelerini söylemiş olduğumu beyan etti. Ayrıca ben, binadan götürülürken Yılmaz Ertunç, kelepçeyi sürüklüyordu. Ben, bu sırada kendimi aşağıya atmak istedim. Önce aramızda itişme kakışma oldu. Benim bunlarla konuşacak durumum yoktu, dedi.

Avukat Sadık Akıncılar: Dinlenen şahitler hep aynı şeyleri, ezberletilmiş gibi söylüyorlar. Bu polis şahitlerin, bu beyanlarının doğru olmadığı kanısındayız. Ayrıca, Mahkeme dava ile ilgisi bulunmayan Mahir Çayan'ın bir konuşma iddiasını dair sözleri de bazen dinlenmektedir, dedi.

İddia makamının şahit ifadesine karşı bir diyeceği olmadığı anlaşıldı.

Diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

MEHMET BAYRAK: Salih oğlu, 1937 doğumlu, Fethiye nüfusunda kayıtlı olup, Kadıköy Kayışdağı Caddesi 156 numarada mukim, İst. Em. Md. 2. Şb.'de Gündüz Ekipler Amiri Başkomiser, evli, şahadete engel kanuni bir hali yok, usulen yemin verilerek soruldu.

971/3083-26 244

Ben, asayiş ile ilgili ve görevli ekibin başında bulunduğum bir gün, olay günü, Emniyetin telsiziyle, iki silahlı şahsın bir

bekçiyi yaralayıp bir eve sığındıkları bildirildi. Ben de telsizle Kadıköy'de bulunan ve 202 numarayı taşıyan cipe derhal hadise mahalline gitmelerini söyledim. Emniyet Müdürü tarafından benimde olay mahalline gitmem emri verildi. Karşıya geçtim. Saat 9.30 sıralarında olay yerine gelmiştim. Orada sığındıkları evde bir kızı da alıkoyduklarını da öğrendim. Hayri ismindeki bir binbaşı, içerdekilere megafonla konuşuyordu. Kızın sağ olup olmadığını öğrenmek için arada sırada kendisi ile de yani Sibel'le de kapı arkasından veya pencere arkasından konuşuluyordu. Son gün, subaylar tarafından yapılacak bir atışla, binaya girilmesi kararlaştırıldı. Ben, bir ip merdivenden içeriye girecek olan şahıslar meyanında görevliydim. Nitekim karşıdan bir atış yapıldı. Ben, mutfak penceresinden binaya dahil oldum. İçeriye baktığımda Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim şahıslar birbirleriyle konuşuyorlardı. Ellerindeki stenlerin namluları yere doğruydu. Mahir'in biraz ilersinde Sibel bulunuyordu. Yanlış oldu, Hüseyin'in sağ tarafında ve dış kısımda Sibel bulunuyordu. Ben, bu sırada ateş ettim. Hüseyin Cevahir sarsıldı o da elinde bulunan stenle bana doğru tarama yaptı. Mahir Çayan'da içeriye bir kişinin girip ateş ettiğinin farkına varınca o da ateşe başladı. Mahir Çayan, bu sırada banyo odasının ön kısmına giderken düştü. Bende bu fırsattan istifade ederek hemen yanlarına koştum. Hüseyin Cevahir'in ölmüş olduğunu gördüm. Mahir Çayan yaralı idi. Ben, girdiğimde elleri ile karnı nahiyesini tutuyordu. Yüz üstü sol yanağı yere gelecek şekilde duruyordu. Gözlerini kırptırıyordu. Ölmediğini anladım. Bu sırada ben de yaralanmış olduğumun farkına vardım. Ben, kendimi tanıtarak yaralandığımı ve ateşin kesilmesini söyledim. Diğer arkadaşlarda bina içersine girmişlerdi. Yaralı olmam sebebiyle polis arkadaşlar tarafından götürüldüm, dedi.

Şahidin 345-346 sıra numarada bulunan hazırlık ifadesi okundu.

Şahit, 3.7.1971 tarihli bu ifadenin kendisine ait olduğunu yemini tahtında tekrar ettiğini ancak Hüseyin'in yüzükoyun

şekilde değil arka üstü yere düşmüş ve ölü vaziyette olması hariç diğer hususları aynen tekrar ettiğini bildirdi.

Şahitten soruldu: Benim üzerimde tomson makineli tabanca vardı. Onunla ateş ettim, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Utanmadan ve baştan aşağı yalan söylemektedir. Evin planına bakıldığında Hüseyin, balkondan içeriye girecek olanları tutmakla görevli olduğu için görülmesine olanak yoktur. Ben de tam holde bulunuyordum. Sibel ta köşedeydi. Evvelce bahsettiğim şekilde kendisine ayırdığımız yerdeydi. Biz, kendilerini kızı öldüreceksiniz diye bağırdık. Her taraftan kurşun atıyorlardı. Bunun yüzünden kendilerine doğru dürüst kurşun atamıyorduk. Kurşun attığı zaman asla Hüseyin'e gidemez. Bu şahit, orada bir köşeye sinmişti. Burnunu çıkaracak durumu yoktu. Fazla direnmemek için ben çekip kendimi vurdum. Hüseyin'e bağırduğım zaman Hüseyin'den ses gelmedi. Hüseyin'den ses gelmeyince polisler yanıma geldiler. Bana çat pat vurmaya başladılar. Benim canlı olduğumu gözlerimden anlamış. Ben, koma vaziyetteydim. Konuşacak durumda değildim. Geldikleri zaman taradılar. Arkam dönük olduğu için ben neyi taradıklarını bilmiyordum. Benim başımda iki dakika durduktan sonra taradılar. Nazif Güryaz'ın bahsettiği tarama bunların taramasıdır. Ben, hastanede sorgum yapılırken Hüseyin Cevahir'in ölmüş olduğunu bilmiyordum. Selimiye'deki hücrede bulunduğum zaman Hüseyin'in ölmüş olduğunu öğrendim. Bana en galiz küfürlerle sen Kürtsün diye vuruyorlardı. Bu olayları birleştirdiğiniz vakit Hüseyin'in de orada yaralı olduğu sonucunu çıkarabiliriz. Bence Hüseyin'i bu vaziyette iken vurmuşlardır. Hüseyin Cevahir'i ben zannederek bu kasıtlı öldürmüşlerdir. Bunu şuradan anlıyorum, sen Kürtsün diyerek bana saldırıyorlardı. Abi, beni vurmayın şeklindeki sözleri de savcılarla şahitlerin ortaklaşa hazırladıkları bir palavradır. Doktor raporu, Savcılık tarafından tahrif edilmiştir. Yani doktor heyeti raporunda, benim sol meme nahiyemden

yaralandığım belirtildiği halde Savcıların iddianamesinde kar-
nımdan yaralı olduğum iddia olunuyor. Bu şekilde Askeri Savcı-
lık mahfette bulunmuştur, dedi.

971/3083-26/245

Necmi Demir: Özellikle polis şahitlerin buraya getirilmesine
itina gösterilmiştir. Askerler ve siviller, mümkün mertebe aza-
larak getirilmiştir. Çünkü onlar, bunlara nazaran daha az tesir
altında kalacaklardır. Polislerin ifadelerinde Mahir ve Hüseyin'e
izafeten gerilla kursu gördükleri, iyi silah kullandıkları, Elrom'u
öldürdükleri ve o zamana kadar görmedikleri bir silah taşıdıkları
hakkındaki sözleri sıra bakımından daha birbirinin aynıdır. Şahit-
lerin polis olmaları sebebiyle bu sözleri söylemeleri tabii karşıla-
nabilir, Polis rüşvetçidir, ahlaksızdır, yalancı ve katildir, işkenceci-
dir, dünyanın her yerinde Bolivya'da ve 1. kurtuluş savaşında da
bu böyle olmuştur, dedi.

Av. Necdet Sağır: Polisler bir kahramanlık edası içersindeler.
Hiç yeri yokken Mahir Çayan'ın beni öldürmeyin diye kendi-
lerine yalvardığından bahsetmişlerdir. Bunun dava ile bizce de
herhangi bir alakası yoktur. Her polis memurunun bu hercümerç
içersinde bu konuşmaları duymalarına imkân yoktur. Bu husus
şahadetlerinin suniliğini gösterir, dedi.

Necmi Demir: 15 saniye önce Mahir, bu şahidi taramış, bunu
şahit iddia etmektedir. Eğer bu doğru ise 15 saniye önce ateş
eden bir şahsın 15 saniye sonra o şahsa yalvarması doğru değil-
dir, dedi.

Ömer Güven: Şahit, Savcılık ifadesinde, ben içeriye girdiğim-
de Hüseyin ölü idi diyor. Buradaki ifadesinde ise içeriye girdik-
ten sonra benim ateşimle yıkıldı yani ben öldürdüm demektedir.
Savcılıkta ifade verirken olay taze idi. O zaman doğru şekliyle
hatırlaması gerekirdi. O zaman diğer polislerle ifade bütünlüğü-
nü sağlamak için öyle konuşmuştur şimdi ise kendisi öldürdüğü-
nü söylüyor, dedi.

İfadeye karşı As. Savcı: Aynı olayı yaşayan tanıkların aynı şekil ve suretle ifadede bulunmaları tabiidir. Ve gerçeği ifade ettiklerinin en somut bir örneğidir. Mahkemece de esasa müessir görülmeyen bazı tanık beyanları sanıkların karakter yapılarını göstermesi yönünden önemlidir. Sanıklar devletin güvenliğini korumakla, görevliye karşı kin, garez ve husumet içersindedirler. Zira devleti yıkmak istediklerinde daima karşılarında bu güçleri bulmuşlardır. İddianamemizde bahsi geçen bir konu Mahir Çayan'ın kişiliğini belirtmesi bakımından zikredilmiş olabilir ama şunu bilsinki Mahir Çayan'ın kişiliğinin etrafıca izahında ve tefsirinde bizce mühim bir fayda mülâhaza edilmemektedir, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 11.05'de devam olunmak üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 7.10.1971.

971/3083-26 246

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam olundu. Şahit Hilmi Kaya'nın tespitin e geçildi.

HİLMİ KAYA: Hüseyin oğlu, 1935 doğumlu, Görele nüfusuna kayıtlı, İstanbul Em. Md. 2. Şb. Md. 1. Kısımda görevli polis memuru, Şişli Okmeydanı Okçular Caddesinde mukim, evli, şahadete engel hali yok, usulen yemin verilip soruldu.

Ben, olayın başladığı günden nihayete erdiği güne kadar olay yerinde görevliydim. Binaya Mehmet Bayrak'ın arkasından girmiş oldum. Girdiğimde Mahir Çayan'ın yaralı olduğunu gördüm. Hüseyin Cevahir'i göremedim. Benden önce binaya giren Başkomiser Mehmet Bayrak yaralanmıştı. Rehine tutulan kızı evden alarak dışarıya çıktım. Tekrar döndüm. Başkomiser Mehmet Bayrak yaralı olması sebebiyle aşağıya indirdim, dedi.

Şahidin 356 sıra numarada bulunan 5.7.1971 tarihli hazırlık ifadesi okundu. Yemini tahtında alınmış olduğu anlaşıldı.

Şahit yeminli olarak vermiş olduğu ifadenin kendisine ait olduğunu, orada zikredilen ifadenin doğru olduğunu söyledi.

Şahadete karşı taraflardan bir diyeceği olup olmadığı soruldu. Olmadığı anlaşıldı.

Diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

NIYAZİ TÜRKÖK: Rıdvan oğlu, 1937 doğumlu, Trabzon nüfusuna kayıtlı olup, İstanbul Kocamustafapaşa Merhaba Caddesi, Merhaba Apartmanı 102/7'de mukim, İstanbul Em. Md.'de görevli polis memuru, evli, şahadete kanuni engel bir durumu yok, usulen yemin verilerek soruldu.

Olay günü pazar olması sebebiyle evimdeydim. Bir polis memurunun evime gelip haber vermesi üzerine olay mahalline gittim. Bir kızın alıkonulmakta olduğu binada askeriyeden bir binbaşı ve bizden bir Emniyet amirinin emrine girdik. Binbaşı tarafından içerdekilere teslim olmaları, kızı serbest bırakmaları ve kanunlara inanmaları ihtar edildi. Onlar, Kıbrıs veya Filistin'e iltica etmek istediklerini, durumun hükümete bildirilmelerini, pasaportlarının getirilmelerini istiyorlardı. Kendilerine teslim olmaları ve kızı bırakmaları müteaddit kereler ikaz edilmesine rağmen bir netice alınamayacağı, salı günü harekete geçildi. Ben, binanın denize bakan kısmında iki numaralı merdivende görevli idim. Merdivende benim önümde Yılmaz Ertunç isminde bir arkadaş vardı. Buradan binaya girdiğimizde sonradan isminin Hüseyin Cevahir olduğunu öğrendiğim şahsın ölü vaziyette, Mahir Çayan olduğunu öğrendiğim şahsın ise yaralı bir vaziyete bulunduklarını gördüm. Benim bilgim bundan ibarettir, dedi.

Şahidin 352 sıra numarada bulunan ve yeminli olarak alındığı anlaşılan 3.7.1971 tarihli ifadesi okundu.

Bu ifade daha teferruatlıdır, bana aittir, şu anda yaptığım yemin üzerine aynı şeyleri ve doğruluğunu tekrarlarım, dedi.

Şahadete karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Bulunmadığı anlaşıldı. Diğer şahit huzura alındı. Kimliğinin tespitine geçildi.

ERKAN ŞAFT: Mehmet oğlu, 1940 doğumlu, Rize nüfusunda kayıtlı, İstanbul Balat Ayan Caddesi No:45'te mukim, İstanbul

Emniyet Müdürlüğü emrinde görevli polis memuru, evli, şahade-
te engel kanuni bir durumu yok. Usulen yemin verilerek soruldu.

Olay günü, Maltepe'deki bir binanın içersinde görev aldım.
İki gün sonra saat 12'ye yirmi kala dışırdan yapılacak bir işa-
ret atışı ile binaya girilecekti. Yatak odası tarafında bulunan bir
merdivenden binaya girecektik. Bu merdivenler sonradan getiri-
lip binaya dayatılan itfaiye merdivenleriydi. Mehmet Surlu mer-
divende benim arkamda bulunuyordu. Silah atışı üzerine yani
dışardan verilen işaret atışı üzerine binaya girdik. Bir kapıyı açtı-
ğımda Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan olduğunu anladığım
şahıslar bir tarafta yatıyordu. Ateş ediyorlardı. Ben de ateş ettim.
Diğer arkadaşlarda yaralılara diğer taraflardan ateş ediyorlardı.
Ateş sesi kesildi. İçeriye girdiğimizde Hüseyin Cevahir'in ölü,
onun biraz ilersinde Mahir Çayan'ı yaralı olarak gördük. Meh-
met Surlu ile birlikte yaralı şahsı yatak odasına aldık. Mehmet
Surlu, Mahir'e kelepçe taktı, dedi.

971-3083-26 247

Şahidin 360 sıra numarada bulunan 6.7.1971 tarihli hazırlık
ifadesi okundu.

Şahit: Bu ifadem doğrudur. Yeminim üzerine bütünü ile tek-
rar ederim, dedi.

Şahit beyanına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup
bulunmadığı soruldu: Olmadığı anlaşıldı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.30'da devam olunmak
üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip, açık-
landı. 7.10.1971

971/3083-26/248

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam olundu.
Sabahki oturumdan farklı olarak iddia makamında yalnızca Dz.
Hak. Kd. Yzb. Ülgen Sözer ve müdafilerden Av. Necdet Sağır
ile Muzaffer Faik Amaç'ın gelmiş oldukları anlaşıldı. Açık olarak

duruşmaya devam olundu. Amme şahidi olarak göstermiş bulunan Nazmiye Halkdoğan'ın Almanya'da bulunuşundan bahisle Bekir Sıtkı Önder'in ise gösterilen adresin otel olup bir müddet önce ayrılmış bulunması sebebiyle gönderilemediğini belirtir resmi yazı, bu oturum için çağırılan şahitlerden polis memuru Nihat Kanko ile polis memuru Yılmaz Ertunç'un başka mahallere gitmiş olmaları sebebiyle gelediklerinin diğer şahitler tarafından beyan edilmiş olması dolayısı ile bu konularda taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

As. Savcı: Bu amme tanıklarının dinlenmesinden sarfinazar edilmesini talep ediyorum, dedi.

Keyfiyet ve iddia makamının bu talebi sanıklar ve hazır bulunan müdafilerden soruldu: Müdafii avukat Faik Muzaffer Amaç ve Av. Necdet Sağır, aynı talebe katıldıklarını beyan ettiler.

Sanıklar, müdafilerinin taleplerine iştirak ettiklerini bildirdiler.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Nazmiye Akdoğan, Bekir Sıtkı Önder, Nihat Kanko ve Yılmaz Ertunç'un şahit sıfatı ile ve bir delil olarak dinlenmelerinden tarafların müşterek talepleri nazara alınarak 353 sayılı kanunun 148. maddesi gereğince vazgeçilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 7.10.1971.

Duruşmaya açık olarak devamla dosya tetkik edildi. Adana-Hatay Bölgesi Sıkıyönetim Komutanlığı As. Mahkemesi'ne yazılan istinabe talimatı üzerine bu mahkemece şahit Talip Aksoy ve Fazilet Aksoy'un dinlenmiş oldukları ve tutanağın 30.9.1971 tarih 71/225 sayılı yazıya ekli olarak gönderilmiş olduğu anlaşıldı. Evvelce bu konuda alınmış bulunan karar gereğince 30.9.1971 tarihli tutanak okundu.

Şahit kimliğinin Talip Aksoy, Hasan oğlu, 1925 doğumlu, Adana Karataş nüfusuna kayıtlı olup, evli, üç çocuklu, halen Adana Ziya Paşa Bulvarı No:1'de mukim, çiftçi, sabıkasız, sanıklar olay dolayısı ile tanır şeklinde kayıt edildiği ve yeminli olarak ifadesinin tespit edilmiş olduğu görüldü. Üç sahifeden ibaret ifa-

deyi muhtevi tutanak aynen okundu. Evvelce alınmış bulunan hazırlık ifadesi ile bir müayenet bulunup bulunmadığının hususunda adı geçen mahkemece binniyabe tetkik edildiği ve tutanağa dercedilmiş olduğu görüldü. Aynen okunan istinabe tutanağı, duruşma tutanağının yanında kabul ve ihtimam olunmak üzere dosyasına konuldu.

İstinabe suretiyle alınmış bulunan ifade daha önce Askeri Savcılıkça tespit edilmiş bulunan 30.6.1971 tarihli hazırlık ifadesiyle karşılaştırıldı, kayda değer bir mübayenet görülmedi.

Aynen okunan ve duruşma zabıtnameleri meyanında itibar edilmek üzere dosyasına konulan Talip Aksoy'un yeminli şahadetine karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Evvelce bu konuda şahitler dinlenirken söylediğim gibi Talip ve Mete ile birlikte Berna'nın da götürüleceği bahis konusu olmamış ve tarafımızdan bu konuda herhangi bir konuşma yapılmamıştır. Genel hatları ile ifadenin diğer yanları doğrudur. Ancak diğer arkadaşları ilgilendiren konularda bir itirazları varsa elbetteki bu arkadaşlar söyleyeceklerdir, dedi.

971/3083-26/249

Ulaş Bardakçı: Şahit, ifadesinde olayların oluş şekli doğru anlatılıyor. Ancak, Berna Has'ın götürülüp götürülmemesi konuşulmamıştır. Bundan Mahir'de bahsetti. Talip Aksoy'la yaptığımız konuşmalarda Türkiye'de sosyalizmi kuracağımız şeklinde bir konuşmamız olmamıştır. Bu kısımlar eklenmiştir, dedi.

Kamil Dede: Ben, Talip Aksoy ile Mete Has'ların evinde bulunduğumuz sürece yalnız bir kere konuştum. O da kendisinin Adanalı olup olmadığı şeklindeydi. Kendisi de, bana, siz de Adanalı mısınız diye sormuştu. Bunun dışında herhangi bir konuşmamız olmamıştı ve ben orada bulunan yaşlı hanımla konuşurken Talip Aksoy'un duymasına imkân yoktur. Yaşlı hanım, silahımdan bahisle, aman evladım şeytan doldurur patlar şeklinde konuşun-

ca, ben de, emniyette olduğunu, korkmamasını söyledim. Biz Oktay Etiman'la içeriye girdiğimizde bu şahıs, orada oturuyordu. Orada bulunan kadınlardan bile daha çok korkmuştu. Yüzümüze dahi bakamıyordu. Ben, kendisine, Adanalı mısınız diye sorduğumda korkudan kekeleyerek cevap vermişti, dedi.

Müdafilerin ve As. Savcının, şahit Talip Aksoy'un yeminli şahadetine karşı bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı.

Mezkûr yazıya ekli olarak gelen Fazilet Aksoy'a ait 30.9.1971 tarihli istinabe ifade tutanağı okundu. Tutanağa nazaran şahit kimliği:

FAZİLET AKSOY: Nuri kızı, 1926 doğumlu, Kayseri nüfusuna kayıtlı olup, evli, üç çocuklu, ev hanımı, halen Adana Karataş nüfusunda kayıtlı, Adana Ziyapaşa Bulvarı No:1'de mukim, sabıkasız, sanıkları olay dolayısıyla tanımakta olduğu görüldü. Ve iki sahifeden ibaret 30.9.1971 tarihli yeminli ifadesi aynen okunarak duruşma zabıtnameleri meyanında kabul ve itibar edilmek üzere dava dosyasına konuldu.

Aynen okunan 30.9.1971 tarihli bu yeminli ifade evvelce As. Savcı tarafından tespit olunan 30.6.1971 tarihli hazırlık ifadesi ile karşılaştırıldı. Kayda değer bir mübayaenet olmadığı anlaşıldı. Aynen okunan ve duruşma zabıtnamesi niteliğinde olmak üzere duruşma zabıtnameleri meyanına dahil olunan şahadete karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Burada ifade veren Mete Has, Kadir Has ve Kadir Has'ın ablası, hareket tarzımızı anlatmışlar, hasmane değil dostane olduğunu söylemişlerdi. Fazilet Aksoy, kendisini ittiğimden bahsediyor. Böyle bir durum olmamıştır. O, eğer burada ifade vermiş olsaydı diğerleri gibi o da kendilerine gayet iyi muamele ettiğimizi söyleyecekti. Kanımca, Savcılıkça alınan ifadenin tesiri altındadır. Belki de uygunluk olsun, İstanbul'a gelmesin diye bu şekilde konuşmuştur, dedi.

Kamil Dede: Fazilet Aksoy, Yıldız Sayhan ve Mete Has'la birlikte bir müddet ben aynı odada kaldım. Ben, eve girdikten itibaren evden ayrılıncaya kadar kendilerine gayet iyi muamele

ettim. Durumumdan ve elimde bulunan silahtan korkuyorlardı. Korkmamaları gerektiğini söyledim. Hatta kendisi şeker hastasıydı. Bunu öğrenince hanımefendi gidip istirahat edebilirsiniz dedim. Elimde bulunan silah, şahidin ifade ettiği gibi 20 değil 40 mermi alır ve tetiğe dokununca 20 değil 40 mermiyi birden atar. Bu da gösteriyor ki, şahidin bu hususa ilişkin ve bana isnat ettiği konuşma doğru değildir, dedi.

Müdafii avukatların, As. Savcının Fazilet Aksoy'un yeminli ifadesine karşı bir diyecekleri olmadı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: 11 Ekim 1971 Pazartesi günü saat 9.15'de devam olunmak üzere duruşmanın tehirine ve tutuklu bulunan sanıkların tutukluluk hallerinin devamına oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 7.10.1971.

1971-26 250

Duruşmanın bırakıldığı 11 Ekim 1971 Pazartesi günü As. Mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamında Hâkim Yarbay Naci Gür ve tutanakta Astsubay Kd. Baş Çvş. Sezgin Esmeray hazır oldukları halde saat 09.15'te Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan sanık yoklamasında, daha önceki oturumlarda duruşmadan kılınmalarına karar verilmiş olan Muharrem Yanar, İrfan Uçar ve Jalide Zaim hariç diğer sanıkların serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları anlaşıldı.

Yapılan müdafii avukat yoklamasından Nebil Varuy, Erdoğan Köksal, Süleyman Alptekin ve Osman Fuat Toprakoğlu'nun gelmiş oldukları ve duruşma salonunda mahsus yerlerine alındıkları görüldü.

Duruşmaya açık olarak devam edildi.

Bu sırada Avukat Sadık Akıncılar'ın gelmiş oldukları ve mahsus yerine aldığı anlaşıldı.

Yazılı belgelerin tetkikine geçildi.

Üzerinden (Genel özellikteki deliller dosyası) ibareleri bulunan 7 numaralı klasörde bulunan yazılı belgeler tetkik olundu:

Bu klasörün (1) sıra numarasında bulunan zarf içersindeki belgeler tetkik olundu: Doğal Tepe Şahadet Sokak 2/8 numaralı Çamlıca Apartmanının kira aktine dair 5/5/1971 tarihli kira kontratı tetkik olundu: Kefil olarak 6. Filo Hava Ütğm. Mehmet Balaban ve kiracı olarak Hava Harp Okulu Hv. Yzb. İlyas Aydın'ın imzalarını taşıyan mezkûr kontrat sanıklardan Mehmet Balaban'a gösterildi.

(HUSUSİ ŞARTLAR) Matbu ibaresinin altında bulunan ve 5 maddeden ibaret olan el yazısının ve kendi adına atılan hanedeki imzanın kendisine ait olduğu sanık Mehmet Balaban, tarafından beyan edildi. Bu yazılı belgeye karşı diğer sanıklar, müdafiler ve iddia makamından bir diyeceklerinin olup olmadığı soruldu.

Bulunmadığı anlaşıldı.

Aynı zarf içersinde bulunan (TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ TÜZÜĞÜ) ve buna ekli olarak (ÖRGÜT ŞEMASI) başlıklarını taşıyan el yazılı belge okundu: Örgüt Şeması'nın 5 madde içersinden izah edildiği ve Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Tüzüğü'nün ikisi önlü ve arkalı, üçüncüsü ise yalnız bir yüzünde olmak üzere 3 sahifelik 7 madde halinde el yazısıyla yazılmış olduğu görüldü. Üzerindeki notta bulunan kayıt sebebiyle bu el yazıları sanıklardan Mahir Çayan'a gösterildi. Mahir Çayan: (Örgüt Şeması) başlıklı yazının kendisine ait olduğunu (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Tüzüğü) 3 sahifeden ibaret yazının kendisine ait olmadığını beyan etti.

Bu belgeye karşı diğer sanıklar, müdafiler ve iddia makamından bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı.

Aynı zarf içersinde bulunan ve (İHTİLALİN YOLU) başlığını taşıyan, önlü ve arkalı 3 sahifeden ibaret el yazılı belge okundu: Ayrıca, aynı münderecatı kısmen farklı olarak muhtevi bulunan ve ikinci sahifesinin altında daktilo harflerinden ayrı ve el yazısıyla (Esnafe, bir avuç hain para babalarının dışındaki orta

derecede ki zenginlere yani orta ve küçük burjuvaziye saldırmak, zarar vermek devrimci eylemler olamaz) ibaresini taşıyan belgeler okundu: Üzerinde bulunan notlar ve sanıklardan Mahir Çayan'ın hazırlık ifadesi sebebiyle bu belgeler, adı geçen sanığa gösterildi.

Sanık Mahir Çayan: Bu yazılar bana aittir. Ancak, muhtevanın sadece bana ait olduğunu söylemek diğer arkadaşlarıma haksızlık olur. Bu yazılar kollektif olarak örgüt üyelerince hazırlanmış ve en son olarak benim tarafımdan kaleme alınmıştır, dedi.

Aynı zarfıçersinde bulunan (İŞÇİLER, KÖYLÜLER, ASKERLER, YURSEVER AYDINLAR, HALKIMIZ) başlıklı 4 sahifeden ibaret el yazılı yazı ve bunun daktilo edilmiş ve altında (Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi) ibaresi ve çember şeklinde ve içinde (T.H.K.C.) rumuzunu taşıyan mühürlü şekli olundu: Üzerinde bulunan not ve sorgusu münderecatı nazara alınarak bu el yazıları sanıklardan Mahir Çayan ve Necmi Demir'e gösterildi.

Mahir Çayan: Bir önceki belgede beyan ettiğim gibi elyazısı bana aittir. Diğer ufak kısım Necmi'ye aittir. Fakat muhtevası bütün örgüte atir, dedi.

Necmi Demir : (Bütün Halkın Ekonomik, Demokratik...) şeklindeki elyazısı bana aittir, dedi.

Aynı zarf içersinde bulunan ve 11 sahifeden ibaret el yazılı (DEVİRİM TEORİSİ) başlıklı yazı ve bu yazının daktilo edilmiş nüshası okundu:

1971-26 251

Elyazısıyla yazılmış 11 sahifeden ibaret (Devrim Teorisi) başlıklı yazı ile yazı makinesiyle daktilo edilmiş 4 sahifeden ibaret (Devrim Teorisi) başlıklı belgeler üzerinde bulunan not ve sorgusu münderecatı nazara alınarak Mahir Çayan'a gösterildi. Sanık Mahir Çayan: El yazılı olan (Devrim Teorisi) diye başlıyan 13 sahife üzerindeki el yazı bana aittir. Ancak bu yazılar-

dan iki sahifesi eksiktir. Ya o kargaşalıkta bulunamadı ya da savcı tarafından iptal edildi. Muhtevasından da anlaşılacağı üzere kısa kısa notlar var. Bu bir konuşmanın planıdır. Bu konuşma Dev-Genç'in yaptığı bir toplantıda tarafımdan yapılmıştır. O toplantı, forum şeklindeydi. En az 20 kişi konuştu. Ben de bu arada notları bulunan bu konuşmayı yapmıştım, dedi.

Daktilo ile yazılmış olan ve Devrim Teorisi başlığını taşıyan diğer yazı ise (Kesintisiz Devrim) başlığını taşıyan bir broşürün bir kısmı olduğunu beyan etti. Aynı zarf içersinde bulunan (BÜTÜN DEV-GENÇ ÜYELERİ, DEVRİMCİ GENÇLER, BÜTÜN YURTSEVERLER) başlıklı ve altında (DEV-GENÇ MERKEZ YÜRÜTME KURULU) ibaresi bulunan teksir edilmiş yazı okundu: Çamlıca Apartmanında yapılan aramada bulunduğu kaydedilen bu bildiri ve münderecatı üzerinde tarafların herhangi bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Ben, bu bildiriyi ilk defa Ulaş Bardakçı'nın elinde ve basılmadan (2) iki gün önce gördüm. Altında Dev-Genç Merkez Yürütme Kurulu'nun imzası bulunan bu bildiri, Nazan Alp tarafından getirilmişti, dedi.

Sanık Necmi Demir: Bu bildirinin, Çamlıca Apartmanında bulunup bulunmadığını bilmiyorum. Bulunmuşta olabilir. Her yayında biz de bulunabilir, dedi. Benim kanaatime göre, bu bildirinin davayla ilgisi yoktur, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 10.30'da devam olunmak üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 11/10/1971.

1971-26/252

Verilen arayı müteakip açık olarak duruşmaya devam olundu:

Üzerinde Çamlıca Apartmanında yapılan aramada bulunmuştur, kaydı bulunan Kurtuluş başlıklı, yıl:1, sayı:3 (Devrim İçin Savaşmayana Sosyalist Denmez) ibaresini taşıyan 1.5.1971 tarihli teksir gazete nüshası tetkik olunup, dosyasına kondu:

Buna karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Aradan 4 ay gibi bir zaman geçmiştir. Kafama darbe yedim Ayrıca benim özel bir durumum var. Bu darbeden dolayı, bu olayları hatırlayamıyorum, dedi. Mahir Çayan'ın bu beyanının cezai ehliyeti tespitine ilişkin bir talep mahiyetinde olup olmadığı sanıktan soruldu: Sanık: Temyiz kabiliyetim tamdır. Bu beyanım, bir talep mahiyetinde değildir, dedi.

1. sırada bulunan zarf içersindeki ve Çamlıca Apartmanı'nda bulunan evrak meyanındaki Türkiye Komünist Partisi'nin Enformasyon Bülteni başlığını taşıyan 1.8.1970 tarih ve 11-15 (37-38 sayılı) 7 sahifeden ibaret teksir edilmiş bildiri sanıklara, müdafii avukatlara ve iddia makamına gösterildi.

Bahis konusu belge, sanıklar, müdafileri ve iddia makamı tarafından tetkik olundu. Buna karşı bir diyecekleri olup olmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Ben bu bildiriye ilk defa görüyorum, dedi.

Ulaş Bardakçı: Yeni Çağ isimli bir dergi almıştım. Onun içinden çıkmıştı, dedi.

Bu beyanı sebebiyle Ulaş Bardakçı'dan, mezkûr Enformasyon Bülteninin birinci sahifesinin üst kısmında bulunan kısmen yırtılmış, kısmi hakkında malumatı soruldu:

Sanık: Ben yırtmadım. Bu vaziyette çıkmıştı, dedi.

Aynı zarf içersinde bulunan ve Çamlıca Apartmanı'nda bulunan evrak meyanında olan (TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİNİN 50. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE YAYINLANAN ÖZEL SAYI) başlığını taşıyan 21 sahifeden ibaret matbu teksir taraflara gösterildi. Tetkik etmeleri istenildi.

Ulaş Bardakçı: Bu bülteni keza almış olduğum Yeni Çağ isimli bir derginin içinde bulmuştum, dedi.

Necmi Demir: Evde bulunan yüzlerce kitaptan birisidir. Bunun davayla bir ilgisi olmadığı kanaatindeyim, dedi.

Aynı zarf içersinde bulunan ve (DEVİRİMCİ TEORİK EĞİTİM) başlığını taşıyan teksir yazı tetkik olundu: Birinci sahifenin

arkasındaki boş yere Âşık İhsani'nin Yazacağım, Ağalı Dünya, isimli kitaplarının ve broşür olarak İşçiyiz, Haklıyız; İşçiyiz Yüklüyüz ibaresinin kaydedildiği ve hazırlama ibaresi altında roman hanesine Bitmeyen Kavgâ, Demir Ökçe, Germinal, Şikago Mezbahaları, İnce Memet, Bizim Köy, Yorgun Savaşçı, Ağalı Dünya ve Gide Gide isimlerinin inceleme kısmında ise Türkiye'deki Amerikalı, İkili Antlaşmaların İçyüzü, Devrimci Eğitim, Ezilen Doğu, İkinci Kuvayı Milliyeciliğimiz ibarelerinin yazıldığı eğitime dahil eserlerin teksir yazısı olarak kayıtlı olduğu sayfeler elyazısıyla ve özellikle (6'dan sonra devamlı okunacak) (6-5 arası okunmalı) ibarelerinin yazılmış olduğu görüldü. Keza aynı belge, tarafların tetkikine tevcih edildi.

Bu belgeye karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Bu belge, bana ait değildir. İlk defa burada görüyorum, dedi.

Sanık Ulaş Bardakçı: Bu belge, bana ait değildir. Sorgum sırasında da gösterilmedi. Birinci sahifenin arkasındaki yazıda bana ait değildir, dedi.

Avukat Nebil Varuy: Şimdi gösterilen vesikanın okunmasına karar verilmesini talep ederim, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıkların ikametgâhlarında yapılan aramalarda ele geçirildiği bildirilen ve zapt olunarak dosyasına konulan yazılı belgelerin sanıklara ait elyazılarını muhtevî olanlar aynen ve harfiyen okunmaktadır. Bunun dışında herhangi bir gazete, kitap veya teksir edilerek dağıtılmış olduğu anlaşılan belgeler, gerek sanıklar gerekse müdafii ve iddia makamına tetkik için tevdi edilmekte, bu konuda bir diyecekleri bulunup bulunmadığı sorulmaktadır. Nitekim (Devrimci Teorik Eğitim) başlığını taşıyan 7 sahifeden ibaret teksirin üzerinde bulunan el yazıları okunmuş ve münderecatı aynen zapt edilmiştir. Bunun dışında, taraflarca tetkik olunan evrakın ayrıca okunması, duruşmayı kanunun amir hükümleri dışında uzatmaktan başka bir işe yaramayacağından bahisle Avukat Nebil Varuy tarafından serde-

dilen talebin reddine oy birliğı ile karar verilip tefhim olundu.
11.10.1971.

1971-26/253

Duruşmaya devamla 1 sıra numaralı zarf içersinde bulunan ve Çamlıca Apartmanında yapılan aramada zapt edilen (Lenin ve Parti) başlıklı ve (Örgütsel Görevlerimizle İlgili Bir Yoldaş Mektup broşürüne önsöz) hitaplı, bir sahifeden ibaret daktilo yazısıyla keza (Lenin ve Parti) başlıklı ve (Bir Yoldaş Örgütsel Görevlerimizle İlgili Mektup) hitaplı 10 sahifeden ibaret daktilo yazısı tetkik olunup, tarafların tetkikine tevdi olundu: İkinci sahifenin en alt satır ile ondan bir önceki satırda (Kabul etmesi gerektiğini de) şeklinde elyazılı bir tashihi ibaresinin keza 4. sahifede (Uğraşmalıdır) şeklinde elyazılı bir çıkmanın 8. sahifede daktilo makinesiyle yazılmış kelimeler arasına elyazısıyla (Parti) ibaresinin yazılmış olduğu görüldü.

Tetkik olunan bu belgeye karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu. Belgelyi tetkik eyleyen Mahir Çayan: Ben, Aydınlık Dergisinde Yazı İşleri Müdürlüğü yaparken Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden şimdi ismini hatırlamamadığım bir arkadaş, Aydınlık'ta basılması için bu yazıyı getirmişti. Aydınlık'ta bu yazının basıldığını hatırlıyorum. Aydınlık Dergisi'nden ayrılırken diğer broşürlerle beraber bunu da yanıma almıştım, dedi.

Sanık Kamil Dede: Tetkik ettiğim bu belge üzerindeki el yazılı çıkma ve tashihlerin bana ait olduğunu zannediyorum, dedi.

Müdafiiler ve iddia makamının bu belge hakkında şimdilik bir diyeceklerinin olmadığı anlaşıldı.

Aynı zarf içersinde bulunan ve 4 sahifeden ibaret (Çalışma Tarzı Meselesi) başlıklı yazı okundu. Sanık Mahir Çayan: Bu yazının kendisine ait olduğunu, bazı yerlerinin okunaksız veya zor okunabilir olması sebebiyle kendisi tarafından de okunmasını talep etti. Mezkûr yazı sanığa tevcih edildi. Yüksek sesle okundu.

Bu yazının biçiminden de anlaşılacağı üzere müsvette olarak ve acele olarak yazmıştım. Kurtuluş Gazetesinde çıkacak diye yazmıştım. Fakat çıkmadı, dedi.

Avukat Nebil Varuy: Okunan ve dosyaya konan bütün belgeler hakkındaki beyanlarımızı mahfuz tutmaktayız, dedi.

İddia makamının herhangi bir diyeceği olmadığı görüldü.

1 numaralı zarf içersinde bulunan ve Çamlıca Apartmanında ele geçirilip zapt edilen (Marksist Terminolojiler, Temel Çelişkiyle Hali Hazırın Baş Çelişkisi Bir Birine Karıştırılmaz) cümlesiyle başlayan 47 sahifelik daktilo yazısı tetkik olundu. Bazı sahifelerde elyazısıyla düzeltmeler ve çıkmalar yapılmış olduğu anlaşıldı. Bu belge sanıklar, müdafiler ve iddia makamının tetkikine tevdi edildi.

Ulaş Bardakçı: Bu yazı tümüyle bana aittir. Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan'la beraber yazmıştık. Yanlış anlaşıldı, Mahir ve Hüseyin'in de bulunduğu bir gün bu yazı okundu ve üzerinde düzeltmeler yapıldı. Üzerindeki düzeltme yazıları zannederim Hüseyin Cevahir'e aittir, dedi.

Mahir Çayan: Ben, bu yazıyı Hüseyin'in elinde gördüm. Beraberce okuduk. Yanlış gördüğümüz yerlere notlar düştük, dedi.

Bu belge hakkında diğerlerinin bir diyeceği olmadığı anlaşıldı.

Aynı zarf içersinde bulunan ve bir binanın ikinci ve üçüncü katlarına ait olduğu belirtilen iki ayrı kroki tetkik olunup taraflara gösterildi.

Mahir Çayan: Ben şahsen bu krokiyi hiç görmemişim. Herhangi birimizin yazısına da benzemiyor, dedi.

Ulaş Bardakçı da benim değildi, dedi.

1 numaralı zarf içersinde bulunan iki sahifeden ibaret daktilo makinesiyle yazılmış ve bir yanının 27, 28. sahifeleri olduğu anlaşılan (SONUÇ) ibaresiyle başlayıp, (kes) diye nihayete eren ve telef olmuş olması sebebiyle devamının da olduğu anlaşılan bir başka belge tespit olunup, sanıklar müdafiler ve iddia makamının tetkikine tevdi olundu:

Ulaş Bardakçı: Bu bir nottur, ben yazmıştım, genişletecektim. Fakat mümkün olmadı, dedi.

7 numaralı klasörün 2. sahifesinde bulunan 27.5.1971 tarihli (MÜHÜRLEME ZABIT VARAKASI) okundu: Okunan bu zabıt varakasına karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu:

1971-26 254

Mahir Çayan: Bu evde bizim zapta geçmeyen başka eşyalarımız ve pek çok kitabımız da vardı, dedi.

3 sıra numarada bulunan Kurtuluş Gazetesinin 1.5.1971 tarihli üçüncü sayısı tetkik edildi. (Sıkıyönetim Kahramanlarına Sesleniyoruz) şeklinde başladığı ve teksir makinesiyle çoğaltıldığı anlaşılan bu gazetenin 2. sahifesi altına (NOT: Oku, Okut, Yak) ibarelerinin yazılmış olduğu görüldü. 4, 5, 7, 9. sahifelerde aynı gazetenin aynı nüshasının mevcut olduğu ve 7 sıra numarada bulunan gazete üzerinde bir çember içersinde T.H.K.C. rumuzları ile Türkiye Halk Kurtuluş Cephesinin mührünün basılmış olduğu görüldü. 6 ve 8. sahifelerde evvelce tespit olunan ve Dev-Genç Merkez Yürütme Kurulu ibaresi bulunan (Bütün Dev-Genç Üyeleri, Devrimci Gençler, Bütün Yurtseverler) başlıklı yazının bulunduğu görülerek tespit olundu. Bu konularda taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu:

Mahir Çayan: Ben, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi mührü basılmış bir Kurtuluş Gazetesi görmedim, dedi.

Necati Sağır: Emniyette ifademiz alınırken Türkiye Halk Kurtuluş Cephesinin mührü polislerin elindeydi. Bu gazetenin üzerine bir polis tarafından basılmıştır, dedi.

Necmi Demir: Ben, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesinin mührünü taşıyan bir insan olarak, Kurtuluş Gazetesi üzerine görüldüğü gibi mühür basmış değilim. Esasen, bizim ıstampamız ayrıdır. Kurtuluş Gazetesi üzerindeki mühür, bizim ıstampamızla basılıp yapılmamıştır, dedi.

Mahir Çayan: Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi illegal örgüt, Kurtuluş Gazetesi ise legal bir gazetedir. Bu gazete üzerine Cephe'nin mührünü basacak şekilde bir ilişki mevcut değildir, dedi.

10 sıra numarada bulunan 30.5.1971 tarihli arama tutanağı okundu: Okunan bu arama tutanağına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Tarafların bir diyecekleri bulunmadığı anlaşıldı.

11 sıra numarada bulunan 30.5.1971 tarihli yazı tetkik olundu: Aramada ele geçen eşyaların Emniyet İnci Şube M.lüğüne gönderilmesine mütedair olduğu anlaşıldı. 11 sıra numarada bulunan ve Çamlıca Apartmanında yapılan aramada yakalanan Necmi Demir, İlkay Demir, İrfan Uçar ve Necati Sağır'a ait mühürler, nüfus cüzdanları ve kimlere ait liste olduğu görüldü ve liste münderecatı okundu: Taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu:

Necmi Demir: Ben ifademde belirtmişim. Mühürler, silme araçları, ıstampa benim. Nüfus kâğıdım, Evlenme Cüzdanım benim üzerimdeydi, dedi.

13 sıra numarada bulunan başka bir yazı okundu: Necmi Demir, İlkay Demir, Ziya Yılmaz ve Necati Sağır'a ait eşyaların listesine ait olduğu okunarak anlaşıldı. Bu konuda taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu:

Sanık Ziya Yılmaz: Bu eşyalar nerede bulunmuştur, diye soruldu. Yazı tekrar okundu. Aramanın yapıldığı apartmanlar belirtildi.

Necati Sağır: Ben, beraber yakalandığım için benim ismimde geçmektedir. Bu eşyalardan hiçbirisi bana ait değildir, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.30'da devam olunmak üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliğiyle karar verilip tefhim olundu. 11.10.1971.

Verilen arayı müteakip muayyen saatte açık olarak toplandı. Sabahki oturum, iştirak eden Müdafî Avukatlardan başka Avukat Aykut Ergil, Avukat Faik Muzaffer Amaç'ın gelmiş oldukları ve müdafilere ayrılmış oldukları ve kendilerine ayrılan yerlere alındıkları anlaşıldı.

Açık olarak duruşmaya devamla 7 sıra numaralı klasörde bulunan yazılı belgelerin tetkikine devam olundu: Bu sırada söz alan Mahir Çayan: Sabahki oturumda ben, (Lenin ve Parti) isimli yazının Aydınlık Dergisi'nden ayrılırken aldığım, diğer broşürler arasına karışmış olabileceğini beyan etmiştim. Yanlış bir anlamaya mahal vermemek için bunu ayrıca belirtmek isterim, dedi.

Duruşmaya devamla 16 sıra numarada bulunan ve Çamlıca Apartmanında yapılan aramada zapt olunan eşyalarla ilgili 27.5.1971 tarihli tutanak ile 15 ve 14 ncü sahifelerde bulunan Çamlıca Apartmanının bulunduğu mahal ve evin bölümlerine ait kroki tetkik olundu ve okundu: Okunan bu belgeye karşı tarafların bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı. 17 sıra numarada bulunan 3.6.1971 tarihli ekspertiz raporu okunda. Necmi Demir ve Necati Sağır'a ait tabanca ve fişeklerle ilgili olduğu anlaşıldı.

Okunan ekspertiz raporuna karşı tarafların ve özellikle Necmi Demir'le Necati Sağır'ın bir diyeceklerinin olmadığı anlaşıldı. 18 sıra numarada bulunan 3.6.1971 tarihli yazının ekspertiz raporunun tahrifatı olduğu anlaşıldı. 19 sıra numarada bulunan 27.5.1971 tarihinde Çamlıca Apartmanında yapılan aramaya ait olduğu ve altında Emniyet görevlileriyle beraber sanıklardan Necati Sağır, Necmi Demir, İlkay Demir ve İrfan Uçar'ın imzalarının bulunduğu görüldü. Bu yazıya karşı tarafların bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı.

Bilahare söz alan Sanık Necati Sağır: Feriköy'de Çamlıca Apartmanında yapılan aramada bana ait cüzdan kaybolmuştur. İçersinde 500 TL'si vardı, dedi.

20, 21, 22 sıra numaralarda bulunan ve Yzb. İlyas Aydın'a ait olan posta havale alındıkları tetkik olundu. 23, 24, 25 sıra numara-

ralarda bulunan sanık Necmi Demir ile İlkay Demir'in kiracı olarak taraf oldukları Mis Sokak'taki evlerine ait kira kontratı tetkik olundu: Bunlara karşı tarafların bir diyeceklerinin bulunmadığı görüldü. 27 ve 26 sıra numarada bulunan Necmi ve İlkay Demir'lere ait evde yapılan arama ile ilgili 23.5.1971 tarihli Zaptetme zabıt varakası okundu: Okunan bu yazıya karşı tarafların bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı. 29 ve 28 sıra numaralar da bulunan ve 30 sıra numarada bulunan 17.7.1971 tarihli yazının eki olmak üzere gönderildiği anlaşılan Necmi Demir'e ait İktisat Fakültesi Disiplin Komitesine hitaben yazılmış 13.7.1971 tarihli yazının fotokopisi okundu: Okunan bu yazı fotokopisine karşı sanık Necmi Demir: Beni, fırsattan istifade disiplin kuruluna vermişlerdir. Bu maksatla, yazdığım bir yazıdır, dedi. 32 sıra numarada bulunan 29.5.1971 tarihli tutanak okundu: 29.5.1971 günü Teğmen Saffet'in evinde yapılan aramayla ilgili olduğu keza 33, 34 sıra numarada bulunan evrakın Hv. Teğmeni Saffet Alp ve İlyas Aydın'ın aranmasıyla ilgili olduğu buradan ele geçirilen kitapların ve not defterinin zaptına mütedair olduğu anlaşıldı. 41 sıra numarada bulunan 4.6.1971 tarihli 1. Şube Müdürlüğüne hitaben yazılmış yazı okundu: Saffet Alp'in evinde yapılan aramada bulunan evrak ve özellikle örgütün çalışmalarına yazılar bulunan bir defter ve Emniyet Telsizinin konuşmalarının kaydedildiği bir defterin zapt olunduğuna dair olduğu görüldü. Keza 39, 38, 37, 36 ve 35 sıra numaralarda bulunan evrakın Teğmen Saffet Alp'in evinde yapılan aramadan ele geçen ve içlerinde Kadir Hasoğlu, Mete Hasoğlu, Has Limited Şirketi, İran ve Amerikan Başkonsoloslukları, birçok şahıs ve şirketlerin adres ve telefon numaralarına muhtevi bulunan evrak olduğu anlaşıldı. Buna karşı tarafların bir diyecekleri bulunmadığı görüldü. Ancak Mahir Çayan: O evde kaldığım halde, ben, bu yazıları görmedim, dedi. 43 ve 42 sıra numarada bulunan 29.5.1971 tarihli zabıt varakası tetkik olundu: Saffet Alp'in evinde bulunan gerek kendisine ve gerekse Cengiz Aker'e ait kontratla Nazan Alp'le,

Saffet'e ait nüfus hüviyet cüzdanları ve 6 kişinin adresi bulunan 6 sahifelik evraka mütedair olduğu, görüldü. 54 sıra numarada bulunan yazı okundu: Ankara Küçükesat Ziraat Bankasını soy-maktan sanık Mahir Çayan ve arkadaşları hakkında yapılan soruş-turmada, Muh. Üsttğm. Necdet Zincirkıran'ın 27387 numara-lı tabancasının sanıklar tarafından alınmış olması sebebiyle adı geçen üsteğmenin hakkında kanuni takibat açılmasının gerekli olmadığına dair karar verildiğine mütedair olduğu ve 53 sıra numaradan 44 sıra numaraya kadar evrakın, adı geçen üsteğmen hakkında verilen kararlar ilgili evrak olduğu anlaşıldı.

1971-26 256

Tarafların bu konuda bir isteklerinin bulunmadığı görüldü. Saffet Alp'e ait Fındıkzade Molla Gürani Sok. 25-27/3 numaralı dairede 29.5.1971 tarihinde yapılan aramada bulunarak zaptedi-len belgelere ait zarf içersindeki yazılar tetkik olundu: Yzb. İlyas Aydın'ın kefil Teğmen Saffet Alp'in kiracı sıfatıyla imzaladıkları kira kontratı ile (Birlik Halinde Bulunalım, Hazır Ciddi ve Can-lı Olalım, İdeolojik Eğitim...) diye başlayan el yazılı bir yazıyla Giyal 'İerzihanesinin bitişiğinde bir adresin tarifine ait bir başka yazı okundu: Okunan bu yazıya karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu: Bulunmadığı anlaşıldı. Cengiz Aker adına kiralanan Baytar Ahmet Sokaktaki eve ait kira kontra-tı keza Cengiz Aker adına düzenlenmiş bir başka kontrat ile üze-rinde elyazısıyla Orhan Demirkan, Nazmi Güler, Metin Ayde-mir, Tamer Hazer, Mazhar Ataç, Şükrü Alkaya ve Güler Sır'a ait adresler bulunan, muhtemelen takvim sahifesine yazılmış yazılar okundu: Tarafların bu yazılara karşı bir diyecekleri olma-dığı görüldü. Keza, aynı zarf içersinde bulunan ve üzerinde Tıp Fakültesi Cad. Gaziler Sokak, Kısmet Apartmanı No:4, Daire:4 Dikimevi Ankara ibareleri bulunan bir yazı ve üzerindeki nottan, Hamarat Apartmanında arama yapılmadan önce Hüseyin Ceva-hir tarafından yöneticilere verildiği beyan edilen (Nevzat Işık,

Yük. İnş. Müh.) ve (Metin Süer-Mütercim) ibarelerini taşıyan bir yazı, okunup tespit olundu. Tarafların bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı. Keza, Teğmen Saffet Alp'in evinde yapılan aramada ele geçen ve 1. Hava Harbiyeliler Olayı, 2. As. Tıbbiye Olayı şeklinde kayıtlar bulunan ve keza Özel Türkay Kolleji başlıklı kağıtlara yazılmış adresler ve Diyalektik konusunda notlar bulunan bir yazısıyla (cumartesi günü gelişen olaylar ve hafta içinde yapılması gereken konuların saptanması ve arta kalan zamanda ideolojik eğitim) yapılmasına dair bir not okundu: Notun altında: Leninizmin İlkeleri, Devlet ve İhtilal, Şiir ve Fıkra, Emperyalizmle Mücadele, İki Taktik, Bir Adım İleri İki Adım Geri şeklinde programın saptandığı, bir başka yazıda İlyas Yüzbaşı hakkında geniş bilgi istenecek kaydının bulunduğu ve bir başka yazıda, 1-Merkez Yürütmenin çalışma yöntemi, 2-Sempatizanlarla ilişki kurulma yöntemi, 3-Merkez Yürütmenin diğer üyelerinin ve sempatizanların teorik eğitimi, 4-İdeolojik eğitime gerekli olan kitapların alınması, şeklinde birçok not bulunduğu ve keza aynı sahifenin sol alt köşesinde 1. Örgüt üyeleri, sempatizanları gruplaştıracak ve denetimini sağlayacak kaydının bulunduğu görüldü. Okunan bu yazılara karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu: Tarafların bir diyecekleri bulunmadığı anlaşıldı.

Saffet Alp'in evinde bulunan evrak meyanında olan el yazılı (1950 Türkiye'de Karşı Devrimdi) cümlesiyle başlayan 8 sahifeden ibaret yazı okundu: Sanık Mahir Çayan: Bu yazı, bana aittir. Yazılmasının sebebi şudur: Çamlıca Apartmanında son durumu gözden geçirmek, durum muhakemesi yapmak için bir toplantı yapacaktık. Daha önce hazırlıklı gelmek hususunda anlaşmıştık. Sözlü veya yazılı şekilde konuyu kafamızda derleyip toparlayacaktık. Ben, Saffet Alp'in evinde kalıyordum. Diğer arkadaşlarla devamlı konuşacak durumda değildim. Bu bakımdan, aklımdan geçenleri yazılı hale getirdim. Çamlıca Apartmanında yapılan toplantıya gittim. Ziya Yılmaz, Ulaş Bardakçı, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman, Ziya Yılmaz ve Saffet Alp'in orada olmadı-

ğından dolayı toplantı yapılamamıştır. Toplantıyı yapmak için, daha doğrusu, toplantı tarihi tespit etmek için Levent'teki eve gittim. Beni, Hüdai Arıkan karşıladı. Orada Hüdai Arıkan, Çamlıca Apartmanının basıldığını söyledi. Ben, bu yazıyı temize çekmiştim. Müsvettesi olan bu yazı, Saffet Alp'in evinde kalmıştı. Temize çektiğim kısmını ise yakmıştım, dedi.

Aynı zarf içerisinde bulunan (Şehir Gerillası El Kitabı) başlığını taşıyan bir kâğıdın iki yüzü ve diğer bir kâğıdın yüzünün yarısına yazılmış yazı okundu: Sanık Mahir Çayan: Bu yazının kendisine ait olduğunu, bunu, Karlos Marigella'nın aynı isimli kitabının bir özeti olduğunu belirtti.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 15.00 da duruşmaya devam edilmek üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 11.10.1971.

1971-26/257

Verilen arayı müteakip duruşma salonunda toplanılarak açık şekilde duruşmaya devam edildi.

Saffet Alp'in evinde bulunan ve zapt olunan evrakı muhtevi bulunan zarf içerisindeki kontrat tetkik olundu. Hamarat Apartmanının 8 nci dairesinin mal sahibi Cihat Bilginer'den Nevzat Işık adına kiralanmasına mütedair olduğu görüldü. Bu konuda tarafların bir diyecekleri bulunmadığı görüldü. Aynı zarf içerisinde bulunan ve (Amerikancı Bakanlar Kurulu'na) hitabını 17.5.1971 saat 17.00 tarihini ve Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi ibaresini ve bu cepheye ait mührü taşıyan teksirle çoğaltılmış bildiri okundu: Bu bildirinin, İsrail Başkonsolosu Ephraim Elrom'un kaçırılmasıyla ilgili olduğu ve bazı şartların ileri sürüldüğü, şartlar yerine getirilmediği takdirde derhal Ephraim Elrom'un kurşuna dizileceği hususunu kapsamakta olduğu görüldü: Okunan ve sanıklar, müdafiler ve iddia makamının tetkikine tevcih olunan bu ultimatoma karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Ulaş Bardakçı: Bu bildiri, örgüt üyesi bütün arkadaşların tasvibi alınarak, benim ve Hüseyin Cevahir tarafından kaleme alınmıştır, dedi.

Sanık Necmi Demir: Bana, bu bildiriği müsvette halinde Hüseyin Cevahir, getirmişti. Ben teksir ettim, dedi.

Aynı zarf içersinde bulunan Doktor H. Cahit Ünlüçeri matbu başlığını taşıyan bir reçete ile gözlük reçetesi tetkik olundu. Hastanin isminde Metin Süer isminin bulunduğu, ayrıca el yazılı ve üzerinde (Sadık Karamustafa veya Optik) ibaresinin bulunduğu küçük bir kâğıdın ilştirilmiş olduğu görüldü. Bu belgeye, karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu: Mahir Çayan: Bu reçete benim ile Ulaş Bardakçı'ya aittir. Yalnız, reçetenin üzerinde bulunan Sadık Karamustafa veya Optik yazısını tanımıyorum. Herhalde iğne ile ilave eden savcıdır, dedi.

Müdafilerin ve Askeri Savcının şimdilik bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı.

Aynı zarf içersinde bulunan ve sol üst köşesinde T.H.K.C.'nin 1 No'lu Bülteni ibaresini (İŞÇİLER, KÖYLÜLER, ASKERLER, YURTSEVER AYDINLAR, HALKIMIZ) hitabını taşıyan ve ikinci sahifesinin altında TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ MERKEZ KOMİTESİ rumuzu bulunan teksir edilmiş bildiri tetkik olundu. Evvelce okunan bildirinin teksirle çoğaltılmış şekli olduğu anlaşıldı. Tarafların tetkikine tevcih olundu. Bu belgeye karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Necmi Demir: Bu bildiri, bizim tarafımızdan teksir edilip çoğaltılan bildiridir, dedi.

Saffet Alp'e ait evde yapılan aramada ele geçirilen ve zapt olunan bir defter tetkik olundu: Üzerindeki notta ve münderecatından Emniyet telsizinin dinlenmesine ait not ve kayıtları muhtevî bulunduğu anlaşıldı. Keza, bu defter, sanıklar, müdafiler ve iddia makamının tetkikine tevcih olundu: Bu belgeye karşı taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu:

Sanık Mahir ÇAYAN: Bu defterde, üç kişinin yazısı vardır. Belki daha fazla kimsenin yazısı vardır. Bilmiyorum. Polis telsizinin dinleme görevi bana, Oktay Etiman, Hüseyin Cevahir'e ve Kamil Dede'ye aittir. Bu defterin 4 ncü sahifenin en altındaki yazıyla 5, 6, 7, 8 ve 9. sahifenin yarısındaki yazılar bana aittir, dedi. Ayrıca 11 nci sahifenin yarısındaki yazılar bana aittir diye ilave etti. Sanık Mahir ÇAYAN: Emniyet telsizinin dinlenmesine dair bir defter daha vardı. O defter bilince bu deftere kayda başladık. Zaten tarihinden de bellidir. İlk defteri dolduranlar başka arkadaşlardı. Onlar yorulunca biz onların yerine geçtik, dedi.

Sanık Kamil Dede: 10 ncu sahifede bulunan yazılardan bir kısmı bana aittir. Ancak başka bir defter daha vardır. Benim yazım onda da vardır, dedi.

5 SIRA NUMARALI KLASÖRDE BULUNAN YAZILI BELGELERİN TETKİKİNE GEÇİLDİ:

1 sıra numaradaki yazının 24.6.1971 tarihi taşıdığı ve Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesinin bildirileri mevcut ise göndermesi için Askeri Savcılıktan, Sıkıyönetim Komutanlığına yazılan müzekkere mahiyetinde olduğu, buna karşılık 10 sıra numarada bulunan Sıkıyönetim Komutanlığının 21.5.1971 tarihli yazılarıyla bahis konusu bültenlerin gönderildiği görüldü. 5, 4, 3 numarada bulunan ve 2 numarada nihayete eren (İHTİLALİN YOLU) başlıklı ve son sahifesinde Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Merkez Komitesi ibaresi ve Partiye ait mührü taşıyan bildiriyle 8, 7 ve 6 numaralarda bulunan T.H.K.C.'nin (İŞÇİLER, KÖYLÜLER, ASKERLER, YURTSEVER AYDINLAR, HALKIMIZ) hitabıyla başlayan ve son sahifesinde TÜRKİYE HALK KURTULUŞ CEPHESİ MERKEZ KOMİTESİ ibaresi ve mührü bulunan bildiriler okundu. Sanıklardan Necmi Demir ve İlkey Demir'in tetkikine tevcih olundu:

Sanık İlkey Demir: Bu bildiri ve Bülten, benim ve Necmi tarafından teksir olunan ve dağıtılan yazılardır, dedi. Daha önce okunan el yazılı bülten ve bildirinin sırasının karıştığını, bu itibarla bülten ve bildirinin gerçek metinlerinin bunlar olduğunu belirtti.

13 sıra numarada bulunan İstanbul C. Savcılığı Basın Bürosu'nun 21.5.1971 tarihli bültenleriyle ilgili yazısı okundu: 11 sıra numarada bulunan (İşçiler, Köylüler, Askerler, Yurtsever Aydınlara, Halkımız) hitaplı bülten ile bunun aynısının 19.5.1971 günü 12.35 sıralarında Dolmabahçe'den Gümüşsuyu istikametine gitmekte bulunan bir otomobilden dağıtılmış bulunduğunun anlaşılmış olduğu görüldü. 23 ve 22 sıra numarada bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 18.5.1971 tarihli yazısıyla 21 sıra numaradan 14 sıra numaraya kadar olan ekleri tetkik olundu. Emniyet Müdürlüğünün yazılarında, İsrail Başkonsolosunun kaçırılma olayının anlatıldığı ve sanıkların, 17.5.1971 günü saat 17'de TRT'ye telefonla kaçırılan Başkonsolos için şartlarına havi bir mektubu Adli Tıp karşısındaki çöp sepetine attıklarını, saat 18.15'te Türk Haberler Ajansı'na telefonla, ajansın yakınına aynı mealde bir mektup bıraktıklarını ihbar ettikleri, Adli Tıp karşısında yapılan aramada mektubun bulunamadığı ancak Gülhane Parkı'nın girişinde yere atılmış olarak Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi 1 No'lu bülteninin ikinci sahifesi, Türk Haberler Ajansı yakınına bırakılan mektubun ise ajans ilgililerince zarf ile birlikte alakalılara verildiği ve bu zarf içersinden çıkan Amerikancı Bakanlar Kurulu'na ve İhtilalin Yolu T.H.K.P'nin Devrim Stratejisi -Amerikan Emperyalizminin Boyunduruğu Altındaki Türkiye başlıklı yazıların suretlerinin gönderilmiş olduğu görüldü. Bu konuda, taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı. 26 sıra numarada bulunan Türkiye Maden İş Sendikası, Ali Baba Türbesi Sokak No:18 Cağaloğlu İstanbul muhataplı zarf tetkik olundu. Beyoğlu Postanesinden 19.5.1971 tarihinde postaya verilmiş olduğu ve 25 sıra numarada bulunan mündereca-

tından ise Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi ibaresi ve mührünü taşıyan (Amerikancı Bakanlar kuruluna) hitaplı 17.5.1971 tarihli bildiri olduğu görüldü. Bu konuda taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı. 29 sıra numarada bulunan Cumhuriyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'nün 24.5.1971 tarihli yazısı okundu: Bu yazıdan 22.5.1971 günü atılan Karaköy Postanesi damgalı bir zarfla gazete adresine T.H.K.C. ve T.H.K.P. damgalarını taşıyan iki adet beyannamenin Sıkıyönetim Komutanlığına iletildiği görüldü. Yazı ekindeki 21.5.1971 tarihli bildiriler okundu: Bu konularda taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Ulaş Bardakçı: Başkonsolosun kaçırıldığı gün Ömer Ayna, yargılanıyordu. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesinin bildiri ve bültenleri, bu mahkemede bahis konusu edilmişti. Biz de, Ömer Ayna'nın Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi'nin bir üyesi olmadığını, bu bildirilerle ilan etmiş olduk.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Duruşmanın 12.10.1971 Salı günü saat 10.30'a tehirine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 11.10.1971.

971/3083-26 259

Duruşmanın bırakıldığı 12 Ekim 1971 Salı günü As. Mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamında Hâkim Yarbay Naci Gür ve tutanakta Sv. Memure Gönül Burdur hazır oldukları halde saat 10.30'da As. Mahkeme salonunda açık olarak toplandı. Yapılan sanık yoklamasından duruşmadan vares-te kılınmalarına, daha önceki oturumlarda karar verilmiş olan Muharrem Yanar, İrfan Uçar ve Jülide Zaim hariç olmak üzere diğer sanıkların serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü. Yapılan müdafii avukat yoklamasından Süleyman Alptekin, Faik Muzaffer Amaç, Nebil Varuy, Yalçın Öztürk, Sadık Akıncılar'ın gelmiş oldukları anlaşıldı. Geçen oturum düzenlenmiş bulunan tutanak ve ara kararı tetkik edildi. Açık

olarak duruşmaya devamla 5 sıra numaralı klasörde bulunan yazılı belgelerin tetkikine devam olundu.

37 sıra numarada bulunan Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 1.7.1971 tarihli yazılarının 35 sıradan 30 sıraya kadar olan bildirisi ve diğer teksir edilmiş evrakın gönderilmesine ait olduğu anlaşıldı. 36 sıra numarada bulunan belgenin Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 19 Mayıs 1971 tarihli basın bülteni, 35 sıra numarada bulunan belgenin 19 Mayıs 1971 tarihli basın bülteni, 34 sıra numarada bulunan belgenin 20 Mayıs 1971 tarihli basın bülteni olduğu ve münderecatları itibarıyla Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın Sıkıyönetim makamlarınca nezarete alınmalarıyla ilgili olarak Başbakan tarafından cevaplandırılmak üzere soru önergesi verildiğine dair olduğu görüldü. 33 sıra numarada bulunan imzasız ve başlıksız 21.5.1971 tarihli yazının tetkikinden 21 Mayıs 1971 günü Hukuk Fakültesi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve Bakırköy'de yollara Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi imzalı bildirilerin atıldığı, bu bildirilerin üst katlardan veya damdan bahçeye paket halinde savrulduğu, öğrencilerin ise bunları bu şekilde elde etmiş olduklarının belirtildiği görüldü. 32 ve 30 sıra numarada bulunan yazıların bahsi geçen ve evvelce okunup tetkik edilmiş bulunan Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin bir numaralı bülteni olduğu görüldü. 31 sıra numarada bulunan ise şube 1 D grubuna yazılmış bir not olduğu ve İstanbul Teknik Üniversitesi ve bağlı fakültelerinde derslere girilmemesi hakkında el altından haberler çıkarıldığı, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu imzalı bildiriler dağıtıldığı ve Silahtarağa Türk Demir Döküm Fabrikası bahçesinde Kurtuluş Cephesi'nin 1 No'lu Bülteni'nin tomar halinde ele geçirildiği, gazetelere ve fabrikalara dağıtılması ve işçilerin tahrik edilmesi amacını taşıyan bu faaliyetler hakkında gereken tedbirlere tevessül edildiği mahiyetinde olduğu görüldü. Bu konularda, taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Bulunmadığı anlaşıldı.

47 sıra numarada bulunan As. Savcılığın, Sıkıyönetim Komutanlığı'na hitaben yazdığı 24.6.1971 tarihli yazı tetkik olundu. 46. sayfeden 38. sayfeye kadar, dosyada yer alan ve evvelce tetkik olunan Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi'nce yayınlanmış bildirilerle, İhtilalin Yolu ve Halkımızın Kurtuluşu başlıklı bildirilerin ve bültenlerin fotokopi ve suretlerine müte-dair olduğu, 49 sıra numarada bulunan yazının 28.6.1971 tarihli olup Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu ve Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin bildirileri hakkında rapor istenmesine ilişkin olduğu anlaşıldı.

50 sıra numarada bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 17 Temmuz 1971 tarihli yazısı okundu. İstenen bilgilere müte-dair olduğu görüldü. 51 sıra numarada bulunan Adli Müşavirlik yazısının aynı konuya ilişkin olduğu görüldü. Tetkik olunan yazılı belgelere karşı tarafların bir diyecekleri olmadıkları görüldü.

73 sıra numarada bulunan Milli İstihbarat Teşkilatının 21 Temmuz 1971 tarihli yazıları tetkik olundu. Mahir Çayan'ın 17 Ekim 1970 tarihli Dev-Genç Kurultayı'nda yaptığı ve iki kanaldan elde edilen konuşma metinleri ile 5 Ocak 1971 günü S.B. Fakültesi'nde tertiplenen Dev-Genç Kongresi'ndeki konuşma metninin gönderildiğine dair olduğu görüldü. İlişik metinler, 72 sıra numaradan 52 sıra numara arasında bulunmakla aynen okundu. Okunan ve Mahir Çayan'ın Dev-Genç Kurultayı'nda yaptığı konuşma metni olduğu belirtilen 8 sayfeden ibaret bu yazı sebebiyle taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

971/3083-26/260

Mahir Çayan: Ben, Dev-Genç Kurultayı'nda bir konuşma yaptım. Ancak, bu kurultayda bulunan MİT ajanı, sosyalizmden habersiz olması bir yana sosyal bilimlerin a-b-c'sinden de habersizdir. Konuşulanları anlamadan kendine göre not tutmuştur. Bir kaç örnek isterim. Bu yazıda, metinde, Kerenski, Aleksandır diye bir revizyonist yoktur. Ben, Kautski'den bahsetmiştim. Aslında

bu baştan aşağı, saçma sapan bir beyandır. Ben, Dev-Genç Kurultayında MİT ajanının belirttiği tarihte bir konuşma yaptım. Fakat konuşmamın metni bu değildir. Gerek sosyal ekonomik meselelerin eleştirilmesinde, gerekse ordu, kurumlar ve Türkiye'nin etnik bünyesinin değerlendirilmesinde tamamen yanlış görüşler vardır. Biz, 2. Kurtuluş Savaşı'nda sosyalistler öncü olamaz diyen görüşe iki yıl devamlı karşı çıkmışızdır. Bu yazıda ise tersi söylenmektedir. Yazı, heyeti umumiyesiyle benim konuşmamı aksettirmekten uzaktır. Bu yazı ayrıca birçok sosyalistin konuşmasının yazısı değildir, dedi.

Sanık Necmi Demir: Mahir Çayan'ın yaptığı konuşmayı ben de dinlemiştim. Burada okunan metin ya not alan tarafından yazılmamış veya tahrif edilmiştir. Tek tek örneklemeye imkân yok. Yazı baştanbaşa tahrif edilmiş durumdadır, dedi.

Sanık Kamil Dede: Ben de bu kurultaya delege olarak katılmışım. Mahir Çayan'ın konuşmasının bir kısmını ben de not almıştım. Ancak burada okunan metin bir sosyalistin konuşması olamaz. Hatta Mahir Çayan'ın konuşması hiç olmaz, dedi.

Sanık Ömer Güven: Söz konusu kurultayda ben de vardım. Bu kurultayda, polislerin getirdiği teyp bandının doldurulmasına müsaade etmemiştik. Kongre Divanı, müsaade etmemişti. Orada, polisler not tutuyordu. Kendi kalıplarına göre not tutmuşlardır. Anladığıma göre Mahir Çayan arkadaşın konuşması ile hiçbir irtibatı yoktur, dedi.

Av. Necdet Sağır: Bu metinleri gönderen MİT'in yazısında, metinlerin bir belgeye dayanmadığı ve mezkûr toplantılarda MİT'e mensup bir görevlinin de bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu yazılar, monte edilerek, hayali şekilde yazılmış olabilir ve müvekkilim Mahir Çayan'ı bağlamaz, dedi.

64 sıra numaradan 52 sıra numaraya kadar dosyada yer alan ve Mahir Çayan'ın 17 Ekim 1970 günü S. B. Fakültesi'ndeki Dev-Genç Kurultayı'nda yaptığı konuşmaya ait olduğu belirtilen yazı okundu. 64 sahifeden 54 sahifeye kadar dosyada yer tutan

bu metin sebebiyle taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Bu konuşma bana ait değil Mihri Belli'ye aittir. Aydınlık Sosyalist Dergi'nin 22'den sonraki bir sayısında yayınlanmıştır, dedi.

54. sahifeden 52 sahifeye kadar dosyada yer almış bulunan ve 5 Ocak 1971 tarihinde S. B. Fakültesi'nde yapılan Dev-Genç forumunda Mahir Çayan tarafından yapılan bir konuşmaya ait metin olduğu belirtilen belge okundu.

Okunan bu metin dolayısı ile taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu:

Sanık Mahir Çayan: Bu konuşma da bana ait değildir. Bu konuşmanın metninden anladığıma göre Dev-Genç yöneticilerinden birisine aittir, dedi.

Sanık Kamil Dede: Bu konuşmanın olduğu toplantıyı iyi hatırlıyorum. Ben, o zaman, S. B. Fakültesi Fikir Kulübü yöneticileri arasındaydım. O toplantıyı biz tertiplemiştik ve Dev-Genç Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü'yü çağırmıştık. Ertuğrul Kürkçü, bu konuşmayı yapmıştır. Oportünistlerin ithamlarına karşı, bu cevapları vermiştir. Bu konuşma daha uzundur. Buradaki metin ise tahrif edilmiştir, dedi.

Av. Necdet Sağır: Bir önceki yazı için ileri sürdüğümüz müta-laayı bu yazı için de ileri sürmekteyiz, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.45'te devam olunmak üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 12.10.1971.

971/3083-26/261

Askeri Mahkeme kurulunda ve iddia makamında ve tutanakta bir değişiklik olmaksızın 12.10.1971 günü saat 13.30'da Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı. Sanıklar yönünden sabahki oturumda bir değişiklik olmadığı ancak müdafii avukat-lardan Erdoğan Köksal'ın gelmiş olduğu görüldü. Açık olarak

duruşmaya devam olundu. 5 sıra numaralı klasörde bulunan evrakın tetkikine geçildi. 76 sıra numarada bulunan 6. Füzle Filo Komutanlığının Sanık Hava Ütğm. Mehmet Balaban'la ilgili 28 Aralık 1970 tarihli yazısı ve 75, 74. sahifelerde bulunan ekleri okunup tetkik edildi. Okunan bu evraka karşı tarafların bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı.

82 sıra numarada bulunan Taşkızak Tersane Komutanlığının 26 Haziran 1971 tarihli yazısı ile 81-77 sıralarda bulunan ekleri tetkik edildi. Yzb. İlyas Aydın'ın evinde bulunan radyo hakkın-da tanzim olunan durum raporu olduğu görüldü. Bu raporların tetkikinden mezkûr cihazın sadece alıcı hassasiyetine haiz olduğunu ve üzerinde bir tadilata rastlanmadığı, güvenlik kuvvetleri konuşmaları yukarıda belirtilen frekanslar dahilinde olduğu takdirde dinlenebileceğı ve bu cihazın verici olarak kullanamayacağına mütedair olduğu görüldü. Bu yazıya karşı tarafların bir diyecekleri olmadığı anlaşıldı.

86-83 sıra numarada bulunan Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.5.1971 tarih 971/79 esas ve 971/340 sayılı (karar) ve ismi bilahare Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu olarak değiştirilen Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun tüzüğü dışında faaliyet göstermesi ve kanunsuz olaylara girişmesi sebebiyle faaliyetten menine dair olduğu anlaşıldı. Bu karara karşı tarafların bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanıklardan Ömer Güven: Bu dava ile ilgisi olduğu kanaatinde değilim, dedi.

Av. Nebil Varuy: Bu kararın kesinleşip kesinleşmediğine dair bir kaydı ihtiva edip etmediğini sordu: Aslına uygunluğu tasdik olunan karar sureti üzerinde bu konuda bir serahat bulunmayıp yalnızca karar münderecatında karar kesinleştikten sonra Dev-Genç'in malları hakkında ne gibi işlem yapılmasına dair kayıt bulunduğu anlaşıldı.

87. sıra numarada bulunan İstanbul PTT Telefon Baş Müdürlüğünün 12.7.1971 tarihli cevabi yazısı okundu: Okunan bu yazıya karşı tarafların bir diyeceklerinin olmadığı görüldü.

89 ve 88 sıra numaralarda bulunan As. Savcılıkça yazılan yazı istibdadına göre polis laboratuvarı mütalaasına dair olan yazılan yazıya mütedair olduğu ve 90-91 sıra numaralarda Tğm. Saf-fet Alp'e ait mukayese yazıları, 92-95 sıra numarada Yzb. İlyas Aydın'a ait mukayese yazıları, 96-97 sıra numaralarda Necmi Demir'e ait mukayese yazıları, 98 sıra numarada Rüçhan Manas'a ait mukayese yazısı, 98 sıra numarada Tülay Tat'a ait mukayese yazısı, 100 sıra numarada Mustafa Aynur'a ait mukayese yazısı, 101 sıra numarada Ulaş Bardakçı'ya ait mukayese yazısı, 102 sırada Kamil Dede'ye ait mukayese yazısı, 103 sırada Necati Sağır'a ait mukayese yazısı, 104 sıralarda Abdullah Ceceloğlu'na ait mukayese yazısı, 105 sıra numarada İlkay Demir'e ait mukayese yazısı, 106 sıra numarada Ziya Yılmaz'a ait mukayese yazısı, 107 sırada Ömer Erim Süerkan'a ait mukayese yazısı, 108-109 sıralarda Kadriye Deniz Özen'e ait mukayese yazısı, 110 sırada Jülide Zaim'e ait mukayese yazısı, 111 sıra numarada Mehmet Balaban'a ait mukayese yazısı, 112 sıra numarada Mahir Çayan'a, 113 sıra numarada Ömer Güven'e ait mukayese yazısı, 115 sıra numarada İrfan Uçar'a ait mukayese yazılarının bulunduğu görüldü. 128 sıra numarada bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğü Polis Laboratuvarı Şefliğinin 21.7.1971 tarihli yazısı ve bu yazıya ekli olarak gönderildiği anlaşılan 21.7.1971 tarih ve 2183 numaralı ekspertiz raporu okundu. Okunan bu belgelere karşı tarafların bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

ULAŞ BARDAKÇI: (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Tüzüğü) başlıklı el yazılı yazının 1. sahifeden ibaret bana olduğu belirtilmekte ise de bu tüzük aramızda yapılan bir toplantıda Ertuğrul Kürkçü tarafından kaleme alındı. Hangi tarihte ve nerede yapıldığını hatırlamıyorum. Bu toplantı İstanbul'da yapılmıştı. Bu yazı Ertuğrul Kürkçü'nündür. Bu toplantıda Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli, Bingöl Erdumlu, Hüseyin Cevahir ve ben vardım, dedi.

130 ve 129 sıra numarada bulunan tesellüm belgesi okunup tetkik edildi.

Okunan bu tesellüm varakasına karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Ulaş Bardakçı: Bir diyeceğim yoktur, dedi.

Sanık Tülay Tat: Bu zabıta, Rıhtım Caddesindeki ev bana ait değil. Bu evde bulunan para ve eşyalarla bir ilgim yoktur, dedi.

131 sıra numarada bulunan zabıt varakası okundu. 132, 133, 134 sıra numaralarda bulunan evrakın eşya tespit tutanağı olduğu, 135 sıra numarada bulunan tutanağın ise para tespit tutanağı olduğu anlaşıldı. 136, 137 sıra numaralarda bulunan belgelerin Çamlıca Apartmanı 8 numaralı dairesinde bulunan kitaplar ile Mis Sokak 18/16 numarada yapılan aramada ele geçen eşyalara ait tutanak olduğu anlaşıldı.

Karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı.

143-138 sıra numarada bulunan eşya tespit tutanağının elde olunan kitaplara ait olduğu görüldü.

145 sıra numarada bulunan evrakın Ömer Erim Süerkan'ın üzerinde bulunan 2.600 lira paradan ibaret olduğu görüldü. Bu konularda taraflardan bir diyeceklerinin bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı.

142 ve 148 numarada bulunan evrakın tetkikinden 7.7.1971 tarihli ve 7.7.1971 tarihli eşya tespit tutanağı, 150 sıra numarada bulunan belgenin 8.7.1971 tarihli ve 151 sıra numarada bulunan belgenin 8.7.1971 tarihli, 152 sıra numarada bulunan belgenin 7.7.1971 tarihli 153. sıra numarada bulunan belgenin 8.7.1971 tarihli, 154 ve 155 sıra numarada bulunan belgenin 8.7.1971 tarihli ve 156 sıra numarada bulunan belgenin 25.7.1971 tarihli eşya tespit tutanakları olduğu görüldü.

Okunan belgelere karşı tarafların bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Ömer Güven: 152 sıra numarada bulunan 7.7.1971 tarihli eşya tespit tutanağında zikredilen Lenin ve Parti 1 başlıklı kitaplarla, diğer kitaplar bana aittir. Kadriye Deniz Özen'e ait değildir. Yalnızca bu tutanaktaki pankartlar bana ait değildir, dedi.

Sanık Necmi Demir: Biz, en son Ömer Ayna ile ilgili Parti ve Cephe bildirisini, bizim evde teksir etmiştik. Bu teksir işi genel aramadan önceki perşembe günü yapılmıştı. İfademde perşembe veya cuma diye geçmektedir. Dün okunan bildiride bu günün perşembe olduğunu anladım. Bizim, teksir makinesinin markası Reks-Roteri'dir. Bu teksir makinesinin Kadriye Deniz Özen'in evinde yakalanan teksir makinesi ile ilgisi bulunmaması icap eder. Hüseyin, bu teksir makinesini bana getirdiğinde hiç kullanılmamıştı. Makine, son model, köşeli ve sarı renk basılan bildirilerin harflerinden de bu makinenin yeni olup olmadığı anlaşılabilir, dedi.

Kadriye Deniz Özen: Ben de bulunan teksir makinesi Güzel Sanatlar Akademisi Öğrenci Derneği'ne ait olduğunu ifademde belirtmiştim. Rengi sarı değildir. Bizim evde yapılan arama 18 Mayıs 1971 tarihinde yapılmıştı. Teksir makinesi bu tarihte evimizden alınmıştır, dedi.

Necati Sağır: Deniz arkadaş, doğru söylemektedir. Teksir makinesini benden kendisi istemişti. Ben de alabilirsin demiştim. Bunun üzerine teksir makinesini Akademi'den alarak evine götürmüştü, dedi.

158 sıra numarada bulunan 7.6.1971 tarihli zabıt varakası okundu. Taraflardan bir diyecekleri olup olmadığı soruldu.

Mahir Çayan: Bizim mermilerimiz yanımızdaydı. Fakat bahis şarjörün bize ait olup olmadığını bilmiyorum. Bize de ait, polise de ait olabilir, dedi.

161 ve 160 sıra numarada bulunan 4.6.1971 tarihli tesellüm tutanağı tetkik olundu. Sibel Erkan'ların evinde ele geçen sanıklarla ilgili tabanca, mermi ve diğer eşyalara ait olduğu anlaşıldı.

Ayrıca 162, 163, 164, 165, 166, 167 sıra numaralarda bulunan belgelerin zapt edilen emanet eşya ve paralar için teslim ve tesellüm tutanağı olduğu anlaşıldı.

168 numarada bulunan yazının tetkikinden Acıbadem Caddesi Bahar Apartmanı No: 80/14'de yapılan aramada Avni Yalçın'a ait yasaklanmış kitapların bulunduğu anlaşıldı. Okundu. Okunan bu yazıya karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu. Bulunmadığı anlaşıldı.

169 sıra numarada bulunan İstanbul Taksim Tarlabası Caddesi 117/1 de yapılan aramada ve yakalanan Abdullah Ceceloğlu'na ait yasaklanmış kitaplara ait liste olduğu görüldü, okundu.

Sanık Abdullah Ceceloğlu: Bahsi geçen kitaplar bana aittir. Fakat ayrıca 79 yasak olmayan kitapların alınmış ve henüz elime geçmemiştir, dedi.

170 ve 171 sıra numaralarda bulunan belgenin Necmi Demir, İlkay Demir, İrfan Uçar, Ziya Yılmaz ve Necati Sağır'a ait yasaklanmış kitaplara ait listeyi ihtiva ettiği anlaşıldı.

Okundu. Bu belgeye karşı taraflardan bir diyecekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık İlkay Demir: Evimizde bulunan ve alınan kitaplar, bunlardan ibaret değildir. Bir mahkeme kararıyla yasaklanmamış ve toplatılmamış çok kitaplarımız alınmıştır, dedi.

Necmi Demir: Keza bu yasaklanmış kitaplar dışında birçok kitaplarımızda evlerimizden alınmıştır ve iade edilmemiştir, dedi.

As. Savcı: Bu dosyada bulunan listeler, sanıkların evlerinde bulunan yasaklanmış kitaplara aittir. Ayrıca, Emniyet kuvvetleri tarafından zapt edilen üç bavul dolusu kitap, As. Savcılık emane-tinde bulunmaktadır, dedi.

Söz alan müdafii Avukat Erdoğan Köksal: Müvekkilesi Rüçhan Manas'ın tahliyesine dair talebi muhtevi bir dilekçesi olduğunu beyan etti. Dilekçesini aynen okuyarak tevdi etti. Dosyasına konuldu.

Av. Nebil Varuy: Yazılı belgelerle ilgili olmak üzere yapılan tetkikatta bu belgeleri gereği gibi incelemek için duruşmaya 7 gün ara verilmesine ilişkin bir talepleri olduğunu beyanla, altında Nebil Varuy, Süleyman Alptekin, Necdet Sağır, Yalçın Öztürk, Faik Muzaffer Amaç, Av. Sadık Akıncılar imzalarını taşıyan bir dilekçeyi okuyup, mahkemeye tevdi etti. Dosyasına konuldu.

Ayrıca dosyanın tetkikinden sanık İrfan Uçar'ın Ankara'daki duruşmasının karara bağlanmış olması sebebiyle İstanbul Sıkıyönetim 3. No.lu Askeri Mahkemesinde görülmekte olan davaya iştirakinin sağlanması için 6.10.1971 tarihli bir dilekçe vermiş olduğu görüldü.

Talepler hakkında mütalaası sorulan As. Savcı: Sanık Rüçhan Manas'a isnat olunan suçların vasıf ve mahiyeti göz önünde bulundurulduğundan Sayın müdafii Erdoğan Köksal'ın müvekilesinin tahliyesi hususundaki talebine iştirak edememekteyiz. Bu sebeplerle, bu konudaki talebin reddini talep ediyoruz. Ayrıca sanık İrfan Uçar hakkında bir karar verilmiş ve orada başka bir suçtan tutuklu bulunmuyor ve mahkemeyeyle ilişkisi mevcut değil ise talebinin kabulü ile mahkemenizde hazır bulundurulması hususunun Savcılığımıza müzekkere yazılmasının uygun olacağı mütalaasındayız. Sanık müdafii Nebil Varuy'un duruşmanın tehiri konusundaki talebinin bir haftayı kapsamaması karşısında bu talebine katılmıyoruz, dedi.

Heyet müzakereye çekildi:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: 1) Sanık Rüçhan Manas'ın tutuklama sebepleri ve yapılan yargılamanın safhası nazara alınarak tahliyesi hakkındaki talebin REDDİNE,

2) Sanık İrfan Uçar'ın talebi üzerine duruşmadan varestе kılınmasına karar alınmış ise de her zaman duruşmada bulunmasının kanunen mümkün olması müvahacesinde keyfiyetin adı geçene duyurulmak zımnında A. Savcılığa müzekkere yazılmasına,

3) 353 sayılı kanunun 128. maddesi, duruşmaların araliksız olarak yapılmasına amirdir. Ayrıca, CMUK'nun 219. maddesi aynı prensibi taşımaktadır. 357 sayılı kanunun 14/c bendi

keza yargılamanın kanuni sebepler dışında uzatılmamasını amir bulunmaktadır.

971/3083-26 264

Kaldı ki, sanık müdafilerinin bütün duruşma dosyalarında bulunan belgelerin fotokopilerini alınması sağlanmış bulunmaktadır. Dosyalarda bulunan yazılı belgeler, huzurda ayrıca aleyhe olarak tespit edilmektedir. Bu itibarla, bu konuya ilişkin olarak normal ve mutad tehirin dışında bir mehil verilmesine gerek usul kanunlarının hükümleri gerekse yargılama işleminin mahiyeti müsait bulunmamasıdır. Bu itibarla, duruşmanın 13 Ekim 1971 Çarşamba günü saat 14.00 tehirine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 12.10.1971

Esas 1971-26: Sahife 277

Duruşmanın bırakıldığı 15.10.1971 Cuma günü 3 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi Piyade Alb. Vecdi Müftüoğlu, Dz. Hakim Yb. Akdemir Akmut ve Hakim Yb. Coşkun Dünder'dan müteşekkil ve iddia makamında Hakim Yb. Naci Gür ile Dz. Hakim Kd. Yzb. Ülgen Sözer ve tutanakta Assb. Sezgin Esmeray hazır oldukları halde saat 09.42'de As. Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan sanık yoklamasından Muharrem Yanar, İrfan Uçar ve Jülide Zaim hariç diğer sanıkların serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü.

Yapılan müdafii avukat yoklamasından gelen olmadığı anlaşıldı.

Açık olarak duruşmaya devamla, geçen oturum alınan ara kararı ve gelen yazılar tetkik olundu.

Üsküdar Cumhuriyet Savcılığı'ndan alınan hazırlık 1971. 3210 sayılı ve 6.10.1971 tarihli bir müzekkereden Avukat Faik Muzaffer Amaç, Av. Necdet Sağır, Av. Yalçın Öztürk ve Av. Aykut Ergil'in duruşmaları engellemek ve yargılamayı kanuni mecrasın-

dan saptırmak için muhtelif taktik ve vesileler uygulamaları iddiasıyla haklarında Üsküdur Cumhuriyet Savcılığı'nca ihzari tahki-
kat yapılmakta olduğundan 27.8.1971 tarihli celsenin duruşma
zabıt örneğinin ve bu celsede avukatlar tarafından verilmiş dilek-
çeler mevcut olduğu takdirde bunlarında gönderilmesinin talep
edilmiş olduğu görüldü.

Ayrıca As. Savcılığın 14.10.1971 tarihli bir yazısıyla, sanıklar-
dan Necati Sağır hakkında davayla ilgili olmak üzere evrak toma-
nınin gönderilmiş olduğu görülerek tetkik olundu: İlişik evra-
kın tetkikinden Selami Erkoçak adına Beyoğlu Postanesi'nden
26.5.1971 tarihinde postaya verildiği anlaşılan bir zarf ile mün-
derecatının aynen (21.5.1971 Cuma- Bay Selami Erkoçak, bize
bu ay içinde 5 bin lira vermezseniz, çocuklardan birini kaçıraca-
ğız. Adres veriyoruz. Bu adrese yollayın. Şişli Hamarat Apart-
manı No: 103, Daire: 8, Saygılarımızla) münderecatına muhtevi
olduğu ve imzahanesinde (Dev-Genç üyelerinden Necati Sağır)
ibaresinin yazılı olduğu, ayrıca Necati Sağır tarafından babası-
na yazılmış olduğu anlaşılan bir mektuptaki elyazısıyla okunan
diğer mektuptaki elyazısının Adli Tıp Müessesesi Başkanlığınca
tetkik olunduğu ve bu konuda 18.7.1971 tarih ve Fizik Şube-
si 1259/5111 sayılı bir raporun tanzim edildiği, ve bu rapor-
la aynen (tetkik konusu yukarıda belirtilen mektup yazısının ve
mektupla ilgili zarf üzerindeki elyazısının harflerinin tersim tar-
zı, ebat nisbeti, meyil işleklik derecesi ve itiyat itibariyle tetkike
medar Necati Sağır'a ait el yazılarıyla uygunluk ve benzerlikleri
bulduğundan aynı el mahsulü olduklarını, tetkiki biten ves-
kaların mühürlü olarak aynen iade bildirir rapordur) denilmiş
olduğu, görüldü.

Bu konuda taraflardan ne diyecekleri soruldu:

Sanık Necati Sağır: Mektubun yazıldığı 21.5.1971 tarih-
inde ben Emniyet ve Sıkıyönetim makamlarınca aranmaktaydım.
Arandığıma dair ismim gazetelerde ve duvar ilanlarında yayın-
lanmıştı. Benim ismimi kullanan bir şahıs, kendisine mektup
gönderilen şahsı korkutmak maksadıyla bunu yazmış olsa gerek.

Özellikle benim adımı kullanmasının maksadını, bu şekilde yorumluyorum. Ben gerçekten örgüt adına örgüt üyesi olarak böyle bir mektup göndermiş olsam Hamarat Apartmanını vermem. Ayrıca devrimciler, Amerikan emperyalizminin yerli köpekleriyle mücadele ederler. Mektubun muhatabı olan vatandaşın ve çocuğunun bizim tarafımızdan hedef alınması söz konusu olamaz. Ayrıca istenilen meblağ 5 bin lira gibi bir meblağdır. Çocuksu bir taleptir, dedi.

Ayrıca raporun ne şekilde söylendiğini de bilmiyorum, dedi.

Dosyada bulunan (Sevgili Babacığım) başlıklı mektup, sanığa gösterildi. Sanık, bana aittir, dedi. Bu mektup, Emniyette yazı mukayesesine esas olmak üzere bana yazdırılmıştı, dedi.

Necmi Demir: Zarfın üzerinde 26.5.1971 tarihi bulunuyor. Bu tarih, bizim ve Necati'nin yakalanmasından önceki bir günün tarihidir. Hiç alakası olmamasına rağmen Sıkıyönetim tarafından bastırılan duvar ilanlarından Necati'nin ismi ve resmi çıkmıştı. Bu mektup, yakalandığımız sırada Emniyet'te Necati'ye gösterilmiştir. Bu zamana kadar bekletilip de dosyasına şimdi intikal ettirilmesi calibi dikkattir.

Esas 1971/26/278

Bu mektup, bir komlodur. Aklın ve mantığın almayacağı bir tarzda hazırlanmıştır. Şantajla para talebinde bulunan şahsın ismini ve adresini vermesi düşünülemez. Bizim yazılarımız Emniyette mevcuttur. Bu yazılara istinaden bir komplo olarak hazırlanması mümkündür. Bu komplo, polis ve savcı tarafından hazırlanmıştır, dedi.

Sanık Ömer Güven: Hatırımda kaldığına göre Hamarat Apartmanı Emniyet kuvvetlerince 22.5.1971 tarihinde açığa çıkarılmıştır. Mektup, 26'sında postaya atıldığına göre maddi olaylar bu mektubun gerçekten Necati Sağır arkadaş tarafından yazılmış olmasına imkân görmüyoruz, dedi.

Sanık Kamil Dede: Mektup 21.5.1971 tarihinde yazılmıştır. Bu tarihte, İsrail Başkonsolosu Ephraim Elrom, Hamarat Apartmanında sağ olarak bulunmaktadır. Başkonsolosun kaçırıldığı bu evin çok gizli tutulacağı malumdur. Necati Sağır'ın bilmesine imkân olmadığı gibi Cephe üyesi olduğum halde ben bile bu evin adresini bilmiyordum. Bu durumda, 5 bin lira almak için adice bir şantajla başvurulması akıl ve mantığa uygun değildir. Bu bir komplodur. Bu evin adresinin bu olayda verilmesi hiçbir mantıkla izah edilemez, dedi.

Sanık İlkey Demir: Emniyette bulunduğumuz sırada yani yakalandığımız günlerde bu mektup, Ilgız Aykutlu tarafından bahis konusu edilmiştir. Önce Necati Sağır tarafından yazıldığı beyan edildiği halde nedense sonradan birisi tarafından yazılmış şeklinde ifade edildi. Çünkü, Necati, başlangıçta Türkiye Halk Kurtuluş Cephe ve Partisi'nin eylemleri içersinde kabul ediliyordu. Bu mektubun şimdiye kadar bekletilip, duruşmanın bu safhasında ibraz edilmesi, ilgisi bulunmadığı halde bir şahsı, bu eylemler içersine almak maksadına matuftur. Adli Tıp gibi bir müessesenin dahi buna alet olduğu kanısındayım, dedi.

Duruşmaya devamla 3 sıra numaralı klasörün 446-394 ncü sıralarında bulunan band tapesiyle ilgili tahkikata geçildi: Teyp bandlarının bir zarf içersinde Askeri Savcılığın 15.10.1971 tarih ve 971/475 sayılı yazısıyla gönderildiği ve ayrıca bunların dinlenilmesinde teknik eleman olarak bulunmak üzere Muh. Yzb. Tahsin Baytan'ın celbedilmiş olduğunun belirtildiği anlaşıldı. Geçen oturum verilen kararda nazara alınarak yoklama yapıldı. Adı geçen şahısların gelmiş oldukları görülerek huzura alındılar.

Muhabere Yüzbaşı Tahsin Baytan'nın kimliğinin tespitine geçildi:

TAHSİN BAYTAN: Osman oğlu, 1942 doğumlu, Ankara nüfusuna kayıtlı olup, 66. Tümen Tüh. Taburu Komuta İşletme Bölük Komutanı olarak görevli, 1961/5 sicil sayılı muhabere yüzbaşı, evli, 1 çocuklu, olduğu anlaşıldı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Yukarıda açık kimliği tespit olunan Muhabere Yzb. Tahsin Baytan'ın band tapesinin tetkiki ve lüzum görüldüğü takdirde bantın dinlenmesinde teknik yönden bilgisine müracaat olunmak ve bantın dinlenmesini temin etmek konusunda bilirkişi olarak tayin edilmesine oy birliği ile karar verilip açıklandı. 15.10.1971.

Bilirkişiye karşı bir itirazları bulunup bulunmadığı sanıklardan soruldu: Olmadığı anlaşıldı. Tahsin Baytan'a bilirkişi olarak kanuni yemin verildi.

Tape edilmiş bantların 446-436 sayfeleri bilirkişi olarak tayin edilen teknik eleman Tahsin Baytan ve geçen oturumlarda yeminli olarak şahit sıfatıyla ifadesine müracaat olunan ve tape edilmiş bantlarda (Binbaşı) olarak kayıtlı olduğu anlaşılan Hayri Çakmakçı'nında huzuru ile okundu: Hayri Çakmakçı'ya eski yeminide hatırlatıldı. Okunan kısmın teyp bantlarında bulunan şekli bilirkişi marifetiyle dinlenildi.

Okunan ve teyp bandından dinlenilen bu konuşmalar hakkında taraflardan bir diyetekleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Esas 1971/26/279

Sanık Mahir Çayan: Bu konuşmalar gece tespit olunan konuşmalardır. Projektörler, gece 11'den sonra getirilmiştir. Halbuki daha önce karşımızda bulunan kişiyle konuşmuş ve bazı şartlardan bahsetmiştik. Bütün konuşmalarımız bantta yer almamasına rağmen, özellikle saat 14'teki yaptığımız konuşma ve varılan geçici anlaşma gereğince, bizim iltica talebimiz vardı. Ancak, o zaman, ne zaman ve nereye gideceğimizi şart olarak öne sürmüştük. Kabul edilsin, yerini ona göre söyleriz ve biçimini söyleriz demiştik. Zaten kabul edilmeyeceğini biliyorduk. Bu talep hükümet yetkililerine yani kabineye bildirilecekti. Bu zamana kadar da karşılıklı ateşkes vardı. Saat 13'e kadar sürekli olarak dışarıdan ev taranmıştı. Bize bir saat ara verin dedik. O arada Hüseyin'le kendi aramızda konuşmuştuk. Saat 14'de de talebi-

miz bildirip bu geçici anlaşmayı yapmıştık. Bu konuşmanın yerleri ve sıraları değiştirilmiştir. Konuşmanın başında, Çayan Çayan diye hitap edildiği halde, sonradan ismim soruluyor. Bilahare de aynı şey soruluyor. Bu mantığa uyuyor mu? Tahrif edilmiştir. Karmakanşık bir hale getirilmiştir. Kızı teslim edin ve kendinizde teslim olun şeklinde bize ikaz edildiği bir vakıadır. Ve biz de kızı teslim etmeyeceğiz, kendimiz de teslim olmayacağız. Kızı da öldüreceğiz, kendimizi de vuracağız dedik. Ancak gerçekte onu öldürmek niyetimiz yoktu. Biz, zaman kazanmak için böyle bir taktiğe başvurmuştuk. Evvelce de sorgumda belirttiğim gibi, onu öldürmeyecektik. Sibel Erkan'ın da belirttiği gibi ve olayında sonunda ortaya çıktığı gibi böyle bir niyetimiz yoktur. Biz ev içersinde Sibel'le ve Hüseyin'le konuşurken dışardan sarkıtılan bir alıcıyla sesimizin dinlenmiş olması gerekir. Savcı ve Emniyetçiler, içerdeki konuşmalarımızın dinlendiğini bana söylemişlerdi. O bantların buraya getirilmemiş olduğu kanaatindeyim. Eğer içerdeki konuşmalarımız teslim edilip, buraya getirilmiş olsaydı, bu bantlar dinletilseydi gerçek konuşmalarımız ortaya çıkacaktı. Kesinlikle söylüyorum. İçerdeki konuşmalarımız ayrıca dinlenmiştir. Tespit edilmiştir. Gazetelerde yazmıştır. Kanaatimce teyp tahrif edilmiştir. Yerleri de değiştirilmiştir. Türk Ceza Kanunu, bantı delil olarak kabul etmiyor esasen, dedi.

Evvelce kimliği tespit olunan ve şahit olarak ifadesine başvuru- rulan Hayri Çakmakçı'dan, okunan bant tapesindeki metin ve dinlenen bantlardaki ses ve konuşmalar hakkında eski yemini hatırlatılarak durum soruldu:

Şahit Hayri Çakmakçı: Bu konuşmalar aynen geçmiştir. Mahir Çayan'ın, konuşmanın başlangıcında kendisine Çayan diye hitap etmem hususundaki itirazına cevap vermek isterim. İkinci Şube'den gelen görevlilerin elinde küçük küçük ve beş altı kişiye ait resimler vardı. O zaman dendi ki, bu eve girenler bunlardan iki tanesidir. O resimlerin arkasında isimler vardı. Yanımdaki arkadaşlarla, nasıl hitap edeyim diye konuştum. Resimlerin birisinde Mahir Çayan, diğesinde ise Nahit Töre veya

hatırlayamadığım isim yazıyordu. Ben, hitap etmiş olmak için konuşmama Çayan diye başladım. Cevap alamayınca, içerdekiler diye başladım. Ondan sonra da kendilerinden isimlerini sordum. Ve konuşanın Mahir Çayan olduğunu öğrendim. Dinlediğimiz seslerden de anladığımız gibi ben, Çayan, Cevahir ve arada sırada da Sibel'le konuşulmuştur. Bant üzerinde bir tahribat yapılmış olmayı düşünemiyorum. Bu konuşmalar bizlere aittir. Açık ve sarıhtır, dedi.

Bilirkişi Tahsin Baytan'dan soruldu: Bant fiziki olarak tetkik ettiğimizde eksiksizdir. Ve hiçbir kopuk mevcut değildir. Banta, ikincisi bu bir sonradan doldurulan bir banttır diye itiraz etmişlerdir. Şöyle ki, şayet bu bantı sonradan doldurulsaydı, arkadaki fonun-sesinin kesik ve birbirinden farklı olması gerekir. Burada dinlendiğinden herhangi bir cümlede kesinti yoktur. Ve başladığı gibi aynı cümlenin sonuna kadar kesintisiz bir fon mevcuttur. Ayrıca, şayet kendilerinden başkasının bir sesi ile bu bant doldurulmuş olsaydı aynı haleti ruhiye içersinde, aynı şekilde heyecan göstererek ve kendisine has olan kelime vurgularına imkân yoktur. Bu sebepten de bant mahallinde ve bilirkişi raporunda verdiğim isimler tarafından yanlış oldu karşılarındaki isimler tarafından bu sözler konuşulmuştur. Bir itirazları daha vardı: Ona da cevap vereyim. Bu bantlar, 51 saatlik bir müddet zarfında çekilmiştir. Fakat ne zaman konuşacağı belli olmadığından olayı bant başındaki şahıs dinlemede kalmıştır. Bir konuşma mevcut olduğu zaman banta kayıt yapılmıştır. Ve böylece aradaki fasıllar belki burada konuşur diye teyp kayıt durumuna geçilmiştir. Ayrıca şimdi Yarbay olan Binbaşı Hayri Çakmakçı, megafonla konuştuğundan kendi sesi çok gür olarak çıkmıştır. Diğerlerinin konuşmaları daha düşük bir fonda çıkmıştır, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 13.30'da devam olunmak üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 15.10.1971.

Verilen arayı müteakip açık olarak toplanılıp duruşmaya devam olundu:

Teyp bantlarının tape edilmiş tutanaklarının 11. sahifesinden ibaret bulunan marş metnindeki (aşifte kelimesi) yanlış kaydedilmiştir. Bu ibare (her faşistin beyinde) şeklindedir, dedi Mahir Çayan.

51. sayfada nihayete eren ve altında Tahsin Baytan imzası bulunan bu bant tapesi sebebiyle bilirkişiden soruldu:

Bilirkişi Tahsin Baytan: Yeminin tahtında bu tapenin bantlardaki konuşmalara uygun olduğunu söyler ve tekrar ederim. Bantlar, defalarca tarafımdan dinlenmiştir. Ancak Mahir Çayan tarafından ifade edildiği gibi aşifte kelimesi faşist olabilir. Bazı kelimeler hiçbir zaman cümlelerin manasına tesir etmez, dedi.

Sanık Mahir Çayan: Duruşma zabıtnamesinin 279. sahifesinde (onu öldürecektik) kelimesi geçmektedir. Bu (onu öldürmeyecektik) olacaktı. Bizim dinlenmeye başladığımız zamanın yani bulunduğumuz eve dinleme cihazı konulduğu zamanın eve girdiğimiz günün öğlen zamanı olduğu bir şahit tarafından, zannedirim bir Albay tarafından söylenmişti. Benim, İstanbul Emniyetinde hiçbir resmim yoktur. Ben, o sıralarda aranmıyordum. Bu bakımdan Hayri Çakmakçı'nın getirilen fotoğraflar sebebiyle, Çayan Çayan diye bağırdığı şeklindeki beyanı doğru değildir. Bizi yani içerde bulunan iki kişiyi Cihan Alptekin ile Nahit Töre zannediyorlardı. Biz, ikinci günü adımızı söyledik. Bunun üzerine benim annem ve Hüseyin'in amcası geldi. İsmimizi söyledığımız zaman ya ikinci günü sabahı ya da ilk saatleriydi. Bundan sonra, gerçek adımız radyoda lanse edilmiştir. Emniyette benim tipimi arkadaşlarıma soruyorlar ve onlar tarafından bana uygun olmayan tam ters bir tip tarif ediliyor. Bu bantlar, MİT tarafından tespit edilmiştir. Bu bakımdan, bu kaynağın tespit edildiği bantlar doğru olamaz. Bu bantlar, birbirine karışmıştır. Bacadan sarkıtılan ikinci bir dinleme cihazının olması lazımdır. Bizim Sibel'le olan konuşmalarımızı duydukları için rahatlıkla hareket ediyorlardı. Ve ev içindeki konuşmalarımızın dinlendiğinin en

somut delili bu tapedeki 41. sahifesindeki 9 No.lu binbaşının konuşmasıdır. Orada aynen şöyle geçmektedir: Dinleyici arkadaşlar kaçmamız lazım diye sözler duymuşlar. İşte bu ibare ev içindeki konuşmaların bantları ne kadar saklanırsa saklansın ev içindeki konuşmalarımızın dinlendiğinin açık kanıtıdır. Şimdi, burda bütün sayfeler, zamanlar, günler birbirisine karıştırmıştır. Ve biz ağzımızdan bizim olmayan konuşmalar yer almıştır. Şimdi özellikle ailelerimizle olan konuşmalarımız.... İkinci olarak marşlar ve sloganlar. Şimdi, ailemizin oraya geleceği şu şekilde söylenmiştir: İşte Binbaşının hitabı şöyleydi: Gayet manalı bir şekilde, aileleriniz geliyor, onlar bizim misafirimiz olacaktır. Bu manalı karşı rehine olarak söylenmişti. Bizim cevabımız da, neden rehine mi aldınız, olmuştur. Buna karşı cevapta; artık orasını siz düşünün. Ben karışmam denmiştir. Bunun üzerine ben ve Hüseyin arkadaşım, ailelerimize herhangi bir kötü muamele yapılmaması için onlara karşı olan sevgi zaafımızı belli etmemeye çalışarak konuşmaya karar verdik. Annem geldiği zaman anneme gitmesini söyledim. Annem, oğlum ben gidemem. Beni buradan bırakmazlar. Siz teslim olmadan bırakmazlar demiştir. Aslında ne benim annem konuşmuştur ne de Hüseyin'in amcası konuşmuştur. Onları burada tanık olarak dinlenen Yb. Hayri Çakmakçı, zorla konuşturmuştur. Zaten açıkça burada talimat aldı şeklinde bellidir. Ve ben sadece bu şekilde anneme talimat verenleri kastederek çoğul olarak defolun gidin dedim. Ve zaten konuşmalarından da belli olacağı gibi ilk defa o zaman Bnb. Hayri Çakmakçı ile konuşmam biçimim bozulmuştur. İkimizi de hem ben hem Hüseyin çılgına dönmüştür. Annemin arkasından eve girmek istemişlerdir. Annemi siper alarak eve girmek istemişlerdir. En ufak bir zaafımızı belli etmiş olsaydık hiç tereddüt etmeden bunu yapacaklardı. Ayrıca Hüseyin'in amcasına Kürtçe olarak, yanındaki Mahir'i öldür, sen kızla beraber gel, hiçbir şey olmayacaktır diye söylenmiştir. Zaten bütün amaç orada beni öldürmektir. Zaten arkadaşların belirttiği gibi ben diye Hüseyin kardeşimi tipime benzetildiği için Hüseyin Cevahir arkadaşım müdafaasız bir şekilde iken 25 kurşunla taranmıştır. Beni de

Hüseyin Cevahir zannettiler. Kürtsün diye üstüme saldırıp hastaneye götürmüşlerdir. En son ihtar bize bildirilecekti. Yapılan anlaşma buydu. Ve her şeye rağmen bu tahrif edilmiş olan belgelerden de bu gerçek az çok anlaşılmaktadır.

Esas 1971//281

En son konuşma; Binbaşının en son konuşması, şu şekilde bitmektedir: Peki 15 dakika sonra tekrar konuşacağız ve konuşması beklenirken aniden saldırılmıştır. Şimdi, burada daha önceki ifadelerde polisler, bizim Enternasyonalı söylediğimizi iddia etmişlerdir. Ben de, Enternasyonalı değil Dağbaşını, Mülkiye marşını, Dev-Genç marşını, bir de, Ankara marşını söyledim. Ve yine o zaman şunu söyledik, biz, Dağbaşını söyledik, Mülkiye marşını da söyledik. Şahitler, özellikle Hayri Çakmakçı, eğer Dağbaşını söylemiş olsalardı biz bilirdik. Ama böyle bir şey söylemediler, demiştir. İşte burada Dağbaşı, Mülkiye marşı da var. Şahidin ne kadar doğruyu söylemediklerinin en somut kanıtlarıdır. Son olarak, bu teybi kabul etmiyorum. Çünkü, teyp bizim konuşmalarımızın karmakarışık hale getirilmiş olmasından başka bir şey değildir. Bilirkişi, teybin tahrif edilmesine imkân olmadığını, bir takım gerekçelerle izah etmiştir. Oysa gerek Türk adli tarihinde gerekse dünya hukuk tarihinde pek çok teyp tahrif örnekleri vardır. Hem de ne kesiklik ne de silinmişliği belli edecek hiçbir iz taşımadığı halde tamamen komplo sonucunda mahkemeye getirilen teypleri hukuk tarihi çok görmüştür. Ben teknikten anlamadığım için böyle şöyle yapılarak tahrif edildi diyemiyorum. Ancak burdaki bilirkişi hem kesiksizdir derken hem de arada bir işte konuşma yaparlar diye açık tutuyorduk diyerek uzun hiç ses çıkmayan kısımları bu şekilde izah etmeye kalkmışlardır. Oysa hiçbir zaman bizden gelen bir taleple konuşma olmamıştır. Biz, dışarıya hitap ederek konuşma yapmamışızdır. Daima onlar bize hitap etmiştir ve diyalog bu şekilde kurulmuştur. Bu da bilirkişinin gerekçesinin doğru olmadığının somut bir kanıtıdır. Bu teybi buraya getiren MİT, daha önceki duruşmalara iki tane konuşma-

yı benim konuşmam diye yine buraya getirilmiştir. Ve o konuşmaların bana ait olmadığını kime ait olduğunu da belgeyle açıkça burada ispat etmiştim. O yüzden bu bantın kaynağı da sağlıklı değildir, dedi. (Yukandaki beyan, duruşma hâkimi tarafından verilen müsaade üzerine sanık Mahir Çayan tarafından tutanak katibine bizzat ve aynen dikte ettirilmiştir.)

Sanık Kamil Dede: Hüseyin'in amcası tarafından Hüseyin'e (Mahir'i öldür, kızı kurtar sana bir şey yapmayacaklar) tarzında Kürtçe olarak söylemiş olduğunu ve kendisine bu şekilde bir konuşmanın yapılmasının empoze edildiğinin Emniyet'te bulunduğum sırada ben de duymuştum, dedi.

Yazılı belgelerin tetkiki nihayete erdiğinden taraflardan tahkikatın tevsii hakkında bir taleplerinin bulunup bulunmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Avukatlarımla görüşmek için mühlet verilmesini istiyorum. Ayrıca avukatlarımla duruşmaya gelmemelerini de tasvip etmiyorum, dedi.

Sanık Necati Sağır: Bazı müdafaa tanıklarımız olacaktır. Ancak adreslerini tespit edemediğimiz için bu konuda şu anda bir şey söyleyemiyorum. Bu bakımdan mühlet istiyorum, dedi.

Sanık İsmail Yüksel Erdoğan: Ben de bu konuda mühlet istiyorum, dedi.

Sanık Ziya Yılmaz: Şayet talebimiz uygun görülüp, mühlet verilecekse bu tehir 19 Ekim 1971 Salı günü olsun, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıklar tarafından tahkikatın tevsii hakkında taleplerini tespit edebilmek için mehil talebinde bulunulmuş olması nazara alınarak duruşmanın 19 Ekim 1971 Salı günü saat 15.00'e bırakılmasına ve avukatlar hakkında ihzan soruşturma yapılması için talep edilen belgelerin ilgili makama yazılması oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 15.10.1971.

Esas 971/3083/26/281

Duruşmanın bırakıldığı 19 Ekim 1971 Salı günü Askeri Mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamına Hakim Yarbay Naci Gür ve tutanakta Sv. memure Gönül Burdur hazır

oldukları halde saat 15.05'te Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı. Yapılan sanık yoklamasından evvelce duruşmadan varesta kılınmalarına karar verilen İrfan Uçar ile Jülide Zaim'in gelmedikleri ayrıca tutuklu bulunan sanıklardan Rasim Özkan'ın da gelmemiş olduğu görüldü. Dosya tetkik olundu. Adı geçen sanığın her iki ayak baş parmağında tırnak batması sebebiyle altı gün müddetle istirahatli bulunduğu ve bu bakımdan gelmemiş olduğu, gönderilemediği anlaşıldı. Yapılan müdafii yoklamasından yalnızca Av. Faik Muzaffer Amaç'ın gelmiş olduğu görüldü. Açık olarak duruşmaya başlanıldı.

Geçen oturum verilmiş olan ara kararı ile gelen muhtelif yazışmalar okundu. Tanık Mehmet Emin Ay'ın dinlenmesi hakkında yapılan istinabe talimatına olumlu cevap verilemediği ve şahit Şükrü Kızıltuğ'un dinlenilmesi hakkında yazılan talimata, bu şahsın Ankara'da bulunduğu ve açık adresinin bilinmemesi sebebiyle dinlenememiş olduğu, diğer şahit Mehmet Duran'ın istinabe suretiyle dinlenmesi hakkında yazılan talimata ise henüz bir cevap verilmemiş olduğu görüldü. Bu konularda taraflardan ne diyecekleri soruldu: As. Savcı: 353 sayılı kanunun 148. maddesi gereğince adı geçen her üç şahidin dinlenmesinden sarfınazar edilmesini talep ediyorum, dedi.

Kamil Dede: Şahit Şükrü Kızıltuğ'un Askeri Savcı tarafından benim Ankara'daki Küçükesat Ziraat Bankası olayına iştirak ettiğim konusunda ikame edilmiştir. Bu itibarla şahit Şükrü Kızıltuğ'un dinlenilmesinden vazgeçilmesi hakkından iddia makamı tarafından ileri sürülen talebe iştirak etmemekteyim, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: 353 sayılı kanunun 148. maddesi hükmü muvacehesi de ve ayrıca isnat olunan fiiller hakkında yeterince şahit dinlenmiş olması nazara alınarak Mehmet Emin Ay, Şükrü Kızıltuğ ve Mehmet Duran'ın dinlenmesinden sarfınazar edilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 19.10.1971.

Duruşmaya devamla geçen oturum alınmış olan ara karar gereğince taraflardan tahkikatın tevsii hakkında bir talepleri bulunup bulunmadığı soruldu.

Söz alan sanık avukatlarından Faik Muzaffer Amaç: Tahkikatın tevsii hakkında talepleri sorulmasına ve tespitine geçilmeden evvel başka bir talebi bulunduğunu beyanla 3 sahifeden ibaret 19.10.1971 tarihli bir yazıyı okudu. Burada, Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu, her şeyden önce Sıkıyönetim Kanununun 11. maddesine uygun olarak bu ibarenin düzeltilmesi için ilgili mercilere başvurulmasını ve sonuç alınıncaya kadar duruşmanın talikine karar verilmesini dilerim demiş olduğu görüldü.

Alınan üç sahifeden ibaret dilekçe dosyasına konuldu. Adı geçen avukata daha öncede mahkemenin bağımsızlığı hakkında vaki talepleri sebebiyle karar alınmış olduğu, bu mahkeme kararlarına ittiba etmenin ve bu kararlar bozuluncaya kadar yeni bir talepte bulunmanın hukuk kurullarına aykırı bulunduğu ve bir avukatın görevinin her şeyden önce savunma yapmak olup, bunun dışında şu veya bu maksatla ve örneğın yazılması mutasavver bir kitap için doküman toplama olamayacağı mahkememizin kullanmakta olduğu ismin kanunlardan doğduğu bu kanunların Anayasaya aykırı olduğu iddiası kabul edilinceye kadar bu kanunların geçerli olduğunu kabul edilmesi gerektiğı keza Anayasamızda yalnızca yargıdan ve mahkemelerden bahsedilir. Ayrıca ağır ceza, asliye ceza şeklinde ibareler bulunmasına rağmen bir mahkemenin konu, kuruluş ve ismini belirtmek bakımından ibare kullanmanın lüzumu adı geçen avukata hatırlatıldı. Ve mahkemenin Türk milletinden başka hiçbir kudret ve kuvvete bağlı olmadığı ve bu yolda karar alınmış olduğu belirtilerek, talebi hakkında mahkemece karar alınması hakkında ısrar edip etmediğı soruldu. Av. Faik Muzaffer Amaç: Talebim hakkında mahkemece karar alınsın, dedi.

(...)

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: 3 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde ileri sürülen bu kabil iddialar sebebiyle evvelce karar alınmış olduğundan ciddi kabul olunmayan bu talep hakkında yeniden karar alınmasına lüzum olmadığına oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 19.10.1971.

Taraflardan tahkikatın tevsii hakkında bir talepleri bulunup bulunmadığı soruldu: Av. Faik Muzaffer Amaç: 3 sahifelik bir yazıyı okudu. Burada adı geçen avukat hakkında vaki müracaat ve şikâyet üzerine Üsküdar C. Savcılığı'nca kanuni takibata geçilmesi ile ilgili durum hakkında şahsi görüşlerini serdetmiş olduğu, Üsküdar C. Savcılığı'nca yapılan soruşturmada sanık sıfatı ile hesap vermesi gereken bu avukatın görülmekte olan davada bil istifade şahsi savunmasını yaptığı görüldü. Avukat tarafından okunan bu yazı dosyasına konuldu. Sanıklardan ve iddia makamından tahkikatın tevsii hakkında bir talepleri olup olmadığı soruldu: Bu durum üzerine tekrar söz alan Av. Faik Muzaffer Amaç: Bir sahifeden ibaret başka bir yazıyı okuyup mahkemeye tevdi etti. Evvelce dosyalarda bulunan ve müdafiler tarafından alınan evrak fotokopilerinin arkadaşları Av. Necdet Sağır ve diğer avukatlarda olduğundan bahisle onlardan gerekli fotokopileri alıp tahkikatın tevsii hakkında talepleri olup olmadığını ve bu konuda hazırlanabilmeye teminen asgari bir aylık talik müddetinin verilmesini talep etmiş olduğu görüldü.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Taraflardan tahkikatın tevsii hakkında bir taleplerinin bulunup bulunmadığı 15.10.1971 tarihli oturumda sorulmuş ve sanıklar, avukatları ile istişare ettikten sonra bu hususu tespit edeceklerini beyan etmişler ve mehil istemişlerdir. Özellikle sanık Ziya Yılmaz, duruşmanın tehirine karar verildiği takdirde 19 Ekim 1971 Salı gününe bırakılmasını talep etmiş ve müdafaa hakkında taalluk eden bu talepler nazara alınarak duruşma 19 Ekim 1971 Salı günü saat 15.00'e bırakılmıştı. Bu itibarla, avukat Faik Muzaffer Amaç tarafından ileri sürülen sebep ciddi ve samimi görülmemekte, duruşmaya oy birliği ile devam olunmasına karar verilip açıklandı. 19.10.1971.

Kararı müteakip söz alan müdafii avukat Faik Muzaffer Amaç: Reddi hakim konusunda talebi bulunduğunu beyanla bir sahifeden ibaret 19.10.1971 tarihli bir dilekçe verdi. Okunan ve dava dosyasına konulan bu dilekçenin ve red talebinin gerekçeden yoksun bulunduğu anlaşıldı. Av. Faik Muzaffer Amaç'a, usul kanunlarının duruşmaları ara vermeksizin icra etmek hususunda amir hükümler taşıdığını ve bugün peş peşe vermiş olduğu dilekçelerle maksadının şayet bu kanun durumunu ihlal etmek değil ise gerekli işlemi yapılması için reddi hâkim isteği ile ilgili gerekçesini bildirmesi istenildi. Başka bir beyanda bulunmayacağımı dilekçemde yazdım, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Av. Faik Muzaffer Amaç tarafından tevdii olunan 19.10.1971 tarihli, reddi hâkim dilekçesi her ne kadar gerekçeden yoksun ise de bu konuda başka bir mahkeme tarafından gereken incelemenin yapılması ve talep hakkında karar verilmesi, kanunların ruh ve maksadına daha uygun olacağı cihetle 3 No.lu Mahkeme kadrosunda bulunan Hâkim Kd. Binb. Muzaffer Bostancı ile birlikte heyeti teşkil edip gereken karar vermek için 2 No.lu Askeri Mahkeme Hâkimliğine müzekkere yazılmasına oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 19.10.1971.

(...)

Esas 971/3083/26/284

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No'lu Askeri Mahkemesinde bugün görülmekte olan iş bu davada sanıklardan Ulaş Bardakçı müdafii Avukat Faik Muzaffer Amaç tarafından mahkemeyi teşkil eden başkan ve üyelerin reddedilmesi sebebi ile red isteminin incelenmesi maksadıyla Mahkeme Kurulu Başkanı Top. Alb. Turgut Bozkurt (941-73), Üye Hakim Kd. Bnb. Ferruh Şenerdem (okunmadı), İki Numaralı Sıkıyönetim As. Mah. Hakimlerinden Üye Hakim Kd. Bnb. Muzaffer Bostancı'dan (955-3) kurulu iddia makamında As. Savcı Yb. Naci Gür ve zabıta Gönül Burdur hazır oldukları halde toplandı.

Sanıklar ve sanık müdafii salonda yerlerine alındılar.

Av. Faik Muzaffer Amaç imzalı 19.10.1971 tarihli dilekçe okundu. Bunda, mahkemeyi teşkil eden başkan ve üyelerin tarafsızlıklarını şüpheyeye düşürecek durumların müşahede edildiğinden reddedildiklerini, red gerekçelerini 300 sahifeden ibaret duruşma tutanakları iyice incelenmesinden sonra bildirileceğini belirtildiği görüldü.

Sanık Ulaş Bardakçı'dan soruldu: Müdafimin talebine katılıyorum. Sebeplerini müdafim açıklayacak.

Red sebepleri müdafiden soruldu.

Müdafii: Duruşma tutanakları, bu duruşmaları başından beri takip eden müdafilerden Av. Necdet Sağır'da olup, red sebepleri gerekçeli olarak tutanakları meslekdaşımdan aldıktan sonra bildirebileceğim. Bu sebeple, red sebeplerini hazırlayabilmem için bir mehil verilmesini talep ediyorum, dedi.

Talep hakkında As. Savcı: Sanık Ulaş Bardakçı müdafii Av. Faik Muzaffer Amaç, bu duruşmaları yakinen takip eden bir müdafidir ve duruşma tutanaklarını zabıt kâtiplerinden bizzat kendisi almaktadır. Duruşma safahatına vakıf olduğu bu gün vermiş olduğu dilekçelerinden anlaşılmaktadır. Bu nazara alınarak bir karar ittihazını talep ederiz, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Hâkimin reddi ancak kanunda belirtilen sebepler tahtında yapılabilen bir kanuni yoldur. Sanık müdafii, vermiş olduğu dilekçede mahkemeyi teşkil eden başkan ve üyeleri reddetdiklerini belirtmiş ise de red sebeplerini göstermemiş bulunmaktadır. Müdafii, bugüne kadarki duruşmaları takip eden bir kişi bulunması sebebi ile evvelden hazırlayıp duruşma sırasında ibraz ettiği dilekçede var ise red sebeplerini de göstermesi gerekirken göstermemiş bulunması karşısında talebi ciddi görülmediğinden talebinin REDDİNE, duruşmaya devam etmek üzere dosyanın esas heyete tevdiine ve 353 sayılı kanunun 43. maddesi gereğince heyeti reddeden Ulaş Bardakçı'dan da 250 lira para cezası alınmasına oy birliği ile karar verilip açıklandı. 19.10.1971.

(...)

Esas 971/3083/26-285

Sanık Ulaş Bardakçı'ya vekaleten avukatı Faik Muzaffer Amaç tarafından ileri sürülen reddi hâkim talebi tetkik eyleyen mahkeme tarafından reddedilmiş olması üzerine 3 No.lu As. Mahkeme Kurulu:

Başkan: P. Alb. Vecdi Müftüoğlu

Üye: Hak. Yb. Akdemir Akmut (469)

Üye: Hak. Yb. Coşkun Dünder'dan (955-B-31) müteşekkil olarak iddia makamında As. Savcı Hak. Yb. Naci Gür ve tutanakta Sv. Memure Gönül Burdur hazır oldukları halde saat 16.25'de Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı. Yapılan yoklamada bir önceki oturuma nazaran Av. Faik Muzaffer Amaç'ın gitmiş olduğu görüldü. Talebi tetkik ve reddeden heyetin karar tetkik olunup açık olarak duruşmaya devam olundu.

Taraflardan tahkikatın tevsii hakkında bir talepleri bulunup bulunmadığı soruldu:

Sanık Mahir Çayan: Zabıtlara geçtiği şekilde ben avukatlarımla görüşmüş değilim. Avukatlarla görüşmemizi temin için bize mehil verilmiştir. Fakat ben avukatlarımla görüştürülmedim. Zabıtlara yanlış ve yalan geçiyor. Hukuk bu değildir, dedi.

Sanık Ziya Yılmaz: Bize avukatlarımızla görüştükten sonra tahkikatın tevsii hakkında taleplerimizi bildirmek için mehil verilmesi. Ben geçen oturumda mehil talebinde bulunurken bazı avukatlarımızın gözaltında bulunduklarını bilmiyordum. Bu bakımdan kendileri ile görüşemedim. Bundan dolayı da tahkikatın tevsii hakkında bir talebim olup olmadığı hakkında bir şey söylemeyeceğim, dedi.

Sanık İsmail Yüksel Erdoğan: Tahkikatın tevsii hakkında bazı taleplerim olacaktır, dedi. Ve bu konuda elyazısı ile yazmış olduğu bir sahifeden ibaret 19.10.1971 tarihli bir dilekçeyi tevdi etti. Verdiği dilekçe açık ve aynen okunup dosyasına konuldu.

Sanık Mustafa Aynur: Arkadaşım Rasim Özkan, okunan rapordan da anlaşılacağı üzere rahatsızlığı sebebi ile duruşmaya

gelememiştir. Askeri Mahkemeye tevdiî edilmek üzere bana vermiş olduğu dilekçeyi tevdiî ediyorum, dedi.

Sanığın vermiş olduğu dilekçe tespit olundu. Bir sahifeden ibaret dilekçenin Rasim Özkan imzasını taşıdığı görüldü. Aynen okunarak dosyasına konuldu.

Sanık Erdoğan Kamışoğlu: Tahkikatın tevsii konusunda bir dilekçesi olduğunu beyanla 19.10.1971 tarihli ve 1 sahifeden ibaret dilekçesini tevdiî etti. Okunarak dosyasına konuldu.

Sanık Tülay Tat: Tahliye isteğinde bulunacağını belirtti. Bu talebini gerekçelerini muhtevi olan önü ve arkası yazılı 19.10.1971 tarihli bir dilekçeyi yüksek sesle okudu. Dilekçesi dava dosyasına konuldu.

Sanık İlkay Demir: Avukatlarımız bizim vekâletnamelerimizi aldıkları günden beri baskı altındadırlar. Haklarında kanuni soruşturmalar açılmakta ve gözaltına alınmaktadırlar. Ankara'da müdafimiz Halit Çelenk ve Sadık Akıncılar hakkında yapmış oldukları müdafaadan dolayı dava açılmıştır. Bu durumda....

Esas 971/3083-26/285

Ve Tülay Tat'ın tutukluluğunu gerektiren sebepler kalkmakla bu konudaki taleplerinde reddi mütalaasındayız, dedi.

Heyet müzakereye çekildi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1- Sanık İsmail Yüksel Erdoğan tarafından müdafaa şahidi olarak gösterilen şahısların müteakip oturumda dinlenmek üzere celpleri için As. Savcılığa müzekkere yazılmasına,

2- Sanık Rasim Özkan tarafından gösterilen müdafaa tanıklarının müteakip oturumda celp ve dinlenmeleri için müzekkere yazılmasına,

3- Sanık Erdoğan Kamışoğlu tarafından gösterilen müdafaa şahitlerinin dinlenmeleri ve celbi için müzekkere yazılmasına,

4- Şişli Feriköy Ergenekon Cad. ve civarında bulunan mahal- lin, haftanın hangi günlerinde pazar kurulduğu hususunun tah- kiki için ilgili makamlara müzekkere yazılmasına,

5- Sanık Tülay Tat'ın tutuklama sebepleri nazara alınarak tahliyesi hakkındaki talebin reddine,

6- Sanık Abdurrahman Türe'nin tutuklama sebepleri nazara alınarak tahliyesi hakkındaki talebinin reddine,

7- Elmadağ'da İsrail Hava Yolları arasından aşağı inen yolda bir ayağı sakat olduğu belirtilen mobilyacının İstanbul'da bulunduğu takdirde müteakip oturumda dinlenmek üzere celbi için müzekkere yazılmasına,

8- Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde öğrenciler tarafından Kuş Ali lakabıyla çağrılan isminin Mustafa olduğu belirtilen kişinin keza İstanbul'da bulunduğu takdirde müteakip oturumda dinlenmek üzere celbi zımınında müzekkere yazılmasına,

9- Şoför Cemil Temel ve sanık Mehmet Balaban'ın iştiraki ile gerek sanık Mehmet Balaban'ın gerekse şahit Cemil Temel'in sorgu ve ifadeleri nazara alınarak mahalli keşif yapılmasına,

10- Geçen oturumda bilirkişi olarak gerekli tatbikatı yapan ve teknik işleri yürüten teyp bantlarındaki konuşmaları tape eden Mu. Yzb. Tahsin Baytan'ın As. Mahkeme giderleri faslından 150 lira bilirkişi ücreti ödenmesine,

11- Duruşmanın 22 Ekim 1971 Cuma günü saat 09.00'a tehirine oy birliği ile karar verilip açık olarak tefhim olundu. 19.10.1971.

Esas 1971/26/295

Duruşmanın bırakıldığı 25.10.1971 Pazartesi günü As. Mahkeme kurulunda bir değişiklik olmaksızın iddia makamında Hakim Yb. Naci Gür ve tutanakta Astsb. Sezgin Esmeray hazır oldukları halde, saat 09.15'te Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan sanık yoklamasından Muharrem Yanar hariç diğerlerinin serbest bir şekilde mahsus yerlerine alınmış oldukları görüldü.

Açık olarak duruşmaya devam oluncu.

Rasim Özkan'ın bir diyeceği bulunmadığı görüldü.

19.10.1971 tarihli oturumda verilen karar gereğince Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde çalışan ve öğrenciler tarafından Kuş Ali lakabıyla tanınan şahsın işyerinden ayrıldığı ve halen nerede olduğundan da tespit olunamadığını Sıkıyönetim komutanlığı Emniyet İrtibat Bürosu Başkanlığının 21.10.1971 tarih 1962 sayılı vaki yazıları ile bildirilmiş olması sebebiyle:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

19.10.1971 tarihli oturumda Askeri Mahkemece re'sen alınan karar gereğince temin edildiği takdirde ifadesine müracaat olunması karar altına alınan İst. D. Güzel Sanatlar Akademisi kantininde çalıştığı ve öğrenciler tarafından Kuş Ali lakabıyla çağrıldığı dosyada mevcut ifadelerinden anlaşılan şahsın hala bu iş yerinden ayrılmış olduğu temin ve celbinden mümkün bulunmadığı anlaşılmakla, bu konuda alınmış olan karardan sarfı nazar edilmesine oy birliği ile karar verildi. 25.10.1971.

Tahkikatın tevsii hakkında başkaca yapılması gereken bir işlem ve talep bulunmadığı anlaşılmakla iddia makamından esas hakkındaki mütalaası soruldu:

Bu sırada söz alan Sanık İlkay Demir: Avukatlarımızdan bir kısmı Sıkıyönetim Komutanlığınca gözaltına alınmış veya tevkif olunmuşlardır. Kendileriyle görüşemiyoruz. Diğer avukatlarımızda görüşme günü tutukevine gelmediklerinden yanlış oldu cumartesi ve pazar günleri yalnızca ziyaretçilerle görüşme günü olup, avukatlarımızla görüşme imkânı olmadığından, tahkikatın tevsii hakkında bir talebimiz olup olmadığını tespit edememiş durumdayız, dedi.

Sanık Mahir Çayan: Mahkemeniz, hukukilik içersinde hareket ettiği iddiasındadır. Ancak ben, Selimiye Kışlasında tutuklu bulunmaktayım. Hücredeyim. Avukatlarımla görüşme imkânımdan mahrumum. Ziyaretçide kabul edemiyorum. Bu imkân bahşedilmiş değildir, dedi.

Sanık Kamil Dede: Sanıkların duruşma dışında bulunan durumlarından mahkemenin tekeffülü altında olması gerekir. Askeri Yargılama Usulü Kanunu bunu emreder. Bu bakımdan arkadaşımız Mahir Çayan'ın durumu hakkında mahkememizin yapacağı bir işlem yoktur denemez, dedi.

Hazır bulunan sanıklara, müdafii avukatların kendileriyle görüşmek istediklerinde engellendiklerine dair bir bilgi ve bu konuda delillerinin mevcut olup olmadığı soruldu.

Sanık Mahir Çayan: Celse aralarında avukatlarımla konuştuğum zaman benimle görüşmek istemelerine rağmen, buna imkân bulamadıkları, görüştürülmediklerini beyan etmişlerdir. Ötekilerle görüşmek mümkün oluyor amma seninle görüşmek imkânsız demişlerdir. Ve avukatlarımla bana yolladığı belgelerin hepsi alınmıştır, dedi.

Sanık Necmi Demir: Daha önce, mahkeme ara verdiği zaman avukatlarımızla görüşme imkânı vardı. Fakat tevsii tahkikat için mehil vermeden önce yani cuma gününden önce bir avukatımızla görüşmüştük. Ancak, bu avukatımız, dosyalar ve zabıtlar elinde olmadığı için ve mahkemeyi başından sonuna kadar izleyen avukatların nezaret altında bulunması sebebiyle ayaküstü tahkikatın tevsii hakkında bulunmanın yanlış olacağını söylemişti, dedi.

(...)

Esas 1971/26/296

Sanık İlkey Demir: Arkadaşımız Mahir Çayan, avukatlarıyla görüştürülmediği hakkında müracaatta bulunmuştu. Avukatın, hatırladığıma göre mahkemenize vermiş olduğu bir dilekçe olacaktı. Avukatların bize dediklerine göre Mahir'le görüşmeleri çeşitli taktiklerle engellenmektedir. Avukatlarımız, ziyaret günleri geldiklerinde kendileriyle görüşme imkânımız olmamıştır. Bunu şunun için belirtmek istiyorum: Sanki avukatlarımız görevlerinden kaçıyormuşçasına bir hava var, dedi. Böyle bir şey yoktur. Avukatlarımız engellenmektedir diye ilave etti.

Sanıklardan Rasim Özkan: Bir talebi olduğundan bahisle üç sahifeden ibaret 25.10.1971 tarihli bir dilekçe tevdii etti. Okunarak dosyasına kondu.

Rasim Özkan'ın 3 sahifeden ibaret bu dilekçesiyle, gerekçelerini de belirtmek suretiyle tahliye talebinde bulunmuş olduğu görüldü.

1 sahifeden ibaret bir dilekçe veren sanık İsmail Yüksel Erdoğan'ın tevdii etmiş olduğu 25.10.1971 tarihli dilekçesi okunarak dava dosyasına konuldu: Tahliyesi talebine mütedair olduğu görüldü.

Söz alan sanık Avni Yalçın: Bir talebi olduğunu ve dilekçe şeklinde vermek istediğini beyan etti. Tevdii etmiş olduğu 25.10.1971 tarihli bir sahifeden ibaret dilekçe okunarak dosyasına konuldu: Sebepleri belirlenmek suretiyle tahliyesini istemiş olduğu görüldü.

Talepler hakkında mütalaası sorulan As. Savcı: Sanıkların tahliye taleplerine katılmıyoruz. Esas hakkında mütalaamızı hazırlayabilmek için 3 günden ibaret bir mehil talep ediyorum, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Tahkikatın tevsii hakkında talepleri sorulduğu zaman sanıklar, avukatları ile görüştüktan sonra bu konuda bir talepleri bulunup bulunmadığını söyleyeceklerini beyan etmişler ve Askeri Mahkeme, müdafaa hakkına ilişkin olan bu talebi sanıklardan Ziya Yılmaz'ın belirttiği müddete uygun olarak karara bağlanmıştır. Duruşma zabıtnameleri, duruşmanın başladığı günden itibaren sanık müdafilerine ve sebepsiz olarak duruşmaya gelmedikleri tarihten itibaren de sanıklardan Mahir Çalan'a tevdii olunmaktadır. Sanıklar, her ne kadar, bazı avukatlarının Sıkıyönetim komutanlığınca gözaltına alındığını belirtmekte iseler de dosyanın tetkikinden 29 avukatın, dava dosyasında müdafii olarak vekâletnamelerinin mevcut olduğu görülmektedir. Sanıklardan Mahir Çayan'ın müdafileriyle görüştürülmediğine dair iddia, Askeri mahkemeyi ilgilendirmemesine rağmen, gereği yapılmak üzere ilgili makamlara duyurulmuştur. Bu konuda, Askeri Mahkemeyi ilzam edecek kanuni bir durum mevcut değildir. Bu iti-

barla, tahkikatın tevsii hakkında başkaca taleplerin mevcut olup olmadığının tespiti için sorulan suale bazı sanıklar tarafından ileri sürülen ihtirazi kayıtlar, tutarlı ve geçerli değildir.

Sanıklardan İsmail Yüksel Erdoğan, Rasim Özkan ve Avni Yalçın'ın tutuklama sebepleri nazara alınarak, tahliyelerini gerektirir ve bu tedbirin nihayete ermesini zorunlu kılar bir durumun mevcut olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu itibarla, yukarı da belirtilen itiraz ve taleplerin REDDİNE,

27.10.1971 Çarşamba günü, başka bir dava dosyasının mahkemece görülmesi gerekli olduğundan ve resmi tatil günleri de nazara alınarak iddia makamı tarafından esas hakkındaki mütalaa'nın serdedilmesi için duruşmanın 1 Kasım 1971 Pazartesi günü saat 09.00'a tehirine, sanıkların avukatlarıyla görüşemediklerine dair iddialarının evvelce işlem gördüğü üzere As. Savcılık kanalı ile Sıkıyönetim Komutanlığına duyurulmasına oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 25.10.1971.

Esas 1971/26-297

Duruşmanın bırakıldığı 1 Kasım 1971 Pazartesi günü Piya-de Alb. Vecdi Müftüoğlu, Dz. Hakim Yb. Akdemir Akmut ve Hakim Yb. Coşkun Dünder'dan müteşekkil 3 No.lu Sıkıyönetim Mahkemesi iddia makamında Hakim Yb. Naci Gür ve Dz. Hakim Kd. Yzb. Ülgen Sözer tutanakta Assb. Sezgin Esmeray hazır oldukları halde, saat 09.15'te Askeri Mahkeme salonunda açık olarak toplanıldı.

Yapılan yoklamadan bütün sanıkların gelmiş ve getirilmiş oldukları serbest bir şekilde mahsus yerlerine alındıkları müdafii avukatlardan Erdoğan Köksal'ın gelmiş olduğu anlaşıldı.

Açık olarak duruşmaya devam olundu: Geçen oturum verilen ara kararı tetkik olundu. Bu sırada sanıklardan bir kısmı yazılı olarak talep ve müracaatları olduğunu belirttiler. Oğuz Öder tarafından tevdii olunan ve okunarak dosyasına konulan 1.11.1971 tarihli dilekçede Kadıköy, Almanya, Anadoluhisar ve

Üsküdar'da mukim 4 şahsın savunma tanığı olarak dinlenmesini talep etmiş olduğu görüldü. Sanık Necati Sağır tarafından verilen 1.11.1971 tarihli dilekçe okundu. Sanığın da 12 kişinin müdafaa şahidi olarak dinlenmesi talebinde bulunmuş olduğu görüldü.

Sanıklardan Kadriye Deniz Özen tarafından tevdii olunan 25.10.1971 tarihli ve 2 sahifeden ibaret dilekçe okundu. Sanık Kadriye Deniz Özen'in keza tahkikatın tevsii ile ilgili olmak üzere savunma şahitlerinin dinlenmesini talep etmiş olduğu görüldü.

Talepler konusunda iddia makamından mütalaası sorulmakta iken söz alan sanık İlkay Demir: Savunma tanığı olarak Mediha Alptekin'in dinlenmesini talep ediyorum, dedi.

Sanık Emel Ayşe Mesçi: İddianamede bana isnat olunan eylemler Mart ayı içersinde cereyan etmiş olarak gösterilmektedir. Benim, gündüzleri provalarda geceleri ise temsillerde bulunduğuma dair tiyatro idarelerinden raporların istenmesini talep ederim, dedi.

Sanık Ömer Güven: Benim, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nden 10 bin lira almış olduğum iddia olunmaktadır. Biz, Dev-Genç olarak bağış kampanyası açmıştık. Bu bağışlar, makbuz mukabili toplanmakta idi. 31 Mart tarihine kadar olan bağışlara ait makbuz koçanlara Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Öğrenci Derneğinde muhafaza edilmekte idi. Ancak, Akademi'ye 31 Mart tarihinde yapılan baskın sırasında bu makbuzlar kaybolmuştu. Bu tarihten sonraki bağış toplanmasına ait makbuzlar ise polis tarafından yapılan aramalarda, Sıkıyönetimden önceki bir kaç aramadan sonra Sıkıyönetimden sonra yapılan aramalarda polis tarafından alınmış olması lazımdır. Hatırımda kaldığına göre, toplanan bağışlar 10 veya 15 bin lira kadardı. Bu bakımdan, bağışlar ile ilgili makbuzlar hakkında tahkikatın genişletilmesini talep ederim, dedi.

Sanık İsmail Erdoğan: Benim, Haziran ayı içersinde silah temini ile ilgili olarak faaliyette bulunduğum iddia olunmaktadır.

Haziran ayı içersinde iş yerinden ayrılıp ayrılmadığım hususunun kanıtı olarak bir kerede iş yerimden yazılı olarak sorulmasını talep ederim, dedi.

Sanık Mahir Çayan: Hakkımdaki tutuklama kararının usullere aykırı olarak Selimiye Kışlasında infaz edilmekte olduğunu, kimseyle görüştürülmediğini, müdafaa imkânının olmadığını belirten, ön ve arkası kendi elyazısıyla yazılmış bir dilekçeyi aynen okudu. Hakkımdaki istisnai işlemin kanunsuz ve kalmakta olduğu yerin gayri sıhhi bir hücre olduğunu belirtmiş olduğu görüldü. Sanık tarafından aynen okunan dilekçe dava dosyasına konuldu.

Sanık Ulaş Bardakçı: Müşterek bir dilekçeleri olduğunu beyanla 1.11.1971 tarihli ve altında Ulaş Bardakçı, Kamil Dede, Necmi Demir, İlkey Demir, Ziya Yılmaz'ın imzalarını muhtevi bir sahifeden ibaret dilekçeyi okudu. Sanıklardan Mahir Çayan hakkında tatbik olunan usulün müdafaa hakkı ortadan kaldırdığı, davanın siyasi bir mahiyet arz etmesi sebebiyle müşterek müdafaa yapmalarını zorunlu kıldığı, bu itibarla sanık Mahir Çayan'ın da kendileri gibi normal tutuklama şartlarına tabi kılınmasını talep etmekte oldukları görüldü.

(...)

Esas 1971/26-298

Sanık Oğuz Öder ve sanık İlkey Demir'in hangi konuda müdafaa şahidi dinletmek istediklerini gerekçesiz oluşu sebebiyle bu husus kendilerinden soruldu:

Sanık Oğuz Öder: Benim Ankara'da örgüt adına para aldığım iddia olunan tarihte benim Ankara'da olmayıp İstanbul'da bulunduğumu beyan ederek 30 veya 40 kişiden yalnızca 4 tanesinin şahit olarak dinlenmelerini talep etmek üzere dilekçemi vermiş bulunmaktayım, dedi.

Sanık İlkey Demir: Duruşmada aleyhimde şahadette bulunan Nihat Yakıcı'nın ifadesiyle ilgili olarak Mediha Alptekin'in savunma şahidi olarak dinlenmesini talep etmekteyim, dedi.

Taleplerle ilgili olarak mütalaası sorulan Askeri Savcı: Yarbay Naci Gür: Sanıklara tahkikatın tevsii hakkında taleplerinin bulunup bulunmadığı daha evvelce sorulmuş ve bu konuda kendilerine mehil verilmişti. Bazı sanıklar, tahkikatın tevsii hakkında talepte bulunmuşlar ve bu talepleri yerine getirmiştir. Yargılama esas hakkındaki mütalaanın bildirilmesi safhasına gelmiştir. Bu sırada ileri sürülen talepler, duruşmanın uzatılması maksadına matuf bulunmaktadır. Mahir Çayan'ın Selimiye Kışlası'nda tutuklu bulundurulması ve bunun kaçma teşebbüsleriyle ilgili bulunması sebebiyle, bu husus doğrudan doğruya Komutanlığı ilgilendirmektedir. Komutanlığa intikal ettirilebilir, dedi.

Söz alan sanık Mahir Çayan: Benim kaçma teşebbüsümle ilgili olarak Askeri Savcı tarafından üç yazı mahkemeye tevdi edilmiştir. Bunlar, Ulaş Bardakçı'da, Ulaş Bardakçı tarafından yazıldığı iddia olunan notlardır.

Bu konudaki talebimi daha açıklıkla izah etmek istiyorum: Daha önce zapta geçen kısımlar benim meramımı ifade etmemektedir. Yanlıştır demesi üzerine sanık Mahir Çayan'a talebini aynen dikte ettirmesi hususunda müsaade olundu. Sanık Mahir Çayan, aynen: Amcama yazmış olduğum mektubun mahkemeye tevdiinden sonraki duruşma celsesinde Savcı, üç tane benim tarafımdan yazıldığını iddia ettiği kâğıdı mahkemeye tevdi etmiştir. Bunlardan bir tanesi bana aittir. Ve bana ait olanı da ben kabul etmiştim. Ancak iki tanesi bana ait değildir. Savcı, mahkemeye, bunlar Mahir Çayan'ın verdiği talimatlardır diye o üçkâğıdı sunmuştur. Oysa, namuslu bir adamın namuslu davranır. Bu iki tanesi Mahir Çayan'a ait olmadığının mahkeme tarafından açıklanması gerekiyordu. Yani savcının açıklaması gerekiyordu. Böylece benim yazılarım olmadığı bilinmesine ve ortaya çıkmasına rağmen, bu güne kadar bunu açıklamamakla kamuoyunu bu savcı aldatmıştır, dedi. Devamla, Savcı, büyük bir oyun oynayarak kamuoyuna benim zincire vurulma sebebimi amcama yazdığım mektup olarak göstermiştir. Oysa bu riyakârca bir yalandır. Çünkü mektubu yazdığım tarih 13 Ağustos'tur. 13 Ağustos'tan 1,5 ay öncesinden

itibaren beni devamlı olarak zincire vurulmuştum. Yani, o mektup zincire vuruluşumun ikinci ayında yazılmıştır, dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1. Sanık Mahir Çayan hakkındaki tutuklama kararının kanun ve usullere aykırı olarak infaz edildiğine değinen dilekçelerinin tasdikli birer suretinin Sıkıyönetim komutanlığına gereğinin takdir ve tezekkürü için gönderilmesine,

2. Tahkikatın tevsii hakkında evvelce mehil verilmiş ve sanıklardan bir kısmının talepte bulunmuş olmaları durumunda nazara alınarak esasen yeniden tahkikatın tevsii hakkında talepte bulunan ve savunma şahitlerinin dinlenmelerini talep eden sanık taleplerinin taalluk ettikleri hususlar nazara alınarak bu konudaki taleplerinin REDDİNE oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 1.11.1971.

Duruşmaya açık olarak devamla, iddia makamından esas hakkındaki mütalaası soruldu. Askeri Savcılar, yazılı olarak hazırlamış oldukları esas hakkındaki mütalaayı okuyarak tevdii edeceklerini beyan ettiler. Mütaalanamen (suçun kanuni unsurları) başlığını taşıyan ilk 10 sahifesi aleni olarak okunduktan sonra,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 10.50'de devam olunmak üzere duruşmaya 10 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip tefhim olundu. 1.11.1971.

(...)

971/26-302

Verilen arayı müteakip saat 14.00'te aynı heyetle iddia makamında Hâkim Yarbay Naci Gür ve tutanakta Sv. Memure Gönül burdur, hazır oldukları halde mahsus mahalde toplanıldı. Açık duruşmaya devam olundu.

Toplu savunmaya sanık Kamil Dede, yazılı savunmayı okumak suretiyle devam etti. Kamil Dede, ortak yazılı savunmanın 33 ncü sahifesine kadar okudu. Bu sırada sanık Mahir Çayan, ortak yazılı savunmayı okumaya devam etti.

Bu sırada sanık Mahir Çayan: Yazılı ortak savunmanın 42.

sahifesine kadar olan kısmı okudu. Dinlenmeye ihtiyacı olduğundan bahsetti.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Saat 15.20’de devam olunmak üzere duruşmaya 15 dakika ara verilmesine oy birliği ile karar verilip açıklandı. 17.11.1971.

Verilen arayı müteakip saat 15.20’de açık duruşmaya devam olundu. Sanık Mahir Çayan: Yazılı ortak savunmayı okumaya devam etti. Sanık Mahir Çayan: Yazılı ortak savunmanın 45. sahifesine kadar olan kısmını okudu. Bundan sonra sanık Kamil Dede, yazılı savunmayı okumaya devam etti. Bu sırada vaktin geciktiğinden bahisle, duruşmanın erteleneceği bildirildi. Yazılı savunma 53. sahifeye kadar okundu. Söz alan sanık Mahir Çayan: Ben, uzun süre Selimiye Kışlasındaki hücrede kaldım. Yaralıydım. Ancak yakın zamanda Maltepe Cezaevine nakledilebildim. Arkadaşlarım ihtimamı ile kendime gelmekteyim. Avukatlarımızın bulunmaması, savunmayı hazırlamam zorunluluğunu bize bıraktı. Verilen süre azdır. Savunmanın hukuki yönünü layıkıyla hazırlamam ve daktilo edebilmek için duruşmanın mümkünse Bayram’dan sonraki ilk gününe talikini istiyorum, dedi.

Söz alan sanık Kamil Dede ve İrfan Uçar: Ankara sıkıyönetim mahkemesinde görülmekte olan bir başka dava münasebetiyle savunma için tanınan süre içinde Ankara’ya gidip bir hafta kaldıklarını, savunmayı layıkıyla hazırlayamadıklarını, bu bakımdan mümkünse savunmanın Bayramdan sonraki ilk güne bırakılmasını talep ederiz, dediler.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıkların ileri sürdükleri talepler haklı ve savunmalarının takibi yönünden duruşmanın 24 Kasım 1971 Çarşamba günü saat 09.15’e tehirine oybirliği ile karar verilip açıklandı. 17.11.1971.

KRONOLOJİ

1 Kasım 1968: Aydınlık Sosyalist Dergi'nin (ASD) ilk sayısı yayımlandı.

4-5 Ocak 1969: FKF Üçüncü Kurultayı yapıldı. Hasan Yusuf Küpeli genel başkan seçildi.

6 Ocak 1969: ABD'nin Ankara Büyükelçisi Komer'in otomobili ODTÜ'de yakıldı.

16 Şubat 1969: İstanbul'da düzenlenen "Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü". Dincilerin saldırısıyla Duran Erdoğan'la Ali Turgut Aytaç öldürüldü.

9-10 Ekim 1969: FKF olağanüstü kurultayı yapıldı. Atilla Sarp genel başkan seçildi. FKF'nin adı Dev-Genç olarak değiştirildi.

1 Ocak 1970: Aydınlık Sosyalist Dergi'de bölünme. Doğu Perinçek grubu Proleter Devrimci Aydınlık Dergisi'ni (PDA) yayımlamaya başladı. Münir Ramazan Aktolga ve Mahir Çayan ASD'ye devam etti.

15-16 Haziran 1970: İstanbul'da kitlesel işçi eylemleri oldu. Yaşar Yıldırım (İşçi), Mehmet Gıdak (İşçi), Abdurrahman Bozkurt (Lokantacı), Yusuf Kahraman (Polis) öldü.

8 Ekim 1970: Saffet Alp'le Nazan Sır evlendi.

17-18 Ekim 1970: Dev-Genç Kurultayı yapıldı. Ertuğrul Kürkçü başkan seçildi.

29-30 Ekim 1970: Ankara'da Proleter Devrimci Kurultay (PDK) yapıldı. MDD yanlıları ikiye bölündü.

29-30-31 Ekim 1970: TİP'in 4. Olağan Büyük Kurultayı yapıldı. Behice Boran genel başkan seçildi.

1 Ocak 1971: Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup broşürü yayımlandı.

11 Ocak 1971: Deniz Gezmiş ve arkadaşları Ankara'da İş Bankası Emek Şubesi'ni soydu.

19 Ocak 1971: ODTÜ öğrencisi İrfan Uçar, bugün, öğleden sonra ODTÜ'ye gitti ve Rektör Erdal İnönü ile görüştü. Uçar, İnönü'ye ne banka soygunu ve ne de bununla ilgili diğer olaylarla hiçbir ilişkisi olmadığını belirtti ve derslere devam edip edemeyeceğini sordu. Bunun üzerine Rektör İnönü, durumu soruşturma gereğini duydu ve Ankara Valisinden Uçar hakkında bilgi istedi. Vali, Rektöre verdiği cevapta, Uçar hakkında 16 Ocak 1971 tarihi taşıyan "Gasp ve hürriyeti tahdit" iddiasıyla bir gıyabi tutuklama müzekkeresi olduğunu bildirdi.

12 Şubat 1971: Hüseyin Cevahir, Rasih Ulaş Bardakçı ve arkadaşları Ankara'da Ziraat Bankası'nın Küçükkesat Şubesi'ni soydu.

17 Şubat 1971: Ankara'da şoför Mesut Erdinç, elleri ve ayakları bağlı olarak evde bırakıldı. Şoförün ölüsünün bulunduğu 11 Mart 1971 günü açıklandı.

17 Şubat 1971: Bahçelievler semtindeki Cumhuriyet Ortaokulu bahçesine dinamit atıldı. Bahçede oynamakta olan Adıgüzel Yenilmez'in kolu koptu. Güçler Özgenç adlı çocuk da yaralandı.

4 Mart 1971: Deniz Gezmiş ve arkadaşları, Ankara'da ABD Radar Üssü'nde görev yapmakta olan 4 askeri rehin aldı. 8 Mart günü serbest bırakıldı.

12 Mart 1971: Askeri muhtıra verildi. Süleyman Demirel Hükümeti istifa etti. Nihat Erim'e hükümet kurma görevi verildi.

16 Mart 1971 Salı: 21 Ocak 1971'de nişanlanan Necmi Demir'le İlkey Alptekin, Beşiktaş Evlendirme Memurluğu'nda nikâhlandı.

18 Mayıs 1971: Ömer Erim Süerkan, Kadriye Deniz Özen ve Jülide Zaim gözaltına alındı.

21 Mayıs 1971: İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom ölü olarak bulundu.

22 Mayıs 1971: İbrahim Öztaş, İzmir'de öldürüldü.

27 Mayıs 1971: Necmi Demir, İlkey Demir, İrfan Uçar ve Necati Sağır gözaltına alındı.

31 Mayıs 1971: Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga çatışmada öldürüldü.

3 Haziran 1971 Perşembe: SBF mezunu Sacit Gökkaya, Maltepe’de yaşanan olaylarda Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir’e düzenlenen baskına olan tepkisini telefonda birisine yansıtır. İhbar üzerine Diyarbakır’da Sayıştay Murakıp Yardımcısı olarak görev yaparken yakalanan ve Ankara Sıkıyönetim 3 Numaralı Askeri Mahkemesi’nde yargılanan Sacit Gökkaya, 8 Ekim 1971 Cuma günü, tahliye edildi.

16 Ağustos 1971: Birinci THKP-C davası, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi’nde başladı.

29 Kasım 1971: Kartal-Maltepe Askeri Cezaevi’nden Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ziya Yılmaz, Rasih Ulaş Bardakçı ve Ömer Ayna, kazmış oldukları tünelden kaçtı.

13 Ocak 1972: Cihan Alptekin ve Ömer Ayna Ankara’ya götürüldü.

31 Ocak 1972: Mahir Çayan, bir sandık içinde kamyonetle Ankara’ya götürüldü.

8 Mart 1972: Koray Doğan Ankara’da öldürüldü.

30 Mart 1972: Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Saffet Alp, Sinan Kazım Özüdoğru, Hüdayi Arkan, Ahmet Atasoy, Ertan Saruhan, Sabahattin Kurt, Nihat Yılmaz ve rehin alınan üç İngiliz teknisyen öldü.

Nisan 1972: Kızıldere köyünde öldürülen Sabahattin Kurt, Niksar’ın Şavşak mezarlığına defnedildi.

6 Mayıs 1972: Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan idam edildi.

23 Nisan 1973 Pazartesi: Demokrat Parti Mazgirt teşkilatı kurucularından birisi de Düzgün Cevahir’dir. (Tunceli Sesi, 23.4.1973)

5 Mayıs 1973: Arkadaş Zekai Özger Ankara’da öldü.

24 Temmuz 1973: 19 Temmuz 1973’te hastaneye kaldırılan Hatice Alankuş, Haydarpaşa Askeri Hastanesi’nde öldü. 1 Haziran 1946’da İstanbul’da doğan Hatice Alankuş, 14 Şubat 1972’de gözaltına alınmış, THKP-C davasında yargılanmıştı.

6 Ağustos 1977 Cumartesi: Silahlı saldırı sonucu öldürülen Hasan Hüseyin Sanlı ile Muhittin Canlıer'in cenaze törenine katılanlardan bazıları Ulaş Bardakçı, Mahir Çayan, Hakan Yurdakuler, Deniz Gezmiş ve Yusuf Arslan'ın mezar taşlarını kırdı.

13 Eylül 1977 Salı: Silahlı saldırı sonucu öldürülen Erdem Arabacı'nın cenaze törenine katılanlardan bazıları Ulaş Bardakçı, Mahir Çayan, Hakan Yurdakuler, Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın mezar taşlarını kırdı.

9 Mart 1978: Faik Muzaffer Amaç vefat etti.

7 Haziran 1978: 12 Mart 1971 döneminde sıkıyönetim savcılığı yapan Yaşar Değerli'nin Fenerbahçe'de otomobiline konan patlayıcı madde hasara neden oldu. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi Savcısı Binbaşı Yaşar Değerli, 9 Mart 1980 günü, Ordu'nun Gülyalı Bucağı yakınlarında meydana gelen bir trafik kazasında öldü.

6 Şubat 1979: İstanbul'un eski siyasi şube müdürü Ilgız Aykutlu, evinin önünde silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

19 Şubat 1979 Pazartesi: Rasih Ulaş Bardakçı'nın ölümünün 7. yıldönümü nedeniyle birçok yere bombalı afişler asıldı, gösteri yapıldı, eylem düzenlendi.

5 Temmuz 1979: İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi Ağır Suç Masası Şefi Başkomiser Ahmet Ateşli, Merter'de otomobilinin içinde, biri kız beş kişi tarafından kurşunlandı.

6 Aralık 1979 Perşembe: Yıllarca Cinayet Masası ve Ekipler Amirliği'nde görev yapan, rehin alınan Sibel Erkan'ın kurtarılmasında görev yapan Hilmi Kaya uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

19 Şubat 1980 Salı: Rasih Ulaş Bardakçı'nın ölümünün 8. yıldönümü nedeniyle Ankara'da 16 yere bomba atıldı. Evine atılan bombanın patlaması nedeniyle Rahmi Dinç adlı vatandaş gözlerini kaybetmiştir. Bombalı pankart asmak isteyen üç kişinin elinde de bomba patlamış Can Servet Kaynak yaralanmıştır.

19 Temmuz 1980: 26 Mart 1971'de kurduğu partilerüstü hükümette başbakanlık görevi yapan Nihat Erim, silahlı saldırı sonucu İstanbul'da öldürüldü.

6 Şubat 1981: İstanbul Emniyet Müdürü Başyardımcısı Mahmut Dikler ile koruma polisi Turgut Ergülen, akşamı saat 19:15 sıralarında Levent-Etiler kavşağında silahlı 3 kişinin makamı otomobiline açtığı yayılım ateşi sonucu öldüler, olayda iki polis de yaralandı.

7 Nisan 1991: Tümgeneral Memduh Ünlütürk, İstanbul'da evine ziyarete giden üç kişinin kurşunlarına hedef oldu ve hayatını kaybetti.

23 Mayıs 1991: Ankara'da, Güneydoğu'da Asayiş Bölge Komutanlığı yapmış emekli korgeneral İsmail Selen öldürüldü. Aynı gün, Adana Jandarma Bölge Komutanı Tümgeneral Temel Cingöz de Adana'da vuruldu. Temel Cingöz, suikasttan yaralı olarak kurtuldu.

13 Ekim 1991: Orgeneral Adnan Ersöz, İstanbul'daki evinde saldırıya uğrayıp hayatını kaybetti. Adnan Ersöz, Genelkurmay 2. Başkanlığı'ndan emekli olduktan sonra, Temmuz 1978-Kasım 1979 arasında Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı olarak görev yapmıştı.

29 Temmuz 1992: Deniz Kuvvetleri eski komutanı Oramiral Kemal Kayacan, İstanbul Göztepe'deki evinde öldürüldü.

20 Mart 1993 Cumartesi: Nihat Erim Hükümeti'nde Adalet Bakanlığı yapan İsmail Hakkı Arar, Ankara Kavaklıdere'deki evinde ölü bulundu.

4 Aralık 1996: Perihan Bele vefat etti.

1 Ocak 1998: İstanbul eski Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar öldü.

12 Ocak 1998: Başbakan eski yardımcılarının Sadi Koçaş İstanbul'da öldü. 12 Mart 1971 Muhtırası'ndan sonra kurulan Nihat Erim Hükümeti'nde Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı olarak görev alan Koçaş, aynı yıl sonunda hükümetten ayrılmıştı.

21 Mart 1999: Aydın Karagözoğlu vefat etti.

28 Ağustos 1999: 1971 yılında İstanbul'da Kolordu Komutanlığı yapan, 6 yıldan beri kalp ve böbrek yetmezliği nedeniyle tedavi altında olan emekli Korgeneral Turgut Sunalp öldü.

20 Eylül 1999 Pazartesi: Ege Ordusu'nda 3. Ordu Komutanlığını yapmış olan Emekli Orgeneral Doğan Bayazıt öldü.

25 Eylül 1999: Hava Kuvvetleri eski komutanlarından Orgeneral Muhsin Batur öldü.

15 Şubat 2003: 1971 yılında, İstanbul'da 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı yapan Faik Türün öldü. 12 Mart 1971 askeri muhtırasının ardından başlatılan "Balyoz Harekâtı" sırasında, sıkıyönetim komutanı olarak görev yaptı. İstanbul'da iki kez sokağa çıkma yasağı ilan etti. "Fırtına 1" ve "Fırtına 2" operasyonlarını yönetti. Emekli olduktan sonra Süleyman Demirel'in Adalet Partisi, Faik Türünü Cumhurbaşkanı adayı olarak göstermişti.

19 Şubat 2003: Derviş Manizade vefat etti.

30 Temmuz 2003: Osman Tokcan (Mülkiye'nin Güzel Osman'ı) İstanbul'da öldü.

8 Eylül 2004 Çarşamba: 1941 yılında doğan Tülay Tat Erdumlu Haraçoğlu beyin kanaması nedeniyle öldü.

31 Mayıs 2004 Pazartesi: MİT eski müsteşarlarından Emekli Korgeneral Mehmet Fuat Doğu öldü. Mehmet Fuat Doğu, 27 Ağustos 1962 tarihinde Kurmay Albay rütbesiyle MAH (Milli Amele Hizmeti) Başkanlığı'na atandı. Bu görevde 25 Ağustos 1964 tarihine kadar kaldı. Mehmet Fuat Doğu, 1 Mart 1966 tarihinde ikinci defa MİT Müsteşarlığı görevine tayin edilmiş, bu görevini 23 Temmuz 1971 tarihine kadar sürdürmüştü.

10 Şubat 2005 Perşembe: Mete Has İstanbul'da öldü.

13 Mayıs 2008: Emekli Tümgeneral Tefik Türüng öldü.

4 Kasım 2008: Sait Kozacıoğlu, sonsuzluğa uğurlandı.

6 Nisan 2011: Haluk Menemencioğlu, sonsuzluğa uğurlandı.

17 Nisan 2011: Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idam kararını veren mahkemenin başkanı emekli Tuğgeneral Ali Elverdi öldü.

12 Haziran 2011: Ertuğrul Kürkçü (Eski Dev-Genç Başkanı, eski THKP-C üyesi), Mersin'den milletvekili seçildi.

GÖRÜŞTÜĞÜM KİŞİLER

(*Ses kayıt cihazı, belgeçeker, mektup, telefonla*)

ADAKLI, Ergun: 11 Haziran 1998, İstanbul

AKALIN, Cüneyt: 1993, İstanbul

AKBULUT, Saim: 17 Mart 1994, İzmir

AKSOY, Nurcihan: 29 Ağustos 1997, İstanbul

AKTOLGA, Münir Ramazan: 1 Aralık 1995, Almanya

AL, Savaş: 29 Ekim 1994, İstanbul

ALBAYRAKTAROĞLU, Şule: 9 Mayıs 1997, Ankara

ALPAY, Necmiye: 22 Nisan 1995, İstanbul

ALTAY, Haluk: 15 Ocak 2011, İstanbul

ALTINTAŞ, Aydın: 28 Temmuz 1998, Ankara

ANADOL, Çağatay: 24 Şubat 1994, İstanbul

ANT, Atıl: 11 Ekim 1993, İstanbul

ARAS, İlhami: 14 Ekim 1993, İstanbul

AROLAT, Osman Saffet: 13 Ekim 1995, İstanbul

ARTUN, Ali: 9 Mayıs 1997, Ankara

ATAOL, Hasan: 18 Mayıs 1993, İstanbul

ATAUZ, Mehmet Akın: 18 Mayıs 1998, İstanbul

ATEŞOĞLU, Şahin: 23 Kasım 1994, Gaziantep

BABUŞ, Fikret: 12 Mayıs 1996, İstanbul

BAŞKAYA, Fikret: 17 Mayıs 2000, Ankara

BATU, Alpaslan: 29 Ağustos 1997, İstanbul

BAYKARA, Mustafa: 9 Ağustos 1993, İstanbul

BEHRAMOĞLU, Namık Kemal: 12 Aralık 1998, İstanbul

BELLİ, Mehmet Mihri: 22 Haziran 1994, İstanbul

BEŞLİOĞLU, Mehmet: 9 Aralık 1996, İstanbul

BEŞPINAR, Mehmet Mehdi: 25 Kasım 1993, İstanbul

BOZCALI, Hikmet: 29 Aralık 1997, İstanbul

BÖRÜBAN, Ahmet: 29 Temmuz 1998, Adana

BULUT, Arslan: 28 Mart 1998, İstanbul
CEVAHİR, Ali Kamer: 27 Nisan 1994, Ankara
CEVAHİR, Mehmet/CEVAHİR, Mercan (Sultan): 28 Eylül
2010, İstanbul

CEVAHİR, Gürkan: 19 Temmuz 2011, İstanbul
CİNEMRE, Tayfur: 14 Mayıs 1997, İstanbul
COŞKUN, Bekir Sıtkı: 25 Mayıs 1994, İstanbul
ÇALIŞKAN, Habip: 28 Nisan 1994, Ankara
ÇALIŞLAR, Oral: 1993, İstanbul
ÇAYAN, Enver: 21 Temmuz 1993, İstanbul
ÇAYAN, Hüseyin Ergün: 1993, İstanbul
ÇELEN, Tuncay: 8 Mayıs 1997, Ankara
ÇELİMLİ, Halil: 8 Mayıs 1997, Ankara
ÇETİN, Namık: 28 Temmuz 1998, Ankara
ÇETİNBAŞ, Ertunç: 27 Kasım 1998, İstanbul
ÇETİNER, Zihni: 4 Temmuz 1994, İstanbul
ÇİĞ, Ali Aydın: 20 Mart 1997, İstanbul
ÇİLADIR, Sina: Eylül 1994, Karadeniz Ereğlisi
ÇUBUKÇU, Aydın: 30 Temmuz 1998, Ankara
DEDE, Kamil: 30 Temmuz 1994, İstanbul
DİNLER, Ahmet Hamdi: 9 Ekim 1993, İstanbul
DOĞU, Fahri: 9 Eylül 1998, İstanbul
ELMAS, Yılmaz: 28 Mayıs 1998, İstanbul
EMEÇ, Kemal: 1 Ocak 2002, İstanbul
ERDÜMLÜ, Bingöl: 3 Temmuz 2002, İstanbul
EREL, Erhan: Ağustos 1993, İstanbul
EREN, Gökalp: 23 Temmuz 1993, İstanbul
ERGÜN, Halil: Haziran 1993, İstanbul
ERGÜN, Hüseyin: 7 Eylül 1998, İstanbul
ERSOY, Kaya: 21 Mart 1995, İstanbul
ERTEKİN, Mete: 12 Ağustos 1995, İstanbul
ERTUĞRUL, Kenan Rıfkı: 9 Kasım 1998, İstanbul
ERTÜRK, Berrin: 24 Haziran 1994, İstanbul
ERYILMAZ, Tuğrul: 1993, İstanbul

ETİMAN, Oktay: 28 Nisan 1994, Ankara
GÖREÇ, Ertem: 25 Aralık 2001, İstanbul
GÜLEÇ, Selahattin: 10 Nisan 1997, Ankara
GÜRKAN, Mustafa İlker: 4 Nisan 1993, İstanbul
GÜRSOY, Halil İbrahim: 30 Nisan 1998, İstanbul
GÜVENÇ, Sefer: 26 Mayıs 1995, İstanbul
HÜSREVOĞLU, İsmet: 29 Temmuz 1998, Adana
HÜSREVOĞLU, Necmiye: 29 Temmuz 1998, Adana
İBA, Şaban: 14 Temmuz 1993, İstanbul
İLERİ, Rasih Nuri: 15 Haziran 1994, İstanbul
İNAN, Hıdır: 2 Nisan 1998, İstanbul
İSMEN, Fatma Hikmet: 17 Eylül 1996, İstanbul
KAÇAROĞLU, Mustafa Kemal: 1 Kasım 1994, İstanbul
KANAR, Ercan: 1 Ağustos 1997, İstanbul
KAPLAN, Musa: 21 Temmuz 2011, İstanbul
KARAGÖZOĞLU, Aydın: 2 Eylül 1997, İstanbul
KARATOPRAK, Etabey: 1 Ocak 2002, İstanbul
KAYA, Celal: 5 Mayıs 1994, İstanbul
KAYNAK, Oktay: 8 Ocak 1997, İstanbul
KAYPAKKAYA, Ali: 14 Haziran 1997, Ankara
KILIÇ, Muharrem: 8 Temmuz 1993, Ankara
KİNACILAR, Ahmet: 23 Kasım 1994, Gaziantep
KIVANÇ, Hüseyin: 28 Aralık 2001, İstanbul
KIYICI, Mustafa Lütü: 1993, İstanbul
KOÇ, Ruhi: 7 Temmuz 1993, Ankara
KOĞACIOĞLU, Murat Cahit: 17 Mart 1994, İzmir
KORKMAZ, Esat: 28 Ekim 1994, İstanbul
KOZACIOĞLU, Sait: 11 Mayıs 1997, Ankara
KURAY, Sarp: 3 Nisan 2000, İstanbul
KURŞUNCU, Feyyaz: 26 Nisan 1994, Ankara
KÜÇÜKAYDIN, Demir: 2 Aralık 1995, Almanya
KÜPELİ, Hasan Yusuf: 8 Aralık 1995, İsveç (telefon ve mektupla)
KÜRKÇÜ, Ertuğrul: 22 Nisan 1993, İstanbul

LAÇİNER, Ömer: 8 Eylül 1993, İstanbul
MENEMENCİOĞLU, Haluk: 25 Ekim 1996, İstanbul
MERT, Özkan: 11 Kasım 1993, İstanbul
MÜSTECAPLI, Orhan: 15 Haziran 1994, İstanbul
NERGİS, Ahmet: 20 Haziran 1996, İstanbul
OFLUOĞLU, Rahmi Aydın: 8 Haziran 1994, İstanbul
OKUR, Selahattin: 15 Haziran 1995, İstanbul
ORÇUN, Alp: 18 Şubat 1994, İstanbul
ORHAN, Alaattin: 29 Temmuz 1994, İstanbul
ÖNAL, Akın Nejat: 18 Haziran 1997, İstanbul
ÖNAL, Nazif: 1 Mart 1997, İstanbul
ÖZCAN, Celal: 23 Kasım 1994, Gaziantep
ÖZDEŞ, Müfit: 11 Temmuz 1997, İstanbul
ÖZEL, İsmet: 28 Haziran 1993, İstanbul
ÖZKAN, Suat: 23 Mayıs 1996, Ankara
ÖZKONUKSEVER, Edip: Ekim 1993, İstanbul
ÖZTÜRK, İsmet: 1993, İstanbul
ÖZTÜRK, Yalçın: 1994, İstanbul
PAKOĞLU, Cemal Salman: 28 Nisan 1994, Ankara
PERİNÇEK, Doğu: 13 Kasım 1997, İstanbul
POLAT, Selçuk Şahin: 4 Temmuz 1994, İstanbul
SAKIN, Recep: 28 Temmuz 1998, Ankara
SAMER, Şadi: 1993, İstanbul
SARGIN, Nihat: 8 Kasım 1998, İstanbul
SARISÖZEN, Veysi Kemal: 21 Temmuz 1992, İstanbul
SARP, Atilla: 15 Mart 1993, İstanbul
SAYILGAN, Aclan: 25 Nisan 1996, İzmir
SONAD, Arslan: 5 Temmuz 1993, Ankara
SUNGUR, Rüstem: 1993, İstanbul
SÜERKAN, Ömer Erim: 6 Aralık 1994, İstanbul
SÜMER, Tuncer: 27 Mayıs 1994, İstanbul
SÜNGER, Hüseyin: 22 Mart 1998, Ankara
ŞAHHÜSEYİNOĞLU, Hasan Nedim: 10 Ağustos 2000,
İstanbul

ŞAHİN, Mustafa: 29 Nisan 1994, Ankara
ŞAHİN, Zülküf: 10 Ocak 2000, İzmir
TAT, Tülay: 10 Ağustos 1993, İstanbul
TEKEŞ, Zeki: 29 Aralık 1997, İstanbul
TEKİN, Saffet Rüştü: 1993, İstanbul
TELLİ, Ahmet: 10 Nisan 1997, Ankara
TEMİZ, Şadi: 28 Nisan 1994, Ankara
TOKCAN, Osman: 1993, İstanbul
TONAK, Hacı: 12 Mayıs 1996, İstanbul
TOY, Erol: 3 Kasım 1994, İstanbul
TÖRE, Teslim: 15 Ağustos 2002, İstanbul
ULUDERE, Fatih: 25 Temmuz 1998, İstanbul
YAĞCIOĞLU, Ahmet: 26 Nisan 1996, İzmir
YALÇINER, Mustafa: 9 Kasım 1997, İstanbul
YAŞARGÜN, Abdülkadir: 23 Kasım 1994, Gaziantep
YENER, Sevgi: 1 Aralık 1993, İstanbul
YEŞİLYURT, İsmail: 5 Mayıs 1994, İstanbul
YILMAZ, Ziya: 28 Nisan 1994, Ankara
ZİYALAN, Nihat: 8 Kasım 2001, İstanbul
ZÜLKADİROĞLU, Mustafa: 8 Ağustos 1994, İstanbul

**FOTOĞRAFLARLA GEÇMİŞE
YOLCULUK**

Hüseyin Cevahir ile Mahir Çayan'ın Sibel Erkan'ı rehin almalarıyla ilgili Hürriyet gazetesinin haberi.

Hüseyin Cevahir ile Kaya Ersoy Mülkiye’de.

Hüseyin Cevahir ve arkadaşları...

Hüseyin Cevahir, öldürüldükten bir dakika sonra

Hüseyin Cevahir öldürüldükten sonra Maltepe'deki evden çıkarılırken çekilen fotoğraf.

Kalbura çevrilien Hüseyin Cevahir'in cesedinde tam 23 kurşun deliğı vardı

Hüseyin Cevahir'in cesedi askeri araca nakledilirken...

Ulaş Bardakçı ile Mahir Çağan duruşma salonunda...

Maltepe baskınında Hüseyin Cevahir'le konuşan, Cevahir'in amcası Ali Kamer Cevahir ve Turhan Feyizoğlu...

AYDINLIK

sosyalist dergi

mihri belli
hüseyin cevahir

devrimciler ölür devrimler sürer
devrimci milliyetçilik ile proleter
enternasyonalizmi birbirini tamamlar
kitleler, küba devrimi
ve yeni oportünizm

eylül 1970

23

NOKTA KİTABEVİ

Yuksek Cad. 31/A Yenisehir/Ankara

KİTAP
KİRTASIYE
YAYIN

Aradığınız bütün kitapları ve dergileri
bulabilirsiniz.

Nokta Kitabevinin yeni yayını :

YENİ TÜRK TİYATROSU

(İlk yerli kısa oyunlar antolojisi)

İçindekiler

Necati Cinnalı : Vur Emri * Orhan Asena : Yurttaş A * Cahit Atay : Or-
manda * Adalet Agaoglu : Tombala * Sedat Vayla Örsel : Pırncılar Ye-
yerecek * Turgut Ozkanın : Berberle * Güngör Dillmen Kalyoncu : Ay-
cı Karkap * Gülten Akın : Bataklık * Başar Sabuncu : Şerefiye * Ali Pils-
küllioglu : Dağ Başı

10 Lira

4

yordam
iki aylık edebiyat dergisi

ÖYKÜ SAYISI

AHMED İNAM TÜRK ÖYKÜCÜLÜĞÜNE DEĞİN
* HILGE KARASU, FİZİM DENİZİMİZ * OYA
AKER, KARASU ÜSTÜNE * GÜVEN TURAN,
DÖL * BILGIN ADALI, DÖL ÜSTÜNE * BILGIN
ADALI, YENİ BİR GÜN * AHMED İNAM, YENİ
BİR GÜN ÜSTÜNE * SELİM İLERİ, SENSİZLEME
* GÜVEN TURAN, BAĞLANTI KIRILAMAYAN
EVREN * AHMED İNAM, SÖZ * GÜVEN TURAN,
SÖZ ÜSTÜNE * HALUK AKER, CEVİZDERE'DE *
HÜSEYİN CEVAHİR, CEVİZDERE'DE ÖYKÜSÜ
ÜSTÜNE BİR ÇÖZÜMLEME * HÜSEYİN ÇOL-
TÜRK, YENİ DERGİ'DE ÇEVİRİ ÖYKÜLER

TEMMUZ-AGUSTOS 1969 2,5 LİRA

1594 AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ K. 15 34

Yeni Eylem

EŞBER
HÜSEYİN
AHMET
İLKER
NİYAZI
HALÜK
METİN

YAĞMURDERELİ
CEVAHİR
İNAM
AKÇAY
ÖZSAN
ŞAHİN
GÜVEN

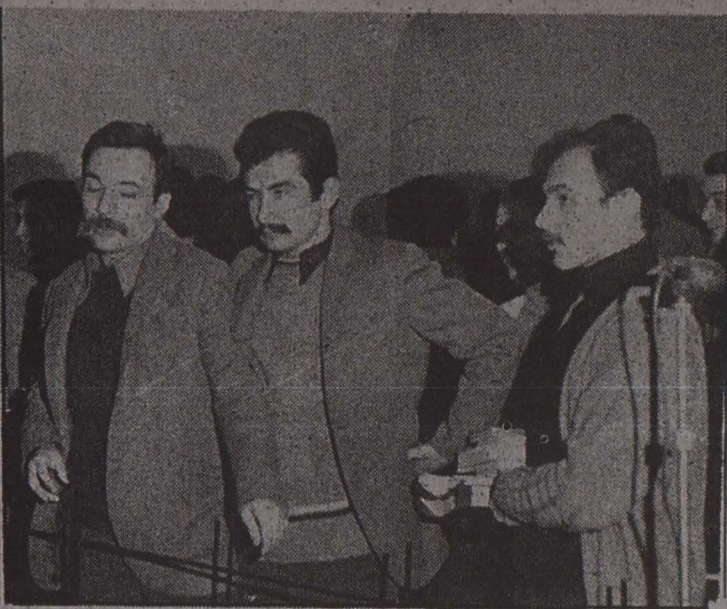
YIL: 1

NİSAN 1968

SAYI: 1

İKİ BUÇUK LİRA

Hüseyin Cevahir'in yazılarının yayınlandığı "Yeni Eylem" dergisinin ilk sayısı.

DEVAMLI OLAY ÇIKARAN ÇAYAN VE ARKADAŞLARI...

MAHİR ÇAYAN DURUŞMADAN YİNE ATILDI

İSTANBUL — KENAN AKIN

13'ü hakkında ölüm cezası istenen Mahir Çayan ve 25 suç ortağınının 3 Numaralı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde sürdürülen duruşmasında, dün yine olaylar çıkmış ve duruşma hâkimine galiz kelimeler kullanarak, «Gerici... Faşist» diyen Mahir Çayan bir yüzbaşı tarafından salondan çıkarılmıştır.

(Devamı Sa: 7. Sü: 4. de)

Mahir Çayan'ın Maltepe davasıyla ilgili yargılandığı günlerde yayınlanan bir haber küpürü...

Ulaş Bardakçı, Halil Celimli, Taylan Özgür.

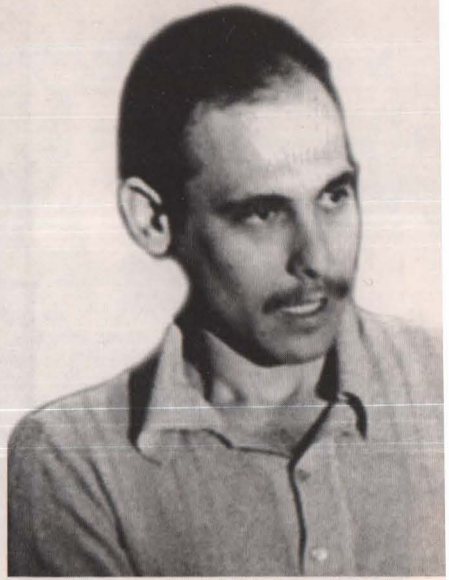
Ulaş Bardakçı ile Mahir Çayan.

Öndeki üç kişiden sol baştaki Hüseyin Cevahir, ortadaki Doğu Perinçek.
Ege bölgesinde bir köyde çalışma yaparken, 1969.

Hüseyin Cevahir

Ulaş Bardakçı

HÜSEYİN CEVAHİR-ULAŞ BARDAKÇI

Devrimci gençlik hareketinin tarihe iz bırakan iki önemli isminin hikâyesi anlatılıyor bu kitapta:

Hüseyin Cevahir ve Rasih Ulaş Bardakçı.

'60'lı yıllarda, başını gençliğin çektiği toplumsal kesimlerin sisteme karşı giriştiği mücadelede öne çıkan iki gençlik önderi, Cevahir ve Bardakçı. Kitap, hem döneme dair ayrıntılı bilgiler vererek bu iki gençlik önderinin hangi tarihsel dönemin ürünleri olduğunu ortaya koyuyor hem de ülkemizin yakın tarihine ilişkin yapılan araştırmalara öğrenci gençlik hareketi üzerinden katkı sunuyor.

İki Adalı, Hüseyin Cevahir'in edebiyat incelemeleri, dönemin politik ayrışmalarının ortaya konduğu makaleler, Mahir Çayan'ın el yazısı notları ile Birinci THKP-C İddianamesi ve arşivlerden bugüne ulaşan belgelerle önemli bir kaynak...

Maltepe'de etraflı karanlığın cüceleriyle çevrilmiş marş söyleyen iki adalı. İki adalının marş söyleyişinde silahlar susar.

Maltepe'nin göbeğini derin bir sessizlik kaplar.

Dalga dalga yayılır, adalıların erkek sesi, etrafa.

O anda iki adalının gözünde her şey silinir,

Karanlığın militanları küçülür, küçülür...

Sanki biraz önce atılanlar tomson kurşunları değil, parmak cücelerin minicik okları.

O an ne binlerce güvenlik kuvveti, ne polis,

ne zırhlı tugay, ne tomson, ne mitralyöz.

Her şey önemsiz, küçük ve etkisizdir. İki adalı için.

Adalıların korusu karanlık cücelerinde bir panik yaratır.

Yüzlerinde, ezikliğin, şaşkınlığın biraz da utancın izleri okunur.

Sanki ilahi bir kuvvet onların ellerini, kollarını bağlamıştır.

Ta ki, iki adalının marşı bitene kadar.

(...)

Koro susar, büyü bozulur, görevlerini hatırlar cüceler,

Eller tetikte tarrrr... Ve Cevahirimi kalbime gömüp dönerim hain hücreme.

Mahir Çayan

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticaretane Sokak No:53
34110 Çarşıoğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
+90 (212) 513 87 31
Fax : +90 (212) 519 33 00
www.alfakitap.com
e-mail: info@alfakitap.com

ISBN: 978-605-106-441-3

9 786051 064413